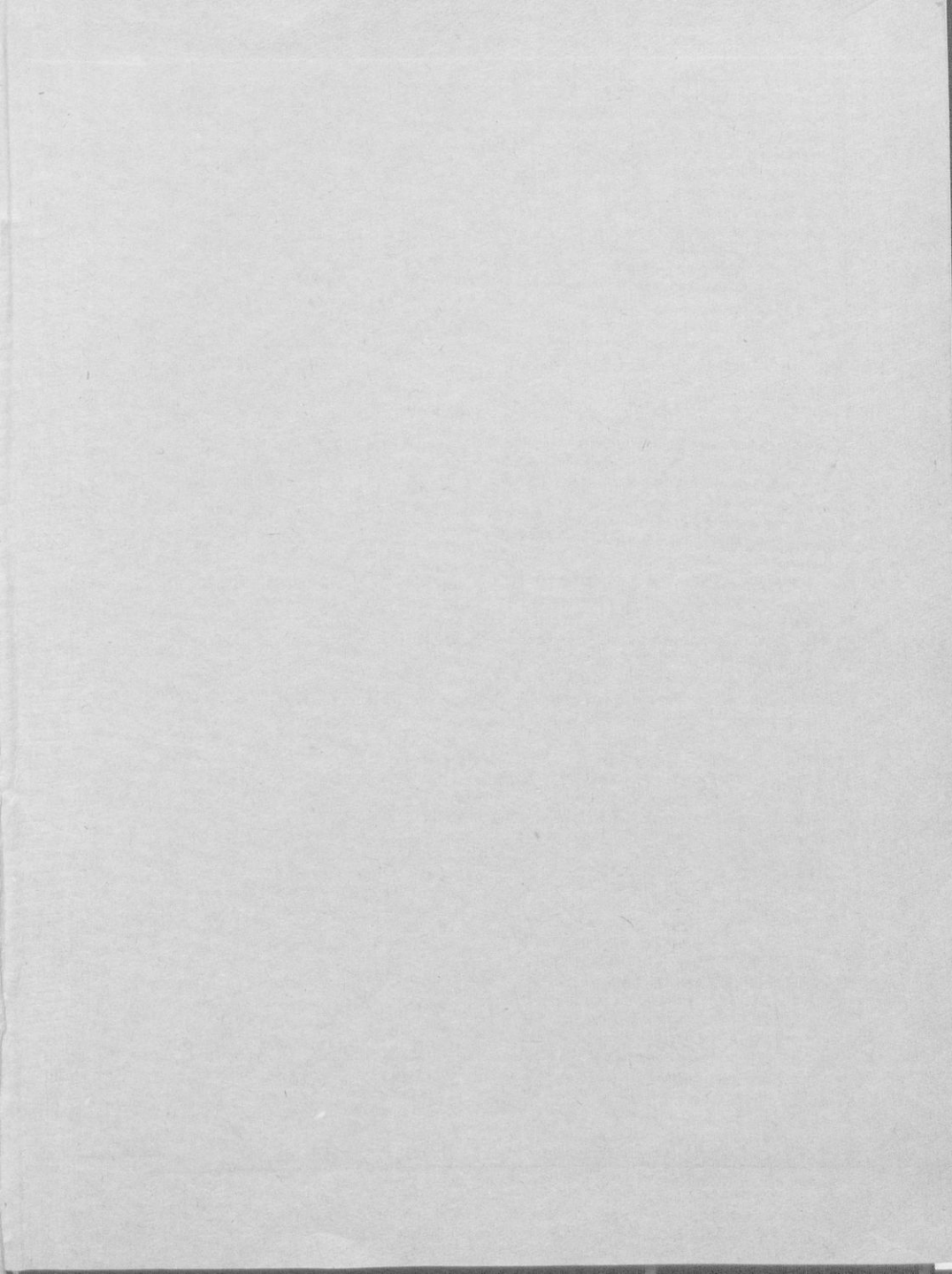

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

A

268

ΠΡΑΞΗ 1/1982
=====

Σήμερα 11 Ιανουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 τὸ πρωτῆ, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαίδευσως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς) μὲ Πρόεδρο τὸν Ἀθανάσιο Κομίνη, Γ' Ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τοματῆδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ἰ. Σκοροδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καὶ ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος μὲ βαθμὸ 50.

Ὁ κ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Ἐκκρεμότητες στὶς ἀναθέσεις διδακτικῶν ἐγχειριδίων.
ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Σταύρου Μωραΐτη, ποὺ εἶναι μετάφραση ἀπὸ τ' Ἀγγλικά τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀρ. Φουτρίδη "Ὁ φόρος τοῦ Εὐριπίδη". Εἰσηγητὴς κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος.
ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ βιβλίο "Οἱ γονεῖς καὶ τὸ παιδί μὲ τίς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις" τῆς "Ὀλγας Χρυσοχόου. Εἰσηγητὴς κ. Ν. Παπαδόπουλος.
ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ διορισμό, ὡς καθηγητὴ τῶν τεχνικῶν στὰ σχολεῖα Μ.Ε., τοῦ Ἀλεξάνδρου Τσατάλα, πρυχιούχου τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἐφαρμοσμένων Καλῶν Τεχνῶν τῆς Βιέννης. Εἰσηγητὴς κ. Λ. Ἀδαμόπουλος.
ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, ἄρχισε ἡ ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Έγκρεμότητες στις αναθέσεις διδακτικών έγχειριδίων.

Υστερα από το Έγγραφο αριθμ. Φ.211.17/152/Γ/149/7-1-82 του ΥΠΕΠΘ: /Δ/νση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ παρακάλεσε να προσέλθουν οι κ.κ. Στεφανάκης Στ, γυμνασιάρχης και Δημητρίφ Νίκο, καθηγητή, που υπηρετούν και οι δύο στη Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ.

Σκοπός της πρόσκλησής τους ήταν να ακούσουν διευκρινίσεις για κάποια σημεία προγενέστερων πράξεων, που αφορούν την ανάθεση συγγραφής βιβλίων ιστορίας και άγωγής του πολίτη.

Πήραν τις σχετικές διευκρινίσεις και παρακάλεσαν: έπειδή οι διαδικασίες ανάθεσης για συγγραφή και κρίση βιβλίων όρίζονται από νόμους διάφορους και έπειδή η ανάθεση ως πράξη διοικητικής (ύπουργική απόφαση) άπαιτεϊ όρισμένους "τύπους" να ακολουθεϊται στο μέλλον κάποιο "τυπικό", που μέσα σ' αυτό να έντάσσεται η ουσία της πρότασης, ώστε:

Τό ΚΕΜΕ Νά προτείνει αυτό που φρονεϊ και η Διοίκηση να διευκολύνεται στο τυπικό μέρος.

Ο κ. Βώρος έλεε ότι: έφόσον τό "τυπικό" αυτό έχει χαρακτήρα μνημονίου παραγράφων και δέ δεσμεύει ως προς τό περιεχόμενο των προτάσεων σκόπιμο είναι να εύχαριστήσουμε τους κ.κ. Στεφάνη και Δημητρίφ που τό έκπόνησαν.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ Σταύρου Μωραΐτη, πού εἶναι
μετάφραση ἀπό τ' Ἀγγλικά τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀρ. Φουτρλόδη
"Ὁ χορός τοῦ Εὐριπίδη".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ἡλ. Σπυρόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:
Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὑπ' ἀριθμ.
Γ/5854/2-9-81 ἔγγραφό του διαβιβάζει αἴτηση τοῦ κ. Στ. Μωραΐτη, μέ
τήν ὁποία παρακαλεῖ γιά τή σύσταση τοῦ βιβλίου "Ὁ χορός τοῦ Εὐριπί-
δη" τοῦ Ἀρ. Φουτρλόδη (μετάφραση Στ. Μωραΐτη) νά συσταθεῖ γιά ἀγορά
ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθήκες καί τούς φιλολόγους καθηγητές.

Τό βιβλίο ἀποτελεῖ μετάφραση μελέτης τοῦ Ἀρ. Φουτρλόδη πού δη-
μοσιεύτηκε στά ἀγγλικά τό 1916. Παρά τό ὅτι ἔχει γραφεῖ ἐδῶ καί 65
χρόνια, ἡ μελέτη αὐτή διατηρεῖ ἀρκετή ἀπό τήν ἀξία της γιά τόν σύγχρο-
νο φιλόλογο, ἄν καί σέ ὁρισμένα σημεῖα μπορεῖ κανεῖς νά διαφωνήσει
(π.χ. ἡ τραγωδία Ῥῆσος σήμερα θεωρεῖται σχεδόν βέβαιο ὅτι εἶναι νό-
θη, γιά τόν Φουτρλόδη ἀποτελεῖ πηγή ἀντλήσεως στοιχείων πού στίς πα-
ρατηρήσεις του βαραίνουν περίπου τό ἴδιο μέ αὐτά πού ἀντλοῦνται ἀπό
τίς γνήσιες Εὐριπίδειες τραγωδίες). Θά ἦταν λοιπόν εὐχάριστο γεγο-
νός τό ὅτι ἡ νεοελληνική βιβλιογραφία ἡ σχετική μέ τό ἔργο τοῦ Εὐ-
ριπίδη πλουτίζεται μέ μία σημαντική καί ἀξιοσύστατη μελέτη, ἄν αὐτή
δέν ἀτυχοῦσε στή μετάφρασή της.

Πραγματικά, ἡ μετάφραση παρουσιάζει σημαντικότερες ἀδυναμίες
ἀπό τίς ὁποῖες παρουσιάζουμε τίς ἑξῆς:

α) Ὁ κ. Μωραΐτης δέν ἀκολουθεῖ μέ συνέπεια τήν ἐπιστημονική
δεοντολογία· ἔτσι στήν ἀρχή τοῦ βιβλίου δέν ἀναφέρεται, πού, πότε
καί μέ ποιόν τίτλο (στό ἀγγλικό πρωτότυπο βέβαια) δημοσιεύτηκε ἡ
μελέτη αὐτή. Ἀντίθετα στή σελ. 163 παρατίθεται (σέ μετάφραση) σύντο-
μη κατατοπιστική σημείωση γιά τίς διαδικασίες ὑποβολῆς τῆς διδακτο-
ρικής διατριβῆς τοῦ Φουτρλόδη, πού ἐλάχιστα ἐνδιαφέρει τό σημερινό
ἀγαγνώστη.

β) Ἡ μετάφραση πάσχει βαρύντατα ἀπό γλωσσική ἄποψη. Πιά συγκε-

κριμένα:

1.- Χρησιμοποιεῖ τύπους ποῦ δέν τοὺς συναντοῦμε στῇ Γραμματικῇ τῆς Δημοτικῆς: εἰς τὴν μετάφρασή μου (σελ. 5), θὰ εὗρουν (σ. 5), νὰ μεταφράζετο (σ. 5), θὰ ἤρνουντο (σ. 15), δέν θὰ ἐδίκαιολογοῦντο (σ. 27), εἰσῆχθη (σ. 29), στὸ ὁποῖο ἐγεννήθη (σ. 20), ὁ ἀναγνώστης δέν ἀπολαβεῖ μόνο (σ. 6), παρητήθη (σ. 6) κτλ.

2.- Ἡ ὀρθογραφία τοῦ βιβλίου σὲ πολλὰ σημεῖα δέν συμφωνεῖ μὲ τὴ σχολικὴ Γραμματικὴ, π.χ. συναντοῦμε γραφεῖς ὅπως: προῦχοντες, νεώτερος, πρᾶγμα, πολῖτες, βασιλιᾶς, μοῖρα, γυῖος κτλ.

3.- Σημαντικότερο ἐλάττωμα ὅμως εἶναι ὅτι ὁ μεταφραστὴς κακοποίησε τὸν νεοελληνικὸ λόγον, στὴν προσπάθειά του νὰ ἀποδώσει τὸ ἀγγλικὸ πρότυπο. Ὅσοι ἔχουμε πολλὰ κρούσματα ἀδόκιμων ἐκφράσεων, ποῦ συχνὰ καταλήγουν νὰ μένουν ἀκατανόητα γιὰ τὸν ἀναγνώστη, ὅπως π.χ.:

σελ. 10: Τ' ἀνθρώπινα πᾶθι τόσο ὑπερζυγίζουν πᾶν ἀπὸ ἄλλα μοτίβα..

" " : Ὁ Εὐριπίδης ἔχει φέρεῖ παρακμὴ μέσα στὸν τραγικὸ χορὸ.

" 11: διὰφορα τραγούδια....δέν μποροῦν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν κατηγορία τῆς ἐξωτερικῆς ὑπαρξῆς πρὸς τὴν πλοκὴ τοῦ δράματος καὶ μοιάζουν πολὺ μὲ ἀπλὰ μεσοσηκῆνια.

" 12: Ὅλη ἡ περίοδος "Γιὰ νὰ μειώσῃ.....τῆς πλοκῆς τοῦ δράματος"

" 13: Ἡ ἀρίθμηση ἔχει γίνῃ σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ κειμένου τοῦ SIDGWICK. Προφανῶς μὲ τὸν ὅρο "ἀρχιτεκτονικὴ" θέλει νὰ ἀποδώσῃ τὴ διάρθρωση καὶ τὴ στιχομετρίαν τοῦ κειμένου.

" 16: Τὸ ζήτημα τοῦ διαλόγου εἶναι ἓνα ἀκόμη πῶς δύσκολο ζήτημα νὰ προσδιορισθεῖ καί: Στὸ σχηματισμὸ μιᾶς ἀνάλλαχτης γνώμης.

" 26: Ἡ κόρη τοῦ Αἰήτη δέν ξέρεῖ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς νύμφης τοῦ Πριάμου

" 22: ἐναντίον τοῦ ἄσεβου βασιλιᾶ

" 23: Στὸ δρόμον τοὺς ἔχουν σταματήσει στίς θῆβες: τὴν πατρίδα τῶν παιδιῶν τοῦ Κᾶδμου, στὴν γενεαλογίαν τοῦ ἴδιου λαοῦ μὲ τοὺς πατέρες τους.

σελ. 24: έμπρός στην παρουσία των γοερών αδελφής και πατέρα κτλ.

Τέλος, ολόκληρη ή καίρια σελ. 162, όπου έχουμε τό συμπέρασμα στη νεοελληνική μετάφραση είναι κυριολεκτικά άκατανόητη.

4.- Ένω υπάρχουν αρκετές δοκιμες νεοελληνικές μεταφράσεις των δραμάτων του Εύριπίδη, ό κ. Μωραΐτης επιμένει νά παραθέσει δικές του μεταφράσεις, πού από πολλές απόψεις είναι προβληματικές. Σας διαβάζω, για παράδειγμα, αποσπάσματα από τις σελ. 21, 40, 66, 69, 72 κέξ και δύο στίχους: ποῦ μοῦ πάει λοιπόν; (σ. 157) και ἄφῃς ἄφῃς με τράβα άλλοτ' (σελ. 150).

Γιά τους λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα νά μή δεχθεῖ τό αἴτημα τοῦ κ. Στ. Μωραΐτη, ἐφόσον τό βιβλίο δέν μπορεῖ νά κριθεῖ "χρήσιμο" κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 Ν.186/75.

Τό Τμήμα, ὕστερα από διασαφήσεις πού ἔγιναν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

δέν θεωρεῖ χρήσιμο, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 ,παρ. 5 τό βιβλίο "Ὁ χορός τοῦ Εὐριπίδη" τοῦ Ἄρ. Φουτρίδη (μετ. Στ. Μωραΐτη), ἐπειδή, ὅπως ἀποδεικνύεται στην εἰσήγηση, εἶναι ἀνεπιτυχής ή ἀπόδοσή του στη νέα ἑλληνική.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Οί γονεῖς καὶ τὸ παιδί με τὶς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις" τῆς "Ὀλγας Χρυσοχόδου.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς:
"Τὸ ΥΠΕΠΘ μετὰ τὸ ἔγγραφόν του τῆς 30-9-81/Γ/6951 Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. διαβιβάζει αἴτηση τῆς κ. "Ὀλγας Χρυσοχόδου πού ζητεῖ νὰ γνωμοδοτήσουμε γιὰ τὸ βιβλίο της μετὰ τίτλο "Οἱ γονεῖς καὶ τὸ παιδί με τὶς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις" (ποιήματα), Θεσ/νίκη 1980, καὶ παρακαλεῖ γιὰ τὴ γνωμοδότησή μας σύμφωνα μετὰ τὸ νόμο.

Ἀπὸ τὴν ἐξέταση καὶ μελέτη ἀρκετῶν σελίδων τοῦ παραπάνω βιβλίου διαπίστωσα τὰ ἑξῆς:

Τὸ βιβλίο αὐτό, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 112 σελίδες, περιέχει διάφορα ποιήματα σὲ ἀρκετὰ ἐπικαιρά καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος θέματα. Εἶναι μιὰ συμπαθὴς περίπτωση ἀπὸ ἄποψη καταβολῆς προσπάθειας καὶ κόπου.

Δὲν εἶναι ὅμως δυνατὴ ἡ θετικὴ στὸ αἶτημά της εἰσήγησή μου, γιὰ τὸ βιβλίο δὲν παρουσιάζει καμιά πρωτοτυπία καὶ ἰδιαιτερότητα ἄξια ἰδιαίτερης μνείας καὶ σύστασης. Πρόκειται γιὰ πεζὲς καὶ ἀπλὲς σκέψεις τῆς συγγραφέα πού δὲ χαρακτηρίζεται παρὰ μόνον ἀπὸ τὸ ζῆλο της γιὰ τὰ θέματα καὶ τὰ προβλήματα πού τὴν ἀπασχολοῦν. Δὲν προβληματίζει ὅμως, οὔτε ἐμπνέει".

Τὸ Τμήμα μετὰ ἀπὸ διευκρινιστικὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δὲν θεωρεῖ χρήσιμο, κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2, παρ. 5 ^{705 Ν. 186/75} τὸ βιβλίο "Οἱ γονεῖς καὶ τὸ παιδί με τὶς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις" (ποιήματα) τῆς "Ὀλγας Χρυσοχόδου, γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναπτύσσονται στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τὸ διορισμὸ ὡς καθηγητῆ τῶν Τεχνικῶν
στὰ σχολεῖα Μ.Ε. τοῦ Ἀλεξάνδρου Τσατάλα τοῦ Γεωργίου,
πτυχιούχου τῆς Ἀνώτατης Σχολῆς Ἐφηρμοσμένων Καλῶν
Τεχνῶν τῆς Βιέννης.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος κ. Λεωνίδας Ἀδαμόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς:
Ἡ Γενικὴ Δ/ση Γεν. Ἐκπ/σεως μὲ τὸ ἔγγραφὸ τῆς Δ/37407/2-12-81 μᾶς
διαβιβάζει τὰ δικαιολογητικὰ τοῦ Τσατάλα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γεωργίου
μὲ τὴν παράκληση νὰ γνωματεύσουμε ἂν αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ διδάξει
τὸ μάθημα τῶν καλλιτεχνικῶν στὰ Σχολεῖα Μ.Ε. ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν
ἀρ. 2055/9-5-80 βεβαίωση τοῦ ΔΙΚΑΤΣΑ τὸ δίπλωμα 5ετοῦς φοιτήσεως
τοῦ Τσατάλα Ἀλεξάνδρου στὸν κλάδο "Βιομηχανικὸ Σχέδιο" τῆς Ἀνω-
τάτης Σχολῆς Ἐφαρμοσμένων Καλῶν Τεχνῶν στὴ Βιέννη εἶναι ἰσότιμο
μὲ τὰ διπλώματα ποὺ ἀπονέμονται ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευ-
τικὰ ἱδρύματα. Ἐξάλλου ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σπουδῶν
τοῦ εἶναι κάτοχος τῆς ὕλης ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμ-
μα τῶν καλλιτεχνικῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ Λυκείου. Ὑστερα ἀπὸ τὰ πα-
ραπάνω, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι ὁ Τσατάλας Ἀλεξάνδρος τοῦ Γεωργίου
εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου ἢ Λυκείου, ὅπως
ὁ Ν.304 (ἄρθρο 35 παρ. 4) ὁρίζει, εἰσηγοῦμαι ὅτι αὐτὸς εἶναι σὲ
θέση νὰ ἀσκήσει τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ σὲ Σχο-
λεῖα Μ.Ε. ὡς καθηγητῆς καλλιτεχνικῶν.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ συζήτηση,

ἀποφασίζεται ὁμόφωνα

ὅτι ὁ Ἀλεξάνδρος Τσατάλας τοῦ Γεωργίου δύναται νὰ ἀσκήσει τὰ καθή-
κοντα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ σὲ σχολεῖα Μ.Ε., ὡς καθηγητῆς
καλλιτεχνικῶν μαθημάτων.

./.

ΘΕΜΑ 5ο - 'Ο Πρόεδρος του Τμήματος 'Αθ. Κομίνης ανακοίνωσε προς
τά μέλη του Τμήματος τό περιεχόμενο τών παρακάτω έγγρα-
φων:

1.- Γ/7229/30-9-81 για τό συντονισμό διδασκαλίας καί παρακολού-
θηση τής διδαγμένης ύλης τών μαθημάτων τών Πανελληνίων εξετάσεων στη
Β' καί Γ' τάξη τών Δημ. ήμερησίων Λυκείων, Γεν. 'Εκπ/σεως.

2.- 3932/23-12-81 για διορθωση έγκυκλίου σχετικής με τήν έγκρι-
ση ελεύθερων βοηθημάτων Οίκ. Οικονομίας σχ. Έτους 1981-82.

3.- 3933/23-12-81 για τήν έκτύπωση διδ. βιβλίου από ένσωμάτωση
μερών έγκεκριμένων διδ. βιβλίων.

4.- 3941/23-12-81.

5.- 3923/23-12-81 για τήν ανάθεση διδασκαλίας στον κ. Φούσκα
στη ΣΕΛΛΜΕ Πατρών.

6.- 3896/18-12-81.

7.- 3845/15-12-81 για συγκρότηση 'Ομάδας 'Εργασίας για τή με-
λέτη του μονοτονικού συστήματος.

8.- 3904/21-12-81 για τά διδακτικά βιβλία Εύγενιδείου 'Ιδρύ-
ματος.

9.- 'Απάντηση σέ Έγγραφο σχετικό με τά βιβλία νέων 'Ελληνικών
Α' καί Β' Λυκείου.

Στό σημεΐο αυτό τερματίστηκε ή συζήτηση τών θεμάτων τής ήμερή-
σιας διατάξεως καί τελείωσε ή συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αθ. Κομίνης

'Η Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 2/1982

Σήμερα, 12 'Ιανουαρίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9.30 πρῶτῃ, τὸ Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογεῖων 396, αἴθουσα 'Ολομέλειας, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς, μέ πρόεδρο τόν κ. 'Αθ. Κομίνη, Γ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τομπαῖδης, Σύμβουλοι Β', Κων. Συριδopoulos, 'Ι. Σκορδῆλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δῆμ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος μέ βαθμὸ 50.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ: Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής, Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' καί ὁ Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Συμπλήρωση πράξεων σχετικῶν μέ ἀνάρθρωση συγγραφῆς διδακτικῶν ἐγχειριδίων. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Διδακτικὸ ἐγχειρίδιο Νέων 'Ελληνικῶν Β' Λυκείου σχολικοῦ ἔτους 1981-82. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτηση Μαρίας Λασκαράτου-Λαδᾶ γιά χορήγηση ἀντιγράφου τοῦ πρακτικοῦ ἀριθ. 46/81 τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγουμένη πράξη, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

.../.

ΘΕΜΑ 1ο - Συμπλήρωση πράξεων σχετικών με ανάθεση συγγραφής διδακτικών έγχειριδίων.

Ο εισηγητής του θέματος Ήλ. Σπυρόπουλος είπε τὰ ἑξῆς:
Με τὴν πράξη τοῦ Τμήματος 44/13-8-81 εἴχαμε προβεῖ σὲ ἀνάθεση συγγραφῆς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Β' Λυκείου". Σύμφωνα ὅμως μὲ τὸ νέο νομικὸ πλαίσιο ἀνάθεσης συγγραφῆς σχολικῶν ἐγχειριδίων (Ν.1143/81, ἄρθρο 33, παρ. 1), ἔπρεπε ἡ πράξη αὐτὴ νὰ συμπεριλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα: α) ἀμοιβὴ συγγραφῆς, β) προθεσμία ὑποβολῆς τελικοῦ πρακτικοῦ τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως καὶ γ) ἀμοιβὴ μελῶν ἐπιτροπῆς κρίσεως. Ὑστερα ἀπὸ προφορικὴ ἐντολὴ τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ, στὴ σημερινή μας συνεδρία ὀφείλου-με νὰ προβοῦμε στὴ συμπλήρωση τῆς πράξεως ἀναθέσεως. Εἰσηγοῦμαι λοιπὸν:

α) Νὰ προτείνουμε συνολικὴ ἀμοιβὴ τῶν συγγραφέων (6 εκπαιδευ-τικῶν) τὸ ποσὸ τῶν 400.000 δραχμῶν. Θὰ ἔπρεπε βέβαια νὰ προτείνου-με πολὺ μεγαλύτερο ποσὸ, ἐφόσον πρόκειται γιὰ τόσο σημαντικὸ στὴ σχολικὴ πράξη βιβλίο, τὸ γεγονὸς ὅμως ὅτι διατέθηκαν μὲ ὑπουργικὴ ἀπόφαση στὸ ΚΕΜΕ γιὰ νὰ καταστεῖ δυνατό ἡ σὲ σχετικὰ σύντομο χρόνῳ συγγραφὴ τοῦ βιβλίου μὲ ὁδηγεῖ σὲ αὐτὴ τὴν πρόταση.

β) Προθεσμία ὑποβολῆς τοῦ τελικοῦ πρακτικοῦ τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου: ἕνας μῆνας ὕστερα ἀπὸ τὴν παραλαβὴ τοῦ βιβλίου ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς.

γ) Ἀμοιβὴ μελῶν ἐπιτροπῆς κρίσεως: Συνολικὰ (γιὰ ὅλα τὰ μέλη) 100.000 δραχμές.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Σακκάς εἶπε τὰ ἑξῆς: Σύμφωνα νὰ δοθεῖ ἡ προ-τεινόμενη ἀμοιβὴ στοὺς συγγραφεῖς, γιατί ἡ πνευματικὴ ἐργασία πρέπει νὰ ἀμείβεται, μολονὶτι φοβᾶμαι ὅτι οἱ συγγραφεῖς, πιστοὶ ὅπως εἶναι στὴν ἀντίληψη ἡ τέχνη γιὰ τὴν τέχνη, θὰ προσφέρουν τελικὰ βιβλίο ποῦ θὰ εἶναι, κατὰ τὰ δικὰ μου κριτήρια, ἀκατάλληλο, ὅπως ἦταν, πάλι κατὰ τὴν ἀποψή μου, ἀκατάλληλο καὶ τὸ ἀντίστοιχο βιβλίο τῆς Α' Λυκείου

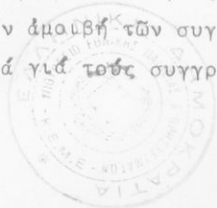
των Ίδιων συγγραφών.

Παρατηρώ άκόμα ότι οι συγγραφείς μοχθούν για τó έργο αυτό, αλλά να λάβουμε υπόψη μας ότι είναι άποσπασμένοι από τά σχολεία τους στο ΚΕΜΕ για αυτό τó σκοπό κατά πλήρη άπασχόληση και ότι από τó μόχθο αυτό ώφελούνται και οι Ίδιοι πνευματικά (είναι σά να βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια για έρευνα), κοινωνικά (τά όνομά τους έχει γίνει γνωστό στο πανελλήνιο) και ύπηρεσιακά (θα άνεβούν στην εκπαιδευτική έιερарχία, θα ύπηρετούν στην πρωτεύουσα κτλ.).

Και ύπάρχει, τέλος, τó μέγα πρόβλημα των "Αναλύσεων" στα βιβλία που γράφουν. Βέβαια δεν μπορεί να ύποστηρίξει κανείς ότι τίς αναλύσεις τίς βγάζουν οι Ίδιοι οι συγγραφείς με άλλο όνομα· μπορεί όμως να άποδώσει σ' αυτούς μεγάλη εύθύνη γιατί στίς συλλογές των "Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας" που παρουσίασαν ώς τώρα περιέλαβαν και κείμενα έξαιρετικά δύσκολα (γράφους τά όνόματα στην πράξη 57/1981) χωρίς να παραθέσουν έπαρκή είσαγωγικά σημειώματα που να διευκολύνουν τήν κατανόησή τους από τούς μαθητές και τούς καθηγητές άκόμη. Τό Ίδιο φοβάμαι ότι θα κάνουν και στο βιβλίο της Β' Λυκείου. 'Η μεγάλη τους εύθύνη είναι ότι με τήν προσφορά βιβλίων στους μαθητές χωρίς αυτόάρκεια άνοίγουν κι αυτοί δρόμους για τó παραβιβλίο και τήν παραπαιδεία.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. 'Εώρος είπε τά έξής: 'Ανεξάρτητα από τήν οικονομική εύχέρεια ή μη της ώρας αυτής, φρονώ ότι και ή Διοίκηση αντιμετωπίζει εύνοϊκά τά θέματα άμοιβής του πνευματικού μόχθου.

Και: έπειδή οι συνάδελφοι έπιτελούν έργο που δέ μετριέται με ώράριο ούτε περιορίζεται σε κάποιον άριθμό βιβλίων, αλλά άπλώνεται σε μία μεγάλη γραμματοεία και άπέραντη βιβλιογραφία (άπό όπου έπιλέγουν, προλογίζουν, σχολιάζουν τά "άναγνώσματα"), για τούς λόγους αυτούς συμφωνώ με τήν πρόταση του είσηγητή για τήν άμοιβή των συγγραφέων και κριτών και τή θεωρώ και φειδαλή, είδικά για τούς συγγραφείς.

‘Ο Σύμβουλος Β’ κ. Παπασημακόπουλος εΐπε τὰ ἑξῆς: Νομίζω ὅτι στοὺς συγγραφεῖς θὰ πρέπει νὰ δοθοῦν μόνο συμβολικὰ βραβεῖα καὶ ὄχι ποσὸ σημαντικὸ γιατί εἶναι ἀποσπασμένοι, μισθοδοτοῦνται καὶ ὅθι θὰ πρέπει γιὰ τὸν ἴδιον σκοπὸ, δηλ. συγγραφὴ βιβλίου, νὰ ἔχουν δύο ἀποδοχές: Τὸ μισθὸ τοὺς καὶ τὸ βραβεῖο. Πὶς συγκεκριμένα οἱ ἀποσπασμένοι συγγραφεῖς ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι παίρνουν κατὰ μέσο ὄρο 40.000 τὸ μήνα. Οἱ 6 παίρνουν τὸ μήνα 240.000. Ἀφοῦ ἡ ἀπόσπασή τοὺς θὰ διαρκέσει 8 μῆνες, θὰ λάβουν συνολικὰ 8 X 240.000 = 1.900.000 δρχ. Ἐὰν λοιπὸν πάρουν καὶ βραβεῖο, μαζὶ μὲ τὴν ἀμοιβή τῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως, τὸ ποσὸ θὰ ἀνεβεῖ στὶς 2.400.000 δρχ. Πιστεύω ὅτι τὸ κόστος γιὰ τὴ συγγραφὴ ἑνὸς βιβλίου Ν. Ἑλληνικῶν εἶναι ὑπερβολικὸ. Εἰδὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καθὼς καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ ἀνέφερε δ κ. Σακκᾶς μειοψηφῶ καὶ δέν συμφωνῶ νὰ δοθεῖ στοὺς συγγραφεῖς χρηματικὸ βραβεῖο.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ διευκρινιστικὴ συζήτηση

ἀποφάσσει νὰ προτείνῃ

α) Ὁμόφωνα

1.- Προθεσμία ὑποβολῆς τελικῶν πρακτικῶν ἐπιτροπῶν κρίσεως:

Ἐνα μῆνα ὕστερα ἀπὸ τὴν παράδοση τοῦ βιβλίου στὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς.

2.- Συνολικὴ ἀμοιβὴ μελῶν ἐπιτροπῶν κρίσεως: 100.000.

β) Κατὰ πλειοψηφία:

Συνολικὴ ἀμοιβὴ συγγραφέων τοῦ βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Β’ Λυκείου" 400.000 δρχ..

Μειοψηφοῦν γιὰ λόγους ποὺ ἀνέπτυξαν στὴν παρέμβασή τοὺς οἱ Σύμβουλοι Β’ κ.κ. Δημ. Σακκᾶς καὶ Στ. Παπασημακόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - Διδακτικό έγχειρίδιο Νέων 'Ελληνικών Β' Λυκείου σχ.
Έτους 1981-82.

Ο εισηγητής του θέματος 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε τά εξής: Στίς
"Οδηγίες για τή διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων" του σχ. Έτους
1981-82, για τά Νέα 'Ελληνικά έχουμε συστήσει τή χρησιμοποίηση
του νέου διδακτικού έγχειριδίου "Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας
Α' Λυκείου - τεύχος β'" καί από τούς μαθητές τής Β' Λυκείου. "Ήδη
ο ΟΕΔΒ έκτυπώνει τό βιβλίο αυτό, στη σχετική όμως υπουργική απόφα-
ση δέν γίνεται λόγος για διανομή των καί στους μαθητές τής Β' Λυ-
κείου. Είσηγοῦμαι λοιπόν νά προτείνουμε τήν έκδοση του βιβλίου
σέ αριθμό αντίτυπων τέτοιο, πού νά καλύψει τήν ανάγκη των μαθητών
καί τής Α' καί τής Β' Λυκείου.

Τό Τμήμα, ύστερα από πρόταση του Προέδρου του κ. 'Αθ. Κομίνη,

αποφαίνεται δμοφωνα:

Γνωμοδοτεῖ: ἡ ἀρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ νά μεριμνήσει για τή χο-
ρήγηση του β' τεύχους του διδακτικού έγχειριδίου "Κείμενα Νεοελλη-
νικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου" καί στους μαθητές Β' Λυκείου σχ. Έτος
1981-82.

ΘΕΜΑ 3ο - Αίτηση Μαρίας Λασκαράτου-Λαδά για χορήγηση αντιγράφου
της πράξεως αριθ. 46/81 του Τμήματος Μ.Ε.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη το περιεχόμενο της αίτησεως της
Μαρίας Λασκαράτου-Λαδά, αποφάσισε ομόφωνα να της χορηγηθεί αντίγρα-
φο της πράξεως αριθ. 46/81 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συνεδρίαση του Τμήματος.

Η Γραμματέας
Δημ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 3/1982

Σήμερα 14 'Ιανουαρίου 1982, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 11 το πρωί, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα ολομέλειας, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής, Μεσογείων 396), με πρόεδρο τον 'Αθ. Κομίνη, Γ' 'Αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β', 'Ι. Σκορδύλης, Κ. Συριόπουλος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Εισηγητής καί ή Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος μέ βαθμό 50.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Γρατσέας άπουσάζε γιατρί ήταν άσθενής καί οι Εισηγητές Κυρ. Κατσιμάνης καί Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατρί ήσαν άπασχολημένοι σέ Άλλη ύπηρεσιακή ύποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανασυγκρότηση έπιτροπής κρίσεως έλεύθερων βοηθημάτων άγγλικής (είδικής κατηγορίας). Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τή διδασκαλία του μαθήματος τής Ειδικής στίς ΣΕΔΠ. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανατύπωση Χημείας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις.

'Αφού διαπιστώθηκε άπαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη του Τμήματος, άρχισε ή εξέταση των θεμάτων τής ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανασυγκρότηση έπιτροπής κρίσεως έλευθερων βοηθημάτων
άγγλικής (είδικής κατηγορίας).

'Ο είσηγητής του πρώτου θέματος κ. Φ. Βώρος είπε τά εξής:

"Έχοντας υπόψη τό έγγραφο Φ.211.25/28/Γ/10819/3-12-1981 του
ΥΠΕΠΘ καί τή πράξη 54/81 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ,

Έπειδή από τά 5 μέλη τής προηγούμενης 'Επιτροπής (Φ.211.21/
6/Γ/4759/4-6-81) ένα παραιτήθηκε καί άλλο άπουσιάζει (ή Βασιλική
Αενδρίνοϋ),

έπειδή ό κ. Τρ. Τριανταφύλλου μέ παρεκάλεσε γιά λόγους εύθυ-
ξίας νά μήν περιληφθεΐ ξανά στην 'Επιτροπή Κρίσης καί έπειδή αποδέ-
χομαι καί σέβομαι τούς λόγους τής εύθιξίας του,

έπειδή έτσι απομένουν δυό μόνο από τά μέλη τής 'Επιτροπής Κρί-
σης καί χρειάζονται τρία,

προτείνω ή ζητούμενη άνασυγκρότηση τής 'Επιτροπής νά γίνει μέ
τήν προσθήκη ενός άκόμη μέλους, τής Τούντα 'Αλίκης, καθηγήτριας τής
Βαρβακελίου Σχολής.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν όποία ό Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυ-
ρόπουλος είπε τά εξής:

Θεωρώ περατωμένο τό έργο τής 'Επιτροπής κρίσεως. Γιά τό σχολ.
έτος 1981-82 θεωρούσα πάντοτε περιττή τήν έγκριση βιβλίων ξένων γλωσ-
σών πέρα από τίς σειρές έγχειριδίων που άποτελούν τό κύριο όργανο
σχολικής πράξης. Τώρα, μέ τήν άπόδο τόσου χρόνου, βρίσκω έντελώς
περιττή ένέργεια τήν άνασυγκρότηση 'Επιτροπής γιά νά έγκρίνει βιβλία
που δέν τά θεωρώ άπαραίτητα καί ή έγκριση αυτή νά φτάσει στός ένδια-
φερομένους μέ τή λήξη του διδακτικού έτους που άφορά.

"Υστερα τό Τμήμα αποφάνθηκε κατά πλειοψηφία:

Νά άνασυγκροτηθεΐ ή 'Επιτροπή μέ τά άπομένοντα τρία πρόσωπα:
τήν κ. "Αννα Παπαντωνίου, έπιθεωρήτρια άγγλικών, ως πρόεδρο, τήν κ.
Σέττα Καλλιρόη, καθηγήτρια β' 'Αρσακείου Λυκείου καί Τρ. Τριανταφύλλου,
είδικό συνεργάτη του ΚΕΜΕ, ως μέλη.

Μειοψήφησαν οί κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Τομπαΐδης, Στ. Παπασημακόπουλος
καί Τ. Σχορόδλης γιά τούς λόγους που έχει εκθέσει ό είσηγητής του

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανασυγκρότηση επιτροπής κρίσεως έλευθερων βοηθημάτων
άγγλικής (είδικής κατηγορίας).

'Ο εισηγητής του πρώτου θέματος κ. Φ. Βώρος είπε τα εξής:

"Έχοντας υπόψη το έγγραφο Φ.211.25/28/Γ/10819/3-12-1981 του
ΥΠΕΠΘ και τη πράξη 54/81 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ,

Επειδή από τα 5 μέλη της προηγούμενης 'Επιτροπής (Φ.211.21/
6/Γ/4759/4-6-81) ένα παραιτήθηκε και άλλο απουσιάζει (η Βασιλική
Δενδρινού),

επειδή ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου με παρεκάλισε για λόγους εύθυ-
ξίας να μην περιληφθεί ξανά στην 'Επιτροπή Κρίσης και επειδή αποδέ-
χομαι και σέβομαι τους λόγους της εύθιξίας του,

επειδή έτσι απομένουν δυο μόνο από τα μέλη της 'Επιτροπής Κρί-
σης και χρειάζονται τρία,

προτείνω ή ζητούμενη ανασυγκρότηση της 'Επιτροπής να γίνει με
την προσθήκη ενός ακόμη μέλους, της Τούντα 'Αλίκης, καθηγήτριας της
Βαρβακείου Σχολής.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυ-
ρόπουλος είπε τα εξής:

Θεωρώ περατωμένο το έργο της 'Επιτροπής κρίσεως. Για το σχολ.
έτος 1981-82 θεωρούσα πάντοτε περιττή την Έγκριση βιβλίων ξένων γλωσ-
σών πέρα από τις σειρές έγχειριδίων που αποτελούν το κύριο όργανο
σχολικής πράξης. Τώρα, με την πάροδο τόσου χρόνου, βρίσκω έντελώς
περιττή ενέργεια την ανασυγκρότηση 'Επιτροπής για να εγκρίνει βιβλία
που δεν τα θεωρώ άπαραίτητα και ή Έγκριση αυτή να φτάσει στα ενδια-
φερομένους με τη λήξη του διδακτικού έτους που άφορά.

"Υστερα το Τμήμα αποφάνθηκε κατά πλειοψηφία:

Νά ανασυγκροτηθεί ή 'Επιτροπή με τα απομένοντα τρία πρόσωπα:
την κ. "Αννα Παπαντωνίου, επιθεωρήτρια άγγλικών, ως πρόεδρο, την κ.
Σέττα Καλλιρόη, καθηγήτρια β' 'Αρσακείου Λυκείου και Τρ. Τριανταφύλλου,
είδικό συνεργάτη του ΚΕΜΕ, ως μέλη.

Μειοψήφησαν οι κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Τομπαΐδης, Στ. Παπασημακόπουλος
και Στ. Σχορδύλης για τους λόγους που έχει εκθέσει ο εισηγητής του

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Εἰδικῆς
στῆς ΣΕΔΠ.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:
Τό ΥΠΕΠΘ, Δ/νση Ἐφ. Προγραμμάτων ΣΕΔΠ, μέ ἔγγραφο τοῦ 20-10-81 μᾶς
στέλνει ἔγγραφο τῆς ἴδιας ὑπηρεσίας (12-10-81) ὡς σχέδιο Ὑπουργικῆς
ἀπόφασης μέ συνημμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα καί θέμα "Διδασκαλία τοῦ
μαθήματος τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς στῆς ΣΕΔΠ" καί ζητεῖ τή γνωμοδότησή μας.

Ἀπό τή μελέτη τῶν παραπάνω στοιχείων διαπίστωσα τά ἑξῆς: Τό
θέμα βρίσκεται σέ συνάρτηση μέ τό νέο νόμο γιά τήν ὀργάνωση καί ἐπέ-
κταση τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τῶν καθυστερημένων νοητικά καί μειονεκτούντων
σωματικά ἀτόμων στή χώρα μας. Μέ τήν παραπάνω ὑπουργική ἀπόφαση ἀ-
ποσκοπεῖται μιά γενική ἐνημέρωση ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν κατὰ τήν ἐπι-
μόρφωσή τους. Ὅμως τό συνημμένο ἀναλ. πρόγραμμα μέ τήν ἔκταση ποῦ
ἔχει, νομίζω, ὅτι θέτει στόχους εἰδικότερης κατάρτισης, ἂν ὄχι εἰδί-
κευση, τῶν ἐκπαιδευτικῶν ποῦ ἄλλωστε δέν πρόκειται νά διδάξουν σέ εἰ-
δικά σχολεῖα.

Δέν ὑπάρχει κατὰ τή γνώμη μου θέμα ἀμφισβήτησης ὡς πρός τό ὅτι
ὅλοι οἱ ἐκπαιδευτικοί χρειάζονται μιά γενική ἐνημέρωση πάνω στίς κα-
τηγορίες-περιπτώσεις, τίς δυνατότητες καί τά προβλήματα τῆς εἰδικῆς
ἀγωγῆς. Ἀκόμη εἶναι ἀπαραίτητη ἡ γνώση τῶν χαρακτηριστικῶν συμπερι-
φορᾶς ποῦ ἀφοροῦν τά ὄρια κανονικῆς καί προβληματικῆς ἢ καί παθολο-
γικῆς συμπεριφορᾶς, ὥστε νά ἀποφεύγονται οἱ παρεξηγήσεις καί τά λάθη
στήν ἀγωγή. Θεωρῶ ὅμως ὑπερβολικό τό ἀναλ. πρόγραμμα ποῦ προτείνε-
ται γιά μιά τέτοια ἐνημέρωση, καί ἀσφαλῶς καί τίς προτεινόμενες ὥρες
διδασκαλίας.

Ἐξάλλου στά πλαίσια τῆς παιδαγ. Ψυχολογίας εἶναι δυνατό νά γίνει
αὕτη ἡ ἐνημέρωση στά βασικά θέματα καί προβλήματα, ἀλλά καί τίς κατη-
γορίες τῆς εἰδικῆς ἀγωγῆς ὄχι ὅμως μέ τό ὥραριο ποῦ διατίθεται τελευ-
τάτα γιά τό μάθημα αὐτό. Γιατί διδάσκω φέτος καί ὁ ἴδιος στή ΣΕΔΠΕ
καί μέ τή μείωση τοῦ μαθήματος στίς 2 καί 1 ὥρες στά δύο πρῶτα τρί-
μηνα ἀντίστοιχα ἀντιμετωπίζω τό πρόβλημα τοῦ τί ἀπό τά προβλεπόμενα

βασικά αντικείμενα να διδάξω. Όμως σε κάθε έγχειρίδιο σοβαρό της Παιδαγ. Ψυχολογίας των προηγμένων στους κλάδους αυτούς χωρών αναπτύσσονται όσα χρειάζονται για μία γενική ένημέωση και τα θέματα της ειδικής αγωγής. Είναι μάλιστα πιο σωστό αυτό, παρά να γίνεται σ' αυτούς τους εκπαιδευτικούς ιδιαίτερο μάθημα, γιατί έτσι θα αποφευχθεί η κατάρτιση και θα γίνεται καλύτερη συσχέτιση και πλαίσωση έπιστημονική των θεμάτων αγωγής των κανονικών και ειδικών περιπτώσεων των μαθητών.

Για τους παραπάνω λόγους εισηγοῦμαι τα εξής: Το μάθημα της Ειδικής 'Αγωγής να διδάσκεται στο Διδασκαλειό Μ.Ε. 1 ώρα στο Α' τετράμηνο του Α' έτους και στη ΣΕΑΜΕ 1 ώρα στο Α' τρίμηνο (Μείωση δηλ. στο μισό απ' ότι προβλέπει το σχέδιο και περιορισμό της ύλης στην "Είσαγωγή" τα κεφ. 1ο και 6ο (ώς 3ο) και ένα νέο κεφ. ως 2ο με τίτλο "Λοιπές διαταραχές και αναπηρίες (δρασης, άκοης, λόγου, σωματικών κινήσεων)".

"Αν η πρότασή μου αυτή δε γίνει αποδεκτή, να ευνταχθεί η διδασκαλία των παραπάνω αντικειμένων ειδικής αγωγής στην Παιδαγ. Ψυχολογία της οποίας οι ώρες να αυξηθούν κατά 1 ώρα στο Διδασκαλειό σε ένα τετράμηνο (έξάμηνο) και κατά 1 ώρα στη ΣΕΑΜΕ σε ένα τρίμηνο τουλάχιστο.

Ο κ. Φ. Βώρος είπε τα εξής: Παρατηρώ ότι: 'Υφίσταται λόγος επανεξέτασης όλου του θέματος επιμόρφωσης διδ. προσωπικού. Το προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα απαιτεί χρόνο υπολογισμό στο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Προτείνω:

α) Να περιληφθεί για την ώρα αυτή μία στοιχειώδης ένημέρωση - για την Ειδική 'Αγωγή - στο πρόγραμμα έκτακτων διαλέξεων.

β) Να εξεταστεί η σκοπιμότητα συμπερίληψης και της Ειδικής 'Αγωγής στα προγράμματα επιμόρφωσης μόλις θα επανέλθει το γενικό ζήτημα αναμόρφωσης της επιμόρφωσης.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης διατύπωσε τρεις ακόλουθες απόψεις:

1) Διδασκαλία μαθήματος Ειδικής Αγωγής στη Σχολή Επιμορφώσεως δεν πρέπει να γίνει αυτοτελώς αλλά μία επιλογή ύλης του να ενταχθεί στο γενικότερο μάθημα της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας.

2) Να εξετασθεί αν χρειάζεται αύξηση του αντίστοιχου ωραρίου διδασκαλίας μέσα ^{στα} πλαίσια της γενικότερης μελέτης του όλου θέματος της Επιμορφώσεως.

3) Μέχρις ότου γίνουν οι παραπάνω ρυθμίσεις μπορούν να ένημερώνονται οι μετεκπαιδευόμενοι πάνω στα θέματα της Ειδικής Αγωγής με οργάνωση σχετικών διαλέξεων.

Ο κ. Α. Σακκάς, αφού τόνισε την ιδιαίτερη σημασία του μαθήματος της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, είπε ότι ο διατεταγμένος χρόνος για τη διδασκαλία του μαθήματος από 5 ώρες που ήταν παλαιότερα σε δύο τρίμηνα περιορίστηκε σε 3 ώρες, ώστε να είναι έντελως ανεπαρκής για τη διδασκαλία του. Είπε ακόμα ότι στοιχεύα ειδικής αγωγής πρέπει να διδάσκονται οι εκπαιδευτικοί κατά τη βασική τους εκπαίδευση αλλά και να προσφέρονται και κατά τις μετεκπαιδεύσεις, ένταγμένα όμως στο μάθημα της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας.

Το πρόβλημα είναι ειδικό. Προέχει να αντιμετωπιστεί το γενικότερο πρόβλημα της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού. Το ΚΕΜΕ συνέταξε ειδική μελέτη για αυτό το θέμα (πράξη του Τμήματος Μ.Ε. 65/1980), που όμως παραμένει ακόμα άναξιοποίητη.

Τέλος, ^{το τμήμα} αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το έγγραφο αρ. Γ/9824/20-10-81 της Διευθύνσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ,

β) Το άρθρο 2 του Ν.186/1975,

γ) Την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου, και

δ) Τρεις απόψεις που αναπτύχθηκαν κατά τη συζήτηση,

Γ ν ω μ ο δ ο τ ε ι

1.- Στο Διδασκαλειό Μ.Ε. δέν είναι δυνατόν νά είσαχτεϊ ή δι-
δασκαλία τοϋ μαθήματος τής Είδικης 'Αγωγής μέ ύπουργική άπόφαση, γιατί
τά άφορώντα τή λειτουργία κτλ. τοϋ Διδασκαλείου Μ.Ε. διέπονται άπό
Νόμο.

2.- Στίς ΣΕΑΜΕ σέ μία άναμόρφωση τών προγραμμάτων τους θά πρέ-
πει νά ένταχτοϋν στο μάθημα τής Παιδαγωγής Ψυχολογίας καί ένότητες
Είδικης 'Αγωγής, γενικοϋ όμως χαρακτήρα, άφοϋ αύξηθεϊ ό χρόνος διδα-
σκαλίας αύτοϋ τοϋ μαθήματος.

3.- Τό πρόβλημα τής Είδικης 'Αγωγής έντάσσεται στο γενικότερο
πρόβλημα άνατοποθέτησης καί άναμόρφωσης τοϋ θεσμοϋ τής έπιμόρφωσης.
Τό ΚΕΜΕ μελέτησε τό θέμα καί ύπέβαλε σχετικές προτάσεις στο ΥΠΕΠΘ
(πρ. τοϋ Τμήματος 65/1980), οι όποτες όμως δέν έχουν άξιοποιηθεϊ ώς
τώρα.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Ανατύπωση Χημείας Γ' Γυμνασίου.

Ο εισηγητής του 3ου θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε τα εξής:

Τό βιβλίο των Φράσσαρη-Λιαπάτη, Χημεία Γ' Γυμνασίου, καθυστέρησε να εκδοθεί και για το λόγο αυτό δεν ήταν δυνατό το Τμήμα Μ.Ε. να ζητήσει την ανατύπωσή του με διορθώσεις ή χωρίς μαζί με τα Άλλα (άριθ. πραξ. 59/81). "Υστερα από την έκδοσή του, το βιβλίο μελετήθηκε, βρέθηκαν οι αναγκαίες διορθώσεις που πρέπει να γίνουν και κατόπιν αυτού εισηγοῦμαι στο Τμήμα την ανατύπωσή του για το σχ. Έτος 1982-83 με τις διορθώσεις που σημειώνονται σ' ένα αντίτυπο του τόπου και καταθέτω.

Τό Τμήμα αφού έλαβε υπόψη την εισηγήση του κ. Παπασημακόπουλου,

άποφαίνεται ομόφωνα

κάνει δεκτή την εισηγήση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου για την ανατύπωση του βιβλίου Χημεία Γ' Γυμνασίου των Φράσσαρη-Λιαπάτη για το σχ. Έτος 1982-83.

ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις

Ο Πρόεδρος του Τμήματος 'Αθ. Κομίνης, Γ' Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ ανακοίνωσε προς τα μέλη το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1.- 93/13-1-82 (διάθεση στο ΚΕΜΕ του 'Εμ. Βικέτου).
- 2.- 92/13-1-82 (διδασκαλία του μαθήματος της Οίικιακής Οίικονομίας)
- 3.- 72/11-1-82 (προτάσεις που άφορούν στη δομή της ύλης σε μαθήματα του προγράμματος διδασκαλίας στη Μέση 'Εκπαίδευση).
- 4.- 70/11-1-82 (ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΜΕ 'Ηρακλείου και Έγκριση μετακινήσεως έκτος Έδρας).
- 5.- 52/8-1-82.
- 6.- 63/8-1-82 "Στοιχεῖα αναλυτικής γεωμετρίας".

7.- 103/14-1-82 (Πανελλήνια Ένωση Βιολόγων).

8.- 108/14-1-82 (Έξυψωση στάθμης εκπροσώπων σέ διεθνείς οργανισμούς καί περιστολή σχετικών δαπανών).

9.- 51/7-1-82 (Έκθεση Μετσοβίου Πολυτεχνείου).

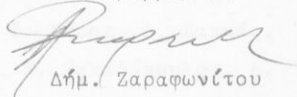
Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Αθ. Κομίνης

Ἡ Γραμματεάς

Δημ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 4/1982=====

Σήμερα 25 'Ιανουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10 τό πρωί, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) μέ πρόεδρο τόν 'Αθανάσιο Κομίνη, Γ' 'Αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμ. Ζαραφονίτου, φιλόλογος μέ 5ο βαθμό.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ=====

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Εγκριση πράξεως ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου, Μαθηματικά Γυμνασίου τεύχη Α', Β' καί Γ': Εἰσηγητές κ.κ. Ν. Βαρουχάκης καί Λ. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Βοηθητικά διδακτικά βιβλία Γυμνασίου-Λυκείου γιά τούς τυφλοὺς. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τῶν Ν. Κορέση-Σ. Ντάση "Προβλήματα ἀνόργανης καί ὀργανικῆς Χημείας". Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπώστη καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πράξεως Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου¹¹ Μαθηματικά
Γυμνασίου τεύχη Α', Β' και Γ'.

Στή συζήτηση του πρώτου θέματος απέχωρησε της συνεδριάσεως του
Τμήματος ο κ. Γ. Γρατσέας για υπηρεσιακούς λόγους.

Ο πρώτος των εισηγητών του θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'
είπε τα εξής:

Μέ το ξγγραφο αριθ. Φ.211.17/96/Γ/5511 της Δ/νσεως Έφαρμογής
Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζονται προς το ΚΕΜΕ για τη λήψη
αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν.186/75 και το άρθρο 80
παρ. 4 του Ν.309/76 τα εξής:

1.- Οι άρ. 1/20-11-1980 και 2/6-7-1981 πράξεις της Επιτροπής
κρίσεως που συγκροτήθηκε με την υπουργική απόφαση Φ.211.13/30/Γ/8947/
14-11-80 για την κρίση των βιβλίων "Μαθηματικά Γυμνασίου" τεύχη Α, Β,
Γ, τα οποία γράφτηκαν ύστερα από διαγωνισμό που προκηρύχτηκε με την
υπουργική απόφαση άρ. 136461/13-11-78.

2.- Οι εισηγητικές εκθέσεις των εισηγητών της Επιτροπής κρίσεως.

3.- Οι άπαντήσεις των συγγραφέων στις εισηγητικές εκθέσεις των
εισηγητών και

4.- Τα πέντε (5) αντίτυπα των βιβλίων που υποβλήθηκαν για κρίση.

Η Έπιτροπή κρίσεως με την άρ. 2/6-7-81 πράξη της, στην οποία
τά κρινόμενα βιβλία φέρουν την άριθμηση Ι και V (με την οποία θα τα
άναφέρουμε και μετς στα έπομένα);

ά η ο φ α λ ν ε τ α ι όμοφωνα δτι

Α.- Τά βιβλία:

Ι.- Τοϋ Χ.Δ. Παπαδημητρίου και

ΙΙ.- Τοϋ Μ. Μάντζαρη

είναι άκατάλληλα για διδακτικά βιβλία και τά άπορρίπτει.

Β.- Τό βιβλίο ΙΙΙ τών Σ. Κατσαρλίνου, Χ. Καζατζή, Δ. Άγγελάτου,
Ν. Κουρκουρή, Δ. Άνάγνου δέν είναι κατάλληλα για διδακτικό βιβλίο και
τό άπορρίπτει.

./.

Γ.- Τά βιβλία/

IV.- Τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννέκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατεράκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτοπούλου καί

V.- Τῶν Α. Ἀλιμπινίση, Γ. Γραφάκου, Κ. Διακάκη, Σ. Μαντζάρα δέν πληροῦν τίς προϋποθέσεις ἐκεῖνες πού θεωροῦνται ἀπαραίτητες γιά ἕνα διδακτικό βιβλίο καί προτείνει νά μή εἰσαχθοῦν ὡς διδακτικά βιβλία.

Τό ἔργο κάθε Ἐπιτροπῆς κρίσεως σύμφωνα μέ τό Νόμο συνίσταται κυρίως στό διαχωρισμό τῶν κρινόμενων βιβλίων σέ κατάλληλα καί μή καί στήν κατάταξή τους κατά σειρά ἀξιολογήσεως. Ὅμως στήν περίπτωση μας ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐκφράζεται ρητά πάνω στά δύο αὐτά βασικά σημεῖα. Μέ τό νά χρησιμοποιεῖ τούς ὅρους "ἀκατάλληλο" γιά τά βιβλία I καί II, "δέν εἶναι κατάλληλο" γιά τό III, καί "δέν πληροῖ τίς προϋποθέσεις πού θεωροῦνται ἀπαραίτητες γιά ἕνα διδακτικό βιβλίο" γιά τά IV καί V καθώς καί τούς ὅρους "ἀπορρίπτει" γιά τά I, II, III καί "προτείνει νά μή εἰσαχθοῦν ὡς διδακτικά βιβλία" γιά τά IV, V προδίδει σαφή διστακτικότητα στό νά ἐκφραστεῖ ρητά γιά τήν ἀκαταλληλότητα τῶν βιβλίων IV καί V, ὅπως κάνει γιά τά I καί II, καί ἀποφεύγει τή μεταξύ τους σύγκριση. Πρέπει λοιπόν νά διερευνηθοῦν οἱ πραγματικές ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς καί νά συμπληρωθοῦν τά κενά, ἄν ὑπάρχουν, τῆς τελικῆς τῆς πράξεως, ὥστε τελικά νά ἀποδοθεῖ δίκαια κρίση.

Πρός τό σκοπό αὐτό χρειάστηκε ἐπίμονη, λεπτομερής καί συγκριτική μελέτη ὅλων τῶν κειμένων, εἰσηγητικῶν ἐκθέσεων, ἀπαντήσεων τῶν συγγραφέων, πράξεων τῆς Ἐπιτροπῆς καθώς καί τῶν βιβλίων πού ὑποβλήθηκαν. Παράλληλα πρὶν ὀριστικοποιήσουμε τίς θέσεις μας καλέσαμε τοὺς δύο συντάκτες τῶν εἰσηγητικῶν ἐκθέσεων πού ὑπηρετοῦν μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ τόν κ. Ἐξαρχάκο καί τήν κ. Δικαίανου νά μᾶς δώσουν ὀρισμένες διευκρινίσεις πάνω στίς εἰσηγητικές τους ἐκθέσεις καί συζητήσαμε μαζί τους ἀρκετά ἀπό τά σφάλματα πού καταλογίζουν στά κρινόμενα βιβλία. Τά συμπεράσματα αὐτῆς τῆς ἐργασίας συνοφίζονται ὡς ἑξῆς:

1.- 'Από τή συγκριτική θεώρηση τών αιτιολογήσεων που υπάρχουν στην τελική πράξη της 'Επιτροπής προκύπτουν τὰ εξής:

α) 'Η 'Επιτροπή καταλογίζει:

- 'Επιστημονικά σφάλματα σέ όλα τὰ βιβλία μέ τόν πρόσθετο χαρακτηρισμό "πολλά καί σοβαρά" γιά τό βιβλίο I, "πολλά" γιά τό βιβλίο II καί "άρκετά" γιά τό βιβλίο III.

- Παραλείψεις σέ όλα τὰ βιβλία που γιά τό βιβλίο I χαρακτηρίζονται "άρκετές".

- Συναχτικά καί φραστικά σφάλματα καί ασάφειες οί όποτες γιά τὰ βιβλία I, II, III θεωρούνται ότι "πολλές φορές άλλοιώνουν τήν έννοια του κειμένου" ένώ γιά τὰ βιβλία IV καί V χρησιμοποιείται ή έκφραση "μερικές ασάφειες".

- Παραδείγματα λανθασμένα καί άκατάλληλα στά βιβλία I καί II τὰ όποτα γιά τό I χαρακτηρίζονται "πολλά".

- Γλωσσικές άδυναμίες στον καθορισμό τών έννοιών στά βιβλία III καί V ένώ στο βιβλίο IV "μερικές γλωσσικές άδυναμίες".

β) 'Υπάρχουν οί γενικοί χαρακτηρισμοί "έντελώς άκατάλληλο" γιά τό βιβλίο I "άκατάλληλο" γιά τό II καί "όέν πληροῦ τίς προϋποθέσεις έκείνες που είναι άπαραίτητες γιά ένα καλό διδακτικό βιβλίο" γιά τό βιβλίο III.

γ) Οί μόνες θετικές κρίσεις που σημειώνονται είναι ότι:

- "όπάρχουν τμήματα μέ έπαρκή διαπραγμάτευση της ύλης" γιά τὰ βιβλία IV καί V, που γιά τό IV χαρακτηρίζεται έπιπλέον καί "σωστή".

- "χρησιμοποιείται ή νεοελληνική γλώσσα κατά τρόπο ικανοποιητικό" γιά τό βιβλίο IV.

- Τέλος πρέπει νά σημειωθεί ότι στις εισηγητικές έκθέσεις, τίς όποτες δέχεται ή 'Επιτροπή γενικά, σημειώνεται ότι τὰ βιβλία III, IV, V "έχουν θετικά στοιχεία". Τό III "μερικά" τό VI "άρκετά" καί τό IV "πολλά".

./.

'Από τὰ προηγούμενα βγαίνει τὸ ἀναμφισβήτητο συμπέρασμα ὅτι:

Κατὰ τὴν κρίση τῆς 'Επιτροπῆς τὸ βιβλίο IV ὑπερέχει ὁλων τῶν ἄλλων ἀφοῦ συγκεντρώνει τὰ περισσότερα θετικὰ σημεῖα καὶ χρεώνεται μὲ τίς λιγότερες δυνάμεις καὶ ἀκολουθοῦν κατὰ σειρά ἀξιολογήσεως τὰ βιβλία V, III, II, I.

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀξιολόγησις τῆς 'Επιτροπῆς.

2.- 'Ὡς πρὸς τὴν καταλληλότητα τῶν κρινόμενων βιβλίων ἡ 'Επιτροπὴ γιὰ λόγους ἀντικειμενικούς, μὲ σαφήνεια καὶ χωρὶς περιστροφές χαρακτηρίζει "κατὰλληλα" τὰ βιβλία I καὶ II. 'Αλλὰ γιὰ τὸν χαρακτηρισμὸ τῶν ὑπολοίπων ἡ 'Επιτροπὴ ἐργάζεται λανθασμένα: Δὲν περιορίζεται σὲ ἀντικειμενικὴ κρίσις ἀλλὰ ἐπεκτείνεται σὲ σύγκριση τῶν κρινόμενων βιβλίων III, IV καὶ V μὲ τὰ ἀντίστοιχα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ. 'Εκλαμβάνει δηλαδὴ ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῆς δὲν εἶναι μόνον ἡ κρίσις τῶν βιβλίων αὐτῇ καθ'αυτὴ ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὸ Νόμο ἀλλὰ καὶ ἡ εἰσήγησις γιὰ τὸ ποῖο βιβλίο θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ ὑπάρχον, ποῦ εἶναι ἀρμοδιότητα τοῦ ΚΕΜΕ. Αὕτῃ ἡ ὑπέρβασις ἀρμοδιοτήτων φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον περικοπὴ τῆς τελικῆς πράξεως τῆς 'Επιτροπῆς (σελ. 2) "'Ἡ 'Επιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ νέων διδακτικῶν βιβλίων στὰ Γυμνάσια εἶναι ἔργο πολὺ σοβαρὸ καὶ γι'αὐτὸ χρειάζεται διεξοδικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος αὐτοῦ μὲ μεγάλῃ προσοχῇ καὶ μελέτῃ". "Ἐτοί ἡ 'Επιτροπὴ στηριζόμενη κυρίως στὴ σύγκριση τῶν βιβλίων III, IV καὶ V μὲ τὰ ἀντίστοιχα τοῦ ΟΕΔΒ.

- 'Απορρίπτει τὸ βιβλίο III ὡς "κατώτερο ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ".

- Προτείνει νὰ μὴν εἰσαχθεῖ ὡς διδακτικὸ τὸ V γιὰτὶ "δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ καλὺτερο ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ".

- Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνει καὶ γιὰ τὸ βιβλίο IV, τοῦ ὁποῖου οἱ συγγραφεῖς εἶναι καὶ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου τοῦ ΟΕΔΒ, μὲ τὴν πρόσθετη διευκρίνισιν ὅτι οἱ συγγραφεῖς "δὲν πέτυχαν μὴ οὐσιαστικὴ βελτίωσις τοῦ ὑπάρχοντος, ποῦ ἡ ἀντικατάστασίς του νὰ θεωρηθεῖ δικαιολογημένη.

Οί κάποιες ἀλλαγές καί βελτιώσεις δέν δικαιολογοῦν τήν ἀντικατάστασιν του".

3.- 'Ο "φόβος" τῆς 'Επιτροπῆς ὅτι ἂν ἐπαινέσει ἕνα βιβλίον εἰση-
γεῖται ταυτοχρόνα τὴν ἔκδοσίν του φαίνεται καί ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι οἱ
θετικές κρίσεις εἶναι ἐλάχιστες καί ὑποτονικές ἐνῶ οἱ ἀδυναμίες ἔχουν
ἐπισημανθεῖ μὲ ὑπερβάλλοντα ζῆλο".

'Αλλὰ πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι παρόμοια ἔργα μὲ αὐτὰ ποῦ ὑποβλήθη-
καν εἶναι προϋδντα πολλοῦ μὲνους καί παρὰ τὴν ὁποιοσδήποτε ἀτέλειαν
τούς φανεροῦν σοβαρὴ εὐσυνείδητη καί ἀξιέπαινη προσπάθεια ποῦ εἶναι
ἰδιαίτερα ἐπίπονη στὴν περίπτωσιν τῶν συγγραφέων τῶν βιβλίων I καί II
ποῦ μόνον ἐπιχείρησαν ἕνα τόσο δύσκολο ἐγχεῖρημα.

4.- 'Αρκετές ἀπὸ τὴν παρατηρήσεις τῶν εἰσηγητῶν τὴν ὁποῖαν υἱο-
θέτησε καί ἡ 'Επιτροπὴ, δέν βαρύνουν στὴν τελικὴ κρίσιν μας γιατί
ἦταν

- λανθασμένες ὅπως π.χ. 6E (τ.Α) τοῦ V, 13π(τ.Α) V, 4E (τ.Γ)
IV, 2E(τ.Α) IV, 5E(τ.Α, IV), [REDACTED], 16π (τ.Α.IV), 22π (τ.Α. IV),
7π (τ.Α.V), 13π (τ.Α. V).

-ἐπουσιώδεις ὅπως π.χ. 6E (τ. Α IV), 15E (τ.Α. IV), 7E (τ.Α. V),
22E (τ.Α. V), 12E (τ.Β V), 20E (τ.Β. V), 2E (τ.Γ V), 6E (τ.Γ.V),
18π (τ.Α. V), 6E (τ.Α.III).

- ὑποκειμενικὴς ἀπόψεις τῶν εἰσηγητῶν ὅπως π.χ. 3π (τ.Α.IV),
9π (τ.Α. IV), 38π (τ.Β.IV), 39π (τ.Β.IV), 41π (τ.Β, IV), 2E (τ.Α.V),
5E (τ.Α. V), 8E (τ.Α.V).

- ἀμφιλεγόμενες ὅπως πχ, 10E (τ.Α.IV), 10E (τ.Β.IV), 11E (τ.Β V).

Εἰδικότερα τὰ οὐσιαστικὰ σφάλματα ποῦ τελικὰ ἔμειναν καί τὰ ὁ-
ποῖα λάβαμε ὑπόψιν γιὰ τὴν κρίσιν τῶν βιβλίων III, IV καί V ἦταν σχετι-
κὰ ὀλιγάριθμα σὲ σύγκρισιν μὲ τὸν ὄγκο καί τὴ φύσιν τοῦ ἔργου.

5.- Συμφωνοῦμε μὲ τὴν κρίσιν τῆς 'Επιτροπῆς γιὰ τὴν ἀκαταλληλο-
τητα τῶν βιβλίων I καί II.

6.- 'Η κρίση της 'Επιτροπής ότι τὰ βιβλία IV καὶ V συγκρινόμενα μὲ τὰ βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν καλῦτερα ὁδηγεῖ στοῦ συμπέρασμα ὅτι δὲν θεωροῦνται οὔτε κατώτερα γιατί διαφορετικὰ θὰ ἔπρεπε ὅπως καὶ στὴν περίπτωση τοῦ βιβλίου III ρητὰ νὰ ἀναφέρεται ὅτι εἶναι κατώτερα τῶν βιβλίων τοῦ ΟΕΔΒ. 'Επειδὴ ὅμως τὰ βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ γιὰ μᾶς εἶναι κατὰλληλα, κατὰ κοινὴ ὁμολογία ἐπιτυχημένα καὶ ἐκπληρῶνουν τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο γράφτηκαν θὰ πρέπει νὰ χαρακτηρίσουμε καὶ τὰ βιβλία IV καὶ V ὡς κατὰλληλα γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν πρόταση τῆς 'Επιτροπῆς "νὰ μὴ νελοῦν ὡς διδακτικὰ βιβλία".

7.- Δὲ συμφωνοῦμε μὲ τὴν 'Επιτροπὴ γιὰ τὴν ἀκαταλληλότητα τοῦ βιβλίου III. 'Η ἐπιβαρυντικὴ κρίση τῆς 'Επιτροπῆς ὅτι "Ἡ παρουσία τῶν διαφορῶν ἐννοιῶν γίνεται χωρὶς καμιά ἱεράρχηση μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὀρίζεται μὴ ἐννοια μὲ βάζει μία δεῦτερη καὶ στὴ συνέχεια ἡ δεῦτερη ἀπὸ τὴν πρώτη" ἀφορᾷ μεμονωμένες περιπτώσεις καὶ ὁποσδήποτε διορθώσιμες. Αὐτὲς καθὼς καὶ τὰ ἄλλα οὐσιαστικὰ σφάλματα ποὺ ἐπισημαίνει ἡ 'Επιτροπὴ δὲν μποροῦν νὰ ἀλλοιώσουν τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἔργου ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς προδιαγραφές τῆς προκηρύξεως, εἶναι ἐναρμονισμένο μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ κυρίως ἔκδηλα προσιτὸ στὴν ἀντιληπτικότητα τῶν μαθητῶν στοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται. 'Ιδιαιτέρως ἐπιτυχημένη εἶναι ἡ παρουσίαση τῆς ὕλης τοῦ α' τεύχους. "Αν καὶ ὑπάρχουν τμήματα ποὺ φαίνονται γραμμένα ὑπὸ πίεση, εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ περισσότερες ἀπὸ τίς δυνάμεις τοῦ βιβλίου θὰ μπορούσαν μὲ τὴν συνεργασία τῶν συγγραφέων νὰ διορθωθοῦν. Γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους θεωροῦμε τὸ βιβλίο III ὡς κατὰλληλον γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου.

8.- Συμφωνῶντας μὲ τὴν διαπίστωση τῆς 'Επιτροπῆς ὅτι τὸ βιβλίο IV συγκρινόμενο μὲ τὰ ἄλλα ἔχει περισσότερα θετικὰ στοιχεῖα καὶ λιγότερες ἀδυναμίες θεωροῦμε καὶ ἐμεῖς τὸ βιβλίο αὐτὸ ὡς τὸ καλῦτερον. Σαφῶς ὑπερέχει τῶν ἄλλων ὅχι μόνο ὡς πρὸς τὴ σωστὴ χρησιμοποίηση τῆς γλώσσας καὶ τὴν ἄρτια διατύπωση ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν μεθοδικότητα, μὲ τὴν ὁποία παρουσιάζονται τὰ διάφορα θέματα καὶ τὴν ἐπιτυχῆ

ταξινόμηση καὶ ἀλληλοσύνδεση τῶν ἐννοιῶν.

9.- Συγκρίνοντας τὰ βιβλία III καὶ V τὰ ὁποῖα παραπάνω χαρακτηρίζουμε ἐπίσης ὡς κατὰλληλα γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου θεωροῦμε ὅτι τὸ βιβλίο III: ἀνταποκρίνεται καλῶτερα στὴν ἀντιληπτικότητα τῶν μαθητῶν ἐνῶ τὸ ἄλλο παρουσιάζει, ὅπως διαπιστώνει καὶ ἡ ἐπιτροπὴ "γλωσσικὲς ἀδυναμίες στὸν καθορισμὸ τῶν ἐννοιῶν". Τὸ πρῶτο μπορεῖ νὰ ἔχει τμήματα βιαστικὰ γραμμένα ἀλλὰ τοῦ δευτέρου ὀρισμένα κεφάλαια ὑστεροῦν καταφανῶς ἀπὸ παιδαγωγικῆς πλευρᾶς ὅπως π.χ. τὰ κεφάλαια "Διμελεῖς σχέσεις", "Ἀπεικονίσεις" (τ.Β') "Ἀπὸδείξη". "πιθανότητες (τ.Γ')". Ἐξάλλου, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὲς ἀπαντήσεις τῶν συγγραφέων ἡ διόρθωση τῶν οὐσιαστικῶν σφαλμάτων φαίνεται εὐχερέστερη γιὰ τὸ βιβλίο III.

Γιαυτὸ κρίνουμε ὅτι τὸ βιβλίο III ὑπερέχει τοῦ βιβλίου V.

"Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω,

σ υ μ π ε ρ α σ μ α τ ι κ ᾶ

Προτείνω στὸ Τμήμα:

1.- Νὰ κριθοῦν κατὰλληλα γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου κατὰ σειρὰ ἀξιολογήσεως τὰ βιβλία:

α) τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννίκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατερᾶκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτόπουλου,

β) τῶν Σ. Κατσαρλίνου, Χ. Καζατζῆ, Δ. Ἀγγελᾶτου, Ν. Κουρκουρή, Δ. Ἀνδῆνου, καὶ

γ) τῶν Α. Ἀλιμπινίση, Γ. Γραφάκου, Κ. Διακᾶκη, Σ. Μαντζάρα.

2.- Ἐπειδὴ τὰ κυκλοφοροῦντα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ ἀποτελέσαν ἓνα καλὸ προηγούμενο βιβλίων πού ὑλοποιοῦσαν τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα μὲ βδ-ση τὸ ὁποῖο κλήθηκαν οἱ συγγραφεῖς νὰ συγγράψουν τὰ ἔργα τους καὶ συνεπῶς οἱ τελευταῖοι βοηθήθηκαν στὴν προσπάθειά τους, προτείνω νὰ ἀπονεμηθεῖ Γ' βραβεῖο στὸ ἔργο τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννίκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατερᾶκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτόπουλου. Ὁ α' ἔπαινος στὸ ἔργο τῶν Σ. Κατσαρλίνου, Χ. Καζατζῆ, Δ. Ἀγγελᾶτου, Ν. Κουρκουρή, Δ. Ἀνδῆνου. Ὁ β' ἔπαινος στὸ ἔργο τῶν Α. Ἀλιμπινίση, Γ. Γραφάκου, Κ. Διακᾶκη, Σ. Μαντζάρα.

Στή συνέχεια ό κ. Βαρουχάκης άναφερόμενος στην άνάγκη καλύψεως τών διδακτικών άναγκών στά Μαθηματικά του Γυμνασίου για τό προσεχές 6χ. έτος 1982-83 είπε τά εξής:

Συγκρίνοντας τό βιβλίο IV μέ τό αντίστοιχο του ΟΕΔΒ τών ίδιων συγγραφέων διαπιστώνω, όπως άλλωστε είναι φυσικό, σαφή βελτίωση. Οι συγγραφείς πέτυχαν νά ένοποιήσουν τό ύφος καί νά συντονίσουν τό περιεχόμενο σε όλα τά τεύχη, νά διορθώσουν αρκετές άδυναμίες καί νά δώσουν ένα κείμενο πιο συντομευμένο. Δέ συμφωνούμε ειδικά μέ όσα άναφέρονται στην έκθεση ως παραδείγματα για νά στηρίξουν την άποψη ότι "Οι συγγραφείς δέν πέτυχαν μία ούσιαστική βελτίωση του υπάρχοντος"

Προτείνω λοιπόν νά προωθηθεі στον ΟΕΔΒ για έκτύπωση τό βιβλίο IV τών Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννίκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατεράκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτόπουλου, ώστε νά δοθεі στους μαθητές κατά τό προσεχές σχ. έτος, αφού προηγουμένως οι συγγραφείς

α) επιφέρουν τίς διορθώσεις καί βελτιώσεις που θα υποδείξουν οι εισηγητές,

β) καταθέσουν πλήρεις λύσεις τών άσκήσεων οι όποτες κατά τεύχος θα ένωματωθούν ως παράρτημα στο τέλος του κειμένου.

Στό σημείο αυτό απέχώρησε από τη συνεδρίαση του Τμήματος ο Ειδ. Σύμβουλος κ. 'Ι. Εκοροδής για υπηρεσιακούς λόγους.

'Ακολουθως τό λόγο έλαβε ό δεύτερος τών εισηγητών του θέματος κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β', ό όποτος είπε τά εξής:

Συμφωνώ κ. Πρόεδρε μέ τό μέρος της εισηγήσης του κ. Βαρουχάκη που άναφέρεται στην επιλογή ως κατάλληλων για έκδοση τών τριών από τά πέντε βιβλία που υποβλήθηκαν για κρίση, μέ την προτεινόμενη σειρά άξιολόγησής τους καθώς καί μέ την άπονομή του γ' βραβείου στο πρώτο καί τών α' καί β' επαίνων στο δεύτερο καί τρίτο άντιστοίχως. Δέν συμφωνώ όμως μέ την πρόταση νά έκτυπωθεі, ύστερα από τίς άπαραίτητες διορθώσεις, τό αξιολογούμενο ως πρώτο βιβλίο για τους εξής λόγους:

1.- Τό βιβλίο μαθηματικῶν τοῦ Γυμνασίου πού ἰσχύει σήμερα ἔχει σέ ἱκανοποιητικό βαθμό τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ἑνός ἄριτου βιβλίου ἀπό παιδαγωγική καί ἐπιστημονική πλευρά.

2.- Στό βιβλίο πού κρίνεται ὡς τό καλύτερο ἀπό τά πέντε πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση ἔχουν γίνει βέβαια ὀρισμένες ἀλλαγές σέ σχέση μέ αὐτό πού κυκλοφορεῖ. Οἱ ἀλλαγές ὅμως αὐτές δέν εἶναι πάντοτε πρός τό καλύτερο καί ἐν πάσῃ περιπτώσει δέν εἶναι τόσο οὐσιαστικές ὥστε νά καθιστοῦν τό νέο βιβλίο καταφανῶς καλύτερο ἀπό αὐτό πού κυκλοφορεῖ καί νά δικαιολογοῦν τήν ἀντικατάσταση τοῦ τελευταίου.

3.- Τά βιβλία πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση καθὼς καί αὐτό πού ἰσχύει σήμερα ἔχουν γραφεῖ σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί τίς προδιαγραφές συγγραφῆς πού συντάχθηκαν τό 1976. Σύμφωνα ὅμως μέ τίς ἐξαγγελίες τῆς Κυβέρνησης ἐπὶκειται ἀναθεώρηση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν μαθηματικῶν καί στή συνέχεια συγγραφῇ νέων διδακτικῶν βιβλίων. Ἡδὴ μέ ἀπόφαση τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς προηγούμενης Κυβέρνησης ἔχουν συγκροτηθεῖ δύο ομάδες ἐργασίας μέ σκοπό τή σύνταξη νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων. Οἱ ἐπιτροπές αὐτές ἔχουν περατώσει τίς ἐργασίες τους καί οἱ προτάσεις τους ἔχουν διαβιβαστεῖ στό ΚΕΜΕ. Ἄν κινήθουν ἔγκαιρα οἱ σχετικές διαδικασίες θά μπορεῖ νά συγγραφεῖ νέο βιβλίο γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84 πού νά εἶναι σύμφωνο μέ τό ἀναθεωρημένο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Γιά τοὺς παραπάνω λόγους δέν κρίνω σκόπιμο νά ὑποβληθεῖ τό δημόσιο στή δαπάνη ἐκτυπώσεως τοῦ ἀξιολογούμενου ὡς πρώτου βιβλίου, δεδομένου μάλιστα ὅτι τό βιβλίο αὐτό κατὰ πάσα πιθανότητα θά χρησιμοποιοθεῖ μόνο γιά τό διδακτικό ἔτος 1982-83. Γραφῶ ἐλπιόμην τήν ἀνατύπωση τοῦ παλαιοῦ βιβλίου ὅπως εἶναι.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία ὁ Σύμβουλος β. κ. Φ. Βαβός ἀφοῦ ἔλαβε τό λόγο εἶπε τά ἑξῆς:

Πρῶτα ἐπισημαίνω μιά ἔκδηλη ἀντινομία στή συμπεριφορά τῆς Πολιτείας: προκηρύσσει τή συγγραφῇ βιβλίων σέ χρόνο χ καί συγκροτεῖ ομάδα κρίσης τῶν βιβλίων πού ἐπιτυγχάνει σέ χρόνο μεγαλύτερο τοῦ χ νά ἀπορρίψει τό μόχθο πολλῶν ἀριθμῶν συγγραφέων πού ἀντιπροσωπεύουν τοὺς

άριστες του κλάδου όσο γνωρίζω. Δηλαδή η Πολιτεία έχει ήδη δαπανήσει περί τὰ 3 εκατομμύρια δρχ. (3.000.000)! για την απορριπτική κρίση. Είναι νά σκίζεται η καρδιά του ανθρώπου (εκπαιδευτικού ιδιαιτέρως) μπροστά σε τέτοιες αντίνομες καταστάσεις. Ποιος φταίει; Δεν άναζητώ υπεύθυνους ούτε προσγράψω άμέλεια ή άβελτηρία ή άδιαφορία. Άλλά διαμαρτύρομαι για τὸ ὅτι εξακολουθεῖ νά μένει άδιατάρακτη ὅλη αὐτή η γραφειοκρατική δομή.

Συμφωνῶ με τοὺς συναδέλφους πού προκρίνουν 3 από τὰ κρίνόμενα βιβλία.

Δέ συμφωνῶ ὅμως νά γίνεται άναφορά - κατά τή συζήτηση - σε κάποιες ὁμάδες πού ασχολοῦνται, ὅπως λέγεται, με τή σύνταξη νέων άναλυτικών προγραμμάτων, ἐφόσον δέν ἔχω καμιά ἔνδειξη για τή νομιμότητα τῆς ὑπαρξῆς τους καί τήν καταλληλότητα τῆς σύνθεσής τους. Καί πάλι δέν ἔχω κανένα λόγο νά άναφερθῶ σε συγκεκριμένα πρόσωπα, πού ὅσα γνωρίζω τὰ σεβομαίιδιαιτέρως, αλλά διαμαρτύρομαι για τὸς μεθοδεύσεις - καί τοὺς εἰσηγητές τους - πού, άρνητικά στήν περίπτωση αὐτή, κοστίζουν πολλά εκατομμύρια στήν πατρίδα χωρίς τήν προσδοκία θετικού άποτελέσματος για τήν εκπαίδευση.

Στή συνέχεια τῆς συζητήσεως ὁ Σύμβουλος Β' κ. Α. Τομπαζῆς θέτει τὸ ἐρώτημα ἂν ἡ βράβευση ἐνός βιβλίου συνεπάγεται ὑποχρεωτικά καί τήν ἔκδοσή του. Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία πολλά μέλη τοῦ Τμήματος ὑποστήριξαν ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά δεσμευθεῖ ἡ Πολιτεία νά ἐκδώσει ὑποχρεωτικά ἕνα βιβλίο πού κρίθηκε κατάλληλο ἂν ἄλλοι λόγοι επιβάλλουν τή διατήρηση τοῦ ὑπάρχοντος βιβλίου ἢ τή συγγραφή νέου με ἄλλες διαδικασίες λόγω π.χ. ἀλλαγῆς τοῦ σχολικοῦ προγράμματος.

Εἰδικότερα στο ἐρώτημα τοῦ κ. Τομπαζῆ ὁ κ. Β. Θεοδοσιάδης ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

Ἀπό τή γνωμοδότηση 190/1979 τοῦ Ν.Σ.Κ. προκύπτει ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐκδοθεῖ για χρήση τῶν μαθητῶν διδακτικό βιβλίο, τὸ ὁποῖο κρίθηκε από τήν ἀρμόδια Ἐπιτροπή Κρίσεως τοῦ Ν.Α. 749/70 ὡς ἀκατάλληλο.

Αυτό όμως δε σημαίνει ότι κλωσμάστε να είσηγηθούμε να μην εκδοθεῖ βιβλίο που πήρε βραβεῖο. Σπῆν προκειμένη μάλιστα περίπτωση ἡ εἰσή-
γηση τοῦ κ. Ἀδαμόπουλου να μὴν ἐκδοθεῖ τὸ βιβλίο που ἔχει βραβευθεῖ
μὲ τρίτο βραβεῖο στηρίζεται κυρίως σὲ ἄλλους λόγους, λόγους οἰκονο-
μίας καὶ ἀναπροσαρμογῇ ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, καὶ ὅχι στὴν καταλ-
ληλότητα ἢ τὴν ἀκαταλληλότητα τοῦ βιβλίου. Μὲ ἄλλα λόγια: ἡ νομο-
θεσία καὶ ἡ νομολογία δὲν ὑποχρεώνει τὸν Ὑπουργό να ἐκδώσει διδα-
κτικό βιβλίο, ἐπειδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ Κρίσεως τοῦ ἀπένειμε βραβεῖο. Γι'
αὐτὸ συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀδαμόπουλου.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Δ. Τοματῆδης εἶπε τὰ ἑξῆς: Γιὰ τὸ θέμα τῆς κα-
ταλληλότητας τῶν βιβλίων τῶν μαθηματικῶν τοῦ γυμνασίου, τὰ ὁποῖα
ἔχουν ὑποβληθεῖ στὸ διαγωνισμό, συμφωνῶ μὲ τοὺς εἰσηγητές: να δοθεῖ
ἕνα γ' βραβεῖο καὶ α' καὶ β' ἔπαινος (μὲ τὸν ὅρο ὅτι - ὅπως διευκρινί-
στηκε προηγουμένως ἀπὸ τὴ συζήτηση - ἡ βράβειυσή τους δὲ συνεπάγεται
ὀποχρεωτικὰ ἔκδοση). Ὅμως νομίζω κι ἐγὼ ὅτι δὲν πρέπει να ἐκδοθοῦν
τὰ νέα βιβλία, ἐφόσον

α) τὰ βιβλία ποὺ κυκλοφοροῦν ἀνταποκρίνονται στὸ ἀναλυτικὸ ~~πρό-~~
πρόγραμμα ποὺ ἰσχύει αὐτὴ τῇ στιγμῇ καὶ - κατὰ τὴ βεβαίωση τῶν μαθη-
ματικῶν τοῦ Τμήματος Μ.Ε. - εἶναι καλὰ καὶ σταδιοδρόμησαν στὸ σχο-
λεῖο μὲ ἐπιτυχία,

β) τὰ νέα βιβλία δὲν εἶναι σαφῶς καλύτερα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κυκλο-
φοροῦν (σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιτροπὴ κρίσεως καὶ τὸν ἕναν ἀπὸ τοὺς εἰση-
γητές),

γ) ἐπικρίνεται ἀναθεώρηση τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων καὶ - ὅπως
βεβαιώνουν οἱ μαθηματικοὶ τοῦ Τμήματος Μ.Ε. - πρέπει νὰ γίνουν ἄλλα-
γές στὴν ὕλη τῶν προγραμμάτων (καὶ, ἄρα, τῶν βιβλίων). Ἄν οἱ μαθημα-
τικοὶ μας μᾶς διαβεβαίωναν ὅτι τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα εἶναι ἱκανοποι-
ητικό καὶ δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξει, τότε φυσικὰ ἡ γνώμη μου θὰ μπο-
ροῦσε νὰ εἶναι διαφορετικὴ.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς πιστεύω ὅτι ὁπωσδήποτε τὰ νέα βιβλία
θὰ εἶναι βραχύβια καὶ ἐπομένως δὲ βλέπω σοβαρὸ λόγο γιὰ τὴν ἔκδοσή
τους.

Στή συνέχεια τὸ λόγo ἔλαβε ὁ κ. Κ. Κατσιμάνης ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὁ νόμος δέν προβλέπει, κατὰ τὴν κρίση βιβλίων προοριζόμενων γιὰ τὴν ἐκπαίδευση, νὰ ~~συμμετέχουν~~ ^{συμμετέχουν} καὶ τὰ ἤδη ὑπάρχοντα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ. Ἐπομένως, ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἡ Ὑπηρεσία προβαίνει στήν προκήρυξη ἐνός βιβλίου, αὐτὸ σημαίνει ἕνα ἀπὸ τὰ δύο: ἢ ὅτι τὸ ὑπάρχον βιβλίο εἶναι ἀκατάλληλο ἢ ὅτι, καὶ ἂν δέν εἶναι, θὰ ἦταν διατεθειμένη ἡ Πολιτεία νὰ ὑποβληθεῖ σέ ὁρισμένες οἰκονομικὲς θυσίες, προκειμένου νὰ φτάσει στὰ χέρια τῶν μαθητῶν ἕνα βιβλίο ἔστω καὶ λίγο καλύτερο ἀπὸ τὸ προηγούμενο.

Τὰ κρινόμενα βιβλία πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστοῦν "καθ' ἑαυτὰ", μέ ἐπιστημονικά καὶ παιδαγωγικά κριτήρια. Οἱ δύο σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ μᾶς λένε ὅτι ἕνα τουλάχιστον βιβλίο, αὐτὸ πού ὑπερέχει ἐμφανῶς τῶν ἄλλων, ὑπερέχει σέ γενικὲς γραμμὲς καὶ τοῦ ὑπάρχοντος - κατὰ τὴ γνώμη τοῦ κ. Βαρουχάκη σαφῶς, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ κ. Ἀδαμόπουλου ὅχι αἰσθητᾶ. Πιστεύω, γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ὅτι τὸ βιβλίο πρέπει νὰ ἐκδοθεῖ.

Ὁ κ. Σπυρόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς: Βέβαια μοῦ εἶναι δύσκολο νὰ μιλήσω γιὰ τὴν οὐσία τοῦ θέματος ἐφόσον πρόκειται γιὰ βιβλία μαθηματικῶν, ὅμως νομίζω ὅτι μπορῶ νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου: ἐπὶ 6 χρόνια περίπου πού εἴμαστε στὸ ΚΕΜΕ, ἐνῶ ἔχουμε πράξεις Ἐπιτροπῶν κρίσεως ἀπὸ ἐνθουσιαστικὲς ἕως ἀπορριπτικὲς γιὰ τὰ βιβλία ὄλων τῶν ἄλλων εἰδικότητων, γιὰ τὰ βιβλία τῶν μαθηματικῶν ἔχουμε μονίμως μόνον ἀπορριπτικὲς. Δέν νομίζω ὅτι τὸ γεγονός εἶναι τυχαῖο ἢ ὅτι εἰδικὰ στὸ χῶρο τῶν μαθηματικῶν ὅλοι οἱ συγγραφεῖς εἶναι ἀνεπαρκεῖς.

Στὸ συγκεκριμένο θέμα πού μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερα, ἔχω νὰ πῶ ὅτι ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ βλέπουμε ἀπὸ διαφορετικὴ ὀπτική γωνία ἀπ' ὅ, τι ἡ Ἐπιτροπὴ κρίσεως τὸ πρόβλημα τῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων. Δηλαδή ἐμεῖς ζοῦμε τὴν ἀνάγκη τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν μαθητῶν μέ συγχρονισμένα βιβλία, τὴ δυσκολία νὰ ἀνανεωθοῦν τὰ βιβλία αὐτὰ καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ δημιουργηθοῦν κίνητρα γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἱκανῶν ἐπιστημόνων

X ./.

για τή συγγραφή σχολικῶν ἐγχειριδίων. Μὲ αὐτές τίς προϋποθέσεις πιστεύω ὅτι ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιούμε τίς ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως.

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἐφοδιασμὸ τῶν μαθητῶν μὲ βιβλίο μαθηματικῶν, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Βαρουχάκη νὰ τυπωθοῦν τὰ νέα βιβλία, στὰ ὁποῖα συμφωνήσαμε νὰ δοθεῖ τὸ τρίτο βραβεῖο, γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

α) θὰ ἐμφανιστεῖ γιὰ πρώτη φορά μὲ δολοκληρωμένη σειρά μαθηματικῶν βιβλίων, γραμμένη ἀπὸ τοὺς ἴδιους συγγραφεῖς, μὲ ἐνότητα ὁρολογίας καὶ ὕφους, ἀκόμη καὶ τυπογραφικῆς ἐμφάνισης. Ἔτσι θὰ δώσουμε καὶ ἓνα πρότυπο σειρᾶς βιβλίων στὴν ἐλληνικὴ σχολικὴ πράξη.

β) θὰ εἴμαστε ἀπόλυτα σίγουροι ὅτι δέν θὰ γίνεи ἐκμετάλλευση τῶν μαθητῶν καὶ τῶν γονέων τοὺς μὲ τὴ μέθοδο τῶν "λυσαρίων". Ἀντὶ αὐτῆς, ἂν εἰσηγηθούμε νὰ ἀνατυπωθοῦν τὰ ἤδη χρησιμοποιούμενα, δέν νομίζω ὅτι εἴμαστε σίγουροι καὶ ὅτι μπορούμε νὰ διαβεβαιώσουμε τὸ Ὑπουργεῖο ὅτι ὁποσδήποτε δέν θὰ γίνεи ἡ ἐκμετάλλευση αὐτῆς.

γ) Δὲν θὰ ἐπιβαρύνουμε οἰκονομικὰ τὸν ΟΕΔΒ. Ἐφόσον ὡς Ὁλομέλεια πῆραμε τὴν ἀπόφαση νὰ εἰσηγοῦμαστε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὅσα βιβλία δέν ἔχουν ἀκόμα δοθεῖ γιὰ ἐκτύπωση νὰ τυπωθοῦν μὲ σύστημα μονοτονίας, εἴτε τὰ παλαιὰ δοθοῦν γιὰ ἀνατύπωση εἴτε ἀποσταλοῦν τὰ νέα γιὰ πρώτη ἐκτύπωση, θὰ ἀπαιτηθεῖ ἡ ἴδια τυπογραφικὴ ἐργασία μὲ τὸ ἴδιο περὶπου κόστος.

Ὁ Εἰδ. Σύμβουλος κ. Συριόπουλος εἶπε τὰ ἐξῆς: Ἐφ' ὅσον ἡ Πρᾶξις τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς κρίσεως εἶναι ἀπορριπτικὴ καὶ διὰ τὰ πέντε ὑποβληθέντα βιβλία Μαθηματικῶν τοῦ Γυμνασίου, τὸ Τμῆμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ, κατὰ τὸν Ν. 309/1976 ἄρθρον 80 παραγρ. 4, εἶναι ὑποχρεωμένον ἢ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ τὴν ἐν λόγω Πρᾶξιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἔχει. Ὁ ὡς ἄνω Νόμος δέν παρέχει εἰς τὸ Τμῆμα Μέσης τὴν δυνατότητα νὰ ἐγκρίνῃ κατὰ τὸ ἔν ἡμῖς καὶ νὰ ἀπορρίψῃ κατὰ τὸ ἕτερον ἡμῖς τὴν Πρᾶξιν ἢ νὰ τροποποιήσῃ αὐτὴν καθ' οἷονδήποτε τρόπον. Ἐπομένως ἐὰν δέν ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι περὶθόντες ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ κακῶς ἔχει ἀπορρίψει τὰ βιβλία, καὶ τέτοιοι λόγοι δέν ἀναφέρθησαν, τὸ Τμῆμα Μέσης εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ἐγκρίνῃ τὴν Πρᾶξιν, κατὰ τὸν Νόμον, ὡς ἔχει.

Τό δικαίωμα επί πλέον άπονομής βραβείων καί έπαίνων κατά τό ΝΔ 749/1970 άρθρον 5 άνήκει είς τήν 'Επιτροπήν κρίσεως καί ούχί είς τό Τμήμα Μέσης τοϋ ΚΕΜΕ. 'Εφ' όσον δέ ή άρμοδία 'Επιτροπή άπορρίπτει καί τά πέντε βιβλία χωρίς νά άπονέμη σέ μερικά άπό αυτά έπαίνους ή βραβεΐα είναι προφανές ότι δέν έκρινε κανένα άπό αυτά άξιον τοιούτου έπάθλου. 'Εάν τό Τμήμα επί τοϋ προκειμένου έχη διάφορον γνώμην δύναται νά άναπέμψη τήν πράξιν τής 'Επιτροπής ούχί όμως καί νά ύποκαταστήση τήν 'Επιτροπήν είς τά δικαιώματά της τροποποιούν τάς άποφάσεις αύτής.

Κατά ταϋτα νομίζω ότι τό Τμήμα Μέσης είναι ύποχρεωμένος έκ τής ίσχυούσης νομοθεσίας νά άπορρίψη καί τά πέντε βιβλία, έγκρίνον τήν πράξιν τής 'Επιτροπής ως έχει, χωρίς νά άπονεΐμη έπαίνους ή βραβεΐα, όπως περίπου προτεΐνει έκ τών είσηγητών ό Σύμβουλος κ. Α. 'Αδαμόπουλος.

Δευτερολογώντας ό κ. Φ. Βώρος είπε: Στο έρώτημα άν είναι σκόπιμη ή έκδοση τοϋ καλύτερου άπό τά τρία κατάλληλα βιβλία ή θέση μου είναι ή άκόλουθη:

Συντάσσομαι μέ τήν πρόταση Βαρουχάκη, γιατί:

α) όλοι όμολογούν - καί ό κ. 'Αδαμόπουλος - ότι τό βιβλίο αύτό είναι καλύτερο άπό αύτό ποϋ χρησιμοποιείται σήμερα,

β) συνοδεύεται άπό τόν όρο ότι οί συγγραφείς θά έτοιμάσουν καί χωριστά τεύχη μέ τίς λύσεις τών άσκήσεων,

γ) τό βιβλίο - παρά τούς ένδοιασμούς τών συναδέλφων Τομπαΐδη- 'Αδαμόπουλου - θά χρησιμοποιηθεΐ τουλάχιστο γιά 3-4 χρόνια άκόμη κι άν αύριο πρωΐ άρχίσουν διαδικασίες άλλαγής τών προγραμμάτων-βιβλίων (θά δοθεΐ προτεραιότητα σέ τομεΐς ποϋ νοσοϋν βαριά).

Τέλος, ψηφίζω τήν πρόταση Βαρουχάκη γιά τούς τρεΐς λόγους ποϋ έχω εκθέσει στή συζήτηση.

'Ακολουθως ό κ. 'Αδαμόπουλος δευτερολογώντας είπε τά εξής: Τό θέμα τών λύσεων έχει άντιμετωπισθεΐ μέ τήν άρ. 66/81 άπόφαση τοϋ Τμήματος. 'Η διοίκηση αύτή τή στιγμή μελετάει όρισμένα νομικά προβλήματα ποϋ σχετίζονται μέ τήν έφαρμογή τής παραπάνω άπόφασης. "Αν τά προ-

βλήματα αυτά δεν λυθούν, τότε ούτε στα καινούρια βιβλία, είτε το επιθυμούν οι συγγραφείς είτε όχι, θα είναι δυνατόν να επισυναφθούν οι λύσεις. Σχετικά με την αναθεώρηση του αναλυτικού προγράμματος που έθιξαν ορισμένοι από τους συναδέλφους έχω τη γνώμη ότι επιβάλλεται ριζική αναθεώρηση του για τους εξής κυρίως λόγους:

1) Με το ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα μαθηματικών του Γυμνασίου δεν αντιμετωπίζεται με το σωστό τρόπο η ένταξη της ύλης της Γεωμετρίας στο πρόγραμμα.

2) Μετά τις πρόσφατες εξαγγελίες της κυβέρνησης βγαίνει το συμπέρασμα ότι η ύλη του Γυμνασίου και του Λυκείου πρέπει να διαρθρώνεται σε έναίτη κύκλο.

Στη συνέχεια δευτερολογώντας ο κ. Βαρουχάκης είπε τά εξής: Θα επιμελνω στην πρόταση να προωθηθεϊ τό βραβευόμενο βιβλίο για να χρησιμοποιηθούν από τό προσεχές σχολ. Έτος έπειδή:

α) Όπως ήδη εξήγησα, αποτελείτ σαφή βελτίωση τών χρησιμοποιούμενων σήμερα βιβλίων τών ίδιων συγγραφέων. Αυτό είναι πολύ φυσικό γιατί οι συγγραφείς τών όποίων ή εργατικότητα και οι ικανότητες είναι άναμφισβήτητες εργάστηκαν επί 21 μήνες γι' αυτή τη βελτίωση. Φυσικό είναι και να υπάρχουν τμήματα τών βιβλίων που έμειναν άμετάβλητα. Γι' αυτό πρέπει να σημειωθεϊ ότι ή έπιλογή του Γ' βραβείου δεν άνταπροκρίνεται στην άξία του βιβλίου αλλά συνδέεται, όπως εξήγησα, με τό γεγονός ότι οι συγγραφείς είχαν σάν βάση τό παλαιότερο έργο τους.

β) Τά τρία τεύχη δέ θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ένα χρόνο. Καί τουτό γιατί μία και ή υποχρεωτική Εκπαίδευση περιλαμβάνει πάντα τό γυμνασιακό κύκλο, τό νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου δέ θα διαφέρει ριζικά από τό ισχύον. Καί στη περίπτωση όρίκισμένων άλλων, ή υλοποίησή του θα γίνει με αντίστοιχα διδακτικά βιβλία σταδιακά χρόνο με χρόνο. Έτσι τά τεύχη Β' και Γ' Γυμνασίου θα χρησιμοποιηθούν τουλάχιστο για 2 και 3 χρόνια.

γ) Με την προώθηση του νέου βιβλίου έχουμε ή δυνατότητα να λύσουμε κατά τό μέγιστο μέρος τό μέγα πρόβλημα τών "λυσαρίων" σύμφωνα με τις άπόψεις μας. Γιατί τά βιβλία Μαθηματικών όλων τών τάξεων του Γυμνασίου θα κυκλοφορούν όπως τό βιβλίο της Α' Λυκείου: με τις λύ-

σεις τῶν ἀσκήσεων σέ παράρτημα. "Αν ἀνατυπώσουμε τὰ παλαιὰ εἶναι σχεδόν βέβαιο ὅτι ἡ ἀπαρδδεκτη κατάσταση τῆς ἐμπορίας τῶν λύσεων θά μείνει ἀμετάβλητη καί γιά τό 1982-83 μέ κίνδυνο νά διαιωνιστεῖ.

Μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς συζητήσεως, τό Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- 1) Τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75,
- 2) Τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 80 παρ. 4 τοῦ Ν.309/76, γιά τήν ὀργάνωση καί διοίκηση τῆς Γεν. Ἑκπ/σεως,
- 3) Τίς διατάξεις τοῦ Ν.Δ/τος 749/70 γιά τά διδακτικά βιβλία,
- 4) Τίς διατάξεις τοῦ Π.Δ/τος 831/77 γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου,
- 5) Τήν ὑπουργική ἀπόφαση ἀρ. 136461/13-11-78 γιά προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή βιβλίου "Μαθηματικά Γυμνασίου", τεύχη Α,Β,Γ,
- 6) Τό ἔγγραφο ἀριθ. Φ.211.17/96/Γ/5511 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ,
- 7) Τίς πράξεις Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἀρ. 1/20-11-80 καί 2/6-7-81,
- 8) Τές εἰσηγητικές ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καί τίς ἀπαντήσεις τῶν συγγραφέων στίς εἰσηγητικές ἐκθέσεις,
- 9) Τό περιεχόμενο τῶν βιβλίων πού ὑποβλήθηκαν γιά κρίση,
- 10) Τίς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Ν. Βαρουχάκη καί Λ. Ἀδαμόπουλου, Συμβούλους Β, καί
- 11) Τίς ἀπόψεις πού ἀναπτύχθηκαν στή διεξοδική συζήτηση.

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

- 1) Ὁ μ ὅ φ ω ν α

Δέχεται τίς κοινές προτάσεις τῶν εἰσηγητῶν Ν. Βαρουχάκη καί Λ. Ἀδαμόπουλου:

α) Νά κριθοῦν κατάλληλα γιά τοὺς μαθητές τοῦ Γυμνασίου κατά σειρά ἀξιολογήσεως τά βιβλία:

- 1) τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννίκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατερᾶκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτόπουλου,

2) τῶν Σ. Κατσαρλίνου, Χ. Καζατζῆ, Δ. Ἀγγελάτου, Ν. Κουρκουρή, Δ. Ἀνδῆνου, καί

3) τῶν Α. Ἀλιμπινίση, Γ. Γραφάκου, Κ. Διακάκη, Σ. Μαντζάρα.

β) Προτείνει νά ἀπονέμηθεῖ:

1) γ' βραβεῖο στὸ ἔργο τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Γιαννίκου, Δ. Νοταρά, Α. Πατερᾶκη, Κ. Σολδάτου, Ε. Φωτόπουλου,

2) α' ἔπαινος στὸ ἔργο τῶν Σ. Κατσαρλίνου, Χ. Καζατζῆ, Δ. Ἀγγελάτου, Ν. Κουρκουρή, Δ. Ἀνδῆνου,

3) β' ἔπαινος στὸ ἔργο τῶν Α. Ἀλιμπινίση, Γ. Γραφάκου, Κ. Διακάκη, Σ. Μαντζάρα.

2) Κατὰ π λ ε ι ο ψ η φ ῖ α

Δέχεται τὴν πρόταση τοῦ κ. Α. Ἀδαμόπουλου νά μὴ ἐκτυπωθεῖ ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ τὸ βραβευόμενο, σύμφωνα μὲ τὰ ἀνωτέρω, βιβλίο ἀλλὰ γιὰ τὴν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν κατὰ τὸ προσεχές σχ. ἔτος 1982-83 τὰ χρησιμοποιούμενα σήμερα βιβλία:

- "Μαθηματικά Α' Γυμνασίου" τῶν Πατερᾶκη, Σταυρουλάκη, Φωτόπουλου

- "Μαθηματικά Β' Γυμνασίου" καὶ "Μαθηματικά Γ' Γυμνασίου" τῶν Παπαμιχαήλ, Μπαλῆ, Γιαννίκου, Νοταρά, Σολδάτου.

ΘΕΜΑ 2ο - Βοηθητικά διδακτικά βιβλία Γυμνασίου-Λυκείου για τους τυφλούς.

Ο αρμόδιος εισηγητής για το θέμα κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' ένημέρωσε τα μέλη του Τμήματος για το περιεχόμενο του έγγραφου αρ. Γ/11199/22-12-81 της Δ/νσεως Ελδ. Αγωγής του ΥΠΕΠΘ με το οποίο μας παρακαλεί να προτείνουμε τη συγκρότηση ομάδων εργασίας για την απαραίτητη προσαρμογή των βοηθητικών βιβλίων του Γυμνασίου και Λυκείου, που θα εξυπηρετούν τους τυφλούς μαθητές.

Το Τμήμα ά π ο φ α ί ν ε τ α ι δμόφωνα

Εξουσιοδοτεί τον Σύμβουλο Β' κ. Γ. Γρατσέα να ενημερωθεί στα σχετικά προβλήματα και να προτείνει στο Τμήμα τον τρόπο αντιμετώπισης του θέματος.

Ο κ. Γ. Γρατσέας, μετά την εισήγησή του απεχώρησε της συνεδρίασης για υπηρεσιακούς λόγους.

./.

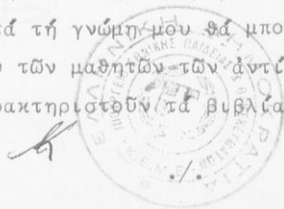
ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο Κορέση-Ντάση "Προβλήματα ἀνόργανης καὶ ὁργανικῆς Χημείας".

Ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 3ο θέμα κ. Στ. Παπασημακόπουλος εἰ-
πε τὰ ἑξῆς:

Μελέτησα τὸ βιβλίο τῶν Μ. Κορέση καὶ Στ. Ντάση

- 1) Μεθοδολογία ἀνόργανης Χημείας Α', Β' Λυκείου, θέματα κορμοῦ-ἐπιλογῆς
- 2) Μεθοδολογία ὁργανικῆς Χημείας Γ' Λυκείου,

Ἐπίσης τὴν ἀριθ. Γ/6027/10-8-81 ἐγκύκλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ τὴν ὁποία καὶ σὰς διαβάζω, καθὼς καὶ τὴν αἴτηση τῶν συγγραφέων σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ζη-
τοῦν αὐτοὶ νὰ ἐγκριθοῦν τὰ βιβλία ~~τῶν~~ ὡς σχολικὰ βοηθήματα. Ἀποτελέσ-
μα τῆς μελέτης τῶν βιβλίων εἶναι νὰ σχηματίσω τὴν γνώμη ὅτι ἀποτελοῦν
μὴ ἀξιόπαινη ἐργασία διότι ἀβοηθήσαν πολὺ τοὺς καθηγητὲς νὰ ἀποκτή-
σουν μὴ συλλογὴ νέων προβλημάτων Χημείας πέρα ἀπὸ τὸ διδακτικὸ βιβλίο.
Οἱ ἀσκήσεις καλύπτουν καὶ τὰ νέα τμήματα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος
καὶ θὰ βοηθήσουν σημαντικὰ τὸ νέο καθηγητὴ στὸ χειρισμὸ τῶν προβλημά-
των χημείας. Ἰδίως γιὰ τὴν Β' Λυκείου στὴν ἐπιλογὴ ἡ βοήθεια θὰ εἴ-
ναι σημαντικὴ. Πῶς συγκεκριμένα ἡ ἀνόργανη Χημεία στὴν ἀρχὴ δίνει
ἓνα μαθηματικὸ βοηθῆμα. Στὴ συνέχεια παραθέτει τριάντα κεφάλαια ποὺ
ἀφοροῦν θέματα τοῦ προγράμματος τῆς Α' καὶ Β' Λυκείου. Στὰ θέματα
αὐτὰ διαπραγματεύεται στοιχεῖα θεωρίας τοῦ γενικοῦ μέρους, μεθοδικὸ
τρόπο λύσης προβλημάτων καθὼς καὶ προβλήματα ἅλута τῶν ὁποίων σημειώ-
νει τὴν ἀπάντησιν. Μὲς τὴν ἴδια μέθοδο ἐργάζονται οἱ συγγραφεῖς καὶ
στὴν ὁργανικὴ Χημεία τὴν ὁποία ἀναλύουν σὲ 17 κεφάλαια. Καὶ τὰ δύο
βιβλία κατὰ τὴν γνώμη μου εἶναι ἱκανοποιητικὰ βοηθήματα γιὰ τοὺς κα-
θηγητὲς. Ἰδιαίτερα τὸ βιβλίο τῆς Α', Β' Λυκείου ἔχει θέματα τοῦ νέου
ἀναλυτικοῦ προγράμματος ποὺ δὲν περιέχονται στὰ περισσότερα παρόμοια
τοῦ εἵδους τους. Οἱ συγγραφεῖς ζητοῦν νὰ χαρακτηριστοῦν χρήσιμα γιὰ
τοὺς μαθητὲς. Ἡ ὅλη διόταξη τῶν βιβλίων ὀρθή (μὲ ἀπαντήσεις στίς ἁ-
λυτες ἀσκήσεις) κατὰ τὴ γνώμη μου θὰ μπορούσε νὰ συντελέσει στὴν ἀ-
νύψωση τοῦ ἐπιπέδου τῶν μαθητῶν τῶν ἀντιστοιχῶν τάξεων. Ἐπομένως
θὰ μπορούσαν νὰ χαρακτηριστοῦν τὰ βιβλία ὡς χρήσιμα καὶ γιὰ τοὺς

μαθητές παρά το ότι το κείμενο έχει αρκετά σφάλματα γλωσσικής φύσεως π.χ. στη σελίδα 191 γράφει "δέν μᾶς ζητοῦν" καί στη 21 "τῶν ζαχαρών.

Τό Τμήμα Μ.Ε. μετά ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν θεωρεῖ χρήσιμο τό βιβλίο τῶν Ν. Κορέση-Σ. Ντάση "Προβλήματα ἀνδρῶν καί ὀργανικῆς Χημείας" κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 2, παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 γιά τούς μαθητές τῶν Λυκείων.

Μετονομήσῃς τ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β. γιά τήν λόγον πού ἀναφέρει ἐντὶν ἐξήγησίν των.

ΘΕΜΑ 4ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀθ. Κομίνης, Γ' ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀνακοίνωσε τό περιεχόμενο τῶν ἐξῆς ἐγγράφων:

- α) 158/19-1-81
- β) 6/4-1-82
- γ) 147/18-1-82
- δ) 148/18-1-82
- ε) 143/18-1-82
- στ) 3974/30-12-81
- ζ) 159/19-1-82
- η) 122/15-1-82
- θ) 3975/30-12-81
- ι) 3964/29-12-81

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

[Handwritten signature]

Ἡ Γραμματέας

[Handwritten signature]
Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 5/1982

Σήμερα στή 1η Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10 το πρωί, τό Τμήμα Μ.Ε. συνεδρίασε στήν αίθουσα Όλομέλειας ('Αγία Παρασκευή 'Αττικής, Μεσογείων 396) μέ πρόεδρο τόν κ. 'Αθ. Κομίνη, Γ' αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δῆμ. Ζαραφωνίου, φίλδλογος μέ βαθμό 5ο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου 'Ιστορίας ἀρχαίων χρόνων μέ διορθώσεις Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Διευκρινίσεις γιά τίς ἀναθέσεις συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Επιστολή Χρ. Παπανικολάου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν" τοῦ Γ. Πολύζου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Κρίση γιά τό βιβλίο "Ἡ ἀλήθεια γιά τά Ναρκωτικά" τοῦ 'Αθ. 'Αβραμίδου. Εἰσηγητής κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδ. Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 7ο - 'Ερωτήματα γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στό σχολεῖα Μ.Ε. (ΣΕΠ, Νέα 'Ελληνικά Α' Λυκείου, Λογική). Εἰσηγητές κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β', καί Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη καί τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Κατ' ἀρχάς ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. 'Αθ. Κομίνης, Γ' ἀντι-
πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀνακοίνωσε πρὸς τὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὸ περιεχό-
μενο τῶν κατωτέρω ἐγγράφων:

- 1.- 293/24-1-82 (ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στὴ ΣΕΛΜΕ Πατρῶν
καὶ ἔγκριση μετακινήσεως ἐκτός ἔδρας).
- 2.- 244/26-1-82 (ἐξεταστέα ὕλη μαθημάτων Β' Λυκείου γιὰ τίς Πανελ-
λήνιες ἐξετάσεις περιόδου 'Ήουνιου 1982).
- 3.- 288/28-1-82 (πρόταση τῆς ΓΕΜΕ Γαλλικῆς γλώσσας Βασ. Τοκατλίδου).
- 4.- 278/28-1-82 (ἐπιστολὴ συλλόγου φυσιογνώστῶν Β' 'Ελλάδος).
- 5.- 299/28-1-82 (διαγωνισμός τῆς 'Ελλ. Μαθ. 'Εταιρείας).
- 6.- 85/12-1-82 (ἐκθεση Μαρίας Σαριδάκη).
- 7.- 264/27-1-82 (διάθεση 'Εμμ. Βικέτου στὸ ΚΕΜΕ).
- 8.- 289/28-1-82 (ἀνάληψη τοῦ Νέου Δ/ντῆ Σποῦδῶν ΣΕΛΜΕ Θεσ/νίκης).
- 9.- 298/28-1-82 (ἀπόσπαση Οἰκονομοπούλου Ἐξνης στὸ ΚΕΜΕ).
- 10.- 245/26-1-82 (συγκρότηση ἐπιτροπῆς κρίσεως γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμό
διδ. βιβλίων Γ' Γυμνασίου καὶ Γ' Λυκείου).
- 11.- 242/26-1-82 (συγκρότηση 'Επιτροπῆς κρίσεως διδ. βιβλίου "Κεῖμε-
να Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Β' Λυκείου").

'Ακολούθως ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος πρότεινε στὸ Τμήμα νὰ ἐγ-
γραφεῖ ὡς 7ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τὸ ἔγγραφο ἀριθ. Γ/347/21-
1-82 ποῦ ἀναφέρεται σὲ ἐρωτήματα γιὰ τὴ διδασκαλίαν μαθημάτων στὰ σχο-
λεῖα Μ.Ε. Τὸ Τμήμα ὁμόφωνα ἀπεδέχθη τὴν πρόταση τοῦ κ. Κομίνη καὶ
ἐνεγράφη τὸ ἀνωτέρω θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη.

./.

ΘΕΜΑ 2ο - Διευκρινίσεις για τις ανάθεσεις συγγραφής διδακτικών βιβλίων.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' είπε τα εξής:

Σύμφωνα με το Έγγραφο Φ.211.17/3/Γ/201/15-1-82 εισηγοῦμαι:

1.- Το θέμα της σημερινής εισήγησης έχει ένμέρει συζητηθεῖ προφορικὰ ἐδῶ στή συνεδρίαση τῆς 11-1-82 όταν εἶχαν προσκληθεῖ καὶ διοικητικοὶ φορεῖς (κ.κ. Στεφανῆκης καὶ Δημητρίεφ), γιὰ νὰ διατυπώσουν τίς ἀπορίες τους ἀσχετικὰ μὲ τίς πράξεις 59, 60, 64/1981 τοῦ Τμήματος. Στὸ ἔγγραφο ὁμῶς προστίθεται καὶ κἀτι ἄλλο ποὺ δὲν εἶχε τότε ἐκτεθεῖ.

2.- Ἀναλυτικὰ τὰ θέματα εἶναι:

α) Γιὰ τὴν ἀνάθεση συγγραφῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη Γ' Γυμνασίου:

1) Ὁ ἀκριβὴς ἐπίσημος τίτλος εἶναι Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, σύμφωνα μὲ τὸ Προεδρικὸ Δ/γμα 374/78 (ΦΕΚ 79Α') καὶ τὴν παλαιότερη προκήρυξη ἀριθ. 7, ΦΕΚ 1065, τεύχος Β', 4-12-78). Ὅμως ἔχει καθιερωθεῖ στή σχολικὴ γλῶσσα καὶ ὁ τίτλος Ἀγωγή τοῦ Πολίτη ἔτσι τιτλοφορεῖται τὸ σημερινὸ βιβλίο. Προτείνω τὸν τρῶτο ὡς ἐπίσημο τίτλο, τὸν δεῦτερο ὡς ὑπότιτλο.

2) Οἱ ὅροι συγγραφῆς εἶναι: τὸ βιβλίο νὰ γραφεῖ σὲ 4 μῆνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ οἱ συγγραφεῖς θὰ πάρουν ἐπίσημα τὴν ἀνάθεση, μὲ βάση τίς προδιαγραφές ποὺ ἰσχύουν κατὰ τὴν προηγούμενη προκήρυξη ποὺ μνημόνευσα. Ἐπιπλέον, τώρα ἔχει προταθεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ στὸ Παράρτημα τοῦ βιβλίου τὸ μεταγλωττισμένον ἀπὸ τὸ Χρ. Χρηστίδη κείμενο τοῦ Συντάγματος.

3) Ἐπειδὴ ὁ Ἀθ. Κουρτιλὼς ποὺ εἶχα τότε προτείνει ἔχει ἀποσπαστεῖ στὴν κεντρικὴ ὑπηρεσία τοῦ Υπουργείου προτείνω στή θέση του τὸν Παναγιώτη Γιαννακόπουλο, καθηγητὴ φιλόλογο στὸ Βαρβάκειο. Τὸν εἶχα προφορικὰ μνημονεύσει καὶ στὴν πρώτη εἰσήγηση ὡς ἐναλλακτικὴ περίπτωση ἀλλὰ εἶχε τότε παρατηρηθεῖ ἀπὸ κἀποιο συνάδελφο ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶναι συνεργάσιμος. Σημειῶνω ὅτι τότε δὲν εἶχα

προσωπική γνωριμία με τον άνθρωπο αυτό, μολονότι ήταν πέρυσσι άκρο-
ατής μου στη ΣΕΑΜΕ σέ μάθημα γενικό όπου οι άκροατές ήταν 160-170
Τώρα όμως που επανήλθε τό ζήτημα φρόντισα νά τόν συναντήσω καί νά
μάθω περισσότερα γι' αυτόν έκτός από τήν καλή σύσταση που μου εί-
χε προσφέρει τότε τρίτος κοινός φίλος. Τά προσόντα του Π. Γιαννα-
κόπουλου είναι τά ακόλουθα:

- φιλόλογος από τό 1964
- Έχει πιστοποιητικό του Πανεπ. 'Αθηνών ότι παρακολούθησε τό
1973-74 τά μαθήματα της Έδρας της παιδαγωγικής (Είσαγ. στην Παιδαγω-
γική, Ψυχολογία του παιδιού καί του 'Εφήβου, Παιδαγωγική Ψυχολογία
καί Ειδική Διδακτική) καί βαθμολογήθηκε μέ άριστα (10)
- Έχει πτυχίο νομικής καί άδεια γιά τήν άσκηση του έργου του
δικηγόρου (1974)
- Έχει αποδεικτικό σπουδών από τη ΣΕΑΜΕ (1980-81) μέ "άριστα"
- Έχει συγγραφική έργασια όχι εύκαταφρόνητη (Νομική 'Ερμηνεία
της Δίκης των Πατατιών, 'Αθήνα 1974, Τό Δικαίωμα της 'Ερώτησης, 'Α-
θήνα 1977, 'Η διδασκαλία της 'Οδύσσειας από μετάφραση, 'Αθήνα 1979)
- κατά τήν έπταετία 1967-74 απολύθηκε από τήν υπηρεσία γιά λό-
γους που καθέναν θά μπορούσε νά επικαλεστεί ως καύχημα (άριθμ. έγγραφ-
ου 14520/20-9-1968 του ΥΠΕΠΘ) του οποίου αντίγραφο επισυνάπτω άφου
πρώτα σ'ας διαβάσω τό αίτιολογικό).

Καί όφείλω νά προσθέσω ότι:

- από τη μελέτη των άτομικών στοιχείων του συναδέλφου καί τη
συγγραφική του δραστηριότητα,
- από τήν πρόσφατη συνάντηση που ήταν εύλογο νά επιδιώξω,
- από τήν ανάμνηση της παρουσίας του στη ΣΕΑΜΕ πέρυσσι (βαθμολο-
γήθηκε μέ 10 στο μάθημα της Φιλοσοφίας όπου έξετάστηκε γραπτώς),
- καί από τη διερεύνηση που έκανα σχετικά διαπίστωση ότι κανένα
στοιχείο δέν υπάρχει που νά κλονίζει τήν έμπιστοσύνη μου γιά τη δυνα-
τότητά του νά συνεργαστεί άρμονικά καί δημιουργικά μέ τους άλλους ύ-
ποψήφιους συγγραφείς γιά τη συγγραφή του ζητούμενου βιβλίου.

Παρεμβαίνοντας ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε: Τό πρώτο σημείο της εισήγησης του κ. Βώρου πού θέλω να θίξω είναι εκείνο πού αφορά τον τίτλο. Πιστεύω ότι ο τίτλος "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος Γ' Γυμνασίου" καί ἐπαρκῆς εἶναι καί σαφές, ἐφόσον ἐπαναλαμβάνει τον τίτλο τοῦ μαθήματος ὅπως αὐτός ἀναγράφεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Τό δεύτερο σημείο ἀφορᾷ τήν καταλληλότητα τῶν προτεινόμενων ἀπό τον κ. Βώρο γιά τή συγγραφή τήν προηγούμενη φορά, ἡ παρουσία στήν ομάδα τοῦ κ. 'Αθ. Κουρταλίδη ἦταν γιά μένα ἐπαρκῆς ἐγγύηση ὅτι θά εἶχαμε μεγάλες πιθανότητες νά συγγραφεῖ κατάλληλο βοήθημα στόν εὐαίσθητο τομέα σχολικῆς πράξης πού θέλουμε νά ἐξυπηρετηθεῖ μέ τό βιβλίο αὐτό. 'Αλλά δέν ἔχω τώρα τό ἴδιο αἶσθημα βεβαιότητας, καθώς δέν ξέρω τίς ἱκανότητες τῶν τριῶν προτεινόμενων. 'Επειδή ὅμως: α) πιστεύω ὅτι εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη οἱ μαθητές τῆς Γ' Γυμνασίου σχ. ἔτους 1982-83 νά ἔχουν κατάλληλο ἐγχειρίδιο, καί β) ὁ κ. Βώρος κρίνει ὅτι οἱ δύο ἀπομεινάντες, ὕστερα ἀπό τήν ἀποχώρηση τοῦ κ. Κουρταλίδη, δέν θά ἦταν σέ θέση νά φέρουν ἔγκαιρα τό ἐγχείρημα σέ ἱκανοποιητικό πέρας, διατηρῶ ἐπιφυλάξεις, ἀλλά δέχομαι τήν ὑπεύθυνη εισήγηση τοῦ κ. Βώρου σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τή συγκρότηση τῆς ομάδας τῶν συγγραφέων.

Ὁ κ. 'Αθ. Κομίνης εἶπε: Τάσσομαι μέ τήν ἄποψη τοῦ κ. Βώρου ὅχι γιά τίς περαιμνές τοῦ κ. Γιαννακόπουλου, πού δέν εἶναι πειστικές γιά τό ἔργο πού θά τοῦ ἀνατεθεῖ, ἀλλά γιατί τόν προτείνει ὁ κ. εἰσηγητής.

β) Γιά τήν ἀνάθεση συγγραφῆς ἱστορίας ἐπιλογῆς Β' Λυκείου:

1) Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου εἶναι: Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές

2) Οἱ ὅροι συγγραφῆς τοῦ βιβλίου εἶναι: νά περῶθῃ ἡ συγγραφή σέ 4 μῆνες ἀπό τήν ἡμέρα πού θά ἀνακοινωθεῖ ἐπίσημα στούς συγγραφεῖς ἡ ἀνάθεση μέ βάση πάντα τίς προδιαγραφές πού περιέχονται στίς πράξεις 70/1979 καί 3/1980 τοῦ Τμήματός μας.

3.- Γιά τά δύο παραπάνω βιβλία καί γιά τήν 'Ιστορία Νέων Χρόνων, ὕλη κορμοῦ γ' λυκείου, ζητεῖται μέ τό ἴδιο ἔγγραφο νά ὁριστεῖ

ή νόμιμη άμοιβή τών μελών τών 'Επιτροπών Κρίσης.

'Ως πρός τίς άμοιβές τών 'Επιτροπών Κρίσης φρονώ ότι τό άρθρο 33 τοῦ Ν.1143/1981 εἶναι σαφές: μέ τήν ἴδια ὑπουργική απόφαση δρί-
ζεται καί ή άμοιβή. 'Αμφιβολία δέν ἔχω.

"Αν οἱ άρμοδιότεροι ὁμως ἐρμηνευτές τών νόμων θεωροῦν ότι ή πα-
ραπάνω ἐρμηνεία δέν εὔσταθεῖ καί ἰσχύουν ἄλλες ρήτρες, πού δρίζουν
κάποιες πολύ χαμηλές άμοιβές, ὅπως πληροφοροῦμαι, δέν ἔχω λόγους νά
ἐμμένω ἐγώ σέ μία νομική πλάνη. 'Επειδή ὁμως οἱ προβλεπόμενες άμοι-
βές εἶναι ἑκδήλα "πολύ χαμηλές" προτείνω νά εἰσηγηθοῦμε στή ~~Διοίκη-~~
ση νά ἐπανεξετάσει τό ζήτημα τών άμοιβών, πού ὀφείλει νά δώσει γιά
τόσο σοβαρά ἔργα σέ τόσο σοβαροῦς ἀνθρώπους, ὅπως οἱ προτεινόμενοι
"κριτές".

'Ακολουθήσε συζήτηση κατά τήν ὁποία διατυπώθηκαν τέσσερες (4)
προτάσεις. Δηλαδή: 'Ο Εἰδ. Σύμβουλος κ. Κ. Συριόπουλος διατύπωσε
τήν πρόταση νάδοθεῖ τό κείμενο τοῦ Συντάγματος ὡς ἔχει.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης, ἐπεσήμανε τήν ἀνάγκη νά συνο-
δεύεται τό διδακτικό βιβλίο ἀπό κείμενο πού νά ἀποτελεῖ ἐγκυρη μετα-
γλώττιση τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Τομπαζίδης, ἀφοῦ ἔλαβε τό λόγο εἶπε: "Προ-
τείνω νά ὑπάρχουν παράλληλα ή ἐπίσημη σημερινή μορφή τοῦ κειμένου
τοῦ Συντάγματος σέ καθαρεύουσα καί ή μεταγλώττισή του σέ δημοτική
ἀπό τόν Χριστόφορο Χρηστίδη ἕως ὅτου ή Πολιτεία υἱοθετήσῃ ἐπίσημο
μεταγλωττισμένο κείμενο".

'Ακολουθῶς ὁ κ. 'Αθ. Κομίνης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, Γ' ἀντιπρό-
εδρος τοῦ ΚΕΜΕ πρότεινε ὅτι τό κείμενο τοῦ Συντάγματος πρέπει νά συ-
νοδεύεται ἀπό ἐγκυρη νεοελληνική μετάφραση.

Τέλος ὁ Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βωβρος ὑποστήριξε ὅτι πρέπει νά συ-
νοδευεῖ τό διδακτικό βιβλίο ἀπό τή ~~μεταγλώττιση~~ ^{μετάφραση} τοῦ Συντάγματος τοῦ
Χριστόφορου Χρηστίδη, γιατί ή μεταγλώττιση Χρηστίδη εἶναι ή μοναδική
ἀπό νομομαθή πού δεκαετίες ἀγωνίζεται γιά τή δημοτική γλώσσα ἔμπρακτα

καί θεωρεῖται ὀδκιμη. "Αλλωστε τίποτε δέν ἀποκλείει στό μέλλον ὅποια-
δήποτε ἄλλη διαδικασία προσθήκης κύρους. Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ
Τμήματος κ. 'Αθ. Κομίνης ἔθεσε σέ ψηφοφορία τίς 4 διατυπωθεῖσες προ-
τάσεις.

Ἡ πρώτη πρόταση, ἡ ὁποία διατυπώθηκε ἀπό τόν κ. Συριόπουλο ἀπορ-
ρίφθηκε ὁμόφωνα ἀπό τό Τμήμα.

Μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη τάχθηκε ὁ κ. Δ. Σακκάς

Μέ τήν πρόταση τοῦ κ. 'Αθ. Κομίνη τάχθηκε ὁ κ. Σκοροδλίτης.

Μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Δ. Τομπαῆδη τάχθηκαν οἱ: Γ. Γρατσεάς, 'Ηλ.
Σπυριόπουλος, Φ. Βῶρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπα-
σημακόπουλος.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- α) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βῶρου, Συμβούλου Β' καί
- β) τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν κατὰ τή συζήτηση τοῦ θέματος,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

1.- Γιά τό βιβλίο Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος τῆς γ'
γυμνασίου:

α) Νά χρησιμοποιηθεῖ ὁ παραπάνω τίτλος πού περιέχεται αὐτοτε-
ξεί στό οἰκεῖο Δ/γμα.

β) "Οροι καί προδιαγραφές γιά τή συγγραφή εἶναι αὐτά πού περιέ-
χονται στήν εἰσήγηση: "τό βιβλίο νά γραφεῖ σέ 4 μῆνες ἀπό τήν ἡμέρα
πού οἱ συγγραφεῖς θά πάρουν ἐπίσημα τήν ἀνάθεση, μέ βάση τίς προδια-
γραφές πού ἔσχυσαν κατὰ τήν προγενέστερη προκήρυξη (ἀρ. 7 ΦΕΚ 1065,
τεῦχος Β', 4-12-78).

γ) 'Αντί τοῦ 'Αθ. Κουρταχίδη προτείνεται τρίτος συγγραφέας ὁ
Παναγιώτης Γιαννακόπουλος, φιλόλογος καθηγητής στό Βαρβάκειο σχολεῖο.

δ) Σχετικά μέ τήν ἀμοιβή τῶν 'Επιτροπῶν Κρίσης γίνεται λόγος
ἐνιαυτος παρακάτω παρ. 3 (γιά τά τρία βιβλία).

ε) Σχετικά μέ τήν παράθεση τοῦ κειμένου τοῦ Συντάγματος στό
παράρτημα τοῦ βιβλίου τό Τμήμα ἀποφαίνεται κατὰ πλειοψηφία. Προτελ-
νουμε νά ὑπάρχουν παράλληλα ἡ ἐπίσημη σημερινή μορφή τοῦ κειμένου
τοῦ Συντάγματος σέ καθαρεύουσα καί ἡ μεταγλωττισή του

σε δημοτική από τον Χριστόφορο Χρηστίδη έως όπου η Πολιτεία υιοθετήσει επίσημο μεταγλωττισμένο κείμενο.

Μειοψήφισαν οι 'Αθ. Κομίνης, Ν. Βαρουχάκης, Δ. Σακκάς, Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκοροδύλης γιατί τους λόγους που εξέθεσαν στη συζήτηση.

2.- Για την 'Ιστορία επιλογής β' λυκείου:

α) 'Ο τίτλος είναι: Είσαγωγή στις 'Ιστορικές Σπουδές.

β) "Όροι συγγραφής και προδιαγραφές: η συγγραφή να περατωθεί σε 4 μήνες από την ημέρα που οι συγγραφείς θα πάρουν επίσημα την ά-
νθεση με βάση τις προδιαγραφές που περιέχονται στις πράξεις 70/1979
και 3/1980.

γ) Για την άμοιβή της 'Επιτροπής Κρίσης, ο λόγος παρακάτω.

3.- Σχετικά με τις άμοιβές των 'Επιτροπών Κρίσης των παραπάνω
δύο βιβλίων και 'Ιστορίας Νέων Χρόνων (ύλης κορμού γ' λυκείου) το
Τμήμα

άποφαίνεται κατά πλειοψηφία:

(11 Ψήφισαν μιὰς ψήφου) - έμμένει στην πρότασή του που έχει διατυπω-
θεί στην πράξη 60/1981, παρ. 6(3), σελ. 12.

Μειοψήφησε ο κ. Βώρος υπέρ των απόψεων που περιέχονται στην
εισηγησή του, για να προσφέρει μιὰ éναλλακτική εύχέρεια στη Διοίκηση.

ΘΕΜΑ 5ο - Κρίση για τὸ βιβλίο "Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὰ Ναρκωτικά" τοῦ
'Αθ. 'Αβραμίδη.

Ὁ ἀρμόδιος γιὰ τὸ θέμα εἰσηγητῆς κ. 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικὸς Σύμ-
βουλος, εἶπε:

Ὁ κ. Γεν. Δ/ντῆς τῆς Γεν. Ἐκπ/σεως μὲ τὸ ἔγγραφο τοῦ ἀριθμ.
Γ/11227/21.12.81 μᾶς διαβίβασε τὴν αὔτηση τοῦ κ. 'Αθ. 'Αβραμίδη καὶ
17 ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του "Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὰ ναρκωτικά", καὶ μᾶς
παρακαλεῖ νὰ γνωμοδοτήσουμε σύμφωνα μὲ τὴν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου
2 τοῦ Ν.186/75.

Ὁ κ. 'Αθ. 'Αβραμίδης Γιατρός, ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθη-
νῶν, διευθυντῆς τοῦ Τζανείου Νοσοκομείου καὶ πατέρας τριῶν παιδιῶν
21, 20 καὶ 16 ἐτῶν, μὲ τὸ βιβλίο του αὐτὸ παρουσιάζει ἕνα ἀπὸ τὰ σο-
βαρὰ κοινωνικά προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας, τὰ ναρκωτικά.

Τὸ βιβλίο ἐκδόθηκε τὸ 1981, ἔχει ἔκταση 163 σελίδες παρ' περι-
λαμβάνουν τὸν πρόλογο τοῦ καθηγητῆ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου
'Αθηνῶν Γ. Γεωργίου Μπозώνη, τὸ εἰσαγωγικὸ μέρος, τὸ εἰδικὸ μέρος,
τὴ βιβλιογραφία, τὸν ἐπίλογο καὶ τὰ περιεχόμενα.

Οἱ εἰδικές ἐπιστημονικές γνώσεις τοῦ κ. 'Αθ. 'Αβραμίδη, ἡ ἐπι-
μόρφωσή του στὴν Ἀμερική, τὴ χώρα μὲ τὸ ὄξύ αὐτὸ κοινωνικὸ πρόβλημα,
ἡ διδακτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ του ἐνασχόληση, ἡ πολυετής πείρα του σὰν
γιατρός καὶ Δ/ντῆς μεγάλου νοσοκομείου καὶ ἀκόμη ἡ ἰδιότητά του ὡς
πατέρας τριῶν παιδιῶν τὸν βοήθησαν, ὥστε νὰ συγγράφει μὲ μεγάλη ἐπι-
τυχία, γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ ἔταξε, τὸ βιβλίο αὐτό.

Πλεονεκτήματα τοῦ βιβλίου κατὰ τὴν προσωπικὴ μου ἄποψη εἶναι:

1) ὁ περιορισμὸς τῆς ὕλης του στὰ ἀπαραίτητα καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀπε-
ραντολογίας, 2) ἡ ἀπλὴ καὶ κατανοητὴ γλώσσα σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ὀρθο-
λογικὴ διάταξη τῆς ὕλης, 3) ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια τοῦ θεματός καὶ 4)
ἡ παιδαγωγικὴ σωστὴ παρουσίαση τοῦ προβλήματος.

Πράγματι ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου, σὲ ἀντιδιαστολὴ πρὸς ἄλλα παρόμοιου
στόχου, δὲ φανατίζει τὸν ἀναγνώστη, δὲν τοῦ παρουσιάζει τὸ θέμα σὰν
ἕνα μυστήριον καὶ συνεπῶς δὲν προκαλεῖ τὴν ἀντίδραση ἢ τὴν περιέργεια
καὶ τὴν ἐπιθυμία τῆς δοκιμῆς. Ἀπεναντίας τὸ βιβλίο ἐνημερώνει τὸν

ἀναγνώστη, τοῦ γνωρίζει τὰ πολυώνυμα ναρκωτικά, τῇ μορφῇ, τὰ ὑπνω-
τικά καί καταπραϋντικά, τίς ἀμφεταμίνες καί τὴν κοκαΐνη, τῇ μαριχου-
άνα, τὸ L.S.D., τὸ χασίς καί τὸ οἶνονπνευμα, ἐξηγεῖ τίς ἐπιδράσεις
τοὺς ἰδιαίτερα στὸ κεντρικὸ νευρικὸ σύστημα τοῦ ἀνθρώπου, ἀναφέρει
ποιοὶ καί γιατί καταφεύγουν σ' αὐτὰ καί τέλος τὸν προβληματίζει καί
ἔντεχνα τὸν ὁδηγεῖ στὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τῇ γεμάτῃ συνέπειες πρῶτη
δοκιμῇ.

Οἱ λόγοι ποὺ προηγουμένως ἀνάφερα μὲ συντομία σὲ συνόνασμο μὲ
τίς πολὺ καλῆς κριτικῆς ποὺ ἔτυχε τὸ βιβλίο ἀπὸ πολλὰς ἐπιστημονικῆς
ὀργανώσεις, ἡμερησίδες καί περιοδικὰ καί τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπαρξῆς
παρόμοιων βιβλίων στὶς σχολικῆς βιβλιοθήκες, μὲ ὁδηγοῦν στὴν εἰσήγηση
γιά μιὰ θετικὴ ἀποδοχὴ τοῦ αἰτήματος τοῦ κ. 'Αθ. 'Αβραμίδου ἀπὸ τὸ
Τμήμα.

Θεωρῶ σκόπιμο νὰ κρίνουμε τὸ βιβλίο "Ἡ ἀλήθεια γιά τὰ ναρκωτικά"
κατάλληλο γιά τίς σχολικῆς βιβλιοθήκες, σύμφωνα μὲ τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρ-
θρου 2 τοῦ Νόμου 186/75.

'Ακολούθησε συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία ὁ Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βῶρος
εἶπε:

Κατ' ἀρχὴν νομίζω ὅτι οἱ καθηγητὲς ὡς ἄτομα καί οἱ Σύλλογοι τῶν
διδασκόντων ὡς συλλογικὰ ὄργανα εἶναι ἀρμόδιοι νὰ ἐπιλέγουν τῇ βιβλιο-
γραφίᾳ τους. 'Εφόσον ὅμως ἰσχύει ἀκόμη ἡ σχετικὴ ρῆτρα τοῦ Ν.186/75,
ἄρθρο 2, καί ἐπειδὴ σήμερα φαίνεται στὸν ὁρίζοντα νὰ ὑπάρχει κάποια
θέμα κινδύνου ἀπὸ ναρκωτικά, ἄγομαι στὴ σκέψη ὅτι καλὸ εἶναι νὰ συ-
στήσουμε αὐτὸ τὸ βιβλίο, ποὺ ὁ συγγραφέας του θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς πρῶ-
τους ἀρμόδιους γιά τὸ θέμα.

'Ο κ. Δ. Τοματῆς, Σύμβουλος Β' εἶπε: 'Ἡ σχετικὴ μὲ τὰ ναρκω-
τικὰ βιβλιογραφία εἶναι συγκεχυμένη καί ἀνεξελέγκτη. Γι' αὐτὸ νομί-
ζω ὅτι προσφέρουμε ὑπηρεσίᾳ στοὺς διδάσκοντες νὰ συμβουλευθῶνται ἕνα
βοήθημα ποὺ ξεκαθαρίζει σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ τὰ πράγματα, ὅπως εἶναι
τὸ κρίνόμενο βιβλίο.

'Ο εἰσηγητὴς κ. Κ. Φούσκας εἶπε: Τὸ ΚΕΜΕ ἀσχολήθηκε καί παλαιό-

τερα (Όλομέλεια 3/10-3-80) με τό θέμα τής διαφωτίσεως ή μή τών μαθητών σέ σχέση μέ τή διáδοση καί τούς κινδύνους άπό τή χρήση ναρκωτικών. Τότε αποφάσισε νά μή γίνεи каμιά προσπάθεια διαφωτίσεως τών μαθητών, γιά λόγους παιδαγωγικούς καί συνέσεως.

Σήμερα συζητούμε γιά τό ίδιο θέμα, αλλά μέ διαφορετικά δεδομένα καί μέ νέες προοπτικές. Τά δεδομένα καί οί προοπτικές σήμερα είναι ή εύρεία καί επίκινδυνη διáδοση τών ναρκωτικών, ή άνευθυνη πολλές φορές διαφώτιση-διαφήμιση τοῦ πράγματος άπό άνεξέλεγκτα πρόσωπα, ή άνησυχία τών ύπεύθυνων τοῦ ΥΠΕΠΘ καί εκπαιδευτικών γιά τήν κοινωνική αὐτή πληγή καί ένα καλογραμμένο βιβλίο άπό τόν ύφηγητή τής 'Ιατρικής Σχολής κ. 'Αθ. 'Αβραμίδη, τό όποίο διαφωτίζει τόν άναγνώστη χωρίς νά διαφημίζει τά ναρκωτικά.

Μελέτησα τό βιβλίο καί τό κρίνω ώς τό καλύτερο στό είδος του άπό όσα γράφτηκαν τελευταία μέ κάποια σοβαρότητα καί εύθύνη. Συμπωματικά διάβασα καί 4-5 έπαινετικές κρίσεις τοῦ βιβλίου τοῦ κ. 'Αβραμίδη.

'Επειδή θεωρώ έπείγουσα τήν άνάγκη σωστής διαφωτίσεως μαθητών καί εκπαιδευτικών γιά άνάσχεση τής μόστιγας τών ναρκωτικών ιδιαίτερα στό χώρο τής Παιδείας καί έπειδή νομίζω ότι τό κρίνόμενο βιβλίο μπορεί θετικά νά συμβάλει σ' αὐτή τήν κατεύθυνση, συμφωνώ μέ τόν είσηγητή καί θεωρώ τό βιβλίο τοῦ κ. 'Αθ. 'Αβραμίδη "Η άλήθεια γιά τά ναρκωτικά" "χρήσιμο" κατá τήν έννοια τής παρ. 5 τοῦ άρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος είπε: "Έχω θετική γνώμη γιά τό ένλόγω βιβλίο, γιατί έχει γραφεῖ μέ έπιστημονική ύπευθυνότητα καί σύστημα, αλλά καί μέ παιδαγωγική ύπευθυνότητα καί αντίστοιχα ζήλο. Είναι, νομίζω, άπό τά λίγα, άν όχι τό πρώτο βιβλίο, πού άσχολεῖται ύπεύθυνα καί συστηματικά, αλλά καί μέ άντατή πληρότητα μέ τό τόσο καυτό αὐτό θέμα. Χρειάζεται νά υπάρχει στις σχολικές βιβλιοθήκες γιά νά προστρέχουν οί καθηγητές καθε φορά πού θα παρίσταται άνάγκη.

Μάλιστα θα αποτελέσει, νομίζω, ωφέλιμο βοήθημα εκείνων που αναλαμβάνουν τις Πολιτιστικές δραστηριότητες, στις οποίες, όπως πληροφορούμαι συχνά προτείνεται από τους μαθητές για συζήτηση ως θέμα τὰ ναρκωτικά. "Όσο για τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι μὲ τὴν ἔγκριση τέτοιων βιβλίων γνωστοποιούμε τὰ ναρκωτικά καὶ λοιπὰ νομίζω ὅτι οἱ σημερινοὶ μαθητὲς ζοῦν κάτω ἀπὸ τελείως διαφορετικές συνθήκες ἐπηρεασμοῦ ἀπ' ὅ,τι στὰ παλιότερα δικὰ μας χρόνια μαθητείας καὶ δὲν τὸ συμπεριζόμαι μὲ κα- νένα τρόπο. Ἀντίθετα, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι εἴμαστε ὑπεύθυνοι γιὰ ὀρθή καὶ πλήρη ἐνημέρωση μαθητῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- 1) Τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Σκορδῆλη, Εἰδικοῦ Συμβούλου, καὶ
- 2) Τὶς ἀπόψεις πού ἀναπτύχθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση,

ἀποφάσισε κατὰ πλειοψηφία:

θεωρεῖ κατάλληλο τὸ βιβλίο "Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὰ ναρκωτικά" τοῦ Ἀθ. Ἀβραμῖδη, γιὰ τὶς σχολικὲς βιβλιοθήκες, σύμφωνα μὲ τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Μειοψήφησε ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης.

ΘΕΜΑ 7ο - Έρωτήματα για τη διδασκαλία μαθημάτων στα σχολεία Μ.Ε.
(ΣΕΠ, Νέα Έλληνικά Α' Λυκείου, Λογική).

Ο πρώτος των εισηγητών κ. Φ. Βώρος, μαζί με τον κ. Κυρ. Κατσιμάνη, Εισηγητή είπαν τα εξής:

Οι "Οδηγίες" για τη διδασκαλία των μαθημάτων στο γυμνάσιο και το λύκειο, τεύχος α', έκδοση ΟΕΔΒ 1981, σελ. 104 έχουν προβλέψει να διδαχτεί η Λογική του Ν. Σούλια ως το Γενάρη 1982. "Υστερα προβλέπεται να διδαχτούν κατά σειρά: α) φιλοσοφία των αρχαίων Έλλήνων και β) γνωσιολογία από το βιβλίο της Άννας Κελεσιδου-Γαλανού, Γραμματικής Άλατζόγλου-Θέμελη και Ευάγγελου Ν. Ρούσου. Στις "Οδηγίες" έχει έκτεθε και το σκεπτικό της ρύθμισης αυτής. Ύπενθυμίζουμε λοιπόν ότι από την πρώτη του Φλεβάρη προβλέπεται οπωσδήποτε "κλείσιμο" της διδασκαλίας της Λογικής. Παρακαλούνται λοιπόν οι διδάσκοντες με το επόμενο μάθημά τους να "κλείσουν" τη διδασκαλία της Λογικής και να ακολουθήσουν όσα υπενθυμίσαμε παραπάνω.

Το Τμήμα αποδέχεται όμοφωνα την εισήγηση των κ.κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β' και Κυρ. Κατσιμάνη, Εισηγητή.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Ήλ. Σπυρόπουλος είπε τα εξής για το βιβλίο των Νέων Έλληνικών Α' Λυκείου:

"Εως ότου διανεμηθεί το β' τεύχος του βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου", εάν κρίνεται ότι το βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικών Λογοτεχνίας Α' Λυκείου, τεύχος α'" διδάχθηκε επαρκώς να διδάσκονται κείμενα από το βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου" (πεζά και ποιήματα σύγχρονης λογοτεχνίας).

Το Τμήμα αποδέχεται όμοφωνα την εισήγηση του κ. Ήλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β'.

Τέλος ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε τα εξής για την εφαρμογή του ΣΕΠ στα γυμνάσια:

Το ΥΠΕΠΘ με το Έγγραφό του της 21-1-82, Δ/ση Έφαρμ. Προγραμ. Μ.Ε., που υπογράφει ο Υφυπουργός κ. Μώραλης, και με αντίγραφο τη-

11.

λεγγραφήματος σχετικῶς ἀπὸ τὰ σχολεῖα, ζητεῖ νὰ γνωμοδοτήσουμε σχετικῶς μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ΣΕΠ κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1981-82 πάνω στὰ ἐξῆς ἐρωτήματα:

1) Ἄν τὸ ΣΕΠ θὰ ἐφαρμόσουν μόνο οἱ καθηγητές πού παρακολούθησαν πρόσφατα τὰ σεμινάρια στὶς διαφορὲς ἐποπεῖδες ἢ ἡ ἐφαρμογὴ του θὰ περιλάβει καὶ ὅσους εἶχαν παρακολουθήσει προηγούμενες χρονιῆς σχετικὰ σεμινάρια, ἂν δηλ. ἰσχύουν τὰ κριτήρια ἀνάθεσης τῆς ἐργασιογῆς του πού εἶχαν σταλεῖ ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ παλαιότερα καὶ

2) Σὲ περίπτωσι πού δὲ θὰ ὑπάρξει κανεὶς καθηγητὴς μὲ βᾶσει τὰ ἐνλόγω κριτήρια γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ΣΕΠ, πὼς θὰ καλυφθεῖ τὸ ὅλ-
ωφο τοῦ Β' τετραμήνου ἀπὸ 1-2-82;

Ἐχοντας ὑπόψιν τὰ παραπάνω στοιχεῖα μὲ τὰ σχετικὰ ἐρωτήματα καὶ τὴν τακτικὴ πού ἐφαρμόστηκε στὶς προηγούμενες χρονιῆς σχετικῶς μὲ τὸ ΣΕΠ, τὰ σχετικὰ κριτήρια ἐφαρμογῆς του στὰ Γυμνάσια, τὸ ἔντυπο ὕλινδ πού εἶχε σταλεῖ κτλ. εἰσηγοῦμαι τὰ ἐξῆς:

1) Τὸ ΣΕΠ πρέπει νὰ ἐφαρμόσουν ὅλοι οἱ καθηγητές πού παρακολούθησαν σχετικὰ ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια ὄχι μόνο φέτος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὶς προηγούμενες χρονιῆς καὶ τὰ κριτήρια πού εἶχαν καθοριστεῖ ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ θὰ πρέπει νὰ ἰσχύσουν καὶ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ΣΕΠ ἐφέτος στὰ Γυμνάσια σχετικῶς μὲ τὴν ἐπιλογὴ τῶν καθηγητῶν (φοίτηση στὸ Διδασκαλεῖο Μέσης, τῇ ΣΕΛΜΕ, σπουδὲς στὸ ἐξωτερικὸ σὲ σχετικoὺς κλάδους ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγικὰ κτλ., καὶ ὅπως ὅποτε τουλάχιστο ἐνδιαφέρον κάποιου καθηγητῆ νὰ ἀναλάβει τὴν ἐφαρμογὴ του κατὰ τὴν κρίσιμην τοῦ Γυμνασιάρχου). Ὁ θεσμός τοῦ ΣΕΠ θὰ πρέπει νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὰ Γυμνάσια ἐκεῖνα πού ὑπάρχει κάποιος ἱκανὸς κατὰ τὴν κρίσιμην τοῦ Γυμνασιάρχου καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναλάβει, ἐφόσον τὸ σχολεῖο διαθέτει στὴ βιβλιοθήκη του τουλάχιστο τοὺς δύο τόμους τοῦ ΣΕΠ, ἔκδοσι τοῦ ΥΠΕΠΘ-ΟΑΕΔ καὶ τὶς σχετικὰς ὁδηγίες.

2) Σὲ περίπτωσι πού δὲ θὰ συντρέξουν οἱ παραπάνω προϋποθέσεις κατὰ τὴν κρίσιμην τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν οἱ σχετικὲς ὥρες τοῦ ΣΕΠ νὰ διατεθοῦν στὴν Ἀγωγὴ τοῦ Πολίτη ἢ στὶς Πολιτιστικὰς δραστηριότητες ἢ στὰ Καλλιτεχνικὰ μαθήματα καὶ τῇ Γυμναστι-

κή, έφ'όσο μάλιστα τά τελευταία δέν έχουν στο πρόγραμμα, κατά τή γνώμη μου, καί άρκετές ώρες.

Ακολουθήσε συζήτηση κατά τήν όποία ό Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος είπε τά εξής:

Συχνά οί καθηγητές στήν αΐθουσα περιέρχονται σέ δύσκολη θέση γιατί οί μαθητές τους, πού ένδέχεται νά προέρχονται άπό διάφορα σχολεία, έχουν -άθροιστικά - διδαχτεί όλα τά κεφάλαια του βιβλίου στο όποιο τώρα παραπέμπουμε. Γι' αυτό θεωρώ σκόπιμο νά υποδείξουμε: οί διδάσκοντες κατά τήν κρίση τους νά μπορούν νά διαθέσουν πρόσθετες ώρες καί γιά διδασκαλία τής "Εκθεσης, πού όπως είναι γνωστό άποτελεϊ μάθηση χρήσιμη καί άναγκαία γιά όλους, έφ'όσον άνάγεται στήν όργάνωση τής σκέψης καί τήν καλλιέργεια τής έκφρασης.

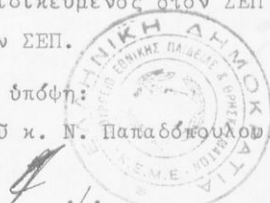
Ο Σύμβουλος Β' κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε: 'Από τή σχολική μου πεύρα γνωρίζω ότι σέ πολλές περιπτώσεις σέ σχολεία πού δέν διέθεταν καθηγητές όλων τών ειδικοτήτων, ό θεολόγος δίδασκε όλα τά φιλολογικά, ό μαθηματικός τά φυσικομαθηματικά αλλά καί ό φιλόλογος τά μαθηματικά. Έπομένως ματαίωση τής διδασκαλίας του ΣΕΠ νοείται μόνο αν παραδεχτούμε ότι ό ΣΕΠ είναι κατώτερος σέ σπουδότητα άπό τά άλλα μαθήματα.

"Αρα πρέπει ένα καθηγητής νά αναλάβει τήν έκτέλεση του ΣΕΠ καί κατά τή γνώμη μου ό Γυμnasiάρχης τών σχολείων. Γιά τή διδασκαλία ό έπιφορτισμένος καθηγητής θά φροντίσει νά προμηθευτεί τό άναγκαίο όλικό βοηθούμενος άπό τόν άρμόδιο ΓΕΜΕ.

Ο κ. Κ. Συριόπουλος, Ειδικός Σύμβουλος διατύπωσε τήν άποψη, ότι μπορεί ό σύλλογος του σχολείου πού δέν έχει ειδικευμένο καθηγητή γιά τή διδασκαλία του ΣΕΠ, νά ζητεί άπό τόν ΓΕΜΕ νά διατίθεται στο σχολείο αυτό καθηγητής ειδικευμένος στον ΣΕΠ άπό άλλο σχολείο όπου ύπηρετεί καί διδάσκει τόν ΣΕΠ.

Τό Τμήμα άφου έλαβε ύπόψη:

1) Τήν είσήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β' καί

2) Τίς απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση,

αποφαίνεται κατά πλειοψηφία:

1) Τόν ΣΕΠ πρέπει να εφαρμόσουν όλοι οι καθηγητές οι όποτοι παρακολούθησαν σχετικά έπιμορφωτικά σεμινάρια όχι μόνο φέτος, αλλά και κατά τίς προηγούμενες χρονιές και τά κριτήρια που είχαν καθοριστεί από τό ΚΕΜΕ θα πρέπει να ισχύουν και για τήν εφαρμογή του ΣΕΠ έφέτος στά Γυμνάσια σχετικά μέ τήν έπιλογή τών καθηγητών (φοίτηση στό Διδασκαλείο Μ.Ε., τή ΣΕΛΜΕ, σπουδές στό έξωτερικό σέ σχετικούς κλάδους ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγικά κτλ., και όπωσδήποτε τουλάχιστο ένδιαφέρον κάποιου καθηγητή να ανάλαβει τήν εφαρμογή του κατά τήν κρίση του Γυμνασιάρχη). 'Ο θεσμός του ΣΕΠ θα πρέπει να έπεκταθεί και στά Γυμνάσια έκείνα που ύπάρχει κάποιος ίκανός κατά τήν κρίση του Γυμνασιάρχη και έπιθυμεί να ανάλαβει, έφόσον τό σχολείο διαθέτει στή βιβλιοθήκη του τουλάχιστο τούς δύο τόμους του ΣΕΠ, Έκδοση του ΥΠΕΠΘ-ΟΑΕΔ και τίς σχολικές δαηγίες.

2) Σέ περίπτωση που δέν θα συντρέξουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ό σύλλογος μέ αίτιολογημένη γνώμη θα διαθέτει τίς σχετικές ώρες στά διάφορα μαθήματα.

Μειοψηφεϊ ό κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' για τούς λόγους που εξέθεσε κατά τή συζήτηση του θέματος.

'Η συζήτηση για τά θέματα 1, 3 και 4 τής ημερήσιας διατάξεως άναβλήθηκε.

Στό σημεϊο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

Η Γραμματέας
Ζαχαρινίτου
Δήμ. Ζαχαρινίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 6/1982

Σήμερα, 2 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του ('Αγία Παρασκευή 'Αττικής, Μεσογείων 396, αἴθουσα 'Ολομέλειας) μέ πρόεδρο τόν κ. 'Αθ. Κομίνη, Γ' ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β' Φ. Βῶρος, Δ. Σακκῆς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσῆας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημανδόπουλος, Δ. Τομπαζῆς, οἱ Εἰδικοί Σύμβουλοι Κ. Συριδopoulos καί 'Ι. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές Κ. Φούσκας, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Στή συνεδρίαση δέν ἔλαβε μέρος ὁ Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζε σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀσχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

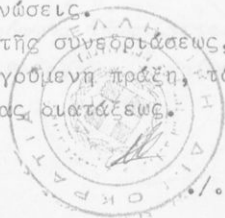
ΘΕΜΑ 1ο 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων Α' Λυκείου μέ διορθώσεις. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο 'Επιστολή ΧΡ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν" τοῦ Γ. Πολύζου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο 'Ανακοινώσεις.

Στήν ἀρχή τῆς συσφορτάσεως, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπινυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα ἀρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

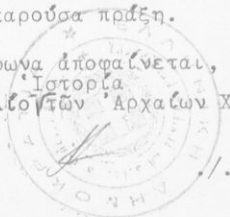
ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων Α' Λυ-
κείου με διορθώσεις.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιὰ τὸ πρῶτο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως
κ. Φ. Βῶρος εἶπε τὰ εξῆς:

"Ὅπως εὔχαμε πεῖ σέ προγενέστερη συνεδρίαση (5 / 1982) ἀναβάλαμε
τὴν ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ περιμένοντας ἀπὸ τὸ συγγραφεῖα του νὰ
μεταφράσει τῇ δημοτικῇ γλῶσσα ὅσα ἀποσπάσματα ἀρχαίων συγγραφέων πα-
ραθέτει στίς σελίδες του ἢ νὰ μεταγλωττίσει στὴ δημοτικῇ ὅσα εἶχε πᾶ-
ρει ἀπὸ μεταφράσεις ἄλλων, ποὺ τὰ εἶχαν ἀποδώσει σέ καθαρεύουσα.

Πραγματικὰ ὁ συγγραφεὺς μοῦ ἔδωσε σέ χειρόγραφη μορφή, σέ γλῶσσα
δημοτικῇ, 35 τέτοια ἀποσπάσματα με σαφεῖς ἐνδείξεις ποιά τμήματα σε-
λίδων τοῦ παλαιοῦ βιβλίου θὰ ἀντικατασταθοῦν. Διὰ βаса τὰ ἀποσπάσμα-
τα αὐτὰ, ἔκανα καὶ κάποιες ἀναγκαῖες συγκρίσεις με τὰ πρωτότυπα ἀρ-
χαῖα κείμενα, σημείωσα μερικὲς φραστικὲς τροποποιήσεις καὶ μὴ συμπλή-
ρωση ἀπ' εὐθείας στὰ χειρόγραφα τοῦ συγγραφεῖα καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ ἀνατυ-
πωθεῖ τὸ βιβλίον 'Ιστορία τῶν 'Αρχαίων Χρόνων α' λυκείου, τοῦ 'Επαμ.
Βρανδούλου, με ἀντικατάσταση ἐκείνων μόνο τῶν τμημάτων σελίδων, γιὰ
τὰ ὁποῖα ἔχουμε νέες μεταφραστικὲς σελίδες, σέ γλῶσσα δημοτικῇ, ἀπὸ
τὸ συγγραφεῖα. Τὸ ἀντίτυπο ποὺ θὰ σταλεῖ στὸν ΟΕΔΒ συνοδεύεται ἀπὸ
τὰ νέα χειρόγραφα τοῦ συγγραφεῖα, ἀριθμημένα ἀπὸ 1 ὠς 35, ὑπογραμμέ-
να καὶ ἀπὸ τὸν ὑποφαινόμενο. 'Επιπλέον ἐπισυνάπτεται μία σελίδα χει-
ρόγραφη, ἀπὸ τὸν ὑποφαινόμενο, με ὁδηγίες γιὰ τὸν τυπογράφον καὶ τὸν
ἐπιμελητὴ τοῦ ΟΕΔΒ. Οἱ ἴδιες ὁδηγίες καὶ οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου,
στὶς ὁποῖες θὰ γίνουν οἱ παραπάνω τροποποιήσεις-ἀντικαταστάσεις, ἀ-
ναγράφονται στίς πρῶτες ἐσωτερικὲς σελίδες τοῦ βιβλίου ποὺ θὰ σταλεῖ
στὸν ΟΕΔΒ με τὴν παρούσα πράξη.

Τὸ Τμήμα ὁμόφωνα ἀποφασίζεται, σύμφωνα με τὴν εἰσηγήσιν νὰ σταλεῖ
στὸν ΟΕΔΒ τὸ βιβλίο τῶν 'Αρχαίων Χρόνων α' Λυκείου τοῦ 'Επαμ. Βρα-
νδούλου.

21^η Ε' 1982-83

νόπουλου, για να ανατυπωθεῖ ^{για το Γ.Κ.} με αντικατάσταση ορισμένων τμημάτων
σελίδων που σύμφωνα με τὰ συνημμένα χειρόγραφα καὶ τῇ συνοδευτι-
κῇ διευκρινιστικῇ σελίδα καὶ τὴν ἀντίστοιχη ἀναγραφὴ στίς πρῶτες
ἐσωτερικὲς σελίδες τοῦ ἀντιτύπου τοῦ ἴδιου βιβλίου, ποὺ συναποστέλ-
λεται μαζὶ μετὰ τὴν παρούσα πράξη στὸν ΟΕΔΒ.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Επιστολή Χρ. Γ. Παπανικολάου,

'Ο άρμόδιος είσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β' είπε τά εξής:

Μέ τό Έγγραφο άριθμ. Φ.211.17/151/Γ/11215/23-12-82 ή Δ/ση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. τοϋ ΥΠΕΠΘ μās διαβίβασε τήν είπιστολή τοϋ κ. Χρ. Γ. Παπανικολάου. 'Αναφερόμενος στο περιεχόμενο τής είπιστολής είσημαίνω τά εξής:

1.- 'Ο κ. Παπανικολάου δέν έχει καμμιά είσήμη ιδιότητα "συνεργάτη" τοϋ 'Υπουργείου Παιδείας όπως ίσχυρίζεται. 'Από τήν Έδρυση τοϋ ΚΕΜΕ τουλάχιστον ούδέποτε τοϋ άνατέθηκε είσήμως οιοδήποτε Έργο στον τομέα τών Μαθηματικών.

2.- 'Ο "διαγωνισμός" τόν όποιο άναφέρει ήταν απλώς μία είπιλογή από τά τότε κυκλοφορούντα έλεύθερα βοηθήματα Γεωμετρίας για νά άντικατασταή τό βιβλίο τοϋ ΟΕΔΒ Ν. Νικολάου. Διαβάζοντας στήν είπιστολή ότι τό βιβλίο τοϋ κ. Παπανικολάου κρίθηκε ύστερα "άπό διαγωνισμό (τό μοναδικό διαγωνισμό)" νομίζει κανείς ότι έγινε προκήρυξη μέ όρους συγγραφής· δόθηκε προθεσμία εύλογη, μετά τήν όποία έγινε ή κρίση κτλ. 'Η πραγματικότητα είναι ότι ή άπόφαση για τήν άντικατάσταση πάρθηκε στις 18/12/1974, κλήθηκαν όσοι είχαν έτοιμα Έργα (τοϋ έλεύθερου έμπορίου) νά τά ύποβάλουν μέ προθεσμία στις 4/1/75 καί ή άπόφαση βγήκε στις 25 τοϋ ίδιου μήνα.

3.- 'Η παραπάνω διαδικασία τής άντικαταστάσεως ένός πεζοϋ καλοϋ βιβλίου μέ τό βιβλίο τοϋ κ. Παπανικολάου "έν μία νυκτί" έστω καί νομδτυπη δέ δίνει τό δικαίωμα στον κ. Παπανικολάου νά μέμφεται άλλες νόμιμες διαδικασίες που άκολουθήθηκαν για τήν άντικατάσταση τοϋ δικοϋ του βιβλίου.

4.- 'Η άντικατάσταση τοϋ βιβλίου τοϋ κ. Παπανικολάου όπως καί τοϋ άλλου βιβλίου Γεωμετρίας Σ. Κανελλου που είπiléγη για τά τμήματα θετικής κατευθύνσεως έγινε μέ ~~τς~~ τότε ίσχύουσες νόμιμες διαδικασίες, μέ σκοπό νά είσαχθεϊ ένα ένιατο βιβλίο Γεωμετρίας που νά άνταποκρίνεται καλύτερα στο σκοπό διδασκαλίας της στο πνεϋμα τών νέων εκπαιδευ-

τικών μέτρων, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην τότε προγραμματιζόμενη αναπροσαρμογή του αναλυτικού προγράμματος και να γίνει η ~~επαρχή~~ μιας προσπάθειας του Τμήματος για καταπολέμηση του ~~απαράδεκτου~~ φαινομένου της έμπορίας των λύσεων των ασκήσεων (βλ. πράξη 41/1977).

5.- Είναι χαρακτηριστική η όμολογία του κ. Παπανικολάου ότι η υπόθεση "έμφανίζει ζωηρό οικονομικό ενδιαφέρον" μία και η ρύθμιση που κάναμε είχε ως συνέπεια τον περιορισμό της πελατείας των λυσαρίων που ~~έμπορεύεται~~ ο κ. Παπανικολάου από τους μαθητές 4 τάξεων στους μαθητές μιας μόνο. Αυτό ~~έως~~ ~~έξηγε~~ και το συνδυασμό στην επιστολή του των συγχαρητηρίων για την έκλογική νίκη με την ικανοποίηση ενός παράνομου αιτήματος και μάλιστα ύστερα από πάροδο πέντε ετών.

6.- 'Ανεξάρτητα από το παραπάνω νομίζω ότι η απάντηση προς τον κ. Παπανικολάου πρέπει να τονίζει ότι το Τμήμα Μ.Ε. ~~ακολούθησε~~ νόμιμες διαδικασίες δηλ.: Με την αρ. 41/1977 πράξη του αιτιολογείται πλήρως η αντικατάσταση του βιβλίου του κ. Παπανικολάου και η συγγραφή με την προβλεπόμενη από το Νόμο διαδικασία της αναθέσεως νέου βιβλίου σε δύο πράγματι διακεκριμένους μαθηματικούς (όχι σε ένα όπως λέγει ο κ. Παπανικολάου) και με πλούσιο συγγραφικό έργο (αντίθετα απ' όσα ισχυρίζεται ο κ. Παπανικολάου). 'Αντίθετα, το αίτημα του κ. Παπανικολάου για "κατάργηση του βιβλίου της Α' Λυκείου και αντικατάστασή του από το αντίστοιχο δικό μου" μόνο ~~ή~~ ~~επικρατική~~ ~~πράξη~~ θα μπορούσε να νοηθεί.

'Ο κ. Φ. Βώρος εκφράζει επιφύλαξη μήπως θα ήταν σκόπιμη μία λεπτομερέστερη ανασκευή όλων των αιτιάσεων του επιστολογράφου. 'Ο κ. Βαρουχάκης είπε ότι η εισηγήσή του θίγει όλες τις αιτιάσεις. Τα λοιπά μέλη υποστήριξαν ότι πρέπει η απάντηση να περιορίζεται στην ουσία του θέματος /ώστε να έχει τη λιτότητα και σοβαρότητα που αρμόζει στο κύρος του Τμήματος.

Το Τμήμα, αφού ~~έλαβε~~ ~~υπόψη~~ την εισηγήση του κ. Ν. Βαρουχάκη,

αποφασίζεται ομόφωνα:

1.- 'Η ἀντικατάσταση τοῦ α' μέρους τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Παπανικολάου ἔγινε μέ καθόλα νόμιμο τρόπο. "Ἐτσι:

α) Μέ τήν πράξη του 41/1977 τὸ Τμήμα ἔκρινε ὁμόφωνα ἐπείγουσα τή συγγραφὴ διδακτικοῦ βιβλίου γιὰ τὴ Γ' Γυμνασίου, σὲ ἀντικατάσταση τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Παπανικολάου. Στὴν ἴδια πράξη ἐκτίθενται οἱ λόγοι ποὺ ἐπέβαλαν τὴν ἀντικατάσταση αὐτῇ.

β) 'Η ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς ἦταν τότε διαδικασίᾳ προβλεπόμενη ἀπὸ τὸ Νόμο. Δεκάδες βιβλίων ἐπιτυχημένων γραφτήκαν μέ τὴν ἴδια διαδικασία.

γ) 'Η ἀνάθεση ἔγινε σὲ πράγματι διακεκριμένους ἐπιστήμονες μέ πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο καὶ ἄλλα προσόντα ποὺ ἀποτελοῦσαν ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐπιτυχίᾳ τοῦ ἔργου.

2.- 'Η ἀντικατάσταση καὶ στὸ μέλλον διδακτικῶν βιβλίων ποὺ ἤδη κυκλοφοροῦν δὲν μπορεῖ νὰ γίνεи σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Τμήμα, παρὰ μόνο μέ διαδικασίες ποὺ ρητὰ θὰ προβλέπονται ἀπὸ τὸ Νόμο.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν"
τοῦ Γ. Πολύζου.

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης, ἀρμόδιος γιὰ τὸ 3ο θέμα τῆς
ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων μέ τὸ ἀρ. Γ/654/15-9-81 ἔγγρα-
φο τῆς διαβιβάζει στὸ ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Πολύζου Γεωργίου καὶ ζητεῖ
νὰ γνωμοδοτήσουμε γιὰ τὸ βιβλίο του "Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν" σύμφω-
να μέ τὴν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Τὸ κρίνόμενο βιβλίο ἀποτελεῖ ἀνάπτυξη ἐνὸς ἀπὸ τὰ κεφάλαια τῆς
ὕλης ἐπιλογῆς τῆς Β' Λυκείου, τὸ ὁποῖο στὸ σχολικὸ ἐγχειρίδιο κατα-
λαμβάνει ἔκταση 30 σελίδων. Τὸ βιβλίο εἶναι γενικὰ καλογραμμένο.
Παρουσιάζει ὅμως ἀποκλίσεις ἀπὸ τὸ χρησιμοποιούμενο ἐγκεκριμένο δι-
δακτικὸ βιβλίο σὲ ὁρισμοὺς, σὲ συμβολισμό, στὸ τρόπο παρουσιάσεως,
στὴ δομὴ τῆς ὕλης καθὼς καὶ στὸ ἐπέπεδο τῶν προτεινόμενων λυμένων
ἢ ἄλυτων ἀσκήσεων. Ἐτσι θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσει προβλήματα δι-
δακτικὰ καὶ παιδαγωγικὰ.

Ἐξάλλου ἀποκλείεται συστηματικὰ χρησιμοποίησή του κατὰ τὴ scho-
λική ἐργασία μὴ καὶ ὑπάρχει τὸ ἐγκεκριμένο βιβλίο τοῦ ΟΕΔΒ. Τέλος,
θυμίζω ὅτι τὸ Τμήμα κατὰ πάγια τακτικὴ ἀποφεύγει τὴ χορήγηση "χρησι-
μότητας" γιὰ πολλοὺς λήγους καὶ κυρίως γιὰ νὰ μὴ μεταβάλλεται ἀκού-
σια σὲ "προπαγανδιστὴ" βιβλίων καὶ δημιουργεῖ κλίμα ἀθέμιτου συναγω-
νισμοῦ, ἰδίως ὅταν πρόκειται γιὰ βιβλίο ποῦ δὲν καλύπτει συγκεκριμέ-
νες διδακτικὲς ἀνάγκες (π.χ. λεξικὸ δημοτικῆς γλώσσας) ἀλλὰ εἶναι
ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ τοῦ εἴδους ποῦ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα στὸ ἐμπόριο.

Γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους προτείνω τὸ βιβλίο "Στοιχεῖα θεωρίας
ἀριθμῶν" τοῦ Γ. Πολύζου νὰ μὴ θεωρηθεῖ χρήσιμο κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ
ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη,
Συμβούλου Β' καὶ ὑστερὰ ἀπὸ διευκρινιστικὴ συζήτηση,

ἀποφάσσεται ὁμόφωνα:

Δὲν θεωρεῖ χρήσιμο τὸ βιβλίον "Στοιχεῖα θεωρίας ἀριθμῶν" τοῦ Γ. Πολύζου, κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75.

ΘΕΜΑ 4ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀθ. Κομίνης κάλεσε τὰ μέλη τοῦ Τμήματος νὰ ἀνακοινώσουν ὅ,τι ἔγγραφο ἔχουν.

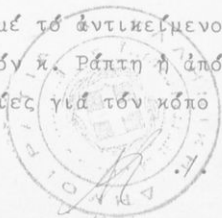
Ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης ἀνακοίνωσε τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Γ. Ὠραιόπουλου. Τὸ Τμήμα ἀποφάσισε νὰ τεθεῖ στὸ ἀρχεῖο.

Ὁ κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' ἀνακοίνωσε τὸ περιεχόμενο ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ἀπ. Καλογιάννη, Προϊσταμένου τῶν Γραφείων τῆς ΓΕΜΕ Πέλλης, ποὺ ἀναφέρεται σὲ λάθος τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας" Γ' Λυκείου τοῦ Γρ. Τσάγκα. Τὸ Τμήμα ἀποφάσισε νὰ ἐκφραστοῦν στὸν κ. Π. Καλογιάννη εὐχαριστίες γιὰ τὶς παρατηρήσεις του.

Στὴ συνέχεια ὁ Εἰσηγητὴς κ. Β. Θεοδωρακόπουλος ἀνακοίνωσε στὸ Τμήμα τὰ ἑξῆς:

Ἡ Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., μὲ τὸ ἔγγραφο τῆς Γ/10222/27-11-81, διαβιβάζει στὸ ΚΕΜΕ ἀναφορά τοῦ κ. Ἀγγελου Ράπη, καθηγητῆ φιλολογίας στὸ Κλασικὸ Λύκειο Ἰωαννίνων, μὲ παρατηρήσεις καὶ προτάσεις γιὰ τροποποίηση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Λατινικῶν στὸ Κλασικὸ Λύκειο ὕστερα ἀπὸ τὴ μείωση τοῦ ὥραριου τοῦ μαθήματος αὐτοῦ ἕξαιτίας τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πενθήμερης ἐργασίας.

Μελέτησα τὶς ὑποδείξεις τοῦ κ. Ράπη καὶ σχημάτισα τὴν ἀντίληψη ὅτι ἡ ἀναφορά του θὰ πρέπει νὰ τεθεῖ στὸν εἰδικὸ φάκελο τῶν ὑποδείξεων γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν προγραμμάτων καὶ νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ὅταν τὸ Τμήμα θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ ἀντικείμενο αὐτό. Στὸ μεταξὺ, εἰσηγοῦμαι, νὰ γνωστοποιηθεῖ στὸν κ. Ράπη ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Τμήματος καὶ νὰ τοῦ ἐκφραστοῦν εὐχαριστίες γιὰ τὸν κόπο ποὺ ἔκανε νὰ μᾶς ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις του.

Τὸ Τμήμα ἀποφάσισε νὰ ἐκφραστοῦν εὐχαριστίες στὸν κ. "Ἀγγελο
Ράπτη.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερατίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Αθ. Κομίνης

Ἡ Γραμματέας

Φεραφωνίτου

Δῆμ. Ζαραφωνίτου

K

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ Μ. Ε.

Πράξη 7/1982

Σήμερα 8 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα καί Ώρα 10 τό πρωί, τό Τμήμα Μ. Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) αἴθουσα ὁλομέλειας) μέ πρόεδρο τόν κ. Ἀθ. Κομίνη, Γ' ἀντιπρόεδρο ΚΕΜΕ.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατοῦρας, Ν. Παπαδόπουλος, Λεων. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τορπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Κ. Συριόπουλος, Εἰδ. Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμ. Ζαραφωνίτου φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο Σεμινάρια Ἀγγλικῆς καί Γαλλικῆς Γλώσσας γιά τό σχ. ἔτος 1982-83. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο Ἀνακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 3ο Ἀπάντηση σέ δημοσιεύματα Τύπου. Εἰσηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Λ. /.

ΘΕΜΑ 1ο - Σεμινάρια 'Αγγλικής καί Γαλλικής Γλώσσας για τό σχ. Έτος 1982-83. Είσηγητές κ.κ. Φ. Βώρος, 'Αλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

Ο πρώτος τών είσηγητών, για τό πρώτο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως, Σεμινάρια 'Αγγλικής καί Γαλλικής Γλώσσας για τό σχ. Έτος 1982-83, κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε τά εξής:

Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων μέ τό υπ' αριθμ. Γ/10895/4-42-1981 Έγγραφό της μās υπέβαλε τίς προτάσεις τών ΚΕΜΕ Γαλλικής κ.κ. Κουρκουτίδου, Πάτση καί Τοκατλίδου πού αναφέρονται στά έπιμorfωτικά σεμινάρια τών καθηγητών τής Γαλλικής καί παρακαλεϊ για τή γνωμοδότηση του Τμήματος.

Έχοντας υπόψη:

α) Τίς πραγματικές ανάγκες για έπιμόρφωση τών καθηγητών τής Γαλλικής,

β) τήν θετική πείρα τών προηγούμενων σεμιναρίων καί

γ) τίς δυνατότητες του Γαλλικού 'Ινστιτούτου καί τών αρμοδίων υπηρεσιών μας, είσηγοῦμαι για τήν Έναρξη του σχ. Έτους 1982-83:

α) Νά λειτουργήσουν 4 σεμινάρια: Ένα στην 'Αθήνα, Ένα στην Πάτρα, Ένα στ' Θεσσαλονίκη καί Ένα στο Βόλο.

β) Η διάρκεια τους θά είναι τριήμερη.

γ) Στο καθένα θά ενημερωθούν 60 καθηγητές τής Γαλλικής (συνολικά 240), κατά προτίμηση εκείνοι πού δέν παρακολούθησαν σεμινάρια τόν Σεπτέμβριο του 1980 καί του 1981.

δ) Χρόνος διεξαγωγής: τό πρώτο 15ήμερο Σεπτεμβρίου 1982. Οί άκριβεϊς ημερομηνίες θά όριστούν άφού τό ΥΠΕΠΘ εξαγγείλει τίς σχετικές μέ τήν Έναρξη τών μαθημάτων στα σχολεία Μ.Ε. αποφάσεις του.

ε) Τίς Έργασίες τών δύο πρώτων ημερών τών σεμιναρίων αυτών θά παρακολουθήσουν εκπρόσωποι του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ (Ένα σε κάθε σεμινάριο).

στ) Τά προγράμματα τῶν σεμιναρίων ὅπως καί οἱ καταστάσεις αὐτῶν πού θά διδάξουν νά ὑποβληθοῦν ἔγκαιρα στό Τμήμα γιά ἔγκριση.

Στή συνέχεια ὁ δεύτερος τῶν συνεισηγητῶν κ. Φ. Βῦρος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

Ι. Σχετικά μέ τήν πρόταση τῆς ἀρμόδιας ἐπιθεωρήτριας εἴμαστε καί' ἀρχή σύμφωνοι: ἡ ἀποδοχή τοῦ σκοποῦ εἶναι δεδομένη, γιά τή μεθόδευση τῆς πραγματοποίησης φαίνεται σκόπιμο νά σημειώσουμε κάποιες παρατηρήσεις:

α) Ἡ περίοδος Ἰουνίου δέν προσφέρεται γιά προγραμματισμό σεμιναρίων οὔτε ὑπηρεσιακά (φόρτος ποικίλων ὑποχρεώσεων μέσα καί ἔξω ἀπό τό σχολικό χῶρο, π.χ. Πανελλήνιες ἑξετάσεις κ. ἄ.) οὔτε ψυχολογικά. Πολύ προσφορότερη εἶναι ἡ περίοδος τοῦ Σεπτεμβρίου (α' 15/ἡμερο).

β) Ἐπειδὴ ἡ Μυτιλήνη ἔχει μεγαλύτερο ἐκπαιδευτικό πληθυσμό ἀπό τή Χίο, φρονοῦμε ὅτι θά ἦταν προτιμότερο ἐκεῖ νά ὀργανωθεῖ ἓνα σεμινάριο. Τά νησιά τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου ἐπικοινωνοῦν κυρίως μέ Ἀθήνα-Πειραιά, πολύ ἀραιότερα μεταξύ τους. Σύμφωνοι δὲ

γ) Φρονοῦμε ὅτι χρήσιμο εἶναι νά ὀργανωθοῦν καί περὶ σόδερα σεμινάρια 3-4 ἡμερῶν σέ διάφορα σημεία τῆς χώρας, ἐφόσον ὑπάρχει ἐκδηλωμένη ἡ προθυμία καί τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου καί ἐφόσον ἴσως ὑπάρξει προσφορά καί δυνατότητα καί ἀπό τήν ἑλληνική πλευρά. Προτείνουμε λ.χ. τή Θεσσαλονίκη καί τά Γιάννενα ὡς πιθανούς τόπους διοργάνωσης καί δύο ἄλλων σεμιναρίων. Θυμίζουμε ὅτι ὁ βορειοελλαδικός χῶρος τήν ὥρα αὐτή δέν ἔχει ἀρμόδιο ἐπιθεωρητὴ Ἀγγλικῆς καί κατὰ συνέπεια δέν εἶναι πιθανό νά ἔχουμε ἀπό ἐκεῖ ἀντίστοιχη πρόταση.

δ) Γιά ἡμῆςια σεμινάρια δέν ὑπάρχει ἀντίρρηση, μέ τόν ὅρο πάντα ὅτι δέν παρενοχλεῖται ἡ λειτουργία τῶν σχολείων μέ τήν ἀπουσία τῶν καθηγητῶν. Ἡ εὐρύθμη λειτουργία τῶν σχολείων προηγεῖται σέ κάθε περίπτωση.

A

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- 1) Τίς εἰσηγήσεις τῶν εἰσηγητῶν γιά τό θέμα Συμβούλων Β΄
- 2) Τίς ἀπόψεις πού ἀναπτύχθησαν κατά τή συζήτηση

ἀποφάινεται

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τίς εἰσηγήσεις τῶν κ. κ. Ἡλ. Σπυρόπουλου καί
Φ. Βώρου.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοίνωσε πρός τά μέλη
τό περιεχόμενο τῶν κατωτέρω ἐγγράφων:

- 1) 336/3-2-82 (προσθήκη λύσεων σέ διδακτικά βιβλία).
- 2) 338/3-2-82 (ἀνατύπωση ἐγκριμένου διδ. βιβλίου Γυμνασίου
σχ. ἔτους 1982-83).
- 3) 378/4-2-82 (ἀνατύπωση ἐγκριμένου διδ. βιβλίου).
- 4) 309/1-2-82 (ἀνάθεση διδ. μαθημάτων στή ΣΕΛΜΕ Ἰωαννίνων).
- 5) 226/25-1-82 (ἐρωτήματα γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στά σχο-
λεῖα Μ.Ε.).
- 6) 337/4-2-82 (Συγκρότηση Ἐπιτροπῆς Κρίσεως).
- (Ἀνασυγκρότηση Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Ἀγγλ. γλώσ-
σας σχ. ἔτους 1981-82).
- 7) 124/15-1-82 (Δίγλωσσα φυλλάδια γιά τούς μαθητές σχολείων
Ὀλλανδίας).

ΘΕΜΑ 3ο - 'Απάντηση σέ δημοσιεύματα Τύπου.

Είσηγητής Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στή συνέχεια ὁ ἀρμόδιος γιά τό 3ο θέμα εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε τά ἑξῆς:

Προφανῶς ὁ ἐπιστολογράφος ἐννοεῖ τή Β' Λυκείου ἀντί τῆς Ε' Γυμνασίου. Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπό αὐτό τό μάθημα δέν ἀπευθύνεται σέ μαθητές "σχεδόν στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως", ἀλλά σέ μαθητές Λυκείου. Οἱ μαθητές αὐτοί ἔχουν διδασκεῖ τό ἴδιο μάθημα σέ χαμηλότερη στάθμη σέ προηγούμενες τάξεις. Φυσικό εἶναι λοιπόν ἡ στάθμη τοῦ μαθήματος στή Β' Λυκείου νά εἶναι κάπως ψηλότερη ἀπό ἀπόφως ὁρολογίας.

Ἡ κάθε εἶδους παρατήρησή γιά τά βιβλία καί τό περιεχόμενό τους εἶναι χρήσιμη καί ἐπομένως εὐπρόσδεκτη.

Στό βιβλίό Ἀνθρωπολογίας τῆς Β' τάξεως Γυμνασίου ἔγιναν πολλές διορθώσεις καί μεταβολές ὥστε ἐλπίζουμε ὅτι θά ἱκανοποιήσουν. Πάντως τό ἐπίπεδό του καί οἱ δυσκολίες του θά πρέπει νά εἶναι σέ μιᾷ στάθμῃ πιο πάνω ἀπό τή στάθμη πού οἱ μαθητές ἔχουν διδαχτεῖ δέ προηγούμενη Σχολική βαθμίδα.

Δέ συμφωνεῖτε;

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς εἰσηγήσεις τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου ἀποφασίστηκε ὁ μόνον.

Ἀποδέχεται τίς εἰσηγήσεις τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου ὡς ἔχει.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Α. Κομίνης

Δ. Ζαφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 8/1982

Σήμερα 15 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9η πρωινῇ, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδευσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς, Μεσογείων 396, αἴθουσα Ὀλομέλειας) μὲ πρόεδρο τὸν κ. Ἀθ. Κομίνη, Γ' ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδ. Σύμβουλος, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καὶ ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δῆμ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δὲν ἔλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση ὁ κ. Ἦλ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β', γιατί ἀπουσίαζε σὲ ἄλλη ὑπηρεσιακὴ ὑποχρέωση καὶ ὁ κ. Κ. Συριδοπούλος, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο Σχέδιο Π. Δ/τος "Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων πού ρυθμίζουν θέματα Σχολείων Μέσης Γεν. Ἐκπ/σεως. Εἰσηγητὴς Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο Παρεκκλίσεις ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σχολείων. Εἰσηγητὴς Δημ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο Γνωμοδότηση γιὰ τὴν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου τοῦ Ντελῆ Μαρίνου, ὡς πού φτάνει τὸ φῶς. Εἰσηγητὴς κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο Ἀνατύπωση βιβλίων λατινικῆς γλώσσας γιὰ τὰ κλασικὰ λύκεια. Εἰσηγητὴς κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητὴς ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 5ο Ἐπιλογή διδασκτικῶν βιβλίων γιὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς ΕΛΣΑ. Εἰσηγητὴς κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 6ο Ἀνακοινώσεις.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τὸ Τμήμα ἀσχίσε τὴν ἐξέτασιν τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Σχέδιο Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως διατάξεων πού ρυθμίζουν θέματα Σχολείων Μέσης Γεν. 'Εκπ/σεως.

Ο κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', αρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως, εἶπε:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό της Γ/701/ἐπεῖγον/5-2-82 ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ σχέδιο Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως διατάξεων πού ρυθμίζουν θέματα Σχολείων Μέσης Γενικής Ἐκπαιδεύσεως" γιά σχετική γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Μ' αὐτό τό σχ. Π.Δ. ἐπέρχονται τροποποιήσεις ἢ προσθήκες στό Π.Δ. α) 465/1981 "Περί τοῦ τρόπου προαγωγῆς, ἀπολύσεως καί ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων", β) 508/1977 "Περί προαγωγικῶν καί ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως" καί γ) 452/1981 "Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν, ρυθμιζουσῶν θέματα τῶν σχολείων Μέσης Γενικής Ἐκπαιδεύσεως", οἱ ἅποτες κρίθηκαν ἀναγκαῖες ἀπό τήν ὥς τώρα ἐμπειρία στό σχετικά μέ τά θέματα στό ὅποια ἀναφέρονται τά ἀνωτέρω Π.Δ/τα καί ἀπό τίς πρόσφατες κυβερνητικές ἐξαγγελίες γιά τίς ἀλλαγές στίς ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τής Β' τάξεως Λυκείου.

Γιά τίς ἀλλαγές πού ἐπέρχονται μέ τό κρινόμενο σχ. Π.Δ/τος ἔχω дуδ πολὺ σοβαρές ἀντιρρήσεις:

α) Μέ τήν παρ. 1 τοῦ ἁρθροῦ 2 τοῦ σχ. Π.Δ/τος καταργεῖται τό τελευταῖο ἐδάφιο τής παρ. 1 τοῦ ἁρθροῦ 4 τοῦ Π.Δ. 465/1981, σύμφωνα μέ τό ὅποιο ὁ βαθμός ἐπιδόσεως τοῦ μαθητῆ γιά κάθε τρίμηνο δέν ἐπιτρέπεται νά εἶναι μεγαλύτερος ἢ μικρότερος ἀπό τρεῖς μονάδες ἔναντι τοῦ μέσου ὅρου τῶν βαθμῶν τῶν γραπτῶν δοκιμασιῶν τοῦ τριμήνου. Ἦταν μιά ἀσφαλιστική δικλῆδα καθιερωμένη ἀπό τήν ἐμπειρία πολλῶν δεκαετιῶν πού περιόριζε τήν ἀθέλητη ἢ καί ἡθελημένη ἀδικία σέ βάρος τῶν μαθητῶν. Δέν πρέπει νά καταργηθεῖ ποτέ καί μάλιστα στίς συνθήκες πού λειτουργοῦν τά σχολεῖα σήμερα (συχνά οἱ καθηγητές δέ γνωρίζουν κἀν τοὺς μαθητές τους). Γιά νά μή μείνουν οἱ μαθητές ἀπροστάτευτοι στή διδθεση τῶν καθηγητῶν πού βαθμολογοῦν τοὺς μαθητές τους χωρὶς νά ἔχουν σχη-

ματισμένη γνώμη για την επίδοσή τους και πιο πολύ στη διάθεση μεροληπτικών ή και εκδικητικών καθηγητών. Έννοείται βέβαια ότι η γραπτή δοκιμασία θα γίνεται με σωστή επιτήρηση.

β) Το δεύτερο σημείο της αντίρρησης μου είναι η επαναφορά των εξετάσεων του Φεβρουαρίου με την παρ. 1 του άρθρου 4 του σχ. Π.Δ/τος. Ο αγώνας μας ήταν να καταργηθούν και οι εξετάσεις του Σεπτεμβρίου. Και τώρα επαναφέρουμε και τις εξετάσεις του Φλεβάρη. Θα πάμε λοιπόν πάλι προς τα πίσω; Θα γίνονται, λέει, αυτές οι εξετάσεις "παράλληλα προς την διδακτική εργασία του σχολείου". Το βέβαιο όμως είναι ότι με τις εξετάσεις αυτές η διδακτική εργασία στο διδαστήρια αυτό θα διαταράσσεται σημαντικά ή και θα διακόπτεται εντελώς.

Είσηγομαι άκομα το έδ. β της παρ. 7 του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 465/1981 να μην αντικατασταθεί, όπως προβλέπει η παρ. 4 του άρθρου 1 του σχ. Π.Δ/τος, αλλά να απαλειφτεί εντελώς, γιατί για να διεξαχθούν 2 ή 3 γραπτές δοκιμασίες τό πολύ την εβδομάδα, χρειάζεται να συνεννοούνται οι καθηγητές μεταξύ τους και από τις συνεννοήσεις αυτές θα διαρρέει η πληροφορία για τη διεξαγωγή αυτών των διαγωνισμάτων με αποτέλεσμα ένα μέρος των μαθητών (π.χ. τα παιδιά των ίδιων των καθηγητών και άλλων προσώπων) ή και όλοι να γράφουν κατόπιν "άνευπληρη" προειδοποίησης και όχι "χωρίς καμία προειδοποίηση" όπως θέλει το σχ. Π.Δ/τος με την παρ. 2 του άρθρου 1.

Σημειώνω άκομα ότι ο όρος περιορισμός στο άρθρο 1, παρ. 1, σειρά 3 του σχ. Π.Δ/τος θα ερμηνεύεται στη χρονική του σημασία. Για να μην δημιουργείται σύγχυση, χρειάζεται να γραφεί αναλυτικά το σημαίνει ή φράση "χωρίς περιορισμό" ή να απαλειφτεί.

*Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία διατυπώθηκαν διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα ο κ. Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλος Β', είπε: 'Η καταργούμενη διάταξη (του 465/81 Π.Δ.) που καθόριζε ότι η βαθμολογία των πρώτων διαγωνισμάτων κτλ. ρυθμίζει τη βαθμολογία του τριμήνου (όχι διαφορά 3 μονάδων) είχε κιόλας καταργηθεί από την πράξη, γιατί ο κα-

θηγητής σύγκριτικά βαθμολογούσε ἄσχετα μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ διαγωνίσματος. Μὲ τὴν κατάργηση αὐτὴ δείχνουμε ἐμπιστοσύνη στὸν καθηγητὴ καὶ τοῦ ἀναθέτουμε καὶ τυπικὰ ἐκεῖνο ποῦ ἔκανε ὁ ἴδιος στὴν πραγματικότητα. Τὸν ἀπαλλάσσουμε ὅμως ἀπὸ κάποια γραφειοκρατικὴ δέσμευση, ποῦ μόνο δυσκολίες τοῦ δημιουργοῦσε καὶ ἄκαιρες ἀμφισβητήσεις.

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

1.- Συμφωνῶ μὲ τὴν κατάργηση τοῦ ἐδαφίου τοῦ περιοριστικοῦ γιατί:

α) ὁ ἀρχικὸς περιορισμὸς δόγησε σὲ ἀπρόβλεπτες ἀδικίες,

β) δόγησε εὐσυνείδητους συναδέλφους σὲ σύγκρουση μὲ τὸ νόμο ἢ μὲ τὴν ἐκπαιδευτικὴ τους συνείδηση,

γ) δὲ φαίνεται νὰ πρόσφερε καμιά θετικὴ ὑπηρεσία,

δ) συνήθως οἱ καθηγητὲς θεωροῦν δεσμευτικὸ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τους τὸ γραπτὸ ἀποτέλεσμα ποῦ εὐνοεῖ τὸ μαθητὴ.

2.- Μία τέτοια περιοριστικὴ διατύπωση εἶναι πιθανὸ - ἀπὸ λόγους ἀ-δῆριτης ἀνάγκης - νὰ κριθεῖ ἀναγκία μόνο γιὰ τὲς ἐξετάσεις τῶν ΑΕΙ.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητὴς εἶπε: Τὸ περιεχόμενο τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 δημιουργεῖ ἀσφαλῶς δυσχέρειες στὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ σχολείου. Ἐπειδὴ ὅμως στὸ κείμενο ὑπολανθάνει ἡ πολιτικὴ βούληση νὰ ἐπιδειχθεῖ γιὰ κοινωνικοὺς λόγους κάποια ἐπιείκεια πρὸς ὀρισμένης κατηγορίας μαθητὲς, νομίζω ὅτι ἡ παράγραφος πρέπει νὰ παραμείνει ὅπως προτείνεται στὸ σχέδιο τοῦ Π.Δ.

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Δ. Ταμπαῆς, Σύμβουλος Β', εἶπε: Ἡ ἐπαναφορά τῆς ἐξεταστικῆς περιόδου Φεβρουαρίου πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ ρύθμιση ποῦ σκοπὸ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει ἓνα κοινωνικὸ πρόβλημα. Γι' αὐτὸ - διατυπώνοντας ἀπλῶς τὴν ἐπιφύλαξη νὰ μὴ διαταραχθεῖ μὲ τὲς ἐξετάσεις αὐτὲς ἡ διδακτικὴ ἐργασία τοῦ σχολείου - τᾶσσομαι ὑπὲρ τῆς προτεινόμενης προσθήκης.

Τέλος τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τοῦ:

α) Τὸ ἔγγραφο Γ/701/5-2-1982 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. καὶ τὸ συνημμένο σ' αὐτὸ σχ. Π.Δ/τος "Περὶ τροποποιήσεως

καί συμπληρώσεως διατάξεων πού ρυθμίζουν θέματα Σχολείων Μέσης Γενικής 'Εκπαίδευσης".

β) Τό Άρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, τήν παρ. 6 τοῦ ἁρθρου 28 καί τήν παρ. 4 τοῦ ἁρθρου 31 τοῦ Ν. 309/1976 καί τά Π.Δ/τα 465/1981 "Περί τοῦ τρόπου προαγωγῆς, ἀπολύσεως καί ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων, 508/1977 "Περί προαγωγικῶν καί ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων Σχολείων Μ.Ε." καί 452/1981 "Περί τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν ρυθμιζουσῶν θέματα τῶν σχολείων τῆς Γενικῆς 'Εκπαίδευσης".

γ) Τίς πράξεις τοῦ Τμήματος 61/1980 καί 14/1981,

δ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά , καί

ε) Τίς γνώμες πού διατυπώθηκαν κατά τῆ συζήτησης,

ἀ πο φ α ῖ ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεῖ νά ἐκδοθεῖ τό Προεδρικό αὐτό Διάταγμα μέ τίς ἀκόλουθες τροποποιήσεις:

1.- "Άρθρο 1 παρ. 4: ὁμόφωνα νά τελειώσῃ ἡ παρ. 4 στή λ.

"προγράμματος".

2.- "Άρθρο 2 παρ. 1 ὁμόφωνα νά διαγραφεῖ ὁλόκληρη ἡ παρ.

1.

3.- "Άρθρο 3: ὁμόφωνα δεκτό ὡς ἔχει.

4.- "Άρθρο 4 παρ. 1 κατά πλειοψηφία παραμένει ὡς ἔχει τό τμήμα..

'Η ἐξέτασις αὕτη διενεργεῖται.... τοῦ Π.Δ/τος 465/81.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β' καί δ κ. 'Αθ. Κομίνης, Γ' ἀντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ καί Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 2ο - Παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα σχολείων.

Ο κ. Δ. Σακκάς, αρμόδιος για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως
είπε:

Η Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων του Υπουργείου Παι-
δείας με τὰ ακόλουθα έγγραφα της απέστειλε στο ΚΕΜΕ τὲς ἐξῆς αἰτήσεις
ξένων σχολείων γιὰ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας γιὰ γνω-
μοδότηση σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975:

α) Μὲ τὸ ἔγγραφο Ζ/3977 π.ἔ./12-1-1982 αἴτηση τοῦ Ἀμερικανικοῦ
Κολλεγίου ΑΝΑΤΟΛΙΑ Θεσ/κης γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας καὶ Ἀνθρω-
πολογίας στὴ Β' τάξη Γυμνασίου καὶ Βιολογίας καὶ Γεωγραφίας τῆς Γ' τά-
ξεως Γυμνασίου ἐπὶ μιά ὥρα καθ' ὅλο τὸ διδακτικὸ ἔτος ἀντὶ νὰ διδάσκο-
νται ἐπὶ δυὸ ὥρες καὶ ἐπὶ ἓνα τετράμηνο τὸ καθένα, ὅπως προβλέπει τὸ
πρόγραμμα.

β) Μὲ τὸ ἔγγραφο Ζ4313 π.ἔ./12-1-1982 αἴτηση τοῦ Ἰδίου Σχολείου
(Ἀμερ. Κολλ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ) γιὰ διδασκαλία τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων ἐπὶ μιά
ὥρα ὅλο τὸ διδακτικὸ ἔτος καὶ ἐπιπλέον τῶν μαθημάτων Στοιχεῖα δημοκρα-
τικοῦ πολιτεύματος καὶ Σχολικὸς Ἑπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς τῆς
Γ' τάξεως ἀντὶ νὰ διδάσκονται ἐπὶ δυὸ ὥρες καὶ ἐπὶ ἓνα τετράμηνο τὸ
καθένα, ὅπως ὀρίζει τὸ πρόγραμμα.

γ) Μὲ τὸ ἔγγραφο Ζ/4316 π.ἔ./12-1-1982 αἴτηση τῆς Ἑλληνογαλλι-
κῆς Σχολῆς "Καλαμαρί" τοῦ Ἀμερ. Κολλεγίου ΑΝΑΤΟΛΙΑ καὶ τοῦ Διευθυντῆ
τοῦ Β' Γυμν. τοῦ Ἀμερ. Κολλεγίου ΑΝΑΤΟΛΙΑ γιὰ τὴ διδασκαλία τῶν μα-
θημάτων Στοιχεῖα δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ Σχολικὸς-Ἑπαγγελματι-
κὸς Προσανατολισμὸς ἐπὶ μιά ὥρα τὸ καθένα σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ δι-
δακτικοῦ ἔτους, ἀντὶ νὰ διδάσκονται ἐπὶ δυὸ ὥρες σ' ἓνα τετράμηνο τὸ
καθένα, ὅπως προβλέπει τὸ πρόγραμμα. Μὲ τὸ ἴδιο ἔγγραφο ἀποστέλλεται
καὶ αἴτηση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Γυμνασίου τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς Θεσ/κης
γιὰ νὰ μὴ διδαχτοῦν τὰ μαθήματα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καὶ τῆς Τε-
χνολογίας αὐτὸ τὸ σχολικὸ ἔτος καὶ ἄλλη αἴτηση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Λυ-
κείου τῆς Ἰδίας σχολῆς γιὰ νὰ γίνεταί τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς στὴν

Α* Λυκείου τρίς απογευματινές ώρες (3-4.30).

δ) Με το έγγραφο Ζ/4483 π.Ξ./12-1-1982 αίτηση της Γερμανικής Σχολής 'Αθηνών με το αίτημα να μη διδαχτεί το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας αυτό το σχολικό έτος (από το νέο σχολικό έτος θα διδάσκει κανονικά).

ε) Με το έγγραφο Ζ/4809 π.Ξ./12-1-1982 αίτηση της 'Ιταλικής Σχολής 'Αθηνών για τη μη διδασκαλία του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας και για τη μη ένταξη στο πρόγραμμα και δώρου προγράμματος αθλητικών δραστηριοτήτων.

Για τρίς ανωτέρω παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα έχω να παρατηρήσω και να εισηγηθώ τα εξής:

Είμαι αντίθετος στις παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα, "Όμως, έπειδή:

α) Οί λόγοι για τους οποίους ζητούνται οί ανωτέρω παρεκκλίσεις για τήν κάθε περίπτωση (βλ. τρίς σχετικές αίτήσεις των ενδιαφερομένων) είναι ούσιαστικό,

β) Με τρίς παρεκκλίσεις αυτές δε γίνεται καμιά υπέρβαση στο ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων και

γ) Τα προγράμματα με τρίς παρεκκλίσεις αυτές ήδη εφαρμόζονται από τήν αρχή του διδακτικού έτους, ώστε να είναι πολύ άργα τώρα να γίνει οποιαδήποτε μεταβολή,

εισηγοῦμαι να γίνουν αποδεκτές οί παρεκκλίσεις που μνημόνευσα στα ανωτέρω σχολεία μόνο για' αυτό το σχολικό έτος. Για το νέο σχολικό έτος ή Διοίκηση θά πρέπει να καλέσει τα ανωτέρω σχολεία να εφαρμόσουν το πρόγραμμα χωρίς παρεκκλίσεις.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν οποία ο κ. Στ. Παπασημαδόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε: Πιστεύω ότι ή ύπαρξη των ιδιωτικών σχολείων δικαιολογείται μόνο γιατί μπορούν να λειτουργούν κατά τρόπο ιδανικό ώστε να δικαιολογούνται οί οικονομικές απαιτήσεις της από τους γονείς των μαθητών. 'Επομένως τή στιγμή που τα σχολεία αυτά δεν μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στο πρόγραμμα που ή Πολιτεία έχει καθορίσει ή απάντηση του Τμήματος πρέπει να είναι "καλέστε τα".

Ὁ κ. Γ. Σκορδίλης Βίδ. Σύμβουλος εἶπε: Εἶναι γνωστό πῶς ἡ Φυσικὴ Ἀγωγή παράλληλα μέ τήν ἐπίδρασή της τῇ βιολογικῇ ἀ-
εκεῖ καί μιᾶ ἔντονη ψυχοπνευματικῇ ἐπίδραση στούς μαθητές, καί
γιά τό λόγο αὐτό πρέπει νά γίνεται κατὰ τή λειτουργία τοῦ σχο-
λείου καί σέ ὥρες πού θά προβλέπονται ἀπό τό πρόγραμμα του.

Ἐάν λοιπόν ἡ Γερμανικὴ Σχολή ἐντάσσει τή Φυσικὴ Ἀγωγή
σέ ἓνα πρόγραμμα μαθημάτων πού διεξάγονται καί τίς ἀπογευμα-
τινές ὥρες αὐτό δέν πειράζει, ἐάν ὅμως τοποθετεῖ ἡ Φυσικὴ Ἀ-
γωγή ἐκτός προγράμματος, σέ προαιρετικές ἢ εὐκαιριακές ὥρες,
αὐτό ὑποβιβάζει τήν ἀποστολή τοῦ μαθήματος, τό μετατρέπει σέ
δυσητικό καί προαιρετικό ~~καί ἀντικαταστάσιμο~~ καί γιά τό λόγο αὐ-
τό παρακαλῶ νά μή δεχθοῦμε αὐτήν τήν παρέκκλιση.

Τέλος τό Τμήμα, άφοϋ έλαβε ύπόψη του:

α) Τό άρθρο 5 παρ. 4 τοϋ Ν.4862/1931, τό άρθρο 4, παρ. 2 τοϋ Ν.682/1977 καί τό άρθρο 2 τοϋ Ν.186/1975,

β) Τά έγγραφα 1) Ζ/3977 π.έ., 2) Ζ/4313 π.έ., 3) Ζ/4316 π.έ., 4) 4483 π.έ. καί 5) 4809 π.έ. όλα τής 12-1-1982 τής Διευθύνσεως Ξένων καί Μειονοτικών σχολείων, τίς συνημμένες σ' αυτά αίτήσεις των σχολείων 'Αμερικανικό Κολλέγιο ΑΝΑΤΟΛΙΑ Θεσ/κης, 'Ελληνογαλλική Σχολή ΚΑΛΑΜΑΡΙ Θεσσαλονίκης, Γερμανική Σχολή Θεσ/κης, Γερμανική Σχολή 'Αθηνών καί 'Ιταλική Σχολή 'Αθηνών καί τίς θετικές προτάσεις των προϋσταμένων Γενικών 'Επιθεωρητών γιά τίς ζητούμενες παρεκκλίσεις,

γ) Τήν είσήγηση τοϋ κ. Δ. Σακκά, καί

δ) Τίς άπόψεις που έκφράστηκαν κατά τή συζήτηση,

ά π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Γνωμοδοτεΐ κατά πλειοψηφία νά γίνουν άποδεκτές οι άνωτέρω παρεκκλίσεις γιά τούς λόγους που άναφέρονται στην είσήγηση. Μειοψηφεΐ ό κ. Στ. Παπασημακόπουλος γιά τούς λόγους που άνέφερε κατά τή συζήτηση.

Θ έ μ α 3ο Γνωμοδότηση για τήν καταλληλότητα του βιβλίου του Ντελῆ Μαρίνου, (Ώς πού φτάνει τό φῶς. Είσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β΄.

Ο αρμόδιος για τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκάς εἶπε:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῶν Προγραμμάτων ΔΕΠΑ μέ τό ἔγγραφό της Φ. 309. 71/113/Γ. 1/117/23-12-81 ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Μαρίνου Ντελῆ μέ ἀντίτυπα τοῦ ἀπό 4 τόμους ἀποτελούμενους ἔργου του "Ὡς πού φτάνει τό φῶς", για σχετική γνωμοδότηση ὡς πρός τήν καταλληλότητα τοῦ ἔργου του τούτου σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2, παρ. 5 τοῦ Ν. 186/1975.

Δέ νομίζω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά μακρηγορήσω. Ἀγρυπνη ἡ ἐθνική συνείδηση καί ὑψηλό τό ἐθνικό φρόνημα τοῦ συγγραφέα τοῦ κρινόμενου βιβλίου, φιλότιμη καί εὐγενική ἡ προσπάθειά του, πολὺς ὁ μάοχος του για τήν ἀπέραντη αὐτή ποιητική σύνθεση καί πολλές οἱ δαπάνες του για τήν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ ἔργου στούς τέσσερις αὐτούς τόσο καλαίσθητους τόμους. Ὅμως δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ τήν καταλληλότητα τοῦ ἔργου σύμφωνα μέ τό νόημα τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975, γιατί παρουσιάζει πολλές ἀτέλειες: Ἐχει πῶλλά καί, συχνά, σοβαρά ὀρθογραφικά σφάλματα. Ἐνδεικτικά σημειῶνω στήν ἀρχή τοῦ Α' τόμου: σελ.3 καί 4 νεολληνικοῦ-ή, σελ.17 ἀνύσχης, στήθεια, σελ. 19 πιστικῆς σιωπῆς, γλῶσ-σα, κῦρος, σελ. 20 νεάτερες, πλάϊ, γεννειά, κορδέλες, ἡ λαῦρα κ.τ.λ.

Ἐχετ στιχουργικές -γλωσσικές ἀδυναμίες. Ἐνδεικτικά σημειῶνω για τέτοιες ἀδυναμίες ὅλη τή σελ. 60 τοῦ Α' τόμου, τό μέσο τῆς σελ. 59, τό τέλος τῆς σελ.63 (πῶς βρίσκουν τ' ἀπαιτούμενο/φαῖ νά μεγαλώσουν/αὐτό σου τ' ὁμορφο κορμί, στή σελ.17 "οἱ συλλαβές βιαζῶντας" κ.τ.λ. Προπαντός λείπει ἀπό τό ἔργο ἡ καινοτομία καί ἡ ὑψηλή ποιητική πνοή.

Ἀκολούθησε συζήτηση καί τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1. Τό ἔγγραφο ἀρ. Φ.309.71/113/Γ/11117/23-12-81 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμ. Προγρ. ΔΕΠΑ καί τή συνημμένη σ' αὐτό αἴτηση τοῦ Μαρίνου Ντελῆ,
2. Τό ἄρθρο 2, παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975,

3. Τό ἔργο τοῦ ἀνωτέρω κ. Μαρίνου Ντελῆ "Ὡς πού φτάνει τό φῶς,
4. Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά καί τίς γνώμες πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφάινεται

Δέν κρίνει τό βιβλίο τοῦ Μαρίνου Ντελῆ "Ὡς πού φτάνει τό φῶς, κατάλληλο κατά τό πνεῦμα τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975 γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θ έ μ α 4ο 'Ανατύπωση βιβλίων λατινικῆς γλώσσας γιά τά κλασικά
λύκεια.

'Ο ἀρμόδιος γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Βασ. Θεο-
δωρακόπουλος, Εἰσηγητής, εἶπε:

Πρόκειται γιά τό βιβλίο DE BELLO CIVILI.

'Η εἰσήγηση, ἀκολουθώντας τίς προτάσεις πού εἶχε κάνει τό Τμήμα καί
κατά τά προηγούμενα ἔτη, προτείνει νά μήν ἀνατυπωθεῖ τό βιβλίο αὐτό,
πού, ἄλλωστε, δέν ἔχει μεταγλωττιστεῖ, καί νά ἐφοδιαζονται οἱ μαθη-
τές μέ φωτοαντίγραφα τοῦ λατινικοῦ κειμένου τοῦ βιβλίου (ἔχει τῶν
σημειώσεων καί τῶν σχολίων) μέ τά ὅποια θά γίνεται ἡ διδακτική ἐργα-
σία, ὅπως καί στό παρελθόν.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἤκουσε τόν Εἰσηγητή τοῦ θέματος,

ἀ π ο φ α ἰ ν ε τ α ι

ὁ μ ὁ φ ω ν α

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλου, Εἰσηγητή ὡς
ἔχει

Θέμα 5ο 'Επιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τούς σπουδαστές τῆς
ΕΑΣΑ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Γ. Σκορδίλης, Βιβλικός Σύμβουλος, ἀρμόδιος
γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, εἶπε τά ἑξῆς:

Ὁ κ. Γεν. Δ/ντῆς τῆς Γεν. Ἐκπ/σεως μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ.
Φ. 2/5405/Γ/170/20-1-82 τῆς Γεν. Δ/νσεως Γεν. Ἐκπ/σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ,
μᾶς διαβιβάζει ἀναφορά τοῦ Γεν. Δ/ντῆ τῆς ΕΑΣΑ κ. Χριστ. Τραυλοῦ,
μέ τήν ὁποία ἐπανέρχεται στό θέμα τῆς ἐγκρίσεως ἀπό τό Τμήμα τῶν
διδακτικῶν βιβλίων πού χορηγοῦνται δωρεάν στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ
καί μᾶς καί μᾶς παρακαλεῖ γιά τίς δικές μας ἐνέργειες.

Σχετικά μέ τό θέμα αὐτό ὡς γνωρίζω πώς τό Τμήμα ἀσχολήθηκε στήν
συνεδρίασή του 49 τῆς 10-9-1981. Τότε, μετά ἀπό εἰσήγηση δική μου καί
μετά ἀπό ἕνα σκεπτικό πού στηριζόταν στήν ἄποψη, πώς τά βιβλία πού
προτείνονται γιά ἔγκριση εἶναι πάρα πολλά, 55 περίπου, πώς ἀπό τό
περιεχόμενο μερικῶν διαπιστώνει κανεῖς πώς αὐτά δέν εἶναι σύμφωνα μέ
τήν ὕλη πού πρέπει νά διδαχθεῖ καί πώς ἀκόμη μερικά καλύπτονται ἀπό
τήν ὕλη ἄλλων, τό Τμήμα δέν ἐνέκρινε τή χορήγηση 18 βιβλίων σέ ὅλα
τά ἔτη καί στίς δύο Ἀκαδημίες.

Μέ τό νεότερο ἔγγραφο του ὁ κ. Τραυλός μᾶς παρακαλεῖ νά ἐπανε-
ξετάσουμε τό θέμα καί ἰδιαίτερα νά ἐγκρίνουμε τή διάθεση τεσσάρων
βιβλίων, ἀπό τά δεκαοκτώ πού εἴχαμε ἀπορρίψει, γιατί ὅπως ἀναφέρει,
ἡ ἔλλειψη τούς δημιουργεῖ προβλήματα στή διδασκαλία τῶν ἀντίστοιχων
μαθημάτων. Τά βιβλία αὐτά εἶναι: "Στροφές καί ἐκκινήσεις στήν κολύ-
μβηση" τῆς κα Παν. Φίλιας γιά τό πρῶτο ἔτος". "Ἀσκήσεις διζύγου"
καί τά "Ἀλματα" τοῦ κ. Ἰωάν. Σατρατζέμη γιά τό δεύτερο ἔτος καί
"Προγράμματα ἐνόργανης Γυμναστικής" τοῦ κ. Ἰωάν. Σατρατζέμη γιά
τό τρίτο ἔτος.

Μετά τή σύντομη αὐτή ἐνημέρωση, στηριζόμενος στό γεγονός πώς τά ἀναφερόμενα τέσσερα βιβλία, πού ζητεῖται ἡ χορήγησή τους, εἴχαν ἐγκριθεῖ παλαιότερα ἀπό τό Τμήμα καί συνεπῶς δέν ὑπάρχει θέμα καταλληλότητάς τους, καί πώς ἀκόμη ἡ δήλωση τοῦ Γεν. Δ/ντῆ τῆς ΕΑΣΑ γιά τήν ἀναγκαιότητα τῆς διάθεσής τους εἶναι συγκεκριμένη καί κατηγορηματική καί πώς σέ ἀντίθετη περίπτωση κωλύεται ἡ διδασκαλία μαθημάτων, εἰσηγοῦμαι στό Τμήμα, νά ἐγκρίνει τή διάθεση στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ τῶν τεσσάρων αὐτῶν βιβλίων, σύμφωνα μέτ τήν πρόταση τοῦ Γεν. Δ/ντῆ τῆς Σχολῆς.

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Σκοροδίλη, Εἰδ. Συμβούλου ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ι. Σκοροδίλη, Εἰδ. Συμβούλου ὡς ἔχει.

Τέλος ὁ κ. Ἀθ. Κομίνης, πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοίνωσε τό περιεχόμενο τῶν κάτωθι ἐγγράφων.

1. 425/8-2-82
2. 506/11-2-82
3. 503/11-2-82

Στό σημεῖο αὐτό τελεῖωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

Δῆμ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 9/1982

Σήμερα 18 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10 το πρωί, το Τμήμα Μ. Έπι/σεως συνεδρίασε με Πρόεδρο τον κ. 'Αθανάσιο Κομίνη, Γ' αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ. κ. Φ. Βώρος, Δ. Σακιάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδής, Είδ. Σύμβουλος, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και ή γραμματέας του Τμήματος Δημ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια. Δέν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Κ. Συριόπουλος, Ειδιός Σύμβουλος λόγω άσθενείας.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως.

Συζήτηση για το περιεχόμενο του 'Υπ. έγγραφου αριθμ. Γ/686/4-2-82 ('Ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα των σχολείων Μ.Ε.).

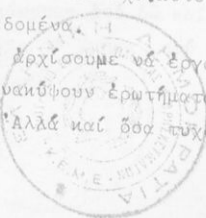
Στήν αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασεως, το Τμήμα άρχισε τήν εξέταση του θέματος της ημερησίας διατάξεως. 'Ο Πρόεδρος του Τμήματος κάλεσε τά μέλη νά διατυπώσουν τίς προτάσεις τους οι όποιες έν συνεχεία θά υποβληθούν στη Διοίκηση.

Κατ' αρχάς ο κ. Δ. Τομπατζής, Σύμβουλος Β' είπε:

"Έχω τή γνώμη ότι το ύπουργικό έγγραφο για τά" ώρολόγια και αναλυτικά προγράμματα των σχολείων Μ.Ε." δέ θέτει κανένα περιορισμό ώς πρός το βάθος πού θά φθάσει ή αναθεώρηση των προγραμμάτων. Αυτό θά καθοριστεί από διάφορους παράγοντες, και κυρίως από τήν αξιολόγηση της πορείας του κάθε μαθήματος στα τελευταία χρόνια. Έτσι μπορεί οι άλλες σ' ένα μάθημα νά είναι βαθιές, ένω σέ άλλο όχι. Αυτό θά τό κρίνουμε έμεις, λαμβάνοντας υπόψη μας όλα τά δεδομένα."

Συνεπώς πιστεύω ότι μπορούμε νά αρχίσουμε νά εργαζόμαστε και, άν κατά τήν πορεία της εργασίας μας ανακύψουν έρωτήματα, θά τά υποβάλλουμε στό 'Υπουργείο για διευκρίνιση. 'Αλλά και όσα τυχόν έρωτήματα

Κ

έχουμε τώρα είναι δυνατόν με την πορεία της δουλειάς να διευκρινιστούν ή και να αποδειχτούν στη πράξη ανύπαρκτα. Άλλωστε υπάρχουν άριστοι τομείς (π.χ. της γλωσσικής διδασκαλίας) στους οποίους υπάρχουν κατασταλαγμένες απόψεις σχετικά με την αναμόρφωση των προγραμμάτων και άρα δεν έχουμε ανάγκη διευκρινίσεων.

Ακολουθως ό κ. Βώρος υποστήριξε την άποψη ότι:

1. Η μελέτη του έγγραφου του Υπουργού και των ανακοινώσεων της 30-12-1981 σε συνάρτηση και προς τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης θέτει πολλά σοβαρά προβλήματα για λύση, όπως λ.χ. (1) τό νόημα της συνέχειας ή επαλληλίας της διδαντέας ύλης μεταξύ δημοτικού-γυμνασίου-λυκείου (τάξεων α, β, γ),

(2) της ολοκλήρωσης της γενικής παιδείας ως τη β' λυκείου,

(3) της ενιαθάρσισης της διδαντέας ύλης από κεφάλαια που ή άποκτημένη πείρα τά άποδειξε άπρόσφορα.

2. Βέβαια ή μελέτη του όλου θέματος και κυρίως ή λύση του προϋποθέτου άπάντηση σε κάποια θέματα, όπως:

(1)τά άκριβή όρια και τη δόμηση του προγράμματος της γ' λυκείου,

(2)λεπτομερέστερη έως διατύπωση των ιδεολογιών προσανατολισμών της εκπ/κής πολιτικής της Κυβέρνησης.

(3)ποιές άλλες δυνάμεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανασύνταξη των προγραμμάτων, δεδομένου ότι έμεις έδω συλλογικά διαπιστώνουμε ανεπάρκεια σε βασικές ειδικότητες.

3. Όμως νομίζω ότι όφείλουμε να ξεκινήσουμε άμέσως μέτή σκέψη και προσδοκία ότι:

(1)μελετώντας τό όλο πρόβλημα θά βρούμε άπάντηση σε κάποιες άπορίες ή και θά διατυπώσουμε άλλες

(2)μία άπορία θά άπαντηθεϊ με νεότερες ανακοινώσεις που άναμένονται προς τό τέλος αύτου του μήνα ή τις άρχές του άλλου

(3)ότι έτσι θά έντοπίσουμε καλύτερα τις άνάγκες που έχουμε για επίιουρία του έργου από άλλο εκπαιδευτικό προσωπικό και θά διατυπώσουμε σχετικό αίτημα και ότι, τέλος

(4)όταν έντοπίσουμε άξεπέραστη άπορία θά τη διατυπώσουμε προς τον Υπουργό, ως τότε όμως θά κερδίζουμε χρόνο και ύπόληψη έργου.

Ός προς τό έργο που έχουμε να κάνουμε από δώ και πέρα αυτόν όητο είναι ότι θά αναλάβω ό,τι μου αναθέσει τό Τμήμα, που άλλωστε γνωρίζει και τις ιδιαίτερες ένασχολήσεις μου.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος είπε:

Τό νά προβοῦμε στήν ἀναθεώρηση τῶν ὠρολογίων καί ἀναλυτικῶν προγραμμάτων ὡς εἰδικοί στό ΚΕΜΕ εἶναι βέβαια ἀπό κάποια ἀποψη δουλειά εὐκολή. Αὐτό μπορεῖ ἀκριβῶς νά γίνει μέ βάση τίς ἐξαγγελίες τῆς Πολιτείας καί τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, πού ἐπισυνάπτονται στό σχετικό ἔγγραφο. Νομίζω ὅμως ὅτι ἀπό τήν πλευρά μας, ὡς ὑπεύθυνος ἐπιστημονικός γνωμοδοτικός ὀργανισμός, θά πρέπει νά προτείνουμε καί νά ἀναλάβουμε τή διενέργεια σχετικῶν ἐρευνῶν πρὶν ἀπό κάθε ὀριστική πρότασή μας στοὺς γονεῖς καί στοὺς μαθητές σέ ἀντιπροσωπευτικά δείγματα, ἢ τουλάχιστον στοὺς μαθητές ἀρχικά. Αὐτό προσωπικά τὸ θεωρῶ βασικό ἀπό ἀποψη συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς καί θεμελιωμένης ἐμπειρικῆς γνωμοδότησης καί μάλιστα σήμερα πού αὐτό διευκολύνεται ἀπό τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνηση δίνει ἰδιαίτερη σημασία στή λαϊκή βάση καί συμμετοχή.

Γενικά ἔχω τή γνώμη, ὅτι δέν μποροῦμε νά ἀγνοοῦμε τὸν παράγοντα μαθητῆ γιὰ τὸν ὁποῖο ἀποφασίζουμε ἢ γνωμοδοτοῦμε. Ὅχι μέ τὸ σκοπὸ νά λάβουμε ἀπόλυτα καί ἀκριβῶς ὑπόψη τίς ἀπόψεις τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ οὔτε μποροῦμε νά τίς ἀγνοοῦμε, ἂν μάλιστα συμβεῖ νά προτείνουν οἱ ἴδιοι μέ συντριπτική πλειοψηφία (ποσοστιαίας ἀναλογίας ἐνός δείγματος πού θά ἐξετασθεῖ) μείωση τῶν ὥρῶν ἡδουοῦ μαθήματος καί αὐξηση ἢ εἰσαγωγή ἡδουοῦ ἄλλου. Εἶναι ἄλλωστε γεγονός ὅτι οἱ εἰδικοὶ δύνανται ἀπαλλασσόμεστε ἀπὸ τὴν στενοκεφαλιά τοῦ εἰδικοῦ (Πβ. τὸ γερμανικὸ "FACHIDIOTIE").

Ἄν οἱ ἐρευνες αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ δὲ γίνουν σ' αὐτὴ τὴ φάση ἀναθεώρησης τῶν προγραμμάτων, εἶναι πάντως ἀπαραίτητο νά γίνει, κατὰ τὴ γνώμη μου, αὐτὴ ἡ ὑπόμνηση στοὺς ὑπεθύνους, ὥστε νά δοθοῦν οἱ σχετικὲς προϋποθέσεις καί τὰ μέσα καί νά προετοιμαστοῦν οἱ ἐρευνες αὐτές. Διαφορετικά, φοβοῦμαι καί τὰ μέσα καί νά ἐκσυγχρονίσουμε τὰ προγράμματά μας καί ὅτι θά ἀναθεωρήσουμε, ἀλλὰ καί θά ἐκσυγχρονίσουμε τὰ προγράμματά μας καί δέν μποροῦμε νά φορτώνουμε ὅ, τι μόνο ἑμεῖς θεωροῦμε σωστὸ στὰ παιδιά. Ἐχουν καί αὐτὰ γνώμη καί προσωπικά δέν μπορῶ νά τὰ ἀγνοῶ στό θέμα αὐτό.

Τέλος ὁ Εἰσηγητὴς κ. Κυρ. Κατσιμάνης ἀφοῦ ἔλαβε τὸ λόγο εἶπε:

Γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη μελέτη ἀπὸ τὸ Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ τῶν ὠρολογίων καί ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, θά ἦταν σκόπιμο νά διευκρινισθοῦν προηγουμένως τὰ ἀδύνατα σημεῖα:

- 1) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν νέων ὠρολογίων καί ἀναλυτικῶν προγραμμάτων θά ἔχει τὸ χαρακτηριστὴρ τῆς ριζικῆς ἀναμόρφωσής τους, ἢ τῆς βελτίωσής τους ἐκεῖ ὅπου κρίθηκε ὅτι παρουσιάζουν ἀδυναμία.
- 2) Ἄν πρόκειται γιὰ ριζικὴ ἀναμόρφωση, ποῖοι θά εἶναι οἱ καινούριοι σκοποὶ καί τὸ γενικότερο "σκοπετικὸ" τους;
- 3) Τὸ Τμήμα θά πρέπει νά λάβει ὑπόψη του τυχόν δομικὲς μεταβολές

Μ. /.

στη διάρθρωση της Μ.Ε. υπό ένδεχομένως προτίθεται να εξαγγείλει ή Διοίκηση. Πιο συγκεκριμένα:

α) Τό Δημοτικό και οι τρείς τάξεις του Γυμνασίου θα θεωρηθούν αυτότελες κύριοι ή ένας ένιατος κύριος σπουδών,

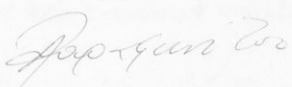
β) Τό Γυμνάσιο και τό Λύκειο θα διαφοροποιηθούν ως κύριοι ή θα ένοποιηθούν από την άποψη των προγραμμάτων.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ: Τό Τμήμα θα προχωρήσει μέ βάση συγκεκριμένες διευκρινίσεις της Διοίκησης στά πιο πάνω σημεία. Ή μήπως θα έπρεπε να μελετήσει τό ίδιο τά πιο πάνω σημεία και να είσηγηθεϊ σχετικά;

Έπειδή έξαντλήθηκαν τά χρονικά όρια της συνεδρίασεως ή περαιτέρω συζήτηση για τό θέμα αναβλήθηκε για την επόμενη συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Αθ. Κομίνης

Η Γραμματέας

Δημ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 10/1982

Σήμερα, 22 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.30 πρωινή, το Τμήμα Μ. 'Εμπ/σεως συνεδρίασε με πρόεδρο τόν κ. 'Αθ. Κομίνη, Γ' αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ. κ. Δ. Σακιάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάνης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημαδόπουλος, Σύμβουλοι Β' Κ. Συριόπουλος, Ι. Σινοδελής, Είδινοϊ Σύμβουλοι, Κ. Φούσας, Βασ. Θεοδωραϊδ-
πουλος εισηγητές και ή Γραμματέας του Τμήματος Δήμ. Ζαραφωλίου φιλόλογος.

Δέν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ. κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' και Κυρ. Κατσιμάνης, εισηγητής, γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο Συνέχεια και ολοκλήρωση της συζήτησεως για τό περιεχόμενο του 'Υπουρ-
γικου έγγράφου άριθ. Γ/686/4-2-82 ('Ωρολόγια και αναλυτικά προγράμμα-
τα των σχολείων Μ.Ε.).

Θέμα 2ο 'Επανεξέταση του θέματος " 'Ανατύπωση των βιβλίων θρησκευτικών Γ'
Γυμνασίου, Α,Β,Γ Λυκείου" Εισηγητής κ. Γ. Γρατσάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο 'Επανέδοση φυλλαδίου για την Μεσογειακή άναμνία. Εισηγητής κ. Ι.
Σινοδελής, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο 'Ανατύπωση των βιβλίων, Καλλιτεχνικά Α' Λυκείου και Πολιτική Άμυνα
Β' Γυμνασίου. Εισηγητές: Α. 'Αδαμόπουλος, και Γ. Γρατσάς, Σύμβου-
λοι Β'.

Θέμα 5ο Γνωμοδότηση για τό φυλλάδιο, "Δελφοί" του 'Απ. 'Αΰβαλιώτη εισηγητής
κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

Στήν άρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε άπαρτία επιυυρώθηκε τό πραι-
νικό της προηγούμενης συνεδριάσεως. 'Ακολούθως τό Τμήμα άρχισε την εξέταση
των θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

Θ έ μ α 10 - Συνέχεια καί ολοκλήρωση τής συζήτησεως γιά τό περιε-
χόμενο του 'Υπουργικού έγγράφου άριθ. Γ/686/4-2-82
('Ωρολόγια καί άναλυτικά προγράμματα τών σχολείων
Μ.Ε.).

Τά μέλη του Τμήματος συνεχίζοντας τή συζήτηση γιά τό πρώτο
θέμα τής ημερήσιας διατάξεως, διατύπωσαν κατωτέρω τίς άπόψεις τους.

Εϊδικότερα ό Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος είπε:
'Εκείνο που πρέπει άπωσθήποτε νά είπωθετ άπό τήν άρχή είναι ότι τό
Τμήμα είχε συναίσθηση τής άνάγκης βελτίωσης τών προγραμμάτων, ιδιαι-
τερα του Γενικού Λυκείου. 'Ετσι τό 'Υπουργικό Έγγραφο μς βρίσκει
προετοιμασμένους νά συμβάλουμε στή βελτίωση τών σχολικών πραγμάτων
μέσω νέων, έκσυγχρονισμένων προγραμμάτων, στό σημείο που θά μου
έπιτρέπει τό νομικό πλαίσιο που θά δοθετ. Μέ αύτή τήν προϋπόθεση,
νομίζω ότι πρίν άρχίσουμε τή νέα προσπάθεια, καλό είναι:

α) Νά διαπιστώσουμε ποιά κατάρτιση παίρνουν οι άπόφοιτοι του
Δημοτικού Σχολείου, τόσο σ' ό,τι άφορά τή γενική τους μόρφωση όσο
καί σ' ό,τι άφορά τά έπιμέρους μαθήματα. Κρίνω άπαραίτητο νά καθο-
ριστετ μέ σαφήνεια τό σημείο αυτό, έφσον στή προηγούμενη προσπά-
θεια (1976-1979) ξεκινήσαμε μέ δεδομένα άσαφή, μέ άποτέλεσμα νά
έμφανιστούν είτε κενά σημαντικά είτε χρονοβόρες επαναλήψεις στό
σύνολο τών προγραμμάτων τών σχολείων τής όποχρεωτικής φοίτησης.

β) Νά μετέχουν άπό τήν άρχή τών σχετικών συνεδριών έκπρόσω-
ποι τών εκπαιδευτικών τής Έδρας τής όποίας όπεύθυνα θά όρίζει ή
ΟΛΜΕ. Οι έμπειρές τών εκπροσώπων του κλάδου άπό τήν καθημερινή
σχολική πράξη θά είναι πολύτιμη βοήθεια γιά τήν ολοκλήρωση τής νέας
προσπάθειας.

γ) Νά εξασφαλιστετ ή συνεργασία μέ προσαντούχους, οι όποιοι
έκπροσωπούν ειδικότητες που όέν διαθέτει τό Τμήμα (π.χ. Θεωρητικο-
γία, Καλλιτεχνική, Ήνες Γλώσσες, ΣΕΠ, Τεχνολογικά μαθήματα κ.τ.λ.).

Επὶ συνέχεια ὁ κ. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

"Ἐχω τὴ γυῶμη ὅτι σύμφωνα μὲ τὸ ἔγγραφο Γ/686/4-2-1982 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρέπει νὰ ἀρχίσαι ἀμέσως ἡ μελέτη γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν ὁρολογίων καὶ ἀναλυτικῶν προγραμμάτων. Ἡ ἀναθεώρηση αὐτὴ θὰ καταστήσει δυνατὴ τὴν ὁλοποίηση τῶν ἐξαγγελιῶν τῆς Κυβέρνησης ποῦ ἀφοροῦν τὴν μεταβολὴ τοῦ συστήματος ἐπιλογῆς τῶν ὑποψηφίων σπουδαστῶν γιὰ τὲς ἀνώτατες καὶ ἀνώτερες σχολές. Ἄν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐργασίας αὐτῆς προκύβουν ἐρωτήματα τότε θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ζητηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες διευκρινίσεις ἀπὸ τὴ διοίκηση.

Ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος ἀφοῦ ἔλαβε τὸ λόγο εἶπε:

Τὴν ἀποφ. ποῦ ἐξέδρασε στὴ συνεδρία τῆς 18-2-82 γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν προγραμμάτων τῇ διατηρῶ ἀπόλυτα, τὴν ἐντάσσω ὅμως σὲ γενικότερα πλαίσια καὶ προτείνω τὰ ἑξῆς:

Νὰ ἀρχίσουμε τὴν ἐργασία ἀναθεώρησης τῶν προγραμμάτων ποῦ πᾶντοτε προσωπικὰ πιστεύω ὅτι εἶναι ριζικὴ ἀπαραίτητη μὲ δυὸ προοπτικές:

1) Γιὰ ἀλλαγές προσωρινῆς μορφῆς μὲ βάση τὲς ἐξαγγελίες τῆς Κυβέρνησης καὶ νὰ καλέσουμε ἐμπροσθέντες καὶ τῆς ΟΑΜΕ στὲς συζητήσεις μας, καὶ

2) γιὰ νὰ προτείνουμε ριζικότερες ἀλλαγές στὰ προγράμματα μονιμότερης μορφῆς οἱ ὁποῖες θὰ στηριχθοῦν ὅπως σὲ ὑπεύθυνες ἐρευνες καὶ μελέτες ἀπὸ μέρους μας τῶν προγραμμάτων καὶ ἄλλων χωρῶν καὶ σὲ ἐμπειρικὲς ἐρευνες στοὺς μαθητές καὶ γονιοὺς ἀντιπροσωπευτικῶν. Οἱ ριζικότερες ἀλλαγές, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητες κατὰ τὴ γυῶμη μου, θὰ πρέπει πάλι νὰ λάβουν ὑπόψη τὲς ἐξαγγελίες καὶ τὲς βραβικές ἐκπαιδευτικὲς ἀρχές τῆς Πολιτικῆς ἡγεσίας καὶ τὲς διαπιστώσεις ποῦ θὰ προέλθουν ἀπὸ τὲς παραπάνω ἐρευνες.

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Σακελλῆς, Σύμβουλος Β' τόνισε τὰ ἑξῆς:

Καλοῦμαστε νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὰ νῆα προγράμματα καὶ τὰ νῆα σχολικὰ βιβλία. Ὅμως, γιὰ νὰ μὴν περιπέσουμε σὲ ἀτελεστέες συζητήσεις καὶ περιέλθουμε σὲ ἐδιέξοδο, νομίζω ὅτι εἶναι ἀπόλυτως ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζουμε ἀπὸ ποῦ θὰ ξεκινήσουμε καὶ ποῦ θὰ φτάσουμε. Στὰ σχολεῖα ἔχουμε προγράμματα καὶ βιβλία, εἶναι τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης τοῦ 1976. Ἐχουν μὲ ὀρισμένη φιλοσοφία. Μένουμε σ' αὐτὴ τὴ φιλοσοφία; Σὲ μὲ τέτοια περίπτωσι δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ κἄνουμε μικροβελτιώσεις στὸ Γυμνάσιο καὶ τὶς ὁδοιστικὲς ἀλλαγές στὸ Λύκειο ποῦ ἐπιβάλλει τὸ ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ Γ/686-4-2-1982.

"Αν όμως πρόκειται να επιχειρηθεί μία βαθιά μεταβολή στη Γενική Διπαύ-
δευση, χρειάζεται να τεθεί άλλη φιλοσοφία και με βάση αυτή τη φιλοσοφία να
γίνουν τα νέα προγράμματα και βιβλία.

Σε περίπτωση που θα κάνουμε προγράμματα σε άλλη βάση, με άλλη φιλοσο-
φία, το ΚΕΜΕ, κατά τη γνώμη μου, δεν επαρκεί γι' αυτό το έργο. Όχι τόσο
γιατί ο όρισμός των μελών του είναι μικρός, όσο ιδιαίτερα γιατί ορισμένα
απ' αυτά - τα περισσότερα ίσως - είναι δεμένα με τη φιλοσοφία αυτού του προ-
γράμματος που ισχύει σήμερα και επομένως θα είναι δύσκολο ή και αδύνατο να
πληρωθούν πάνω σε μία άλλη εκπαιδευτική ιδεολογία.

Ποιώς, τέλος, απαιτείται να συμμετάσχουν στην κατάρτιση των προγραμ-
μάτων και άλλοι φορείς (εμπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων κ.τ.λ.)
για να βοηθήσουν, αλλά και για να φέρουν και κάποιο άλλο πνεύμα, το οποίο
έμελλε, αποκομμένοι από την εκπαιδευτική πράξη επί εξι χρόνια και προσανα-
τολισμένοι στη μεταρρύθμιση του 1976, πιθανόν να μην έχουμε.

"Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχένης είπε:

"Οποσδήποτε υπάρχει θέμα τροποποίησης του άρθρου και αναλυτικού προγράμ-
ματος μετά την εξαγγελία της μεταβολής του συστήματος επιλογής για τα ΑΕΙ.
Και όταν ολοκληρωθεί στο τέλος φεβρουαρίου το έργο της Επιτροπής που με-
λετά το νέο σύστημα θα έχουμε, υποθέτω, τις προδιαγραφές που είναι απαι-
τήσιμες για να εργαστούμε μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια. Σε ότι αφορά τα μα-
θηματικά έχει ήδη αρχίσει μία πρώτη σχετική προεργασία.

"Όμως είναι αναγκαίο να διευκρινιστούν ορισμένα βασικά σημεία:

- α) Καίριο ερώτημα παραμένει αν θα εργαστούμε μέσα στα πλαίσια του Ν. 309
ή η πελατεία σκέπτεται να αντιναταστήσει ριζικά τις βασιλές του κατευ-
θύνσεις. Γιατί αν υπάρχει πρόθεση για ριζικές τροποποιήσεις του εκπαι-
δευτικού συστήματος πρέπει οι νέες βασιλές κατευθύνσεις να γνωστοποιηθούν
σε εκείνους που θα επεξεργαστούν τα προγράμματα, τα οποία θα είναι
τάσσονται για να υπηρετήσουν μία ορισμένη φιλοσοφία εκπαιδευτική.
- β) Η αυτοτέλεια του Γυμνασίου διατηρείται; Δηλαδή, ο διδάσκων του Γυμ-
νασίου που δεν έχει υποχρέωση άλλης φοίτησης θα παίρνει ολοκληρωμέ-
νες γνώσεις ή μία γνωστική ένδεκτη μπορεί να αρχίζει από γυμνασιακή
τάξη και να τελειώνει στο Λύκειο. Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα εν-
διαφέρει ειδικά και τα μαθηματικά.

γ) Τό θέμα τοῦ συντονισμοῦ τῶν Προγραμμάτων Δημοτικοῦ - Γυμνασίου εἶναι σοβαρό. Ἐπανειλημμένα ἔχω ἐπισημάνει ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτη αὐτή ἡ στεγανότητα τῶν Τμημάτων. Ἡ ἀποκατάσταση ὅμως ἐποικοδομητικῆς συνεργασίας καί συντονισμοῦ δραστηριοτήτων ζεφεύγει ἀπὸ τῆς δυνατότητας τοῦ Τμήματός μας.

δ) Πρέπει νὰ καθοριστοῦν τὰ ὅρια τῆς μεταβατικότητας τοῦ προγράμματος καί σαφές χρονοδιάγραμμα κατάρτισης καί ἐφαρμογῆς τῶν νέων προγραμμάτων καί συγγραφῆς τῶν ἀντίστοιχων διδακτικῶν βιβλίων γιὰ τὶς διάφορες βαθμίδες ἐμπ/σεως καί κτύλους μαθημάτων.

ε) Τέλος εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συζητηθεῖ ἡ ἐισοδικασία τοῦ β' ἀκολουθήσουμε γιὰ τὴν κατάρτιση αὐτῶν τῶν προγραμμάτων καί τῆ συγγραφῆς τῶν βιβλίων.

Ἐστερα ἀπὸ αὐτὰ β' ἀπαναλίσκω αὐτὸ ποὺ ζήτησα ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ στὶς δύο "ἄτυπες" συγμεντράσεις μας γιὰ τὸ θέμα τῶν προγραμμάτων. Νὰ εἰσηγηθεῖ τῇ ζωντανῇ συζήτηση τοῦ θέματος στὸ Γραφεῖο τοῦ κ. Ἐφκουργού, (ὅν ὁ ἴδιος β' μπορεῖ νὰ ἐρθεῖ), μὲ τὴν παρουσία ὅλων μας. Β' δοθεῖ ἔτσι ἡ ἐνδειξία:

α) νὰ δοθοῦν "ἀπὸ πρῶτο χέρι" ὅλες οἱ ἀπαραίτητες διευκρινήσεις καί ἀπαντήσεις σὲ καίρια ἐρωτήματα ὅπως αὐτὰ ποὺ διατυπώθηκαν κατὰ τὴν συζήτησίν μας, καί

β) νὰ ἐνημερωθεῖ ὁ κ. Ἐφκουργός γιὰ τὴν εἰδιονότερες πτυχές τοῦ θέματος τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται καί τὴν πᾶσιν ἀντιμεταπλήσεως τους.

Ἀκολουθεῖ ὁ κ. Κ. Σουρδοπούλος, εἰδικὸς Σύμβουλος εἴπει:

Διὰ νὰ συνηθῇ τὸ Τμήμα μέσης Ἐπαγγελματικῆς τοῦ ΚΕΜΕ, νὰ προσβῇ εἰς τὴν ὅλο- πλευρὸν μελέτην τῶν βιβλίων τοῦ ὑπ'ἀριθ. Γ/36/4-2-1982 ἐγγράφου τοῦ κ. Ἐφκουργού Ἐθνικῆς Παιδείας καί Ὀργανισμῶν τιθεμένων ὑπ'ὄφιν αὐτοῦ φιλῶν ὑπαρ- των, ἦτοι:

1) συνολικῆς μελέτης τῶν ἀναλυτικῶν καί ὁρολογίων προγραμμάτων Δημο- τικοῦ Ἐκκλησίου καί Γυμνασίου,

2) συνολικῆς ἀναθεωρήσεως ἀπὸ κοινοῦ τῶν ἀναλυτικῶν καί ὁρολογίων προ- γραμμάτων Γυμνασίου καί τῶν δύο πρώτων τάξεων τοῦ Λυκείου καί

3) μελέτης του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος της τρίτης τάξεως Λυκείου, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που θα επιτρέπουν τη μεταβολή του συστήματος επιλογής σπουδαστών και την ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση, πρέπει, κατά την γνώμη μου, το Τμήμα πρό πάσης εργασίας να ζητήσει εγγράφως διευκρινίσεις επί των κειμένων σημείων των συνημμένων εις το ως άνω έγγραφον ύπουργικών εξαγγελιών αναφορικά με την μεταβολή του συστήματος επιλογής ύποψηφίων σπουδαστών των Ανωτέρων και Ανωτάτων Σχολών.

1. Διά του αναφερομένου εν τέλει της σελίδος 1 των ύπουργικών εξαγγελιών

δτι οι μαθηταί θα μπορούν να σπουδάσουν διτι επιθυμούν "έχοντας ολοπλευρή ενημέρωση πίνω στίς έντικειμενικές συνθήκες που επικρατούν για κάθε κατεύθυνση σπουδών σέ επιστημονικό, εκπαιδευτικό, επαγγελματικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο" ύπονόζεται διτι πέρα του επαγγελματικού προσανατολισμού θα πρέπει να είσχυοδύ εις την Δημοτικήν και Μέσην Εκπαίδευσιν νέα μαθήματα έντός των προβλεπομένων ύπό του Ν 309/1976 άρθ. 28 και 31 ή αό ένθεμερώνονται οι μαθητάς εις σχετικών έντύπων μόνον;

2. Τό αναφερόμενον εις τό τέλος της σελ. 2 των ύπουργικών εξαγγελιών, ως τετάρτη άρχή του νέου συστήματος, τό να άποφευχόδύ επαναλήψεις εις τό Λύκειον θεμάτων διγόντων εις τό Γυμνάσιον, μερικώς μόνον είναι δυνατόν εφ' όσον είναι άπόφοιτος Γυμνασίου ό όποτός δέν πρόκειται να συνεχίση περαιτέρω σπουδές πρέπει να έχη ολοκληρωμένη ειδύνα των σπουδαιοτέρων μαθημάτων της Μέσης Εκπαίδεύσεως όπως π.χ. της Έθνικής μας Ιστορίας.

3. Διά του αναφερομένου εις την σελίδα 3 των ύπουργικών εξαγγελιών, ως πέμπτο σημείο των άρχών του νέου συστήματος, διτι οι μαθηταί της τελευταίας τάξεως Λυκείου που προορίζονται εις τίς Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές θα παρακολουθοδύ "έξομες προπαρασκευαστικών μαθημάτων, όμοειδούς ή συγγενούς κατεύθυνσης, που θα τούς παρασκευάζουν και για τη βασική Σχολή της επιλογής τους" νοείται διτι εις την τρίτην τάξιν Λυκείου θα διαπορωδοδύ προγράμματα εις τέσσαρα διαφορετικής κατεύθυνσεως τμήματα, όσοι δηλαδή και οι μνημονευόμενοι εις την σελίδα 6 των ύπουργικών εξαγγελιών κόλλα σπουδών;

4. Τό αναφερόμενον εις την σελίδα 3 των ύπουργικών εξαγγελιών διτι "οι μαθηταί που δέν επιθυμούν ανώτερας σπουδές θα φοιτούν εις Τμήματα "που θα τούς εξασφαλίζουν τη δυνατότητα, σέ πλαίσιο της διδασκαλίας μαθημάτων Πρακτικής

*Ανάλογα θά πρέπει νά κένουν "μαθητές ποδ προορίζονται γιά άλλες σχολές. Γιά τδ τελευταίο αυτό θά περιμένουμε τδ πόρισμα τής "Επιτροπής τοδ "Υπουργεί-
ου τδ όποιο έντις άλλου καταφθάνει.

*Ανεξάρτητα όμως από αυτό νομίζω ότι ή ύλη ποδ θά διδάσκεται σέ κείθε κέιλο σύμφωνα μέ τδ ν. 309 π.χ. Δημοτική, Γυμνάσιο θά πρέπει νά έξετεάξεται γιά νά διαπιστώνεται ή στέδμη τών μαθητών, ή έργασία ποδ στόν κέιλο συντε-
λείται καί σέ καμιά περίπτωση θά θά έχει τήν έννοια διαγωνισμοδ.

Τέλος ή σύνταξη τών προγραμμάτων θά προβλέπει μέ δυναμική λειτουργία τους μέ τέτοιο τρόπο ώστε νά μή έχουμε άπώτομες ριζικές μεταβολές ποδ σέ-
γoura λόγω δόκιμου συντονισμοδ καί άπουσίας περιστατικής έφαρμογής τους,
μόνο ζημιές θά φέρουν.

Τέλος τδ Έγγραφο, άφού έλαβε ύπόψη του τής άπόψεις ποδ άναπτύχθην κατέ
τ ή συζήτηση

έ π ο ρ α ζ υ ε τ α ι

ό μ δ φ ω ν α

Νά προταθοδν κατ'εξέδ, όμάδες άργασίας οί όποίες θά άσχοληθοδν μέ τήν άναθεώ-
ρηση τών Α.Δ.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Επανεξέταση του θέματος "Ανατύπωση των βιβλίων Θρησκευ-
τικών Γ' Γυμνασίου, Α', Β', Γ' Λυκείου". Εισηγητής κ. Γ.
Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.

'Ο άρμοδιος για το θέμα 2ο εισηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'
είπε:

Με το αριθμ. Φ.211.17/138/Γ/10651/26-2-81 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, στάλ-
κε στο ΚΕΜΕ έντολή του 'Υπουργού κ. Βερυβάνη "Νά επανεξετασθεύ" από
το Τμήμα Μ.Ε.:

α) 'Η πρόταση του (πρ. 54/81) για επανέκδοση των θρησκευτικών
βιβλίων:

- 1) ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΖΩΗ, Γ' τάξης Γυμνασίου, ΟΕΔΒ 1981
- 2) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ, Α' τάξης Λυκείου, ΟΕΔΒ 1981
- 3) ΑΝΘΩΛΟΓΙΟ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ; Α' τάξης Λυκείου, ΟΕΔΒ 1981
- 4) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ, Β' τάξης Λυκείου, ΟΕΔΒ 1981
- 5) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ, Γ' τάξης Λυκείου, ΟΕΔΒ 1981 καί

β) "προκειμένου καί τυπικά νά λήξει ή διαδικασία διαγωνισμού,
του βιβλίου των θρησκευτικών Γ' τάξης Γυμνασίου μέ τήν έκδοση της
σχετικής 'Υπουργικής 'Αποφάσεως, άν ή απόφασή μας για τή μή 'Έγκριση
του ΝΕΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ της Γ' τάξης του Χ.Ν. ΜΠΟΥΚΗ είναι δρι-
στική".

Τό Τμήμα μέ τήν πρόξη του 67/81 παρέπεμψε τό θέμα στις άρμοδιό-
τητες του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ (πρβλ. καί 'Έγγραφο αριθμ. 39458 π.έ./
11-1-1982 του Τμήματος).

'Ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ άφου έλαβε τό παραπάνω 'Έγγραφο επανέφερε
στο Τμήμα τό απόσπασμα της πρ. 67/81 του Τμήματος Μ.Ε. γιατί τό 'Έγγρα-
φο Φ.211.17/138/Γ/10651/26-11-81 του ΥΠΕΠΘ δέν δόζει άναπομπή άλλή έπα-
νεξέταση του θέματος από τό Τμήμα Μ.Ε.

"Ύστερα από τήν παραπάνω πληροφόρηση καί τήν έπαναφορά του θέμα-
τος στο Τμήμα Μ.Ε., σημειώνω τό έξής:

α) 'Ως πρὸς τὸ πρῶτο θέμα προτείνω νὰ ἐπανεκδοθοῦν γιὰ τὸ ἐπόμε-
νο ἀκαδ. ἔτος 1982-83 τὰ βιβλία τῶν θρησκευτικῶν ποὺ ἀναφέρονται πα-
ραπάνω.

β) 'Ως πρὸς τὸ νέο βιβλίο τοῦ κ. Χρ. Μπούκη "Ὁρθόδοξη πίστι καὶ
ζωή" ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ Τμήμα μὲ τὴν πράξη του 28/81 ἔχει προτείνει
τὴν ἔκδοσὶ του.

Ὁ Εἰσηγητὴς κ. Κ. Φούσκας τόνισε: Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ
ἐκφράσω τὴν ἄποψη ὅτι ἐσφαλμένη ἐρμηνεῖα τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 80 τοῦ
Ν. 309/76 δόθηκε τῇ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων νὰ ἐπαναφέρει στὸ
Τμήμα μας τὴν πράξη μας ποὺ ἀφοροῦσε τὴν ἀνατύπωση βιβλίων τῶν θρησκευ-
τικῶν, χωρὶς νὰ ὑπάρχει λόγος οὐσιαστικὸς ἢ τυποκός. Ὁ Νόμος δρίζει
ὅτι ὁ Ὑπουργὸς "δύναται νὰ ἀναπέμψῃ" ἀποφάσεις τῶν τμημάτων τοῦ ΚΕΜΕ
ποὺ ἔχουν ληφθεῖ "κατὰ πλειοψηφίαν", ἀλλὰ ὅταν οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς ἀνα-
φέρονται στὶς πράξεις τῶν Ἐπιτροπῶν κρίσεως βιβλίων, τὰ ὁποῖα κρίνο-
νται γιὰ πρώτη φορὰ. Ὁ Νόμος δηλαδὴ, δὲν ἀναφέρεται στὰ ἤδη ἐγκρι-
μένα βιβλία, γιὰ τὰ ὁποῖα καὶ πράξεις ἀρχικῆς ἐγκρίσεως ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ ὑ-
πάρχουν καὶ ὑπουργικὲς ἀποφάσεις ποὺ ἔκαναν δεκτὲς τὶς πράξεις τοῦ
ΚΕΜΕ. Ἄν ὁ συλλογισμὸς μου εἶναι ἀληθινός, ὅπως ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶναι
τότε ἡ ἐπιφύλαξη, τὴν ὁποία διατυπώνουν ὀρισμένοι Σύμ βουλοὶ, γιὰ τὸ
ἐὰν ἡ διαδικασία συζητήσεως ἀπὸ τὸ Τμήμα μας τοῦ θέματος εἶναι νόμιμη
ἢ ὄχι, δὲν ἔχει βῆση. Δὲν πρόκειται γιὰ "ἀναπομπή", ἡ ὁποία πρέπει
νὰ πᾶει στὸ "ἐκ Συμβούλων Α' Τμήμα τοῦ ΚΕΜΕ", τὸ ὁποῖο γιὰ λόγους
ἀντικειμενικοὺς δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ, ἀλλὰ γιὰ μὴ ὑπηρεσιακὴ
ἐνέργεια, ἡ ὁποία μπορεῖ νομότυπα νὰ τακτοποιηθεῖ ἀπὸ τὸ Τμήμα μας.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γρατοῦ καὶ τὶς ἀποφει-
τῶν μελῶν του:

ἀ π ο φ α σ ῖ ζ ε ι

Ὁμόφωνα α) ἐγκρίνει τὴν ἔκδοση ἀπὸ τὸν κ. Γρατοῦ τοῦ νέου βιβλίου τοῦ
κ. Χρ. Μπούκη "Ὁρθόδοξη πίστι καὶ ζωή" τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου γιὰ
τὸ σχ. ἔτος 1982-83. Ἡ ἀπόφαση αὕτη εἶναι τελικὴ γιὰ τὸ Τμήμα.

β) 'Εγκρίνει την επανέκδοση για τό σχ. Έτος 1982-83 των βιβλίων των Θρησκευτικών 1) Α' Λυκείου, Χριστιανισμός καί 'Ιστορία, 2) 'Ανθολόγιο Πατερικών Κειμένων, 3) Β' Λυκείου, Χριστιανισμός καί Κόσμος, 4) Γ' Λυκείου, Χριστιανική 'Ηθική.

Κατά πλειοψηφία τό Τμήμα έκφράζει την επιφύλαξη ώς πρός τό νο-
νότυπο της άναπομπής του 8λου θέματος.

Μειοψηφοῦν ο κ. Γ. Γρατσέας καί Κ. Συριόπουλος.

Στό σημεῖο αὐτό ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά περιθώρια της συνεδριάσεως ἀναβλήθηκε ἡ συζήτηση γιά τά 3ο, 4ο καί 5ο θέματα της ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ Πρόεδρος

Αθ. Κομίνης

Ἡ Γραμματέας

Δήμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 11/1982
=====

Σήμερα 23 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9.30 πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδευσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε μέ Πρόεδρο τόν κ. 'Αθ. Κομίνη, Γ' αντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ στήν αΐθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396, 'Α γ'α Παρασκευή 'Αττικής, αΐθουσα 'Ολομέλειας).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. 'Αδαμό-
πουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριδ-
πουλος, 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης,
Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα
Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τῶν βιβλίων Καλλιτεχνικά Α' Λυκείου καί Πολιτική Ἀμυνα
Β' Γυμνασίου. Εἰσηγητές κ.κ. Λ. 'Αδαμόπουλος καί Γ. Γρατσάς,
Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό φυλλάδιο, "Δελφοί" τοῦ 'Απ. 'ΑΓβαλιώτη. Εἰσηγητής
κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής.
- ΘΕΜΑ 3ο - Διδακτικά βιβλία γιά τυφλοὺς. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσάς, Σύμβουλος Β'
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Ανακοινώσεις.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό
πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τό Τμήμα ἀρχίσε τήν ἐξέταση τῶν θε-
μάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Θ έ μ α 1ο - 'Ανατύπωση τών βιβλίων Καλλιτεχνικά Α' Λυκείου καί Πολιτική "Άμυνα Β' Γυμνασίου.

'Ο κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β', πρότεινε στο Τμήμα τήν ανατύπωση για τό σχ. Έτος 1982-83 του βιβλίου "Καλλιτεχνικά" Α' Λυκείου.

Τό Τμήμα αποφαινεται όμόφωνα

'Αποδέχεται τήν εισήγηση του κ. Α. 'Αδαμόπουλου, Συμβούλου Β' για τήν ανατύπωση από τον ΟΕΑΒ του βιβλίου "Καλλιτεχνικά" Α' Λυκείου για τό σχ. Έτος 1982-83.

Στή συνέχεια ό κ. Γ. Γρατσέας Σύμβουλος Β' εισηγεΐται στο Τμήμα τήν ανατύπωση του βιβλίου "Πολιτική "Άμυνα" Β' Γυμνασίου για τό σχ. Έτος 1982-83.

Προτείνω στο Τμήμα τήν ανατύπωση του σχ. Έχειριδίου, Πολιτική "Άμυνα για τή Β' τάξη Γυμνασίου σχ. Έτους 1982-83 όσον άφορᾷ όμως τή δυνατότητα βελτίωσης ή αντικατάστασης του έχειριδίου της Π.Α. μέ νέο βοήθημα άρτιότερο καί πληρέστερο, φρονῶ ότι αν τελικά αποφασιστεΐ ή αντικατάσταση στο μέλλον, θά πρέπει νά συγκροτηθεΐ ειδική επιτροπή για τήν αντιμετώπιση του προβλήματος. (Αυτή τήν γνώμη είχε εκφράσει καί σε προηγούμενη πράξη του Τμήματος 10/1980).

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης ειπε ότι κατά τή γνώμη του πρέπει νά προηγηθοῦν ή διαδικασία συγκροτήσεως 'Επιτροπής καί βελτιώσεως του βιβλίου της εκδόσεώς του.

'Ακολουθῶς ό κ. Δ. Σακκάς ειπε:

'Η Πολιτεία προβαίνει σε σημαντικ έξδαπάνες για τό βιβλίο της "Πολιτικής "Άμυνας", τό όποιο όμως, φοβῶμαι, δέν τό διαβάζουν οί μαθητές.

Ξεκίνησε ἡ ἔγκριση γιὰ τὴ χορήγηση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, ὅπως θυμᾶμαι, χωρὶς πολλή πίστη ἀπὸ τὸ Τμῆμα γιὰ τὴν ἀναγκαιότητά του. Καί χρόνια τώρα χορηγεῖται στοὺς μαθητές, χωρὶς νὰ ἔχει γίνεи, ἀπ' ὅ,τι ξέρω, καμιά προσπάθεια γιὰ νὰ συνειδητοποιήσουν οἱ μαθη-
τές τὴν ἀνάγκη μελέτης του. Ὑπάρχει, βέβαια, τὸ πρόβλημα. Καί εἶναι πολὺ σημαντικό. Πρέπει νὰ γίνεи πρῶτα ἐνημέρωση τῶν μα-
θητῶν κυρίως μέ τὴν ἐκπαιδευτικὴ τηλεόραση καί στίς πολιτικὲς δραστηριότητες καί ὕστερα, ἂν κριθεῖ σκόπιμο, νὰ χορηγηθεῖ καί τὸ βιβλίο στοὺς μαθητές. Καί νὰ δοθοῦν καί ὁδηγίες νὰ τὸ δια-
βάσουν καί νὰ μὴν τὸ πετοῦν. Γιατί πραγματικά πολλοὶ μαθητές τὸ πετοῦν. Γι' αὐτὸ δέ νομίζω ὅτι θά πρέπει τὸ Τμῆμα νὰ συνεχίσει νὰ εἰσηγεῖται τὴν ἐπανεκδόση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, ἂν πρῶτα δέν ἀντιμετωπιστεῖ τὸ πρόβλημα στὴ βάση πού προανέφερα καί δέ συνειδητοποιηθεῖ ἀπὸ τοὺς μαθητές ἡ ἀνάγκη μελέτης του. Γιὰ νὰ μὴν ὑποβάλλεται ἡ Πολιτεία σέ δαπάνες πού δέ φέρνουν καρ-
πούς.

Μετά ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμῆμα ἀποφάσισται

Κατὰ πλειοψηφία ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα, Συμβούλου Β', στὸ σύνολό της.

Μειοψηφοῦν οἱ κ. Ν. Βαρουχάκης καί Δ. Σαγκᾶς, γιὰ τοὺς λό-
γους πού ἀνέφεραν κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος.

Θ έ μ α 2ο - Γνωμοδότηση για τό φυλλάδιο, "Δελφοί" τοῦ 'Απ. 'Αϊ -
βαλιώτη. Είσηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Είσηγητής.

'Ο άρμόδιος είσηγητής για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως
κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Είσηγητής είπε:

Τό ΥΠΕΠΘ, Γεν. Δ/ση Γ.Ε., Δ/ση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.
Τμήμα Δ' μάς διαβιβάζει αίτηση τοῦ κ. 'Απ. 'Αϊβαλιώτη καί μάς πα-
ρακαλεῖ νά γνωματεύσουμε σχετικά, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ άρθρου
2 τοῦ Ν. 186/1975.

'Ο κ. 'Απόστολος 'Αϊβαλιώτης έμφορεῖται από τό ιδεῶδες τοῦ
έλληνισμοῦ καί παράλληλα, ὅπως ἔχει διαπιστωθεῖ από τήν ἀνάγνωση
τῶν έργασιῶν του, παρουσιάζει πνευματικές ἀνησυχίες. Αὐτές οἱ δια-
πιστώσεις ἐπιβεβαιώνονται από τό καινούριο δημοσίευσμά του πού ὁ
τίτλος του "Οἱ Δελφοί σάν ἱστορικό, ἰδεολογικό πολιτικό καί πο-
λιτιστικό βάθρο" μιλάει εὐγλωττα για τό περιεχόμενό του.

Παρά τίς ὅποιες ἀρετές του, δέ θά συνιστοῦσα νά θεωρηθεῖ τό
βιβλίο κατάλληλο κατά τά προβλεπόμενα από τήν παρ. 5 τοῦ άρθρου 2
τοῦ Ν. 186/1975, γιατί αὐτό δέν παρουσιάζει κάτι τό ἰδιαίτερο, πού
νά δικαιολογεῖ τή σύστασή του σέ μαθητές ἢ καθηγητές. 'Αντίθετα,
παρουσιάζει ἀδυναμίες πού δέν ἦταν δυνατόν νά τίς παραθεωρήσει
κανείς. 'Εκτός τῶν ὀχι λίγων γλωσσικῶν σφαλμάτων (λ.χ. στόν τίτλο:
"Οἱ Δελφοί σάν ἱστορικό κ.τ.λ. ἀντί τοῦ ὥς ἱστορικό σελ. 18,
στ. 16-17 "τῆς διορατικότητος, τῆς ὀξυτάτης διανοήσεως, σελ.
27, στ. 16, "ὅλοι πρέπει νά συμβάλλομε κ.τ.λ.) τό κείμενο χαρακτη-
ρίζεται από μεγαλοστομίες καί εἶναι γραμμένο σέ ὕφος πανηγυρικοῦ
λόγου (π.χ. σελ. 5. στ. 11-16). 'Αναμφίβολα ὑπάρχουν καί πολλά θε-
τικά στοιχεῖα, αὐτά ὅμως, ὅταν δέν ἀναφέρονται σέ θέματα πασίγνωστα,
περιλαμβάνονται ὅπουδήποτε στά σχολικά ἐγχειρίδια.

Τό Τμήμα άφοϋ άκουσε τήν είσήγηση τοϋ κ. Κυρ. Κατσιμάνη καί
μετά άπό συζήτηση ά π ο φ α ί ν ε τ α ι ό μ ό φ ω ν α
δέ θεωρεῖ τό βιβλίο τοϋ κ. 'Απ. 'Αΰβαλιώτη "Οί Δελφοί σάν ιστο-
ρικό, έδεολογικό, πολιτικό καί πολιτιστικό βιβλίο" κατάλληλο
κατά τό πνεύμα τής παρ. 5 τοϋ άρθρου 2 τοϋ Ν. 186/1975.

Θ έ μ α 4ο - 'Ανακοινώσεις

'Ο Πρόεδρος τοϋ Τμήματος κ. 'Αθ. Κομίνης άνακοίνωσε πρός τά
μέλη τοϋ Τμήματος τό περιεχόμενο τών κάτωθι έγγραφων.

- α) Γ/11213/12-2-83
- β) Γ/473/12-2-82
- γ) Γ/318/12-2-82
- δ) Γ/163/12-2-82
- ε) Γ/472/12-2-82
- στ) Φ.211.15/5/Γ/875/15-2-82
- ζ) Γ/313/20-1-82 (Σύλλογος 'Εκπ/κών Δ/τος 'Αν. 'Αττικής).
- η) Ι/71/13-2-82.

Θ έ μ α 3ο - Διδακτικά βιβλία για τυφλούς. Είσηγητής κ. Γ. Γρατσέας,
Σύμβουλος Β΄

Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ αρμόδιος για τό 3ο θέμα της
ήμερήσιας διατάξεως είπε τά εξής:

Ετήν πράξη 55/81 του Τμήματος Μ.Ε. είχε συζητηθεί, ως 5ο θέμα,
ή εκτύπωση διδακτικών βιβλίων για τυφλούς. "Υστερα από τήν υποβολή
της Πράξεως εκείνης στο ΥΠΕΠΘ λήφθηκε στο ΚΕΜΕ τό αριθμ.Γ/11199/
22-18-81 Έγγραφο, πού τό υπογράφει ό 'Υφυπουργός κος Π. Μόραλης.
Μέ τό Έγγραφο αυτό δίνεται ή δυνατότητα στο ΚΕΜΕ νά προτείνει "τή
συγκρότηση ομάδων εργασίας" για τήν απόκτηση "των βοηθητικών βιβ-
λίων του Γυμνασίου καί του Λυκείου, πού θά έξυπηρετούν τους τυφ-
λούς μαθητές".

Ός υπεύθυνος είσηγητής, για τό παραπάνω θέμα, έθεώρησα καλό,
πρίν από κάθε άλλη ένέργειά μου νά έπισκεφθώ αυτοπρόσωπα τό ΚΕΑΤ
(Κέντρο Έκπ/σεως καί 'Αποκαταστάσεως Τυφλών), πού έδρεύει στην
Καλλιθέα. "Υστερα από δύο έπισκέψεις στο Κέντρο αυτό αποκόμισα
στοιχεία, πού νομίζω ότι είναι άπαραίτητα για μόρφωση γνώμης καί
υποβολή είσηγησης πού νά στηρίζεται πάνω στα πράγματα.

Τό ΚΕΑΤ, όπως σημειώνεται σέ άναφορά του (άρ. 3.084/25-11-81)
πρός τον κο 'Υπουργό του ΥΠΕΠΘ, διαθέτει δωρεάν:

Νηπιαγωγείο

Δημοτικό Σχολείο

Φροντιστηριακά Τμήματα Γυμνασίου καί Λυκείου

Μουσική εκπαίδευση

Προεπαγγελματική Έκπ/ση

Οίκοτροφείο μικτό (6-20 έτών).

Οίκονομική ένίσχυση φοιτητών - σπουδαστών.

Στήν άναφορά έπισημαίνεται ή άπουσία ούσιαστικής κρατικής μέριμνας γιά τά τυφλά παιδιά της πατρίδας μας, άπό τά όποια μόνο 65 έξυπηρετούνται άπό τό KEAT, πού δέν έχει πληρότητα άπό τήν άποψη τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Τή στιγμή αὐτή ύπηρετοῦν στό Κέντρο τρεῖς μόνο ούσιαστικά διδάσκαλοι καί δύο καθηγητές.

Μέ τούς τρεῖς έκπ/ούς της στοιχειώδους έκπ/σεως μπορεῖ νά γίνεи καίρια προσπάθεια σ'ότι άφορᾷ στά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Γιά τή Μέση έκπ/ση ὅμως πού έχει τόσες ειδικότητες καί τόσα άλλα προβλήματα, τό θέμα δέν εἶναι άπλό. Σημειώνουμε, γιά πληρότερη έννημέρωση, ὅτι τό KEAT έχει ήδη μεταγράψει μέ σύστημα BRAILLE ένα μέρος άπό τήν ὕλη τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου, πού ίσχύει μέχρι σήμερα. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι μελετᾶται άπό τό ΥΠΕΠΘ ή άναδιάρθρωση της ὕλης γιά τά μαθήματα τῶν Σχολείων Μ.Ε. Τό γεγονός θά έχει τίς ἐπιπτώσεις του καί στά αντίστοιχα προγράμματα γιά τούς τυφλοὺς μαθητές. Ὑποδειχνουμε νά άποφύγουμε τή σπουδή πού ένῶ φαινομενικά θά ἔδινε τήν έντύπωση ὅτι θά ἔλυε τό πρόβλημα στήν ούσία θά τό ἐπικάλυπτε κακοποιητικά.

Θά λεγθεῖ ὅπως ὅτι ή άναβολή στήν όποία φαίνεται νά ὀδηγεῖ ή εἰσήγηση εἶναι δυνατό νά σημάνει ματαίωση μιᾶς προσπάθειας. Ἡ βιασύνη ὅμως, θά αντίλεγаме, εύνοεῖ τούς αὐτοσχεδισμούς. Ἀντί γιά σπουδή μέ τυμπανοκρουσίες, καλλίτερα μιᾶ συνετή πορεία χωρίς άμεσότητα μέ τό θόρυβο.

Μόνο ένας μελετημένος προγραμματισμός θά ἐπιτρέψει στά Ἑλληνόπουλα πού στεροῦνται τήν δρασή τους νά άνακαλύψουν πολλά άπό τά άλλα προσόντα τους. Τά προσόντα αὐτά μποροῦν νά τά καλλιεργήσουν καί νά τά μεταμορφώσουν σέ διεκδικητικές δυνάμεις. Μέ τίς δυνάμεις αὐτές θά καταφέρουν νά γκρεμίσουν ἑμπόδια καί νά μποῦν στό σκληρό κοινωνικό σύνολο, τό συντροφισμένο μέ τήν ὑποκριτική καλασύνη. Ἔτσι τά τυφλά παιδιά θά μπορέσουν νά ποδοπατήσουν τόν οἶκτο μας καί νά διεκδικήσουν θέση δίπλα μας, πλάι μας.

Βέβαια τότε θα χάσει τούς τυφλούς ή "εύσπλαχνία" από τίς γωνιές των συχνοπέραστων δρομών της μεγαλούπολης

Δέν πρέπει νά ξεφύγει από τήν προσοχή μας καί τό ότι υπάρχουν Άνθρωποι, πού δέν έχουν χάσει τό φώς τους όλότελα, σέ ποσοστό δηλαδή 100%, αλλά σέ κάποια Άλλα μικρότερα ποσοστά. Για τούτ νέους της περίπτωσης αυτής πρέπει νά προγραμματίσουμε είδικότερη μεταχείριση.

Μαζί όμως μέ τήν άνάληψη μιās οποιασδήποτε προσπάθειας για τούς τυφλούς καί τούς μερικά βλέποντες πρέπει νά έξεταστεί καί ή δυνατότητα προσφοράς καί πρόσκτησης γνώσεων όχι μόνο μέ τό αίσθητήριο της άφης. Πρέπει π.χ. νά έκμεταλλευθοίμε καί τήν αίσθηση της άκοής τους. Στην περίπτωση αυτή - τήν έχει ήδη έπισημάνει τό ΚΕΑΤ - είναι άπαράιτητο νά προσφερθεί στόν κάθε τρόφιμο από ένα μαγνητόφωνο. Τό μαγνητόφωνο αυτό είναι φυσικό νά συνοδεύεται από είδικά έτοιμασμένες μαγνητοταινίες, πού βέβαια κάθε τόσο θά έπαυζάνονται.

"Ενα από τά αίτήματα του ΚΕΑΤ είναι καί ή δυνατότητα νά εισάγεται στίς Παιδαγωγικές Άκαδημίες ένας αριθμός τυφλών. 'Η ύποψηφιότητα των τυφλών για τίς παραπάνω Άκαδημίες δέν προβλέπεται δυστυχώς από τήν κείμενη νομοθεσία. "Ετσι σταματούν τά όνειρα πολλών τυφλών νέων, πού θά μπορούσαν νά κάμουν θαύματα, ως διδασκαλοι, σέ σχολείο για τυφλά παιδιά. Καιρός νά σταματήσει μιá άκόμη νομιμοκαλυμμένη άντινομικότητα.

Είναι επίσης καιρός για νά πετ ή πολιτεία τό όχι της στην αυτοσχέδια μέριμνα καί νά συγκαρēt τήν ίδιωτική πρωτοβουλία, πού όπως σέ πολλούς τομετς έχει συμβετ, έχει δράσει καί έδω προδρομικά.

"Εχουμε άνάγκη από όλότελα εξειδικευμένους συνεργάτες. Για τό σκοπό αυτό θά πρέπει νά σταλοϋν στό έξωτερικό μέ ύποτροφίες, σέ κέντ είδικής για τούς τυφλούς άγωγής, εκπαιδευτικοί λειτουργοί από όλο τό χώρο της Γενικής Έκπαίδευσης. Στην πρώτη φάση, για νά κερδίσουμε χρόνο, θά πρέπει ένας αριθμός από αυτούς νά γυρίσει στην Έλλάδα κάπως γρήγορα (μετά 6 μήνες π.χ.), για νά άρχίσει, μέ συμμετοχή 1-2

ἀπ' αὐτοὺς κατὰ εἰδικότητα, ἡ σύσταση ἐπιτροπῶν, σέ συνεργασία πάντοτε μέ τό KEAT.

"Ἔτσι ἀντί νά ματαιοπονήσουμε γιόροντας σήμερα πᾶνω στήν ὄμμο τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ, θά καταξιωθοῦμε νά οἰκοδομήσουμε καί ἐδῶ στήν Ἑλλάδα, στό ὅμεσο αὔριο πᾶνω στό βράχο τῆς ἐξειδίκευσης

Πρὶν τελειώσω θεωρῶ σκόπιμο νά ὑποβάλλω τίς συγκεκριμένες προτάσεις-εἰσηγήσεις μου, πού εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Ἡ ἀποσπῶλή μέ ὑποτροφίες στό ἐξωτερικό, σέ κέντρα εἰδικῶς γιά τοὺς τυφλοὺς ἐκπαίδευση, ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν πού νά προέρχοντ ἀπὸ ὅλο τό φάσμα τῆς Γενικῆς ἐκπαίδευσης.

β) Ἡ ὑποχρέωση ἐκεῖνων πού θά σταλοῦν ἔξω νά ἐπιστρέψουν γιά νά ἐργαστοῦν ἐδῶ καί ἡ ἐπίσης ὑποχρέωση-δέσμευση τοῦ ΥΠΕΠΘ πρὸς τοὺς προσφρει ὅλες τίς δυνατότητες γιά νά ἐργαστοῦν δημιουργικά.

γ) Ἡ ἀνάγκη, πού ἐπιβάλλεεται ἀπὸ τὰ πράγματα, γιά ἐπιστροφή ἐνὸς ἀριθμοῦ ἀπὸ τοὺς παραπάνω ὑποτρόφους, σέ σύντομο σχετικὰ χρονικὸ διάστημα (σέ 6 μῆνες π.χ. ὅπως ξανασημειώσαμε) γιά νά ἀρχίσουν νά λειτουργοῦν οἱ ὁμάδες ἐργασίας καί μέ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὥστόσο θά ἔχουν ὁλοκληρωθεῖ τὰ νέα ἀναλυτικὰ προγράμματα.

δ) Ἡ σφαιρική μελέτη τοῦ προβλήματος τῆς μόρφωσης τῶν τυφλῶν παιδιῶν μας μέ νομική ὑποχρέωση τῶν γονέων τους νά τὰ ὁδηγοῦν στίς Σχολές τυφλῶν.

ε) Ἡ πᾶνω σέ μόνιμη βάση συνεργασία τοῦ ΥΠΕΠΘ (σύνδεσμος εἰδικῶν ἐντεταλμένο καί ἱκανὸ πρόσωπο) μέ τό KEAT καί τυχόν ἄλλους φορεῖς προστασίας τῶν τυφλῶν ἢ πρόληψης τῆς τυφλότητας.

στ) Ἡ δυνατότητα εἰσαγωγῆς στίς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες καί ἐνὸς ἀριθμοῦ τυφλῶν (ἀπαιτεῖται νομοθετικὴ ρύθμιση).

"Ἄν οἱ παραπάνω προτάσεις-εἰσηγήσεις καί μάλιστα οἱ ἀπὸ τὰ στοιχεῖτα α'-γ' γίνουν ἀποδεκτές ἀμέσως εἶναι δυνατό ἀπὸ τό ἐπόμενο σχολ. ἔτος 1982-83 νά ριφθεῖ ἀρκετὸ ἰδιόμορφο φῶς γιά τὴν ἀνατολή καλλιέργεια μέρους γιά τοὺς τυφλοὺς νέους τῆς πατρίδας μας μιᾶς μέρας πού ὄχι μόνον θά φαίνεται καλὴ ἀπὸ τό ἐνημέρωμά της ἀλλὰ καί θά εἶναι καθόλη τῇ διαφωκεία της.

Ακολουθήσε συζήτηση κατά την οποία ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Αθ. Κομίνης, είπε ότι πρέπει να έρευνηθεί η περίπτωση, μήπως υπάρχουν κατάλληλα πρόσωπα στην ξνωση τυφλών τα οποία να πλαισιώσουν επιτροπές που πρέπει να συγκροτηθούν για να εξετάσουν το δλο θέμα. Με τη γνώμη του κ. Αθ. Κομίνη συμφώνησαν όλα τα μέλη.

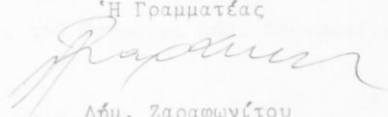
Ο κ. Α. Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε να αναβληθεί το θέμα και να εξουσιοδοτηθεί ο κ. Γρατσίεας να έλθει σε έπαφή με τους εκπροσώπους της ένωσης τυφλών.

Το Τμήμα απέφασισε ομόφωνα να εξουσιοδοτηθεί ο κ. Γ. Γρατσίεας, Σύμβουλος Β' να έλθει σε έπαφή με εκπροσώπους της Ένωσης τυφλών.

Ετό σημείο αυτό τερματίστηκε η συνεδρίαση,.

Ο Πρόεδρος

Αθ. Κομίνης

Η Γραμματέας

Δημ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 12/1982
=====

Σήμερα, 11 Μαρτίου 1982, ημέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 9 τὸ πρωί, τὸ Τμήμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων του (αἴθουσα Ὀλομέλειας, Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μὲ Πρόεδρο τὸν κ. Ἀθ. Κομίνη.

Ἐλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος, Ετ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαζίδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, °Ι. Εκοροδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητὲς καὶ ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δῆμ. Ζαραφώνιου, Φιλολόγος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία στὸ Γυμνάσιο. Εἰσηγητὴς κ. Δ. Τομπαζίδης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ἐγκρίσις συμπληρωματικῆς πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως Ἐλεούτων Βοηθημάτων Ἀγγλικῆς. Εἰσηγητὴς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ διορισμὸ σέ σχολεῖτα Μ.Ε. τοῦ καθηγητοῦ Καλλιτεχνικῶν Χαράλαμπου Μπαζιώνη. Εἰσηγητὴς κ. Κ. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ἐπανεξέταση τοῦ θέματος, Διδακτικὰ βιβλία γιὰ τυφλοὺς. Εἰσηγητὴς κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοινώσεις

Ετὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρίτια καὶ ἐπικυρώθηκε τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

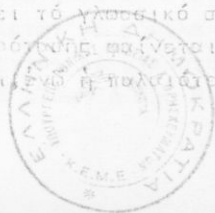
ΘΕΜΑ 1ο - 'Η γλωσσική διδασκαλία στο Γυμνάσιο.

'Ο κ. Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για το 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε τα εξής:

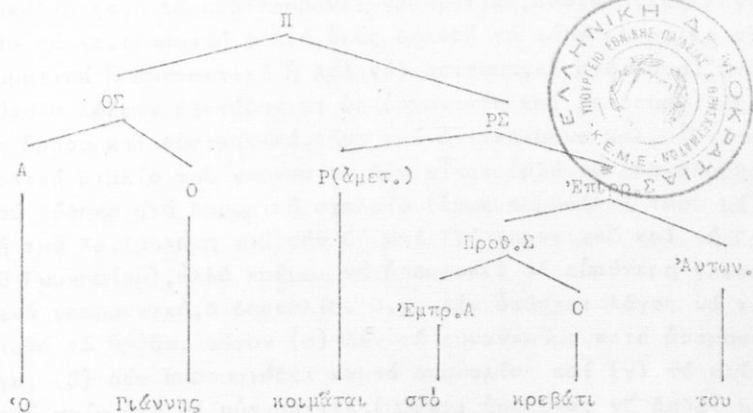
Είναι γνωστός οί συνθήκες με τις οποίες εκδόθηκε το σχολικό βιβλίο της νεοελληνικής Γραμματικής που κυκλοφορεί. Έξαιτίας των πειστικών χρονικών περιωρών έγινε προσαρμογή στη σχολική πραγματικότητα και στις σύγχρονες γλωσσικές ανάγκες της καλύτερης νεοελληνικής γραμματικής που γράφτηκε ποτέ, της Γραμματικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Στην αρχή του 1979 έγινε αναθεώρηση του βιβλίου από ομάδα εργασίας, που έλαβε υπόψη της ό λ ε ς τις παρατηρήσεις και κριτικές που είχαν γίνει για την έκδοση του 1976 (από τους Γ. Ηπαμινιώτη, Δ. Λυκουρλή, Μιχ. Οικονόμου κ.ά.) και έτσι το βιβλίο έχει πάρει σήμερα την καλύτερη δυνατή μορφή: "Έχουν άρθεῖ όρισμένες αντινομίες και δυσχέρειες, όπως π.χ. ο συλλαβισμός των μπ, ντ, γκ, ή ο ορθογραφία παραθετικών υέ -ότερος, -ότατος κ.ά." έγινε προσεκτικότερη ή διατύπωση και ή επιλογή των παραδειγμάτων· αντιμετωπίστηκαν καλύτερα κάποια τεχνικής φύσεως θέματα κτλ.

Όμως εάν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι μία αναπροσαρμογή -άκρως και ή καλύτερη- έχει περιορισμένες δυνατότητες. Επίσης πρέπει να λάβουμε υπόψη τα εξής τρία δεδομένα: (α) ότι το βιβλίο του Μανόλη Τριανταφυλλίδη δέ γράφτηκε εξαρχής για σχολική χρήση, (β) ότι τώρα ή γραμματική διδασκαλία στο δημοτικό σχολείο, και ιδίως στις δύο τελευταίες τάξεις του, γίνεται αρκετά ικανοποιητικά, και (γ) ότι θα χρειαζόμασταν σήμερα ένα βιβλίο πιο έκσυγχρονισμένο, δηλαδή ένα βιβλίο που να αντικατοπτρίζει α' ένα βαθμό τις νεότερες εξελίξεις της γλωσσολογικής έπιστήμης.

Στο σημείο αυτό αναφέρω, ένημερωτικά, τα ακόλουθα: 'Η γλωσσική περιγραφή που συνθίζουμε ως τώρα στο σχολείο μας παρέχει άρκετές πληροφορίες για την αναγνώριση των στοιχείων που αποτελούν την πρόταση (κλιτική μορφή, χρόνος ρημάτων, πρόσωπο ρημάτων ή άντωνυμιών κτλ.), αλλά όλα αυτά γίνονται σε καθαρά γραμμική μορφή, καθώς δηλαδή το ένα στοιχείο ακολουθεί το άλλο, χωρίς να προσεγγίζει την όλη κατασκευή, τη δομή της πρότασης. 'Ο ρόλος που παίζει το γλωσσικό στοιχείο στο λόγο και ή ιεραρχική δομή της πρότασης φαίνεται από την ανάλυσή της σε έρεσα συστατικά. "Ετοιμάζω ή πολυώτερη ανάλυση

μιζς πρότασης καθώς 'Ο Γιάννης κοιμάται στο κρεβάτι του θα μῶς ἔδινε μιὰ σειρά ἰσοδύναμων λέξεων ("τό ὁ εἶναι ἄρθρο, ἄρσενικοῦ γένους κτλ.", "τό Γιάννης εἶναι οὐσιαστικό, ἄρσενικοῦ γένους κτλ." κ.ο.κ.), ἡ ἀνάλυσή της σέ ἄμεσα συστατικά θα μῶς ἀποκαλύψει τή δομή της καί τήν ἱεραρχική ἐξάρτηση τῶν συστατικῶν της. Θά μπορούσαμε δηλαδή νά τήν περιγράψουμε ὡς ἀποτελούμενη ἀπό δύο ἄμεσα συστατικά, ἓνα ὀνοματικό σύνολο ('Ο Γιάννης) κι ἓνα ρηματικό σύνολο (κοιμάται στο κρεβάτι του). "Αν θέλουμε νά ἀποσυνθέσουμε τά συστατικά αὐτά σέ μικρότερες μονάδες, μπορούμε νά ποῦμε ὅτι τό ὀνοματικό σύνολο (ΟΣ) ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα ἄρθρο κι ἓνα οὐσιαστικό, ἐνῶ τό ρηματικό σύνολο (ΡΣ) ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα ρῆμα (Ρ) κι ἓνα ἐπιρρηματικό σύνολο (στό κρεβάτι του). Τό Ἐπιρρ. Σ ἀποτελεῖται, μέ τή σειρά του, ἀπό ἓνα προθετικό σύνολο (στό κρεβάτι) καί μιὰ ἀντωνυμία (του). Τό Προθ. Σ ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα ἐμπρόθετο ἄρθρο (στό) κι ἓνα οὐσιαστικό (κρεβάτι). Τό Ἐμπρ. Α ἀπό μιὰ πρόθεση (σέ) κι ἓνα ἄρθρο (τό). Ὅλη αὐτή ἡ περιγραφική διαδικασία μπορεῖ νά ἐποδοθεῖ παραστατικά μέ τό ἀκόλουθο κλαδικό διάγραμμα:

Ἡ παραστατική αὐτή περιγραφή (τό κλαδικό διάγραμμα) δεῖ χνεί, ἀκριβέστερα, πῶς μιὰ φράση χωρίζεται σέ σύνολα λέξεων καί πῶς αὐτά, μέ τή σειρά τους, ἀποσυνθέτονται σέ μικρότερες μονάδες, ποιά εἶναι ἡ δομή καθώς καί ποιά εἶναι ἡ ἀμοιβαία ἐξάρτηση

οή τους. Πώς τό ένα υπάγεται στό άλλο καί πώς έκείνο δεσπόζει
σέ όλα τά στοιχεῖα τῆς κατηγορίας του, ὅσα δηλαδή κρένονται
ἀπό τό κλαδί πού ἀναρτίστηκε μέ τό ἄνωγμά του. "Εἰσι, στό παρακά-
τω κλαδικό διάγραμμα, τό ΟΣ δεσπόζει ἱεραρχικά στό Α, ὁ, Θ, Γιά-
γας· τό ΡΣ δεσπόζει στό Ρ, κοιμᾶται, Ἐπιρρ. Σ, Προθ. Σ, Ἐμρρ. Α,
στό, Θ, κραβάτι, Ἄντων, του. Στό ἴδιο διάγραμμα φαίνεται πώς τ
Γιάγας καί κοιμᾶται δέν ἀποτελοῦν ἓνα συστατικό, γιατί δέν
μποροῦν νά συνδεθοῦν σέ κανένα κλαδί πού θά δέσποζε πάνω του
(τό μόνο στοιχεῖο πού δεσπόζει σ' αὐτά εἶναι τό Π, ἡ πρόταση)

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὑποβάλλω τήν ἀκόλουθη πρόταση: Νά μεθ
δεξοῦμε τήν παραγωγή, ὅσο γίνεται πιό γρήγορα, ἐνὸς νέου σχολικοῦ
ἐγχειριδίου γλωσσικῆς διδασκαλίας γιά τό γυμνάσιο.

Τό νέο βιβλίο δέ θά θίξει τό γραμματικό καθεστώς ὅπως τό ὀρίζ
καί τό περιγράφει ἡ Γραμματική Τριανταφυλλίδου, θά διαφέρει ὅμως ἀπ
τό τωρινό σχολικό βιβλίο στή μέθοδο παρουσίασης τοῦ ὕλικου. Δηλαδή
θά προσφέρει τό γλωσσικό ὕλικό ὅχι κατακερματισμένο σέ μὴ λειτουρ-
γικές γραμματικές μορφές (προθέματα, ἐπιθέματα, ρίζες, καταλήξεις
κτλ.) ἢ σέ μὴ λειτουργικές συντακτικές σχέσεις, ἀλλὰ ἐνιαῖα ὡς γλω-
σσική διδασκαλία (πού θά περιλαμβάνει γραμματική, σύνταξη, λεξιλόγιο
καί μάλιστα σέ λειτουργική μορφή, ὅπως δηλαδή τό κάθε γλωσσικό στο-
χεῖο (γραμματικό ἢ συντακτικό ἢ λεξικό) λειτουργεῖ στό λόγο. "Εἰσι
π.χ. τά σύνολα λέξεων ἐξετάζονται ὡς ὀργανικές καί λειτουργικές μ
νάδες, ὅπως ἄρθρο καί οὐσιαστικό, ρῆμα καί ἀντικείμενο κτλ. Ἐπίσης
τό νέο σχολικό βιβλίο τοῦ γυμνασίου δέν εἶναι ὀρθό νά ἐπιναλαμβάν
τήν ὕλη πού δόθηκε στό δημοτικό σχολεῖο (ὅπως συμβαίνει τώρα μέ τ
Γραμματική τοῦ χρ. Τσαλόκη γιά τήν Ε' καί ΣΤ' Δημοτικοῦ καί τή Γρ
ματική τοῦ Γυμνασίου), ἀλλά πρέπει νά ὑποσκοπεῖ σέ εὐρύτερη γλωσσ
κή, ὅχι στενὰ γραμματική, διδασκαλία. Π.χ. δέν ὑπάρχει λόγος νά κλί-
νομε χωριστά τό ἄρθρο, ἐφόσον (α) δέν τό συναντοῦμε ποτέ ἀπομονω-
νο στό λόγο, (β) δέν παρουσιάζει καμιά δυσκολία καί (γ) τό κλίνο-
με κάθε φορά πρὶν ἀπὸ τό οὐσιαστικό. (Πρέπει ἐπομένως νά δοθεῖ μαζ
μέ τά οὐσιαστικά.) Ἐπίσης δέν ἔχει νόημα, γιά τό ἐπίπεδο αὐτό τῆς
διδασκαλίας, ἡ παραδειγματική κλίση πολλῶν οὐσιαστικῶν (οὐρανός, ὁρ-
μος, κωφός, πεππούς, νοικοκύρης, σουγγραάς, ναύτης, ἀγώνας, ψυχή, ἑλεπού
γιαγιά, βουνό, πεῦκο, παιδί, τραγοῦδι κ.τ.). Γιὰ τό παιδί δέ δυσκολε

εται καθόλου νά σχηματίζει τις πτώσεις των ουσιαστικών αυτών, τὰ ὅ ποτε πάντως μπορούν νά περιληφθοῦν μέσα σέ ποικίλες γλωσσικές ὁκε-
σεις. Θά ἦταν δυνατόν νά ἔχουμε ἕνα βιβλίο γιά τὸ γλωσσικό μάθημα
- πού μπορούμε ἀπλά νά τὸ ὀνομάσουμε "Γραμματική"- τὸ ὁποῖο θά χρη-
σιμοποιεῖται γιά τήν ὅλη γλωσσική διδασκαλία, γραμματικῆς, συντακτι-
κοῦ, λεξιλογίου. (βλ. συνημμένα Σχεδίσματα γιά τή διδασκτέα ὕλη.)

Σημειῶνω ὅτι τήν ἀνάγκη γιά συγγραφή ἑνός ἐκσυγχρονισμένου βι-
βλίου τήν εἶχε ἐπισημάνει ἤδη ἀπό τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1976 ὁ τότε
Υπουργός Παιδείας κ. Γεώργιος Ράλλης σέ ἔρθεο του στήν "Καθημερι-
νή" τῆς 25.4.76 μέ τίτλο: "Ἡ καθιέρωση τῆς δημοτικῆς. Οὔτε θρησμο-
λογίας οὔτε ὀλοφυρμοῖ", ὅπου ἔγραφε: "Δέν θά λείψουν βέβαια οἱ ἐπι-
τητικότεροι πού θά ἀξιώσουν /.../ τήν ἐφαρμογή νεώτερων ἀπόψεων
τῆς γλωσσολογίας (π.χ. ἐνοποίηση τῆς μελέτης τῶν φαινομένων τῆς
Γραμματικῆς καί τοῦ Συντακτικοῦ). Πέ κανένα τρόπο δέν ἀπορρίπτου-
με τήν ἀξία αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων, ὅλλα πιστεύουμε ὅτι γιά τή συγ-
κεκριμένη ὕρα τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ἡ ἐπιλογή μας θά ἀναγνωρίσθε-
ως ἡ πιό ρεαλιστική."

Ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ νέου βιβλίου προϋποθέτει φυσικά διδακτικά
προσωπικά ἐνημερωμένα πάνω στό βασικό σημεῖα τῶν νεότερων ἐξελίξε-
ων τῆς γλωσσολογίας (φώνημα, μόρφωμα, δομή, γλωσσική λειτουργία, μετα-
σχηματισμός κτλ.). Γι' αὐτό -παράλληλα μέ τήν ὑποχρέωση τῶν συγγο-
ρῶν νά δώσουν συγχρόνως κι ἕνα διεξοδικό βιβλίο τοῦ καθηγητῆ-
θεωρῶ δεδομένο ὅτι σέ ὀλιγοήμερα σεμινάρια θά καταποτίσουμε σχετι-
κά ὅσους φιλολόγους δέν τὰ ἔχουν διδαχθεῖ στό πανεπιστήμιο. Σημειῶ-
νω πάντως ὅτι ἔχουμε ἀρκετά ἐνημερωμένους στό θέματα αὐτά τούς φι-
λολόγους πού παρακολούθησαν τήν ἐνιαύσια μετεκπαίδευση στή ΣΕΛΜΕ
'Αθηνῶν, στό τέσσερα χρόνια τῆς λειτουργίας της.

Γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ γιὰ τὴ συγγραφή τῶν σχολικῶν βοηθημάτων (μαθητῆ-καθηγητῆ) προτείνω νὰ συγκληθεῖ ὁμάδα ἐργασίας ἀπὸ τοὺς

Κρ. Τσολάνη, καθηγητῆ Παιρ. Σχολ. Πανεπιστ. Θεσ/νίκης,

Εμ. Λονάρη, " " " " "

Δ. Τζώνη, " Ε' Γυμν. Θεσ/νίκης,

Ν. Γρηγοριᾶδη, " Γυμν. Ν. Πεντέλης,

Δ. Παπανίτη, " Α' " Χαλκιδέας,

Ἐναν ἐκπαιδευτὸν τῆς ΟΛΜΕΚαι ΟΙΕΛΕ,

ἡ ὁποία θὰ ἐργαστεῖ ἀπὸ τὴν ἐποπτεία ἐνὸς ἀπὸ μᾶς.

Τὰ μέλη τῆς ὁμάδας νὰ ἀποσπαστοῦν ἐξολοκλήρου στὸ ΚΕΜΕ, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν ἡ κεραίωση τῆς ἐργασίας τὸ συντομότερο δυνατόν. Ὁποσοῦν ποτε ἡ πρὸς ἐξέλιξις δὲ νομίζω πὼς μπορεῖ νὰ εἶναι μικρότερη ἀπὸ 12-15 μῆνες.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- Λόγος. Περίοδος. Πρόταση. Σύνολο λέξεων. Λέξη. Μέρημα.
- Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος. Φθόγγοι και φωνήματα. Γραφική παράσταση φωνημάτων. Ὁρθογραφία.
- Ἡ πρόταση και τὰ ἔμμελα συστατικά της: ὀνομαστικό σύνολο, ρηματικό σύνολο (ἐπιρρηματικό σύνολο, προθετικό σύνολο).
- Οἱ δευτερεύουσες γραμματικές κατηγορίες τοῦ ὀνόματος: τό γένος, ὁ ἀριθμός, ἡ πτώση, ἡ κλίση.
- Οἱ δευτερεύουσες γραμματικές κατηγορίες τοῦ ρήματος: τό πρόσωπο, ὁ χρόνος, ἡ ἔγκλιση, ἡ διάθεση, ὁ τρόπος (aspect).
- Οἱ λειτουργικές κατηγορίες:
 - Ἡ λειτουργία τοῦ ὑποκειμένου (ποιητικό αἷτιο)
 - Ἡ λειτουργία τοῦ κατηγορήματος (λειτουργίες τοῦ εἶναι, κτητικές φράσεις)
 - Ἡ λειτουργία τοῦ ἀντικειμένου
 - Ἡ λειτουργία τῶν προσδιορισμῶν (ἐπιθετικοῦ, ἐπιρρηματικοῦ κτλ.)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- Τά στρώματα τοῦ νεοελληνικοῦ λεξιλογίου.
- Δανεισμοί ἀπό ξένες γλῶσσες - ὑπερβολές. Ἑξελληνισμός τοῦ λεξιλογίου.
- Οἰκογένειες τῶν λέξεων: σηματολογική και μορφολογική κατάταξη.
- Ἑμπλουτισμός τοῦ λεξιλογίου ἀπό τό συνηθισμένο λεξιλόγιο τῶν ὁλοῦθων περιοχῶν
 - ἡ φύση, τὰ στοιχεῖα, ὁ βίος τῶν ζώων,
 - ἡ ζωὴ στήν πόλη και στήν ὕπαιθρο (κυκλοφορία, οἰκολογία κτλ.)

- οί διακοπές, τό ἔθλημα, τό παίχνιδι,
- μετακινήσεις, ταξίδια, ἐνακαλύψεις,
- τεχνολογία καί τέχνη (τεχνική, σχέδιο, ζωγραφική, θέατρο, μουσική, κίνηματογράφος, λογοτεχνία κτλ.),
- συναισθηματική καί διανοητική ζωή,
- δραστηριότητες καί λειτουργίες (ϊατρική κτλ., ἐμπόριο, βιοτεχνία, βιομηχανία, δημόσιες ὑπηρεσίες)
- πολιτική καί κοινωνική ζωή (βασμοί, ἐκλογές, σύλλογοι κτλ.),
- τύπος, ραδιοφωνία, τηλεόραση, κ.ἄ.

ο Σημασίες καί χρήση τῶν λέξεων.

- Πολυσημία. Χρήση τῶν λέξεων καί γλωσσικός κώδικας.

ο Λεξιλόγιο καί ὑφολογία.

- Κύρια σημασία καί ἀπόχρωση. Μεταφορική χρήση. Μετωνυμίες. Περιφράσεις.
- Λιτότητα καί ὑπερβολή.
- Χρήση εὐφημιστική καί χρήση μειωτική.

ο Ασκήσεις μέ εὐρύτερη γλωσσική καί παιδαγωγική σημασία (δίδονται παραδείγματα):

4 Πάνω στόν παραδειγματικό ἢ τό συνταγματικό ἔξομα τῆς γλώσσας, π.χ.

- "Ἡ φτιάξτε φρούς ἐντικαθιστώντας τό ὀνοματικό σύνολο τῆς φράσης "Ο Γιάννης παίξει μπάλα" ἢ
- "... ἐντικαθιστώντας τό ρηματικό σύνολο τῆς φράσης "Ο Γιάννης παίξει μπάλα" ἢ
- "... ἐντικαθιστώντας τό Προθ. Σ τῆς φράσης "Εἶμαι στό σπίτι" ἢ
- "... ἐντικαθιστώντας τό Ἐπιρρ. Σ τῆς φράσης "Ο Γιάννης κάθεται ἐπὶ τῆς καρέκλης".

— "Αντικαταστήσετε τό χρονικό σύνδεσμο μέ ἄλλη ἰσοδύναμη ἔκφραση στήν ἀκόλουθη φράση: "Ὅταν ἔγω γράψωτα, ἀναπαύω τοὺς γράμματα"

4. Πάγω στήν ἐνύληση τῶν ἔκφρασεων συστατικῶν, π.χ.

— "Κά ἀναλύσετε τήν ἀκόλουθη φράση στή συστατικά της: "Ὁ Γιάννης, ὁ χιὸς τῆς ἀδελφῆς μου, κέρσας τό γιορτιῆ του μελετώντας γιό τό πανεπιστήμιον".

5. Ἀσκήσεις σύμφωνα μέ ἕνα μετασχηματιστικό πρότυπο, π.χ.

— "Κά φτιάξετε φράσεις ἔχοντας ὡς πρότυπο τό ἀκόλουθο σχῆμα:
Τό ἐστιατόριο εἶναι στενόν. θά εἴμε στό ἐστιατόριο → Τό ἐστιατόριο στό ὅποιο θά εἴμε εἶναι στενόν".

— "... Ἡμεῖς εἰδοποιήσαμε ὁ ὑπάλληλος → Εἰδοποιηθήκαμε ἀπὸ τόν ὑπάλληλον".

— "... Ἐγώ καί διδάσκαλος τήν ἐφημερίδα → "Ἐγώ καί διδάσκοντας τήν ἐφημερίδα".

— "... Διδάσκαλος πολύ καί πῶς στό πανεπιστήμιον → "Ἀν δέν εἶχα διδάσκει πολύ, δέ δέ κόνινα στό πανεπιστήμιον".

— "... Δέ σοῦ ἔγραψα, γιατί δέν εἶχα καιρό → "Ἀν εἶχα καιρό, θά σοῦ ἔγραψα".

— "... Δέ μέ νοιάζει νά δουλεύω σκληρά → "Ὅχι, ὅτι μέ νοιάζει νά δουλεύω σκληρά".

— "Προσθέστε ἕνα ἐπίθετο στό οὐσιαστικό: Τό παιδί εἶναι τήν μπέλα" ἢ

— "Προσθέστε ποσολογικούς συνδέσμους στή φράση: Βιβλία, καρτίδια, μολύβια ἦσαν πετομένα κατανύχας"

— "Προσθέστε ἐπίρρημα στή φράση: "Ἐργάζομαι εἶναι καλόν"

Κ.Ο.Κ.

θα ήθελα επίσης να κάνω τίς εξής συμπληρωματικές παρατηρήσεις:

α) "Ότι τὰ τωρινά σχολικά βιβλία Γραμματικής καί Συντακτικοῦ, καί μετά τή συγγραφή τοῦ νέου διδακτικοῦ βιβλίου, θά εξακολουθήσουν νά διανέμονται στους μαθητές, γιά νά χρησιμοποιοῦνται ὡς βιβλία ἀναφορᾶς (βιβλία δηλαδή στά ὁποῖα θά καταφεύγουν οἱ μαθητές γιά νά ἐπιδιορθώσουν τίς ἀπορίες τους).

β) "Ότι τὰ τωρινά σχολικά βιβλία Γραμματικής καί Συντακτικοῦ πρόσφεραν ἐξαιρετικά χρήσιμες ὑπηρεσίες - καί γι' αὐτό ἐπιδιοκιμώστηκαν γενικά - κατά τόν πρῶτο καιρό τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης τοῦ 1976, ὅταν ἦταν ἀνάγκη νά παγιωθεῖ ἡ δημοτική γλῶσσα καί νά προσφερθοῦν στους ἐκπαιδευτικούς καί τούς μαθητές τά βασικά σχολικά βοηθήματα. Καί ἀκριβῶς γι' αὐτό τό λόγο, δηλαδή ἐπειδὴ στάθηκε τόσο ἀποδοτική καί ἀποτελεσματική ἡ σταδιοδρομία τῶν βιβλίων αὐτῶν, εἴμαστε σέ θέση τώρα νά προχωρήσουμε μερικά βήματα πιά μπροστά.

γ) "Ότι εἶναι φανερό πῶς οἱ ὀδηγίες πού ἔχουμε, ἀπό καιρό τώρα, δώσει στους ἐκπαιδευτικούς γιά τή γλωσσική διδασκαλία δέν ἐναρμονίζονται καί δέν ἐξυπηρετοῦνται ἀπό τά διαθέσιμα βιβλία τῆς Γραμματικῆς καί τοῦ Συντακτικοῦ. "Ἔτσι, διδακτικές ὀδηγίες καθώς:

- "Διδάσκοντας τή Γραμματική δέν ἀποβλέπουμε πιά ἀπλῶς στήν ἐπίσημανση τύπων καί τή συναγωγή κανόνων, ἀλλά προπάντων στήν παρουσίαση συνολικῆς καί ὁλοκληρωμένης γλωσσικῆς εἰκόνας. "Ἔτσι δέν πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται γιά τή διδασκαλία μεμονωμένοι τύποι ἀλλά ὁλοκληρωμένες φράσεις, μέσα στίς ὁποῖες οἱ μαθητές θά ἐπισημαίνουν τή λειτουργική παρουσία τῶν τύπων πού μᾶς ἐνδιαφέρουν I...I".

- "Ἐφόσον ἡ γραμματική ὕλη εἶναι οἰκεία στους μαθητές, σέ κάθε διδακτική ὥρα μπορούμε νά ὁλοκληρώνουμε τή διδασκαλία μιᾶς ἐνότητας μέ κάποια ἔκταση /.../. Γιά τόν ἴδιο λόγο, ἐφόσον διαπιστώνουμε ὅτι ἕνα κεφάλαιο διδάχθηκε ἐκανοποιητικά στό Δημοτικό Σχολεῖο, δέν εἶναι ἀνάγκη νά τό διδάξουμε συστηματικά".

- "Καί ἡ διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ/.../ ἀποβλέπει στή διεύρυνση καί συστηματοποίηση τῶν γλωσσικῶν γνώσεων τοῦ παιδιοῦ. Αὐτό σημαίνει ὅτι μέ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ συντακτικοῦ δέν ἀποσκοποῦμε νά μάθουμε τό παιδί νά μιλάει τῇ νέα ἑλληνική /.../. 'Επιδόλωξη τῆς διδασκαλίας εἶναι νά ἀνεβῶσουμε τό γλωσσικό ἐπίπεδο τοῦ παιδιοῦ /.../" (βλ. 'Οδηγίες ΚΕΜΕ, τευχ. Α' σέ. 56-57), δέν μποροῦν νά ὑλοποιηθοῦν μέ βιβλία ὅπως τὰ σημερινά, πού ἔχουν δηλαδή τήν παραδοσιακή μορφή Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ.

'Ακολουθῆσε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

'Ἡ κατατοπιστική καί προσεγμένη εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Δ. Τομπατῆ με βρῶσκει σύμφωνο στά περισσότερα σημεῖα. "Ἄν κάτι ἔχω νά προσθέσω εἶναι τά ἑξῆς:

α) Σήμερα, πού πιστεύουμε ὅτι ἦρθε ἡ ᾠρα νά ἐπιχειρήσουμε νά δώσουμε κάτι πῶ οὐσιαστικό καί πῶ σύγχρονο σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τῇ γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου, ὀφείλουμε νά παραδεχτοῦμε ὅτι δέν θά φτάναμε τόσο σύντομα σ' αὐτή τήν αἰσιδόξη διαπίστωση ἂν δέν εἶχε ὑπηρετηθεῖ κατὰ τόν καλύτερο τρόπο ἡ γλωσσική διδασκαλία τῆς δημοτικῆς μέ τά ἀναλυτικά προγράμματα καί ἰδιαίτερα μέ τά διδακτικά ἔγχα ρίδια πού ἐκπονήθηκαν ἀπό τό 1976 καί ἑξῆς: τήν προσαρμοσμένη Γραμματική τοῦ Μ. Τριανταφυλλῆ καί τό Συντακτικό τῆς Νεοελληνικῆς. 'Ἡ βοήθεια πού ἔδωσαν τά δύο αὐτά βιβλία στούς μαθητές, τόν καθηγητή ἀλλά καί γενικότερα στήν πνευματική μας ζωή ἀξίζει νά ἀναγνωριστεῖ ἀπ' ὅλους μας. Κυριολεκτικά "τήν 'Ελλάδα ἐπαίδευσαν" τά δύο αὐτά βιβλία.

β) Νομίζω ὅτι ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Τομπατῆ θά πρέπει νά δλοκληρωθεῖ μέ τήν προσθήκη παραγράφων πού θά εἰσηγοῦνται: α) τίς τάξεις τοῦ Γυμνασίου στίς ὁποῖες θά διδαχτεῖ τό μάθημα, β) τίς ἀπαιτούμενες ἐβδομαδιαῖες ὥρες διδασκαλίας καί γ) πρόβλεψη γιά νά ἀποκτήσουν μέ τῇ γλωσσική διδασκαλία τῆς δημοτικῆς στό Γυμνάσιο, ὑπόδομή πού θά κἀνει ἀνετότερη προσπέλαση στή γνώση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς (κυρίως τῆς ἀττικῆς διαλέκτου) στό Λύκειο. γ) Οἱ προτεινόμενοι ἀπό τόν κ. Τομπατῆ

φιλόλογοι, γιά τή συγκρότηση 'Ομάδας εργασίας, εἶναι λαμπροί ἔκπαι-
δευτικοί, ἐπιστήμονες καί ἄνθρωποι, ἐργατικοτάτοι καί συνεργατικό-
τατοι. Θεωρῶ πᾶρα πολύ δύσκολο νά γίνεи καλὺτερη ἐπιλογή. Μόνο πού
κρίνω χρήσιμη τήν παρουσία καί ἐνός ἀπό τοὺς γλωσσολόγους μας πού πλαι-
σιώνουν τίς πανεπιστημιακές σχολές. δ) 'Η μετριοφροσύνη τοῦ συναδέλφου
κ. Δ. Τομπαζόη τόν δόξησαν νά εἰσηγηθεῖ νά ἐποπτεύσει τήν ἐργασία
"Ἐναν ἀπό μᾶς". Πιστεύω ὅτι ἀπό κάθε ἄποψη ὁ καταλληλότερος εἶναι ὁ
ἴδιος, γι' αὐτό προτείνω νά διατυπωθεῖ ἡ πρότασή μου ὡς ἐξῆς: 'Η ὁμά-
δα θά ἐργαστεῖ ὑπὸ τήν ἐποπτεία τοῦ κ. Δ. Τομπαζόη. δ) Γιά νά ὁλο-
κληρωθεῖ μέ τήν ἀπαιτούμενη ἄνεση ἡ ὅλη ἐργασία (καί μέ δεδομένο
ὅτι ἡ 'Ομάδα ἐργασίας, πρίν δώσει τελική μορφή στό βιβλίο εἶναι χρη-
σιμότατο ἡ ἴδια νά λάβει μέρος σέ πειραματική ἐφαρμογή σέ ὀρισμένα
Γυμνάσια) προτείνω ἡ προθεσμία πού θά δώσουμε εἶναι δύο ὁλόκληρα scho-
λικά ἔτη.

'Ο κ. Τομπαζόης ἀπαντώντας εἶπε: Γιά τό ὥραριο διδασκαλίας, τοῦ-
το μόνο μποροῦμε νά ποῦμε ἀπό τώρα: ὅτι θά εἶναι συνάρτηση τοῦ ἀνα-
λυτικοῦ προγράμματος πού θά καταρτιστεῖ ἀπό τήν ὁμάδα ἐργασίας, Προ-
σωπικά, σκέφτομαι ὅτι μπορεῖ νά ὁλοκληρωθεῖ στίς δύο πρῶτες τάξεις
τοῦ γυμνασίου, ἐνῶ στήν τρίτη νά γίνεται ἡ διδασκαλία τῆς "Ἐπιτομῆς
τῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας", ὅπως καί τώρα.

Γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ κεφαλαίου τῆς "Ἐπιτομῆς" γιά τίς ἀρχαῖες
διαλέκτους μέ κείμενα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου (γιά τή διευκόλυνση τῆς
μετάβασης στό ἀρχαῖα ἐλληνικά στήν α' λυκείου) εἶμαι καταρχήν σύμφωνος.
"Ὅμως πρέπει νά δηλώσω ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ συναντᾷ σή-
μερα τίς μεγαλύτερες δυσκολίες ἀπό τοὺς μαθητές.

Γιά τή διεύρυνση τῆς προθεσμίας πρὸς τήν ὁμάδα ἐργασίας ἀπὸ 12-15
μήνες σέ δύο χρόνια, δέν ἔχω ἀντίρρηση. "Αν καί μέ τήν ἀρχική προθεσμία
στόχος ἦταν ἡ παραγωγή βιβλίου γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84. 'Η προτει-
νόμενη ἐπιμήκυνση ὅμως θά ἔδινε τήν εὐκαιρία καί γιά κάποια πειραματι-
κή ἐφαρμογή, καί γι' αὐτό νομίζω πῶς πρέπει νά γίνεи δεκτὴ.

Στή συνέχεια πήρε τό λόγο ό κ. Φ. Βώρος ό όποϊός ειπε :

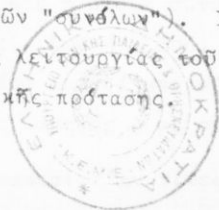
1.- Κατ' αρχή νομίζω ότι όφείλουμε μνεία εύγνώμονα πρός εκείνους πού τό 1976 παρέλαβαν τήν έπιστημονική προσφορά τοϋ Μ. Τριανταφυλλίδη καί τήν προσόμοσαν στή διδακτική ανάγκη καί έδωσαν βιβλίο πού λειτούργησε θετικά σέ κρίσιμη ώρα γλωσσικής άγωγής, όταν δηλαδή ή δημοτική ειχε κερδίσει στή συνείδηση τής μεγάλης πλειονότητας καί χρειαζόμασταν τό κατάλληλο έγχειρίδιο περιγραφής τής δημοτικής.

2.- Νομίζω ότι ό λόγος άναφορās ένός άρθρου τοϋ 1976 (σελ. 4, στίχοι 12-14 τής εϊσήγησης τοϋ κ. Τομπαΐδη) σκοπό έχει νά μās πεϊ ότι βαδίζουμε πρός ένιαία διδασκαλία γραμματικής-σύνταξης, άρα πρός συγγραφή ένός μόνο βιβλίου καί άρα πρός ένιαία διδασκαλία πλέον.

3.- 'Αναριωτιέμαι, άν πλύν τόν κ. Τομπαΐδη άλλος άπό τούς προτεινόμενους συνεργάτες καταγίνονται μέ τή σύγχρονη γλωσσολογία; άν όχι, θά πρότεινα νά άναζητήσει κάποιον άκόμη συνεργάτη μέ αύτή τήν ειδική προπαιδεία, όχι κατ' ανάγκη άπό τό χώρο τών Πανεπιστημίων, γιατί αύτό πού ένδιαφέρει έμās δέν είναι οί έπιστημονικές-γλωσσολογικές άντιδράσεις αλλά ή διδακτική πρακτική.

4.- 'Υποθέτω ότι ή 'Επιτροπή πού θά συγκροτηθεϊ θά λάβει ύπόψη κάποια βιβλία πού βγήκαν άπό πειραμτική προσπάθεια, όπως λ.χ. τήν πρόσφατη έκδοση τοϋ Παιδαγ. 'Ινστιτούτου Κύπρου (παρουσίαση στό τεϋχος 20 τοϋ περιοδ. Νέας Παιδείας).

5.- 'Επίσης, ύποθέτω - άναφερόμενος καί σέ παλαιότερες συζητήσεις μέ τόν κ. Τομπαΐδη - ότι έχει ώριμάσει τό κλίμα γιά είσαγωγή στή γλωσσική διδασκαλία καί τοϋ κεφαλαίου: "λογική (υπο)δομή τής γλώσσας", πού είναι αίτημα διπλό: γιά καλύτερη κατανόηση τοϋ γλωσσικού φαινομένου - όργάνου επικοινωνίας λογικών όντων καί γιά διευκόλυνση τής διδασκαλίας τών μαθηματικών (π.χ. τοϋ κεφαλαίου τών "συνόλων"). Χαρακτηριστικά έπισημαίνω τήν περίπτωση τής λογικής λειτουργίας τοϋ συνδετικού ή τοϋ επιθετικού προσδιορισμοϋ ή τής ειδικής πρότασης.

6.- 'Η προθεσμία τῶν δύο ἐτῶν - ἂν συνεπάγεται ἀπόσπαση ἀπὸ τὸ διδακτικὸ καὶ λοιπὸ ἔργο - μοῦ φαίνεται πάρα πολὺ μεγάλη.

'Απαντώντας ὁ κ. Τομπαῖδης εἶπε: "Ὅχι μόνο τὸ κυπριακὸ βιβλίον γλωσσικῆς διδασκαλίας, τὸ ὁποῖο μνημόνευσε ὁ κ. Βῶρος, ἀλλὰ τὰ σχετικὰ διδακτικά βιβλία, τοῦ δημοτικοῦ, τοῦ γυμνασίου καὶ τοῦ λυκείου, δέκα περίπου χιλίων εἶναι στὴ διάθεσίν μας (τὰ εἴχαμε παραγγεῖλει ἀπὸ πέραι καὶ μᾶς τὰ ἔστειλαν) καὶ τὰ συμβουλευδμάστε.

Γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν στὴ γλωσσικὴ διδασκαλίαν τοῦ κεφαλαίου "λογικὴ δομὴ τῆς γλώσσας" σημειῶνω (α) ὅτι οἱ γλωσσολόγοι μιλοῦν γιὰ τὴ δομὴ καὶ τὴ λειτουργίαν τῆς γλώσσας, ὅχι εἰδικὰ γιὰ λογικὴ ἢ αἰσθητικὴ ἢ ἄλλαν γλωσσικὴ δομὴ, (β) ὅτι ἡ Μετασχηματιστικὴ Γραμματικὴ -στοιχεῖα τῆς ὁποίας πιστεύω ὅτι θὰ βροῦν μὲ κάποια μορφή θέση στὸ πρόγραμμα -ἀσχολεῖται βασικὰ μὲ τὴν ἐκλογίκευσιν τῆς γλώσσας καὶ μὲ τίς καθολικὰς δομὰς τῆς.

Στὴ συνέχεια τὸ λόγον ἔλαβε ὁ Εἰσηγητὴς κ. Κυρ. Κατσιμάνης ὁ ὁποῖος εἶπε: 'Ὁ προτεινόμενος τρόπος διδασκαλίας θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ δυναμικός, γιατί δέν κερματίζει πλέον ὀρισμένα γλωσσικά στοιχεῖα (λ.χ. συντακτικά, γραμματικά) προσφέροντάς τα χωριστά, ἀλλὰ τὰ παρουσιάζει μὲ τὴ φυσικὴ μορφή τοῦ λόγου, στὸ πλαίσιο συγκεκριμένων γλωσσικῶν καταστάσεων, ὅπου τὰ νοήματα - τὸ "περιεχόμενο" - ἐκφράζονται μὲ γλωσσικά στοιχεῖα πού συνυφαίνονται μεταξὺ τους, "Ἄλλωστε ὑπάρχει προηγούμενο ἀνάλογον βιβλίου: πρόκειται γιὰ τὸ βιβλίο "'Η γλώσσα μου" τῶν Σταύρου κτ., πού θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς πηγὴ ἔμπνευσης γιὰ τοὺς μελλοντικούς συγγραφεῖς, μολονότι τὸ βιβλίο πού ἀνέφερα εἶναι καὶ παιδαγωγικὸ καὶ γλωσσικὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψη τοῦ περιεχομένου τῶν κειμένων του ἀπαρχαιωμένο.

Θὰ ἤθελα νὰ σταθῶ σὲ ἕνα σημεῖον πού ἀναφέρθηκε: Στὴ λογικὴ δομὴ τῆς γλώσσας. Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ γλώσσα καὶ ἡ σκέψις συνυφαίνονται ὅτι ἡ μία εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς ἄλλης. Σωστὴ γλώσσα σημαίνει σωστὴ σκέψις, καὶ τὸ ἀντίστροφο. Ἐπομένως τὸ μόνο πού θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ στὸ βιβλίο εἶναι νὰ δειχτεῖ ἀκριβῶς στοὺς μαθητές - μὲ συγκεκριμένα παραδείγματα ὅτι γλώσσα καὶ σκέψις συνυφαίνονται. "Ἄν γίνῃ αὐτό-

ρύθμισιν τοῦ 1964-1967 ἐδιδάσκετο ἐπὶ δύο ὥρας εἰς ἑκάστην τῶν τριῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου, μὲ ἀποτέλεσμα τώρα νὰ ἐπιχειρῆται, χωρὶς ἐπιτυχίαν νομίζω, ἡ διδασκαλία τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, διὰ τὴν ὁποία ἄλλοτε ἐχρησιμοποιεῖτο τὰ τέσσαρα πρῶτα ἔτη διδασκαλίας τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσεως, εἰς μόνην τὴν πρώτην τάξιν Λυκείου. Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν πιστεύω ὅτι ἐπιβάλλεται μεταβολὴ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης.

Ὅποιαδήποτε πᾶντως μεταβολὴ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης, πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως νέων βιβλίων, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ πειραματικῶς, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τοῦ πειραματισμοῦ νὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς τὰ προγράμματα καὶ τὰ ὀριστικά βιβλία, πρὸ τῆς γενικῆς ἐφαρμογῆς εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, πρὸς ἀποφυγὴν σπατάλης καὶ ἀσκοπῶν ἀναστατώσεων εἰς τὰ σχολεῖα.

Τέλος τὸ λόγον ἔλαβαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τοῦ Τμήματος καὶ μὲ τίς ἀπόψεις πού ἐξέφρασαν ἀποσαφηνίστηκαν ὅλα τὰ σημεῖα τῆς εἰσηγήσεως.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Δ. Τομπαῖδου καὶ τίς ἀπόψεις τῶν μελῶν του,

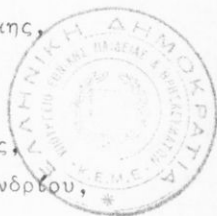
ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

1.- Δέχεται τὴν εἰσήγησιν τοῦ Δημ. Τομπαῖδου ὡς ἔχει.

2.- Προτείνει τὴ συγκρότησιν ὁμάδας ἐργασίας γιὰ τὴ σύνταξιν τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ τὴ συγγραφὴ τῶν σχολικῶν βοηθημάτων (μαθητῆ καὶ καθηγητῆ) τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας τοῦ γυμνασίου καὶ τοῦς

- 1) Δημήτριον Τομπαῖδον, Σύμβουλον Β' ΚΕΜΕ,
- 2) Χρίστο Τσολάκην, Καθηγητὴν Πειρ. Σχ. Παν. Θεσ/νίκης,
- 3) Ἐμμαν. Λανάρη, " " " " "
- 4) Δ. Τάνη, Καθηγητὴν Β' Γυμνασίου Θεσ/νίκης,
- 5) Νίκο Γρηγοριάδην, Καθηγητὴν Γυμνασίου Ν. Πεντέλης,
- 6) Δημήτριον Πλατανίτη, Καθηγητὴν Α' Γυμνασίου Χαλανδρίου,
- 7) Ἐναν ἐκπρόσωπον τῆς ΟΑΜΕ,
- 8) Ἐναν ἐκπρόσωπον τῆς ΟΙΕΛΕ,

οἱ ὁποῖα νὰ ἀποσπαστοῦν ἐξολοκλήρου στὸ ΚΕΜΕ.

3.- Προθεσμία για την ολοκλήρωση της εργασίας ορίζεται 2 χρόνια από την κοινοποίηση της απόφασης για τη συγκρότηση της ομάδας. Μέσα στην προθεσμία αυτή περιλαμβάνεται και χρόνος για την πειραμτική εφαρμογή του προγράμματος και του βιβλίου σε ορισμένα σχολεία, ώστε να είναι δυνατό να βελτιωθούν πριν λάβουν την οριστική μορφή τους.

..//.

ΘΕΜΑ 2ο - "Εγκριση συμπληρωματικής πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως 'Ελευθέρων Βοηθημάτων 'Αγγλικής.

'Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶπε τὰ ἑξῆς:

'Η Δ/ση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μὲ τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.25/3/Γ/798/12-2-82 μᾶς διαβιβάζει τὸ πρακτικὸ 'Επιτροπῆς κρίσεως ἑλευθέρων βοηθημάτων 'Αγγλικῆς γλώσσας.

1.- 'Η ἐπιτροπὴ Κρίσεως ποὺ πρότεινε τὸ Τμήμα ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς:

- α) 'Αννα Παπαντωνίου, Γεν. 'Επιθεωρήτρια 'Αγγλικῶν, ὡς Πρόεδρο
 - β) Καλλιρόη Σέττα, καθηγήτρια Β' Λυκείου 'Αρσακείου Ψυχικοῦ, καί
 - γ) Τριαντάφυλλο Τριανταφύλλου, εἰδικὸ συνεργάτη τοῦ ΚΕΜΕ, ὡς μέλη,
- μὲ τὴν πράξη τῆς τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1982,

ὁμόφωνα ἀποφάνθηκε

Εἰσηγεῖται α) νὰ συστηθοῦν τὰ κάτωθι βιβλία:

1) PROJECT GB (ἔκδ. Μ.Γ.Ρ) βιβλία 1-9 μὲ τὰ ἀντίστοιχα βιβλία τοῦ δασκάλου γιὰ ἄσκηση στὸ γραπτὸ καί προφορικὸ λόγῳ γιὰ Γ' Γυμνασίου καί Α' Λυκείου (103 ὀρχ. τοῦ μαθητῆ καί 84 ὀρχ. τοῦ δασκάλου).

2) GOING PLACES (ἔκδ. LONGMAN) γιὰ ἄσκηση στὸ γραπτὸ καί προφορικὸ λόγῳ γιὰ Γ' Γυμνασίου καί Α' Λυκείου (385 ὀρχ. τὸ καθένα).

3) AUTHENTIC ENGLISH (1-2 ἔκδ. Ο.Υ.Ρ.) γιὰ ὅλες τὰς τάξεις τοῦ Λυκείου γιὰ ἄσκηση ἀνάγνωσης καί κατανόησης κειμένου (ὀρχ. 263 τὸ Νο 1 καί 293 τὸ Νο 2).

4) WRITING FOR EFFECT (ἔκδ. Ο.Υ.Ρ.) γιὰ FIRST CERTIFICATE IN ENGLISH (ὀρχ. 173).

καί β) νὰ μὴ συστηθοῦν τὰ

1) HOLIDAY ENGLISH (ἔκδ. Μ.Γ.Ρ). Δὲν δύναται νὰ θεωρηθεῖ σὰν μὴ κύριον βοήθημα οὔτε σὰν σειρὰ ἀσκήσεων ἐπειδὴ εἶναι εἰδικὰ σχεδιασμένη γιὰ καλοκαιρινὰ ἐντατικὰ τμήματα μὲ κύρια ἔμφαση στὸν προφορικὸ λόγῳ

2) ACTIVITIES (Έκδ. LONGMAN). Είναι εξειδικευμένο βιβλίο και απευθύνεται σε συγκεκριμένες ομάδες αγγλικών, οι οποίοι προτίθενται ή να ταξιδέψουν στο εξωτερικό ή να κάνουν μια σύντομη έντατική επανάληψη.

3) STREAMLINE (Έκδ. O.U.P). Είναι σειρά βιβλίων και η κρίση της 'Επιτροπής δεν αφορούσε στην αξιολόγηση διδακτικών βιβλίων που αποτελούν σειρά, αλλά στην κρίση μη κύριων βοηθημάτων και βιβλίων ασκήσεων.

4) CROSSTALK (Έκδ. O.U.P). Τα βιβλία άπαιτούν ειδικές αΐθουσες και ειδικά όπτιακουστικά μέσα πράγμα στο οποίο δεν ανταποκρίνεται η σημερινή σχολική πραγματικότητα.

Είσηγοῦμαι στο Τμήμα μας να εγκρίνει τη συμπληρωματική πράξη της 'Επιτροπής Κρίσης των ελεύθερων βοηθημάτων 'Αγγλικής για το σχ. έτος 1981-82.

Το Τμήμα αφού άκουσε τον εισηγητή

αποφαίνεται όμοφωνα

άποδέχεται την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου ως έχει.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ διορισμὸ σὲ σχολεῖτα Μ.Ε. τοῦ καθηγητῆ
τῶν Καλλιτεχνικῶν Χαράλαμπου Μπαζιωνῆ.

Ὁ κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος γιὰ τὸ 3ο θέμα τῆς
ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Ἡ Διεύθυνση προσωπικοῦ Μ.Ε. Τμήμα Α' μέ τὸ ἔγγραφὸ τῆς Δ/4097/
10-2-1982 μᾶς διαβιβάζει τὰ δικαιολογητικὰ τοῦ Μπαζιωνῆ Χαράλαμπου
τοῦ Γεωργίου μέ τὴν παράκληση νὰ γνωματεύσουμε ἂν αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς
νὰ διδάξει τὰ καλλιτεχνικὰ μαθήματα στὰ σχολεῖτα Μ.Ε. ὅπως φαίνεται ἀπὸ
τῇ 9046/4-12-1981 βεβαίωση τοῦ ΔΙ/Κ.Α.Τ.Ε.Α. τὸ δίπλωμα διακοσμητικῆς
τοῦ Μπαζιωνῆ Χαράλαμπου τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας
εἶναι ἱσότιμο μέ τὰ διπλώματα ποὺ ἀπονέμονται ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ἀνώτατα
ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα. Ἐξάλλου ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σπου-
δῶν τοῦ Μπαζιωνῆ Χαράλαμπου αὐτὸς εἶναι κάτοχος τῆς ὕλης ποὺ προβλέ-
πεται ἀπὸ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τῶν καλλιτεχνικῶν μαθημάτων τοῦ Γυμνα-
σίου καὶ τοῦ Λυκείου. Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω μέ τὴν προϋπόθεση ὅτι
ὁ Μπαζιωνῆς Χαράλαμπος εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξατάξειου Γυμνα-
σίου ἢ τοῦ Λυκείου ὅπως ὁ Ν. 309 (ἄρθρο 35 παρ. 4) δρίζει εἰσηγοῦμαι
ὅτι αὐτὸς εἶναι σὲ θέση νὰ ἀσκήσει τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λει-
τουργοῦ σὲ σχολεῖτα Μ.Ε. ὡς καθηγητῆς καλλιτεχνικῶν μαθημάτων.

Τὸ Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τὸν ἀρμόδιο γιὰ τὸ θέμα εἰσηγητῆ

ἀποφάσισε

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Α. Ἀδαμόπουλου, Συμβούλου Β',
ὡς ἔχει.

Ἡ συζήτηση γιὰ τὸ 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοίνωσε στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τῶν κάτωθι ἐγγράφων:

- 1) 924/2-3-82 (θέματα ἐκπαιδευτικά Δ. Ἐπιθεωρήσεως Περ. Πυλίας).
- 2) 940/3-3-82 παράταση ἀποσπάσεως Πολυξένης Οἰκονομοπούλου ΓΕΜΕ.
- 3) 1051/5-3-82 Ἀνάθεση διδ. μαθήματος στή ΣΕΛΜΕ Ἡρακ λείου.
- 4) 1084/9-3-82 Ἀνακοίνωση γνωμοδότησης γιὰ χρησιμότητα βιβλίου.
- 5) 706/22-2-82 Ἐφαρμογή ΣΕΠ στὰ Γυμνάσια.
- 6) 927/2-3-82 Προμήθεια Γεωγραφικῶν Χαρτῶν.
- 7) 783/25-2-82. Ἀνατύπωση ἐγκεκοιμένων διδ. βιβλίου Λυκείου σχ. ἔτους 1982-83.
- 8) 730/24-2-82 Ἀνάθεση διδ/λίας μαθήματος στή ΣΕΛΜΕ Πατρῶν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας
[Signature]
Δῆμ. Ζαραφωνίτου

Π Ρ Α Ξ Η 13/1982

Σήμερα 15 Μαρτίου 1982, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς, Μεσογείων 396) μέ πρόεδρο τόν κ. Ἀθανάσιο Κομίνη, ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος σπῆ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῦρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ἰω. Σκορδίλης, Εἰδ. Σύμβουλοι Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, εἰσηγητές, καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', γιὰτί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη υπηρεσιακή ὑποχρέωση, καί ὁ κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλος, εἰσηγητής, γιὰτί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο - Ἐγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλευθέρου βοηθήματος Γραμματικῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Α' Λυκείου.
Εἰσηγητής Ἡλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο - Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τή διδασκαλία 1) Ἀγγλικῆς 2) Γαλλικῆς 3) Γερμανικῆς γλώσσας, 4) Οἰκ. Οἰκονομίας καί 5) Καλλιτεχνικῶν.
Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῦρος, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

Θέμα 3ο - Κρίση γιά τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου Ἡ φυσική Ἀγωγή ἀπό τό 394 μ.Χ.
Εἰσηγητής Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θ έμα 2ο - 'Ελεύθερα βοηθήματα για τή διδασκαλία 1) 'Αγγλικής 2) Γαλλικής 3) Γερμανικής γλώσσας 4) Οίκ. Οικονομίας καί 5) Καλλιτεχνικών.

'Ο αρμόδιος εισηγητής για τά έλεύθερα βοηθήματα τής 'Αγγλικής γλώσσας κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' είπε τά εξής:

1. 'Επειδή δέν έχουμε κρατικά έπίσημα βιβλία για τή διδασκαλία τών παραπάνω μαθημάτων κάθε χρόνο εισηγούμαστε τή συγκρότηση ειδικών 'Επιτροπών Κρίσης έλεύθερων βοηθημάτων για τά αντίστοιχα μαθήματα.

2. Για τήν κρίση έλεύθερων βοηθημάτων τής 'Αγγλικής για τό σχολ. έτος 1982-83 για τούς μαθητές Γυμνασίου - Λυκείου προτείνουμε τή συγκρότηση 'Επιτροπής Κρίσης έλεύθερων βοηθημάτων 'Αγγλικής Γλώσσας, προκειμένου ή 'Επιτροπή αύτή νά αποφανθεῖ για τήν καταλληλότητα βιβλίων τών παρακάτω κατηγοριών:

- α) διδακτικών βιβλίων (σειρών) για τήν κανονική διδασκαλία
- β) βιβλίων Γραμματικής καί άσκήσεις δεξιοτήτων (προαιρετικής χρήσης)
- γ) λεξικών (προαιρετικής χρήσης)
- δ) συμπληρωματικών άναγνωσμάτων (SUPPLEMENTARY READERS), έπίσης προαιρετικής χρήσης. καί
- ε) Είδικών βοηθημάτων για σχολεῖα πού έχουν "προχωρημένα τμήματα" (FIRST CERTIFICATE καί PROFICIENCY).

3. Θεωρούμε σκόπιμο ή 'Επιτροπή Κρίσης έλεύθερων βοηθημάτων νά συγκροτηθεῖ από έποπτικό καί διδακτικό προσωπικό τής δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης γιατί καί ή πείρα μās έχει πείσει ότι τέτοια συγκρότηση είναι ή πιό κατάλληλη καί γιατί πός τήν ίδια κατεύθυνση φαίνεται νά οδηγούν οι άπόψεις τής Πανελλήνιας "Ένωσης Καθηγητών 'Αγγλικής Γλώσσας, δηλ. αυτών πού πρόκειται νά διδάξουν μέ βάση τά προκρινόμενα βιβλία.

4. Είσηγούμεστε ή 'Επιτροπή νά συγκροτηθεῖ ἀπό τούς:

α. Δημ. Γαροῦτσο, ΓΕΜΕ (Συγγροῦ 56) ὡς πρόεδρο

β. 'Ακριδέλη Παῦλο, Α' Γυμνάσιο Γαλατσίου

γ. Κατσάνη Βασ., Α' Γυμνάσιο Χολαργοῦ

δ. Μάστορα Βασιλική, Α' Γυμνασίου 'Αθηνῶν (Πλάκα)

ε. Βασιλάκος 'Εμμανουήλ, τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς (Ν. Σμύρνη) ὡς μέλη
("Ολοι οἱ παραπάνω: - β, γ, δ, ε - εἶναι καθηγητές 'Αγγλι-
κῆς γλώσσας).

Γιά τήν περίπτωση πού ὁποιοσδήποτε ἀπό τούς παραπάνω καλύπτεται
προτείνουμε ἀναπληρωματικά μέλη τούς:

α. Παρταλίδη Μελοπομένη, καθηγήτρια 'Αγγλικῆς τῆς Βαρβακείου Σχολῆς
καί

β. Βῆκα Κλεάνθη, καθηγητή 'Αγγλικῆς τοῦ Α' Λυκείου 'Αθηνῶν (Πλάκα).

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου καί τή
συζήτηση πού ἀκολούθησε ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁμόφωνα.

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου στό σύνολό της.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τά ἐλεύθερα βοηθήματα τῆς γαλλικῆς
γλώσσας κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

Γιά ἄλλο ἓνα σχολικό ἔτος κρίνεται ἀπαραίτητο νά καταφύγουμε
στή μεθόδευση τῆς σύστασης "ἐλεύθερων βοηθημάτων" γιά νά καλυφθοῦν
οἱ διδακτικές ἀνάγκες τοῦ μαθήματος τῆς Γαλλικῆς στά Σχολεῖα Μ.Ε.

Τό ὅτι ἡ μεθόδευση αὐτή εἶναι κυριολεκτικά "λύση ἀνάγκης" (καί μάλιστα ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τήν παροχή δωρεάν παιδείας), πρέπει νά κάνει ὅλους τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς (καί φυσικά καί τό ΚΕΜΕ) νά μεριμνήσουν ὥστε τό συντομότερο νά δοθεῖ πειστικότερη λύση καί σύμφωνη μέ τό γενικότερο πνεῦμα παιδείας. Ἡδὴ πέρυσι, Ἐπιτροπή πού ἐργάστηκε ὑπό τήν Προεδρία μου, ὑπέβαλε ὁλοκληρωμένη πρόταση μέ προδιαγραφές συγγραφῆς σειρῶν βιβλίων Γαλλικῆς πού ἀνταποκρίνονται σέ ὅλες τίς ἀπαιτήσεις πού προβλέπει ἡ σύγχρονη διδακτική πράξη. Νομίζω ὅτι ἡ ὑπεύθυνη αὐτή ἐργασία καιρός εἶναι νά ἀξιοποιηθεῖ.

Ὅσο γιά τό σχ. ἔτος 1982-83, εἰσηγοῦμαι τήν συγκρότηση Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἐλευθέρων βοηθημάτων Γαλλικῆς, ὅστερα ἀπό συνεργασία μέ τῆς ΓΕΜΕ Γαλλικῆς κυρίες: Σ. Κουρκουτίδου καί Ἀθ. Πάτση. Ἡ Ἐπιτροπή αὐτή θά συγκροτηθεῖ ὡς ἑξῆς:

1. Σοφ. Κουρκουτίδου, ΓΕΜΕ Γαλλικῆς, ὡς Πρόεδρος.
2. Ἀθ. Πάτση, ΓΕΜΕ Γαλλικῆς.
3. Ἰω. Ρουγκέρης, καθηγητής Ἰωνιδείου Πρ. Σχολῆς, μετεκπαιδευόμενη στό Δ.Μ.Ε.
4. Εἰρ. Δραγκιώτου, καθηγήτρια 7ου Λυκείου Ἀθηνῶν, μετεκπαιδευόμενη στή ΣΕΑΜΕ.
5. Ἀθ. Τσαλίκη, βοηθός στό Γαλλικό Τμήμα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Παν/μίου Ἀθηνῶν.

Ἀναπληρωματικά μέλη:

1. Εὐθ. Κυριαζόπουλος, καθηγητής 34ου Γυμνασίου Ἀθηνῶν
2. Ἀλ. Μεγαρίτη καθηγήτρια Βαρβακείου Προτύπου Σχολῆς.

Ἡ Ἐπιτροπή θά κρίνει ἐξ ἀρχῆς:

- α) Ὅλες τίς σειρές διδακτικῶν βιβλίων (κύριο βιβλίο) Γαλλικῆς πού ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ, ὅπως καί τίς σειρές πού θά ὑποβληθοῦν.
- ./.

β) Λεξικά καί

γ) 'Ξυρίστη γραμματικά ληγνόμενα' (πρόκειται κτλ. χρήσεως)

Δέν θά κρίνεται ὅμως βιβλία Γραμματικῆς, ἐφόσον ἡ σχετική ὕλη ὑποχρεωτικά περιλαμβάνεται σάν κύριο βιβλίο. Σέ περίπτωση βιβλίου ἤδη ἐγκεικριμένου, πού κατά τή γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς δέν εἶναι πιά κατάλληλο, ἡ ἀρνητική κρίση της δέν θά ἔχει ἐπιπτώσεις στή Β' καί Γ' τάξη· οἱ μαθητές τῶν τάξεων αὐτῶν θά συνεχίσουν νά ἐργάζονται μέ τά βιβλία τῆς σειρᾶς πού χρησιμοποίησαν στήν Α' τάξη.

Τό Τμήμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση

ἀποφαινεται ὁμόφωνα

κάνει ἀποδεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' Ἡλίας Σπυρόπουλου στό σύνολό του.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τά ἐλεύθερα βοηθήματα Γερμανικῆς γλώσσας κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε:

Ὅπως καί κατά τίς προηγούμενες σχολικές χρονιές ἔτσι καί φέτος δέν ἔχουμε κανένα πρόβλημα μέ τήν ὑπόδειξη ἐλεύθερων βοηθημάτων τῆς Γερμανικῆς γλώσσας.

Ἐπάρχουν βασικά μόνο 3 σειρές καί καμιά δέν ὑποβλήθηκε ἀπό τούς ἐνδιαφερόμενους γιά ἔγκριση. Πρόκειται γιά ἀξιόλογες καί δοκιμασμένες σειρές βοηθημάτων. Στίς προηγούμενες δύο χρονιές εἴχαμε προτείνει μόνο τίς 2. Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος νά ἀποκλειστεῖ ἡ τρίτη σειρά, ἀφοῦ μάλιστα κάποιος εἰδικός μέ διαβεβαίωσε, ὅτι εἶναι ἐξίσου μέ τίς ἄλλες πολύ καλή. Ἀσφαλῶς ἡ τρίτη σειρά ὅπου χρησιμοποιηθεῖ θ' ἀρχίσει ἀπό τήν Α' Λυκείου.

Ἐτσι προτείνω νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τή διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς γλώσσας στά κλασικά Λύκεια τίς ἐξῆς σειρές:

- 1) DEUTSCH ALS FREMDSRACHE IA, IB καί II γιά τίς 3 τάξεις αντίστοιχα.
- 2) DEUTSCHE SPRACHLEHRE FÜR AUSLANDER, βιβλίο 1, μέρος 1 γιά τήν Α' τάξη καί 2 γιά τή Β' τάξη καί βιβλίο 2 γιά τή Γ' τάξη.
- 3) DEUTSCHE 2.000, Τόμοι 1, 2, καί 3 γιά τίς 3 τάξεις αντίστοιχα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' ἀρμόδιος γιά τά ἐλεύθερα βοηθήματα Οἰκ. Οἰκονομίας εἶπε:

“Υστερα ἀπό τήν ἀριθ. Φ. 211.25/1/5/522/31-12-84 τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔχω νά εἰσηγηθῶ τά ἀκόλουθα:

Νά γίνεи προσέλευση ἐνδιαφέροντος γιά βιβλία Οἰκοκυρικῶν γιά ὅσες τάξεις διδάσκονται τά μαθήματα αὐτά.

Κριτήριο Ἐπιλογῆς γιά τά βιβλία πού θά ὑποβληθοῦν νά εἶναι τά ἀκόλουθα:

- 1) Συμφωνία πρὸς τό ἀναλυτικό πρόγραμμα
- 2) Συμφωνία πρὸς τὸν Ν. 309/76 ἄρθρο 2 ὡς πρὸς τή γλώσσα.
- 3) Συγγραφή σύμφωνα μέ τούς κανόνες τῆς διδακτικῆς.

Ἐπίσης κάθε βιβλίο νά συνοδεύεται ἀπό τή δήλωση τοῦ ἐκδότη γιά τήν τιμὴ λιανικῆς πωλήσεως μέ τήν ὁποία θά διατεθεῖ στοὺς μαθητές.

Ἡ Ἐπιτροπὴ κρίσεως θά ἀποτελεῖται: ἀπό τίς

1. Ρούτση Ἀντιόπη Ἐπιθεωρήτρια Β' ΑΕΠ
2. Γιαννιά Χρυσούλα καθηγήτρια Ε' Γυμν. Ἀθηνῶν
3. Λιούσκα Στέλλα " Γυμνασίου Καλαμακίου
4. Ὁρεινοῦ Σοφία " Ἀπεσπασμένη στό ΚΕΜΕ βιολόγο
5. Μουρελλάτου Εὐανθία " Ἀπεσπασμένη στό ΚΕΜΕ φιλόλογο.

Ἡ ἄρμοδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὰ ἐλεῦθερα βοηθήματα τῶν Καλλιτεχνικῶν κ. Λ.

Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' εἴπε:

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἐγκεκριμένο διδακτικὸ βιβλίο καλλιτεχνικῶν γιὰ τὴν τάξιν Α' καὶ Β' Γυμνασίου προτείνω τὴν συγκρότηση ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἐπιλογή ἐλεῦθερων βοηθημάτων καλλιτεχνικῶν γιὰ τὴν Α' καὶ Β' τάξιν Γυμνασίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτῃ θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς :

1. Καλδῆ Παν. ΓΕΜΕ
2. Μουζάκη Ἀναστ. Καθηγητὴ Πειραματικοῦ Σχολείου Ἀθηνῶν
3. Νικολαΐδου Ἀλκμήνη, καθηγήτρια 26ου Γυμν. Ἀθηνῶν.
4. Χρυσοφίδης Κων/νος, καθηγητὴ 8ου Γυμν. Ἀθηνῶν καὶ
5. Κομιανὸς Ἀρετῶσα, καθηγήτρια 7ου Γυμν. Θηλ. Ἀθηνῶν.

Τὰ βιβλία ποὺ θὰ ὑποβληθοῦν γιὰ κρίσιν πρέπει νὰ πληροῦν τὴν προδιαγραφὴν ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὰ ἱσχύοντα ἀναλυτικὰ προγράμματα.

Τὸ Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἄρμόδιων εἰσηγητῶν

ἀποφασίζεται ὁ μὲν

Ἀποδέχεται τὰς εἰσηγήσεις τῶν Συμβούλων στὸ σύνολό τους.

Στή συνέχεια ο κ. 'Ιω. Σκορδής Είδικός Σύμβουλος, άρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως είπε:

Κύριε Πρόεδρε, μέ τό έγγραφο άριθ Φ. 2/5480/Γ/383/25-1-1982 τής Γεν. Δ/νσεως Γεν. 'Εκπ/σεως μάς διαβιβάζει τήν 19η πράξη τοῦ Συμβουλίου Σπουδών τής ΕΑΣΑ καθός καί 'Ένα βιβλίο μέ τίτλο "Ή Φυσική 'Αγωγή άπό τό 394 μ.χ. τοῦ κ. Θωμά Γιαννάκη καθηγητή τής ΕΑΣΑ καί μάς παρακαλεῖ νά τό κρίνουμε καί νά τό επιλέξουμε, γιά νά διατεθεῖ στούς σπουδαστές τοῦ Β'έτους τής ΕΑΣΑ στό τρέχον 'Ακαδημαϊκό έτος.

Σχετικώς μάς γνωρίζω πώς τό Τμήμα μέ τήν 49/10.9.81 πράξη του ένέκρινε τά βιβλία ποῦ διανεμήθηκαν δωρεάν στούς σπουδαστές στό τρέχον άκαδημαϊκό έτος καί φυσικά μέσα σ'αυτό συμπεριλαμβανόταν καί τό βιβλίο τής Ιστορίας γιά τό Β'έτος. Τό παρόν βιβλίο τοῦ Κ. Θ. Γιαννάκη εἶναι συμπληρωματικό έκείνου, άναφέρεται στή γυμναστική κίνηση καί εξέλιξη άπό τό 394 μ.χ. μέχρι σήμερα καί, κατά κάποιο τρόπο, καλύπτει 'Ένα μεγάλο μέρος καί κενό τής ελληνικής γυμναστικής βιβλιογραφίας.

Τό βιβλίο αὐτό έχει έκταση 185 σελίδες, εἶναι εμπλουτισμένο μέ 56 φωτογραφίες, εἰκόνες καί σχηματικές παραστάσεις, ή ὕλη του κατανέμεται σέ 72 κεφάλαια, έχει πλούσια βιβλιογραφία καί πίνακα έργων τοῦ συγγραφέα.

Βεβαίως άπό τήν εργασία αὐτή δέν λείπουν τά σφάλματα καί οἱ αδυναμίες, ὅπως αὐτές τής πολύ σύντομης παρουσίσης μεγάλων χρονικῶν περιόδων, τής ὅχι πιστῆς τήρησης τῶν κανόνων τής σύγχρονης ὀρθογραφίας, π.χ. στίς λέξεις παλληκάρι, φύλο, πράγμα, πλημμύρες κλπ καί τής ὅχι ἐπιτυχημένης παρουσίσης ὄρων ή φράσεων, π.χ. στίς "μέ εκπρόσωπα άγωνίσματα, τό σῶμα τίθεται σέ κατώτερη κοινωνική ὑποστάθμη" κλπ.

Παρά τίς αδυναμίες του αὐτές, ποῦ καλό θά εἶναι νά διορθωθοῦν στήν περίπτω-ση τής ἀνατύπωσής του, τό βιβλίο αὐτό κατά τήν προσωπική μου άποψη καλύπτει 'Ένα κενό ποῦ ὑπάρχει στήν ελληνική γυμναστική βιβλιογραφία, εἶναι σύμφωνο στήν ὕλη του μέ τήν ὕλη ποῦ διδάσκεται στό Β'έτος τής ΕΑΣΑ καί ἀσφαλῶς θά συμβάλει στήν καλύτερη διεξαγωγή τοῦ μαθήματος, στήν προσευτική μελέτη τοῦ ἀντικείμενου άπό τοῦς σπου-δαστές καί τέλος στήν καλύτερη εξέταση τοῦ μαθήματος.

Γιά τοῦς ἀναφερόμενους λόγους εἰσηγούμει στό Τμήμα νά κάνει δεκτή τήν πρόταση τοῦ Συμβουλίου Σπουδών τής ΕΑΣΑ καί νά ἐγκρίνει τή διάθεση τοῦ βιβλίου "Ή Φυσική 'Αγωγή άπό τό 394 μ.χ" τοῦ κ. Θωμά Γιαννάκη στούς σπουδαστές τοῦ Β'έτους τής ΕΑΣΑ.

Τό Τμήμα ἄφου ἄκουσε τόν εἰσηγητή

ἄ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ὄ φ ω ν α

Ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰω. Σκορδίλη στό σύνολό της.

Ἡ συζήτηση γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 14/1982
=====

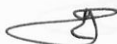
Σήμερα 16 Μαρτίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 9η πρωινή, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής, αίθουσα 'Ολομέλειας) με πρόεδρο τον κ. Παύλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δῆμ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Ἐγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἐλεύθερου βοηθήματος Γραμματικῆς Ἀρχ. Ἑλληνικῆς Α' Λυκείου. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο Ἀγ. Ντόκα, Φιλοσοφικό Λεξικό. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος καί Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ἀναφορά τῆς Ἑνώσης Φιλολόγων Ἑρακλείου. Εἰσηγητής κ. Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 4ο - Αἴτηση Χρ. Δημητρίου γιά τήν κοινοποίηση πρακτικῶν σχετικῶν μέ τήν ἀπόρριψη βιβλίου του σχετικά μέ τήν ΕΟΚ. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος καί Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση γιά τό διορισμό τῆς Στ. Σωτηροπούλου ὡς καθηγῆ-
τριας Τεχνικῶν Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β
- ΘΕΜΑ 6ο - Γνωμοδότηση γιά τό διορισμό τῆς Νικ. Ζαφειροπούλου ὡς κα-
θηγήτριας Τεχνικῶν Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος
- ΘΕΜΑ 7ο - Ἐγγραφο τοῦ Συνδέσμου Καθηγητῶν Οἰκ. Οἰκονομίας γιά τήν
"Ἀγωγή Καταναλωτή". Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθη-
κε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέ-
ταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 10 - "Εγκριση πράξεως 'Επιτροπής Κρίσεως ελεύθερου βοηθήματος Γραμματικής 'Αρχ. 'Ελληνικής Α' Λυκείου.

'Ο αρμόδιος για τὸ 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἰσηγητὴς κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τὸ ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.17/12/Γ/1084/26-2-1982 ἔγγραφὸ τῆς διαβιβάζει γιὰ ἔγκριση τὴν τελικὴν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ συγκροτήθηκε μέ τὴν ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.13/4/Γ/70/2281 ὑπουργικὴ ἀπόφαση, γιὰ τὴν ἐκλογή κατὰλληλου ἐλευθέρου βοηθήματος γιὰ τὸ διδακτικὸ βιβλίο "Γραμματικὴ 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς" Α' Λυκείου.

'Η 'Επιτροπὴ (Πρόεδρος: κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' ΚΕΜΕ, μέλη: 'Ιγν. Σακαλῆς, ΓΕΜΕ καὶ 'Ι. Λιναρδῆς, φιλόλογος καθηγητὴς μέ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2/14-2-82 πράξη του ὁμόφωνα ἀποδέχεται ὡς καταλληλότερο ἀπὸ τὰ βιβλία ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ ἔμπόριο τὸ ἔργο τοῦ Μ. Οἰκονόμου "Γραμματικὴ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς" ἔκδοση 'Ιδρύματος Νεοελληνικῶν Σπουδῶν τοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης ("Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) (Θεσσαλονίκη, 1974).

Εἰσηγοῦμαι λοιπὸν στὸ Τμήμα:

α) Νά ἐγκρίνει τὴν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς.

β) Σύμφωνα μέ τὴν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ν.Δ. 741/70 νά γίνουν μεταβολές, ὥστε τὸ βιβλίο νά καταστεί καταλληλότερο γιὰ σχολικὴ χρῆση. Προτείνω νά συγκροτηθεῖ 'Επιτροπὴ κρίσεως γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ἀπὸ τοὺς:

- 1.- Δημ. Τομπαζῆ, Σύμβουλο Β' ΚΕΜΕ, ὡς Πρόεδρο
- 2.- Κ. Μικρούδη, ΓΕΜΕ
- 3.- 'Ι. Λιναρδῆ, φιλόλογο τοῦ 4ου Λυκείου 'Αθηνῶν

"Ἦδη τὸ "Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου ἔχουν δώσει τὴν συγκατάθεσίν τους γιὰ τίς ἀναγκαῖες μεταβολές καὶ βελτιώσεις τοῦ βιβλίου. Στὴν 'Επιτροπὴ νά δοθεῖ 15/ἡμέρη προθεσμία ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τὰ μέλη τους θά λάβουν τὴν σχετικὴ ἀπόφαση.

./.

γ) Παράλληλα να παρακληθεῖ ἡ ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ νὰ προχωρήσει σὲ διαπραγματεύσεις μὲ τὸ "Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδου γιὰ τοὺς οἰκονομικοὺς ὅρους τῆς ἐκχώρησης τοῦ βιβλίου στὸ Δημόσιο, ὥστε στὴ συνέχεια νὰ καταστεῖ νόμιμη ἡ ἔκδοσή του ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυροπούλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυροπούλου, ὡς ἔχει.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο 'Αγ. Ντόκα, Φιλοσοφικὸ Λεξικόν.

Ὁ πρῶτος τῶν εἰσηγητῶν γιὰ τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

1.- Ὁ συγγραφέας ἔχει μακροχρόνια προσφορά συγγραφικὴ σὲ θέματα φιλοσοφίας: Φιλοσοφικὸ Λεξικόν, 'Ελληνικὸς Διαφωτισμὸς κ.ἄ. Ἐχει σπάνια συγκρότηση στὴ φιλοσοφία, ἔχει σαφήνεια στὸ λόγῳ του καὶ χειρίζεται ἄνετα τὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Ἐχει λοιπὸν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια γιὰ τὸ ἐγχειρίσμα του τὸ τωρινόν.

2.- Τὸ κρινόμενον Λεξικὸν Φιλοσοφικῶν Ὁρῶν:

α) παρουσιάζει τοὺς ὅρους μόνον τῆς φιλοσοφίας, ὅχι βιογραφίες ἢ τὰ ἔργα τῶν φιλοσόφων·

β) ἔχει σαφήνεια, πληρότητα καὶ ἀκρίβεια στὴν ἀνάλυση τῶν φιλοσοφικῶν ὁρῶν,

γ) ἔχει ἀντικειμενικότητα πού σπανίζει σὲ τέτοιου εἴδους βιβλία καὶ ἐνημέρωση πού δύσκολα μπορεῖ νὰ τὴν ἀρνηθεῖ καὶ ἀπαιτητικὸς ἀναγνώστης ἐνημερωμένος σὲ εἰδικὰ θέματα.

3.- Ἐπιπλέον, συμβαίνει τὴν ὥρα αὐτὴ νὰ λείπει ἀπὸ τὴ βιβλιογραφία μας ἓνα τέτοιο βοήθημα πού γιὰ ποικίλους λόγους, τὸ χρειάζονται οἱ καθηγητὲς μας, δταν διδάσκουν φιλοσοφία, φιλοσοφικά κείμενα, πολλὰ κεφάλαια ἱστορίας ἀρχαίας καὶ νέας.

4.- Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι κατ' ἀρχὴν ὑπῆρξαμε πολὺ φειδωλοὶ σὲ τέτοιες κρίσεις χρησιμότητας βιβλίων, εἰσηγοῦμαι - γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους - νὰ χαρακτηρίσουμε τὸ βιβλίο τοῦ Ἀγ. Ντόκα, Λεξικὸν Φιλοσοφικῶν Ὁρῶν χρήσιμο γιὰ τίς σχολικὰς βιβλιοθηκὰς γυμνασίων-λυκείων καὶ γιὰ τοὺς καθηγητὲς, κατὰ τὸ νόημα τοῦ ἀρθροῦ 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75

Στὴ συνέχεια ὁ συνευ^{ξη}γητὴς κ. Κυρ. Κατσιμάνης εἶπε: Ὁ κ. Ντόκας εἶναι φιλόδοξος φιλοσοφίας τοῦ Μονάχου καὶ διακονεῖ τὴ φιλοσοφία δεκαετίες τώρα. Τὸ κυριότερο προσόν τοῦ ἔργου του εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸ ἔγκυρο βοήθημα τοῦ εἴδους του. Τὸ λεξικόν τοῦ Ἀνδρούτσου, γραμμένον σὲ ἀρχαῖζουσα καὶ δυσεῦρετο, εἶναι σήμερα σάν νὰ μὴν ὑπάρχει.

Τό βιβλίο τοῦ κ. Ντόκα δέν εἶναι φιλοσοφική ἐγκυκλοπαίδεια, δέν ἀναπτύσσει δηλαδή διεξοδικά τὰ λήμματα πού περιλαμβάνει. Εἶναι περισσότερο λεξικό ὄρων, ἀναλύει δηλαδή συνοπτικά ἀλλά περιεκτικά τίς συνθηθέστερες φιλοσοφικές ἔννοιες, ὥστε ὁ ἀναγνώστης του νά κατατοπίζεται σχετικά μέ αὐτές, καθώς τίς συναντᾷ στή βιβλία πού διαβάζει ἢ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης.

Ἀτέλειες τό βιβλίο ἔχει ὅπωςοἴποτε. Θά μπορούσα νά ἀναφέρω περιπτώσεις, κατὰ τίς ὁποῖες σέ ἕνα θέμα δέν ὑπάρχει ἡ ἀπαραίτητη πληρότητα ἢ σαφήνεια κτλ. Σέ γενικές ὁμως γραμμές ἡ ἐντύπωση εἶναι θετική καί, γιά τό λόγο αὐτό, προτείνω τό βιβλίο νά χαρακτηριστεῖ ὡς κατάλληλο γιά τοῦς καθηγητές καί τίς σχολικές βιβλιοθήκες.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία ἀναπτύχθηκαν διάφορες ἀπόψεις. Εἰδικότερα ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Τομπαῦδης εἶπε: Συμφωνῶ μέ τήν εἰσήγηση γιά τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου. Ἐχω μόνο μιὰ ἐπιφύλαξη πού ἀφορᾷ τή μή συμμόρφωση τοῦ συγγραφέα μέ τήν περιγραφή καί ὀρθογραφία τῆς γλώσσας μας ὅπως γίνεται ἀπό τή σχολική γραμματική. Ἀναφέρω μερικά παραδείγματα πού στηρίζουν τήν ἄποψη αὐτή- ὅλα παρμένα ἀπό τίς τέσσερις σελίδες 74-77:

α) Ὄρθογραφικά

κλασσικός, ζωϊκά (καί ζωική), θωμάς, νεώτερος, Ἑλβέτιος, Μικτός, ἀνάμικτος.

β) γραμματικά

διαφέρανε (καί ἀναπτύχθηκαν), τήν λύπη (καί τῇ ζωῇ), μ' αὐτήν τήν ἄποψη (καί μ' αὐτή), ἐρευνάει.

γ) φραστικά

"ἀνάλογα μέ τό μέρος πού κλίνει ἡ πλάστιγγα", "κάθε ἀπόλαυση θεωρεῖ ὁ Μπένθαμ ἀπό ἐπτά ἀπόψεις" (= τῇ θεωρεῖ), "τόν ἠθικό-πρακτικό ὕλισμὸς χαρακτηρίζει μία...." (= τόν χαρακτηρίζει) κ.ἄ.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ἡλ. Σπυροπούλου εἶπε:

1.- Νομίζω ὅτι οἱ ἀπόλυτα σωστές παρατηρήσεις τοῦ κ. Δ. Τομπαῦδη γιά τή γλωσσική καί ὀρθογραφική μορφή τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἀγ. Ντόκα δέν πρέπει νά ἐπηρεάσουν ἀρνητικά τήν κρίση μας γιά τό βιβλίο, ἐφόσον:

α) Θα τὸ ἐγκρίνουμε γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν μόνο οἱ καθηγητές-
ἄρα δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ φέρει σύγχυση στὴ γλωσσικὴ κατάρτιση ποὺ
παρέχεται στὸ σχολεῖο.

β) Γιὰ ἀνθρώπους ποὺ, ὅπως ὁ κ. Ντόκας, ἀπὸ δεκαετίας μὲ συνέ-
πεια γράφουν σὲ δημοτικὴ, πολὺ πρὶν ἢ Πολιτεία ἐπιβάλλει τὴ σχολικὴ
Γραμματικὴ, δὲν εἶναι τόσο εὐκολο νὰ προσαρμοστοῦν ὥς τὶς τελευταῖες
λεπτομέρειες μὲ τὴν τελευταία. Αὐτὸ εἶναι εὐκολο μόνο γιὰ ὅσους πρω-
τόγραφαν σὲ δημοτικὴ ὕστερα ἀπὸ τὴν υἱοθέτηση ἀπὸ τὴν Πολιτεία τῆς
προσαρμοσμένης στίς σύγχρονες ἀνάγκες Γραμματικῆς τοῦ Μ. Τριανταφυλλί-
δη. Καλὸ εἶναι νὰ τιμοῦμε τοὺς συνετοὺς δημοτικιστὲς καὶ νὰ μὴ στε-
κόμαστε σὲ τέτοιες λεπτομέρειες.

2.- Ἡ ὑποχρέωση τοῦ φιλολόγου νὰ διδάσκει μὲ βάση σχολικὰ ἐγχειρίδια
ποὺ περιέχουν πλῆθος φιλοσοφικῶν ὥρων ποὺ δὲν εἶναι πάντοτε ἐπαρκῶς
γνωστοί, προκαλεῖ συχνὰ δυσκολίες στὴν προσπάθειά τους νὰ ἐκανοποιοῦν
τὶς ἀπαιτήσεις τῆς σχολικῆς πράξης. Πιστεύω ὅτι τὸ "Λεξικὸ" τοῦ κ.
Ντόκα θὰ σταθεῖ χρήσιμος βοηθὸς στὴν προσπάθειά τους αὐτή.

Προτείνω λοιπὸν νὰ τὸ θεωρήσουμε χρήσιμο γιὰ τὸ διδακτικὸ προσω-
πικὸ τῶν Σχολείων μας.

Μειοψηφεῖ ὁ Σύμβουλος Β' κ. Βαρουχάκης ὁ ὁποῖος εἶπε: Μειοψηφῶ
διότι ἀποκλείεται συστηματικὴ χρησιμοποίησις τοῦ βιβλίου κατὰ τὴ scho-
λικὴ ἐργασία μιά καὶ ὑπάρχει τὸ σχολικὸ βιβλίο τοῦ ΟΕΔΒ. Θυμίζω ἀκό-
μα ὅτι τὸ Τμήμα κατὰ πάγια τακτικὴ ἀποφεύγει τὴ χορήγηση "χρησιμότη-
τας" γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ κυρίως γιὰ νὰ μὴ μεταβάλλεται ἀκούσια σὲ
προπαγανδιστὴ βιβλίων καὶ δημιουργεῖ κλίμα ἀξέμιτου συναγωνισμοῦ ἰδίως
ὅσα νῦν πρόκειται γιὰ βιβλίο ποὺ δὲν καλύπτει συγκεκριμένους διδακτικὰς
ἀνάγκες (ὅπως λ.χ. ἔνα λεξικὸ δημοτικῆς γλώσσας).

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τὶς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Φ. Βάρου καὶ Κυρ. Κατσιμάνη, ἁρμο-
δίων εἰσηγητῶν γιὰ τὸ θέμα, καὶ

./.

2) Τίς απόψεις πού διατυπώθηκαν από τὰ μέλη κατὰ τή συζήτηση,

ἀ π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

ἀποδέχεται κατὰ πλειοψηφία: Κρίνει τό βιβλίο τοῦ 'Αγ. Ντόκα, Λεξικό Φιλοσοφικῶν Ὁρῶν, χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθήκες γυμνασίων-λυκείων καί γιά τούς καθηγητές, κατὰ τό νόημα τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75.

Μειοψήφισε ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Βαρουχάκης γιά τούς λόγους πού ἀνέφερε στήν συζήτηση:

ΘΕΜΑ 4ο - 'Αναφορά τῆς "Ενώσης Φιλολόγων 'Ηρακλείου.

Ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, ἀρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀνακοίνωσε στό Τμήμα τὰ ἑξῆς:

Ἡ "Ενωση Φιλολόγων τοῦ Νομοῦ 'Ηρακλείου μᾶς κοινοποιεῖ ἔγγραφῶς τῆς πρὸς τόν Ὑπουργό Ε.Π. κ. Ἐλευθέριο Βερυβάνη, μέ τό ὅποιο:

1.- Ἐκφράζει τίς ἐπιφυλάξεις τῆς "ὡς πρὸς τήν ἀποδοτικότητα τοῦ τρόπου μέ τόν ὅποιο γίνεται τό μάθημα τῆς ἔκθεσης καί τήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ ὡς ἀντικειμενικοῦ κριτηρίου γιά τήν εἰσαγωγή ὑποψηφίων στή ΑΕΙ ἢ τήν πρόσληψη σέ Κρατικές Ὑπηρεσίες" καί

2.- Προτείνει ἡτή συγκρότηση ἐπιτροπῆς μέ σκοπὸ τή ριζική ἐπανεξέταση τοῦ θέματος, ἔτσι ὥστε καί τό μάθημα νά γίνει ἀποδοτικό καί οἱ φιλόλογοι νά ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ ἄχρηστο φόρτο ἐργασίας".

Πηγή τοῦ προβληματισμοῦ τῆς "Ενώσης εἶναι ἀπὸ τό ἕνα μέρος ἡ μεγάλη ταλαιπωρία τῶν φιλόλων πού ὑποχρεώνονται νά διορθῶνουν κατὰ τήν διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ἕναν ὑπερβολικά μεγάλο ἀριθμὸ ἐκθέσεων καί ἀπὸ τό ἄλλο, τό ὅτι, μετὰ τήν ὑπέρμετρη ἀπλοποίηση καί τυποποίηση τῶν ἐξετάσεων γιά τὴν ΑΕΙ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ ἔκθεση σέ πολλές περιπτώσεις ἔπαιζε ἀπόφασιστικὸ ρόλο γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ

υποψηφίου.

Ἀλλά τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲ θὰ δικαιολογοῦσαν ἐπίθεση κατὰ τοῦ μαθ-
ημάτος (ἄλλωστε καὶ τὸ ὑπὸ συζήτηση ἔγγραφο ἀσκεῖ κριτική ὅχι στὸ
ἴδιο μάθημα ἀλλὰ στὴν "ἀποδοτικότητα τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο γίνε-
ται" δεδομένου ὅτι ἡ ἔκθεση ἀποτελεῖ τὸ δείκτη τῆς γενικῆς παιδείας τοῦ μα-
θητῆ καὶ τῆς ὅλης πνευματικῆς του συγκρότησης. Μὲ τὴ σωστὴ ἐκμάθηση
τῆς δημοτικῆς ἀπὸ τὰ παιδιὰ, τὴν ὀρθὴ διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος, τὴν
ἐπιλογὴν θεμάτων, ποὺ πραγματικὰ ἐνδιαφέρουν τοὺς μαθητὲς καί, προπάντων
τὴν παροχὴν ὁδηγιῶν στοὺς καθηγητὲς, ὥστε αὐτοὶ νὰ μὴν ἐπιζητοῦν ἀπὸ
τὸ μαθητὴ νὰ ἐκθέτει ἰδέες ποὺ νὰ συμφωνοῦν μὲ τίς προσωπικὲς του
θέσεις ἀλλὰ νὰ τὸν βαθμολογοῦν μὲ κριτήριο τὴν πειστικότητα τῶν ἐπι-
χειρημάτων του καὶ τὴν ἐννοιολογικὴ πληρότητα τῶν κειμένων του μὲ τίς
προϋποθέσεις αὐτές, τὸ μάθημα τῶν ἐκθέσεων μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐξα-
κολουθήσει νὰ κατέχει πρωτεύοντα θέσι μετὰξὺ τῶν διδασκόμενων μαθημάτων
καθὼς καὶ μετὰξὺ τῶν ἐξεταζόμενων μαθημάτων γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν στὰ ΑΒΕΙ.

Ὅπωςδήποτε τὸ ἔγγραφο τῆς Ἑνώσεως Φιλολόγων Νομοῦ Ἡρακλείου δέ-
νει τὸ ἔναυσμα γιὰ μιὰ γόνιμη σκέψιν σχετικὰ μὲ τὴν ἔκθεση καὶ πρέπει
νὰ ληφθῇ ὑπόψιν κατὰ τὴ μελλοντικὴ συζήτηση τῶν φιλολόγων καὶ ἀναλυ-
τικῶν προγραμμάτων.

ΘΕΜΑ 4ο - Αίτηση Χρ. Δημητρίου για την κοινοποίηση πρακτικών σχετικών με την απόρριψη βιβλίου του σχετικά με ΕΟΚ. Εισηγητές κ.κ. Φ. Βώρος και Κυρ. Κατσιμάνης

Οι κ.κ. Φ. Βώρος και Κυρ. Κατσιμάνης συνεισηγητές του 4ου θέματος της ημερήσιας διατάξεως είπαν:

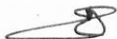
Με το έγγραφό της αριθ. Γ/10961/18-2-82 η Γεν. Διεύθυνση Γ.Ε., Δ/νση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμήμα Δ' του ΥΠΕΠΘ μας διαβιβάζει αίτηση του κ. Χρ. Κ. Δημητρίου, με την οποία αυτός ζητεί αντίγραφο της υπ' αριθμ. 51/1981 πράξης του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ, κατά την οποία είχε ληφθεί απόφαση για γνωμοδότηση σχετικά με το βιβλίο του "Η ΕΟΚ και η ταυτότητα της 'Ελλάδος".

Νομίζω ότι κατά πάγια τακτική του Τμήματος τὰ αντίγραφα τών πράξεων χορηγούνται σε παρόμοιες περιπτώσεις και γι' αυτό εισηγοῦμαι να γίνει και τώρα το ίδιο.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη την εισηγήση τών κ.κ. Φ. Βώρου και Κυρ. Κατσιμάνη,

αποφαινεται ομόφωνα:

Αποδέχεται την εισηγήση και εγκρίνει τη χορήγηση αντιγράφου της πράξεως αριθμ. 51/1981 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση για τὸ διορισμὸ τῆς Στυλ. Σωτηροπούλου ὡς καθηγήτριας Τεχνικῶν Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 6ο - Γνωμοδότηση για τὸ διορισμὸ τῆς Νικολίτσας Ζαφειροπούλου ὡς καθηγήτριας Τεχνικῶν στῆ Μ.Ε.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' ἀρμόδιος για τὰ θέματα 5ο καί 6ο τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε τὰ ἑξῆς:

Τὸ ΥΠΕΠΘ, Γεν. Δ/ση Γεν. Ἐκπαιδεύσεως, Δ/ση Προσωπικοῦ Μ.Ε., μέ ἔγγραφὸ του 21-1-82/Δ/172, ὡς πρὸς τὴ Σωτηροπούλου Στυλιανή καί 16-2-82/Δ/5259 ὡς πρὸς τὴ Ζαφειροπούλου Νικολίτσα μᾶς διαβιβάζει ἀντίγραφα τῶν τίτλων σπουδῶν τῶν παραπάνω πτυχιούχων τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας καί μᾶς παρακαλεῖ νά γνωμοδοτήσουμε για τὴ δυνατότητα διορισμοῦ τους ὡς καθηγητριῶν τῶν Τεχνικῶν στῆ Μ.Ε.

Ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν στοιχείων καί τῶν τίτλων σπουδῶν ποὺ ἔχουν καταβληθεῖ διαπλίστωση ὅτι ἔχουν σπουδές σὲ ἀντικείμενα σχετικὰ μέ τὰ θέματα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τῶν Τεχνικῶν στῆ Μ.Ε. καί εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτὴ ἡ αἴτησή τους για διορισμὸ τους στῆ Μ.Ε. ἐφόσον βέβαια ἔχουν ἀπολυτήριο ἐλληνικοῦ ἐξαταξίου Γυμνασίου ἢ Λυκείου σύμφωνα μέ τὸ νόμο.

Τὸ Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, Συμβούλου Β',

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου ὡς ἔχει.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ολοκληρώθηκε ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο Πρόεδρος

Π. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Π Ρ Α Ξ Η 15/1982

Σήμερα 18 Μαρτίου 1982, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9η πρωινή τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα ὀλομέ- λειας, Μεσογείων 396 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) μέ πρόεδρο τόν κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', οἱ κ.κ. Κ. Συριόπουλος, 'Ιω. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β' γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση καί ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θέμα 1ο - Ἐγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως διδ. βιβλίων, κείμενα Ἀρχ. Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου. Εἰσηγητής Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 2ο - Ἐπανεκδοση διδ. βιβλίου, Κείμενα Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας Α' Λυκείου. Εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο - Σχ. Π. Δ/τος, "Περί τοῦ τρόπου εἰσαγωγῆς μαθητῶν Μέσης Ἐκπ/σεως στά Γυμνάσια καί Λύκεια τῶν Προτύπων Σχολείων". Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως τό Τμήμα ἀρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

.. / .

Ο εισηγητής για το 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' είπε τα εξής:

Η Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το Έγγραφο της Φ.211.17/14/Γ2/78/15-3-1982 μās διαβιβάζει τās πράξεις 1/26-2-82 και 2/8-3-1982 της Έπιτροπής που συγκροτήθηκε και συμπληρώθηκε με τās υπουργικές αποφάσεις Φ.211.13/3/Γ/226/25-1-82 και Φ.211.13/5/Γ/604/10-2-82 για τόν εκσυγχρονισμό του βιβλίου "Κείμενα Αρχαίας Έλληνικης Λογοτεχνίας" Γ' τάξεως Γενικού Λυκείου καθώς και αντίτυπο αυτού του βιβλίου στη νέα του μορφή που του προσέδωσε η ανωτέρω Έπιτροπή και με τās βελτιώσεις που επέφερε σ' αυτό για τās σχετικές μας ενέργειες σύμφωνα με το Ν.Δ.749/1970, άρθρο 9 και το Ν.309/1976, άρθρο 80.

Η ανωτέρω Έπιτροπή με τήν προσωπική, πολήμερη, επιμελημένη και υπεύθυνη εργασία ιδιαίτερα του Προέδρου της κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου -όπως συνάγεται από το κείμενο του νέου βιβλίου-, στον όποιο "έν λευκῷ" τή μερίμνα για τή συγκρότηση του νέου βιβλίου, τή συγγραφή σχολίων, τή βελτίωσή του κτλ., επέφερε όλες τās αναγκαίες βελτιώσεις και μεταβολές στο διδακτικό βιβλίο "Κείμενα Αρχαίας Έλληνικης Λογοτεχνίας" Γ' Λυκείου και το βιβλίο αυτό είναι πλέον κατάλληλο για νά χρησιμοποιηθεῖ ως διδακτικό βιβλίο από τούς μαθητές της Γ' Λυκείου. Γι' αυτό εισηγούμαι νά προωθηθεῖ στον ΟΕΔΒ για τήν έκτύπωσή του. Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είναι αναγκαῖο νά επισυνάψει ενημερωτικό σημείωμα υποβοηθητικό για το ἔργο του ΟΕΔΒ και νά παρακολουθήσει τήν έκτύπωση του βιβλίου.

Κατά τή συζήτηση του θέματος παρενέβη ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' και εἶπε: 'Επειδή κατά τήν εργασία της συγκρότησης του νέου βιβλίου διαπιστώθηκε ότι ἦταν ἀπαραίτητο:

α) Στην εἰσαγωγή του "Πρωταγόρα" του Πλάτωνα νά προταχθεῖ κεφάλαιο από τήν εἰσαγωγή του ἐγκεκριμένου βιβλίου "Πλάτωνος Φαῖδων", ὥστε νά κατατοπίζονται οἱ μαθητές για το βίο και το ἔργο του συγγραφέα, και

./.

β) Νά διατηρηθεῖ τὸ κεφ. ΛΓ' (ὅπως καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κεφ. ΛΔ") τοῦ "Πρωταγόρα, μαζὶ μὲ τὶς ἀντὶστοιχες ἐρμηνευτικὲς σημειώσεις, ὅπως ἀναγράφεται στὸ πρακτικὸ τῆς 'Επιτροπῆς, παρακαλῶ τὸ Τμῆμα νά ἐγκρίνει καὶ τὶς δύο αὐτὲς εἰσηγήσεις τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- α) Τὸ Ν.Δ. 749/1970, ἄρθρο 9 καὶ τὸ Ν.309/1976, ἄρθρο 80,
- β) Τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς 'Αρχ. 'Ελληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας (Π.Δ/μα 59/12-1-79, ΦΕΚ 13/1979),
- γ) Τὸ ἔγγραφο Φ.211.17/14/Γ2/78/15-3-1982 τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.,
- δ) Τὶς πράξεις 1/26-2-82 καὶ 2/8-3-82 τῆς 'Επιτροπῆς ποὺ συγκροτήθηκε καὶ συμπληρώθηκε μὲ τὶς ὑπουργικὲς ἀποφάσεις Φ.211.13/3/Γ/226/25-1-82 καὶ Φ.211.13/5/Γ/604/10-2-82,
- ε) Τὴν πράξη τοῦ Τμήματος 59/19-12-1981,
- στ) Τὸ ἀντίτυπο τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Κείμενα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Λογοτεχνίας" Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, ὅπως αὐτὸ ἐκσυγχρονίστηκε, βελτιώθηκε καὶ διαμορφώθηκε ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω 'Επιτροπῇ,
- ε) Τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Δ. Σακκάς καὶ τῇ σχετικῇ συζήτησιν ποὺ ἀκολοῦθη.

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι :

Κρίνει ὅτι τὸ βιβλίον "Κείμενα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Λογοτεχνίας" Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου ὅπως αὐτὸ ἐκσυγχρονίστηκε, βελτιώθηκε καὶ διαμορφώθηκε ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω 'Επιτροπῇ ποὺ συγκροτήθηκε γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ εἶναι κατὰλληλον γιὰ νά ἀποτελέσει διδακτικὸ βιβλίον στοὺς μαθητὲς τῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου καὶ εἰσηγεῖται νά προωθηθεῖ στὸν ΟΕΔΒ γιὰ τὴν ἔκδοσίν του. Τὸ Τμῆμα κάνει δεκτὲς καὶ τὶς δύο πρόσθετες μεταβολές ποὺ ἐπέφερε ἡ 'Επιτροπῇ στὸ βιβλίον καὶ ἀνέφερε ὁ κ. Σπυρόπουλος κατὰ τὴν παρέμβασή του κατὰ τὴν συζήτησιν. Στὸν κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλο ἀνατίθεται νά προσθέσει σχετικὸ ἐνημερωτικὸ σημείωμα γιὰ τὸ ἔργο τοῦ ΟΕΔΒ καὶ νά ἐποπτεύσει τὴν ἔκδοσίν του.

./.

Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' Αρμόδιας για τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶπε:

Με τὴν ἔκδοση καὶ τοῦ β' τεύχους τοῦ διδακτικοῦ ἔγχειριδίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας Α' Λυκείου" ὁλοκληρώθηκε ἡ ἐργασία ποῦ εἶχε ἀνατεθεῖ στοὺς ἐκπαιδευτικούς - συγγραφεῖς κκ Ν. Γρηγοριάδου, Δ. Κορβέλη, Χρ. Μηλιῶνη, Κ. Μπαλᾶσκα καὶ Γ. Παγανῶ καὶ ὕστερα ἀπὸ γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος με ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας ἤδη καλῶνται τῆς διδακτικῆς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου.

Γιὰ τὸν ἔγκαιρο ἐφοδιασμὸ τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου σχ. ἔτους 1982-83 με διδακτικὸ ἔγχειρίδιο "Κειμένων Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" εἰσποῦμαι:

1. Νὰ ἐπανακοδοθῶν ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ σὲ ἑνιαῖο βιβλίο τὰ τεύχη α' καὶ β' τοῦ διδακτικοῦ ἔγχειριδίου τῶν παραπάνω συγγραφέων.
2. Νὰ τεθεῖ στὸ ἐξῶφυλλο τοῦ ἑνιαίου βιβλίου ὁ πίνακας τοῦ Μαλέα, ποῦ κοσμεῖ τὸ ἐξῶφυλλο τοῦ δεύτερου β' τεύχους.
3. Ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν α' ἔκδοση ἔχουν γίνεи ἀρκετὰ τυπογραφικὰ λάθη, τὸ Τμήμα νὰ ἀναθέσει στοὺς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου νὰ τὰ διορθώσουν καὶ γενικὰ νὰ φροντίσουν ὥστε ἡ ἐκδόσις τῶν τευχῶν σὲ βιβλίο νὰ γίνεи κατὰ τὸν προσηγορευμένον τρόπο. Στὴ συνέχεια, τὸ βιβλίο, θεωρημένο ἀπὸ τὸ Τμήμα, νὰ ἀπαλεῖ τὸ συντομότερο γιὰ ἀνάπτυξη στὴν ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Τὸ Τμήμα, ὕστερα ἀπὸ διευκρινιστικὴ συζήτηση,

ἀποφασίζεται ὁμῶς
δίδεται τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου στὸ σύνολο τῆς.

Για τούς παραπάνω λόγους τό Τμήμα παγίως έχει προτείνει τήν εί-
σαγωγή μαθητών στά Πρότυπα μέ κλήρωση. Καί θα ήμουν ο τελευταίος
πού θα μπορούσα νά εισηγηθώ άλλαγή στίς ακόλουθες αυτές άποψεις.

Δέ χρειάζεται, νομίζω, νά προσθέσουμε τίποτα στά προηγούμενα,
τά όποια θεμελιώνουν έπαρκώς τή σύμφωνη γνώμη τοῦ Τμήματος για τή βα-
σική ρύθμιση πού προβλέπει τό συζητούμενο σχέδιο Π.Δ. δηλαδή για τήν
είσαγωγή μέ κλήρωση μαθητών στην Α' Γυμνασίου τών Προτύπων Σχολείων.

Για τή συγκεκριμένη όμως διαδικασία πού προβλέπει τό σχέδιο Π.Δ.
θα ήθελα νά κάνω δύο προτάσεις:

α) Νά καθιερωθεῖ ἡ διενέργεια τών κληρώσεων μέ τή χρήση πίνακα
τυχαίων αριθμών (RANDOM NUMBERS), τρόπο έπιστημονικά άφογο πού θα
προσδώσει σέ κάθε κλήρωση τό αδιάβλητο τής κληρώσεως π.χ. τών κρατικών
λαχείων.

β) Διαφωνώ ριζικά μέ τήν καθιέρωση χωριστῶν πινάκων, ένα για μα-
θητές καί ένα για μαθήτριες, οί όποιοι στό όνομα τής ίσότητας τών φύλ-
ων καθιερώνουν τήν άνισότητα. Γιατί, αν π.χ. είχαμε 1000 υποψήφιους
μαθητές καί 250 μαθήτριες, κάθε μαθήτρια έχει τετραπλάσια πιθανότητα
νά κληρωθεῖ από κάθε μαθητή. Ίσότητα φύλων σημαίνει νά μή λαμβάνεται
νά κληρωθεῖ από κάθε μαθητή. Ίσότητα φύλων σημαίνει νά μή λαμβάνεται
νόψη τό φύλο (όπως δέ λαμβάνεται νόψη π.χ, τό βάρος ἢ τό ύψος) καί
έπομένως οδηγεῖ σέ μιá ένιαία κατάσταση υποψηφίου από τήν όποία θα
καταρτιστεῖ ο ένιαίος έπίσης πίνακας έπιτυχόντων καί έπιλαχόντων.

Στή συνέχεια ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος εῖπε: Διαπιστώνω ότι ἡ ρύθμι-
ση πού εἰσάγεται μέ τό Π.Δ/γμα εἶναι θετική καί άποτελεῖ σημαντικό
βήμα στην προσπάθεια έποικοδομητικής λειτουργίας τών Προτύπων Σχολείων.
'Εξάλλου αξιοποιεῖ προηγούμενες όμόφωνες εἰσηγήσεις τοῦ Τμήματος, πού
παλαιότερα τό 'Υπουργεῖο δέ θεώρησε σκόπιμο νά τίς δεχτεῖ.

Στό ἴδιο πνεῦμα μίλησαν καί οί Δ. Τομαπῆδες, Β. Θεοδωρακόπουλος
καί Λ. 'Αδαμόπουλος πού διατύπωσαν τίς ακόλουθες εἰδικότερες παρατη-
ρήσεις:

'Ο κ. Δ. Τομαπῆς έπίσημανε ότι από γλωσσική άποψη περιτεταῖ ἡ
φράση "χωρίς εξαίρεση" στή παρ. 2 τοῦ άρθρου 1.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος είπε: Ο τίτλος του άρθρου 1 "Γενική διδασκαλία" είναι ανεπιτυχής, γιατί δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο των 12 παραγράφων που περιλαμβάνει το άρθρο αυτό. Ίσως θα ταίριαζε καλύτερα ο τίτλος "Εισαγωγή μαθητών στα γυμνάσια των Πρότυπων Σχολείων". Ήξιλλου στο άρθρο 2 μπορεί νά γραφεί ως τίτλος "Εισαγωγή μαθητών στα λύκεια των πρότυπων σχολείων", καί στο άρθρο 3 "Εισαγωγή μαθητών στα Πρότυπα σχολεία που διαθέτουν οικότροφείο".

Στο σημείο αυτό ο κ. Σπυρόπουλος προτείνει οι παρ. 1 καί 2 του άρθρου 1 νά αποτελέσουν μόνες τους το άρθρο αυτό, ενώ οι παρ. 3 καί έξης νά αποτελέσουν ξεχωριστό άρθρο.

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος υποστήριξε τίς δύο προτάσεις του κ. Βαρουχάκη γιά τή χρήση των "τυχαίων αριθμών" καί τήν κατάρτιση ένιαίας καταστάσεως υποψηφίων.

Στή συνέχεια πήρε τό λόγο ο κ. Σακκάς ό όποιος είπε: Τό Τμήμα παλαιότερα είχε γνωμοδοτήσει νά εισέρχονται οι μαθητές στα πρότυπα σχολεία μέ κλήρωση. Ήταν τότε άλλες οι συνθήκες, αφού τελικά άποδείχτηκε ότι δεν ήταν έφικτός ούτε αυτός ό σκοπός που έχετε τότε τό Τμήμα. Σήμερα όμως οι συνθήκες έχουν αλλάξει κι έχει δημιουργηθεί ζήνα νέο κλίμα που έπιτρέπει στο Τμήμα νά μή μένει σ' εκείνη τή θέση του.

Τό σχέδιο Π.Δ. που κατάρτισε ή Διοίκηση δέ λύνει τό πρόβλημα των πρότυπων σχολείων, απλώς τό περιορίζει. "Ός τώρα τά πρότυπα ήταν σχολεία έλιτικά γιά όρισμένη κοινωνική τάξη καί όρισμένες περιοχές. Τώρα, μέ τήν εισαγωγή σ' αυτά των μαθητών μέ κλήρωση, παύουν νά είναι σχολεία γιά όρισμένη κοινωνική τάξη, άξακολουθούν όμως νά είναι σχολεία σε όρισμένες πόλεις ή περιοχές, άπόδυστα στους πολλούς μαθητές. Αυτό καί μόνο φαλκιδεύει τόν έκδημοκρατισμό στην έκπαίδευση, συντηρεί τίς άνισότητες στις εύκαιρίες γιά παιδεία. Καί δεν είναι μόνο αυτός ό λόγος, γιά τόν όποιο δεν έχουν θέση πρότυπα σχολεία όποιασδήποτε μορφής μέσα σε μία δημοκρατική-σοσιαλιστική κοινωνία. Είναι καί άλλοι. Οι άνισότητες στις εύκαιρίες γιά έκπαίδευση θά διαιωνίζονται μ' αυτά τά σχολεία καί γιατί:

./.

ματα. 'Αλλά διδασκαλία μετεκπαιδευομένων καὶ πειράματα (ἂν γίνουιν ποτὲ πειράματα, γιὰτὶ ὡς τώρα δὲν ἔγιναν) μποροῦν κάλλιστα καὶ πρέπει νὰ γίνονται σὲ κοινὰ σχολεῖα. Καὶ σὲ κοινὰ σχολεῖα πρέπει νὰ ἀσκοῦνται καὶ οἱ φοιτητές-μέλλοντες ἐκπαιδευτικοὶ (ἂν κάποτε γίνεϊ κατὶ τέτοιο καὶ στὴ χώρα μας, γιὰτὶ ὡς τώρα ἡ προετοιμασία τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὸ δι/ακτικὸ τους ἔργο εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτη). Γιὰτὶ πρέπει νὰ ἔχουμε σχολεῖα ἰδιαίτερης ποιότητος γι' αὐτές τίς δραστηριότητες;

Δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος ποῦ νὰ δικαιολογεῖ τὴ διατήρηση αὐτῶν τῶν σχολείων. 'Η συνέχιση τῆς ὑπαρξῆς τους καὶ στὴ νέα τους μορφὴ θὰ διαιωνίζει τὴν ἀνισότητα στὴν ἐκπαίδευση, πράγμα ποῦ δὲ συμβιβάζεται με τίς ἐξαγγελίες γιὰ τὸ σοσιαλιστικὸ μετασχηματισμὸ τῆς κοινωνίας. Σοσιαλισμὸς καὶ ἀνισότητες στὴν ἐκπαίδευση, ποῦ μάλιστα με τὴ διατήρηση τῶν προτύπων κτλ. τίς συντηρεῖ ἡ ἴδια ἡ Πολιτεία, δὲν πᾶνε μαζί. 'Η καθαρὴ, ἡ λαϊκὴ, ἡ σοσιαλιστικὴ λύση εἶναι νὰ μετατραποῦν τὰ πρότυπα καθὼς καὶ τὰ πειραματικὰ σχολεῖα σὲ κοινὰ σχολεῖα. 'Ο σκοπὸς νὰ μὴν εἶναι πῶς θὰ διατηρήσουμε ὁρισμένα σχολεῖα σὲ ὑψηλότερη στάθμη ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ πῶς θὰ ἀνεβάσουμε τὴ στάθμη ὅλων τῶν σχολείων.

Γιὰ τοὺς λόγους ποῦ ἀνέφερα δὲ συμφωνῶ με τὴ λύση ποῦ δίνει στὰ πρότυπα σχολεῖα τὸ παρὸν σχέδιο Π.Δ/τος καὶ θὰ παρακαλοῦσα τὴ Διοίκη-ση τοῦ ΥΠΕΠΘ νὰ θέσει αὐτές τίς ἀπόψεις μου ὑπόψη τῆς πολιτικῆς ἡγε-σίας τοῦ Ὑπουργείου.

'Ο κ. Σπυρόπουλος εἶπε: Δέχομαι τὸ σκεπτικὸ τοῦ θυναδέλφου κ. Δ. Σακκά γιὰ τὴν ἀνάγκη ριζικότερης ἀναμόρφωσης τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἡποτύπων Σχολείων, ὅμως γιὰ νὰ γίνεϊ αὐτὸ χρειάζεται νόμος, ἐνῶ ἐμεῖς ἔχουμε νὰ γνωμοδοτήσουμε γιὰ Προεδρικὸ Διάταγμα.

Στὸ ἴδιο πνεῦμα μίλησε καὶ ὁ κ. Βαρουχάκης ὁ ὁποῖος πρόσθεσε ὅτι ἡ προώθηση τοῦ Π.Δ. εἶναι βῆμα πρὸς τὴ σωστὴ κατεύθυνση ποῦ δὲν πρέπει νὰ καθυστερήσει ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ ριζικότερης ρύθμισης τοῦ θέματος.

'Ο κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ πρότεινε τὴ συγκρότηση ἐπιτροπῆς ποῦ θὰ μελετῇ τὸ ὅλο θέμα τῶν Ἡποτύπων Σχολείων.

Τό Τμήμα άφοϋ έλαβε ύπόψη:

- 1) Τό έγγραφο άριθμ. Γ2/130/ΕΠΕΙΓΟΝ/16-3-82 μέ τό όποιο διαβιβάζε-
ται τό σχέδιο Π.Δ/τος περί τοϋ τρόπου είσαγωγής μαθητών Μ.Ε. στά
Γυμνάσια καί Λύκεια τών Προτύπων Σχολείων,
- 2) Τίς άπόψεις τών μελών που διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοϋ
θέματος,

ά π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α) Κατά πλειοψηφία

Δέχεται μέ έκανοποίηση τή ρύθμιση τής παρ. 1 τοϋ άρθρου 1 γιά
τήν είσαγωγή μέ κλήρωση μαθητών στήν Α' Γυμνασίου τών Πρότυπων Σχο-
λείων, γιατί άποτελεϊ άποδοχή μιās πάγιας άποψης τοϋ Τμήματος που
έπανειλημμένα καί σταθερά έχει διατυπωθεϊ σέ κάθε εύκαιρία. Διαφωνεϊ
ό κ. Δ. Σακκάς γιά τούς λόγους που άναφέρονται στήν παρέμβασή του.

Β) Ομόφωνα

α) Προτείνει τίς ακόλουθες τροποποιήσεις στό Σχέδιο Π.Δ.:

- 1.- Νά καταρτίζεται ένιαία όνομαστική κατάσταση γιά τούς μαθητές
καί μαθήτριες που είναι ύποψήφιοι κατ' αύξοντα άριθμό ένδεικτι-
κό τής σειράς ύποβολής αίτήσεως. 'Από τήν κατάσταση αύτή θά καταρτί-
ζεται μέ κλήρωση ένιαίως έπίσης πίνακας έπιτυχόντων καί έπιλαχόντων.
- 2.- 'Η διενέργεια τής κληρώσεως νά γίνεται μέ χρήση πίνακα τυχαίων
άριθμών (RANDOM NUMBERS).
- 3.- 'Από τήν παρ. 2 τοϋ άρθρου 1 νά διαγραφεί ή φράση "χωρίς έξαίρεση"
Οί παρ. 3 καί λοιπές τοϋ άρθρου 1 νά αποτελέσουν ξεχωριστό άρθρο
2 μέ τίτλο "Είσαγωγή μαθητών στά Γυμνάσια τών Πρότυπων Σχολείων" καί
νά γίνει άναρίθμηση τών υπόλοιπων άρθρων.
Τό άρθρο 2 νά γραφεί ως άρθρο 3 μέ τίτλο "Είσαγωγή μαθητών στά
Λύκεια τών πρότυπων" καί τό άρθρο 3 νά γραφεί ως άρθρο 4 μέ τίτλο
"Είσαγωγή μαθητών στά Πρότυπα σχολεία καί διαθέτουν οίκοτροφείο".

./.

β) Τό Τμήμα εκφράζει τήν εὐχή νά προχωρήσει ἡ Διοίκηση σέ συνεργασία μέ τό ΚΕΜΕ σέ μελέτη γιά τήν μετατροπή τῶν Πρότυπων Σχολείων σέ κοινά σχολεῖα καί τήν ἀντίστοιχη νομοθετική ρύθμιση τοῦ θέματος.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ Πρόεδρος

Π. ΣΑΚΕΒΛΑΡΙΑΝΗΣ

Ἡ Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Πράξη 16/1982

Σήμερα 26 Μαρτίου 1982, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 11.45' πρωΐνῃ, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του (αἴθουσα ὁλομέλειας τοῦ ΚΕΜΕ) τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του (αἴθουσα ὁλομέλειας τοῦ ΚΕΜΕ) Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς, μέ πρόεδρο τόν κ.Π.Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ. Ἐπειδὴ μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας ἀριθ. Φ.910.8/4/ΙΙ/1527/11-3-82 ἔγινε ἀποδεκτὴ ἡ ἀπό τῇ θέση τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ ΚΕΜΕ ὑποβληθεῖσα πα-
ραίτηση τοῦ κ.ἈΘ.Κομίνη ὁ ὁποῖος εἶχε ὀριθεῖ καί Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε.
Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ.Δ.Σακεῆς, Ἡλ.Σπυρόπουλος, Ν.Παπαδόπουλος, Ἀ.Ἀδαμόπουλος, Στ.Παπασημακόπουλος, Δ.Τομαζίδης, Σύμβουλοι Β' τοῦ ΚΕΜΕ, Κων.Συριδ-
Α. Ἀδαμόπουλος, Στ.Παπασημακόπουλος, Δ.Τομαζίδης, Σύμβουλοι Β' τοῦ ΚΕΜΕ, Κων.Συριδ-
πουλος καί Ἰ.Σκορδίσλης, Εἰδ.Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ καί ὁ κ.Β.Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγη-
τῆς τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη Γραμματέως ἔκανε ἡ Αἰκ.Γεωργοπούλου, ὑπάλληλος τῆς Κ.Υ. τοῦ
ΥΠΕΠΘ μέ βαθμὸ 4ο πού ὑπηρετεῖ στό ΚΕΜΕ.
Δέν ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ.Βῶρος Φ., Βαρουχάκης Ν., Γρατσέας Γ., Σύμβουλοι Β' τοῦ ΚΕΜΕ
καί ὁ κ.Καταϊμάνης Κ., Εἰσηγητῆς τοῦ ΚΕΜΕ, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεώς τους.

Θέματα ἡμερήσιας διατάξεως

1. Σεμινάρια διδ.προσωπικοῦ τάξεων ὑποδοχῆς. Εἰσηγητῆς κ.Ν.Παπαδόπουλος, Σύμβ.Β'.
2. Χορήγηση ἀντιγράφων ἀποσπάσματος τῆς πράξεως 64/1981. Εἰσηγητῆς κ.Ἡλ.Σπυρόπου-
λος, Σύμβουλος Β'.
3. Ἀνακοινώσεις.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδριάσεως, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρα-
κτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως τό Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς
ἡμερήσιας διατάξεως.

Θ έ μ α 1ο - Σεμινάρια έπιμορφώσεως διδακτικοϋ προσωπικοϋ τάξεων
υποδοχής.

Ο είσηγητής τοϋ θέματος κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', ξέσε
υπόψη τών μελών τοϋ Τμήματος τά εξής:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ έγγραφό του 10-2-82, Δ/ση Ε.Ε.Ε. (Φ.818.2/Ζ/582),
γνωρίζει στο ΚΕΜΕ τήν όργάνωση σεμιναρίων έπιμόρφωσης διδακτικοϋ
προσωπικοϋ τών τάξεων υποδοχής πού ξγινε μέ τή συνδρομή μιās ήτυ-
πης Έπιτροπής έργασίας, στήν όποία συμμετεΐχαν καί μέλη τοϋ ΚΕΜΕ,
καί ζητεΐ "έκ τών υστερών", όπως σημειώνεται νά αναλάβει τό ΚΕΜΕ
τόν προγραμματισμό καί τήν όργάνωση τών σεμιναρίων αυτών πού ανα-
φέρονται στο σχέδιο ή νά υποδεχτοϋν κατά τήν εκτίμησή μας "κατάλ-
ηλες ρυθμίσεις".

Συνημμένα στέλνονται:

- 1) αντίγραφα σχετικά μέ τά παραπάνω σεμινάρια (4 σελίδων) μέ τά
θέματα ("μέρη τοϋ σεμιναρίου"),
- 2) 2 αντίγραφα μέ ενημερωτικά στοιχεΐα για τίς τάξεις υποδοχής σελ.
5),
- 3) αντίγραφα μέ στατιστικά στοιχεΐα για τίς τάξεις υποδοχής (σελ. 13
μαζί μέ στοιχεΐα αναφερόμενα στους λόγους τής δίγλωσσης εκπαίδευ-
σης)
- 4) αντίγραφα Προγραμ. Έκπ/σης Έλληνοπαίδων Έξωτερικοϋ καί Έπιμόρφ.
Διδακτ. Προσωπικοϋ (σελ. 2),
- 5) αντίγραφα Προγραμ. για σεμινάρια για τό διδακτ. Προσωπικό όσων
πρόκειται νά αποσπαστοϋν στή Δ. Γερμανία (σελ. 2),
- 6) αντίγραφα Προγραμ. για σεμινάρια για τό διδακτικό προσωπικό τοϋ
απόδημου Έλληνισμοϋ γενικά (Έμερική) κ.τ.λ.) (σελ. 2) καί
- 7) αντίγραφα για σεμινάρια για διδακτ. προσωπικό ξένων (κυρίως
Γερμανών) πού έχουν στίς τάξεις τους Έλληνόπουλα (σελ. 4).

Τό παραπάνω έγγραφο τοϋ ΥΠΕΠΘ αναφέρεται μόνο στα σεμινάρια τοϋ
διδακτ. προσωπικοϋ τών τάξεων υποδοχής πού έχουν προγραμματιστεΐ τε-
λικά για τόν Απρίλιο, όπως πληροφορήθηκα τηλεφωνικά άπ' τήν Δ/ση

Ε.Ε.Ε., καί ακριβής μέ βάση αυτό ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ εἶχε στείλει
στίς 25-2-82 ἔγγραφό του στά δύο Τμήματα Δημοτικῆς καί Μέσης Ἑκπ/
σης μέ τό ὁποῖο ζητεῖ νά ἐξετάσουμε "τό ἐνδεχόμενο τῆς συστάσεως
μιάς κοινῆς Ὁμάδας ἐργασίας μέ μέλη ἐκπροσώπους τῶν δύο Τμημάτων
καί ἕνα μέλος ἀπό τῆ Δ/ση Ε.Ε.Ε. τοῦ Ὑπ. Παιδείας". Σημειώνω ὅτι
τό ἔγγραφο αὐτό μοῦ κοινοποιήθηκε ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμ. Μ.Ε.
στίς 11-3-82 καί τά ἀντίγραφα τοῦ ΥΠΕΠΘ στίς 18-3-82 ἀπό τό Τμήμα
Δημοτικῆς ἔπειτα ἀπό συγκεκριμένη παράκλησή μου, ὥστε νά μπορέσω
νά τά μελετήσω γιά τήν εἰσήγηση.

Ἐκτός ἀπ' τήν ἀργοπορία μέ τήν ὁποία κινήθηκαν τά ἔγγραφα καί
τά στοιχεῖα αὐτά, σημειώνω ὅτι ὑπάρχει καί κάποια ἀνακολουθία στό
ἔγγραφο τῆς Δ/σης Ε.Ε.Ε. στό ὅτι μᾶς ζητεῖ νά ἀναλάβουμε τόν προ-
γραμματισμό καί τήν ὀργάνωση τῶν σχετικῶν σεμιναρίων πού ἔχει ἤδη γίνε-
ῖ ἀναφέρεται βέβαια ὡς αἰτιολογικό ἡ δέσμευση τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό Κοινω-
νικό Ταμεῖο τῆς Ε.Ο.Κ. καί ἡ ἀπό τά πράγματα βιασύνη.

Ἔτσι τό Τμήμα, ἔχει μέ βάση τά παραπάνω, νά ἀποφασίσει ἂν θά
συμμετάσχει στά σεμινάρια αὐτά καί ὑπό ποιᾶ μορφῇ.

Εἰσηγοῦμαι νά ὀριστοῦν ἐκπρόσωποι τοῦ ΚΕΜΕ οἱ ὁποῖοι καί θά κά-
νουν σχετικές εἰσηγήσεις στά θέματα πού ἔχουν ὀριστεῖ ἤδη, ἀντίστοιχα
πρός τήν εἰδικότητά του ὁ καθένας τουλάχιστο ἕνας ἀπό κάθε Τμήμα.

Γιά τό Τμήμα Μ.Ε. δέν μπορῶ παρά νά προτείνω τό ἄτομό μου ἀφοῦ
ἔχω σπουδάσει στή Γερμανία καί ἔχω ἀσχοληθεῖ σέ ἔρευνές μου μέ τά
προβλήματα τῶν Ἑλλήνων τῆς Γερμανίας.

Ἡ ἐπιτροπή πάντως πού θά συγκροτηθεῖ θά πρέπει κατά τή γνώμη μου
νά ἐξετάσει τά θέματα τοῦ σχεδίου Προγράμματος, γιατί ὁ ἴδιος ἔχω συγκε-
κριμένες ἐπιφυλάξεις γιά μερικά ἔτσι ὅπως διατυπώνονται.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος στήν
ὁποία διατύπωσαν τίς ἀπόψεις τους.

Τό Τμήμα αφού έλαβε υπόψη τό Έγγραφο άριθ. Φ.818.2/Ζ/582/10-2-82 τής 'Υπηρεσίας Ε.Ε.Ε. καί Ε.Μ.Σχολείων του 'Υπουργείου Παιδείας, τήν είσήγηση του είσηγητή του θέματος κ. Νικ. Παπαδόπουλου καί τίς άπόψεις των μελών που διατυπώθηκαν,

άποφασίζει όμοφωνα

Προτείνει τούς κ.κ. Σακκά, Νικ. Παπαδόπουλο καί Δημ. Τομπαΐδη, Συμβούλους Β' του ΚΕΜΕ, ως εκπροσώπους του Τμήματος Μ.Ε. για μέλη τής 'Ομάδας 'Εργασίας ή όποία θά αναλάβει τήν όργάνωση καί τήν έποπτεία των Σεμιναρίων.

Θέμα 2ο: Αίτηση για χορήγηση αντιγράφου τής πράξεως 64/81 του τμήματος Μ.Ε.

'Ο είσηγητής του θέματος κ. 'Ηλίας Λυρόπουλος Σύμβουλος Β' έθεσε υπόψη των μελών του τμήματος τά έξής:

'Ο κ.Κων.Πετρόπουλος, Φιλόλογος καθηγητής Μ.Ε. μέ τήν αίτησή του Ι6.2.82 που διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ μέ τό Έγγραφο άριθ.Γ/914/2.3.82 του ΥΠΕΠΕΘ-Δ/νση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., ζητάει αντίγραφο τής πράξεως 64/81 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ, που άφορά τήν κρίση του Τμήματος για τό βιβλίο του "Πλάτωνα Πρωταγόρας-Είσαγωγή, μετάφραση, αρτιτικά σχόλια". Επειδή τό Τμήμα κατά πάγια πρακτική χορηγεί αντίγραφα πράξεών του σε παρόμοιες περιπτώσεις είσηγομαι νά γίνει δεκτό τό αίτημά του κ.Κων.Πετρόπουλου.

Τό τμήμα δέχεται τήν πρόταση του είσηγητή του θέματος καί

άποφαίνεται όμοφωνα

'Εγκρίνει τή χορήγηση στο κ.Κ.Πετρόπουλο αντιγράφου τής πράξεως 64/81 τό όποιο αναφέρεται σε γνωμοδότηση του Τμήματος στο παραπάνω βιβλίο του.

Θέμα 3^ο : 'Ανακοινώσεις

'Ο Σύμβουλος Β' 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε:

Τό Π.Α.Κ.Ο.Ε. μέ τήν ἀπό 19-11-1981 ἐπιστολή του, ή όποία πρόσφατα μου κοινοποιήθηκε, θέτει υπόψη του κ. 'Υπουργού 'Εθνικής Παιδείας τομείς περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στους όποιους προτίθεται νά βοηθήσει τό έργο του 'Υπουργείου.

"Ήδη ό Πρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. Π. Σακελλαρίδης διατύπωσε τήν άποψη, τήν όποία δέχεται τό Τμήμα, ότι, έφόσον ό κ. 'Υπουργός δέν έστειλε σχετικό έρώτημα στό ΚΕΜΕ, δέν μπορεί νά είσaxθεί ως θέμα ή γνωμοδότηση για τό έγγραφο αυτό, τό όποιο άπλως μάς κοινοποιείται, αλλά καλό είναι νά ανακοινωθεί στό Τμήμα. "Ύστερα από αυτά, σ'ας ανακοινώνω τό περιεχόμενό του. ('Ακολούθησε ή άνάγνωση τής επιστολής.

'Αφού έξαντλήθηκαν τά θέματα τής ήμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ή συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Η Γραμματέας

Π. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΑΙΚ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

Π Ρ Α Ξ Η 17/82

Σήμερα 5 'Απριλίου 1982, ημέρα Δευτέρα καί Ώρα 12 τό μεσημέρι, Τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς, Μεσογειῶν 396) μέ πρόεδρο τόν κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Γ. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου κα-
θηγήτρια φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θέμα 1ο - Σεμινάρια ἐπιμορφώσεως τοῦ ΚΕΜΕ γιά τούς καθηγητές της 'Αγγλικῆς καί Γαλλικῆς γλώσσας. Εἰσηγητές κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β'.
- Θέμα 2ο - Ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τή διδασκαλία της Γερμανικῆς γλώσσας (συμπληρωματική διαδικασία). Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο - Γνωμοδότηση γιά τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου των Α. Δαβαρούκη, Γ. Σουρέτη, Τοξικομανία.
- Θέμα 4ο - Ἀνατύπωση του διδ. βιβλίου DE BELLO CIVILI γιά τά κλασικά λύκεια. Εἰσηγητής Βασ. Θεοδωρακόπουλος. Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.
- Θέμα 5ο - Διδακτικά βιβλία γιά τυφλούς. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 6ο - Ἀνακοινώσεις.

Στήν ἀρχή της συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαστία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως.

Στή συνέχεια τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση των θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 4ο - 'Ανατύπωση τοῦ διδ. βιβλίου DE BELLO CIVILI γιά τά κλασικά
λύκεια. Εἰσηγητής Βασ. Θεοδωρακόπουλος.
Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασ. Θεοδωρακόπουλος, εἰσηγητής, εἶπε τά
ἑξῆς:

"Μέ τήν πράξη τοῦ 8/15-2-82 (θέμα 4ο) τό Τμήμα Μ.Ε. γνωμοδότησε
γιά τό βιβλίο DE BELLO CIVILI πού προορίζεται γιά τούς μαθητές τῆς
Β' τάξεως τῶν κλασικῶν λυκείων νά μήν ἀνατυπωθεῖ καί οἱ μαθητές νά
ἐφοδιαστοῦν μέ φωτοαντίγραφα τοῦ λατινικοῦ κειμένου τοῦ βιβλίου μέ
τά ὁποῖα θά γίνεται ἡ διδασκαλία στήν τάξη αὐτή. Ἡ εἰσήγησή μου
ὅμως ἐκείνη δέν ἔλαβε ὑπόψη ὅτι τό βιβλίο εἶχε ἀπό πέρυσι μεταγλωτ-
τιστεῖ καί ἀνατυπωθεῖ δυνάμει τῆς Φ. 211.15/19/Γ/4070/14-5-81 ὑπουργι-
κῆς ἀποφάσεως. Αὐτό τό τελευταῖο τό πληροφορήθηκα τελευταῖα ἀπό τήν
κῆς ἀποφάσεως. Αὐτό τό τελευταῖο τό πληροφορήθηκα τελευταῖα ἀπό τήν
ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ. Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι τό Τμήμα νά τροποποι-
ῇ τήν πράξη τοῦ 8/15-2-82 (θέμα 4ο) καί νά γνωμοδοτήσει νά ἀνατυ-
πωθεῖ τό βιβλίο σέ ἀνάλογο ἀριθμό ἀντιτύπων γιά τούς μαθητές τῆς Β'
τάξεως τῶν κλασικῶν λυκείων".

Ὁ Σύμβουλος Β' Ἡλ. Σπυρόπουλος πρότεινε νά ἀναγραφεῖ στό ἐσω-
φυλλο τοῦ βιβλίου ὅτι ἡ μεταγλώττιση στήν νεοελληνική τῆς εἰσαγωγῆς
τῶν σχολίων καί τοῦ λεξιλογίου ἔγινε ἀπό τό Γενικό Ἐπιθεωρητή Μ.Ε.
κ. Ἰγνάτιο Σακκαλή. Αὐτό ὀφείλε νά εἶχε γίνει καί στήν περυσινή
ἐκδοση ἀλλά δέν ἔγινε.

Ὁ Σύμβουλος Β' Δ. Σακκάς πρότεινε νά γίνει ἡ ἀνατύπωση μόνο σέ
περίπτωση πού δέν ὑπάρχει στόν ΟΕΔΒ ἐπαρκής ἀριθμός ἀντιτύπων ἀπό
τήν περυσινή ἐκδοση.

Τό Τμήμα. ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βασ. Θεοδωρα-
κόπουλου ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ὅ φ ω ν α.

Γνωμοδοτεῖ νά ἀνατυπωθεῖ ὅπως ἔχει γιά τό σχολικό ἔτος 1982-83
τό βιβλίο τοῦ Ἑρρ. Σκάσση DE BELLO CIVILI γιά τοὺς μαθητές τῆς Β'
τάξεως τῶν κλασικῶν λυκείων μόνο σέ περίπτωση πού δέν ὑπάρχει στὸν
ΟΕΔΒ ἐπαρκὲς ἀριθμὸς ἀντιτύπων ἀπὸ τήν περυσινὴ ἔκδοση.

ΘΕΜΑ 50 - Διδακτικά βιβλία για τυφλούς.

‘Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β’, αρμόδιος για τό 5ο θέμα της
ήμερήσιας διατάξεως είπε:

Στή συνέχεια προηγούμενης εισήγησής μου για τό θέμα τών βοηθη-
τικών διδακτικών βιβλίων, Γυμνασίου-Λυκείου, για τούς τυφλούς μαθητές,
γνωρίζω στο Τμήμα τά εξής:

“Υστερα από δύο-τρεῖς επισκέψεις μου στο ΚΕΑΤ (Κέντρο ‘Εκπαιδευ-
σεως καί ‘Αποκαταστάσεως Τυφλών), διαπίστωσα, όπως έμμεσα αναφέρω
καί στην πριν από μέρες εισήγησή μου στο Τμήμα Μ.Ε., ότι τό Κέντρο
αυτό έχει τήν ευθύνη για τή μόρφωση τών παιδιών του Δημοτικού Σχο-
λείου καί ότι ως προς τή Μ. ‘Εκπ/ση είναι διάχυτη ή άποψη πώς τά
βιβλία Γυμνασίου καί Λυκείου για τούς τυφλούς μαθητές πρέπει νά είναι
τά ίδια άκριβώς - χωρίς περικοπές ή άλλες αλλαγές - μέ έκείνα που
χρησιμοποιούν οι μαθητές που δέν έχουν χόσει τήν όρασή τους.

Μέ τήν άποψη αυτή είναι άπόλυτα σύμφωνος καί ένας άλλος φορέας
για τούς τυφλούς. Πρόκειται για τόν Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών. Εί-
χα αρκετές συναντήσεις μέ τόν πρόεδρο του Σύνδεσμου αυτού, τόν κ. Παν.
Κουρουμπλή. Μία από τίς συναντήσεις πραγματοποιήθηκε στο ΚΕΜΕ μέ
τήν παρουσία του τ. αντιπροέδρου καί προέδρου του Τμήματος Μ.Ε. κ.
‘Αθ. Κομίνη.

‘Από τίς σχετικές συζητήσεις φάνηκε καθαρά ότι τό θέμα της μετα-
γραφής τών σχολικών βοηθημάτων Μ. ‘Εκπ/σεως στη γραφή για τούς τυφλούς
είναι οικονομικό, τόσο για τά βιβλία που έχουν ήδη μεταγραφεί όσο καί
για τά υπόλοιπα. Μαζί μέ τή μεταγραφή πρέπει νά διατεθεί ένα ποσό για
έγγραφή σε μαγνητοταινίες. Τό είχαμε κι αυτό επίσημάνει στην παιδιό-
τερη εισήγησή μας.

Πληροφορώ άκόμη τό Τμήμα ότι ο πρόεδρος του Παν. Σύνδεσμου Τυ-
φλών, κατά τήν επίσκεψή του στο ΚΕΜΕ μου έπέδωσε καί σύντομο υπόμνη-
μα, στο όποιο σημειώνονται τά έξοδα τά όποία απαιτούνται για τή μετα-

γραφή των παραπάνω βιβλίων στη γραφή BRAILL και την ταινιοθήκη, ο κύριος πρόεδρος αναφέρεται και στα βιβλία για τυφλούς φοιτητές.

Ύστερα από τα παραπάνω εισηγούμαι στο Τμήμα να διαβιβαστεί στον κ. Υπουργό του ΥΠΕΠΘ το υπόμνημα του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, το οποίο επισυνάπτω, με την παράκληση να έγκριθεί το σχετικό ποσό, που αναγράφεται στο υπόμνημα, για να γίνει πραγματικότητα, σε συνεργασία και με τον Παν. Σύνδεσμο Τυφλών, ή προσφορά όλων των βιβλίων της Μ.Ε. στα τυφλά παιδιά που φοιτούν σ' αυτή.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη την εισήγηση του κ. Γ. Γρατσέα, και τη συζήτηση που έγινε,

αποφάσισε να

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Γ. Γρατσέα στο σύνολό της.

Η συζήτηση για τα θέματα 1,2 και 3 της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε.

Τέλος, ο κ. Π. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος του Τμήματος και Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, ανακοίνωσε στα μέλη του Τμήματος το περιεχόμενο των κάτωθι εγγράφων:

- 1) 1409/31-3-82 (πρόταση για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ διδασκαλίας.
- 2) 978/5-3-82, προτάσεις του κ. Σουρμελίδη.
- 3) 1265/19-3-82
- 4) 4354/29-3-82
- 5) 1461/2-4-82
- 6) 632/17-2-82, η άγωγή Καταναλωτή, μάθημα στα Γυμνάσια.

Στόσημετο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Η Γραμματέας
Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΥΦΛΩΝ

ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΣ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΝ

ΔΙ' ΥΠ. ΑΡΙΘ. 9977/12 - 12 1932 ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΕΛΟΥΝ ΥΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Τ. Τ. 141

ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ:

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 13 - ΤΗΛ. 36.09.491 - 36.31.471 - 36.16.824

Εν Αθήναις τῇ 15/3/ 1982

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 98

Πρὸς

Υπουργεῖον Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων

Κ Ε Μ Ε

Ἑνταῦθα

Ἡ Διόίκησις τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλῶν μετὰ ἀπὸ εἰσηγητικῆς μελέτης τοῦ Προέδρου κ. Π. Κούρσουμπλή ὑπαβέλει τὴν παρακάτω μελέτη γιὰ τὸ πῶς βλέπομε πρακτικώτερα τὴ λύση μεταγραφῆς γυμνασιακῶν καὶ φοιτητικῶν βιβλίων γιὰ τυφλοὺς μαθητὲς καὶ φοιτητὲς.

Γιὰ νὰ γίνῃ πραγματικότητα καὶ στὴν Ἑλλάδα ἡ δωρεὰν παιδεία στοὺς τυφλοὺς εἶναι ἀπαραίτητη ἢ ἔγκρισιν τῶν παρακάτω δαπανῶν:

ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

1/ Ἀγορά πιεστηρίου τὸ ὁποῖον κοστίζει	Δραχ. 1.200.000
2/ Πρόσληψη δύο ὑπαλλήλων οἱ ἄμοιβές τῶν ὁποίων ὑπολογίζονται	Δρ. 1.300/000 ἔτη
3/ Μίσθωση χώρου ἐγκατάστασης τῶν μηχανημάτων	Δρχ. 200.000 "
4/ Δαπάνη ἡλεκτρικοῦ ρεύματ. λειτουργείας "	Δραχ. 400.000 "
5/ Ἐργατικά διόφορα	Δραχ. 200.000 "
6/ Ἀγορά λαμαρινῶν γιὰ γραφὴ πρωτοτύπων σὲ γραφὴ BRAILL	500.000 "
7/ Ἀγορά χάρτου ἀντιγραφῆς ἀπὸ τὸ πρωτότυπα, δεδομένου, ὅτι καθε σελίδα βλεπόντων χρειάζονται 3 σὲ BRAILL	200.000 "
8/ Γιὰ γραφὴ σὲ BRAILL βιβλίων μαθηματικῶν	Δρχ. 400.000 "
Σύνολον	Δραχ. 4.400.000

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ / ὁμιλοῦντα βοβλίνα/

1/ Γιὰ μαγνητοφωνήσεις ἥτοι ἄμοιβές κ.λ.π.	Δραχ. 900.000 ἔτη
2/ 300 ταινίες 1200 ποδῶν	Δρχ. 400.000
3/ 500 ἀντίγραφα ἐν πρωτοτύπων τοῦλάχιστον 4 ἀντίγραφα	Δραχ. 1.500.000
4/ Ἐξόδα ὑπαλλήλων ἀντιγραφῆς, συντήρηση μηχανημάτων κ. λπ	Δρχ. 400.000
Σύνολον	Δρχ. 3.200.000

"Ητοι γενικόν σύνολον δαπάνης γιά τόν άνωτέρω σκοπών Αρχ. 7.600.000 έτ.
ως. -

Μετά τιμής

Ευτολή Διοικήσεως

Ο Πρόεδρος

Π. ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

Ο Γεν. Γραμματέας

Ν. ΤΣΟΥΜΠΡΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 18/1982

Σήμερα 6 'Απριλίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 12 τό μεσημέρι, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του ('Αγία Παρασκευή 'Αττικής, Μεσογείων 396), μέ πρόεδρο τόν κ. Π. Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δημ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσίας, Λ. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασπη-μακόπουλος, Δ. Τομπαζίδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Εἰδικός Σύμβου-λος, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια. Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση. Ὁ κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβου-λος, γιατί ἀπουσίαζε γιά προσωπικούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ὁργάνωση σεμιναρίων ἐπιμορφώσεως τοῦ ΚΕΜΕ γιά τοὺς καθηγη-
τές τῆς Ἀγγλικῆς καί Γαλλικῆς γλώσσας. Εἰσηγητές κ.κ. Φ.
Βῶρος καί 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Διαβίβαση ἀντιτύπων ἐκσυγχρονισμένων βιβλίων καί πρατηρι-
σεων τῆς ἀντίστοιχης ἐπιτροπῆς κρίσεως διδ. βιβλίων α) 'Ι-
στορία Νέων Χρόνων Γ. Κουλικούρδη Γ' Γυμνασίου καί β) Τέ-
πρὀπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Γ' Γεν. Ἀσκήτου Ἀγνῆς Ρου-
σοπούλου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθη
τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ ἄρχ-
σε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο πρώτος τῶν εἰσηγητῶν κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' εἶπε τὰ ἑξῆς:

1.- Συμφωνῶ μὲ τὸ σχέδιο ὀργάνωσης σεμιναρίου ποῦ ἔχει ἐκπονήσει ὁ εἰδικὸς συνεργάτης τοῦ ΚΕΜΕ κ. Τρ. Τριανταφύλλου. Εἶναι σκόπιμο νὰ ἀρχίσουμε τέτοιες προσπάθειες μὲ διδακτικὸ προσωπικὸ δικό μας. Ἔχουμε δυναμικὸ ποῦ περιμένει ἀξιοποίηση. Εὐχαριστοῦμε βέβαια τοὺς ξένους φορεῖς γιὰ ὅσες ὑπηρεσίες μᾶς πρόσφεραν καὶ μᾶς προσφέρουν, εἶναι ὅμως καιρὸς νὰ δοκιμάσουμε κι ἐμεῖς μὲ αὐτοπεποίθηση γιὰ τίς δυνατότητές μας

2.- Λεπτομέρειες γιὰ τὸν τόπο, τὸ χρόνο, τὸ προσωπικὸ καὶ τὸ πρόγραμμα περιέχονται στὸ σχέδιο ποῦ μνημόνευσα. Ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω στὸν πίνακα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τὸν λυκειάρχη Παναγιώτη Ὁρφανίδη, πολὺ καλὸ γνώστη τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ τῶν προβλημάτων τῆς διδακτικῆς, ποῦ σήμερα τοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων τῶν συναδέλφων ποῦ ἐκπαιδεύονται στὴ ΣΕΑΜΕ.

Ἐπίσης προτείνω τὸ σεμινάριο νὰ γίνῃ στὸν Πειραιᾶ (6.9.82 - 10.9.82) στὶς αἰθουσες τοῦ Ζαννείου.

Κάποιες μικρὲς λεπτομέρειες διατύπωσης τίς σημειώσαμε στὸ συνημμένο κείμενο.

Κατὰ συνέπεια παρακαλῶ νὰ γίνῃ δεκτὸ τὸ συνημμένο σχέδιο σεμιναρίου, ὅπως τὸ ἔχει ἐκπονήσει ὁ κ. Τρ. Τριανταφύλλου. Τὸ σχέδιο ἀκολουθεῖ:

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- I. Διερεύνηση Δυνατοτήτων
- II.- Σκοπός
- III. Τόπος - Χρόνος - Αριθμός Σεμιναρίων
- IV. Εύθύνη Οργάνωσης - Συντελεστές
 - α.- Ποιοι θά διδάξουν
 - β.- Ποιοι θά κληθοῦν
 - γ.- Δαπάνες Σεμιναρίου
- V. Γενική Προετοιμασία
- VI. Πρόγραμμα
- VII. Οργάνωση Διδασκαλίας
 - Πίνακας Β

I.- ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Ἡ παρούσα εἰσήγηση γιὰ τὴν Ὁργάνωση Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων γιὰ τοὺς καθηγητὲς ἀγγλικῆς εἶναι ἀποτέλεσμα παλιότερων σκέψεων, ἐμπειριῶν καὶ ἐπαφῶν ποὺ ἔγιναν κατὰ καιροὺς καὶ τώρα, πιστεύουμε ὅτι ἔφτασε πλέον ὁ καιρὸς νὰ ὑλοποιηθοῦν.

Γιὰ ν' ἀρχίσει ἡ διαδικασία τῆς Ὁργάνωσης τῶν Σεμιναρίων αὐτῶν καὶ νὰ διατυπωθοῦν οἱ δυνατότητες γιὰ τὴν πραγματοποίησίν τους, λήφθη-
καν ὑπόψη τὰ ἀκόλουθα:

α) Τὸ ΚΕΜΕ, λόγω τῆς φύσης καὶ τῆς ἀποστολῆς του, πρέπει νὰ προχωρήσει στὴν πραγματοποίηση Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων γιὰ τοὺς καθηγητὲς ἀγγλικῆς, στηριζόμενο ἀποκλειστικὰ σὲ ἑλληνικοὺς φορεῖς, χωρὶς συγχρόνως νὰ ἀπορρίπτει τίς προσφορὰς τῶν ξένων Ἰδρυμάτων.

β) Ἡ ἀποκτηθεῖσα πείρα τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν παρέχει ἐπίσης καὶ τίς γνώσεις τίς ὁργανωτικὲς ἀλλὰ καὶ τὸ αἶσθημα ἐμπιστοσύνης γιὰ μιὰ πετυχημένη ὁργάνωση καὶ διεξαγωγή ἐντατικῶν, ἐπιμορφωτικῶν σεμιναρίων.

γ) Παρά τὴ μεγάλη προσφορά τῶν ξένων Ἰδρυμάτων, μὲ τὴ βοήθεια τῶν ὁποίων ἐπιμορφώθηκαν μέσα σὲ τρία χρόνια πάνω ἀπὸ 800 καθηγητὲς Ἀγγλικῆς, ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐπιμόρφωση περισσότερων καθηγητῶν ἀγγλικῆς παραμένει ἐπιτακτική.

δ) Ἐπειδὴ μόνον τοῦ ΚΕΜΕ δέ διατίθεται ἀρκετὸ εἰδικευμένο διδακτικὸ προσωπικὸ γιὰ νὰ καλύψει τὸ διδακτικὸ μέρος τῶν σεμιναρίων καὶ ἐπει-
δὴ οἱ ἐπαφές μας μὲ πανεπιστημιακοὺς, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀρχικὴ παραγωγικὴ ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν, καὶ μὲ τοὺς ΚΕΜΕ εἰδικότητας Ἀγγλ-
κῆς ἀπόδωσαν θετικὰ ἀποτελέσματα γιὰ συμμετοχὴ τους στὴ διδασκαλία τῶν ἀντικειμένων τῶν σεμιναρίων, ἡ σκέψή μας γιὰ τὴν προώθηση τῆς τωρινῆς εἰσηγήσεως ἐνισχύθηκε ἀποτελεσματικὰ.

II.- ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπὸς τῆς ὁργάνωσης καὶ διεξαγωγῆς τῶν σεμιναρίων αὐτῶν εἶναι:

./.

α) 'Η πρακτική κυρίως επιμόρφωση τῶν καθηγητῶν 'Α γγλικῆς σέ θέματα διδακτικῆς καί μεθοδολογίας.

β) 'Η επιμόρφωση τῶν καθηγητῶν ἀπό τό ΚΕΜΕ σέ συνεργασία μέ ἄλλους ἑλληνικούς φορεῖς γιά νά ἀντιμετωπιστοῦν ἄμεσα τά διδακτικά προβλήματα τῶν μαθητῶν πού συνήθως εἶναι ἄγνωστα στούς ξένους φορεῖς.

γ) 'Η ευαισθητοποίηση τῆς πολιτείας γιά τήν ἀνάγκη ὑλοποίησης παρῶμοιων σεμιναρίων ἀπό φορεῖς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ χώρου. Τό ΚΕΜΕ ἔχοντας γνώση τῶν περισσότερων προβλημάτων τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς θά μπορεῖ νά προσδιορίζει:

- 1) τό εἶδος τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τῶν μαθητῶν,
 - 2) τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος,
 - 3) τό εἰδικευμένο διδακτικό προσωπικό,
- χωρίς νά ἐξαρτιέται ἀπό τοὺς ξένους.

III.- ΤΟΠΟΣ - ΧΡΟΝΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

α) Τόπος: 'Αθήνα. Κεντρικό κτίριο τῆς 'Αθήνας. Προτείνεται τό Πειραματικό, ἡ Μαρμάρειος 'Ακαδημία ἢ το 45ο Γυμνάσιο στή συμβολή 'Αλεξάνδρας καί 'Ιπποκράτους. Σέ ὅποιο τελικό κτίριο στεγαστοῦν τά Σεμινάρια, θά πρέπει νά ὑπάρχουν στή διάθεση τῶν 'Οργανωτῶν τά ἑξῆς: 3-4 αἴθουσες ἀπό τίς ὁποῖες ἡ μία νά ἔχει χωρητικότητα 40-50 ἀτόμων καί νά διαθέτει κυλικεῖο.

β) Χρόνος: 'Ὡς προσφορότερος χρόνος προτείνεται ἡ περίοδος 6-10 Σεπτεμβρίου 1982.

γ) Αριθμός Σεμιναρίων: 'Επειδή τά Σεμινάρια αὐτοί θά εἶναι τά πρῶτα πού 'Οργανώνονται ἀπό ἑλληνικό φορέα καί ἐπειδή ἡ ὁργανωτική ἀριστεία καί ἡ ποιότητα θά εἶναι παράγοντας ἀποφασιστικῆς σημασίας γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ προτείνεται νά γίνει τώρα μόνο ἕνα σεμινάριο 'Αγγλικῆς στήν 'Αθήνα. 'Ετσι θά ἀποφευχθοῦν πολλά προβλήματα πού θά προέκυπταν ἄν παρόμοια σεμινάρια γίνονταν συγχρόνως καί σέ ἄλλες πόλεις τῆς 'Ελλάδας. Μὲ δεδομένη τή συμμετοχή τῶν ΓΕΜΕ τῶν Πανεπιστημιακῶν εἰδικῶν καί ὁρισμένων καθηγητῶν Μ.Ε. πού ὑπηρετοῦν στήν 'Αθήνα, πιστεύεται

ὅτι δεῖ θά ὑπάρξουν προβλήματα. Μετά ἀπό τήν ἐμπειρία μας αὐτή θά μπορούσαν νά γίνουν σκέψεις καί προσπάθειες γιά διεξαγωγή παρόμοιων σεμιναρίων καί σέ ἄλλες πόλεις τῆς χώρας.

IV.- ΕΥΘΥΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ - ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

Ἡ εὐθύνη ὁργάνωσης καί διεξαγωγῆς τῶν σεμιναρίων ἀνήκει στό ΚΕΜΕ/θά συνεργαστοῦν μέ τό ΚΕΜΕ α) οἱ ΓΕΜΕ εἰδικότητας Ἀγγλικῆς, β) ὁρισμένοι Πανεπιστημιακοί Εἰδικοί τοῦ Παν/μίου Ἀθῆνας καί γ) εἰδικευμένοι καθηγητές Μ.Ε. πού ὑπηρετοῦν σέ Γυμνάσια καί Λύκεια.

α) Ποῖοι θά διδάξουν:

1.- ΓΕΜΕ Ἀγγλικῆς

2.- Ἀπό τό Παν/μιο Ἀθῆνας

3.- Καθηγητές Μ.Ε.

4.- Ἀπό τό ΚΕΜΕ

1) Γκαροῦτσος Δημήτριος

2) Λύτρα Σοφία, Εἰδική στή διδακτική καί Μεθοδολογία.

3) Βασιλική Δενδρινού, Εἰδική στή διδακτική καί μεθοδολογία.

4) Βῆκας Κλεάνθης, καθηγητής Α' Λυκείου (Πλάκας).

5) Βασιλάκης Ἐμμανουήλ, καθηγητής Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Ν. Σμύρνης.

6) Ζούντα Ἀλίκη, καθηγήτρια Βαρβακείου.

7) Ὀρφανίδης Παναγιώτης, λυκειάρχη Βάγια Βοιωτίας.

8) Τριανταφύλλου Τριαντάφυλλος, Εἰδικός Ἐπιστήμονας Ἀγγλικῆς.

β) Ποιοί θά κληθοῦν: Γιά τοὺς καθηγητές πού θά ἐπιμορφωθοῦν στήν ἀγγλική γλῶσσα προτείνονται:

1) Ἡ συμμετοχή τῶν καθηγητῶν πού θά ἐπιλεγοῦν νά εἶναι ὑποχρεωτική.

2) Γιά τό πρῶτο σεμινάριο νά ἐπιλεγοῦν 40 καθηγητές μόνο. Αὐτό ὑπαγορεύεται ἀπό τήν ἐσωτερική δομή τοῦ σεμιναρίου.

3) Οί καθηγητές νά ἐπιλεγοῦν μόνο ἀπό τήν περιοχή 'Αθήνας, Πειραιᾶ καί Προαστίων (ἔτσι θά ἀποφευχθοῦν οἰκονομικῆς ἀποζημιώσεις).

4) Κριτήρια ἐπιλογῆς τῶν καθηγητῶν νά εἶναι: α) νά μὴν ἔχουν παρακολουθήσει παρόμοιο σεμινάριο στό παρελθόν, β) νά μὴν ἔχουν παρακολουθήσει παρόμοιο σεμινάριο τῇ τελευταίᾳ πέντε χρόνια, γ) νά ἔχουν διοριστεῖ τῇ πέντε τελευταίᾳ χρόνια.

5) Ἡ ἐπιλογή νά γίνεῖ ἀπό τήν ἀρμόδια Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου σέ συνεργασία μέ τοὺς ἀρμόδιους ΓΕΜΕ.

6) Νά κοινοποιηθοῦν οἱ καταστάσεις μέ τὰ ὀνόματα τῶν καθηγητῶν στό ΚΕΜΕ μέχρι 31 Μᾶη τὸ ἀργότερο.

Σημείωση: Ἡ ἀρμόδια Διεύθυνση ΕΠΣΕΔΠ νά ἐνεργήσῃ σέ συνεργασία μέ τοὺς ΓΕΜΕ γιὰ τήν ἀνεύρεση τοῦ κατάλληλου κτιρίου γιὰ τὰ Σεμινάρια καί νά ἐνημερώσῃ σχετικὰ τὸ ΚΕΜΕ. Ἡ τελικὴ ἀπόφαση νά παρθεῖ μετὰ ἀπὸ ἐπιτόπια ἐπίσκεψη ἐκπροσώπων τοῦ ΚΕΜΕ.

γ) Δαπάνες Σεμιναρίου: Ἐπειδὴ,

1) Τὸ Σεμινάριο θά γίνεῖ στὴν ἔδρα τῶν καθηγητῶν.

2) Γιὰ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ΚΕΜΕ, ἐφόσον δὲ θά μετακινηθοῦν ἐκτὸς ἔδρας, τὰ σεμινάρια εἶναι μέρος ἀπὸ τὰ καθήκοντά τους,

θέμα οἰκονομικῆς ἀποζημιώσεως θά τεθεῖ μόνο γιὰ δσους Πανεπιστημιακοὺς Εἰδικοὺς τὸ ἀπαιτήσουν.

V.- ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

α) Ἐγκριση τοῦ ΚΕΜΕ γιὰ τὴν ὑλοποίηση τοῦ Σεμιναρίου. Ἐνημέρωση κ. Ὑπουργοῦ.

β) Κοινοποίηση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΚΕΜΕ στὴ Διεύθυνση ΕΠΣΕΔΠ πού θά φέρεῖ καί τὴν εὐθύνη:

1) τῆς ἐπιλογῆς τῶν καθηγητῶν,

2) τῆς ἀνεύρεσης τοῦ κτιρίου,

3) τῆς κοινοποίησης στό ΚΕΜΕ τῆς κατάστασης τῶν ἐπιλεγμένων καθηγητῶν ὅτι θά πάρουν μέρος στό Σεμινάριο μέχρι 31/5.

γ) Κοινοποίηση-πρόσκληση της απόφασης του ΚΕΜΕ

1) Στους ΓΕΜΕ 'Αγγλικής

2) Στους πανεπιστημιακούς δασκάλους

3) Στους καθηγητές Μ.Ε. 'Αγγλικής που θα διδάξουν στα σεμινάρια
νά συνεργαστούν με το ΚΕΜΕ σε ό,τι αφορά την οργάνωση των
Σεμιναρίων και κυρίως τα θέματα που θα διδαχτούν.

VI.- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η διαμόρφωση του Προγράμματος των Σεμιναρίων βασίστηκε:

α) Στις διδακτικές ανάγκες των καθηγητών Ε. Γλωσσών και κυρίως
έκείνων που δεν επιμορφώθηκαν ανάλογα μέχρι τώρα.

β) Στις έμπειρίες του παρελθόντος, δηλαδή στα προγράμματα των
Σεμιναρίων των παρελθόντων ετών.

γ) Στις απόψεις των ίδιων των καθηγητών που κατά καιρούς διατύ-
πωσαν προφορικά ή γραπτά (έρωτηματολόγια) και

δ) Στις απόψεις που ανταλλάχθηκαν μεταξύ ΚΕΜΕ, ΓΕΜΕ και πανεπι-
στημιακών.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μία ποικιλία σοβαρών θεμάτων διδακτικής
και μεθοδολογίας - 14 συνολικά - που θα παρουσιαστούν και θα διδαχτούν
μέσα σε 30 ώρες (5 μέρες).

Το περιεχόμενο του προγράμματος επισυνάπτεται (ΠΙΝΑΚΑΣ Α) και έλ-
ληνικά και στην ξένη γλώσσα.

VII.- ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ; Για κάθε αντικείμενο, θα υπάρξουν 4 φά-
σεις διδασκαλίας. Σχηματικά, η 8λη ανάπτυξη της διδασκαλίας φαίνεται
στον Πίνακα Β που ακολουθεί.

C.V.I.L

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

ΠΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΜΗΤΕΣ Ε. ΓΑΡΕΖΕΝ Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ: 3

ΩΡΑ	ΘΕΜΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-10	ΜΕΡΟΣ I	1. Οι έννοιες των καθήκοντων 2. Οι συνθήκες του καθήκοντος 3. Ευθύνη	1. "Η ευθύνη των Τεχνικών" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Το δικαίωμα διαλογίου" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Ο αρχή λειτουργίας" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Η διαδικασία φύσης" 2. Πρακτικές κριτικές
10-10:15	ΔΙΑΡΕΙΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ
ΜΕΡΟΣ II	1. "Εννοιες Εκπαιδευτικού Προβληματισμού" 2. "Η σημασία της εκπαίδευσης" 3. Πρακτικές κριτικές	1. "Η εξέλιξη της εκπαίδευσης" 2. Πρακτικές κριτικές	1. Προβληματισμός για την εκπαίδευση 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Ο ρόλος της εκπαίδευσης" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Το μέλλον της εκπαίδευσης" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Το μέλλον της εκπαίδευσης" 2. Πρακτικές κριτικές
10:15-12:15	ΔΙΑΡΕΙΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ
12:15-12:30	ΜΕΡΟΣ III	1. Τεχνική των Α.Ε.Τ. 2. Σύνταξη 3. Πρακτικές κριτικές	1. "Ο ρόλος της τεχνικής" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Η διαδικασία της τεχνικής" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Ο ρόλος της τεχνικής" 2. Πρακτικές κριτικές	1. "Το μέλλον της τεχνικής" 2. Πρακτικές κριτικές
12:30-2:30	ΔΙΑΡΕΙΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ
2:30-3:00	ΔΙΑΡΕΙΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ	ΔΙΑΔΕΙΦΑ

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΗΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ: ① ΚΕΝΤΡΕ

② ΠΑΝ/ΜΟ

③ ΤΕΜΕ

④ ΚΑΘΗΤΕΣ Μ.Ε.

7777

PROGRAMME CONTENT OF SEMINAR

FOR TEACHERS OF ENGLISH IN GEN. SEC. SCHOOLS

TOTAL 30 HRS

DAY	MON	TUE	WEN	THU	FRI
SESSION	1. Learner Needs 2. Teachers Needs 3. Possibilities 4. Discussion	1. "An Eclectic Approach" 2. Workshop	1. "The Text-Book" 2. Workshop	1. "The Present Simple" 2. Workshop	1. The Passive 2. Workshop
PART I 8-10					
INSTRUCTOR					
10-10.15	Break	Break	Break	Break	Break
PART II	1. Yearly Planning 2. Lesson Planning 3. Workshop	1. "The Mixed Ability Class" 2. Workshop	1. Pronunciation Problems 2. Workshop	1. "The Present Perfect" 2. Workshop	1. Testing in Second Schools 2. Workshop
11.15/12.15					
12.15/12.30					
INSTRUCTOR	Break	Break	Break	Break	Break
PART III	1. Approach to Teaching Technology in EFL 2. Discussion-Group work	1. Using Visual Aids for Teaching Technology in EFL 2. Workshop	1. "Developing EFL Learners' General Competence" 2. Workshop	1. "The Indirect Speech" 2. Workshop	1. Evaluation of Seminars 2. Open Discussion 3. Closing Remarks
12.30/2.30					
INSTRUCTOR					
2.30/3.00	INSTRUCTOR MEETING	INSTRUCTORS MEETING	INSTRUCTORS MEETING	INSTR. MEETING	INST. MEETING

TAT

B

ΔΡΑΣΗ ΔΙΑΣΚΑΛΙΑΣ

Α
ΦΑΣΗ

Παρουσίαση του
Κυνηγετιμένου

WORKSHOP WORKSHOP

GROUP 1
Presentation
by leader

GROUP 2
Presentation
by leader

GROUP 3
Presentation
by leader

GROUP 4
Presentation
by leader

Practice
stage

Practice
stage

Practice
stage

Practice
stage

Feedback
phase

Feedback
phase

Feedback
phase

Feedback
phase

- Α φάση: Όλοι οι ενδιαφερόμενοι είναι μαζί
- Β φάση: Με επιμελητή καθοδηγεί, οι ενδιαφερόμενοι χωρίζονται σε ομάδες. Αναλαμβάνει δουλειά τους/δίδει
- Γ φάση: Στην κάθε ομάδα γίνεται δουλειά από το δικό
- Δ φάση: Ανάλυση, παρατηρήσεις, πληροφορίες, έκθεση

Τ. Χ. Τ.

'Ακολούθως ο δεύτερος τῶν εισηγητῶν κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

Μέ πρόσφατη προηγούμενη πράξη μας εισηγηθήκαμε τήν πραγματοποίηση σεμιναρίων καθηγητῶν Γαλλικῆς πού, μέ τή βοήθεια τοῦ Γαλλικοῦ 'Ινστιτούτου, θά γίνουν τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1982 στήν 'Αθήνα, τήν Πάτρα, τή Θεσσαλονίκη καί τό Βόλο.

Μέ πρότασή τους οἱ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες τοῦ ΚΕΜΕ κ. Τρ. Τριανταφύλλου καί δ. Εὐθ. Γκούμα εισηγοῦνται τήν πραγματοποίηση καί ἄλλων σεμιναρίων καθηγητῶν Ξένων Γλωσσῶν, πού θά γίνουν ἀποκλειστικά μέ ἑλληνικὲς ἐλαπιδευτικές δυνάμεις. 'Η ἔδρα νά πάρουμε στά χέρια μας τήν ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν Ξένων Γλωσσῶν περιορίζοντας ἔτσι τόν, χρησιμογιά τήν ὥρα, ξενικὸ παρόντα ἀπὸ πολὺ καιρὸ καλλιιεργεῖται στὸ Τμήμα μας καί πιστεύω ὅτι μόνο διαν αὐτὴ ἡ φιλοδοξία πραγματοποιηθεῖ θά νιώσουμε ὅτι προωθήσαμε οὐσιαστικά τό θέμα αὐτό. Γι' αὐτό προτείνω νά κάνουμε δεκτὴ τουλάχιστον σέ 8, τι ἀφορᾷ τό σεμινάριο καθηγητῶν Γαλλικῆς, τήν πρόταση τοῦ εἰδικοῦ ἐπιστήμονα τοῦ ΚΕΜΕ, ἐφόσον:

1.- Πραγματοποιηθεῖ τό Σεπτέμβριο 1982 στή Θεσσαλονίκη σέ ἡμερομηνίες πού δέν θά συμπέτουν μέ ἐκεῖνες τῶν σεμιναρίων πού θά γίνε� στὸ Γαλλικὸ 'Ινστιτούτο.

2.- 'Επιλεγοῦν καθηγητές Γαλλικῆς πού δέν παρακολούθησαν ὡς σήμερα ἀνάλογο σεμινάριο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ χρόνια ὑπηρεσίας τους. 'Ο ἀριθμὸς τους δέν πρέπει νά ὑπερβαίνει τοὺς 40.

3.- Τὰ ὀργανωτικά θέματα, ὅπως καί οἱ λεπτομέρειες τοῦ προγράμματος καί ὁ συντονισμὸς τῶν καθηγητῶν πού θά διδάξουν, τακτοποιηθοῦν σέ συνεργασία μέ τὴν ΚΕΜΕ Γαλλικῆς κ. Β. Τοκατζίδου

4.- Τὰ "γενικά θέματα" πού θά ἀναπτυχθοῦν στὰ δύο σεμινάρια (Γαλλικῆς καί 'Αγγλικῆς) ταυτιστοῦν.

'Ακολουθεῖ τό σχέδιο πού ἔχει ἀκονήσει ἡ δ. Εὐθυμία Γκούμα, ὅπως διαμορφώθηκε ὕστερα ἀπὸ τήν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος:

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- I.- Διερεύνηση Δυνατοτήτων
- II.- Σκοπός
- III.- Τόπος - Χρόνος - 'Αριθμός Σεμιναρίων
- IV.- Εύθύνη 'Οργάνωσης - Συντελεστές
- α) Ποῖτοι θά διδάξουν
- β) Ποῖτοι θά κληθοῦν
- γ) Δαπάνες Σεμιναρίου
- V.- Γενική Προετοιμασία
- VI.- Πρόγραμμα
- Πίνακας Α
- VII.- 'Οργάνωση Διδασκαλίας
- Πίνακας Β

I.- ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Ἡ παρούσα εἰσήγηση γιὰ τὴν Ὀργάνωση Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων γιὰ τοὺς καθηγητὲς Γαλλικῆς εἶναι ἀποτέλεσμα παλιότερων σκέψεων, ἐμπειριῶν καὶ ἐπαφῶν πού ἔγιναν κατὰ καιροὺς καὶ τώρα, πιστεύουμε ὅτι ἔφτασε πλέον ὁ καιρὸς νὰ ὑλοποιηθοῦν.

Γιὰ ν' ἀρχίσει ἡ διαδικασία τῆς Ὀργάνωσης τῶν Σεμιναρίων αὐτῶν καὶ νὰ διατυπωθοῦν οἱ δυνατότητες γιὰ τὴν πραγματοποίησίν τους, λήφθη-καν ὑπόψη τὰ ἀκόλουθα:

α) Τὸ ΚΕΜΕ, λόγω τῆς φύσης καὶ τῆς ἀποστολῆς του, πρέπει νὰ προχωρήσει στὴν πραγματοποίηση Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων γιὰ τοὺς καθηγη-τὲς Γαλλικῆς στηριζόμενο ἀποκλειστικὰ σὲ ἑλληνικοὺς φορεῖς, χωρὶς συγχρόνως νὰ ἀπορρίπτει τίς προσφορὰς τῶν Ξένων Ἰδρυμάτων.

β) Ἡ ἀποκτηθεῖσα πείρα τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν παρέχει ἐπίσης καὶ τίς γνώσεις τίς ὀργανωτικὰς ἀλλὰ καὶ τὸ αἶσθημα ἐμπιστοσύνης γιὰ μιὰ πετυχημένη ὀργάνωση καὶ διεξαγωγή ἐντατικῶν ἐπιμορφωτικῶν σεμι-ναρίων.

γ) Παρὰ τὴ μεγάλη προσφορά τῶν Ξένων Ἰδρυμάτων, μὲ τὴ βοήθεια τῶν ὁποίων ἐπιμορφώθηκαν μέσα σὲ τρία χρόνια πάνω ἀπὸ 500 καθηγητὲς τῆς Γαλλικῆς, ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐπιμόρφωση περισσότερων παραμένει ἐπιτακτικὴ.

δ) Ἐπειδὴ μόνο του τὸ ΚΕΜΕ ὅε διαθέτει ἀρκετὸ εἰδικευμένο διδα-κτικὸ προσωπικὸ γιὰ νὰ καλύψει τὸ διδακτικὸ μέρος τῶν σεμιναρίων καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐπαφές μας μὲ πανεπιστημιακοὺς πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀρχι-κή παιδαγωγικὴ ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ τίς ἀρμοδίους Γε-νικὲς Ἐπιθεωρητρίες ἀπόδοσαν θετικὰ ἀποτελέσματα γιὰ συμμετοχὴ τους στὴ διδασκαλίαν τῶν ἀντικειμένων τῶν σεμιναρίων, ἡ σκέψις μας γιὰ τὴν προώθηση τῆς τωρινῆς εἰσηγήσεως ἐνισχύθηκε ἀποτελεσματικὰ.

II.- ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπὸς τῆς ὀργάνωσης καὶ διεξαγωγῆς τοῦ σεμιναρίου αὐτοῦ εἶναι:

α) Ἡ πρακτικὴ κυρίως ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν Γαλλικῆς σὲ θέ-ματα διδακτικῆς καὶ μεθοδολογίας.

β) Ἡ ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν ἀπὸ τὸ ΚΕΜΕ σὲ συνεργασία μὲ ἄλλοις

έλληνικούς φορείς για να αντιμετωπιστούν άμεσα τα διδακτικά προβλήματα των μαθητών που συνήθως χάχχχ είναι άγνωστα στους ξένους φορείς.

γ) 'Η ευαισθητοποίηση της πολιτείας για την ανάγκη υλοποίησης παρόμοιων σεμιναρίων από φορείς του ελληνικού εκπαιδευτικού χώρου. Το ΚΕΜΕ έχοντας γνώση των περισσότερων προβλημάτων της διδασκαλίας της γαλλικής θα μπορεί να προσδιορίζει:

- 1) το είδος των διδακτικών αναγκών των μαθητών,
- 2) το περιεχόμενο του προγράμματος.

III.- ΤΟΠΟΣ - ΧΡΟΝΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

α) Τόπος: Κτίριο της ΣΕΑΜΕ στη Θεσσαλονίκη.

β) Χρόνος: 'Ως προσφορότερος χρόνος προτείνεται η περίοδος

1-8 Σεπτέμβρη 1982.

γ) Αριθμός Σεμιναρίων: 'Επειδή τα σεμινάρια αυτά θα είναι τα πρώτα που οργανώνονται από ελληνικό φορέα και επειδή η οργανωτική αριότητα και η ποιότητα θα είναι παράγοντες αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχία τους προτείνεται να γίνει τώρα μόνο ένα σεμινάριο στη Θεσσαλονίκη. 'Ετσι θα αποφευχθούν πολλά προβλήματα που θα προέκυπταν αν παρόμοια σεμινάρια γίνονταν συγχρόνως και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Μετά από την εμπειρία μας αυτή θα μπορούσαν να γίνουν σκέψεις και προσπάθειες για διεξαγωγή παρόμοιων σεμιναρίων και σε άλλες πόλεις της χώρας.

IV.- ΕΥΘΥΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ - ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

'Η ευθύνη οργάνωσης και διεξαγωγής του σεμιναρίου θα ανήκει στο ΚΕΜΕ. Θα συνεργαστεί με το ΚΕΜΕ και θα είναι βασικός συντελεστής του σεμιναρίου ή πακτική καθηγήτρια του Παν/μίου Θεσ/νίκης και Γεν. 'Επιθεωρήτρια για τη Βόρεια Ελλάδα ή κ. Βάσω Τοκατλίδου.

./.

α) Ποιοι θα διδάξουν:

- 1.- 'Από τό Παν/μιο Θεο/νίκης: Τοκατλίδου Βάσω, Τακτική καθηγήτρια
στή δ/λεια Ξένης γλώσσας Παν/μιο Θεο/νί-
καί 'Επι/τρια ΙΑ, ΙΒ, ΙΓ, ΙΔ, ΑΕΠ.
- 2.- 'Από τό ΚΕΜΕ: Γκούμα Βύθυμια, Ειδικός 'Επιστήμονας
στό ΚΕΜΕ.
- 3.- 'Απόσ τούς καθηγητές γαλλι- 1) Κασίμης Κυριάκος, καθηγητής Μ.Ε.
κής Μ.Ε.: μεταπτυχιακά στή Διδακτική.
2) Κουτσουσίμου Βασιλική, μετεκπαιδευ-
μένη στή ΣΕΑΜΕ Θεο/νίκης.
3) Πατερέκα Χρυσή, εκπαιδ. στή ΣΕΑΜΕ
4) Σαρικούδη 'Ελένη, " " "
5) 'Εξάρχου Χαρούλα, " " "
- 'Οργάνωση σεμιναρίου: Σφακιανάκη Μαρία
Δάκου Λίνα

β) Ποιοι θα κληθούν: Για τούς καθηγητές πού θα έπιμορφωθούν

προτείνεται:

- 1) 'Η συμμετοχή τών καθηγητών πού θα έπιλεγούν νά είναι ύποχρεω-
τική.
- 2) Για τό πρώτο σεμινάριο νά έπιλεγούν 40 καθηγητές μόνο. Αυτό
ύπαγορεύεται από τήν έσωτερική δομή τοϋ σεμιναρίου.
- 3) Οι καθηγητές νά έπιλεγούν μόνο από τήν περιοχή Θεσσαλονίκης.
(Έτσι θα άποφευχθούν οικονομικές άποζημιώσεις).
- 4) Κριτήριο έπιλογής τών καθηγητών νά είναι: νά μήν έχουν παρα-
κοληθήσει παρόμοιο σεμινάριο στό παρελθόν.
- 5) 'Η έπιλογή νά γίνει από τήν αρμόδια Διεύθυνση τοϋ 'Υπουργείου
σέ συνεργασία μέ τήν αρμόδια Γεν. 'Επιθεωρήτρια.
- 6) Νά κοινοποιηθούν οι καταστάσεις μέ τά ονόματα τών καθηγητών
στό ΚΕΜΕ μέχρι 31 Μάη τό άργότερο.

./.

Σημείωση: 'Η αρμόδια Διεύθυνση ΕΠΣΕΑΠ νά ἐνημερώσει σέ συνεργασία μέ τούς ΓΕΜΕ γιά τήν ἀνεύρεση τοῦ κατάλληλου κτιρίου γιά τό σεμινάριο καί νά ἐνημερώσει σχετικά τό ΚΕΜΕ. 'Η τελική ἀπόφαση νά παρθεῖ μετά ἀπό ἐπιτόμια ἐπίσκεψη ἐκπροσώπου τοῦ ΚΕΜΕ.

γ) Δαπάνες σεμιναρίου: Δέν προβλέπεται πρὸς τό παρὸν καμία ἰδιαίτερη δαπάνη.

V.- ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

α) Ἐγκριση τοῦ ΚΕΜΕ γιά τήν ὑλοποίηση τοῦ σεμιναρίου. Ἐνημέρωση κ. Ὑπουργοῦ.

β) Κοινοποίηση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΚΕΜΕ στή Διεύθυνση ΕΠΣΕΑΠ πού θά φέρει καί τήν εὐθύνη:

- 1) τῆς ἐπιλογῆς τῶν καθηγητῶν,
- 2) τῆς ἀνεύρεσης τοῦ κτιρίου,
- 3) τῆς κοινοποίησης στό ΚΕΜΕ τῆς κατάστασης τῶν ἐπιλεγμένων καθηγητῶν ὅτι θά πάρουν μέρος στό σεμινάριο μέχρι 31/5.

γ) Κοινοποίηση-πρόσκληση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΚΕΜΕ

- 1) Στούς ΓΕΜΕ Γαλλικῆς
- 2) Στούς Πανεπιστημιακοὺς δασκάλους
- 3) Στούς καθηγητές Μ.Ε. Γαλλικῆς πού θά διδάξουν στά σεμινάρια

νάσυνεργαστοῦν μέ τό ΚΕΜΕ σέ ὅτι ἀφορᾷ τήν ὁργάνωση τῶν σεμιναρίων καί κυρίως τά θέματα πού θά διδασκοῦν.

VI.- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ἡ διαμόρφωση τοῦ Προγράμματος τῶν σεμιναρίων βασίστηκε:

α) Στίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν καθηγητῶν Ξ. Γλωσσῶν καί κυρίως ἐκείνων πού δέν ἐπιμορφώθηκαν ἀνάλογα μέχρι τώρα.

β) Στίς ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος, δηλαδή στά προγράμματα τῶν σεμιναρίων τῶν παρελθόντων ἐτῶν.

γ) Στίς ἀπόψεις τῶν ἴδιων τῶν καθηγητῶν πού κατὰ καιροὺς διατύπωσαν προφορικὰ ἢ γραπτὰ (ἐρωτηματολόγια) καί

δ) Στίς ἀπόψεις πού ἀνταλλάχθηκαν μεταξύ ΚΕΜΕ, ΓΕΜΕ καί Πανε-

πιστημιακῶν.

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει μιά ποικιλία σοβαρῶν θεμάτων διδακτικῆς καί μεθοδολογίας - 14 συνολικά - πού θά παρουσιαστοῦν καί θά διδαχτοῦν μέσα σέ 30 ὥρες (5 μέρες).

Τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος ἐπισυνάπτεται καί ἑλληνικά καί στήν ξένη γλώσσα.

VII.- ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Γιά κάθε ἀντικείμενο, πού θά ὑπάρξουν 4 φάσεις διδασκαλίας. Σχηματικά, ἡ ὅλη ἀνάπτυξη τῆς διδασκαλίας φαίνεται στόν σχετικό πῖνακα I πού ἀκολουθεῖ.

Τό Τμήμα δμόφωνα ἀποφαίνεται: ἀποδέχεται τίς εἰσηγήσεις γιά τή διοργάνωση σεμιναρίων ἀγγλικῆς στόν Πειραιά (6-10 Σεπτ. 1982) καί γαλλικῆς στή Θεσσαλονίκη (Σεπτ. 1-8 1982) σύμφωνα μέ τά ἀντίστοιχα σχέδια πού προτάχτηκαν.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

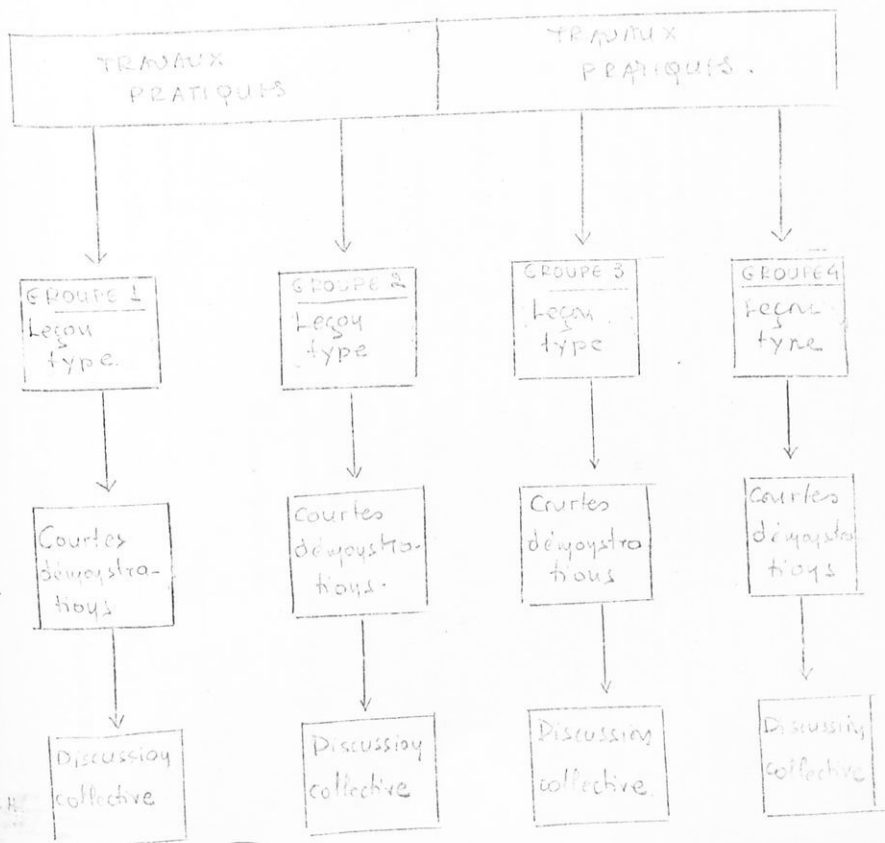
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΑΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΥΗ
1. 12-13	1. 12-13	1. 12-13	1. 12-13	1. 12-13
2. 14-15	2. 14-15	2. 14-15	2. 14-15	2. 14-15
3. 16-17	3. 16-17	3. 16-17	3. 16-17	3. 16-17
4. 18-19	4. 18-19	4. 18-19	4. 18-19	4. 18-19
5. 20-21	5. 20-21	5. 20-21	5. 20-21	5. 20-21
6. 22-23	6. 22-23	6. 22-23	6. 22-23	6. 22-23
7. 24-25	7. 24-25	7. 24-25	7. 24-25	7. 24-25
8. 26-27	8. 26-27	8. 26-27	8. 26-27	8. 26-27
9. 28-29	9. 28-29	9. 28-29	9. 28-29	9. 28-29
10. 30-31	10. 30-31	10. 30-31	10. 30-31	10. 30-31

SYNCRONESTIC: ① KEN ② 1/10 DEC/1972

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΑΔΕΚΛΗΤΩΝ (συνεδρία κολλήσις)

A
ΦΑΣΗ

παρουσίαση του βιβλίου

B'
ΦΑΣΗ

Γ'
ΦΑΣΗ

Δ'
ΦΑΣΗ

1982.

5

ΘΕΜΑ 2ο - Διαβίβαση αντιτύπων έκσυγχρονισμένων βιβλίων και παρατηρήσεων της αντίστοιχης επιτροπής κρίσεως διδ. βιβλίων α) 'Ιστορία Νέων Χρόνων Γ. Κουλικούρδη Γ' Γυμνασίου και β) Τί 'Ιστορία Νέων Χρόνων Γ. Κουλικούρδη, Γεν. Λυκείου 'Αγνης Ρουσο-πρέπει να γνωρίζει ο πολίτης Γ' Γεν. Λυκείου 'Αγνης Ρουσο-ποπούλου.

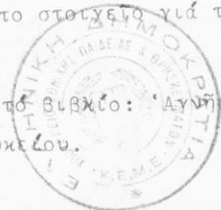
Ο Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

1.- Με δική μας πρόταση (πρ. 59/1981) η Διοίκηση συγκρότησε 'Επιτροπή αποτελούμενη από τους: Π. Παναγιώτου, Ε. Οικονομοπούλου, Γ. Λεουτσίνη για να ξαναδιαβάσουν και ενδεχόμενα να βελτιώσουν όπου είναι αναγκαίο και δυνατό τα βιβλία: Γ. Κουλικούρδη, 'Ιστορία Νέων Χρόνων, γ' γυμνασίου και 'Αγνης Ρουσοπούλου, Τί πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης, γ' λυκείου.

2.- Οι παραπάνω περάτωσαν το έργο τους εγκαίρα και με έγγραφο του Προέδρου της 'Επιτροπής Π. Παναγιώτου επιδόθηκαν στην αρμόδια 'Υπηρεσία του 'Υπουργείου στις 12-3-82 αντίτυπα των βιβλίων διορθωμένα και άλλες παρατηρήσεις σε χειρόγραφες σελίδες 23.

3.- Η αρμόδια 'Υπηρεσία φαίνεται ότι ζητούσε και ειδικό πρακτικό εργασίας της 'Επιτροπής και κρατούσε όλη την αλληλογραφία, ως τώρα. Τελικά μας έστειλε ολοκληρωτό το φάκελο με το διαβιβαστικό έγγραφο Φ.211.17/16/Γ2/240 της 26.3.1982. Ο φάκελος αυτός περιήλθε σε μας χθές, 4--4-82. 'Επειδή όλη η υπόθεση αυτή επείγει να κριθεί αναγκαίο να φέω σήμερα κιόλας για είσήγηση το ένα βιβλίο ('Αγνης Ρουσοπούλου, Τί πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης) που η συγγραφέας του έχει πεθάνει και όπου οι προτεινόμενες τροποποιήσεις-βελτιώσεις πάντως δεν αλλοιώνουν τη σκέψη της. Θεωρώ ότι οι 23 χειρόγραφες σελίδες της 'Επιτροπής και τα διορθωμένα-βελτιωμένα αντίτυπα των βιβλίων αποτελούν την ουσία ενός πρακτικού εργασίας, που αυτό είναι το απαραίτητο στοιχείο για την παρούσα είσήγηση (και την επόμενη).

4.- Η είσήγηση λοιπόν σήμερα αφορά μόνο το βιβλίο: 'Αγνης Ρουσοπούλου, Τί πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης, γ' λυκείου.

Οι προτάσεις-παρατηρήσεις της 'Επιτροπής ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) 'Ορθογραφικές διορθώσεις πάνω στο κείμενο· τίς είδα, αντάλλαξα και με τον κ. Τομπαΐδη ορισμένες σκέψεις και έχω επικυρώσει δσες νομίζω αναγκαίες και δυνατές τώρα.

β) Φραστικές-γλωσσικές τροποποιήσεις πάνω στο κείμενο· με την ίδια διαδικασία έχω επικυρώσει δσες νομίζω αναγκαίες και δυνατές.

γ) Γενικότερες παρατηρήσεις και αναδιάρθρωση παραγράφων, που κρίναμε ότι δεν έμπιπτουν στην παρούσα φάση εργασίας.

δ) Πρόταση να προταχθεί ένα σύντομο εισαγωγικό κείμενο, με το οποίο συμφωνώ, φραστικά το είδα, αλλά θα το ξαναγράψω για κάποιες τροποποιήσεις λεκτικές που συμφωνήσαμε και με τον κ. Τομπαΐδη.

Πρόταση να αντικατασταθεί η παράγραφος που αναφέρεται στο ιστορικό της ΕΟΚ και της ένταξής μας· το κείμενο είναι απλά πληροφοριακό και συμφωνώ μ' αυτό. Θα το καθαρογράψω για τον ίδιο λόγο που σημείωσα παραπάνω.

5.- 'Εδώ τελειώνει η εισήγηση ως προς την εργασία που έκανε η 'Επιτροπή. Έκαναν εργασία υπεύθυνη και τους όφειλουμε αναγνώριση.

6.- 'Οφείλω όμως να θέσω υπόψη του Τμήματος ότι: Εκεί που η 'Επιτροπή τελείωσε την πρότασή της για την ΕΟΚ και την σύνταξή μας δεν τελειώνει και η ιστορία. Στην πολιτική ζωή της χώρας ζούμε καθημερινά προσπάθεια βελτιώσης του καθεστώτος σύνδεσης, επιδίωξη για βελτίωση των δρων σύνδεσης, κάτι σαν "είδικό καθεστώς" σύνδεσης. Και νομίζω ότι είναι σωστό να θέσουμε υπόψη της πολιτικής ήγερσίας που έχει την εθύνη για το περιεχόμενο του βιβλίου και της ειδικής παραγράφου μία σύντομη προσθήκη σχετική με αυτή την τωρινή προσπάθεια της χώρας. Περίπου έτσι: "Όμως για τη χώρα μας δεν έχει λήξει το ιστορικό της σύνδεσης με την ΕΟΚ, γίνεται προσπάθεια για τη βελτίωση των δρων, έτσι που να υπηρετούνται καλύτερα τα δικά μας συμφέροντα. Επιδιώκουμε είδικό καθεστώς σύνδεσης".

./.

Τό Τμήμα αποφάνθηκε νά αναβληθεῖ ἡ συζήτηση-ἀπόφαση γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση, ὥστε νά εἶναι ἀνετότερη καί πληρέστερη ἡ ἐνημέρωση γύρω ἀπό τό θέμα.

Στό σημεῖο αὐτό τελεώσε ἡ συνεδρίαση.

Πρόεδρος

Α. Ζαχαριάδης
Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

Ἡ Γραμματέας

Ραφαέλλα

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 19/1982

Σήμερα, 12 'Απριλίου 1982 ημέρα Δευτέρα καί ώρα 12 τό μεσημέρι τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων του(αἴθουσα Ὀλομέλειας, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς, Μεσογείων 396), μέ πρόεδρο τόν κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

"Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Αλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ιω. Σκοροδίσλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμ. Ζαραφωνίτου φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου, τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Γ.ο' Λυκείου.

Θέμα 2ο - Πρόταση γιά τή συγκρότηση ὁμάδων ἐργασίας (γιά ἀναθεώρηση, Α.Π. κλπ), εἰσηγητές, Σύμβουλοι κατ'εἰδικότητα.

Θέμα 3ο - 'Ελεύθερα βοηθήματα γιά τή διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς γλώσσας (συμπληρωματική διαδικασία), Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο - "Εγκριση Α.Π. μητρικῆς γλώσσας γιά τά ἑλληνικά Τμήματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Θ έ μ α 1ο - 'Ανατύπωση του βιβλίου, τί πρέπει νά γνωρίζει ο πο-
λίτης, Γ' Λυκείου.

'Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' είπε:

'Επαναλαμβάνω αναλυτικά τήν εισήγηση πού έκανα στην προηγούμενη
συνεδρίαση:

1. Μέ εισήγησή μας (πράξη 59/1981, σελ.14) η Διοίκηση ανέ-
θεσε στους: Ε. Οικονομοπούλου, Π. Παναγιώτου, Γ. Λεοντσίνη τή
θεώρηση του παραπάνω βιβλίου καί ενός ακόμη ('Ιστορία Νέων Χρόνων'
γ' γυμνασίου), πού άδυνατῶ για λόγους αντικειμενικούς νά τό παρου-
σιάσω σήμερα. 'Η 'Επιτροπή πήρε τό έγγραφο ανάθεσης στις 25-1-1982
καί παρουσιάστηκε έδῶ στις 26-1-1982. Σύμφωνα μέ τό έγγραφο ὀφεί-
λαν σέ 1 μήνα νά κάνουν τή ζητούμενη θεώρηση τῶν δύο βιβλίων καί
είδικότερα νά δοῦν τά κεφάλαια για τήν 'Εθνική 'Αντίσταση καί τήν
ΕΟΚ. Πραγματικά στις 26-2-1982 παρουσίασαν τήν ἔργασία τους σέ
μένα. Σχετικό Πρακτικό συντάχτηκε καί δώσαμε αντίγραφο στους ἑνδια-
φερόμενους (ἀριθ. πρωτ. 1246/18-3-1982). "Ομως ὀφείλαν νά ἐπιδώσουν
ὅλη τήν ἀλληλογραφία στην ἀρμόδια ὑπηρεσία του 'Υπουργείου, πᾶγμα
πού ἔκαναν ὅστερα ἀπό μερικές μέρες. 'Η ὑπηρεσία ζητοῦσε καί κάποιο
ἀκόμη πρακτικό. 'Επειδή καθυστεροῦσε αὐτή ἡ τυπική διαδικασία ἡ
Διοίκηση μᾶς ἔστειλε τήν ἀλληλογραφία (τά διορθωμένα βιβλία καί 23
χειρόγραφες σελίδες τῆς 'Επιτροπῆς) χωρίς τό Πρακτικό αὐτό, προφα-
νῶς γιατί χάνεται χρόνος καί τά βιβλία τά χρειαζόμαστε τό Σεπτέμβριο
1982.

Παρέλαβα τήν ἀλληλογραφία αὐτή έδῶ στις καί παρου-
σίασα τό ἕνα βιβλίο τήν ἑπόμενη μέρα λέγοντας ὅτι:

./.

2. Υιοθετώ (καί σ' αυτό είχα τή σύμπραξη καί σύμφωνη γνώμη τοῦ κ. Τομπαΐδη) τίς ὀρθογραφικές καί φραστικές βελτιώσεις καί μερικές ἀκόμη (ὄρους) χρονολογίες, ἀριθμούς κλπ) τίς ὁποῖες καί κατα-
χώρισα σέ χωριστό ἀντίτυπο. Υιοθετώ καί τήν πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς
γιά ἕνα σύντομο Πρόλογο στο βιβλίο καί γιά ἀντικατάσταση τῆς παρα-
γράφου γιά τήν Ε.Ο.Κ. τά κείμενα αὐτά εἶναι πληροφοριακά.

Γιά λόγους φραστικούς μόνο ξανάγραφα τό ἕνα (τόν Πρόλογο). Καί
εἰσηγήθηκα καί αὐτά νά γίνουν δεκτά (ἐπισυνάπτονται).

3. Φρονῶ ὅμως ὅτι ἡ παράγραφος γιά τήν Ε.Ο.Κ. χρειάζεται μία
προσθήκη, τήν ἀκόλουθη:

"Ὅμως τό θέμα σύνδεση μέ τήν Ε.Ο.Κ. δέν ἔχει κλείσει γιά μᾶς" ἡ
χώρα μας προσπαθεῖ νά διαπραγματευτεῖ νέους βελτιωμένους ὄρους σύν-
δεσης, κάτι σάν εἰδικό καθεστώς σύνδεσης".

Εἰσηγοῦμαι αὐτή ἡ προσθήκη νά τεθεῖ ὑπόψη τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας
πού θά ἔχει τήν εὐθύνη τῆς προσθήκης ἢ τῆς παράλειψης.

4. Ὑστερα ἀπό τά παραπάνω συνοψίζω καί τελειώνω:

α. Ἐχουμε τήν εἰσηγήση τῆς Ἐπιτροπῆς (ἄλλες ὑποδείξεις της δέν
τίς εἰσηγοῦμαι τώρα πιά γιατί ὁ χρόνος δέν μᾶς ἐπιτρέπει ἀνα-
βολή) ὅσες περιέγραφα καί τίς ἔχω καταχωρίσει σέ χωριστό ἀντί-
τυπο.

β. Ἐχουμε καί τήν πρότασή μου γιά μία προσθήκη στήν παράγραφο
γιά τήν Ε.Ο.Κ.

Ἀκολούθησε συζήτηση:

Ὁ κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' εἶπε:

Ξεφυλλίζοντας ὅμως πρίν ἀπό λίγο τό διορθωμένο ἀπό τήν Ἐπι-

τροπή βιβλίο καί θεωρούμενο κατάλληλο από τόν εισηγητή κ. Βώρο, μέ εκπληξή μου διαπίστωσα ὅτι καί μετά τίς διορθώσεις ἐξακολουθεῖ νά κάνει ἀντικομμουνισμό μέ τή συνήθη ὡς τώρα μέθοδο: τή διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας, τήν ἀποσιώπηση τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν σοσιαλιστικῶν καθεστώτων, τοῦς δυσμενεῖς χαρακτηρισμούς. Οὔτε λίγο οὔτε πολύ τό βιβλίο τοποθετεῖ τή Σοβιετική Ἑνωση καί τά ἄλλα κράτη τοῦ ἴδιου συστήματος παράπλευρα στά φασιστικά καθεστώτα τοῦ Μουσουλίνι, τοῦ Χίτλερ καί τοῦ Φράγκο.

Μιλάει γιά ἀνυπαρξία ἐλευθεριῶν σ' αὐτές τίς χῶρες (σελ. 18), πρᾶγμα ἀναληθές, γιά ἐθνικοποίηση ὕλων τῶν μέσων παραγωγῆς (σελ. 20), πρᾶγμα ἐπίσης ἀναληθές (στήν Πολωνία π.χ. τά 80% τῆς γῆς εἶναι ἀτομική ἰδιοκτησία), γιά Βουλές πού μεταβλήθηκαν ἀπλά διακοσμητικά σώματα (σελ. 20) κτλ. καί ἀποσιωπᾷ ἐντελῶς τή λύση ζωτικῶν κοινωνικῶν προβλημάτων σ' αὐτές τίς χῶρες, ὅπως τῆς ἀνεργίας, καί τήν ἱκανοποίηση πρωταρχικῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων (ἐργασίας, ὑγείας, παιδείας, στέγης κτλ.).

Νομίζω ὅτι στό νέο κλίμα σχέσεων πού ἀναπτύσσει ἡ κυβέρνηση μέ τίς σοσιαλιστικές χῶρες, σχέσεις πού ὑπηρετοῦν τά ἐθνικά μας συμφέροντα - θά ἦταν μεγάλο λάθος νά παραμείνουν στό βιβλίο τέτοιες ἀπόψεις. Ἀλλά δέν εἶναι μόνο οἱ σχέσεις. Εἶναι καί ἡ ἀλήθεια. Καί προπαντός ἡ ἀλήθεια.

Ὁφείλουμε νά τή σεβαστοῦμε.

Στή συνέχεια ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης εἶπε:

"Τό Τμήμα ἀποφάσισε μέ εἰσήγηση τοῦ κ. Βώρου κατά μήνα Νοέμβριο, νά συγκροτήσει Ἐπιτροπή ἀπό 2 ΓΕΜΕ καί ἕνα τρίτο μέλος καί νά ζητήσῃ νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τά κύρια καθήκοντά τους γιά νά ἀσχοληθοῦν μέ τή βελτίωση τοῦ ὑπο ἔκδοσιν βιβλίου.

Σήμερα, 'Απρίλιο μήνα, έχουμε ένα "θεωρημένο" αντίτυπο μπροστά μας με όρισμένες όρθογραφικές, φραστικές και γλωσσικές διορθώσεις με μιὰ σελίδα κείμενο για τήν ΕΟΚ και ένα Πρόλογο.

"Όσο και αν επιμένει ο κ. Βώρος στον όρο "θεώρηση" για να καλύψει τό αποτέλεσμα, έμεϊς περιμέναμε ούσιολογική βελτίωση έκσυγχρονισμό και προσαρμογή του βιβλίου στά σημερινά δεδομένα. Γιατί τίς φραστικές και άλλες διορθώσεις θά μπορούσε να τίς κάνει ένα μέλος του Τμήματος σέ διάστημα ήμερών, όπως συνέβη σέ δεκάδες παρόμοιες περιπτώσεις.

Έξάλλου ήθελα να έρωτήσω: 'Υπάρχει σήμερα 'Υπουργείο Τύπου; ή 'Υπουργείο Μεταφορών και 'Επικοινωνιών όπως γράφει τό βιβλίο; "Έδρα τής ΕΟΚ είναι τό Στρασβούργο όπως γράφει τό βιβλίο (πού είναι έδρα του Εύρωκοινοβουλίου) ή Οί Βρυξέλλες; Σέ ένα κείμενο για τήν ΕΟΚ δέ θά έπρεπε κάτι να αναφέρεται για τή διαδικασία εκλογής των Εύρωβουλευτών, πού αποτελεί προωθημένη ιδέα τής πολιτικής έννοποίησης;

Τί ειδους λοιπόν "θεώρηση" είναι αύτή πού επιτρέπει να κυκλοφορήσει ένα βιβλίο με αδυναμίες όπως αυτές πού ένδεικτικά αναφέραμε;

Τέλος θά θυμίσω στό Τμήμα ότι στον τομέα των Μαθηματικών γράφτηκαν ολόκληρα βιβλία έξυπαρχής μέσα σέ άσφυκτικές προθεσμίες μηνών χωρίς κανέναν από τούς συγγραφείς να πάρει άπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δευτερολογώντας ο κ. Φ.Κ. Βώρος είπε:

α. Περιττό να πούμε ότι κάθε επιμέρους διόρθωση είναι επιθυμητή.

β. 'Η 'Επιτροπή πάντως σέ ένα μήνα θεώρησε δυό βιβλία και δέν είχε ούτε άνάθεση ούτε χρόνο να γράφει νέα. "Άλλωστε πολλές παρατηρήσεις της (23 χ.φ. σελίδες για τά δυό βιβλία) από έλλειψη χρόνου

τώρα δέν μπορούμε νά τίς αξιοποιήσουμε. Νομίζω ότι ἐργάστηκαν ἐϋ-
συνείδητα καί διατηρῶ ἀκέραιη τήν ἐκτίμησή μου.

γ. Ἄν ἐπρόκειτο νά γραφοῦν νέες σελίδες γιά θέματα ὅπως
ἀνακατηγοροποίηση τῶν πολιτευμάτων καί τά ἀτομικά δικαιώματα
ἐγώ τουλάχιστο θά πρότεινα ἄλλους ἀρμόδιους, συνταγματολόγους ἢ
διεθνολόγους, (π.χ. Φ. Βεγλερή, Δ. Τσάτσο). Καί τέτοιου εἴδους
τροποποιήσεις ἀδυνατῶ νά κάνω. Μπορεῖ ὅμως ὁποιοσδήποτε ἄλλος νά
τό ἐπιχειρήσει.

δ. Γιά τήν προσθήκη τῆς παραγράφου πού πρότεινα δέν πείστη-
κα ὅτι ἔχω λόγο νά ἀλλάζω γνώμη, ἀφοῦ ἡ ἔνταξή μας στήν ΕΟΚ δέν ἔχει
λήξει μέ τή διατύπωση: ἀπό 1-1-1981 ἡ Ἑλλάδα εἶναι μέλος τῆς ΕΟΚ
καί δέχτηκε ὅπως ἦταν διαμορφωμένο τό κοινοτικό καθεστῶς.

Ἵστερα ἀπό τά παραπάνω τό Τμήμα ἀποφαινεταί
κατά πλειοψηφία:

Νά ἐτοιμάσει ὁ κ. Σακκάς γραπτές τίς προτάσεις του ὡς τήν Τε-
τάρτη.

Νά γίνεи εἰδική συνεδρίαση τήν Τετάρτη ὥρα 12 καί νά προωθηεῖ
τότε τό βιβλίο γιά ἀνατύπωση, γιατί ὁ χρόνος μᾶς πεῖζει.

Τέλος ἡ συζήτηση γιά τό θέμα ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Π. Σακελλαρίδης

Ζαχαριάνου

Δ. Ζαραφωνίτου

Εἰσαγωγή

Σκοπός τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου εἶναι νά σᾶς δώσει τίς ἀπαραίτητες γνώσεις γιά τή δομή καί τή λειτουργία τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καί νά σᾶς βοηθήσει νά συνειδητοποιήσετε τά δικαιώματα καί τίς ὑποχρεώσεις πού θά ἔχετε ὡς πολίτες, ὥστε νά μετέχετε ἐνεργά καί ἐποικοδομητικά στό δημόσιο βίο τῆς χώρας.

Τό βιβλίο περιλαμβάνει τέσσερα μέρη:

α. Τό πρῶτο προσφέρει μία ἱστορική ἐπισκόπηση τῆς κοινωνικῆς συμβίωσης καί τῆς ἐξέλιξης τοῦ Κράτους.

β. Τό δεύτερο περιέχει ἀνάλυση τῶν κύριων μορφῶν κρατικῆς ὀργάνωσης, δηλαδή τῶν ἱστορικά γνωστῶν ἀπαντήσεων στό ἐρώτημα: ποίος ἐκφράζει τή θέληση τοῦ κράτους καί πῶς τήν ἐκφράζει.

γ. Τό τρίτο κεφάλαιο προσφέρει μέ συντομία τή Συνταγματική Ἱστορία τῆς χώρας μας (ἀπό 1822 ὡς σήμερα) καί ἀναλύει τό σημερινό Σύνταγμα (τοῦ 1975), δηλαδή τό βασικό νόμο τῆς Πολιτείας, πού προσδιορίζει τήν ὀργάνωση καί τή λειτουργία τοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας: ποίες εἶναι οἱ βασικές ἐξουσίες, ποιοί εἶναι οἱ φορεῖς τους καί ποιές οἱ βασικές ἀρμοδιότητές τους.

δ. Τό τελευταῖο κεφάλαιο περιέχει πληροφορίες γιά τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς (π.χ. Ο.Η.Ε.), γιά τίς διεθνεῖς σχέσεις τῆς χώρας μας καί γιά τά οἰκονομικά τοῦ κράτους.

Στό Παράρτημα τοῦ βιβλίου ἔχουν καταχωριστεῖ δύο βασικά γιά τό μάθημα τοῦτο κείμενα:

1. Τό Σύνταγμά μας (τοῦ 1975) καί
2. Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ Ο.Η.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 20/1982
=====

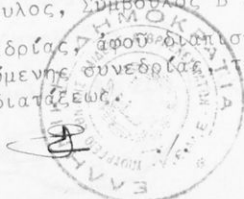
Σήμερα, 14 'Απριλίου 1982, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 12 το μεσημέρι, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα 'Ολομέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Παύλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

"Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οί κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυροπούλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδίλης, Είδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδώρακόπουλος, Εισηγητές.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση Α.Π. μητρικής γλώσσας για τα ελληνικά τμήματα του ευρωπαϊκού σχολείου. Εισηγητής κ. Τομπαΐδης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση για τη συγκρότηση ομάδων εργασίας (για άναθεώρηση Α.Π. κλπ.). Εισηγητές Σύμβουλοι κατ' ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 3ο - "Εγκριση πράξεως επιτροπής κρίσεως ελευθέρου βοηθήματος (ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ). Εισηγητής κ. Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για την καταλληλότητα του βιβλίου των Α. Δαβαρούκα-Γ. Σουρέτη, Τοξικομανία. Εισηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο - Σύνταξη ωρολογίων κατ' Α.Π. ειδικών σχολείων. Εισηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - 'Ολοκλήρωση του θέματος "Ανατύπωση του βιβλίου, Τί πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης, Γ' Λυκείου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 7ο - 'Ανατύπωση βιβλίων Νεοελληνικών του Λυκείου. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυροπούλος, Σύμβουλος Β'.

Στην δοχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε άπартία καί επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

"Εχω τή γνώμη ότι ή ύλη του προγράμματος είναι ικανοποιητική, αντίστοιχη μέ τήν παρεχόμενη στο έλληνικό μέσο σχολείο (γυμνάσιο-λυκείου) καί κανονικά κατανεμημένη στις διάφορες τάξεις του σχολείου. Βέβαια, ξεκινώντας από τά έλλαδικά δεδομένα, θά μπορούσε κανείς να εκφράσει τήν αντίθεσή του για τή διδασκαλία αρχαιοελληνικών κειμένων (από μετάφραση) σε μάθημα νεοελληνικής γλώσσας καί λογοτεχνίας-πράγμα πού αποφύγαμε στα προγράμματά μας. Όμως λαμβάνοντας υπόψη ότι κείμενα αρχαίων Έλλήνων συγγραφέων από μετάφραση δέ διδάσκονται καθόλου στο σχολείο αυτό οι μαθητές, νομίζω πώς πρέπει να τά δεχτούμε ως χρήσιμα καί συμπληρωματικά του μαθήματος.

Γι' αυτό προτείνω στο Τμήμα να έγκρίνει τό πρόγραμμα όπως προτείνεται.

Τό Τμήμα, αφού άκουσε τόν εισηγητή,

αποφάνεται όμόφωνα

αποδέχεται τήν εισήγηση του κ. Δ. Τομπατζή ως έχει.

Η συζήτηση για τό 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε.

ΘΕΜΑ 3ο - "Εγκριση πρόξεως επιτροπής κρίσεως έλευθέρου βοηθήματος
(ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ).

Ο κ. Δ. Τομπαζής, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για το 3ο θέμα της
ήμερήσιας διατάξεως είπε:

Το Τμήμα Μ.Ε. με την πράξη του αριθ. 39/19-11-81 είχε αποφασίσει
όμοφωνα να αντικαταστήσει τη μετάφραση της 'Ιλιάδας στη Β' Γυμνασίου
(του Πολυλά) με τη μετάφραση των Ν. Καζαντζάκη - Ι.Θ. Κακριδής. Η από-
φαση εκείνη έπρεπε να περάσει από διάφορες διοικητικές διαδικασίες,
και σήμερα μας διαβιβάζονται από τον ύπουργό οι δύο πρόξεις της επιτρο-
πής που είχε συγκροτηθεί για να επιλέξει από το έμπόριο την καταλληλό-
τερη από τις μεταφράσεις που κυκλοφορούν.

Πραγματικά η 'Επιτροπή αφού στις 26 Μαρτίου 1982 καθόρισε τα κρι-
τήρια για την επιλογή της πιο κατάλληλης μετάφρασης, στην τελική πράξη
της (στις 5 'Απριλίου 1982) κατέληξε να προτείνει ως κατάλληλη τη με-
τάφραση των Ν. Καζαντζάκη - Ι.Θ. Κακριδής. Για να γίνει το κείμενο της
μετάφρασης πιο προσιτό στους μαθητές η 'Επιτροπή εισηγείται να συνο-
δευτεί: α) από την εισαγωγή και τις έρμηνευτικές σημειώσεις του σημε-
ρινού σχολικού βιβλίου (με τη σχετική προσαρμογή), που έχουν γίνει από
την 'Ελένη Κακριδή και β) από λεξιλόγιο.

Εισηγούμαι να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της 'Επιτροπής και επι-
πλέον: α) η παραέρα εργασία να άνατεθεί στην ίδια επιτροπή, β) να
της δοθεί προθεσμία για την παράδοση του βιβλίου ως τις 15 Μαΐου 1982
και γ) η διοίκηση να διαπραγματευτεί με τους ενδιαφερομένους για τους
οικονομικούς όρους με τους οποίους θά γίνει η παραχώρηση της μετάφρασης.

Το Τμήμα, αφού άκουσε τον εισηγητή, αποδέχεται την εισηγήση του
κ. Δ. Τομπαζή, ως έχει.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση γιά τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου τῶν Α.
Δαβαρούκα-Γ. Σουρέτη, Τοξικομανία.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος γιά τό 4ο θέμα τῆς
ήμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ ἔγγραφό του (τῆς 9-10-81/Γ/7520/ Δ/ση Ἐφαρμογῆς
Προγραμμάτων Μ.Ε.) μᾶς διαβιβάζει αἴτηση τοῦ Α. Δαβαρούκα καί παρα-
καλεῖ νά γνωμοδοτήσουμε γιά τήν καταλληλότητα τοῦ βιβλίου τῶν Α. Δα-
βαρούκα-Γ. Σουρέτη "Τοξικομανία" ὡς βοήθημα ἐνημερωτικό στίς σχολικές
βιβλιοθήκες, σύμφωνα μέ τό νόμο καί μέ βάση τό αἴτημα τῶν παραπάνω
συγγραφέων.

Τό παραπάνω βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 160 σελίδες καί ἔχει τόν ὑπό-
τιτλο "Προβλήματα καί ἀλήθειες". Δέν ἀναφέρει ἔτος ἔκδοσης. Περιέχει:
εἰσαγωγή, ἱστορική ἀναδρομή, διαίρεση τῶν τοξικῶν οὐσιῶν ἀπό 5 ἐπιμέ-
ρους κεφάλαια, μία σφαιρική θεώρηση τοῦ προβλήματος, νομοθετικά στοι-
χεῖα, διάφορα ἄλλα σχετικά πληροφοριακά στοιχεῖα, γλωσσάριο καί βιβλιο-
γραφία.

Τό βιβλίο διακρίνεται γιά τήν ἐπιστημονική ἐνημερότητα καί τόν
πλοῦτο τῶν στοιχείων πού περιέχει σχετικά μέ τά ναρκωτικά τά ὅποια
καί παρουσιάζει σέ πολλές φωτογραφίες. Ἐπίσης διακρίνεται γιά τή συ-
στηματικότητα ἔκθεσης τῶν σχετικῶν μέ τά διάφορα εἶδη ναρκωτικῶν καί
τῶν ἐπιπτώσεών τους στή σωματική καί ψυχική υἡγεία. Δέν εἶναι βέβαια
ἕνα βιβλίο χωρίς κάποιες ἀτέλειες καί ἀδυναμίες, ὅπως, κατά τή γνώ-
μη μας, σέ ὁρισμένα σημεῖα φραστικά (σελ. 19 "ὐπόκειται σέ αὐτοκτονία"
σ. 96, "τότε γιατί καπνίζουμε" ὡς ἐπικεφαλίδα κτλ.). Εἶναι πάντως βι-
βλίο γραμμένο μέ ὑπευθυνότητα ἐπιστημονική καί παιδαγωγική. Ἡ πρώτη
διαπιστώνεται σέ ὅλο τό βιβλίο, ἡ δεύτερη κυρίως στίς σελίδες 10-13, καί
19 (τέλος), 66, 108 κτλ. Οἱ συγγραφεῖς ἀναπτύσσουν τό θέμα τους καί
σφαιρικά καί αὐτό φαίνεται στίς σκέψεις καί τίς προτάσεις τους στίς
σελ. 13 (τέλος), 98, 108, 140. Συζητήσιμα εἶναι βέβαια τά ὅσα ἀναφέ-
ρονται στή σ. 109.

Μέ βάση τά παραπάνω είσηγοῦμαι θετικά γιά τήν καταλληλότητα καί καί χρησιμότητα τοῦ βιβλίου γιά τίς βιβλιοθήκες μόνο τῶν Λυκείων, γιατί θά μπορεῖ νά βρεῖ σ' αὐτό πολλές καί καλές πληροφορίες κάθε ἐκπαιδευ-
τικός ἢ μαθητής ἂν τίς χρειαστεῖ.

Στή συνέχεια ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:
Νομίζω ὅτι πρέπει νά διαφωνήσω μέ τό θυνάδελο κ. Ν. Παπαδόπουλο γιά
τή χρησιμότητα, κατά τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, τοῦ βιβλίου
τῶν κ.κ. Α. Δαβαρούκα καί Γ. Σουρέτη. Κι αὐτό, ὅχι ἐπειδὴ δέν γνωρίζω
τήν ἀνάγκη ἐνημέρωσης στό θέμα τῶν ναρκωτικῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν
καί τῶν μαθητῶν μου, ἀλλά γιά τούς ἑξῆς λόγους:

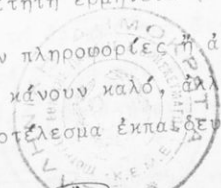
α) Οἱ συγγραφεῖς, πού ἐργάστηκαν μέ ἐπιμονή καί ἐπιμέλεια εἶναι
στρατιωτικοί γιατροί καί βλέπουν ἀπό τή δική τους ὀπτική γωνία τό θέ-
μα, ὅχι ἀπό παιδαγωγική σκοπιά.

β) 'Ολοφάνερα εἶναι ἐπηρεασμένοι ἀπό τήν ἀμερικανική "σχολή" ἐνη-
μέρωσης γιά τούς κινδύνους τῶν ναρκωτικῶν καί εἶναι γνωστό ὅτι στή χώ-
ρα αὐτή ἡ ἐκστρατεία κατά τῶν ναρκωτικῶν δέν ἔχει δώσει σημαντικά θε-
τικά ἀποτελέσματα.

γ) Τό βιβλίό τους εἶναι καλό γιά ὅσους ἀσχολοῦνται π.χ. μέ τή
δίωξη τῶν ναρκωτικῶν, ὅχι ὅμως γιά σχολικές βιβλιοθήκες, ἐπειδὴ:

1.- Οἱ συγγραφεῖς παραθέτουν ἄφθονο ὕλικό, χωρίς ἐπιλογή τῶν
σπουδαιότερων καί χρησιμότερων γιά τή σχολική πράξη, μέ ἀποτέλεσμα
νά φτάνουν σέ ὑπερ-πληροφόρηση, παραθέτοντας περιττά πράγματα, ὅπως
π.χ. συμβαίνει στή σελ. 63 ("λεξικό τῆς πιδόσας" τῶν ναρκωμανῶν) ἢ
στή σελ. 65 (σπάνιοι τρόποι καπνίσματος).

2.- 'Ερμηνεύουν συχνά τά "ἄγνωστα δι' ἀγνώστων", παρεμβάλλοντες
πλῆθος ὁρων πού εἶναι ἄγνωστοι στούς ἐκπαιδευτικούς καί τούς μαθητές,
χωρίς τήν ἀπαραίτητη ἐρμηνεία (Βλ. σελ. 45).

3.- Δίνουν πληροφορίες ἡ ἀναφέρουν γνώμες πού εἶναι βέβαιο ὅτι
ὅχι μόνο δέ θά κάνουν καλό, ἀλλά θά οδηγήσουν στό ἀντίθετο ἀπό τό
ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα ἐκπαιδευτικούς καί μαθητές μέ ἀδύνατη βούληση
Παραδείγματα: ./.

α) σελ. 44: "Εντύπωση δημιουργήσε ή συνάντηση με άτομο ηλικίας 40 περίπου ετών που από χρόνια ήρωινομανής είχε κατορθώσει να σταθεροποιήσει τη δόση του, ώστε να αποφύγει τον πραγματικό έθισμό".

β) σελ. 53: "Κανένας δε θα έκπλαγεϊ, Ήαν διαπιστώσει πως μια τελική καί υπέρτατη ιδέα ξεπήδησε απ' τον έγκέφαλο αυτού που μεθ' από χασίς. "Έγινα θεός." (BAUDELAIRE). "Νομίζει κανείς πως ο ήλιος φωτίζει κάθε σκέψη που περνά απ' το νου του. Κάθε κίνηση του σώματος είναι πηγή ήδονης....".

γ) σελ. 55: "Η αδυναμία της έπιβολής των νόμων του κράτους (Κολουβίση) στον τομέα αυτό (της εμπορίας ναρκωτικών) οφείλεται στο ότι ή περιοχή καταιελίζεται από αντάρτες οι οποίοι συγκρούονται με το εκάστοτε δικτατορικό καθεστώς της χώρας. Φυσικό, οι αντάρτες ενισχύονται από τους μπαρμπάρος, που έπηρεάζουν συνήθως τις κυβερνήσεις".
'Ωραϊο μάθημα πολιτικής άγωγής στ' αλήθεια!'

δ) Στή σελ. 115 προβάλλεται συνηγορία του τέως Προέδρου Κάρτερ υπέρ της μαριχουάνας.

ε) Καί ο πειρασμός, σελ. 53: "Οί αίσθήσεις μου (Ύστερα από ναρκωτικό) βρίσκονται σε υπερδιέγερση... είχα τη δυνατότητα να βλέπω μακριά καί μερικές φορές είχα φανταστικές ένοχλήσεις στο δέρμα μου... Μ' άρρσει ή κοκαΐνη, γιατί με κάνει ν' ανταποκρίνομαι στον έρωτα πολύ περισσότερο από το φυσικό μου".

"Ύστερα απ' αυτά, νομίζω ότι δεν μπορούμε να συστήσουμε το βιβλίο αυτό στους εκπαιδευτικούς καί τά σχολεία μας.

Δευτερολογώντας ο κ. Ν. Παπαδόπουλος είπε τά εξής: Είναι γεγονός ότι τά στοιχεία που υπάρχουν στο βιβλίο αυτό για τά ναρκωτικά είναι πολύ περισσότερα απ' ό,τι θα χρειαστέϊ ένας εκπαιδευτικός ή μαθητής. Αυτό όμως δεν πειράζει, αφού θα βρεϊ μάλιστα ό,τι βασικά θα χρειαστέϊ. Έτσι δε δέχομαι το έπιχείρημα ότι ή ένημέρωση αυτού του είδους χρειάζεται μόνο για τη δώξη των ναρκωτικών, αφού άλλωστε ή πλήρης ένημέρωση συμβιβάζεται με την αλήθεια καί την αντικειμενικότητα καί πείθει ούσιαστικά.

54

Ἐξάλλου ἡ ἀπομόνωση ὁρισμένων σημείων, ὅπως ἔγινε κατὰ τὴ συζή-
τηση, παραποιεῖ τὸ νόημα καὶ ἀδικεῖ τοὺς συγγραφεῖς. Ἡ θέση τῶν συγ-
γραφῶν καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ παιδαγωγικὴ ὑπευθυνότητά τους φαίνεται
σὲ πολλὰ σημεῖα τοῦ βιβλίου τὰ ὅποια καὶ διαβάζω (Στὸ σημεῖο αὐτὸ διὰ-
βασε ἀρκετὲς παραγράφους ἀπὸ σελ. πού ἀναφέρει κυρίως στὴν εἰσήγησή
του). Τὰ σημεῖα αὐτὰ ἀποδείχνουν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο τῶν ὧσων εἰπώ-
θηκαν.

Ὅσο γιὰ τὸν κίνδυνο πού θά διατρέξουν οἱ μαθητὲς ἀπὸ τὴν πολλή
καὶ τόσο παραστατικὴ, μὲ τίς εἰκόνες, ἐνημέρωση πού γίνεται, καὶ πού
ἐπίσης τонуίστηκε, νομίζω ὅτι ἡ ἄποψη ἀποτελεῖ ἐπιπόλαιη παιδαγωγικὴ
θεώρηση. Καὶ τοῦτο γιατί ἡ ὑπεύθυνη ἐνημέρωση πρέπει νὰ εἶναι πλήρης
καὶ ἀντικειμενικὴ καὶ ἔτσι μόνο πεύθει. Ἡ ἔλλειψη ἐνημέρωσης καὶ μὲ-
λιστα τέτοιας ἐνημέρωσης ἀφήνει στὴν ἀμεσότητά του τὸν κίνδυνο τῆς ἀ-
νεύθυνης καὶ γι' αὐτὸ καταστρεπτικῆς ἐνημέρωσης τοῦ δρόμου, τῆς προχει-
ρότητας καὶ σκοπιμότητος.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου
καὶ τίς ἀπόψεις πού ἀναπτύχθηκαν κατὰ τὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατὰ πλειοψηφία

Δέν κρίνει χρήσιμο τὸ βιβλίον τῶν Α. Δαβαροῦκα-Γ. Σουρέτη, Τοξικο-
μανία, σύμφωνα μὲ τὴ παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186.

Μειοψηφεῖ ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρει στὴν
εἰσήγησή του.

ΘΕΜΑ 5ο - Σύνταξη αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων των ειδικών σχολείων.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' άρμόδιος για το 5ο θέμα της ημερησίας διατάξεως είπε:

Τό ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Γεν. Έκπ/σεως, με Έγγραφο του από 13-7-81/Γ/5669 (πού όπως φαίνεται από τις σημειούμενες ημερομηνίες ήλθε στο ΚΕΜΕ με προορισμό να συζητηθεΐ και στο Τμήμα Μ.Ε. στις 21-12-81 και μού επιδόθηκε στις 12-1-82) αναφέρεται στην πρόσφατη ψήφιση του Ν.1143/31-3-81 "Περί Ειδικής Αγωγής, Ειδικής Έπαγγελματικής Έκπαιδεύσεως, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού άτόμων και άλλων τινών εκπαιδευτικών διατάξεων" και παρακαλεΐ να προβοΐμε στη σύνταξη σχεδίων αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων για τά ειδικά σχολεία. Τά σχολεία αυτά περιλαμβάνουν τις κατηγορίες των 1) νοητικά καθυστερημένων, 2) τυφλών, 3) κουφών-βαρηκόων και 4) άτόμων με κινητικές διαταραχές και σωματικές αναπηρίες. Τό παραπάνω Έγγραφο επισημαίνει την μέχρι τώρα ξλλειψη επίσημων αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων για τά σχολεία των άτόμων των παραπάνω κατηγοριών και άκόμη παρακαλεΐ για τή συντόμευση του χρόνου πού θα απαιτηθεΐ.

Θεωρώ σκόπιμο, προτού προχωρήσω, να αναφερθώ στο ότι τό ίδιο άκριβώς Έγγραφο συζητήθηκε και από τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως ή οποια λόγω της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είχε αντιμετώπισει τό θέμα από πολύ παλιά, ένώ για τή Μ.Ε. στην επίσημη υπεύθυνη μορφή πού παρουσιάζεται για πρώτη φορά με βδση την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και στο Γυμνάσιο και τό νέο νόμο για την Ειδική Αγωγή. Οι παραπάνω λόγοι άφήνουν να φανεΐ κίβλας ή σχετική πραγματική κατάσταση, πού συνοψίζεται στο ότι στο χώρο της Μ.Ε. δέν υπάρχουν οι προϋποθέσεις πού απαιτούνται από άποψη επιστημονική και ειδική παιδαγωγική για να αντιμετωπιστεΐ υπεύθυνα και με την προσοχή πού χρειάζεται ή σύνταξη αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων των ειδικών σχολείων. Μπορεΐ βέβαια να βρεΐ κανείς όρισμένους ψυχολόγους και άλλους εκπαιδευτικούς στην άνώτερη και άνώτατη εκπαίδευση με ειδίκευση στα θέματα της Ειδικής Αγωγής, αλλά όπωσδήποτε εκπαιδευτικοί από την πράξη πού σχετί-

ζεται με την επιστημονική τους ειδικότητα που νά έχουν καί ειδικές σπουδές - ανεξάρτητα από τή διάρκειά τους - στην ειδική αγωγή δέν μπόρεσα μέχρι σήμερα νά επισημάνω. Θά μπορούσε βέβαια νά προταθῇ ἡ σύσταση μιᾶς ἐπιτροπῆς ἀπό ἐπιστήμονες τῶν παραπάνω περιπτώσεων καί ἀπό τούς καθηγητές που ὑπηρετοῦν ἤδη σέ ειδικά σχολεῖτα γιά νά ἀντιμετωπίσουν ἀρχικά τό θέμα εἴτε ὡς πρός τή σύνταξη προγραμμάτων εἴτε ὡς πρός τή διαδικασία που πρέπει νά ἀκολουθήσει γιά μία ὀρθότερη κατά τό δυνατό ἀντιμετώπιση. Τό θέμα αὐτό μπορεῖ νά τό ἀποφασίσει τό Τμήμα. Παράλληλα ὁμως προτείνω, ἐφόσον οἱ ἐπιμορφώσεις παραμελίνουν μέ τή γνωστή μορφή, νά δημιουργηθεῖ Τμήμα καθηγητῶν ειδικῶν σχολείων Μ.Ε. στό Διδασκαλεῖο Μ.Ε. καί στίς ΣΕΑΜΕ Ἀθῆνας καί Θεσ/νίκης καί ἀκόμη νά σταλοῦν γιά ειδικές σπουδές στην Εἰδική Ἀγωγή στό ἐξωτερικό καθηγητές τῶν ειδικότητων τοῦ Γυμνασίου σέ ἀριθμό 2-3 ἀπό κάθε ειδικότητα καί γιά διάρκεια τουλάχιστο 2 χρόνια. Μέ τήν τελευταία πρότασή μου θά θεραπευθοῦν μακροπρόθεσμα, οὐσιαστικότερα καί ὑπευθυνότερα οἱ σχετικές ἀνάγκες γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τῶν κατηγοριῶν τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου,

ὁμόφωνα ἀποφάνεται

δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου σά βασικά ^{καί} ὁριζόμενα. Συγκεκριμένα: α) ἀναθέτει σέ ἐπιτροπή ἀπό τόν Πρόεδρο κ. Κακριδή, τὴν ἐπιλογή τοῦ θέματος κ. Παπαδόπουλο καί τόν κ. Βῆρο καί θά ἐρευνήσῃ τό θέμα συγκρότησης γενικότερης ἐπιτροπῆς που θά ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα ἔπειτα ἀπό σχετική συζήτηση στό Τμήμα, καί
2) θά κάνει διὰ τοῦ Προέδρου του καί τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ τίς σχετικές ἐνέργειες προκειμένου νά σταλοῦν ὡς ὑπότροφοι στό ἐξωτερικό γιά ειδικές σπουδές στην Εἰδική Ἀγωγή καθηγητές Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 6ο - 'Ολοκλήρωση του θέματος "'Ανατύπωση του βιβλίου, τ' πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης, Γ' Λυκείου".

'Ο κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος εισηγητής για τ' 6ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε τὰ ἑξῆς:

"Ὅπως εἶναι γνωστό (πράξεις 59 καὶ 60 τοῦ 1981) ὁ ὑποφαινόμενος εἰσηγήθηκε τῇ θεώρηση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ· καὶ θὰ ἦταν ὁ τελευταῖος πού θὰ εἶχε ἀντίρρηση γιὰ ὁποιαδήποτε βελτίωσή του ὡς τῇ στιγμῇ τοῦ τυπογραφείου. 'Οφείλω ὅμως νὰ παρατηρήσω ὅτι:

α) Τὰ διάφορα καθεστῶτα πολὺ δύσκολα ἐντάσσονται σὲ γενικεύσεις-κατηγοριοποιήσεις· ἔχουμε λ.χ. "ἔνωση Σοσιαλιστικοῦ Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν. Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Βουλγαρίας ἢ τῆς Κίνας, Σοσιαλιστικὴ Δημοκρατία τῆς Γιουγκοσλαβίας, λαϊκὴ Δημοκρατία 'Αλβανίας κλπ. Κοινὸ γνώρισμα ἔχουν ἕνα: ὅτι κυβερνᾷ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα.

β) Τὸ κόμμα αὐτὸ δὲν ἀπεχθάνεται στὴν ἱστορία του καὶ στὴν πρακτικὴ του τὸν ὅρο δικτατορία τοῦ προλεταριάτου· τῇ θεωρεῖ ἀναγκαίαν φάση. Σὲ μᾶς ὁ ὅρος δικτατορία ἔχει ποιοτικὰ διάφορο νόημα καὶ θλιβεροὺς συνειρμούς, γιὰτὶ συνδέεται μὲ ὑπαρπαγὴ τῆς ἐξουσίας ἀπὸ ἐπιόρκους ἐνάντια στὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ.

γ) 'Η πιὸ πρακτικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος εἶναι τὰ καθεστῶτα νὰ περιγράφονται χωριστὰ μὲ τὴ φιλοσοφία τους καὶ τὴν ὀργάνωση-λειτουργία τους.

δ) Σὲ χρόνον ἀνύποπτον καὶ ἄσχετον πρὸς τὰ παρόντα ἔγγραφα γιὰ τὸ θέμα Βιομηχανικὴ 'Επανάσταση ὅπου ἐντάσσονται καὶ ἐρμηνεύονται ἱστορικὸς ὅλες οἱ κοινωνικὲς ἐξελίξεις καὶ ἰδεολογίαι τοῦ 19 καὶ 20 αἰῶνα (περιοδικὸ Σύγχρονη 'Εκπαίδευση, τεύχη 5,6,8) : "...β. Δὲν μπόρεσε ὁ ὑπαρκτός σοσιαλισμός νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς προσδοκίαις πού γέννησε· ἔδωκε περισσότερη κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἀσφάλιση, λιγότερη ἐλευθερία καὶ ἔφερε τελικὰ λιγότερη παραγωγή. "Ἔτσι σήμερον στέκονται ἀντιμέτωποι ἀλλὰ καὶ δοκιμάζονται ἀπὸ ἐσωτερικὰς ἀδυναμίας ἡ κεφαλαιοκρατία καὶ ὁ σοσιαλισμός σὲ παγκόσμια κλίμακα· διακρίνεται τάση αὐτοβελτίωσης καὶ ἀπειλὴ ἀμοιβαίας ἐξόντωσης· ἡ ἐπιθετικότητά εἶναι πιὸ διάφανη καὶ κοινὴ ἀπὸ τὴν πλευρὰ πού περισσότερὸ σὺνέθισε νὰ ζεῖ ἀπὸ τὴ λεηλασία τοῦ ἀνθρώπινου μόχθου τῶν ἄλλων.

ε) Τά περί παιδείας ἔχουν ἐκτεθεῖ ἀπὸ τῆ συγγραφῆς στὴ σελ. 54-55.

στ) Στὴ σελίδα 63, στίχο 24 νομίζω ὅτι ἀρκεῖ ἀπαλειφῆ τῆς λέξης ἀτομικὴ καὶ ἀντικατάστασὴ της μὲ τὸν ^{ἄτο} μεγάλῃ.

ζ) Γιά τὴ διαγραφὴ στὴ σελ. 71 δὲν εἶμαι βέβαιος (πρόχειρα) πόσο εὐσταθεῖ.

η) Νομίζω σκόπιμο στὴ σελίδα 17 νὰ μπεῖ νέα κατηγορία: Σοσια-
λιστικὲς γῶρες καὶ νὰ ἀκολουθήσουν παράγραφοι:

α. Τὸ σοβιετικὸ πολίτευμα·

β. Τὸ πολίτευμα τῆς Κίνας·

γ) Οἱ λαϊκὲς δημοκρατίες·

θ) Διαφωνῶ μὲ τὴ διαγραφὴ τῶν πρώτων στίχων (3-4) τῆς παρ. 8
στὴ σελ. 20.

Τελικὰ: ἀδυνατῶ γιὰ τόσο σοβαρὰ πράγματα, μὴ ὄντας εἰδικὸς ἀλλὰ ἔχοντας τὴν αἴσθηση τοῦ πλησιόχρου, νὰ ἀποφανθῶ σὲ τόσο λόγῳ χρόνῳ. Ὅμως, ἂν ὁ συνάδελφος εἰσηγεῖται κάτι ποῦ ἔχει μελετήσει καὶ ἐφόσον βεβαιώνει ὅτι αὐτὰ δὲν ἀντιφάσκουν μὲ τὴ δομὴ τοῦ βιβλίου, ψηφίζω μαζὶ τοῦ γιὰ τὸν πρόσθετο λόγο ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο πολὺ εὐλόγα ἀνησυχεῖ γιὰ τὴν προώθηση ὀλων τῶν βιβλίων. Καὶ συμμερίζομαι ἀπόλυτα τὴ θέσιν αὐτῇ, ποῦ φαίνεται καὶ στὴν εἰσήγησή μου γιὰ τὸ ἴδιο θέμα στὴν προηγούμενη συνεδρίαση.

ΘΕΜΑ 7ο - 'Ανατύπωση βιβλίων Νεοελληνικῶν τοῦ Λυκείου.

‘Ο κ. ‘Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος γιά τό 7ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

1.- Τά μόνα διδακτικά βιβλία πού ἔχουμε εἶναι τά δύο τεύχη τῶν "Κειμένων Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Α' Λυκείου.

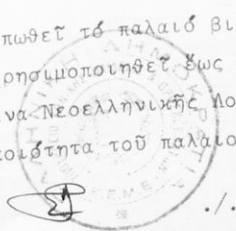
2.- "Αρα δέν ὑπάρχει πρόβλημα γιά τήν Α' Λυκείου 1982-83, ἐφόσον ἤδη δόθηκε γιά ἀνατύπωση τό α' τεύχος, ἐνῶ τό β' πανέτοιμο, ὑπάρχει στίς ἀποθήκες τῆς ΟΕΔΒ. Μόνη παρατήρηση: στό ἀνατυπωμένο α' τεύχος νά ἔχει τό ἐξώφυλλο τοῦ β' τεύχους (πίνακας Μαλέα).

3.- Γιά τή β' Λυκείου: ἔτοιμο εἶναι τό β' τεύχος τῶν "Κειμένων Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Α' Λυκείου, τό ὁποῖο θά διανεμηθεῖ καί στούς μαθητές τῆς Β' Λυκείου σχ. ἔτους 1982-83, γιά νά διδαχθεῖ ἕως 8του διανεμηθεῖ στούς μαθητές τό νέο βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Β' Λυκείου, τοῦ ὁποίου ἡ συγγραφή τελειώνει στίς 30 'Απριλίου.

4.- Πρόβλημα ὑπάρχει γιά τή Γ' Λυκείου, γιά τήν ὁποία προβλέφαιμε τόν ἐφοδιασμό τῶν μαθητῶν μέ τό νέο ἐγχειρίδιο, τῆς Β' Λυκείου. "Ὅμως ἡ ἔκδοση καί διανομή αὐτοῦ τοῦ βιβλίου θά ὁλοκληρωθεῖ δύο περίπου μήνες μετὰ τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων σχ. ἔτους 1982-83 τί θά γίνεи γιά τό δόλμῆνο αὐτό; Προτείνω δύο λύσεις:

α) Νά ἀνατυπωθεῖ γιά νά διανεμηθεῖ καί στούς μαθητές τῆς Γ' Λυκείου, τό β' τεύχος τῶν "Κειμένων Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Α' Λυκείου. Ἡ λύση αὕτῃ ἔχει τό πλεονέκτημα νά ἐφοδιαστοῦν οἱ μαθητές μέ βιβλίο ποιότητας, τό ὁποῖο δέ διδᾶχτηκαν. Μειονέκτημα: Θά ὑποχρεωθοῦμε νά δώσουμε σέ μαθητές τριῶν διαφορετικῶν τάξεων (Α', Β' καί Γ' Λυκείου) τό ἴδιο βιβλίο.

β) Νά ἀνατυπωθεῖ τό παλαιό βιβλίο "Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα" Γ' Λυκείου, γιά νά χρησιμοποιηθεῖ ἕως 8του διανεμηθεῖ στούς μαθητές τό νέο βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Β' Λυκείου. Μειονέκτηματα: Ἡ μέτρια ποιότητα τοῦ παλαιοῦ βιβλίου. "Ὅμως αὐτό θεραπεύεται

 ./.

αν επιλέξουμε τὰ αξιολογότερα κείμενα καί στίς "Ὁδηγίες" πού θά στεί-
λουμε στά Λύκεια συστήσουμε στους καθηγητές νά διδάξουν κατά προτί-
μηση αὐτά. Ἐξάλλου τό βιβλίο πρόσφατα ἔχει πλουτιστεῖ καί μέ σύγχρο-
να κείμενα. Προτείνω λοιπόν: Νά προτιμηθεῖ ἡ δεύτερη λύση, δηλαδή
νά ανατυπωθεῖ ὡς ἔχει τό διδακτικό βιβλίο "Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα"
Γ' Λυκείου, γιά νά ἐξυπηρετήσῃ τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν
Γ' Λυκείου σχ. ἔτους 1982-83, ἕως ὅτου τοὺς διανεμηθεῖ τό νέο βιβλίο
"Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Β' Λυκείου.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται στό σύνολό της τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἡλ. Σπυρόπουλου.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ἡ Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 21/1982

Σήμερα, 21 'Απριλίου 1982, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 12 τό μεσημέρι τό Τμήμα Μ. 'Εκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς, αἴθουσα ὁλομέλειας), μέ Πρόεδρο τόν κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ελαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Εἰδικός Σύμβουλος, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης Εἰσηγητές.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Εἰδ. Σύμβουλος, Βασ. Θεοδωρακόπουλος εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄδεια κανονική.

'Ο κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', γιατί ἦταν ἀσθενής. Καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

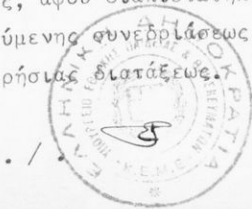
Θέμα 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο 'Υπουργικῆς ἀποφάσεως περί "τρόπου εξέτασης τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως τῶν Γεν. Λυκείων σχ. ἔτους 1981-82 στήν περίοδο Μαΐου - 'Ιουνίου 1982.

Εἰσηγητής Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο, Νέα βοηθητικά βιβλία Μαθηματικά Β' Λυκείου, ὕλη ἐπιλογῆς, Τόμ. 1ος. 'Αριθμητική (θεωρία τῶν 'Αριθμῶν), εἰσηγητής Δ. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο - 'Ανακοινώσεις.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως, τό Τμήμα ἀρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θ έ μ α 1ο - Γνωμοδότηση για τό σχέδιο 'Υπουργικής απόφάσεως περί "τρόπου εξέτασης τών μαθητών της Β' τάξεως τών Γεν. Λυκείων σχ. Έτους 1981-82 στην περίοδο Μαΐου - 'Ιουνίου 1982.

Ο αρμόδιος για τό 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β' εΐπε:

Μέ τό παρόν σχέδιο 'Υπουργικής απόφασης ρυθμίζεται ό τρόπος εξέτασεων οτά μαθήματα έπιλογής και τήν 'εκθεση για τούς μαθητές της Β' τάξεως Λυκείου Γενικής 'Εκπαίδεύσεως 'υστερα από τήν κατάργηση τών Πανελλήνιων 'εξετάσεων σ' αυτή τή τάξη μέ τό Νόμο 1238/82.

Οι προβλεπόμενες ρυθμίσεις 'εχουν καλώς και γι' αυτό 'εισηγοῦμαι νά γίνει δεκτό τό σχέδιο 'Υπουργικής απόφασης, χωρίς καμμιά μεταβολή.

Τό Τμήμα άφοῦ άκουσε τόν 'εισηγητή

α πο φ α ί ν ε τ α ι

όμόφωνα αποδέχεται τήν 'εισήγηση του κ. Σακκά στο σύνολό της, νά γίνει στή σελίδα 2 του σχεδίου 'Υπ. απόφάσεως παρ. β ή 'εξής προσθήκη μετά τή λ. μαθητές "και τών δύο τύπων".

Στό σημείο αυτό τελείωσε ή συζήτηση του θέματος.

Θ έ μ α 2ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο, Νέα βοηθητικά βιβλία Μαθηματικά Β' Λυκείου, Ύλη έπιλογής, Τόμ. 1ος. 'Αριθμητική (θεωρία τών 'Αριθμών). Εισηγητής Λ. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.

'Ο αρμόδιος για τό 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ. Λεων. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β' είπε:

'Η διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγρ/των Μ.Ε. μέ τό Έγγραφο της Γ/524/29-1-82 μάς διαβιβάζει τήν αίτηση του Α. Παπασάβα μέ τήν παράκληση νά γνωματεύσουμε αν τό βιβλίο του: "Τά μαθηματικά Β' Λυκείου, "Ύλη 'Επιλογής, 'Αριθμητική" Τόμος 1, είναι χρήσιμο σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 του Άρθρου 2 του Ν.186/75.

Τό βιβλίο αυτό πού περιλαμβάνει συνοπτικά τά στοιχεία της θεωρίας αριθμών μαζί μέ 438 λυμένες ασκήσεις αναφέρεται σέ Ένα μόνο μέρος της Ύλης 'Επιλογής πού ισχύει σήμερα για τήν Β' Λυκείου.

'Από τό σχολικό Έτος 1982-83 θά ισχύσουν καινούρια αναλυτικά Προγράμματα για τίς τάξεις Β' καί Γ' του Λυκείου. 'Επομένως δέν μπορούμε νά ξέρουμε αυτή τή στιγμή αν τά στοιχεία της θεωρίας αριθμών θά περιλαμβάνονται στά αναλυτικά Προγράμματα του Λυκείου πού θά ισχύουν στην επόμενη σχολική χρονιά.

'Εξάλλου στό κρινόμενο βιβλίο, έκτός του ότι αυτό είναι χειρόγραφο,

1. υπάρχουν πολλές ασάφειες όπως π.χ. οί συμβολισμοί της κλάσης ισοδυναμίας καί της σχέσης καί ο όρισμός της διαμέρισης Ένός συνόλου σελ. 3.

2. Χρησιμοποιούνται συμβολισμοί καί όρισμοί διαφορετικοί από αυτούς πού ισχύουν στά έγκεκριμένα διδακτικά βιβλία π.χ. οί όρισμοί της έσωτερικής πράξης σελ. 10 κτλ.

3. Χρησιμοποιούνται αδόκιμες ή ασύντακτες εκφράσεις, όπως π.χ. η έκφραση "συμβιβαστικότητα της σχέσης ισοτιμίας" σελ. 19, ή παρατήρηση της σελ. 22 κτλ.

Γιὰ όλους τούς παραπάνω λόγους τό κρινόμενο βιβλίο δέν μπορεί νά χαρακτηριθεῖ ὡς χρήσιμο σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν. 186/1975.

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή

ἀποφαινεταί

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου ὡς ἔχει.

Θ έ μ α 3ο - 'Ανακοινώσεις

*Ο κ. Λ. 'Αδαμόπουλος ανακοινώνοντας στο Τμήμα την εργασία του κ. Θ. Καρτίώτη, καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν εἶπε:

*Η Α' ΓΕΜΕ Θεσ/κη μᾶς διαβιβάζει εργασία τοῦ καθηγητῆ Μαθηματικῶν Θ. Καρτίώτη μέ τήν ὁποία προτείνεται ἡ ἄμεση εἰσαγωγή τοῦ μαθήματος τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν στή Μέση 'Εκπαίδευση.

*Ο Θ. Καρτίώτης ἀφοῦ ἀναπτύσσει τούς λόγους γιά τούς ὁποίους θεωρεῖ ἀναγκαῖα τήν ἄμεση εἰσαγωγή τοῦ μαθήματος τῶν ἠλεκ. ὑπολογιστῶν στή Μ.Ε., στή συνέχεια περιγράφει τίς συνηθέστερες ἐκπαιδευτικές χρήσεις τῶν Η.Υ. στίς χώρες τοῦ ἐξωτερικοῦ, καί προτείνει καί σχετικό ἀναγκαῖο πρόγραμμα γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Η.Υ.

*Επειδὴ ἡ εργασία τοῦ Θ. Κ. περιέχει ἀρκετά θετικά στοιχεῖα ἔχω τή γνώμη ὅτι θά εἶναι χρήσιμη γιά τήν ὁμάδα πού θά ἀναλάβει τήν ἀναθεώρηση τῶν ἀναλυτικῶν Προγραμμάτων μαθημ. Μαθηματικῶν Γυμνασίου καί Λυκείου. Γι' αὐτό προτείνω ἡ εργασία αὐτή νά ἰσχυθεῖ ὑπόψη τῆς ὁμάδας αὐτῆς.

Τό Τμήμα ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Αδαμόπουλου στό σύ- νολό της.

Στό σημεῖο αὐτό ὁλοκληρώθηκε ἡ συνεδρίαση.

*Ο Πρόεδρος

Π. Σακελλαρίδης

*Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ Μ.Ε.

Π Ρ Α Ξ Η 22/1982

Σήμερα, 26 'Απριλίου 1982 ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10.30 πρωινή, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας, Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Φάνη Κακριδή ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος, Στ. Πακασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ἰω. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο - Χαιρετισμός ἀντιπροέδρου

Θέμα 2ο - Συνέχεια συζητήσεως γιά τό θέμα "Ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου "τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ Πολίτης" Γ' Λυκείου τῆς Α. Ρουσοπούλου.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπάρτεια, τό Τμήμα ἀρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο - Χαιρετισμός αντιπροέδρου

Ο κ. Φ. Κακριδής, Πρόεδρος του Τμήματος Μ.Ε. και Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ άπευθυνόμενος στα μέλη του Τμήματος είπε:

Κύριοι Συνάδελφοι,

τό ξέρω ότι τοποθετήθηκα σε ήγερτική θέση ανάμεσά σας, αν και για τό έργο πού έχουμε νά εκτελέσουμε ή εμπειρία σας είναι μεγαλύτερη από τή δική μου. Αύτή ή όλοφάνερη άνωμαλία ξεκινά από τό νομικό πλαίσιο του Κ.Ε.Μ.Ε., όπως διαμορφώθηκε μετά τόν Ν. 967 του 1979 σε συνδυασμό μέ τήν έλλειψη Συμβούλων Α' πού ύπάρχει.

Ύπόσχομαι, όσο περνά από τό χέρι μου, νά ενεργήσω, ώστε τά νομικά και ούσιαστικά κενά νά συμπληρωθούν και ή διοίκηση του ΚΕΜΕ νά περάσει στα χέρια αυτών πού ανήκουν όργανικά και στηρίζουν ούσιαστικά τό Κέντρο. "Αν, για νά γίνει αυτό, θά χρειαστεί άνανέωση ολόκληρης τής νομοθεσίας, ή τί άλλο, αυτό θά ζητήσουμε νά τό αποφασίσει ο Ύπουργός μόλις ώριμάσουν οι δικές μας απόψεις - Ίως και ο Ίδιος μās πεί πρώτος τίς σκέψεις του, όταν έρθει νά μās επισημεφτεί.

Στό μεταξύ ζητώ τή συνεργασία σας και παρακαλώ νά δεχτείτε τή δική μου. Έχουμε πολλή και επείγουσα δουλειά, πού θά γίνει άκόμα περισσότερη μόλις ή Έπιτροπή Μόραλη μās γνωστοποιήσει τίς αλλαγές πού πρέπει νά γίνουν στα προγράμματα (Ίως και στα βιβλία) για τό 1982/3, και παραπέρα για τό 1983/4. θά χρειαστεί τότε μία μεγάλη συνεδρίαση προγραμματισμού, πού θά γίνει, έλπίζω, τήν άλλη βδομάδα, όταν θά είμαι πάλι εδώ - γιατί από αύριο θά χρειαστεί νά λείψω μερικές μέρες στα Γιάννινα (θά συνενωθώ σχετικά μέ τόν Πρόεδρο).

Θέμα 2ο: Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' αρμόδιος για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως, διάβασε στα μέλη του Τμήματος τήν παράγραφο 4 "Σοσιαλιστικά καθεστώτα" πού ακολουθεί και ή οποία τούς είχε διανεμηθεί από προηγούμενη ήμέρα.

4. Σοσιαλιστικά Καθεστώτα

Ἔτσι ὀνομάζονται τὰ καθεστώτα πού υἱοθετοῦν ὡς ἐπίσημη κρατική ἰδεολογία τόν ἐπιστημονικό σοσιαλισμό (μαρξισμό). Βασική ἀρχή πού πρεσβεύουν εἶναι ὅτι: ὁ τρόπος παραγωγῆς ἀγαθῶν καί ἡ μορφή ἰδιοκτησίας τῶν μέσων παραγωγῆς δημιουργοῦν ἀντίστοιχες οἰκονομικές σχέσεις* καί κοινωνικές δομές καί πολιτικές δυνάμεις καί τρόπους σκέψης ἀνάλογους· ὅτι, κατά συνέπεια, οἱ οἰκονομικές σχέσεις ἀποτελοῦν τή βάση τῆς κοινωνικῆς ὀργάνωσης καί λειτουργίας, ἐνῶ ὅλοι οἱ θεσμοί τῆς κοινωνίας καί οἱ νόμοι καί ἡ φιλοσοφία καί ἡ τέχνη καί ἡ ἰδεολογία ἀποτελοῦν ἐποικοδόμημα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἀτομική ἰδιοκτησία στὰ μέσα παραγωγῆς καί στὰ παραγόμενα ἀγαθὰ ὀδηγεῖ σέ ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο, ἔξέ ἀλλοτρίωση τοῦ ἐργάτη ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ μόχθου του, σέ ταπείνωση τῆς προσωπικότητάς του, ὁ σοσιαλισμός προτείνει κατάργηση τῆς μεγάλης ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας καί κοινωνικοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς καί ὀργάνωση τῶν παραγωγικῶν καί οἰκονομικῶν σχέσεων πᾶν στὴν ἀκόλουθη βάση: ἡ διαδικασία παραγωγῆς ἀγαθῶν (ἀγροτικῶν, βιομηχανικῶν καί ἄλλων) ὀργανώνεται ἔτσι ὥστε νά ἐξυπηρετεῖται τὸ συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καί νά βελτιώνεται τὸ βιοτικό ἐπίπεδο ὅλων τῶν ἐργαζομένων· στὴ διαδικασία αὕτη καθένας ὀφείλει νά προσφέρει ἀνάλογα μέ τίς ἱκανότητές του (σωματικές, τεχνικές, ἐπιστημονικές κλπ.) καί ἀπὸ τὰ παραγόμενα ἀγαθὰ δικαιούται νά ἀπολαμβάνει ἀνάλογα μέ τὴν ποσότητα καί τὴν ποιότητα τῆς ἐργασίας πού πρόσφερε.

* Π.χ. ἂν τὰ μέσα παραγωγῆς (γῆ, κεφάλαιο) εἶναι ἀτομική ἰδιοκτησία κάποιου, τότε αὐτός μισθώνει ἄλλους γιὰ νά ἐργάζονται· ἂν τὰ μέσα παραγωγῆς εἶναι κοινωνική ἰδιοκτησία, τότε ὅλοι οἱ πολῖτες εἶναι ἐργάτες στὴν ὑπηρεσία τῆς κοινωνίας.

Μέ τήν κοινω^{νικ}ποίησιν τῆς γῆς καί τῶν μέσων παραγωγῆς καί τῶν παρα-
γόμενων ἀγαθῶν καταργοῦνται οἱ κοινωνικῆς τάξεις, ἀφοῦ ὑπάρχουν μόνο
ἐργαζόμενοι στή σοσιαλιστική κοινωνία, μέ κοινά συμφέροντα. "Ἄρα δέν
ὑπάρχουν καί πολιτικά κόμματα διάφορα, πού νά διεκδικοῦν τήν ἐξουσία
γιά νά κατευθύνουν τήν κοινωνία. Ἐνα μόνο κόμμα εἶναι παραδεκτό, τό
κομμουνιστικό, πού ἀσπάζεται τίς ἀρχές τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ (ὁ
Λένιν ἔκανε πράξη τή θεωρία τοῦ Μάρξ).

Ἐπειδή ἡ μετάβασις στό σοσιαλισμό (ἀπό ὁποιοδήποτε προσοσιαλι-
στικό καθεστῶς: ἀστικό ἢ φεουδαρχικό) συναντᾷ τήν ἀντίδραση τῶν
προνομιούχων (κεφαλαιοκρατῶν, μεγαλογαιοκτημόνων, φεουδαρχῶν), γι'
αὐτό στή μεταβατική φάσιν πρός τό σοσιαλισμό εἶναι ἀναγκαῖα ἡ δικτα-
τορία τοῦ προλεταριάτου*, ἐξουσία ἱκανή γιά νά ἐπιβάλλει τή σοσιαλι-
στική κατεύθυνση τῆς κοινωνίας. Τελική ἐπιδίωξις τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι
νά ὁδηγήσει στόν κομμουνισμό, ὅπου ὁ καθένας θά προσφέρει στήν παρα-
γωγική διαδικασίαν ἀνάλογα μέ τήν ἱκανότητά του καί θά ἀπολαμβάνει ἀνά-
λογα μέ τίς ἀνάγκες του.

Αὐτά μέ πολλή συντομία ἀποτελοῦν τή θεωρίαν τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ὅμως
ἡ ὥς τώρα ἱστορία του - ὑπαρκτός σοσιαλισμός - δέν τά ἔχει ἐπιβεβαιώ-
σει ὅλα μέ πληρότητα καί πειστικότητα. Εἶναι σωστό ὅτι οἱ σοσιαλιστι-
κές χῶρες ἔχουν ἐξασφαλίσει γιά ὅλους τοὺς πολίτες τοὺς τά θεωρούμενα
σήμερα βασικά κοινωνικά δικαιώματα: παιδεία, ὑγεία, ἐργασία, στέγη,
φροντίδα γιά τὰ γερατειά. Ἐχουν κάνει τή ζωὴ λιγότερο ἀνταγωνιστική
καί ὥς πρός αὐτό περισσότερο ἀνθρώπινη. Δέ λεηλατοῦν καί δέ καταστρέ-
φουν τή φύσιν. Ὡστόσο οἱ ἐπικριτῆς ἐπισημαίνουν ὅτι τό βιοτικό ἐπί-
πεδο τοῦ λαοῦ στίς σοσιαλιστικές χῶρες εἶναι χαμηλότερο ἀπό ὅ,τι ὑπό-
σχονται οἱ ἡγέτες, ὅτι οἱ ἀτομικῆς ἐλευθερίες εἶναι περιορισμένες,

* προλετάριοι ἔχουν ὀνομαστεῖ ἀπό τήν ἐποχὴ τοῦ Μάρξ οἱ ἐργάτες πού
ἔχουν μόνη περιουσία τὰ παιδιὰ τους καί τήν ἱκανότητά τους νά ἐρ-
γαστοῦν.

ὅτι ἡ πορεία τοῦ σοσιαλισμοῦ παρουσιάζει ἐπικίνδυνους κλυδωνισμούς, ὅπως λ.χ. τὰ γεγονότα τῆς Τσεχοσλοβακίας (1956), τῆς Οὐγγαρίας (1968), ἡ μορφωτική ἐπανάσταση στήν Κίνα τήν περασμένη δεκαετία, τὰ πρόσφατα γεγονότα στήν Πολωνία. "Ὅμως, ἀντιπαρτηρῶν οἱ ὑπερασπιστές τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅλα αὐτά εἶναι ἐπεισόδια ἀντιπερασπισμοῦ πού ὀργανώνονται ἀπό τίς ἀντιλαϊκές καί ἀντισοσιαλιστικές δυνάμεις γιά νά ἀνακόψουν τήν πορεία τοῦ σοσιαλισμοῦ πού προχωρεῖ νομοτελειακά. Ἀπό τίς δοκιμασίες αὐτές - προσθέτουν - ὁ σοσιαλισμός βγαίνει μέ κέρδος διπλό: ἀποκτᾷ ἐμπείρια καί αὐτοδιορθώνεται. Καί πρέπει νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ὁ ὑπαρκτός σοσιαλισμός εἶναι ἱστορικά νέος (βλέπε παρακάτω), ὥστε μιά τελική κρίση νά μήν εἶναι ἀκόμα ἐπιστημονικά τεκμηριωμένη. Γεγονός εἶναι ὅτι ἀπό τό 1917 καί ὕστερα δημιούργησε στόν κόσμο μιά νέα πολιτειακή κατάσταση πού ἀποτελεῖ ἀναγκαῖο σημεῖο ἀναφορᾶς καί σύγκρισης τῶν ἀντιπάλων του καί πόλο ἀναφορᾶς τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων πού δροῦν σέ μή σοσιαλιστικές χῶρες καί ἀποβλέπουν σέ σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς δικῆς τους, κοινωνίας, προβάλλουν ὅμως βελτιωμένους στόχους (πιό ἀνθρώπινο πρόσωπο") μέ βελτιωμένους μεθόδους δράσης καί πάντως μέσα ἀπό δημοκρατικές διαδικασίες.

Τό πρῶτο σοσιαλιστικό κράτος στήν ἐποχή μας ἐγκαθιδρύθηκε στή Ρωσία (σήμερα "Ἐνωση Σοσιαλιστικῶν Σοβιετικῶν* Δημοκρατιῶν) ὕστερα ἀπό τήν ἐπικράτηση τῆς μεγάλης "Οκτωβριανῆς Ἐπανάστασης (1917) καί διαμορφώθηκε οὐσιαστικά μέσα στή δεκαετία 1930 - 40).

"Ὑστερα ἀπό τό β' παγκόσμιο πόλεμο (1939-45) σοσιαλιστικά καθεστώτα μέ διάφορες παραλλαγές - καί μέ ἄμεση ἢ ἔμμεση βοήθεια καί τῆς Ρωσίας - ἐπικράτησαν στίς λεγόμενες τώρα Λαϊκές Δημοκρατίες: Βουλγαρίας, Ἀλβανίας, Ρουμανίας, Τσεχοσλοβακίας, Οὐγγαρίας, Ἀνατ. Γερμανίας, Μογγολίας, Κίνας, Β. Κορέας, Βιετνάμ, Λαός* ἐπίσης στή Σοσιαλιστική Δημοκρατία τῆς Σερβίας, στήν Κούβα καί ἄλλου.

Τά διάφορα σοσιαλιστικά καθεστώτα παραλλάσσουν στήν πρακτική ἐφαρμογή τους ἀνάλογα μέ τίς συγκεκριμένες ἱστορικές συνθήκες, ὅπου γεννήθηκαν: ἀπό ποιά πολιτειακή μορφή ξεκίνησαν, μέ ποιές κοινωνικές καί πολιτισμικές παραδόσεις, μέσα σέ ποιούς κινδύνους.

Κοινά χαρακτηριστικά τους εἶναι:

Σταδιακή κατάργηση τῆς μεγάλης ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, κοινωνικοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς, ἀδιαφιλονίκητη ἐξουσία τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, σχεδιασμός τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνάπτυξης (πενταετή σχέδια), ἐπιδίωξη μιᾶς βασικῆς ἀρχῆς: ὄχι ἐκμετάλλευση τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας ἀπό ἄλλον ἄνθρωπο. Καί ἕνα κοινό προβλημα τους φαίνεται ὅτι εἶναι τοῦτο: ἀναζήτηση τοῦ πῶς ἀποτελεσματικοῦ κινήτρου γιά τή μεγαλύτερη δυνατή παραγωγική δραστηριότητα τῶν ἐργαζομένων μέσα στό σοσιαλιστικό καθεστώς, ὅπου καλλιεργεῖται βέβαια ἡ συντροφικότητα, ἀλλά δέν εὐνοεῖται ἡ ἀτομική ἰδιοκτησία καί τοῦτο ὥς ἔχει ἐπίπτωση στήν παραγωγικότητα τῶν ἐργαζομένων.

Οἱ σοσιαλιστικές χῶρες ἔχουν πραγματοποιήσει σημαντικές προόδους στίς Ἐπιστήμες, στήν τεχνολογία, στήν Ἑκπαίδευση, στήν οἰκονομία. Ἐφάρμοσαν πρῶτες "πεντάχρονα σχέδια ἀνάπτυξης" καί δημιούργησαν τό Συμβούλιο Οἰκονομικῆς Ἀλληλοβοήθειας (Σ.Ο.Α.), γενικότερα οἰκονομικῆς συνεργασίας καί ὀργάνωσης.

Ἐτίς σχέσεις τους μέ τόν ἄλλο κόσμο, εἰδικότερα μέ τό παγκόσμιο κεφαλαιοκρατικό σύστημα, διακήρυξαν τήν ἀρχή τῆς "εἰρηνικῆς συνύπαρξης μέ τόν ὄρο ἀμοιβαίας ἀναγνώρισης τῶν συστημάτων καί μὴ ἀνάμιξης στά ἑσωτερικά τοῦ ἄλλου. Ἀπέναντι στίς χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου ἀκολουθοῦν πολιτική φιλίας καί συνεργασίας καί κατά περίπτωση, ὑποστήριξης, ὅταν καί ὅπου οἱ χῶρες αὐτές ἔχουν προστριβές πρὸς τόν κεφαλαιοκρατικό κόσμο.

Τίς πρῶτες δεκαετίες πού ἀκολούθησαν τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ πρώτου σοσιαλιστικοῦ κράτους (Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, 1917) σέ πολλές ἄλ-

λες χώρες ιδρύθηκαν κομμουνιστικά κόμματα που ακολουθούσαν απα-
ρέγκλιτα την ιδεολογική γραμμή της μητρόπολης, όπως καθιερώθηκε,
δηλαδή της Ρωσίας. 'Αργότερα όμως, με τη δοκιμασία του σοσιαλι-
σμού στην πράξη με τη δημιουργία των Λαϊκών Δημοκρατιών, με τα
φευγαλέα αλλά έντυπωσιακά περιστατικά της Ούγγαρίας, Τσεχοσλοβα-
κίας, Πολωνίας άρχισε να άμφισβητείται η δογματική έμμονή στη
σοβιετική άποψη του μαρξισμού - λενινισμού. Είχε στό μεταξύ βγει
στό προσκήνιο της διεθνούς πολιτικής η Κίνα, η πιο πολυάνθρωπη
χώρα του κόσμου, σοσιαλιστική από τό 1949, σε φιλικές σχέσεις
πρός την ΕΣΣΔ για μία δεκαετία, σε προστριβές και διένεξη άνοι-
χτή αργότερα. "Αρχισε και η χώρα αυτή να έπηρεάζει σε διεθνή κλί-
μακα τα κομμουνιστικά κόμματα.

'Ακολούθησαν ιδεολογικές προστριβές και άμοιβαίες έπικρίσεις
μέ κύριο θέμα την ιδεολογική όρθοδοξία και όρθή έρμηνεία του μαρ-
ξισμού - λενινισμού. Έτσι δημιουργήθηκε μία κατάσταση σοσιαλιστι-
κού πολυκεντρισμού: Ένα - και κυριότερο - κέντρο η Μόσχα, δεύ-
τερο τό Πεκίνο. Πάντως άναγνωρίζεται ότι η πιο προχωρημένη στο σο-
σιαλισμό χώρα είναι η Ε.Σ.Σ.Δ., που έχει και μακρότερη πείρα και
πού έχει βοηθήσει για την έπικράτηση σοσιαλιστικών καθεστώτων σ'
όλες σχεδόν τίς άλλες σοσιαλ. χώρες.

Βιβλιογραφία:

1. 'Ακαδημίας 'Επιστημών της ΕΣΣΔ, Παγκόσμια 'Ιστορία τ. Γ' (μετ.
Δ.Π. Κωστελένος).
2. Νικολάϊ Κολέσοφ, Πολιτική Οικονομία του Σοσιαλισμού, έκδ.
Μνήμη, 1976.
3. 'Η 'Αλήθεια για τον 'Υπαρκτό Σοσιαλισμό (έπιστημ. συμπόσιο του
του Κ.Μ.Ε.), έκδοση Σύγχρονη Έποχή, 'Αθήνα 1981.

4. Σύντομο Κοινωνικοπολιτικό Λεξικό, Έκδοση Σύγχρονη Έποχή, 'Αθήνα 1981.
5. Παναγιώτ Γκίντεφ, 'Η Δικτατορία του προλεταριάτου και οι έπικριτές της, μετ. Στ. Πονηρός και Φιάννης Μούρλας, 'Αθήνα 1978.
6. Γνωριμία με την ΕΣΣΔ, αριθ. 1:
'Ελευθερίες και Δικαιώματα του ατόμου, Σύγχρονη Έποχή, 'Αθήνα 1980.
7. ILIYA KYULYOVSKI, BULGARIA 1978 - 1978, SOFIA PRESS 1979.
8. Μπόρις Σπάσοφ, Κοινωνική και Κρατική 'Οργάνωση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, μετ. Κ.Α. Σιαπέρα, 'Αθήνα 1977.
9. Τοντόρ Ζίβκοφ, 'Εκθεση δράσης του Κ.Κ. Βουλγαρίας, Έκδ. Σύγχρονη Έποχή, 'Αθήνα 1976.
10. EDUCATION IN THE PEOPLES REPUBLIC OF BULGARIA 1979-81, GENEVA 1981 (διανεμήθηκε από τη βουλγαρική αντιπροσωπεία στην UNESCO).
11. του Κέντρου Μεσογειακών Μελετών: Μετάβαση στο Σοσιαλισμό (εισηγήσεις και συζητήσεις ενός συμποσίου), 'Αθήνα 1971.
12. Δεκάδα βιβλία αστικής ιστοριογραφίας (κεφάλαια που αναφέρονται στα σοσιαλιστικά κράτη).
13. GR. GEORIEV - ZL. STANCHEVA - P. DPAJEV, HISTORY FOR THE 8TH CLASS OF THE ENGLISH LANGUAGE SCHOOLS, SOFIA 1974 (ιστορία νέων χρόνων ως το 1870, όπου ο αναγνώστης διακρίνει με σαφήνεια το μαρξιστικό τρόπο έρμηνείας της ιστορίας, άγνωστο σχεδόν στην 'αστική ιστοριογραφία).
14. DOROTHY M. PICKLES, INTRODUCTION TO POLITICS LONDON 1967 .
15. PUBLIC EDUCATION IN THE USSR IN 1977-78 МОСКВА 1979 (διανέμεται από τις ρωσικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες στους ξένους).

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία πρῶτος ἔλαβε τό λόγο ὁ κ. Κακριδής, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος καί ὁ ὁποῖος εἶπε:

"Ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι τό κείμενο τοῦ κ. Βάρου εἶναι προσεγμένο καί ἐμπεριστατωμένο, τίς ἐπὶ μέρους παρατηρήσεις μας θά τίς κάνουμε ἀμέσως τώρα, καί θά ὁδηγήσουν σέ μιὰ ἀπλούστευση, σέ μιὰ συντόμευση καί προσαρμογή τοῦ νέου Τμήματος στά μέτρα τοῦ βιβλίου".

Ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Κ. Συριόπουλος ζήτησε τό λόγο καί ῥώ-
τησε ἄν μπορούμε νά κάνουμε τόσο σοβαρή παρέμβαση σέ ξένο βιβλίο.

Ἀκολούθως εἶπε:

Ἐπὶ τῶν προτάσεων τοῦ εἰσηγητοῦ διὰ τό ὑπό ἀνατύπωσιν βιβλίου Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτου τῆς Ἀγνῆς Ρουσσοπούλου ἔχω νά κάμω τρεῖς βασικές παρατηρήσεις ὡς κάτωθι:

1. Θεωρῶ ἐξαιρετικῶς μακράν τήν ἐξ 8 χειρογράφων σελίδων ἀπο-
τελουμένην ἀνάλυσιν τῶν Σοσιαλιστικῶν Καθεστώτων ὑπό τοῦ Εἰσηγητοῦ
καί νομίζω ὅτι πρέπει νά συντῇ εἰς ἑκτασιν τόσην ὅση καί ἡ ἀνά-
λυσις τῶν λοιπῶν Πολιτευμάτων, ὅπως τῆς Μοναρχίας, Δημοκρατίας, Δι-
κτατορίας κ.λ.π., ὅπωςδὴποτε οὐχί πέραν τῆς μιᾶς καί ἡμίσεως σελί-
δος τοῦ βιβλίου.

2. Ἡ ἐν λόγῳ ἀνάλυσις εἰς τήν διανεμηθεῖσαν εἰσήγησιν δέν
ἀκολουθεῖ τό τονικόν σύστημα τοῦ ὑπό ἐκτύπωσιν βιβλίου καί πρέπει
νά δοθῇ εἰς τόν ΟΕΔΒ κείμενον σύμφωνον μέ τό ὑπόλοιπον περτεχόμενον
τοῦ βιβλίου ὡς πρός τόν τονισμόν.

3. Ὡς πρός τό Περιεχόμενον αἱ προτεινόμεναι διορθώσεις τρο-
ποποιοῦν ριζικῶς τό νόημα τοῦ ὑπό ἀνατύπωσιν βιβλίου καί διὰ μίαν
μεταβολήν τοῦ εἴδους τούτου, κατά τό ἰσχύον Ν.Δ. 749/1970 ἄρθ. 8
παράγρ. 2 καί 3 ἐδαφ. β', πρέπει νά ζητηθεῖ ἡ συγκατάθεσις τῆς συγ-
γραφῆς, ἡ ὁποία βεβαίως ἔχει ἀποβιώσει, ἀλλά ἡθική δέσμευσις τοῦ
Τμήματος ἀπέναντι αὐτῆς καί νομικά ἔως εὐθύνη ἐκ διεκδικήσεων
τῶν κληρονόμων αὐτῆς τῆς συγγραφῆς ἐπιβάλλουν ὥστε αἱ διορθώσεις
τοῦ Προτύπου νά περιορισθοῦν κατά τό δυνατόν εἰς τά ἀπολύτως ἀνα-
γκαῖα καί κατά τό δυνατόν ἐντός τοῦ Πνεύματος τῆς συγγραφῆς.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκάς, ἀφοῦ πῆρε τό λόγο εἶπε:

Στή συνεδρία τῆς 12-4-82 (πρ. 19) ἔθεσα τό πρόβλημα πού ὑ-
πάρχει στό βιβλίό "Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης" τῆς Γ' Λυ-
κείου σχετικά μέ τά γραφόμενά του γιά τίς σοσιαλιστικές χῶρες.
Πραγματικά τότε στενοχωρηθήκαμε. Σήμερα ὅμως εἶμαι πολύ χαρούμε-
νος. Γιατί ὁ κ. Βῦρος δέν ἀναγνώρισε μόνο τήν ὕπαρξη τοῦ προβλή-
ματος καί ἔκανε δεκτές διορθώσεις μου πού πρότεινα, ἀλλά ἐπιπλέον
συνέταξε ὁ ἴδιος κείμενο γιά τήν ἀντικατάσταση τοῦ ἐπίμαχου κει-
μένου τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου (σελ. 17-20), τό ὁποῖο, πέρα ἀπό ἐλά-
χιστες ἐπιφυλάξεις μου σέ ὁρισμένα σημεῖα του, τό βρίσκω πολύ
κατατοπιστικό, ἐμπεριστατωμένο, κατά τό δυνατόν ἀντικειμενικό καί
ὅπωςδήποτε ἀσύγκριτα καλύτερο ἀπό τό κείμενο τοῦ βιβλίου τῶν σε-
λίδων πού ἀνέφερα.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' εἶπε:

Παρατηρήσεις γιά διόρθωση - ἀλλαγὴ πού κάνω.

1. Στήν 1 σελ. "ταπείνωση τῆς προσωπικότητας". Ἡ ταπείνωση εἶναι
ἠθικολογική ἔννοια καί ἐδῶ ἐννῶνται, περισσότερα πράγματα.
"Ἀλλωστε ὑπάρχουν περιπτώσεις πού δέ γίνεται "ταπείνωση", πλή-
ρης ὅμως ὑποτίμηση, ἐμποδισμός καί μείωση τῆς προσωπικότητας.
Προτείνω ἕναν ἀπό τούς ὅρους αὐτούς.
2. "Ὅπου ἀναφέρεται ἡ "κοινωνικοποίηση" νομίζω ὅτι πρόκειται γιά
κρατικοποίηση.
3. Στήν 6 σελ., στή μέση, χρειάζεται νά προσεχτεῖ ἡ διατύπωση καί
νά γίνεи κάποια ἀλλαγὴ στή σύνταξη τῶν ὁσῶν ἀκολουθοῦν μετὰ
τίς δύο τελεῖες.

Ἀκολουθῶς, ὁ μ ὁ φ ω ν α ἄ π ο φ α σ ῖ σ τ η κ ε
νά συγκροτηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό τούς κ.κ. Φ. Βῦρο, Δ. Σακκά καί Κυρ.
Κατσιμάνη γιά νά καταγράψουν τίς παρατηρήσεις πού ἔγιναν καί νά

τίς ἐπεξεργαστοῦν γιά ἕνα τελικό κείμενο.

Τέλος ὁ κ. Πρόεδρος εἶπε:

"Ἡ Ἐπιτροπή θά λάβει ὑπόψη της ὅλες τίς παρατηρήσεις πού ἔγιναν σέ δύο επίπεδα. Πρῶτα ὅτι ἕνα συγκεκριμένο σημεῖο προκάλεσε παρατήρηση καί ὕστερα ὅτι προκάλεσε τή συγκεκριμένη παρατήρηση: αὐτό θά γίνε^ν_νι^ν_ν αν υποβληθοῦν καί σημειώματα. ^ν_νθ^ν_νά συζητηθοῦν οἱ παρατηρήσεις, θά γίνουν ἀλλαγές, ὅπου θεωρεῖ^ν_ν ἀπαραίτητο, θά χτενιστεῖ τό κείμενο καί θά κατατεθεῖ τό τελικό δακτυλογραφημένο, μέ τόνους, ὡς τήν Παρασκευή, τό ἀργότερο. Ἀπό τώρα σημειώ^ν_νστε ὅτι θά ἔχουμε τήν τελική συνεδρία μας στό θέμα αὐτό (καί ὅποιο ἄλλο ὑπάρξει) τήν ἐπόμενη Δευτέρα στίς 10.00^ν_ν."

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 23/1982

Σήμερα, 3 Μαΐου 1982, ημέρα Δευτέρα κατ' ώρα 10 το πρωί, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή, 'Αττικῆς), μέ πρόεδρο τόν κ. Φ. Κακριδῆ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπάζης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριοπούλος, 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Β. Θεοδωρόπουλος, Εἰσηγητές. Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Κυρ. Κασιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί ἀπουσίαζε μέ κανονική ἄδεια. Γραμματέας τοῦ Τμήματος εἶναι ἡ Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου, τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Γ' Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου, 'Ιστορία Νεότερων Χρόνων, γ' Γυμνασίου τῆς Γ' Κουλικούρδη. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Ελεύθερα βοηθήματα Γερμανικῆς γιά τά Κλασσικά Λύκεια (συμπληρωματική διαδικασία). Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στήν αρχή τῆς συνεδρίας, ἐκτός ἡμερήσιας διατάξεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀναφερόμενος στό θάνατο τοῦ Εὐάγγελου Παπανούτσου εἶπε: ὄχι μόνο οἱ συγκεκριμένες ἐνέργειές του στό πλαίσιο τοῦ ΥΠΕΠΘ καί ἡ δρόση του πού σχετίζεται μέ τό Παιδαγωγικό Ἰνστιτούτο τοῦ 1973-1975 καί τό ΚΕΜΕ, ἀλλά πάνω ἀπ' ὅλα τό πνεῦμα του τό μεταρρυθμιστικό, τό γνήσια προοδευτικό καί φωτισμένο, εἶναι πού γιά πολύ ἀκόμα καιρό θά κατευθύνει καί θά καταξιώνει τό ἔργο μας. Τό Τμήμα τηρεῖ ἑνός λεπτοῦ σιγῆς, καί ἀποφασίζει νά εἰσηγηθεῖ στόν Πρόεδρο μιάνειδική συνάντηση τῆς ὁλομέλειας γιά νά τιμηθεῖ ὁ Ε. Παπανούτσος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τό Τμήμα, ἄσχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανατύπωση του βιβλίου, Τί πρέπει να γνωρίζει ο πολίτης,
Γ' Λυκείου.

'Ο αρμόδιος εισηγητής για τó πρώτο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως
κ. Φ. Βώρος, είπε:

Τό κείμενο πού παρουσίασα στην προηγούμενη συνεδρίαση (πρόξη 22/
1982) με τίτλο "Σοσιαλιστικά Καθεστῶτα" τó διαμορφώσαμε σέ τελική μορφή
συνεργασία Φ. Βώρου, Δ. Σακκά, Κυρ. Κατσιμάνη - σύμφωνα με τίς παρατη-
ρήσεις καί τήν απόφαση του Τμήματος.

Αυτό τó κείμενο παρουσιάζω στό Τμήμα με τή σύμφωνη γνώμη καί τῶν
δύο συναδέλφων για να ένταχθεῖ στό βιβλίο τής 'Αγνής Ρουσοπούλου, Τί
πρέπει να γνωρίζει ο Πολίτης, σελίδες 17-20. Τό κείμενο αυτό φωτοτυ-
πημένο διανεμήθηκε μαζί με τήν ημερήσια διάταξη τήν 29-4-1982.

Θυμίζω ακόμη στό Τμήμα ότι σέ προηγούμενες συνεδριάσεις παρουσίασα
διορθωμένο αντίτυπο του βιβλίου πού ανέφερα, χειρόγραφο κείμενο προλό-
γου, χειρόγραφο κείμενο μιᾶς παραγράφου για τήν ΕΟΚ, προσέθηκε δική μου
σ' αυτό τó τελευταῖο κείμενο αναφερόμενη στη συνεχιζόμενη προσπάθεια
για βελτίωση τῶν ὁρων ένταξης τής χώρας μας στην ΕΟΚ (πρόξη 18/1982).

'Ακολούθησε συζήτηση για τó κείμενο τής παραγράφου "Σοσιαλιστικά
καθεστῶτα" τó ὁποῖο πήρε τήν ἀκόλουθη τελική μορφή:

4.- Τά Σοσιαλιστικά Καθεστῶτα

"Ετσι ὀνομάζονται τά καθεστῶτα πού υἱοθετοῦν ὡς επίσημη κρατική
ιδεολογία τόν "ἐπιστημονικό σοσιαλισμό", πού διατυπώθηκε ἀπό τόν Μάρξ
κι ἔγινε ἀργότερα πρόξη ἀπό τόν Λένιν στη Σοβιετική Ένωση. Βασική
ἀρχή πού πρεσβεύουν εἶναι ὅτι: ὁ τρόπος παραγωγῆς ἀγαθῶν καί ἡ μορφή
ἰδιοκτησίας τῶν μέσων παραγωγῆς δημιουργοῦν ἀντίστοιχες οἰκονομικές
σχέσεις* καί κοινωνικές δομές καί πολιτικές δυνάμεις καί τρόπους σκέψης.

* π.χ., ἂν τά μέσα παραγωγῆς (γῆ, κεφάλαιο) εἶναι ἀτομική ἰδιοκτησία
κάποιου, τότε αὐτός μισθώνει τήν ἐργασία ἄλλων για να ἐργάζονται γι'
αὐτόν· ἂν τά μέσα παραγωγῆς εἶναι ἰδιοκτησία κοινωνική, τότε ὅλοι οἱ
πολίτες εἶναι ἐργάτες στην ὑπηρεσία τής κοινωνίας.

ανάλογους' ότι, κατά συνέπεια, οι οικονομικές σχέσεις αποτελούν τη βάση της κοινωνικής οργάνωσης και λειτουργίας, ενώ όλοι οι θεσμοί της κοινωνίας και οι νόμοι και η θρησκεία και η φιλοσοφία και η τέχνη και η ιδεολογία αποτελούν επαικοδόμημα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Επειδή η ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και στα παραγόμενα αγαθά οδηγεί σε έκμεταλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, σε απόξένωση (άλλοτρίωση) του έργατή από τα προϊόντα του μόχθου του, σε μείωση της προσωπικότητάς του, ο σοσιαλισμός προτείνει κατάργηση της μεγάλης ατομικής ιδιοκτησίας και κρατικοποίηση των μέσων παραγωγής και άναθεμελίωση των παραγωγικών και οικονομικών σχέσεων πάνω στην ακόλουθη βάση: η διαδικασία παραγωγής αγαθών (άγροτικών, βιομηχανικών και άλλων) οργανώνεται έτσι ώστε να εξυπηρετείται το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου και να βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο όλων των εργαζομένων' στη διαδικασία αυτή καθένας οφείλει να προσφέρει ανάλογα με τις ικανότητές του (σωματικές, επιστημονικές, τεχνικές κλπ.) και από τα παραγόμενα αγαθά δικαιούται να απολαμβάνει ανάλογα με την ποσότητα και την ποιότητα της εργασίας που πρόσφερε.

Με την κρατικοποίηση της γής και των μέσων παραγωγής και των παραγόμενων αγαθών καταργούνται οι κοινωνικές τάξεις, αφού στη σοσιαλιστική κοινωνία υπάρχουν μόνο εργαζόμενοι με κοινά συμφέροντα. "Αρα δε υπάρχουν και πολιτικά κόμματα διάφορα, που να εκπράζουν ταξικά συμφέροντα και να διεκδικούν την εξουσία, για να κατευθύνουν την κοινωνία' ένα μόνο κόμμα είναι παραδεκτό, το κομμουνιστικό, που ασπάζεται κι εφαρμόζει τις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού.

Επειδή - κατά τη θεωρία του μαρξισμού-λενινισμού - η μετάβαση στο σοσιαλισμό από οποιοδήποτε προσοσιαλιστικό καθεστώς, άστικό ή φεουδαρχικό, συναντάει αντίδραση των προνομιούχων (κεφαλαιοκρατών, μεγαλογαιοκτημόνων, φεουδαρχών, αξιωματούχων), γι' αυτό στη μεταβατική φάση προς το σοσιαλισμό θεωρείται αναγκαία η δικτατορία του προλε-

ταριάτου,* έξουσία Ικανή γιά νά επιβάλλει τή σοσιαλιστική κατεύθυνση τής κοινωνίας. Τελική επίδιωξη τοῦ μαρξισμού-λενινισμού εἶναι νά ὁδηγήσει στόν κομμουνισμό, ὅπου ὁ καθένας θά προσφέρει στήν παραγωγική διαδικασία ἀνάλογα μέ τήν Ικανότητά του καί θά ἀπολαμβάνει ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες του.

Αὐτά μέ πολλή συντομία ἀποτελοῦν τή θεωρία τοῦ σοσιαλισμοῦ. ὅμως ἡ ὥς τώρα ἐφαρμογή τοῦ σοσιαλισμοῦ - δηλαδή ὁ "ὑπαρκτός σοσιαλισμός" - δέν τά ἔχει ἐπιβεβαιώσει ὅλα μέ πληρότητα καί πειστικότητα. Εἶναι σωστό ὅτι οἱ σοσιαλιστικές χώρες ἔχουν ἐξασφαλίσει γιά ὅλους τοὺς πολίτες τους τά θεωρούμενα σήμερα βασικά κοινωνικά δικαιώματα (αὐτά πού ἀνταποκρίνονται στίς βασικές ἀνάγκες): παιδεία, υγεία, ἐργασία, στέγη, φροντίδα γιά τά γερατειά. "Ἐχουν κάνει τή ζωή λιγότερο ἀνταγωνιστική καί ὥς πρός αὐτό περισσότερο ἀνθρώπινη. Ἐπίσης δέν ὁδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους σέ ληστρική ἐκμετάλλευση τής φύσης καί καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὡστόσο οἱ ἐπικριτές τοῦ σοσιαλισμοῦ ἐπισημαίνουν ὅτι τό βιοτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ στίς σοσιαλιστικές χώρες εἶναι χαμηλότερο ἀπό ὅ,τι ὑπόσχονταν οἱ ἡγέτες τους, ὅτι οἱ ἀτομικές ἐλευθερίες εἶναι περιορισμένες (π.χ. ἀπαγορεύεται ἡ ἀπεργία), ὅτι ἡ πορεία τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν πράξη παρουσιάζει ἐπικίνδυνους κλυδωνισμούς ὅπως λ.χ. τά γεγονότα τής θύγαρις (1956), τής Τσεχοσλοβακίας (1968), ἡ "μορφωτική ἐπανάσταση" στήν Κίνα τήν περασμένη δεκαετία, τά γεγονότα τοῦ 1981 στήν Πολωνία. Ὅμως, ἀντιπαρατηροῦν οἱ ὑπερασπιστές τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅλα αὐτά εἶναι ἐπεισόδια ἀντιπερισπασμοῦ, πού ὀργανώνονται ἀπό τίς ἀντιλαϊκές καί ἀντισοσιαλιστικές δυνάμεις, γιά νά ἀνακόψουν τήν πορεία τοῦ σοσιαλισμοῦ πού προχωρεῖ παρ' ὅλα αὐτά μέ τήν ἀναγκαιότητα φυσικοῦ φαινομένου. Καί πρέπει νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ὁ σοσιαλισμός ὡς ἐφαρμοσμένο πολιτειακό σύστημα - ὁ ὑπαρκτός σοσιαλισμός - εἶναι ἱστορικά νέος (ἀπό τό 1917 καί ὕστερα, βλέπε παρακάτω).

*-----
Προλεταριάτο εἶναι τό σύνολο τῶν προλετάρων. Προλετάρως (ἀπό τή λατινική λέξη PROLETARIUS) σήμαινε τόν ἄνθρωπο τής χαμηλότερης κοινωνικῆς τάξης, αὐτόν πού πρόσφερε στήν κοινωνία μόνο χειρωνακτική ἐργασία καί πεινασμένα παιδιά.

τω) καί μιά τελική ιστορική κρίση δέν μπορεῖ ἀκόμη νά εἶναι ἐπιστημονικά τεκμηριωμένη. Γεγονός εἶναι ὅτι ἀπό τότε πού ὁ σοσιαλισμός ὑπάρχει στήν πράξη δημιούργησε μιά νέα πολιτειακή κατάσταση πού ἀποτελεῖ ἀναγκαῖο σημεῖο ἀναφορᾶς καί σύγκρισης τῶν ἀντιπάλων του.

Τῇ σοσιαλιστικῇ θεωρίᾳ καί πράξῃ καλλιεργοῦν σέ διαφορετικῇ βέβαια μορφή καί τά σοσιαλιστικά κόμματα* πού ὀργανώνονται καί λειτουργοῦν σέ ἄλλες, μὴ σοσιαλιστικές, χώρες καί ἀποβλέπουν σέ σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς δικῆς τους κοινωνίας, προβάλλουν ὅμως βελτιωμένους στόχους, μέ βελτιωμένες μεθόδους καί πάντως μέσα ἀπό δημοκρατικές διαδικασίες. Αὐτά τά κόμματα ἀποβλέπουν τελικά σέ ἕνα σοσιαλισμό μέ πῶς "ἀνθρώπινο πρόσωπο".

Τό πρῶτο σοσιαλιστικό καθεστῶς στήν ἐποχὴ μας ἐγκαθιδρύθηκε στή Ρωσία (σημερινή "Ἑνωσὴ Σοσιαλιστικῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν, ΕΣΣΔ") ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπικράτηση τῆς μεγάλης Ὀκτωβριανῆς Ἐπανάστασης (1917) καί διαμορφώθηκε οὐσιαστικά στὶς δεκαετίες πού ἀκολοῦθησαν. Μετὰ τὸ Β' Παγκόσμιον Πόλεμο (1939-45) σοσιαλιστικά καθεστῶτα μέ διάφορες παραλλαγές - καί μέ ἄμεση ἢ ἔμμεση βοήθεια ἀπὸ τὴ Ρωσία - ἐπικράτησαν

* Εἶναι σκόπιμο νά διευκρινίσουμε - ὅπως ἄλλωστε διαφαίνεται μέσα ἀπὸ τὸ κείμενο - ὅτι ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφορὰ στόχων καί μεθόδων ἀνάμεσα στὰ σοσιαλιστικά καθεστῶτα καί τὰ σοσιαλιστικά κόμματα ἄλλων καθεστώτων.

** Ονομάστηκε σοβιετικὸ τὸ καθεστῶς ἀπὸ τὸ ῥόλο πού ἔπαιξαν γιὰ τὴν ἐπικράτησή του τὰ σοβιέτ (ρωσικὴ λέξη πού σημαίνει συμβούλιο)· τὰ σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν πῆραν στὰ χέρια πρὸς τὴν ἐξουσία (1917) καί κατέργησαν τὸ τσαρικό καθεστῶς.

στis λεγόμενες σήμερα Λαϊκές Δημοκρατίες: Βουλγαρίας, 'Αλβανίας, Ρουμανίας, Τσεχοσλοβακίας, Ούγγαρίας, 'Ανατολικής Γερμανίας, Μολλο-
λίας, Κίνας, Βόρειας Κορέας, Βιετνάμ, Λός' επίσης στη Σοσιαλιστική
Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, στην Κούβα καί άλλου.

Τά διάφορα σοσιαλιστικά καθεστώτα παραλάβουν στην πρακτική εφαρμο-
γή τους ανάλογα μέ τίς συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες όπου γεννήθη-
καν: τήν πολιτειακή μορφή από όπου ξεκίνησαν, τίς κοινωνικές καί πο-
λιτισμικές παραδόσεις τών χωρών όπου επικράτησαν, τούς κινδύνους που
άντιμετώπισαν. Κοινά χαρακτηριστικά τους είναι: ή σταδιακή κατάργη-
ση τής μεγάλης άτομικής ιδιοκτησίας, ή κοινωνικοποίηση τών μέσων πα-
ραγωγής, ή αδιαφιλονίκητη έξουσία του κομμουνιστικού κόμματος, ό σχε-
διασμός τής σοσιαλιστικής ανάπτυξης (πενταετή σχέδια), ή επίδιωξη μιās
βασικής αρχής: που αποκλείει έκμετάλλευση τής ανθρώπινης εργασίας
από άλλον άνθρωπο. Καί ένα κοινό πρόβλημά τους φαίνεται ότι είναι
τουτό: ή αναζήτηση του πιο αποτελεσματικού κινήτρου γιά τή μεγαλύτε-
ρη δυνατή παραγωγική δραστηριότητα τών εργαζομένων μέσα στο σοσιαλι-
στικό καθεστώς, όπου καλλιεργείται βέβαια ή "συντροφικότητα", αλλά
όξεν έννοείται ή άτομική ιδιοκτησία καί τουτό ίσως έχει επίπτωση στην
παραγωγικότητα τών εργαζομένων.

Οί σοσιαλιστικές χώρες έχουν πραγματοποιήσει σημαντικές προόδους
στis επιστήμες, στην τεχνολογία, στην εκπαίδευση, στην οικονομία.
Πρώτες αυτές εφαρμόσαν "πενταετή σχέδια ανάπτυξης" καί δημιούργησαν
αργότερα τό Συμβούλιο Οικονομικής 'Αλληλοβοήθειας (ΣΟΑ), που είναι
στην πραγματικότητα συμβούλιο οικονομικής συνεργασίας καί οργάνωσης
τής σοσιαλιστικής οικονομίας.

Στις σχέσεις τους μέ τόν άλλο κόσμο καί ειδικότερα μέ τό παγκό-
σμιο κεφαλαιοκρατικό (καπιταλιστικό) σύστημα, διακήρυξαν τήν αρχή τής
"είρηνικης συνύπαρξης" μέ τόν όρο τής άμοιβαίας αναγνώρισης τών συστη-
μάτων καί τής μη άνάμειξης του ενός συστήματος στά έσωτερικά του άλλου
'Απέναντι στis χώρες του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου (χώρες τής 'Αφρικής

κυρίως καί τῆς νοτιοανατολικῆς Ἀσίας) ἀκολουθοῦν πολιτική φιλίας, συνεργασίας καί, κατά περίπτωσιν, ὑποστήριξης ὅταν καί ὅπου οἱ χώρες αὐτές ἔχουν προστριβές μέ τόν κεφαλαιοκρατικό κόσμον. Ἡ πολιτική αὐτή ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι ἐξυπηρετική εἶναι καί σύμφωνη μέ τίς διεθνιστικές διακηρύξεις τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Τίς πρώτες δεκαετίες πού ἀκολοῦθησαν τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ πρώτου σοσιαλιστικοῦ κράτους (ΕΣΣΔ 1917) σέ πολλές ἄλλες χώρες δημιουργήθηκαν κομμουνιστικά κόμματα πού ἀκολοῦθησαν ἀπαρέγκλιτα τήν ἰδεολογική γραμμή τῆς "μητροπόλεως", ὅπως ἐπικράτησε νά λέγεται ἡ πρωτεύουσα τῆς πρώτης σοσιαλιστικῆς χώρας. Ἀργότερα ὅμως, μέ τή δοκιμασία τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν πράξιν, μέ τή δημιουργία τῶν λαϊκῶν Δημοκρατιῶν πού εἶχαν καί τά ἰδιαίτερα προβλήματα τους, μέ τά παραδικά ἀλλά ἐντυπωσιακά περιστατικά τῆς Οὐγγαρίας, Τσεχοσλοβακίας, Πολωνίας, ἄρχισε νά ἀμφισβητεῖται ἡ δογματική προσκόλλησις στή σοβιετική ἀποψη τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ἡ Γιουγκοσλαβία ἀπό τό 1948 ἀκολοῦθησε δικό της δρόμον πρὸς τό σοσιαλισμό, μέ κύριο γνώρισμα τήν "αὐτοδιαχείριση" τῶν παραγωγικῶν μονάδων ἀπό τούς ἐργάτες. Ἐπειτα βγήκε στό προσκήνιον τῆς διεθνούς πολιτικῆς ἡ Κίνα, ἡ πιά πολυάνθρωπη χώρα τοῦ κόσμου, σοσιαλιστική ἀπό τό 1949, σέ φιλικές σχέσεις πρὸς τήν ΕΣΣΔ γιά μιά δεκαετία, σέ προστριβές καί ἀνοιχτή διένεξιν ἀργότερα. Ἀρχισε καί ἡ χώρα αὕτη νά ἐπηρεάζεται σέ διεθνή κλίμακα, τά κομμουνιστικά κόμματα. Ἀκολοῦθησαν ἰδεολογικές δοξίαι καί ὀρθή ἐρμηνεία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ἔτσι δημιουργήθηκε μία κατάστασις σοσιαλιστικοῦ "πολυκεντρισμοῦ", μέ σημαντικότερες μητροπόλεις τῆ Μόσχας, κατά κύριον λόγον, καί τό Πεκίνο. Ἐπιρροή ἀσκει καί τό παράδειγμα τῆς Γιουγκοσλαβίας. Στό μεταξὺ τά κομμουνιστικά κόμματα σέ μερικές ἀπό τίς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης - κόμματα πού λειτουργοῦν μέσα σέ κοινοβουλευτικές δημοκρατίες καί δέν ἀντιπροσωπεύουν τόν ὑπαρκτό σοσιαλισμό - ἄρχισαν νά ἀποδεσμεύονται ἀπὸ τὴ Μόσχαν καί νά διαμορφώνουν αὐτόνομη ἰδεολογική πορεία (εὐρωκομμουνισμός).

Ὁ κ. Συριόπουλος, Εἰδικὸς Σύμβουλος διαφώνησε μέ τὴ σκοπιμότητα τῆς προτεινόμενης ἀλλαγῆς καί εἶπε:

"Κατά τή γνώμη μου τό βιβλίο τῆς 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτου νά περιλαμβάνη συνοπτικά τά κύρια χαρακτηριστικά τῶν διαφόρων πολιτευμάτων καί ὅχι ἐξιστόρησιν τῆς ἐξελεύσεως ἐκάστου. Ἐπειδή δέ τό προτεινόμενον κείμενον διὰ τό ὑπό ἐκτύπωσιν βιβλίον φαίνεται ἀσύμμετρον εἰς ἑκτασιν, ὡς παρετήρησα καί εἰς τήν προηγουμένην συνεδρίαν, καί ἀσυμβίβαστον ὡς πρός τό περιεχόμενον ἀρμόζον εἰς βιβλίον Ἱστορίας μᾶλλον, προτείνω ὅπως ἀποριφθῇ νά διορθωθῇ δέ' ἀπλῶς τό ὑπάρχον βιβλίον, διὰ τῆς ἀριθμήσεως διὰ τοῦ 4 ἀντί τοῦ γ' ὁσοβειτικοῦ πολιτεύματος. Εἰς τήν σελίδα 17 τοῦ βιβλίου, τά δέ πολιτεύματα τῆς Κίνας καί σέ λαϊκές δημοκρατίες εἰς τήν σελίδα 19 νά μή ἀριθμηθοῦν ἤ νά ἀριθμηθοῦν διὰ τοῦ α' καί β' ἀντιστοίχως.

Κατά τά λοιπά τά ὑπό ἀνατύπωσιν βιβλίον νά μείνῃ ὅπως ἔχει τόσον ὡς πρός τά κομμουνιστικά καθεστῶτα ὅσο καί ὡς πρός τά πλεονεκτήματα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Ὁ κ. Φ. Κακριδῆς, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, ρώτησε ἂν ὑπάρχουν ἄλλες παρατηρήσεις γιά τήν παράγραφο πού ἀναλύει τά πλεονεκτήματα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος (σελ. 20-21).

Τό κείμενο αὐτό στήν τελική του μορφή ἔχει ὡς ἑξῆς:

8.- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

Δέν εἶναι βέβαια σύμπτωση ὅτι ὁ ἑλληνικός ὅρος "δημοκρατία" χρησιμοποιεῖται σέ ὅλες σχεδόν τίς γλώσσες (DEMOCRACY, DEMOCRATIE, ~~ΔΗ~~ ΔΕΜΟΚΡΑΤΙΑ) οὔτε καί ὅτι σέ παγκόσμια κλίμακα ἡ ἴδια ἡ ~~Ξ~~ ν ν ο ι α τῆς δημοκρατίας συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἀληθινά, τό λαό γεννήθηκε καί ἀνδρώθηκε στό τόπο μας, καί συνταίριζε ἀπόλυτα μέ τό φιλελεύθερο χαρακτήρα τῶν Ἑλλήνων.

Τό γεγονός ὅτι τά δημοκρατικά πολιτεύματα τοποθετοῦν πάνω ἀπ' ὅλα, ἀμέσως μετά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία, τίς ἀτομικές ἐλευθερίες, ἐπιτρέπει καί τονώνει τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητος τοῦ κάθε πολίτη.

Στή δημοκρατία, όταν λειτουργεί σωστά, μπορεί το άτομο να αναπτύξει οικονομικές και άλλες πρωτοβουλίες, να επιλέξει τον τόπο της κατοικίας του, το επάγγελμα και τις ασχολίες του, τα αγαθά και τις ιδέες του. Το ίδιο ελεύθερος είναι ο καθένας να ασχοληθεί με την πολιτική και να φτάσει, με μόνη την αξία του, στα ανώτατα αξιώματα.

Μεγάλο αγαθό της δημοκρατίας αποτελεί και η πολυφωνία, ο ανοιχτός διάλογος και η δυνατότητα εναλλαγής των κομμάτων στην εξουσία. Στα δημοκρατικά πολιτεύματα ο τύπος δε λογοκρίνεται και γενικά ο καθένας μπορεί ως άτομο ή ως ομάδα, να προβάλλει και να υποστηρίξει δημόσια τις ιδέες του· έτσι π.χ. στις εκλογές του 1981, όλα τα κόμματα είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν το πρόγραμμά τους από την τηλεόραση. Αντίστοιχα ο καθένας έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται πολύπλευρα και να σχηματίζει δική του γνώμη για τα μεγάλα προβλήματα του τόπου. Η καθολική τέλος ψηφοφορία σε τακτά χρονικά διαστήματα επιτρέπει στο λαό να αναθέσει την άσκηση της πολιτικής εξουσίας στο ένα ή στο άλλο κόμμα, ανάλογα με τις προτιμήσεις της πλειοψηφίας.

Τα μεγάλα αυτά πλεονεκτήματα είναι αποφασιστικά και δίνουν στη δημοκρατία το προβάδισμα απέναντι στα άλλα πολιτεύματα· όμως αυτό δε σημαίνει ότι και η δημοκρατία δεν παρουσιάζει δορισμένες αδυναμίες:

α) Όσο και αν η ελεύθερη συμμετοχή στα κοινά έμφυχώνει τους πολίτες και τονώνει τον πατριωτισμό, συμβαίνει δορισμένοι να αδιαφορήσουν ή το χειρότερο, να προτάξουν τα ιδιωτικά τους συμφέροντα απέναντι στην προκοπή της πολιτείας· έτσι π.χ. συμβαίνει η συσώρευση πλούτου και δύναμης στα χέρια μεμονωμένων ατόμων ή μικρών κοινωνικών ομάδων να λειτουργεί ανασταλτικά για την οικονομική πρόοδο των πολλών.

β) Κίνδυνο στις δημοκρατίες αποτελεί και η δημαγωγία, δηλαδή η εκμετάλλευση του λαού από επιτήδειους που κολακεύουν τις αδυναμίες του για να κατακτήσουν την εξουσία.

γ) Τέλος, ο φιλελεύθερος χαρακτήρας του δημοκρατικού πολιτεύματος επιτρέπει και στους έχθρους του να οργανώνονται ανενόχλητοι, να

διαδίδουν τὲς διαβρωτικὲς ἰδέες τους καὶ νὰ προετοιμάζουν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ.

Ἀπέναντι σὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους ἡ δημοκρατία ἔχει ἕνα ἰσχυρὸ ὄπλο, τὴν παιδεία. Αὕτῃ διαφωτίζει τοὺς πολίτες, τονώνει τὴν ἔμφυτὴ ἀγάπην τῆς ἐλευθερίας καὶ χαλυβδώνει τὴ δημοκρατικὴ συνείδηση. Θωρακισμένος μὲ τὴ σωστὴ γνῶσιν, ὁ πολίτης δὲν κινδυνεύει οὔτε ἰδεολογικῶς νὰ παρασυρθεῖ οὔτε πρακτικῶς νὰ ὀλιγωρήσῃ.

Στὴ συνέχεια ὁ Πρόεδρος θέτει στὸ Τμήμα τὸ ἐρώτημα ἂν ἐγκρίνεται ἡ ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου μὲ ὀσες ἀλλαγές, προσθήκας κλπ. ἔγιγαν στὴ διάρκειαν τῶν συζητήσεων καὶ παρακαλεῖ ὅσους μειοψηφίσουν νὰ αἰτιολογήσουν τὴν ψῆφον τους.

Ψ ἦ φ ο φ ο ρ ῖ α

Φ. Κακριδῆς	ΝΑΙ
Ἰ. Σκορδῖλης	ΝΑΙ
Δ. Τομποῦδης	ΝΑΙ
Λ. Ἀδαμόπουλος	ΝΑΙ
Ν. Παπαδόπουλος	ΝΑΙ
Γ. Γρατσῆας	ΝΑΙ
Ν. Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Ἰ. Σπυροπούλου	ΝΑΙ
Φ. Βῆρος	ΝΑΙ

Κ. Συριόπουλος ΟΧΙ

Στ. Παπασημακόπουλος ΟΧΙ

Ὁ κ. Συριόπουλος, Εἰδικὸς Σύμβουλος μειοψήφισε γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀνέφερε πρὶν ἀπὸ λίγον στὴ συζήτηση τοῦ κεφαλαίου γιὰ τὰ σοσιαλιστικὰ καθεστῶτα (βλ. παραπάνω σ. 8).

Ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' μειοψήφησε γιὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τῆς Ρουσοπούλου ἔχει γραφεῖ μὲ ἕνα πνεῦμα "σοβιετολογίας".

Νομίζω ὅτι ἡ ἀποφύλαξη τοῦ βιβλίου ἀπὸ τῆς εἰδικῆς αἰχμῆς θὰ ἦταν μίαν σκόπιμην ἐνέργεια. Θεωρῶ ὑπερβολικὴ τὴν ἐπέκταση τοῦ θέματος στὰ σοσιαλιστικὰ καθεστῶτα. Μία ἀποφύλαξη τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τοῦ συγ-

γραφεία στην αμερόληπτη "γραμμή" θά ήταν η μόνη σκόπιμη ενέργεια.
"Αλλωστε τό βιβλίο δέν κάνει καμμιά επέκταση στη δημοκρατίες... της
... μπανάνας καί άλλες δημοκρατίες Δυτικοῦ τύπου μέ τίς μητροπόλεις
τους. Γενικά τό βιβλίο αὐτό γραμμένο μέ τό πνεῦμα ἀνήκομε στη δύση
δέν ἀνταποκρίνεται μέ τό καλῶς ἐννοούμενα ἐθνικά συμφέροντα της πε-
ρισόδου πού διανύομε. "Αν ἡ προσεγμένη ἀποφύλωση προσκρούει στην ἄρνη-
ση τῶν νομίμων κληρονόμων τῆς συγγραφέας τό βιβλίο νά ἀπορριφθεῖ.
Τέλος ὁ σκοπός τοῦ Α.Π. δέν νομίζω ὅτι συμφωνεῖ μέ τήν επέκταση τῆς
ἀνάπτυξης πολιτικῶν σχημάτων ἔξω ἀπό τά πολιτικά σχήματα πού ἐπικρά-
τησαν κατά καιρούς στην 'Ελλάδα καί μόνο σ' αὐτή.

Συνοψίζοντας τό ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ὁ Πρόεδρος διαπιστώνει
ὅτι τό σῶμα ἐγκρίνει μέ ἰσχυρή πλειοψηφία (9:2) τήν ἀνατύπωση τοῦ βι-
βλίου τῆς Α. Ρουσοπούλου "Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ Πολίτης" μέ τίς
ἀλλαγές πού συζητήθηκαν.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος παρακαλεῖ νά
γίνει μία ἀκόμα ξεχωριστή ψηφοφορία γιά τήν παράγραφο πού προτείνει
νά προστεθεῖ σχετικά μέ τή συνεχιζόμενη προσπάθεια τῆς χώρας γιά ἀ-
ναθεώρηση τῶν ὁρων ἔνταξης στην ΕΟΚ (βλ. πράξη 18/1982). Τό σῶμα ἀ-
ποφαίνεται μέ πλειοψηφία (10:1) ὅτι ἡ προσθήκη δέν εἶναι σκόπιμη.

Ἡ συζήτηση γιά τό δεύτερο θέμα ἀναβλήθηκε

Θ έ μ α 3ο - Έλεύθερα βοηθήματα Γερμανικής γιά τά κλασσικά
Λύκεια (συμπληρωματική διαδικασία).

Ο αρμόδιος εισηγητής γιά τό 3ο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως κ. Ν.
Παπαδόπουλος είπε:

Στή συνεδρία μας τής 15-3-82 συζητήσαμε τό θέμα τών έλεύθερων
βοηθημάτων τής Γερμανικής στά Πρότυπα Κλασσικά Λύκεια καί είχαμε
προτείνει ή επίλογή νά γίνεται από τούς καθηγητές ανάμεσα σέ τρεῖς
σειρές βοηθημάτων.

Στά τέλη τοῦ μήνα ὅπως ἦρε στα χέρια μου αίτηση τοῦ Δρα Σαί-
περς ἀπομέρους τοῦ ἐκδ. οἴκου "VER LAG FÜR DEUTSCH" γιά κάποια τέ-
ταρτη σχετική σειρά βοηθήματος.

Έπειτα από τό γεγονός αὐτό καί σέ συνεννόηση μέ τήν υπεύθυνη
διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου θεώρησα σκόπιμο νά φερῶ τό θέμα καί πάλι
στό Τμήμα καί νά προτείνω ἐγκατάλειψη τής εὐκολῆς καί γρήγορης λύ-
σης πού ἐφαρμόστηκε ὡς τώρα, μέ τό νά προκρίνουμε 2-3 σειρές καί νά
ἐπιλέγουν οἱ καθηγητές, καί νά προτείνουμε στή Διοίκηση τοῦ ΥΠΕΠΘ
πρόσωπα υπεύθυνα γιά συγκρότηση ἐπιτροπῆς, ὅπως γίνεται καί μέ τά
ἐλεύθερα βοηθήματα καί τών ἄλλων γλωσσῶν, προκειμένου ν' ἀποφευχθοῦν
τυχόν παρεξηγήσεις.

Μέ βάση τά παραπάνω καί ἔπειτα ἀπό συνεννοήσεις πού ἔκανα μέ
διάφορους εἰδικούς ἔχω νά προτείνω τά ἑξῆς πρόσωπα γιά τή συγκρότη-
ση ἐπιτροπῆς κρίσεως μιᾶς ἤ περισσότερων κατάλληλων σειρῶν γιά τή
χρήση τους ὡς ἐλεύθερων βοηθημάτων τής Γερμανικῆς.

1. KLAUS BETZEN, καθηγ. τής Γερμ. φιλολ. στή φιλοσοφική Σχολή τοῦ
Παν/μίου Ἀθηνῶν, ὡς πρόεδρος.
2. Κατερίνα Ἀθανασίου, βοηθό στήν ἔδρα τής Γερμαν. φιλολ. τοῦ Παν/
μίου Ἀθηνῶν, ὡς μέλος.

3. Λαμπρίδου Κυριακή, καθηγ. τῆς Γερμαν. γλώσσας στό Πρότυπο Κλασσικό Λύκειο 'Αναβρύτων, ὡς μέλος.
4. Μαντού Λουκία, καθηγ. τῆς Γερμαν. γλώσσας στό Πρότυπο Κλασσικό Λύκειο Περιστερίου, ὡς ἀναπληρωματικό μέλος, καί
5. Τζίβρα - Γρηγοράκη 'Αγγελική, ὁρομίσθια καθηγήτρια τῆς Γερμανικῆς στά ΚΑΤΕΕ - 'Αθηνῶν, ὡς ἀναπληρωματικό μέλος (Θεσσαλονίκης 8, Χολαργός, τηλ. 6529328).

Ἡ 'Επιτροπή θά κρίνει τά ἑξῆς

1. Ὅλες τίς σειρές τῶν βασικῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Γερμανικῆς πού πού χρησιμοποιήθηκαν ἔπειτα ἀπό πρόταση τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀπό τούς καθηγητές κατά τήν ἐκτίμησή τους στά προηγούμενα σχολικά χρόνια καί συγκεκριμένα:

α) τή σειρά DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE καί

β) τή σειρά DEUTSCHE SPRACHLEHRE FÜR AUSLÄNDER, ὅπως καί τίς σειρές πού θά ὑποβληθοῦν.

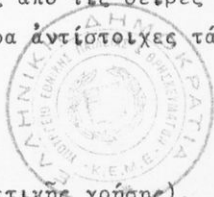
Σέ περίπτωση πού ἡ 'Επιτροπή θά προκρίνει κάποια νέα σειρά, ἐκτός ἀπό τίς παραπάνω ἀναφερόμενες, θά πρέπει νά ἀντιμετωπίσει καί τό θέμα τῆς συνέχισης ἢ μή τῆς διδασκαλίας ἀπό τίς σειρές αὐτές στίς ἐπόμενες τάξεις Λυκείου γιά τίς μέχρι τώρα ἀντίστοιχες τάξεις.

2. Λεξικά (προαιρετικῆς χρήσης).

3. Βιβλία Γραμματικῆς (προαιρετικῆς χρήσης).

4. Συμπληρωματικά ἀναγνώσματα (ἐπίσης προαιρετικῆς χρήσης).

Προκειμένου νά προωθηθεῖ ἔγκαιρα ἡ σχετική διαδικασία προτείνουμε ὁ χρόνος ἀνακοίνωσης καί γνωστοποίησης γιά τήν ὑποβολή τῶν σχετικῶν βιβλίων ἀπό τούς ἐνδιαφερόμενους νά περιοριστεῖ στίς 15-20 μέρες καί ὁ χρόνος κρίσης τῶν βιβλίων ἀπό τήν 'Επιτροπή ἐπίσης στίς 15-20 μέρες.

Τό Τμήμα, αφού άκουσε τήν εισήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου,

ἀ π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

δυσφωνα κάνει αποδεκτή τήν εισήγηση τοῦ κ. Ν. Παπαδόπουλου, ὡς ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Φ. Κακριδής

[Handwritten signature of F. Kakridis]

Ἡ Γραμματέας

[Handwritten signature of D. Zarafonitis]

Δῆμ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 24/1982
=====

Σήμερα, 4 Μαΐου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 12 το μεσημέρι, το Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσως του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα 'Ολομέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Φάνη Κακριδή, αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

'Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδύλης, Είδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Είσηγη-
τές, καί η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφώνιτου, καθηγήτρια φιλο-
λογος.

Δέν 'ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Τορπαΐδης, γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση διδακτικῶν βιβλίων γιά τή δωρεάν διάθεσή τους στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ. Είσηγητής κ. 'Ι. Σκορδύλης, Είδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Χορήγηση ἀντιγράφου πρακτικῶν τοῦ ΚΕΜΕ. Είσηγητής κ. 'Ι. Σκορδύλης, Είδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - 'Απάντηση σέ ἐπιστολή τοῦ κ. Δ. Σουγλέρη γιά τή διδασκαλία τῶν δημοτικῶν καί λαϊκῶν χορῶν στά Δημοτικά-Γυμνάσια-Λύκεια Είσηγητής κ. 'Ι. Σκορδύλης, Είδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - 'Οδηγός σεισμικῆς ἐπιβίωσης. Είσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαστία, τῷ Τμήμα ἄρχισ-
τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση διδακτικών βιβλίων για τη δωρεάν διδασχή τους στους σπουδαστές της ΕΑΣΑ.

Ο αρμόδιος εισηγητής για τό 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ.

Ι. Σκορδίλης είπε τά εξής:

Ο κ. Υφυπουργός μέ τό Ξγγραφό του άριθμ. Φ/2/5860/Γ4/188/9-4-82 μās μεταβιβάζει τά άριθμ. 734/8-3-82, 772/9-3-82 καί 405/23-3-82 Ξγγραφα της ΕΑΣΑ Αθηνών καί του Παρ/τος Θεσ/κης, πού αναφέρονται στην επανάκριση διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές των Αθηνών καί τη συμπληρωματική χορήγησή στους σπουδαστές της Θεσ/νίκης, καί μās παρακαλεῖ νά γνωρίσουμε τη χρησιμότητά τους, προκειμένου νά χορηγηθοῦν δωρεάν από τό ΥΠΕΠΘ στο άκαδημαϊκό ἔτος 1981-82.

Σχετικά σās αναφέρω πώς τό Τμήμα άπασχολήθηκε στο τρέχον άκαδημαϊκό ἔτος μέ τό θέμα αυτό συνολικά ἔξι (6) φορές καί συγκεκριμένα στις συνεδριάσεις 49/81, 61/81, 64/81, 66/81, 8/82 καί 13/82.

Μέ τίς πράξεις μας αυτές έγκρίναμε τά περισσότερα από τά προταθέντα βιβλία, άπορρίψαμε έναν άριθμό από αυτά, επανακρίναμε άπορριφθέντα καί κρίναμε 8σα γράφτηκαν στη συνέχεια μέχρι καί τίς 15 Μαρτίου 1982.

Μέ τά νέα τους Ξγγραφα οί δύο άκαδημίες υποβάλλουν καί πάλι τρία καί δύο άντιστοίχως από τά βιβλία πού δέν έγκρίναμε σε παλαιότερη άπόφασή μας καί μās παρακαλοῦν νά τά έγκρίνουμε γιατί ή έλλειψή τους δημιουργεί προβλήματα στη διδασκαλία των αντίστοιχων μαθημάτων.

Προσωπικά πιστεύω πώς οί λόγοι πού στηριχθήκαμε για νά άποκρίσουμε παλαιότερα τά βιβλία αυτά δέν έχουν πάψει νά υπάρχουν καί πώς άκόμη τό αίτιολογικό των άκαδημιών πού αναφέρει, πώς τά βιβλία αυτά μέ την έλλειψή τους δημιουργοῦν προβλήματα στη διδασκαλία των μαθημάτων δέν μπορεί νά ισχύσει, γιατί είναι γνωστό πώς οί παραδόσεις στις ανώτατες Σχολές σταματοῦν μετά από λίγες ημέρες, έτσι ώστε είναι άδύνατο πιά, μέ όποιεσδήποτε γραφειοκρατικές διαδικασίες καί δέν ακολου-

θήσουν, να μπορέσουν οι σπουδαστές να έχουν ξγκαιρα τα βιβλία αυτά στα χέρια τους για τις παραδόσεις.

Για τους ούσιαστικούς αυτούς λόγους, αλλά και για τους τυπικούς που θέλουν ή διαδικασία αυτή της έγκρίσεως των διδακτικών βιβλίων να γίνεται ξγκαιρα, εάν είναι δυνατόν πριν από την ξναρξη των μαθημάτων, προτείνω στο Τμήμα να μη κάνει δεκτές τις αιτήσεις των δύο Γυμναστικών 'Ακαδημιών και συνεπώς να μην έγκρίνει τη διάθεση των προτεινόμενων βιβλίων στους σπουδαστές στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος 1981-82.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη την εισήγηση του κ. 'Ι. Σκοροδύλη και τη συζήτηση που ακολούθησε,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

όμοφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. 'Ι. Σκοροδύλη, ως έχει.

ΘΕΜΑ 2ο - Χορήγηση αντιγράφου πρακτικῶν τοῦ ΚΕΜΕ.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος ἀρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Ἡ Δ/ση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τὸ ἔγγραφὸ τῆς ἀριθμ. Γ2/396/5-4-82 μᾶς διαβιβάζει τὴν αἴτηση τοῦ κ. Α. Ἀβραμίδου, μέ τὴν ὁποία ζητεῖ νά τοῦ χορηγηθεῖ ἀντίγραφο τῆς ἀριθμ. 5/1982 πράξεως τοῦ Τμήματός μας, πού ἀφορᾷ τὴν ἔγκριση τοῦ βιβλίου του "Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὰ ναρκωτικά".

Ἐπειδὴ σέ ὅλες τίς παρόμοιες περιπτώσεις τὸ Τμήμα κάνει δεκτὰ τὰ αἰτήματα αὐτά, εἰσηγοῦμαι τὸ ἴδιο νά ἰσχύσει καί στὴν περίπτωση τοῦ κ. Ἀβραμίδου καί νά τοῦ χορηγήσουμε ἀπόσπασμα τῆς ἀριθμ. 5/1982 πράξεώς μας, πού ἀφορᾷ τὴν ἔγκριση τοῦ βιβλίου του.

Τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Ἰ. Σκορδίλη,

ἀποφασίζει

ἀποδέχεται ὁμόφωνα νά χορηγηθεῖ ἀντίγραφο ἀποσπάσματος τῆς πράξεως 5/1982 στὸν κ. Ἀθ. Ἀβραμίδου.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Απάντηση σέ ἐπιστολή τοῦ κ. Δ. Σουγλέρη γιά τή διδασκαλία
τῶν δημοτικῶν χορῶν στά Δημοτικά-Γυμνάσια-Λύκεια. Εἴση-

'Ο κ. 'Ι. Σκοροδίλης, ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό τρίτο(3) θέμα τῆς
ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

'Από τό γραφεῖο τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας μᾶς διαβιβάστη-
κε, λόγῳ ἀρμοδιότητος, ἡ ἐπιστολή τοῦ κ. Δημ. Σουγλέρη, ὁ ὁποῖος μέ
αὐτή προτείνει στόν κ. 'Υπουργό οἱ δημοτικοί καί λαϊκοί χοροί νά γί-
νουν ὑποχρεωτικό καί ξεχωριστό μάθημα στά σχολεῖα τῆς στοιχειώδους
καί Μέσης 'Εκπαίδευσως, ὥστε οἱ μαθητές μας νά μάθουν καί νά μπουν
καλύτερα στήν οὐσία τῆς παράδοσής μας.

Στίς προτάσεις του ὁ κ. Σουγλέρης ἀναφέρεται ἀκόμη στήν ὑποχρεω-
τική διδασκαλία τῶν χορῶν στά ἀγόρια καί τά κορίτσι, στήν τάξη πού
πρέπει νά ἀρχίζει ἡ διδασκαλία, στίς ὥρες πού πρέπει νά διατεθοῦν γιά
τό σκοπό αὐτό, στήν ἔκδοση βιβλίου χορῶν, στούς καθηγητές πού θάτοῦς
διδάσκουν καί τό πρόγραμμα τῶν χορῶν πού θά πρέπει νά διδασθοῦν.

Οἱ προτάσεις δλες αὐτές καί ἰδιαίτερα ὁ κύριος σκοπός τους, ἡ
διατήρηση τῶν παραδοσιακῶν στοιχείων στό λαό μας καί συνεπῶς στήν
ἐκπαίδευση, ἀναφέρονται καί εἰσὶν μιᾶ πολιτιστική ἀναγκαιότητα. Πα-
ρόλα αὐτά ὅμως, νομίζω πώς ἡ μεταβατικότητα τῶν προγραμμάτων μας, ὁ
περιορισμός τοῦ ἀριθμοῦ καί τῶν ὥρῶν διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, λόγῳ
τοῦ πενθημέρου καί ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος τῶν χορῶν στά ἀναλυτι-
κά προγράμματα δλης τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας κλίμακας, δέν συνηγοροῦν
στήν ἀποδοχή τῶν προτάσεων τοῦ κ. Σουγλέρη.

Εἰσηγοῦμαι λοιπόν νά στείλουμε μιᾶ εὐχαριστήρια ἐπιστολή στόν κ.
Δ. Σουγλέρη, νά τοῦ ποῦμε πώς οἱ προτάσεις του μᾶς ἀπασχόλησαν ἰδιαί-
τερα, πώς οἱ ἀνάγκες τῶν ἀναλ. προγραμμάτων δέν δίνουν τή δυνατότητα
γιά χωριστές ὥρες διδασκαλίας τῶν λαϊκῶν χορῶν μας καί πώς στίς διδα-
κτικές ὁδηγίες μας θά τονίσουμε ἰδιαίτερα τήν ἀξία τῆς διδασκαλίας
τῶν χορῶν στά σχολεῖα μας καί τήν ὀργάνωση, ὅπως ἤδη ἀναφέρεται στά
προγράμματά μας, χορευτικῶν συγκροτημάτων σ' αὐτά.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη την εισήγηση του κ. 'Ι. Σκοροδής,

άποφάσινεται

άποδέχεται την εισήγηση του 'Ι. Σκοροδής στο σύνολό της.

Ky

ΘΕΜΑ 4ο - 'Οδηγός σεισμικής επιβίωσης.

'Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, αρμόδιος εισηγητής για τὸ τέταρτο (4) θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Σύμφωνα με τὴν διαταγὴ Γ/23/12-3-82 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἔχω νὰ εἰσηγηθῶ τὰ ἀκόλουθα: Θεωρῶ χρήσιμη τὴν ^{ἐν}τύπωση ὁδηγιῶν "Σεισμικῆς 'Επιβίωσης" στὴ δεύτερη σελίδα ὧλων τῶν διδακτικῶν βιβλίων. 'Επειδὴ νομίζω ὅτι αὐτές πού στέλνονται εἶναι μακροσκελεῖς καὶ δὲν μποροῦν νὰ περιληφθοῦν σ' ἓνα ἐξώφυλλο, προτείνω αὐτές πού ἀναφέρω στὴν εἰσήγησή μου:

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ

(Πῶς θὰ προφυλαχτεῖς ἀπὸ τοὺς σεισμούς)

"Ὅλοι οἱ οἰκισμοί τῆς Ἑλλάδας διατρέχουν κίνδυνο νὰ ὑποστοῦν κάποτε σεισμικὲς βλάβες. Γι' αὐτὸ ὅταν γίνεῖ σεισμός πρέπει νὰ ξέρεις τὰ ἀκόλουθα:

1.- Νὰ προφυλαχτεῖς ἀμέσως κάτω ἀπὸ κρεβάτια, τραπέζια ἢ κάτω ἀπὸ κάσες θυρῶν πού βολσκονται σέ ἐσωτερικούς τοίχους. Οἱ στέγες καὶ οἱ ὀροφές δὲν πέφτουν μονοκόμματα. Συνήθως κομματιάζονται, καὶ τὰ κομμάτια πού πέφτουν πάνω στὸ κρεβάτι ἢ στὸ τραπέζι δὲν μποροῦν νὰ μᾶς χτυπήσουν. Καὶ ἂν ἀκόμα ἡ στέγη ἢ ἡ ὀροφή πέσει μονοκόμματα, πράγμα πού συμβαίνει πολὺ σπάνια, τὸ κρεβάτι καὶ τὸ τραπέζι θὰ σοῦ διασφαλίσουν ὄχι μόνο τὴ ζωὴ ἀλλὰ καὶ ἀρκετὸ ἀέρα γιὰ πολλές ἡμέρες." "Ἐτσι ἔχεις πολλές ἐλπίδες νὰ ἐλευθερωθεῖς ἀπὸ τίς μονάδες διασώσεως.

2.- "Ὅταν βρεθεῖς στὴν τάξη καὶ γίνεῖ σεισμός, κρύψου ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ θρανίο σου. Μὴ σπεύσεις νὰ βγεῖς ἔξω, παρὰ μόνο ὅταν περάσει ὁ σεισμός καὶ μὲ ἀπόλυτη ψυχραιμία. Στὴν ἀντίθετη περίπτωση θὰ δημιουργηθεῖ πανικός με ἀπόβλεπτες συνέπειες.

3.- Μὴν μπαίνεις σέ ἀσανσέρ. Σέ μεγάλο σεισμό διακόπτεται συχνὰ τὸ ρεύμα καὶ κινδυνεύεις νὰ ἐγκλωβιστεῖς.

4.- Μὴν πηδᾷς ἀπὸ μπαλκόνια ἢ παράθυρα. Διατρέχεις διπλὸ κίνδυνο νὰ σκοτωθεῖς κατὰ τὸ πῆδημα ἢ ἀπὸ τὸ πέσιμο ἐξωτερικοῦ τοίχου. Οἱ

έξωτερικοί τοίχοι κατά κανόνα πέφτουν προς τά έξω.

5.- "Όταν βρεθεῖς έξω, απομακρύνσου όσο μπορείς πιο γρήγορα από τούς τοίχους. Προτίμα τῖς πλατεῖες. Στάσου μακριά από τῖς ἀκτές. Συχνά παρατηροῦνται μετά από πολύ ἰσχυρό σεισμό μεγάλα θαλάσσια κύματα.

6.- "Όταν σταματήσει ἡ μεγάλη δόνηση τοῦ ἐδάφους, κλεῖσε τούς διακόπτες τοῦ νεροῦ καί μὴν παρατείνεις τή διαμονή σου σέ κτίρια πού ἔχουν ὑποστεί βλάβες παρά μόνο ὅταν ὁ μηχανικός βεβαιώσει γιὰ τήν ἀσφάλειά τους.

7.- Μετά τό σεισμό ἀκολούθησε πιστά τῖς ὁδηγίες τῶν ἀρχῶν καί τῶν κρατικῶν μέσων ἐνημερώσεως.

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό συζήτηση

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

1.- Ἐγκρίνει τή σύντηψη τῶν ὁδηγιῶν ὅπως τό σχετικό ὑπόδειγμα.

2.- Δέν συμφωνεῖ νά τυπωθεῖ πτό ἐξώφυλλο τῶν σχολικῶν βιβλίων, ὅπως προτείνεται. Ἀντί γι'αυτό προτείνει ὁ ΟΕΔΒ νά τυπώσει μέ μεγάλα γράμματα σέ εἰδικά μονοσέλιδα τῖς ὁδηγίες αὐτές καί νά ἀναρτηθοῦν σ' ὅλες τῖς σχολικές αἴθουσες.

3.- Ὑπενθυμίζει ὅτι πό ΚΕΜΕ ἀπό καιρό ἔχει προγραμματίσει τήν ἔκδοση γενικότερου φυλλαδίου μέ ὁδηγίες γιὰ σωστή συμπεριφορά ἀπέναντι σέ φαινόμενα μόλυνσης, πυρκαϊᾶς, πλημμύρας κτλ.

4.- Τά παραπάνω πού ἀποφασίστηκαν, νά συνταχτοῦν σέ ἀπαντητική ἐπιστολή ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ Τμήματος καί ἀπό τόν Εἰσηγητή κ. Παπασημαδόπουλο.

Στό σημεῖο αὐτό ολοκληρώθηκε ἡ συζήτηση.

Ἡ Γραμματέας
Φαραγγίτση
Δῆμ. Ζαραφωνίτου

Π Ρ Α Ξ Η 25/1982

Σήμερα, 6 Μαΐου 1982, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10 το πρωί, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα δ.α. μέλειας, Μεσογείων 396, Άγία Παρασκευή Ἀττικής) με πρόεδρο τόν κ. Φάνη Κακριδή. Αντιπρόεδρος του ΚΕΜΕ.

Ἐλαβιν μέρος στη συνεδρίαση οί κ.κ.
Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ἡλ. Σκυρόπουλος, Ν. Βαρουχίτης, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπαστημακόπουλος, Δ. Τοματῆς, Σύμβουλοι Β', Κ. Ευριόπουλος, Ἰω. Σκορδέλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμίνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, καί ἡ Γραμματεῖα τοῦ Τμήματος Διημε-
τρια Ζαριφονίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

Δὲν ἔλαβε μέρος στη συνεδρίαση ὁ κ. Γ. Γρατσίος, Σύμβουλος Β',
γιατὶ ἱπυστάζε με κανονικὴ ἔδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἀνακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου Γ. Κουλικούρη, Ἱστορία γ' γυμνασίου.
Εἰσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτημα Γιακουστίδου Δημητράς γιὰ ἀναγνώριση δικαιώματος
διορισμοῦ στὴ Μ. Ἐκπαίδευση. Εἰσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβου-
λος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο - Ἐκδοση βιβλίων σὲ τεύχη. Εἰσηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β.

ΘΕΜΑ 5ο - Κρίση βιβλίου τοῦ Παν. Μπέκιου "Τὰ Νέα Αἰόσια" σύμφωνα με
τὴν παράγραφο 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75. Εἰσηγητής κ. Κ.
Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 6ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ Σχ. Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως γιὰ τὴν τροπο-
πόληση τῆς σύνθεσης τῆς Ἐπιτροπῆς διεξαγωγῆς διαγωνισμοῦ
γιὰ τὴ μετεκπαίδευση. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

3) 'Η γραμματική Οίκονόμου, που θά συζητηθεῖ στὴ συνεδρία μας τῆς Δευτέρας 10.5.82 (ῥα 9.30') χρειάζεται εἰσηγητὴ. Θεωρῶ σωστὸ ὁ ὁρισμὸς τῶν εἰσηγητῶν νὰ ἀνακοινώνεται, πρὶν ὁριστικοποιηθεῖ, στὶς συναντήσεις μας. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωση θά πρότεινα τὸν κ. Σακκά, ἂν δὲν ἔχει διαφορετικὴ γνώμη ὁ Ἰδιος ἢ κανεῖς ἄλλος.

'Ο κ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', ὕστερα ἀπὸ τὶς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Κακριδῆ εἶπε:

Στὴν παρατήρηση τοῦ κ. Κακριδῆ ὅτι ἔχουν συσσωρευτεῖ τὴν ὥρα τοῦτη οἱ παραπάνω ἐκκρεμότητες ἐπιθυμῶ νὰ σημειώσω τὰ παρακάτω:

α) 'Απὸ πλευρὰ μας οἱ διαδικασίες κινήθηκαν ἔγκαιρα, τὸ Δεκέμβριον 1981 (πρῶξεις 59, 60, 64).

β) Οἱ ἀναθέσεις συγγραφῆς τῶν τριῶν βιβλίων ἔγιναν στὶς 23-3-82. Στὰ χέρια μας κανένα θέμα δὲν ἔχει χρονίζει καὶ ὅποιος γνωρίζει ἀπὸ γραφὴ καταλαβαίνει τί σημαίνουν τέτοια μικρὰ περιθώρια.

γ) Αὐτὸ δὲ σημαίνει λιγότερη αἰσόδοξία· οὔτε ὅμως καὶ ἔχω ἐκφράσει πουθενά ὅτι μὲ κουράζει ἡ ἐργασία· ἀντίθετα, τὴ χαίρομαι, καὶ νομίζω ὅτι ὀφείλουμε νὰ παλεύουμε μέσα στὶς συγκεκριμένες περιστάσεις.

δ) Ὡστόσο διευκρινίζω ὅτι οἱ ἡμερομηνίες ποὺ ἀνέφερε ὁ κ. Κακριδῆς (15, 25 τοῦ Μᾶη) εἶναι σὲ μένα ἄγνωστες· Δὲν ὑπάρχουν στὰ ἔγγραφα, μοῦ φαίνονται αὐθαίρετες. Ἐχῶ ἀπαντήσει στερεότυπα μὲ τὴν πρόταση: ἐλπίζω ὅτι θά τὰ καταφέρω νὰ ἐπισπεύσω τὶς διαδικασίες ἐφόσον συνδράμουν καὶ οἱ λοιποὶ παράγοντες.

'Ακολουθῶς τὸ Τμήμα ἤρchiσε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

'Η γραμματέας ἀνακοίνωσε στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τῶν παρακάτω ἔγγραφων:

Δ3/150/27-4-82 τῆς Δ/σεως προσωπικοῦ ἐτέρων κλάδων γιὰ ἀνάθεση διδασκαλίας στὴ ΣΕΑΜΕ).

- 2.- Φ.211.21/4/Γ2/178/28-4-82 για τη Συγκρότηση 'Επιτροπής για την
για την έπιλογή ελεύθερων βοηθημάτων Γαλλικής γλώσσας.
- 3.- Φ.211.21/3/Γ2/179/28-4-82 Συγκρότηση έπιτροπής για την έπιλογή έ-
λεύθερων βοηθημάτων Οίκ. Οίκονομίας.
- 4.- Φ.211.21/5/Γ2/177/29-4-82 Συγκρότηση έπιτροπής για την έπιλογή έ-
λεύθερων βοηθημάτων 'Αγγλικής γλώσσας.
- 5.- Δ3/107/27-4-82 της Δ/σεως Προσωπικού έτέρων κλάδων του ΥΠΕΠΘ 'Α-
νάθεση διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ.
- 6.- Γ2/544/29-5-82 Συμπληρωματικές ρυθμίσεις καί διευκρινίσεις πάνω
στη Γ2/479/21-4-82 'Υπουργική απόφαση.

Θ έ μ α 2ο - 'Ανατύπωση του βιβλίου Γ. Κουλικούρδη, 'Ιστορία
Γ' Γυμνασίου.

'Ο κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β' αρμόδιος για τό 2ο θέμα της
ημερήσιας διατάξεως είπε:

1. "Όταν τό βιβλίο αυτό έφτασε στά χέρια μου (έγγραφο Φ.
Ζ' είναι τό ίδιο πού συνόδευε τό βιβλίο Ρουσσοπούλου) στίς 4-4-
1982, άναζήτησα τή συγγραφέα κ. Κουλικούρδη καί τής έθεσα ύπόψη
έκείνες τίς παρατηρήσεις τής 'Επιτροπής θεώρησης του βιβλίου,
πού άναφέρονται σέ προβλήματα περιεχομένου. Τά άκουσε μέ προσο-
χή καί προθυμία (πρίν από τό Πάσχα). Μοϋ ύποσχέθηκε νά τά μελε-
τήσει καί νά μοϋ άπαντήσει μετά τίς διακοπές του Πάσχα. Συναντη-
θήκαμε τελικά τήν περασμένη Παρασκευή, 30-4-1982.

2. Σέ δύο φωτοτυπημένες σελίδες σās έχω δώσει τίς προτει-
νόμενες άναδιατυπώσεις ή προσθήκες σέ διάφορες παραγράφους τής
σύγχρονης Ιστορίας.

3. Παράλληλα έχω μεταφέρει σέ ένα αντίτυπο του βιβλίου μέ-
ρος από τίς όρθογραφικές καί φραστικές διορθώσεις πού έχει προ-
τείνει ή 'Επιτροπή θεώρησης. Έκρινα πώς έπρεπε νά επιλεγούν αύ-
τές πού άποτελούν όπωσδήποτε λάθη (π.χ. νεώτερος, αρχίζοντας από
τό έξώφυλλο), πού προσκρούουν στή γραμματική Παιδεία του μαθητή.
Φρονώ ότι δέν είναι σκόπιμο νά προκαλέσουμε τυπογραφική άναστάτωση
για ένα βιβλίο, πού κατά τή γνώμη μου είναι από τά πρώτα πού πρέ-
πει νά αντικατασταθούν, για λόγους διδακτικούς.

[Τό βιβλίο έχει γραφεί για 3/ωρη εβδομαδιαία διδασκαλία, τώ-
ρα έχουμε δίωρη. Μέ όποιεσδήποτε περικοπές οι μαθητές δε διδάσκον-
ται κάτι πέρα από τήν έλληνική ανεξαρτησία (1821-32)].

ο Νεοεθνος

Συνοψίζοντας τή συζήτηση ^αδιατυπώνει τήν ακόλουθη πρόταση:

"Νά μή γίνει καμιά ὀρθογραφική διόρθωση - οὔτε στό ²ἑξώφυλλο -, γιατί θά προκαλοῦσε μεγάλη τυπογραφική ἀναστάτωση. Τό βιβλίο ἔτσι κι ἀλλιῶς θά ἀντικατασταθεῖ μέ πρώτη εὐκαιρία".

Σχετικά μέ τήν παραπάνω πρόταση τοῦ κ. Κακριδῆ τό Τμήμα συζήτησε καί τελικά ἀποφάνθηκε μέ πλειοψηφία νά γίνει ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου χωρίς καμιά ὀρθογραφική διόρθωση, οὔτε στό ³ἑξώφυλλο.

Μειοψήφησε ὁ κ. Βῶρος γιά τούς λόγους πού ἔχει ἐκθέσει στήν εἰσηγησή του.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βῶρος σύμφωνα μέ τήν παράγραφο 2 τῆς εἰσήγησής του (βλέπε παραπάνω) παρουσίασε στό Τμήμα ὀρισμένες προτάσεις γιά βελτίωση τοῦ περιεχομένου. Συγκεκριμένα εἶπε:

α. * Ἡ Ὑπηρεσία Θεώρησης εἶχε ἐπισημάνει τήν ἀνάγκη τροποποίησης τοῦ περιεχομένου στίς σελίδες: 321, 323, 324, 326, 327, 331-332.

β. * Ἡ συγγραφέας παρακλήθηκε νά προτείνει ἡ ἴδια τίς ἀναγκαῖες βελτιώσεις ἀνταποκρινόμενη ἡ κ. Κουλικούρη μοῦ ἔδωσε ἕνα ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου της ὅπου ἀνέγραφε τίς προτάσεις της, πού ἀκολουθοῦν στίς συνημμένες δύο σελίδες.

γ. * Ἐπιπλέον μοῦ ἔδωσε τό κείμενο μιᾶς νέας προσθήκης (9 ⁴μισέλιδα χειρόγραφου πού ἐπισυνάπτονται).

* Ἐπειδὴ ὅλα τά παραπάνω κείμενα ἀναφέρονται σέ ἐπίρραχα ζητήματα καί ἐπειδὴ τό τελευταῖο ἰδιαίτερα προσθέτει ἕνα νέο πρόβλημα τό Τμήμα ὁ μ ὁ φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι νά διανεμηθοῦν αὐτά τά κείμενα σέ μέλη τοῦ Τμήματος (Φ. Βῶρο, Η. Σπυρόπουλο, Κυρ. Κατσιμάνη, Θεοφ. Κακριδῆ) πού θά τά ἐπεξεργαστοῦν καί θά τά παρουσιάσουν γιά ἔγκριση στήν ἐπόμενη συνεδρίαση, (10 - 5-1982 ἡμέρα Δευτέρα).

Στις 12 το μεσημέρι απεχώρησαν από το Τμήμα, κατόπιν άδείας του
κ. Προέδρου του Τμήματος οι κ.κ. Φ. Βώρος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδό-
πουλος , Κ. Κατσιμάνης και Βασ. Θεοδωρακόπουλος.

Η συζήτηση για τα θέματα 3ο και 4ο της ημερήσιας διατάξεως άνα-
βάλλεται.

ΘΕΜΑ 5ο - Κρίση βιβλίου του Παν. Μπέκιου "Τά Νέα Λιόσια", σύμφωνα με
τήν παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75.

Ο αρμόδιος εισηγητής για το 5ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κ.

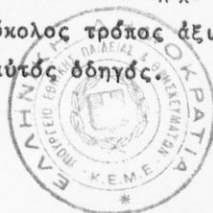
Κ. Φούσκας είπε:

Με το υπουργικό έγγραφο αρ. πρωτ. Γ2/336/2-4-82 διαβιβάζεται στο
ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Σ. Παναγιωτοπούλου, διευθύντριας της έφημερίδας "Η
Προκοπή" των Ν. Λιοσίων, με την παράκληση να γνωμοδοτήσουμε για τη χρη-
σιμότητα του βιβλίου του κ. Παν. Μπέκιου με τίτλο "Τά Νέα Λιόσια", σύμφω-
να με την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75. Το βιβλίο εκδόθηκε από την
έφημερίδα "Η Προκοπή" και μοιράστηκε έγκαιρα σε όλα τα μέλη του Τμήματος.

Το θέμα εισάγεται στο Τμήμα για συζήτηση νομότυπα. Το υπό κρίση
βιβλίο είναι ένας γενικός οδηγός για αυτόν που θα ήθελε να έχει μια πρώ-
τη ενημέρωση για την ιστορία και τη σημερινή κατάσταση της πόλεως των
Ν. Λιοσίων, διανθισμένος με πλήθος διαφημίσεων που επιδιώκουν να εξυπη-
ρετήσουν κατοίκους της περιοχής. Πρόκειται περισσότερο για συλλογή και
καταγραφή ορισμένων στοιχείων και παροχή απλών πληροφοριών, παρά για προ-
βολή και αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, των έργων που έπι-
τελούνται εκεί, των προβλημάτων που υπάρχουν και της ζωής γενικά της έργα-
τικής αυτής μεγαλούπολης των Ν. Λιοσίων. Παρά τη φιλότιμη και αξιέπαινη
προσπάθεια του τοπικού παράγοντα και συγγραφέα του βιβλίου, αυτό δεν μπο-
ρεί εύκολα να ξεπεράσει τα όρια των Ν. Λιοσίων, εξαιτίας του σκοπού τον
όποιο επιδιώκει και των πολλών γλωσσικών και λοιπών ατελειών του.

Πέρα από αυτό, το περιεχόμενο του βιβλίου δεν εξυπηρετεί το Α.Π. κα-
νενός μαθήματος των σχολείων Μ.Ε., δεν μπορεί να κριθεί "χρήσιμο" κατά
την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75 και για αυτό εισηγούμαι
την απόρριψή του. Το μόνο που θα εύχόταν κανείς είναι να υπήρχε - μόνο
για τους μαθητές περιοχής Ν. Λιοσίων - κάποιος εύκολος τρόπος αξιοποίη-
σεως των στοιχείων τα οποία προσφέρει ο γενικός αυτός οδηγός.

./.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη τήν είσήγηση του κ. Κ. Φούσκα,

αποφάσεται

όμοφωνα δέν κρίνει "χρήσιμο" τό βιβλίο του Π. Μπέκιου "Τά Νέα Λύδια"

σύμφωνα μέ τήν παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75.

Ο κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β΄, αρμόδιος για το 6ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

Έχω, πραγματικά, κουραστεί να είσηγοῦμαι, να μιλάω και να γράφω για το Διδασκαλεῖο και τήν ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ γενικότερα. Σέ ὑπόμνημά μου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο τὸ Μάη τοῦ 1975, σέ ἄλλο ὑπόμνημά μου πού ὑπέβαλα στὴ Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου καὶ τοῦ ΚΕΜΕ τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1979, μέ εἰσηγήσεις καὶ παρεμβάσεις μου στὸ Τμήμα καὶ τήν Ὀλομέλεια (Ὀλομ. πρ. 5/1980, Τμήμα Μ.Ε. πρ. 18/1978, πρ. 9/1979 καὶ 69/1979, πρ. 8/1980 κτλ.), μέ δημοσίευσμά μου στὸ περιοδικό "Λόγος καὶ Πράξη" τῆς ΟΑΜΕ (τεῦχος 8, 1979), μέ ἄλλο δημοσίευσμά μου στὴν ἐφημερίδα "Ἐλευθεροτυπία" σέ ἑπτὰ συνέχειες (ἀπὸ 9 ὠς 17 Φλεβ. 1981) ἔχω ὑποστηρίξει ὅτι τὸ σύστημα μετεκπαίδευσης (ὅπως καὶ τὸ σύστημα ἐκπαίδευσης) τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς χώρας εἶναι ὁλότελα ἀναχρονιστικό καὶ ὅτι ἀνάλογο του δέ λειτουργεῖ σέ καμιά ἀναπτυγμένη χώρα τοῦ κόσμου. Μετεκπαίδευση δυὸ ἐτῶν, ἑνὸς ἔτους ἀκόμα καὶ ἑνὸς τετραμήνου στὸν ἐκπαιδευτικό χώρο εἶναι ἀδιανόητη γιὰ τὴ σύγχρονη ἀντίληψη.

Εἰδικότερα τὰ Διδασκαλεῖα Μέσης καὶ Δημοτικῆς ἀποτελοῦν πιά ἀπολιθώματα στὴν ἐποχὴ μας καὶ εἶναι ἀντίθετα πρὸς κάθε δημοκρατικὴ ἀντίληψη. Γιατί προσφέρουν μετεκπαίδευση γιὰ δυὸ ὁλόκληρα χρόνια ἀντίληψη. Γιατί προσφέρουν μετεκπαίδευση γιὰ δυὸ ὁλόκληρα χρόνια σέ λίγους (πού κατὰ κανόνα ὑπηρετοῦν στὴν Ἀττική), ὅταν στὸ πλῆθος τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν δέν προσφέρεται ἐπιμόρφωση οὔτε λίγων ἡμερῶν σ' ὅλη τὴν ἐκπαιδευτικὴ τους ζωή.

Εἶναι, λοιπόν, ἀνάγκη νὰ θεμελιωθεῖ ἡ ἐπιμόρφωση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ σέ νέα βάση. Καὶ μάλιστα σύντομα. Γιατί χωρὶς ἐκπαιδευτικούς ἄρτια ἐκπαιδευμένους ἀλλὰ καὶ σωστά ἐπιμορφούμενους κατὰ καιροῦς κάθε ἀναγεννητικὴ προσπάθεια στὴν ἐκπαίδευση θά προσκρούει στὴν ἑλλειψη τοῦ κατάλληλου ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ.

Τό ΚΕΜΕ ήδη μέ δική του πρωτοβουλία μελέτησε τό θέμα καί ὑπέβαλε τίς προτάσεις του στό Ὑπουργεῖο (πρ. 63, 65 καί 69/1980). Ἡ Διοίκηση ὅμως, δυό σχεδόν χρόνια τώρα, τίς κρατεῖ στό συρτάρι. Καί μᾶς στέλνει σχέδιο Ὑπουργικῆς Ἀπόφασης σχετικά μέ τήν Ἐπιτροπή Διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ γιά τό Διδασκαλεῖο Μ.Ε. Γιά τό Διδασκαλεῖο πού χρόνια τώρα ὁ ἐκπαιδευτικός κόσμος ζητεῖ τήν κατάργησή του καί πού ἀκόμα καί ὁ κ. Ράλλης ὡς ὑπουργός τῆς Παιδείας ματαίωσε τό σχετικό διαγωνισμό ἔχοντας τήν πρόθεση νά τό καταργήσει.

Τό ἀρμόδιο γραφεῖο τοῦ Ὑπουργείου μᾶς πληροφόρησε ὅτι ἡ Ὑπουργική αὐτή Ἀπόφαση ὑπαγορεύεται ἀπό τό Νόμο γιά τή Δημόσια Διοίκηση πού ψηφίστηκε πρόσφατα καί δέ σημαίνει ὅτι θά γίνει καί πάλι διαγωνισμός γιά μετεκπαίδευση στό Διδασκαλεῖο. Ὅμως διερωτῶμαι. Ἄν ὑπάρχει πρόθεση νά σταματήσει ἡ λειτουργία τοῦ Διδασκαλείου (τῆς Μέσης καί τῆς Δημοτικῆς) ποιό τό νόημα αὐτῆς τῆς Ὑπουργικῆς Ἀπόφασης, ἀφοῦ θά εἶναι ἄνευ ἀντικειμένου;

Ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1. Τό ἔγγραφο Γ3/92 ἔξαιρ. ἐπεῖγον/30-4-82 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π.
2. Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν. 186/1975, τό Ν.Δ. 748/70 καί τήν Ὑπουργική ἀπόφαση Φ.547. Ι/69878/16-6-78.
3. Τίς πράξεις του 63, 65 καί 69 τοῦ 1980,
4. Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά καί
5. Τή συζήτηση πού ἔγινε στό Τμήμα,

ἀποφαινεταί

α) Κάνει δεκτό τό σχέδιο Ὑπουργικῆς Ἀπόφασης

β) Υπενθυμίζει στή Διοίκηση τήν ἐπείγουσα ἀνάγκη ἀνατοποθέτησης τοῦ ὅλου συστήματος ἐπιμόρφωσης τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ σέ νέες βάσεις σύμφωνα μέ τίς προτάσεις του πού περιέχονται στίς πράξεις του 63 καί 65/1980.

Στό σημεῖο αὐτό ὁλοκληρώθηκε ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ Γραμματέας

Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 26/1982
=====

Σήμερα, 10 Μαΐου 1982, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.30 πρωινή, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα 'Ολομέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Φάνη Κακριδή, αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

"Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδύλης, Είδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, και ή γραμματέας του Τμήματος Δήμ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

'Αρχικά απουσίαζε ο κ. Φ. Βώρος, λόγω άνατροπής του προγράμματος επιστροφής του από ιδιωτικό ταξίδι στη Χίο.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πράξεως έπιτροπής κρίσεως για τή Γραμματική τής άρχαίας ελληνικής Α' Λυκείου του Μ. Οικονόμου. Εισηγητής κ. Δ. Σακκάς. Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανατύπωση του βιβλίου 'Ιστορία νεώτερων χρόνων τής Γ. Κου- λικούρη, για τή Γ' γυμνασίου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμ- βουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αίτημα Γιακουστίδου Δήμητρας για άναγνώριση δικαιώματος δι- ρισμού Μ.Ε. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τό βιβλίο του 'Αρ. Παπανικολάου, "Ομηρος δ ποιητής παιδαγωγός. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμ- βουλος Β'.

Στήν αρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος πρό τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἔκανε τίς ἑξῆς ἀνακοινώσεις:

Ποίῳ ἀπό τήν Η.Δ. ἐνημερώνω τό Τμήμα ὅτι γιά νά ολοκληρώσω τό διδακτικό καί ἐξεταστικό μου ἔργο στή Γιάννινα θά χρεωστεῖ νά λείψω ὡς τό τέλος τῆς ἐβδομάδας - τοῦ γοῶνου ἐλπίζω νά μήν ἔγω τέτοιους ἀντιπερισπασμούς. Εὐνομαι στό διάστημα αὐτό νά μήν παρουσιαστοῦν θέματα πού νά ἀπαιτοῦν ἐπιτακτικά τήν παρουσία μου. Ὡστόσο, γιά ἄλλα τά θέματα σύμφωνα μέ τόν κανονισμό λειτουργίας τοῦ ΚΕΜΕ, ἄρθρο 14, ὅπου διαβάζω:

"Τοῦς προέδρους τῶν Τμημάτων, κωλυμένους ἢ ἀπόντας ἀναπληροῦν θί ἐνδεχομένως μή ἔχοντες ἕτεροι Σύμβουλοι Α', ἄλλως ὁ ἀρχαιότερος τῶν Συμβούλων Β'".

παρακαλῶ τόν συνάδελφο κ. Γ. Γρατσέα νά μέ ἀντικαταστήσει στή καθή-
κοντά μου ὅσο καιρό θά λείψω, φυσικά καί νά συγκαλέσει καί νά προε-
δρεύσει σέ ὅσες συνεδρίες χρειαστοῦν - τό τελευταῖο σέ συνεννόηση μέ
τόν Πρόεδρο κ. Σακελλαρίδη, πού φυσικά μπορεῖ νά ἀποφασίσει νά προ-
εδρεύει ὁ ἴδιος.

Στή συνέχεια τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερή-
σιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - "Εγκριση πρόξεως επιτροπής για τη Γραμματική της αρχαίας
ελληνικής Α' Λυκείου του Μ. Οικονόμου.

Ο κ. Δ. Σακκάς, αρμόδιος για το 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως,
είπε:

Τό Τμήμα με την πρόξη του 1/8-1-81 είχε επιλέξει τη "Γραμματική
της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας" του Μιχ. Οικονόμου, έκδ. 'Ινστιτούτου
Νεοελληνικών Σπουδών του 'Ιδρύματος Μαν. Τριανταφυλλίδη, για διδακτικό
βιβλίο των μαθητών της Α' Λυκείου σε αντικατάσταση της Γραμματικής του
'Αχ. Τζαρτζάνου που χρησιμοποιείται στα σχολεία επί δεκαετίες και είναι
επιπλέον γραμμένη στην καθαρεύουσα. Η διοίκηση όμως του 'Υπουργείου
έκρινε ότι δεν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία. Για να τηρηθεί και το
νόμιμο του Νόμου κατόρθωσε 'Επιτροπή, της οποίας ήμουν πρόεδρος, για
νά επιλέξει από το ελεύθερο εμπόριο το καταλληλότερο έγχειρίδιο Γραμ-
ματικής της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Γλώσσας για τους μαθητές της Α' λυκείου
ή οποία επέλεξε ως το καταλληλότερο σχετικό βοήθημα την ανωτέρω "Γραμ-
ματική της 'Αρχαίας 'Ελληνικής" του Μιχ. Οικονόμου. Στη συνέχεια η
Διοίκηση κατόρθωσε δεύτερη 'Επιτροπή με πρόεδρο τον κ. Δ. Τομπαζή
και μέλη τους κ. Μικρούδη, Γεν. 'Επιθεωρητή Μ.Ε., και 'Ι. Λιναρδή,
φιλόλογο καθηγητή, για τον εκσυγχρονισμό του ανωτέρω έγχειριδίου. Η
'Επιτροπή επέφερε τις αναγκαίες βελτιώσεις στο βιβλίο, ιδιαίτερα διέ-
γραψε τις σημειώσεις του βιβλίου για να περιορίσει την έκτασή του,
έγραψε προλογικό σημείωμα κτλ. και το υπέβαλε στη Διοίκηση. Η Διοίκη-
ση με το έγγραφό της Φ.211.17/39/Τ2/606 έξ. επέγγον/13+5-82 έστειλε
στο ΚΕΜΕ τις πράξεις της ανωτέρω 'Επιτροπής 1/26-4-82 και 2/4-5-82 για
την τελική κρίση.

'Επειδή η 'Επιτροπή Κρίσεως έχει επιφέρει όλες τις αναγκαίες βελ-
τιώσεις και τις δυνατές απαλείψεις για τον περιορισμό της έκτασης του
βιβλίου - απαλείψεις που προσωπικά δεν τις θεωρώ αναγκαίες, γιατί το
βιβλίο θα είναι βιβλίο αναφοράς - το θεωρώ κατάλληλο για μαθητική χρη-
ση και εισηγοῦμαι να αποσταλεί στη Διοίκηση για τις περαιτέρω ενέργει-
ες. Ένας πρόσθετος λόγος για την έγκριση αυτού του βιβλίου είναι ότι
είναι έκδοση του 'Ιδρύματος Μαν. Τριανταφυλλίδη, ιδρύματος που πολλά
προσφέρει στον τόπο και που επειδή δεν είναι κερδοσκοπικό, θα προσφέ-

ρει τό βιβλίο, όπως πληροφοροῦμαι, ἀντί ποσοῦ πού μάλλον θά εἶναι συμβολικό.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό ἔγγραφο Φ.211.17/39/Γ2/606 ἐξ ἐπεῦγον/13-5-82 τῆς Διευθ. Ἐφαρμογῆς Προγραμματίων Μ.Ε. καί τά συνημμένα σ' αὐτό πρακτικά 1/26-4-82 καί 2/4-5-82 τῆς Ἐπιτροπῆς πού συγκροτήθηκε μέ τήν Ὑπουργ. Ἀπόφαση Φ.211.21/2/Γ2/176/22-4-82,

2) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975, τό Ν.Α.749/1970 καί τό ἄρθρο 80 τοῦ Ν.309/1976,

3) Τίς πράξεις του 1/8-1-81, 33/10-6-81, 56/29-10-81 καί 14/16-3-82,

4) Τό βελτιωμένο καί ἐκσυγχρονισμένο ἀπό τήν ἀνωτέρω Ἐπιτροπή βιβλίο τοῦ Μ. Οἰκονόμου "Γραμματική τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς" καί

5) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακελλά,

ἀποφασίζονται:

Κρίνεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπή πού συγκροτήθηκε ἀπό τή Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου γιά τόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ βιβλίου τοῦ Μιχ. Οἰκονόμου "Γραμματική τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς" ἔκδ. τοῦ Ἰνστιτούτου Νεοελληνικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἰδρύματος Μαν. Τριανταφυλλίδη, ἐπέφερε τίς ἀναγκαῖες βελτιώσεις καί τίς δυνατές ἀπαλείψεις γιά τόν περιορισμό τῆς ἔκτασής του καί εἶναι πλέον τό βιβλίο αὐτό κατάλληλο γιά διδακτικό βιβλίο τῶν μαθητῶν τῆς Α' Λυκείου· γι' αὐτό εἰσηγεῖται τήν ἔκδοσή του ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Τό Τμήμα εἰσηγεῖται ἀκόμα νά προμηθευτεῖ τό Ὑπουργεῖο καί ἀριθμῶ ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου στήν ἀρχική του μορφή γιά νά ἀποστείλει ἀπό ἕνα ἀντίτυπο στίς σχολικές βιβλιοθήκες τῶν Λυκείων τῆς χώρας γιά νά χρησιμεύσει ὡς βοήθημα στούς διδασκόντες τό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας.

ΘΕΜΑ 2ο - 'Ανατύπωση τοῦ βιβλίου, 'Ιστορία νεώτερων χρόνων τῆς
Γ. Κουλικούρδη, γιά τή Γ' γυμνασίου.

Στό σημεῖο αὐτό προσέρχεται ὁ κ. Φ. Βῶρος καί τό Τμήμα ἄρχισε
τήν ἐξέταση τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

"Ἐγινε συζήτηση γιά τήν τελική διαμόρφωση τῶν κειμένων πού εἶχαν
δοθεῖ σέ μέλη τοῦ Τμήματος νά τά ἐπεξεργαστοῦν (βλέπε προηγούμενη πρό-
ξη 25/6-5-82).

"Ἐγιναν δεκτά τά παρακάτω κείμενα:

1.- (Σελίδα 322, στίχος 3 (παρεμβολή)):

[...ἀντεπίθεση. Γιατί ὁ ἑλληνικός στρατός καί ὁ λαός πολέμησαν μέ
θαυμαστή ἐνότητα καί ἐνθουσιασμό, παρ' τό γεγονός, ὅτι ἡ χώρα βρέθηκε
πολεμικά ἀνέτοιμη πρός τήν πλευρά τῶν 'Αλβανικῶν συνόρων, ὅταν ἡ φα-
σιστική τότε 'Ιταλία μᾶς κήρυξε τόν πόλεμο. Οἱ ἑλληνικές νίκες κτλ.]

Σελίδα 324, στίχος 23 (προσθήκη):

["Ἐτσι προκαθόρισαν οὐσιαστικά τίς σφαῖρες ἐπιρροῆς τους στά Βαλκῆ-
νια. Λίγο ἀργότερα ἐπρόκειτο νά τίς ὀριστικοποιήσουν στή Γιούγκο-
σλαβία, ὅπου συναντήθηκαν οἱ ἡγέτες τῶν τριῶν μεγάλων νικητριῶν δυνάμεων ,
οἱ Ρούσβελτ, Στάλιν, Τσώρτσιλ, Φεβρουάριος 1945), γιά νά ἀποφασίσουν
τίς τύχες τοῦ κόσμου.]

(Εἰσήγηση κ. Φ. Βῶρου γιά τίς σελίδες 322 καί 324 τοῦ βιβλίου).

2.- Προσθήκη παραγράφου στή σελ. 323, στ. 15 κ. ἐξ. ^{(Παγιοποίησης:} ~~νεοεθνική 'Αντίσταση~~

"Ὅμως ὁ ἑλληνικός λαός οὔτε συμβιβάστηκε μέ τοὺς κατακτητές οὔτε
ὑποτάχθηκε μοιρολατρικά στή δοκιμασία. 'Αντίθετα, πολὺ σύντομα ἀναβίω-
σε τή φιλελεύθερη ἀγωνιστική παράδοσή του καί ὀργάνωσε 'Εθνική 'Αντί-
σταση. 'Ἡ 'Εθνική 'Αντίσταση, μέ χαρακτηριστικὴ τήν πλατιά λαϊκή βάση,
εἶχε δύο σκοπούς: σέ πρῶτο στάδιο νά συνενώσει τόν λαόν, γιά νά ἀγω-
νιστεῖ νά ἀποτινάξει τόν ζυγόν τῶν κατακτητῶν, σέ δεύτερο νά γίνῃ κύριος
τῆς χώρας καί τῆς μοίρας του ὁ ἑλληνικός λαός, ὕστερα ἀπὸ τήν ἀπε-
λευθέρωση.

"Ετσι μιά από τίς πρώτες έντυπωσιακές αντίστασιακές ενέργειες στην Εύρώπη κατά τών Γερμανών σημειώθηκε στην 'Ελλάδα, όταν (Μάιος 1941) ο Μανόλης Γλέζος καί ο 'Απόστολος Σάντας καταράκωσαν τό σύμβολο του ναζισμού, κατεβάζοντας τή γερμανική σημαία από τήν 'Ακρόπολη. Στή συνέχεια ('Οκτώβριος 1942) έχουμε μαζική αντίστασιακή ενέργεια μέ τήν πανδημοσιοϋπαλληλική άπεργία της 'Αθήνας. Καί γρήγορα ο Ένοπλος άγώνας φουντώνει στην ύπαιθρο, μέ κορυφαίο κατόρθωμα τήν ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου (1942). Συσπειρωμένοι οί 'Ελληνες σέ αντίστασιακές οργανώσεις, από τίς όποίες σημαντικότερες ήταν κατά πρώτο λόγo τό 'Εθνικό 'Απελευθερωτικό Μέτωπο (ΕΑΜ) καί κατά δεύτερο ο 'Εθνικός Δημοκρατικός 'Ελληνικός Σύνδεσμος (ΕΔΕΣ), διατήρησαν ύψηλό τό έθνικό ^{τους} πρόσημα καί συνέβαλαν στή νίκη των συμμάχων, άναγκάζοντας τους Ναζί νά κρατούν στην κατεχόμενη 'Ελλάδα μεγάλες αξιόμαχες μονάδες μακριά από τά μέτωπα.

Φυσικά όλα αυτό τό ήρωικό ξεσήκωμα πληρώθηκε μέ πολύ αίμα. Τά σκληρά αντίποινα των κατακτητών στο Δοξάτο, στο Χορτιάτη, στα Καλάβρυτα, στο Δίστομο, στο σκοπευτήριο Καισαριανής, στην Κρήτη (άπαγωγή του στρατηγού Κράιμπερ) καί σ' άλλες ελληνικές περιοχές δίνουν τό μέτρο της θυσίας που πρόσθυμα πρόσφερε ο ελληνικός λαός στο βωμό της έλευθερίας.

Τήν δλοψυχη συμμετοχή του ελληνικού λαού στον άγώνα της αντίστασης, τήν παραδοχή της σημασίας της από τους κατακτητές (όπως προκύπτει από τά έπίσημα γερμανικά άρχεα), τήν έγκαιρη άναγνώρισή της από τους μεγάλους συμμάχους, έπισφραγίζει ή έπίσημη άναγνώριση καί από τή Βουλή των 'Ελλήνων (Μάιος 1982).

(Προσθήκη παραγράφου στή σελ. 323, στ. 15 κ. ~~Τέλος του κ.~~ Ηλ. Σπυροπούλου).

3.- 'Η βασιλεία χαρακτηρίστηκε θεσμός άναχρονιστικός καί, έπιπλέον ή συγκεκριμένη δυναστεία κατηγορήθηκε, όχι, άδικα, γιά πολλές καί άστοχες έπεμβάσεις στην πολιτική ζωή του τόπου. "Ετσι τό Δεκέμβριο του 1974.....
(Είσηγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη, γιά τή σελίδα 331 του βιβλίου).

4.- Σελ. 331-332 (ἀναδιατύπωση):

"ἐκμεταλλεύτηκε τὸ πραξικόπημα ποὺ ἐκδηλώθηκε τὸν 'Ιούλιο τοῦ 1974 ἐναντία στὸ νόμιμο Πρόεδρο τῆς Κύπρου, ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ' - πραξικόπημα γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἦταν ἀνεύθυνη καὶ ἡ δικτατορικὴ κυβέρνησις τῆς Ἀθήνας - καὶ ἔκανε εἰσβολή καὶ κατέλαβε σημαντικὸ τμήμα (περίπου 38% τοῦ συνολικοῦ ἐδάφους) τῆς ἀνεξάρτητης Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ κατέχει ὡς σήμερα (1982) καὶ ἀρνεῖται νὰ συμμορφωθεῖ στὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, ποὺ προβλέπουν τὴν ἀποχώρησις ὅλων τῶν στρατευμάτων κατοχῆς. Ἐπίσης ἡ Τουρκία κρατεῖ ἀκόμη περὶ τοὺς 1756 ποὺ θεωροῦνται ἀγνοούμενο καὶ ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὶς ἐστίες τους στὰ κατεχόμενα σήμερα ἐδάφη τοὺς ἑλληνοκύπριους κατοίκους τους, ποὺ ἀναγκάστηκαν νὰ γίνουν πρόσφυγες στὸ νότιο μέρος τοῦ νησιοῦ τους. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ Τουρκία ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς ἐγγυήτριες δυνάμεις (κατὰ τὶς συμφωνίες τῆς Ζυρίχης, 1959) γιὰ τὴν περιφρούρησις τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους. Ἀλλῃ ἐγγυήτρια δύναμις ἦταν ἡ Ἀγγλία, ποὺ ὅμως δὲν ἔκανε καμιὰ προσπάθεια νὰ ἐμποδίσῃ τὴν τουρκικὴ εἰσβολή, μολονότι εἶχε δυνάμεις στρατιωτικὰς ποὺ στάθμευαν τότε στὴν Κύπρο.

Παράλληλα οἱ τουρκικὲς κυβερνήσεις ἄρχισαν νὰ διατυπώνουν ἀπαράδεκτες ἀξιώσεις γιὰ τὴν περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου. Οἱ κινήσεις αὐτές, ποὺ δὲ φαίνεται νὰ ἀποθαρρύνονται ἀπὸ τὶς συμμαχικὲς κυβερνήσεις - μέλη τοῦ ΝΑΤΟ, προκαλέσαν εὐλογητὴν δυσπιστίαν τῆς δικῆς μας χώρας γιὰ τὴν ἀσφάλεια ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς ἐγγυηθεῖ ἡ συμμαχία αὐτή. Ἡ κατάστασις αὐτὴ προκαλεῖ ἔντασις στὴν περιοχὴ μας καὶ ἀναγκάζει σὲ πολεμικὴ ἐτοιμότητα ποὺ βαρύνει τὸν προϋπολογισμό τῆς χώρας μας.

(Εἰσήγησις κ. Φ. Βώρου, σελ. 331-332).

5.- ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, σελ. 331κ.

"Ἡ κυπριακὴ τραγωδία ἦταν τὸ κορύφωμα μιᾶς πολιτικῆς περιπέτειας, ποὺ γιὰ ἑπτὰ χρόνια ὀδηγοῦσε τὴν Ἑλλάδα στὴν καταστροφή. Στὶς 21-4-1974 μιὰ ομάδα ἀπὸ ἀξιωματικούς πῆρε μὲ πραξικόπημα τὴν ἐξουσία. Μὲ τὴ δύναμι τῶν ὅπλων καὶ τὴν ἀνοχή τῶν ξένων κυβερνήσεων ἡ στρατιωτικὴ αὐτὴ δικτατορία κρότησε τὸν ἑλληνικὸ λαὸ οὐσιαστικὰ ὑπόδουλο γιὰ ἑπτὰ χρόνια. Γιὰ μιὰν ἀκόμα φορὰ οἱ Ἕλληνες ὀργάνωσαν στὸ ἐσωτερικὸ ὅσο

καί στο εξωτερικό αντιστασιακές ομάδες καί αγωνίστηκαν ^{αδύνη} δμόψυχα γιά
τήν κατάλυση τῆς τυραννίας· κορύφωμα τῆς ἀντίστασης αποτέλεσαν τά γε-
γονότα τοῦ Πολυτεχνείου (17 Νοεμβρ. 1973), ὅπου ἡ φοιτητική νεολαία
καί πλῆθος λαοῦ ἀντιμετώπισαν ἡρωικά τή στρατιωτική ἰσχύ καί τά ὅρμα-
τα μάχης πού οἱ δικτάτορες ἀναγκάστηκαν νά κατεβάσουν στο κέντρο τῆς
Ἀθήνας. Τέλος, τόν Ἰούλιο τοῦ 1974, μέ τά γεγονότα στήν Κύπρο καί
κάτω ἀπό τό βῆρος τοῦ οἰκονομικοῦ καί ὀργανωτικοῦ ἀδιεξοδου, ὅπου εἶ-
χε ὀδηγήσει ἡ τυραννική κακοδιαχείριση, ἡ δικτατορία κατέρρευσε καί
σχηματίστηκε ἡ Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητας, πού ὀδήγησε τή χώρα σέ
ἐλεύθερες ἐκλογές. Ἀκολούθησε τό δημοψήφισμα πού ἀναφέραμε παραπάνω
καί ἡ ψήφιση τοῦ Συντάγματος πού ἔχουμε τώρα. Ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1981
ἡ Ἑλλάδα ἔγινε ἰσότιμο μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος
(ΕΟΚ)· χρειάζεται ὅμως νά γίνουν μεγάλες προσπάθειες καί νά ξεπεραστοῦν
πολλά ἐμπόδια γιά νά πάρει ἡ χώρα μας τή σωστή της θέση δίπλα στίς
ἄλλες εὐρωπαϊκές, πού καί πλουσιότερες εἶναι καί δέ· χρειάστηκε νά
ἀντιμετωπίσουν μεταπολεμικά ἐθνικές περιπέτειες σάν αὐτές πού στέκουν
στή ρίζα τῆς δικῆς μας οἰκονομικῆς, τεχνολογικῆς καί ὀργανωτικῆς καθυ-
στέρησης.

Πολιτιστικά ὁ ἑλληνισμός δέν ἔπαψε ποτέ νά ἀκμάζει καί νά ἀναδει-
κνύει μεγάλες προσωπικότητες στίς ἐπιστῆμες, στά γράμματα καί στίς
τέχνες. Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε ἀπό τά νεότερα χρόνια τά σημαντικά καί
παγκόσμια ἀναγνωρισμένα ἐπιτεύγματα τοῦ Γ. Κοτζίῳ καί τοῦ Γ. Παπανικο-
παγκόσμια ἀναγνωρισμένα ἐπιτεύγματα τοῦ Γ. Κοτζίῳ καί τοῦ Γ. Παπανικο-
λάου στόν τομέα τῆς διαγνωστικῆς τοῦ καρδίου, τίς λαμπρές ἐπιδόσεις
τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ στό μαθηματικά, καί τήν ἀνεκτίμητη συμβολή τοῦ Κ.
Ρωμαίου, τοῦ Ζεύγους Σ. καί Χρ. Καρούζου, καθώς βέβαια καί τοῦ Μ. Ἀνδρ-
νίκου στήν πρόοδο τῆς κλασικῆς ἀρχαιολογίας. Παγκόσμια γνωστοί στόν
καλλιτεχνικό ὅρο στάθηκαν ὁ ἀρχιμουσικός Δ. Μητρόπουλος, ἡ λυρική ὁ-
ψίφωνος Μ. Κάλλας, κ.ἄ. Καί βέβαια δέν εἶναι σύμπτωση ὅτι ἡ ἑλληνική
ποίησι τιμήθηκε ἐπανελημμένα στή Δύση ὅσο καί στήν Ἀνατολή: ὁ Γ.
Σεφέρης (1963) καί ὁ Ο. Ἐλύτης (1979) πῆραν τῷ βραβεῖο Νόμπελ, ὁ
Κ. Βάρναλης (1959) καί ὁ Γ. Ρίτσος (1977) τό βραβεῖο Λένιν. Μπορεῖ
κανεῖς νά προσθέσει ἀκόμα πολλά ὀνόματα ἀπό τό ὅρο τοῦ θεάτρου, τῶν
εἰκαστικῶν τεχνῶν, τῆς λογοτεχνίας κλπ. ὅμως μεγαλύτερη σημασία ἔχουν
./.

δύο γενικότερα φαινόμενα.

Πρώτο είναι ή εμφάνιση καί ή δράση σημαντικών παιδαγωγών καί διανοητών τής παιδείας πού μέσα από πλήθος δυσκολίες κατόρθωσαν νά αποσπάσουν τή χώρα από τόν καθαρευουσιανισμό καί τό στεῖρο συντηρητισμό γιά νά τήν οδηγήσουν στήν καταξίωση τής ἐθνικῆς μας γλώσσας καί στήν πρόοδο. Πρωταγωνιστές στήν κίνηση αὕτη ^{πού ἀρχικά ἐκφράστηκε ἀπό τόν ἐκπαιδευτικό θόρον} στάθηκαν ὁ Δ. Γληνός, ὁ Α. Δελμούζος, ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης καί ὁ Ε. Παπανοῦτσος.

Τό δεῦτερο πού πρέπει νά ἐπισημάνουμε εἶναι τό πόσο γόνιμη στάθηκε σέ διάφορους τομεῖς ή προσπάθεια νά συνδυαστεῖ τό ἀνεκτίμητο παλαιό πολιτιστικό κεφάλαιο τοῦ τόπου μέ τό σύγχρονο νεοελληνικό δυναμικό καί τίς τάσεις τῆς ἐποχῆς μας. Στή μουσική ὁ Ν. Σκαλκώτας καί ὁ Μ. Θεοδωράκης, στή ζωγραφική ὁ Φ. Κόντογλου καί ὁ Δ. Γαλάνης, στό θέατρο ὁ Φ. Πολίτης, στήν ἀρχιτεκτονική ὁ Δ. Πικιώνης, στή φιλολογία ὁ Ι. Συκουτρῆς καί ὁ Ι. Κακριδῆς - ὅλοι αὐτοί καί πολλοί ἄλλοι προσπάθησαν, ὁ καθένας στόν τομέα του, νά ἀξιοποιήσουν τήν ἀρχαία ἐλληνική καί βυζαντινή παράδοση συνδέοντάς τις μέ τή νεοελληνική λαϊκή παράδοση καί προσφέροντάς τις ἀνανεωμένες ὡς οδηγό καί στήριγμα στή σημερινή μας πορεία.

Πίσω ἀπό τούς γνωστούς καί ἐπώνυμους πνευματικούς ἡγέτες ποτέ δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε τό μεγάλο πλήθος γνωστών καί ἄγνωστων ἐργατῶν τοῦ πνεύματος· ἄντρες καί γυναῖκες, ἐκπαιδευτικοί, κληρικοί, καλλιτέχνες, λόγιοι κλπ., ἀλλά καί ἀπλοί ἄνθρωποι, πού συχνά ἀδικημένοι καί παραγνωρισμένοι ἀγωνίστηκαν καί ἀγωνίζονται γιά τήν προκοπή τοῦ τόπου. Ὁ ἐλληνικός λαός..... (κλπ. ὅπως στό βιβλίο, σελ. 331 κ.ἐ.) (Εἰσήγηση Φ.Κακριδῆ, σελ. 331 κ.ἐ.)

Σχετικά μέ τήν προσθήκη τῆς τελευταίας παραγράφου, γιά τήν πνευματική παρουσία τοῦ ἐλληνισμοῦ σήμερα, ^{ἡ π. β. Βασιλείου} ἐπιθυμῶ νά παρατηρήσω:

α) Γιά νά εἶναι πλήρης πρέπει νά περιλάβει εἰδικές ὁποιαδήποτε γιά τήν ἐπιστήμη, τήν οἰκονομία, τήν κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση κλπ. Ἐπίσης κάποια ὀνόματα, ὅπως τῆς Ρόζας Ἰμβριώτη, τοῦ Θρ. Σταύρου.

β) Τό κυριότερο όμως είναι ότι η Ιστορία δεν καταγράφει κάποια όντοματα αλλά κυριότατα τή δημιουργία καί λειτουργία θεσμών, όπου δροῦν ἢ ἀντιδροῦν καί τά πρόσωπα. Νομίζω δηλαδή ότι μεθοδολογικά δεν είναι αυτό τό γράψιμο γιά μέ αποδεκτό, ὡς κείμενο Ιστορίας.

Αὐτός ἦταν κι κύριος λόγος πού ξενιῖται ἀπό τήν ἀρχή ὅτι δεν είναι εύκολη ἡ προσθήκη αὐτῆς τῆς παραγράφου. "Ὅμως δεν προτίθεται νά ἀντιταχθῇ, ἔν τήν ἀποδεχτεῖ τό Τμήμα.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κ. Συριοπούλος, Εἰδικός Σύμβουλος εἶπε: Κατά τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν Ν.Α.749/70 ἄρθρ. 8 παρ. 3, ἐδάφιο β 'Επιτροπή κρίσεως ἐπὶ τούτῳ συγκροτημένη ἀποφάνεται περὶ τῶν ἐνδεικνυμένων διορθώσεων, βελτιώσεων καί μεταβολῶν διὰ τόνάναγκάτον ἐπιστημονικόν ἐκσυγχρονισμόν τοῦ βιβλίου "τό ὅποῖον πρόκειται νά ἀνατυπωθεῖ κατὰ δέ τόν Ν.309/76, ἄρθρ. 80 παρ. 4, αἱ πράξεις τῶν 'Επιτροπῶν τούτων εἰσάγονται πρὸς ἔγκρισιν εἰς τά οἰκεία τμήματα τοῦ ΚΕΜΕ".

Τό Τμήμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ δεν ἔχει ἐκ τοῦ νόμου τό δικαίωμα νά ἐπέμβῃ εἰς τό κείμενον τῶν ὑπὸ ἀνατύπωσιν βιβλίων. Κατά τήν πρώτην συγκρότησιν τοῦ ΚΕΜΕ ἀναγκαστικῶς ἐγένοντο παρεμβάσεις δι' ἐλπίσευσιν τῆς ἐκδόσεως βιβλίων, μετὰ τόσα ἔτη όμως λειτουργίας τοῦ ΚΕΜΕ δεν διακαίολογεῖται ἡ μή σύννομος ἐνέργεια τῆς ἐπεμβάσεως ὑπ' αὐτοῦ εἰς τό κείμενον τῶν βιβλίων. Κατόπιν τούτων προτείνω ὅπως γίνουν μόνον διορθώσεις πού ἔχουν γίνει ἀπό τήν ἀρμοδίαν 'Επιτροπήν καί διὰ τό ὑπό κρίσεως βιβλίον τῆς Γ. Κουλικούρη, ἀπορριφθῇ δέ πᾶσα διόρθωσις μή προερχομένη ἐκ τῆς ἀρμοδίας 'Επιτροπῆς.

Ἀπαντώντας στούς ἐνδιασμούς τοῦ κ. Συριοπούλου, ὁ κ. Βάρος:

α) 'Εξέθεσε τό ἱστορικόν τῆς προσπάθειας πού ἐκίνησε μέ εἰσήγηση τοῦ Τμήματος γιά συγκρότηση 'Επιτροπῆς θεώρησης, ἀπόφαση δέ 'Επιτροπῆς θεώρησης, συνεννόηση μέ τή συγγραφέα ὡς πρὸς τά συζητούμενα ἐδῶ θέματα (ὕστερα ἀπό ἐπισήμανση τῆς 'Επιτροπῆς θεώρησης) καί τελική ἐδῶ στό Τμήμα παρουσίαση τῶν προτάσεων πού ἔχουν τήν ἔγκρισιν τῆς συγγραφέως καί ἔχουν σέ πρώτη μορφή γραφεῖ ἀπό τήν ἴδια.

β) 'Επισήμανε ότι στην προκείμενη περίπτωση δεν έχουμε το έργο μιας 'Επιτροπής Κρίσης (του Ν. 749/1970) αλλά 'Επιτροπή Θεώρησης, που τη συγκρότησή της ζητήσαμε από τον αρμόδιο 'Υπουργό για να επιλύσουμε ένα πρόβλημα μή προβλεπόμενο από τον 749/1970. Θα πρέπει γι' αυτό η ζωή να σταματήσει; Το ούσιωδες είναι: διδρθωση του βιβλίου με τη σύμπραξη της συγγραφέως· αυτά τα στοιχεία ούσιας υπάρχουν.

Ο Πρόεδρος είπε: "Η παρατήρηση του κ. Συριόπουλου είναι σημαντική και παρακαλώ να τη δώσει γραπτά στο πρακτικό. "Αν πραγματικά ο νόμος μας θεωρεί απλούς κριτές και διεκπεραιωτές κειμένων, όπου δεν έχουμε δικαίωμα να συμπληρώσουμε, να διαγράψουμε ή να διορθώσουμε κάτι, τότε πρέπει να αλλάξει ο νόμος. Στο μεταξύ παίρνω την ευθύνη επάνω μου και παρακαλώ να προχωρήσουμε. "Ένα μόνο θέλω να μας υποσχεθεί ο κ. Βώρος, ότι για τις αλλαγές που αποφασίζουμε θα εξασφαλίσει 'Εγκαιρα τη συναίνεση της κ. Κουλικούρη".

Ο κ. Βώρος απάντησε: "Βεβαίως".

'Ακολούθως διακόπηκε η συνεδρίαση για 10', προκειμένου να συζητηθεί το κεφάλαιο "συνοπτική αναδρομή στην ιστορία του μικρασιατικού ελληνισμού".

Μετά το πέρας της δεκάλεπτης διακοπής το Τμήμα άρχισε πάλι τη συζήτηση του θέματος.

'Απεχώρησαν οι κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος και Κυρ. Κατσιμάνης, κατόπιν άδειας του Προέδρου του Τμήματος.

Στη συνέχεια διατυπώθηκε το ερώτημα αν πρέπει ή όχι να περιληφθεί στο ανατυπούμενο βιβλίο το κεφάλαιο: αναδρομή στην ιστορία του μικρασιατικού ελληνισμού.

Σχετικά με το θέμα αυτό ο κ. Βώρος είπε ότι αυτό προστέθηκε ύστερα από παραστάσεις των συλλόγων των μικρασιατών 'Ελλήνων επί υπουργίας Βαρβιτσιώτη και, έφόσον το Τμήμα δέ ρωτήθηκε, δεν έχει και την ευθύνη.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία:

1.- 'Ο κ. Σπυρόπουλος εΐπε: Δέν άμφισβητώ τή διαβεβαΐωση του κ. Φ. Βώρου ότι τά μικρασιατικά σωματεΐα πρόβαλαν έπιτακτικά τήν έπιθυμία νά περιληφθεΐ κεφάλαιο σχετικό μέ τίς χαμένες πατρίδες στο σχολικό έγχειρίδιο.

"Όμως αυτό δέ σημαίνει καθόλου ότι άξίωσαν ή προσθήκη αυτή νά γίνει "άπό τό παράθυρο", μέ προκλητική άγνόηση των νόμιμων διαδικασιών. "Αν καταλαβαίνω καλά τό αίτημά τους, πιστεύω ότι έπιθυμούσαν όλα νά γίνουν σύνομα καί μέ έξασφαλισμένη τήν έπιστημονική ποιότητα, τή γλωσσική ορθότητα καί τήν παιδαγωγικώς σωστή έκθεση του σημαντικώτατου αυτού θέματος.

2.- 'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης εΐπε: 'Η προσθήκη του κειμένου για τό μικρασιατικό έλληνισμό, έτσι όπως άποκαλύφτηκε σήμερα, χωρίς νά έχει προηγηθεΐ ή νόμιμη έγκρισή του άπό τό Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ, δημιουργεΐ θέμα ήθικης τάξεως. Καί πρέπει νά έντοπιστούν οι ύπεύθυνοι. 'Εξάλλου άποτελεΐ πρόκληση ή παρουσία καί προβολή στο παραπάνω κείμενο έκτός του Γ. 'Αθάνα καί του "ποιητή" Σίμου Λιανίδη, ό όποΐος μπορεί νά εΐναι άγνωστος στο κοινό αλλά σ' έμΐς έχει μείνει άλησμόνητος άφοΐ ήταν άποσπασμένος στο ΚΕΜΕ επί διετία χωρίς νά προσφέρει τήν παραμικρή ύπηρεσία.

3.- Στη συνέχεια ό κ. Τομπαΐδης εΐπε: Στίς σελ. 358-361 του βιβλίου ύπάρχει παράγραφος "στ)"Ελλίδες καί "Βζοδος" στο κεφάλαιο για τό Μικρασιατικό έλληνισμό, όπου ή ιστορική διήγηση συνάπτεται άρρηκτα μέ τή λογοτεχνική δημιουργία (περιλαμβάνει έκτενή ποιήματα των Γ. 'Αθάν καί Σίμου Λιανίδη). 'Ιδίως όμως ή παράγραφος αυτή εΐναι γραμμένη σ'ένα γλωσσικό άνακτόμα ψευδοδημοτικής καί καθαρεύουσας, έτσι πού νά δημιουργεΐται μισόλόγελα άπαράδεκτη έντύπωση άπό γλωσσική άποψη.

Γι' αυτό, καί έπειδή τυχόν άφαΐρεση του κεφαλαίου θά προκαλούσε κάποια παράπονα άπό τά ένδιαφερόμενα μικρασιατικά σωματεΐα, προτείνω τήν άναμόρφωση του περιεχομένου του (π.χ. άπάλειψη ποιημάτων) καί τή χρησιμοποίηση συνεποΐς δημοτικής γλώσσας.

'Ο Πρόεδρος θέτει σέ ψηφοφορία τήν έξής πρόταση: * Στη γνωμάτευση μας νά θέσουμε στο 'Υπουργεΐο τό θέμα των σελίδων 352-362, πού περιέ-

χουν μία Συνοπτική 'Αναδρομή στην Ιστορία του μικρασιατικού ελληνισμού. Το μέρος αυτό δεν ανήκει οργανικά στο βιβλίο (υπογράφεται από άλλο συγγραφέα), δεν έχει ποτέ κριθεί στη μορφή αυτή από το ΚΕΜΕ, αλλά μπήκε με Έγκριση του 'Υπουργού κ. 'Ι. Βαρβιτσιώτη. Είσηγούμεαστε να μη συμπειληγηθεῖ στη νέα Έκδοση, όχι γιατί το θέμα του δεν είναι σημαντικό, αλλά γιατί (α) επαναλαμβάνει στοιχεία που υπάρχουν στο ίδιο αυτό και σε άλλα βιβλία Ιστορίας, (β) δέ στέκει ποιοτικά στο ὕψος που θά ἔπρεπε και (γ) γλωσσικά είναι απαράδεκτο. Στο καινούριον βιβλίο που σύντομα θά ἀνακαταστήσει αυτό που τώρα ανατυπώνουμε θά φροντίσουμε να τονιστεῖ ιδιαίτερα τό θέμα τῶν χαμένων πατρίδων.

Ψηφοφορία

Κ. Συριοπούλος	ΝΑΙ
'Ι. Σκορδίλης	ΝΑΙ
Δ. Τομπάζης	ΝΑΙ
Στ. Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
Λ. 'Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Γ. Γρατσέας	ΝΑΙ
Ν. Βαρουχάκης	ΝΑΙ
'Ηλ. Σπυρόπουλος	ΝΑΙ
Δ. Σακκάς	ΝΑΙ
Φ. Βῶρος	ΝΑΙ (μέ ἐπιφύλαξη)
Φ. Κακριδής	ΝΑΙ

'Ακολουθῶς ὁ Πρόεδρος δίνει τό λόγο στον κ. Φ. Βῶρος, ὁ ὁποῖος εἶπε: 'Επειδή κατά τή διάρκεια τῆς συζήτησης ἀναφέρθηκα στοῖς ἱστορικοῖς τῆς προσθήκης θεωρῶ ἀναγκαῖο καί τώρα νά προσθέσουμε ὅτι:

α) 'Η προσθήκη αὐτή ἔγινε ὕστερα ἀπό ἔκφραση θερμοῦ καί φορτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπό συλλόγους μικρασιατῶν 'Ελλήνων.

β) Τυχόν ἀπαλειφή τῆς σήμερα θά προκαλέσει διαμαρτυρίες τῶν παρ'απάνω που ἀγνοοῦν τά "τυπικά" μας, ἀλλά ἐνδιαφέρονται θερμά γι' αὐτή τή μνεία τῶν "χαμένων πατρίδων" τους.

'Ο κ. Πρόεδρος διαπιστώνει ὅτι ἡ πρόταση τοῦ κ. Φ. Βῶρου δέν χρειάζεται νά μπεῖ σέ ψηφοφορία καθὼς ὁ στόχος τῆς ὁλοκληρώνεται μέ τήν

κοινοποίηση στον κ. Υπουργό Παιδείας του πρακτικού μας.

Τέλος, ο κ. Πρόεδρος θέτει στο Τμήμα το έρωτημα, αν ύστερα από την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου και τις συζητήσεις και διορθώσεις που μεσολάβησαν, εγκρίνει στο σύνολό τους για ανατύπωση το βιβλίο της Γ. Κουλικούρδη, όπως έχει τώρα διαμορφωθεί.

Ακολουθεί ψηφοφορία:

Ψηφοφορία

Ι. Σκορδύλης

ΝΑΙ

Κ. Συριόπουλος

ΟΧΙ (λόγοι άνωτέρω)

Δ. Τομπαΐδης

ΝΑΙ

Στ. Παπασημακόπουλος

ΝΑΙ

Λ. Αδαμόπουλος

ΝΑΙ

Γ. Γρατσέας

ΝΑΙ

Ν. Βαρουχάκης

ΝΑΙ

Ηλ. Σπυρόπουλος

ΝΑΙ

Δ. Σακκάς

ΝΑΙ

Φ. Βώρος

ΝΑΙ, παρόλη τη ρητή διαφωνία μου στην απόφαση που πήρε το Τμήμα να μην επιφέρουμε καμιά όρθογραφική διόρθωση.

Φ. Κακριδής

ΝΑΙ

Ο Πρόεδρος ανακοινώνει το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (10:1).

ΘΕΜΑ 3ο - Αίτημα Γιακουστίδου Δημήτρας για αναγνώριση δικαιώματος
διορισμού Μ.Ε.

Ο κ. Φ. Βώρος αρμόδιος είσηγητής για το 3ο θέμα της ημερήσιας
διατάξεως είπε:

"Εγγραφο σχετικό: Δ/20036/22-12-81

1.- Η Γιακουστίδου Δημήτρα του Κων/νου, πτυχιούχος αγγλικής
φιλολογίας του Πανεπιστημίου YORK του Καναδά, BACHELOR OF ARTS,
MASTER OF ARTS του ίδιου Πανεπιστημίου ενδιαφέρεται να διοριστεί
στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2.- Τα έγγραφα της (τίτλοι, πιστοποιητικά) συνοδεύονται από
κυρωμένες μεταφράσεις, κυρωμένα φωτοαντίγραφα, βεβαίωση ισοτιμίας
από το ΔΙΚΑΤΣΑ (άριθμ. 2670/11-6-80), που χαρακτηρίζει το πανεπιστή-
μιο YORK ομοταγές, προς τα ελληνικά ΑΒΙ.

3.- Είσηγομαι το αίτημά της να γίνει δεκτό, δηλ. να θεωρηθεί
ότι μπορεί να διοριστεί ως καθηγήτρια αγγλικής γλώσσας και φιλολο-
γίας σε ελληνικό γυμνάσιο-λύκειο.

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα: δέχεται την είσηγηση ως έχει.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για τὸ βιβλίο τοῦ 'Αρ. Παπανικολάου, "Ὅμηρος
ὁ ποιητὴς παιδαγωγός".

Ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρίδουλος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος γιὰ τὸ 4ο θέμα τῆς
ἡμερησίας διατάξεως εἶπε:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μετ' ὑπ' ἀριθμ. Γ/336/
29-1-82 ἔγγραφό της μᾶς διαβιβάζει τὸ βιβλίο τοῦ 'Αρ. Παπανικολάου
"Ὅμηρος, ὁ ποιητὴς παιδαγωγός" γιὰ νὰ τὸ κρίνουμε σύμφωνα μετ' τὴν παρ.
5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Ὅπως δὴποτε εἶναι εὐχάριστο τὸ ὅτι ἕνας δημοδιδάσκαλος ἀφιερώνει
χρόνο πολὺ καὶ προσπάθειες στὴ μελέτη τοῦ Ὀμήρου. Ἐλπίζω ὅτι ἀτο-
μικὰ καρπώθηκε πλούσια ἀπὸ τὴν ἀναπροψή του αὐτὴ μετ' τὸ ἔργο τοῦ με-
γάλου ἐπικοῦ. Ὅμως δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα ἡ προσωπικὴ καλλιέργεια
καὶ ἡ μετάδοσις στοὺς ἄλλους γνώσεων ἐπιστημονικῶν καὶ παιδαγωγικῶν.
Καὶ αὐτὸ τεκμηριώνεται ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσις τοῦ βιβλίου. Ὁ συγγραφέας
δίνει πάντοτε πληροφορίες ἀπὸ τρίτο καὶ τέταρτο χέρι, πού συχνά δὲν
τίς ἔχει ἀφομοιώσει στὸν ἀπαιτούμενο βαθμὸς. Ἀλλοτε περιορίζεται στὴ
διαδοχικὴ πατάθεσις ξερῶν πληροφοριῶν χωρὶς σύνδεσμο μεταξὺ τους (βλ.
σελ. 9, 11, 39 κτλ) καὶ ἄλλοτε πορεύεται σὲ καθόζηλα "λογοτεχνικά" ἔσχα-
σματα (βλ. σελ. 7-8 κτλ). Ἐξάλλου δὲν ἀποφεύγει τίς ἀνακρίβειες (π.χ.
σελ. 30, ὅπου τὴν ἀπόφιν τοῦ Ἀριστοφάνη σχετικὰ μετ' τὸ ρόλο τῶν ποιη-
τῶν γενικὰ τὴν παρουσιάζει ὡς εἰδικὰ εἰπωμένη γιὰ τὸν Ὅμηρο) καὶ τίς
ἀντιφάσεις (π.χ. ἐδ. στὴ σελ. 5 μιλά γιὰ τὸν Ὅμηρο, τὸν τυφλὸ ποιη-
τὴ-παιδαγωγό, στὴ σελ. 11 ἀνασκευάζει τὴν ἀπόφιν ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦταν
τυφλός. Ἀκόμη ἡ ὀρθογραφία τοῦ βιβλίου δὲν συμμορφώνεται ἀπόλυτα μετ'
τὴ σχολικὴ γραμματικὴ.

Στὴν ἐποχὴ μας, ὅπου οἱ γυμνασιακοὶ φιλόλογοι εὐχόλα μποροῦν νὰ
μελετήσουν θαυμάσιες ἐργασίες γιὰ τὸν Ὅμηρο (ἐλλήνων καὶ ξένων ἡμη-
ριστῶν, τῶν τελευταίων σὲ καλὰς μεταφράσεις), ὅπου ἀκόμη καὶ τὰ δι-
δακτικὰ ἐγχειρίδια παρουσιάζουν πολὺ μεθοδικότερα τὴν ἡμιοικὴ ἡμιο-
ουργία, τὸ βιβλίο τοῦ κ. Παπανικολάου δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ συστη-
θεῖ ἀπὸ τὸ Τμήμα ὡς χρήσιμο, κατὰ τὴν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2
τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη τήν εισήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπου-
λου, Συμβούλου Β',

αποφάσινεται

όμόφωνα αποδέχεται τήν εισήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου στό σύνολό
της.

Στό σημείο αυτό ολοκληρώθηκε ή συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερή-
σιας διατάξεως.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 27/1982

Σήμερα, 14 Μαΐου 1982, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 10.45 πρωινή το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα δλομέλειας, Μεσογείων 396, Άγία Παρασκευή 'Αττικής) με Πρόεδρο τόν κ. Γ. Γρατσέα, δ όποιος άντιναβιστά τόν Πρόεδρο του Τμήματος κ. Φάνη Κακριδή κατά τίς άπουσίες του.

Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ. κ. Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Επιρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Στ. Παπασημαδόπουλος, Σύμβουλοι Β'Κ. Συριόπουλος, 'Ιωάννης Σιορόδλης, Είδινοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσας, Κυρ. Κατσιμάνης Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, καί ή γραμματέας του Τμήματος Δημ. Ζαρωφώλου φιλόλογος καθηγήτρια.

Δέν Έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί κ. κ. Ν. Παπαδόπουλος, Δ. Τομπαΐδης καί Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β' γιατί Έλειπαν σέ Άλλη ύπηρεσιακή άπασχόληση.

θέματα ήμερήσιας διατάξεως.

- 1) Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως διδαντινοῦ βιβλίου "Θμήρου 'Ιλιάδα " Β' Γυμνασίου. Εισηγητής: Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- 2) Σύσταση νέων οργανικών θέσεων εκπαιδευτικών Μέσης 'Επισσεως. Εισηγητής: Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

Στήν άρχή της συνεδρίας, άφού διαπιστώθηκε άπασχόληση, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τών θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.
'Ο κ. Δ. Σακκάς άρμόδιος για τό πρώτο θέμα της ήμερήσιας διατάξεως είπε:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης 'Επαίδευσεως του 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό έγγραφό της Φ 211.17/41/Τ²/731 έξαιρ. έπέτγον 14-5-82 άπέστειλε στο ΚΕΜΕ τήν πρ. Τ./13-5-82 της 'Επιτροπής Κρίσεως πού συγκροτήθηκε μέ τήν ύπουργική άπόφαση Φ.211.13/8/Τ²/582/10-5-82 (για νά προσαρμόσει τό βιβλίο "Θμήρου 'Ιλιάδα " Β' τάξης Γυμνασίου, μετάφραση Ν. Καζαντζάκη - Ι. Κακριδή καί συγκεκριμένα νά έφοδιάσει τό βιβλίο μέ κατάλληλη εισαγωγή καθώς καί μέ γλωσσάριο καί έρμηνευτικές

σημειώσεις για τις ραφωδίες που σύμφωνα με το πρόγραμμα διδάσκονται, τó Α' τεύχος (ραφωδίες Α-Ι) ως τις 15 Μαΐου 1982 καί τó Β' τεύχος (ραφωδίες Κ-Ω) ως τις 15 Ιουνίου 1982) καθώς καί ένα αντίτυπο σφραγισμένο καί υπογραμμένο του προσαρμοσμένου ανωτέρω βιβλίου " Ομήρου 'Ιλιάδα " μετάφραση Ν. Καζαντζάκη-Ι. Κακριδίη, τεύχος Α' για την τελική κρίση από τó Τμήμα σύμφωνα με τó άρθρο 2 του Ν. 186/1975 καί τó άρθρο 80 του Ν. 309/1976.

Η 'Επιτροπή Κρίσεως επέφερε τις διαγραφόμενες στην ανωτέρω υπουργική απόφαση μεταβολές καί βελτιώσεις στο Α' τεύχος αυτού του βιβλίου καί συνέταξε προς τóuto την αριθ. 1/13-5-82 πράξη. Στο βιβλίο πραγματικά έχουν επέλθει οι προβλεπόμενες από την ανωτέρω υπουργική απόφαση συστάσεις της 'Επιτροπής μεταβολές (στην ουσία ή 'Επιτροπή μετέφερε την εισαγωγή καί τά σχόλια από την 'Ιλιάδα του Πολυλά στην 'Ιλιάδα του Καζαντζάκη - Κακριδίη, που έγραψε ή κόρη του δεύτερου εκ των μεταφραστών Έλένη Κακριδίη) καί τó βιβλίο ως προς τó Α' τεύχος του είναι πλέον κατάλληλο για έκδοση.

Ακολούθως ó κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος έδωσε όρισμένες διευκρινίσεις για τó έργο της 'Επιτροπής καί τέλος τó Τμήμα αφού έλαβε ύπόψη του:

1) Το έγγραφο Φ.211.17/41/Γ²/731 έξαιρετ. έπεύγον /14-5-82 της Διευθύνσεως Έφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης Έκπ/σεως,

2) Το άρθρο 2 του Ν. 186/1975, τó Ν. 749/1970 καί τó άρθρο 80 του Ν. 309/1976,

3) Την πράξη της 'Επιτροπής Κρίσεως αριθ. 1/13-5-82 του διδ. δικ. βιβλίου " Ομήρου 'Ιλιάδα " τεύχος Α' (ραφ. Α-Ι) μετάφρ. Ν. Καζαντζάκη Ι. Κακριδίη καθώς καί τó προσαρμοσμένο καί βελτιωμένο από την 'Επιτροπή αντίτυπο του ανωτέρω διδ. δικ. βιβλίου,

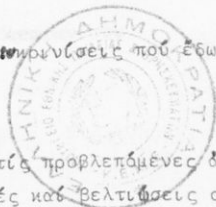
4) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά καί τις διευκρινίσεις που έδωσε ó κ. Σπυρόπουλος στο Τμήμα,

ά πο φ α λ ν ε τ α ι :

Κρίνει ότι ή 'Επιτροπή Κρίσεως επέφερε τις προβλεπόμενες από την υπουργική απόφαση συγμορτήσεως της μεταβολές καί βελτιώσεις στο διδ. δικ. βιβλίο " Ομήρου 'Ιλιάδα " τεύχος Α', μετάφρ. Ν. Καζαντζάκη-Ι. Κακριδίη καί ότι είναι πλέον τó βιβλίο τóuto κατάλληλο προς έκδοση από τόν ΟΕΔΒ.

Μέ την ευκαιρία τó Τμήμα εκφράζει την εύχή νά έκδοετ' τó βιβλίο με τó μονοτονικό αφού ήδη είναι γραμμένο με μονοτονικό σύστημα.

Ακολούθως ó κ. Σακκάς αρμόδιος για τó δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

Ἡ Διεύθυνση Διοικητικῶν Ὑποθέσεων Γ.Ε. τοῦ ὑπουργείου Παιδείας μέ τὸ ἔγγραφό της ἀρ. Δ⁴/267/3-5-82 ἀποστέλλει στὸ ΚΕΜΕ σχ. Π.Δ. κατανομῆς κατὰ εἰδιότητα διανοοσίων (800) θέσεων διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε. πού ἔχουν συσταθεῖ μέ τίς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 17 τοῦ Ν. 1232/1982 γιὰ τὴν ἀναπλήρωση τῶν ἀποσπώμενων στὰ ἐλληνικά σχολεῖα τῆς Ἀλλοδαπῆς γιὰ γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τὸ ἀρθρο 2 τοῦ Ν. 186/1975.

Ἡ θέσπιση τῶν θέσεων κρίνεται ἀναγκαῖα καί ἡ κατανομή τους κατὰ εἰδιότητα γενικά εἶναι κανονική. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι νῦν γίνεи δευτὸ τὸ σχέδιο Π.Δ. χωρὶς μεταβολές.

Τέλος τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

- α) Τὸ ἔγγραφο Δ⁴/267/3-5-82 τῆς Δ/σεως Διοικητικῶν Ὑποθέσεων Γ.Ε.
- β) Τὸ ἀρθρο 2 τοῦ Ν. 186/75, τίς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 32-34 τοῦ Ν. 309/76 καί τίς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 17 τοῦ Ν. 1232/82.
- γ) Τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακεῖ καί
- δ) τὴ συζήτηση πού ἔγινε

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

Δέχεται τὸ ἀνωτέρω σχ.Π. Δ/τος χωρὶς μεταβολές.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ολοκληρώθηκε ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ Γραμματέας

Δ. Ζαραφινίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΒΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 28/1982
=====

Σήμερα 19 Μαΐου 1982, ημέρα Τετάρτη καί Ώρα 10η πρωινή, τό Τμήμα Μέσης Έκπαίδευσης τοῦ ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ (αἴθουσα Ὀλομέλειας, Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ πρόεδρο τόν κ. Φάνη Κακριδή, ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικό Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ Γραμματεάς τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

Δέν ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Ἦλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Δ. Τομπαῖδης, Σύμβουλοι Β', γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

Θέμα 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό Σχ. Π. Δ/τος πού ἀφορᾷ τή λειτουργία τῆς ΕΑΣΑ. Εἰσηγητής Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος.

Θέμα 2ο - Προγραμματισμός ἔκδοσης βιβλίων σέ τεύχη. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία τό Τμήμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.*

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για τὸ Σχ. Π.Δ/τος πού ἀφορᾷ τὴν λειτουργία τῆς ΕΑΣΑ.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδύλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος, ἀρμόδιος γιὰ τὸ 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Ὁ κ. Ὑφυπουργὸς μᾶς ἀπέστειλε μὲ τὸ ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.12/5982/Γ4/274/10-5-82 σχέδιο Π.Δ/τος πού ἔχει σχέση μὲ τὴν τροποποίηση τοῦ Π.Δ/τος 86/78 "περὶ τῆς ἐνδόξεως καὶ λήξεως τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ ἐορτολογίου, τῶν διδασκομένων μαθημάτων κτλ. τῆς Ἑθνικῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς (ΕΑΣΑ)" καὶ μᾶς παρακαλεῖ νὰ γνωματεύσουμε σχετικὰ, σύμφωνα μὲ τίς διατάξεις τοῦ Ν.186/75.

Γιὰ μιά σύντομη ἐνημέρωσή σας σὰς ἀναφέρω πὼς τὰ τελευταῖα χρόνια, καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν καθιέρωση τῆς τετραετοῦς φοίτησης στὴν ΕΑΣΑ, τὸ διδάγμα αὐτὸ ἔλλαξε δύο ἀκόμη φορές τὸ 1975 καὶ τὸ 1978. Ἐπιθυμῶ νὰ πιστεῦω πὼς καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ζωῆς τοῦ παρόντος Δ/τος δὲν θὰ εἶναι μεγαλύτερη, γιατί ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε ἀπὸ τίς πρόσφατες ἀνακοινώσεις τῆς ἡγεσίας τοῦ ΥΠΕΠΘ, οἱ ἀκαδημίες αὐτές σύντομα θὰ ἀποτελέσουν πανεπιστημιακὰ τμήματα.

Σύμφωνα μὲ τὴν προσωπική μου ἄποψη ἡ συχνή αὐτὴ ἀλλαγὴ τοῦ Δ/τος ἦταν ἀναγκαία, ὑπαγορευόταν ἀπὸ τίς παρουσιαζόμενες διδακτικές καὶ λειτουργικὰς ἀνάγκες τῆς Σχολῆς καὶ ὁμολογουμένως συνέτεινε στὴν ὁμαλὴ λειτουργία καὶ τὴν προώθηση τῶν θεμάτων της.

Τὸ παρὸν Δ/γμα εἶναι μεταβατικὸ, θὰ καλύψει τὴν περίοδον μέχρι τῆς ἀνωτατοποίησεως τῆς Σχολῆς, θὰ ἰσχύσει ἀσφαλῶς στὴν τρέχουσα ἀκαδημαϊκὴ περίοδον καὶ συνεπῶς ἡ προώθηση καὶ ἡ δημοσίευσή του ἔχουν ἐπελγούσα μορφή.

Στηριζόμενος κανεῖς στίς παραπάνω προϋποθέσεις, τὴν προσωρινότητα τῆς μεταβατικότητας καὶ τὸ ἐπεῖγον τοῦ θέματος, θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηρίξει πὼς θὰ ἦταν σκόπιμο νὰ ἐγκριθεῖ τὸ Δ/μα ὅπως ἀκριβῶς ἔχει καὶ νὰ προωθηθεῖ γιὰ δημοσίευση, γιὰ νὰ ἐξασφαλιστοῦν τὰ χρονικά ἐκεῖνα περιθώρια τῆς ἔγκαιρης ἐφαρμογῆς του.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς μὲ τὸ Δ/μα αὐτὸ γίνονται οὐσιαστικὲς ἀλλαγές τόσο στὰ θέματα διοίκησης τῆς Σχολῆς, ὅσο καὶ στὰ θέματα διδασκαλίας, ἐξετάσεων, προαγωγῶν κτλ. Ἐπειδὴ βρισκόμαστε στὸ τέλος σχεδὸν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καὶ ἐπειδὴ ὁκὸμη οἱ ἀλλαγές αὐτές θά καθορίσουν τὴ μελλοντικὴ ὑπόσταση καὶ ἀπόδοση τῆς Σχολῆς, κρίνω σκόπιμο νὰ ἀναφερθῶ σὲ κάθε ἓνα ἄρθρο του χωριστὰ καὶ νὰ προτείνω στὸ Τμήμα νὰ ἐγκρίνει τίς προσθήκες; τίς περικοπές καὶ τίς τροποποιήσεις πού εἰσηγοῦμαι καὶ πού εἶναι οἱ ἐξῆς:

Κεφάλαιο Α' Ἀκαδημαϊκὸ καὶ διδακτικὸ ἔτος - Ἑορτολόγιο

Στὸ ἄρθρο 1 νὰ μὴ γίνῃ καμιά ἀλλαγὴ.

Στὸ ἄρθρο 2 νὰ μὴ γίνῃ καμιά ἀλλαγὴ.

Κεφάλαιο Β' θέματα σπουδῶν-σπουδαστῶν.

Νὰ προστεθεῖ μετὰ τὸν τίτλο "ἄρθρο 3".

Στὴν παράγραφο 1 νὰ μὴ γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στὴν παράγραφο 2, ἐδάφιο 2, μετὰ τῆ λέξης σπουδαστές νὰ προστεθεῖ "τοῦ Β, Γ ἢ Δ ἔτους".

Στὴν παράγραφο 3 νὰ μὴ γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στὴν παράγραφο 4 στὰ ἐδάφια α ἕως θ καὶ ια νὰ μὴ γίνουν ἀλλαγές.

Τὸ ἐδάφιο ι νὰ ἀναμορφωθεῖ ὡς ἐξῆς: "Ἐπιλαμβάνεται παντὸς θέματος πού ἀφορᾷ τὴ συμπεριφορὰ τῶν σπουδαστῶν καὶ ἐπιβάλλει ἢ προτείνει τίς προβλεπόμενες ἀπὸ τὸ παρὸν Δ/γμα ποινές.

Τὸ ια' νὰ ἀπαλειφθεῖ.

Στὸ ἄρθρο 4 νὰ μὴ γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στὸ ἄρθρο 5 πού ἀφορᾷ τίς μεταγραφές ἢ 1 παράγραφος νὰ ἀναμορφωθεῖ.

Ὡς ἐξῆς: 1. "Μεταγραφὴ εἶναι ἡ μετακίνηση σπουδαστῆ ἀπὸ τὴ σχολὴ τῆς Ἀθῆνας στὸ παράρτημα Θεσ/νίκης καὶ ἀντιστρόφως". Ἡ σχολὴ κλπ.

Στίς παραγράφους 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7 νὰ μὴ γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στὸ ἄρθρο 6 νὰ μὴ γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στὸ ἄρθρο 7 μὲ τὴν πεῖρα τῶν σπουδῶν μου σὲ δύο ἀκαδημίες καὶ μὲ τὴ σκέψη πὺς τὸ παρὸν Π.Δ/μα θά καλύψει ἓνα μεταβατικὸ μόνον στάδιο, πὺς θά ἐλαττωθεῖ, σὲ σχέση μὲ τὸ παρελθόν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποχρεωτικῶν παρουσίων καὶ φυσικὰ πὺς πρόκειται γιὰ τὴ λειτουργία διδασκαλικῆς σχο-

λῆς πού οἱ πρακτικές ἐφαρμογές ἀρχίζουν ἀπό τό β' ἔτος καί πού ο' αὐτές ἀπαραίτητες εἶναι οἱ βασικές θεωρητικές καί πρακτικές γνώσεις, προτείνω ἡ φοίτηση στά θεωρητικά μαθήματα νά παραμείνει στό μεταβατικό αὐτό στάδιο ὑποχρεωτική καί συνεπῶς νά ἀπαλειφθεῖ τό ἐδάφιο 1.

Στό ἐδάφιο 2 μετά τή λέξη ἀνελλιπῶς νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "τά θεωρητικά καί".

Στό ἐδάφιο 3 ὁ ἀριθμός 60% νά ἀλλάξει καί νά γίνει 70%.

Τό ἐδάφιο 4 νά φύγει ὁλόκληρο.

Τό ἐδάφιο 5 νά φύγει ὁλόκληρο.

Τό ἐδάφιο 6 νά παραμείνει ὅπως ἔχει.

Στό ἐδάφιο 7 μετά τή λέξη "καταχωρίζονται" νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "γιά τό χρονικό διάστημα τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀγώνων".

Στό ἄρθρο 8 πειθαρχικές ποινές νά μή γίνει ἀλλαγή.

Κεφάλαιο Γ' Ἐπίδοση σπουδαστῶν, ἐξετάσεις-μεταφορές μαθημάτων.

"Ἀρθρο 9

Στίς παραγράφους 1 καί 2 νά μή γίνει ἀλλαγή,

Στήν παράγραφο 3 μετά τή λέξη ἐξετάσεις νά προστεθοῦν οἱ λέξεις " τῶν πρακτικῶν" καί νά ἀπαλειφθοῦν οἱ λέξεις "Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί ἀθλητισμοῦ (πρακτικά)".

Στήν παράγραφο 3 τό ἐδάφιο 2 νά ἀλλάξει ὡς ἑξῆς: "Κατά τή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους οἱ καθηγητές ἔχουν τό δικαίωμα νά ἐξετάζουν τό μάθημά τους, γιά νά ἐλέγχουν τήν πρόοδο τῶν σπουδαστῶν. Ἡ ἐπιτυχῆς συμμετοχή στίς ἐξετάσεις αὐτές, "οταν γίνονται στούς δύο τελευταίους μῆνες τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, συνεπάγεται ἀπαλλαγή τῶν σπουδαστῶν ἀπό τήν τελική ἐξέταση τοῦ μαθήματος. Ἐπιτυχῆς συμμετοχή σημαίνει βαθμολόγηση μέ 5 τουλάχιστον ἢ μέ ἔνδειξη ἱκανός.

Στό ἐδάφιο 3 νά μή γίνει ἀλλαγή.

Τό ἐδάφιο 4 νά ἀλλάξει ὡς ἑξῆς: "Ὁ καθηγητής πού διδάσκει ἕνα μάθημα εἶναι δυνατό νά καθορίσει δύο ἐξετάσεις προόδου στό ἴδιο μάθημα. Στίς περιπτώσεις αὐτές ὁ τελικός βαθμός θά βγαίνει ἀπό τό συμφῆρισμό τῶν δύο βαθμῶν.

Στά ἐδάφια 5, 6 καί 7 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Στό ἄρθρο 10 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Στό Άρθρο 11 νά αντικατασταθεῖ ἡ λέξις τῆς 3 παραγράφου "παίρνουν", μέ τή λέξι "φυλάσσονται".

Στό Άρθρο 12 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Στό Άρθρο 13

Στήν παράγραφο 1 ὁ ἀριθμός τῶν Τμηματικῶν ἑξετάσεων ἀπό 3 νά γίνῃ 2.

Στήν παράγραφο 2 νά ἀπαλειφθοῦν οἱ λέξεις "καί γ) κατὰ τήν περίοδο 'Ιανουαρίου".

Στήν παράγραφο 3 μετὰ τή λέξι καθὼς νά προστεθοῦν οἱ λέξεις "καί κατὰ τίς περιόδους 'Ιανουαρίου καί 'Απριλίου".

Στά Άρθρα 14 καί 15 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Στό Άρθρο 16

Ἡ παράγραφος 1 νά ἀλλάξῃ ὡς ἑξῆς:

Σπουδαστές τῶν Α', Β' καί Γ' ἐτῶν πού ἀπέτυχαν κατὰ τή δεύτερη ἑξεταστική περίοδο σέ ἕνα ἢ δύο μαθήματα ἐγγράφονται στό ἐπόμενο ἔτος καί παρακολουθοῦν τά μαθήματα τούτου μεταφέροντας τά μαθήματα στά ὁποῖα ἀπέτυχαν.

Στίς παραγράφους 2 καί 3 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Στήν παράγραφο 4 νά ἀλλάξῃ ὁ ἀριθμός 3 καί νά γίνῃ 2.

Στίς παραγράφους 5 καί 6 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Πρίν ἀπό τό Άρθρο 17 νά προστεθεῖ τό κεφάλαιο Δ μέ τήν ἑνδειξη "Τίτλοι-Ὁργάνωση Διοίκησης".

Στό Άρθρο 17

Στήν πρώτη παράγραφο νά προστεθεῖ ἐμπρός ὁ ἀριθμός 1

Στήν παράγραφο 2 νά φύγῃ ἡ τέταρτη ἑνδειξη "χωρίς ἐπιτυχία 4,3-Τ"

Στήν παράγραφο 3 νά μή γίνῃ ἀλλαγὴ.

Στά Άρθρα 18 μέχρι καί 28 νά μή γίνουν ἀλλαγές.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τήν ὁποία ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκάς διατύπωσε τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

Σημειῶνω πολύ σύντομα ὁρισμένες παρατηρήσεις σέ σημεῖα πού δέν ἐπέφερε μεταβολές τό Τμήμα:

1.- "Άρθρα 1 καί 2. Μέ τίς μακρές διακοπές ἡ στάθμη σπουδῶν δέν ἀνεβαίνει. Γιατί νά τελειώνουν τά μαθήματα στίς 20 Μαΐου καί ὅχι στό τέλος αὐτοῦ τοῦ μήνα; Καί εἶναι σωστό μαθητές καί σπουδαστές νά ἔχουν

διακοπές κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, όταν οι γονείς τους εργάζονται, όπως π.χ. την Πέμπτη και Παρασκευή της Τυροφάγου; Δέ θα άρκεῖσε νά μή γίνονται μαθήματα μόνο την Καθαρή Τρίτη;

2.- "Άρθρο 3, παρ. 1. Δεδομένου ότι ή Ε.Σ. δέν άσχολεῖται με έκλογή καθηγητών αλλά με θέματα οργανικά και λειτουργικά της σχολής, για τά όποτα και οι σπουδαστές - νέοι πού ψηφίζουν - μπορούν νά έχουν σωστή γνώμη στον ίδιο βαθμό με τούς καθηγητές, νομίζω ότι θά έπρεπε νά συμμετέχουν κι αυτόι στην Ε.Σ. με 6 μέλη.

3.- "Άρθρο 3, παρ. 3. Έπειδή ό Πρόεδρος της Ε.Σ. ή τρία μέλη της μπορούν νά καλέσουν σε έκτακτη συνεδρία την Ε.Σ., νομίζω ότι ή τακτική της συνεδρία θά πρέπει νά γίνεται μία φορά τό μήνα. Τό πράγμα δέ θά είχε ιδιαίτερη σημασία άν ή Έπιτροπή, πραγματικά, συνεδρίαζε σε ώρες μή λειτουργίας της Σχολής. Γιατί με κανένα τρόπο δέν πρέπει νά διασπᾶται ή διδακτική εργασία του σχολείου με τίς συνεδρίες της Ε.Σ.

4.-"Άρθρο 4. "Αν συμβεῖ οι σπουδαστές νά εἶναι π.χ. 26 και δέν υπάρχουν οι άντικειμενικές δυνατότητες, θά χωριστούν οι 26 αυτοί σπουδαστές σε δύο τμήματα; Αὐτός ό περιορισμός μπορεί νά δεσμεύει τίς σχετικές πρωτοβουλίες της σχολής. Καλύτερα θά εἶναι νά μήν υπάρχει ό περιορισμός και τόν αριθμό τών σπουδαστών του κάθε τμήματος νά τόν όρίζει ή Ε.Σ. ανάλογα με τίς συνθήκες.

"Άρθρο 25. Θά πρέπει κάποτε και στον τόπο μας οι εκπαιδευτικοί νά κάνουν τό έργο για τό όποτο σπούδασαν και διορίστηκαν. Εἶναι άσύμφορο και άπαράδεκτο εκατοντάδες εκπαιδευτικοί νά εἶναι άπορασμένοι σε γραφεῖα και συχνά νά κάνουν τό έργο του γραφεῖα. Βέβαια οι θέσεις πού άναφέρονται στο άρθρο αυτό εἶναι θεσπισμένες με νόμο. Ο νόμος όμως πρέπει νά αλλάξει.

Στή συνέχεια ό Σύμβουλος Β' κ. Φ. Βώρος διατύπωσε την έξης παρατήρηση στο άρθρο 4, έδ. α: "Νομίζω ότι ό όρος "διδακτικά βιβλία" εἶναι άνάγκη νά διευκρινιστεῖ ότι άναφέρεται μόνο στα δωρεάν διανεμόμενα, γιατί άλλως περιορίζει επικίνδυνα την έννοια της άκαδημαϊκής διδασκαλίας - έπιστημ. σκέψης".

Ακολουθῶς, μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Σκορδίλη, νά διαγραφεῖ ἡ παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 7 συμφώνησαν οἱ Σύμβουλοι Κ. Ευριόπουλος, Α. Ἀδαμόπουλος, Γ. Γρατσέας, Στ. Παπασημακόπουλος καί ὁ Πρόεδρος Φ. Κακριδής.

Ἐπίσης μέ τή πρόταση τοῦ κ. Σκορδίλη νά διαγραφεῖ ἀπό τή παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 13 ἡ περίοδος Ἰανουαρίου συμφώνησαν ὁ Πρόεδρος Φ. Κακριδής καί οἱ Σύμβουλοι Α. Ἀδαμόπουλος, Κ. Ευριόπουλος, Φ. Βῆρος, Δ. Σακκάς, Γ. Γρατσέας καί Στ. Παπασημακόπουλος. Ἡ διαγραφή αὐτή προϋποθέτει οἱ 3 τμηματικές ἐξετάσεις πού ὀρίζονται στήν προηγούμενη παράγραφος 1 τοῦ ἴδιου ἄρθρου νά μειωθοῦν σέ δύο.

Τέλος καί ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος ἔλαβαν μέρος στή συζήτηση καί ἀνέπτυξαν ὀρισμένες ἀπόψεις τους ἡ ἔκαναν συγκεκριμένες παρατηρήσεις εἴτε οὐσιαστικές εἴτε γλωσσικές εἴτε νομοτεχνικῆς φύσεως.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος πρότεινε νά σταλεῖ στή Διοίκηση ἕνα ἀντίγραφο τοῦ Σχ. Π.Δ/τος πάνω στό ὁποῖο μέ τή φροντίδα τοῦ Ἰ. Σκορδίλη καί τοῦ ἴδιου θά ἔχουν γίνει οἱ ἀπαραίτητες μεταβολές. Τό ἀντίγραφο αὐτό θά ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος τοῦ πρακτικοῦ.

Τό Τμήμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

- α) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Σκορδίλη καί
- β) Τίς ἀπόψεις πού ἀνάπτυξαν κατὰ τή συζήτηση ὀρισμένα μέλη καί τίς παρατηρήσεις εἴτε οὐσιαστικές εἴτε γλωσσικές εἴτε νομοτεχνικῆς φύσεως πού ἔκαναν,

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι .

ὁμόφωνα στό σχ. Π.Δ/τος γιά τήν ΕΑΣΑ νά γίνουν οἱ ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1.- "Ἄρθρο 3 παρ. 1: Νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ὁ Σύλλογος τῶν κατηχητῶν νά ὀρίζει μόνος του τά μέλη πού θά τόν ἐκπροσωποῦν στήν Ε.Σ.",

2.- "Ἄρθρο 3 παρ. 4: Νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "ι. Ἐπιλαμβάνεται κάθε θέματος πού ἀφορᾷ τή συμπεριφορά τῶν σπουδαστῶν καί ἐπιβάλλει ἡ προτείνει τίς προβλεπόμενες ἀπό αὐτό τό Π.Δ/γμα ποινές" καί νά διαγραφ-

φεῖ τὸ τελευταῖο ἐδάφιο ια.

3.- "Άρθρο 5 παρ. 1: Νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "1. Μετεγγραφή εἶναι ἡ μετακίνηση σπουδαστῶν ἀπὸ τῆ Σχολῆ τῆς Ἀθήνας στο Παρ/μα Θεσ/νίκης καὶ ἀντιστρόφως. Ἡ Σχολή ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχεται ὁ ὑποψήφιος καλεῖται Σχολή προέλευσης".

4.- "Άρθρο 7 παρ. 1: Νά διαγραφεῖ.

5.- "Άρθρο 7 παρ. 3: Στὸ γ' ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 4 τὸ ποσοστὸ τῶν ὠρῶν διδασκαλίας 60% νά γίνῃ 70% καὶ νά διαγραφεῖ τὸ ἐπόμενο ἐδάφιο. Ἐπίσης τὸ ποσοστὸ ἀπουσιῶν τοῦ ἐδαφίου 5 ἀπὸ 60% νά μειωθεῖ σὲ 30%.

6.- "Άρθρο 9 παρ. 4: Νά ἀναδιατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "4. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους οἱ καθηγητὲς ἔχουν δικαίωμα νά ἐξετάζουσι τὸ μάθημά τους γιὰ νά ἐλέγχουσι τὴν πρόοδο τῶν σπουδαστῶν. Ἡ ἐπιτυχὴς συμμετοχή στίς ἐξετάσεις αὐτές, ὅταν γίνονται στοὺς δύο (2) τελευταίους μῆνες τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, συνεπάγεται ἀπαλλαγὴ τῶν σπουδαστῶν ἀπὸ τὴν τελικὴ ἐξέταση τοῦ μαθήματος. Ἐπιτυχὴς συμμετοχή σημαίνει βαθμολόγησι μὲ 5 τουλάχιστον ἢ μὲ ἔνδειξι ἱκανός".

7.- "Άρθρο 13 παρ. 2: Νά διαγραφεῖ: ἡ περίοδος Ἰανουαρίου.

8.- Νά σταλεῖ στὴ διοίκηση ἓνα ἀντίγραφο τοῦ Σχ. Π/Δ/τος πᾶνω στο ὁποῖο μὲ τὴ φροντίδα τῶν Ἰ. Σκορδίλη καὶ Β. Θεοδωρακοπούλου θά ἔχουν γίνῃ οἱ ἀπαραίτητες μεταβολές.

ΘΕΜΑ 2ο - Προγραμματισμός Έκδοσης βιβλίων σέ τεύχη.

Ο κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος για τό 2ο θέμα τής ημερήσιας διατάξεως
εΐπε:

- 1.- Τά βιβλία: 1) 'Ιστορία Νεότερη καί Σύγχρονη γ' λυκείου
2) 'Αγωγή τοῦ Πολίτη (Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ
Πολιτεύματος) γ' γυμνασίου.
3) Εἰσαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές

συγγράφονται ἀπό ἰσάριθμες ομάδες συγγραφέων στούς ὁποίους ἔχει γίνει
ἀνάθεση μέ χωριστές ὑπουργικές ἀποφάσεις (ἀπό 23-3-1982).

2.- Οἱ συγγραφεῖς τῶν παραπάνω βιβλίων - μέ πλήρη συναίσθηση
τῆς ἀνάγκης νά δώσουν ἔγκαιρα τίς νέες συγγραφές - κάνουν ὅ,τι καλύ-
τερο μποροῦν γιά νά ἀνταποκριθοῦν μέσα στά ἀσφυκτικά χρονικά ὅρια,
πού ἀντικειμενικά ὑπάρχουν. Τοῦτο διαπιστώνω ἀπό τίς καθημερινές συνε-
γασίες μου μαζί τους (σύμφωνα μέ τήν τελευταία παράγραφο τῶν ὑπουργι-
κῶν ἀποφάσεων).

3.- 'Επειδή ὅμως οἱ ἀρμόδιοι τοῦ ΟΕΔΒ καί τῆς ὑπηρεσίας ἐφαρμο-
γῆς προγραμμάτων Μ.Ε. - ἔκδοσης βιβλίων σέ πρόσφατη ἐπίσκεψή τους ἐδῶ
(27-4-1982, γραφεῖο 'Αντιπροέδρου ΚΕΜΕ) διατύπωσαν τήν ἀνάγκη ἐπεί-
σπευσης ὅλων τῶν διαδικασιῶν, ὥστε νά προλάβουν νά ἐκδώσουν καί δια-
νεύμουν ἔγκαιρα ἔστω καί τμήματα τῶν ἀναμενόμενων νέων συγγραμμάτων,
ἐπιθυμῶ νά ἐκθέσω καί νά προτείνω τά ἀκόλουθα:

α) Τά βιβλία αὐτά εἶναι ἀπό τά ἐλάχιστα πού ἡ πολιτική ἡγεσία
τοῦ 'Υπουργείου θεώρησε σκόπιμο νά ἀναθέσει τή συγγραφή τους τούτη
τήν περίοδο· περιττό νά ἐπιχειρήσω νά ἀναλύσω τούς λόγους.

β) Εἶναι δυνατό τά βιβλία, κυριότατα καί κατ' ἀνάγκη σήμερα τό
πρῶτο, νά "τμηθοῦν" καί νά προωθηθοῦν γιά ὅλες τίς διαδικασίες σέ τεύ-
χη α καί β (ἀνεξάρτητα ἀπό τίς προθεσμίες συγγραφῆς καί κρίσης, πού
εἶναι ἀσφυκτικές).

Συγκεκριμένα: Τό α' τεύχος του βιβλίου "Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη της γ' λυκείου μπορεί να περιλαμβάνει τα κεφάλαια από "Ιστορία: Έργο και ευθύνη του ανθρώπου", "Ανθρωπισμός κλπ. ως και τη Γαλλική Έπανάσταση (1789) και το Συνέδριο της Βιέννης (1814-1815). Το β' τεύχος θα περιλάβει τα υπόλοιπα κεφάλαια, που προβλέπονται από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Αυτονόητο ότι και στο β' μέρος θα συνεχίζεται η παρουσίαση της Ιστορίας με την ίδια ερμηνευτική μέθοδο του α' τεύχους.

γ) "Τμήση" των δύο άλλων βιβλίων επιφυλλάσσομαι να εισηγηθώ μόνο αν προκύψει ανάγκη. Τώρα την πρότεινα δυνητικά.

Τό Τμήμα αφού συζήτησε διευκρινιστικά τό θέμα και αφού ενημερώθηκε αναλυτικότερα από τόν Πρόεδρο του Τμήματος κ. Φ. Κακριδή και τόν υπεύθυνο στην περίπτωση αυτή Φ.Κ. Βώρο (γιά τό που βρίσκονται αυτή την ώρα οι τρεῖς συγγραφικές προσπάθειες),

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φ.Κ. Βώρου, ὅπως ἔχει.

Θ έ μ α 30 - 'Ανακοινώσεις

'Η Γραμματέας τοῦ Τμήματος ἐνημέρωσε τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό περιεχόμενο τῶν παρακάτω ἐγγράφων.

α) 2137/10-5-82. Συγκρότηση Κ. 'Επιτροπῆς Πανελληνίων ἑξετάσεων.

β) 2086/6-5-82. "Έγκριση πράξεως τοῦ Τμήματος Μ.Ε. γιά τήν ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ.

γ) 'Εγκύκλιο τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας κ. 'Ελευθερίου Βερυβάνη γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος στά σχολεῖα.

δ) 2143/11-5-82. Συγκρότηση 'Επιτροπῆς Κοίσεως ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ βιβλίου "ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ".

ε) 2138/10-5-82 Αντικατάσταση άναπληρωματικών μελών 'Επιτροπής κοίσεως ελεύθερων βοηθημάτων άγγλικής γλώσσας.

στ) 2148/11-5-82. 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΑΜΕ 'Η-ρακλείου.

ζ) 2147/11-5-82. 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΑΜΕ Θεσ/νίκης.

η) 2146/11-5-82. Διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας (Κέντρο πληρο-φοριών Πανεπιστημίου της Γκρενόμπλ.

Ετό σημείο αυτό ολοκληρώθηκε ή συζήτηση των θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

Πρόεδρος
Α. Κακριδής

'Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφονίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 29/1982

Σήμερα, 21 Μαΐου 1982, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 9η πρωινή, τό Τμήμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (αἴθουσα ὁλομέλειας, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς, Μεσογείων 396), μέ πρόεδρό τόν κ. Φ. Κακριδῆ, ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ. Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Α. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ἴω. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, καί ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου φιλόλογος καθηγήτρια.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ἥλ. Σπυρόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαῖδης, Σύμβουλοι Β', γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' ἀπουσίασε στή συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως γιατί ἦταν ἀπασχολημένος σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση καί οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄδεια κανονική.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θέμα 1ο - Γνωμοδότηση γιά τό διορισμό τῆς Παγίδα Σοφίας ὡς καθηγήτριας Ἀγγλικῶν στή Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 2ο - Συζήτηση γιά τήν ἐνδεχόμενη ἀναμόρφωση τοῦ ὠρολόγιου Προγράμματος τοῦ Γυμνασίου (1982/3). Εἰσηγητής: Α. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο - Προεργασία γιά τόν Προγραμματισμό τῆς ἀνανέωσης τῶν διδακτικῶν βιβλίων, δημιουργία ἀρχείου, ἐκθέσεως γιά τήν καταλληλότητα κ.λ.π. Εἰσηγητής Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 4ο - Γνωμοδότηση γιά Σχ. Π. Δ/τα γιά κατάργηση Γυμνασίων καί Ὑδρ. Γυμνασίων καί Λυκείων Γεν. Ἐκπ/σεως. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 5ο - Αἵτηση Κ. Διακάκη γιά χορήγηση ἀντιγράφου πρακτικοῦ τοῦ Τμήματος Μ.Ε. Εἰσηγητής Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί τό Τμήμα ἀρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για τὸ διορισμὸ τῆς Παγίδα Σοφίας ὡς καθηγήτριας Ἀγγλικῶν στὴ Μ.Ε.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος, ἀρμόδιος γιὰ τὸ 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἶπε:

Σχετικὰ ἔγγραφα: Δ/3146/2/12/81 καὶ Δ2/4159/29/4/82 τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Ἡ Σοφία Γ. Παγίδα ἔχει πάρει πτυχίον ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας ἀπὸ τὸ Αἰγυπτιακὸ Πανεπιστήμιον ΕἰΝ-SAM (1980).

Προσκόμισε τὰ νόμιμα δικαιολογητικὰ-ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα στὸ ΔΙΚΑΤΥ τὸ ὁποῖο μὲ ἀπόφασή του (3615/81) χαρακτηρίσεν τὸ πτυχίον ἰσότιμον πρὸς τὰ χορηγούμενα ἀπὸ τὰ Τμήματα Ἀγγλικῆς Γλώσσας-Φιλολογίας τῶν Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων.

Τώρα ἡ Διεύθυνση Προσωπικοῦ Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ ζητεῖ γνωμοδότηση γιὰ τὸ ἂν ἡ ἐνδιαφερόμενη μπορεῖ νὰ διοριστεῖ ὡς καθηγήτρια ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας στὴ Μ.Ε.

Εἰσηγοῦμαι τὸ αἴτημα τῆς Σοφίας Παγίδα νὰ γίνῃ δεκτό, ὁπλοδὴ νὰ γνωμοδοτήσουμε ὅτι μπορεῖ νὰ διοριστεῖ ὡς καθηγήτρια ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας στὴ Μ.Ε., ἐφόσον προσκομίσῃ καὶ ἀπολυτήριον Μ.Ε. ἑλληνικοῦ σχολείου (ἐξατάξιου γυμνασίου ἢ λυκείου).

Φρονῶ πάντως ὅτι εἰδικὰ γιὰ τὴ διδασκαλία ξένης γλώσσας δὲ θὰ ἦταν ἀντικειμενικὰ σωστὸ νὰ ἀποκλειστεῖ κάποιος μὲ τὸ κριτήριον ὅτι δὲν τέλεσεν ἑλληνικὴ Μ.Ε. Σημειῶνω λ.χ. ὅτι τὰ σχολεῖα ποὺ ἐνδιαφέρονται ἐδῶ γιὰ ἀποδοτικὴ διδασκαλία τῆς ἀγγλικῆς συχνὰ προτιμοῦν νὰ πληρώνουν ξένα ἄγγλο ποὺ δὲ γνωρίζει ἑλληνικὰ. Ἐπειτα προκύπτει καὶ τὸ ἐρώτημα τῆς διευκόλυνσης ἢ μὴ τῶν μεταναστῶν νὰ παλινοστήσουν. Ἐνδεικτικὰ σημειῶνω τὴν περίπτωση κάποιου ποὺ ὄντας μαθητῆς γ' γυμνασίου τὸ 1968 ἔφυγεν μὲ τὴν οἰκογένειά του πρὸς τὴν Αὐστραλία καὶ σπούδασεν καὶ εἶναι σήμερον ἐκκαθηγητὴς τῆς ἀγγλικῆς. Μπορεῖ ἢ ὄχι νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πατρίδα; Ὁφελεῖ ἢ βλάπτει ἡ παρουσία του;

Τό Τμήμα ύστερα από συζήτηση,

άποφαίνεται μέ πλειοψηφία (5 πρόσ 2):

σύμφωνα μέ τά δικαιολογητικά πού ἔχουμε στά χέρια μας ἡ Σοφία Παγίδα
μπορεῖ νά διοριστεῖ, ἐφόσον ὅμως προσκομίσει καί ἀπολυτήριο Μέσης Ἐκ-
παίδευσης ἐλληνικοῦ σχολείου (6/ξίου γυμνασίου ἢ τριτάξιου λυκείου),
ὅπως ἀπαιτεῖ ὁ νόμος.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Κλ. Συριόπουλος καί 'Ι. Σκορδύλης οἱ ὁποῖοι
διατύπωσαν τήν ἄποψη ὅτι ἐπειδή ἀπό τό φάκελο τῆς Σοφίας Παγίδα λεί-
πει βασικό στοιχεῖο πού ἀφορᾷ τό διορισμό της στή Μ.Ε., δηλ. τό ἀπο-
λυτήριο γυμνασίου γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά γνωμοδοτήσῃ τό Τμήμα.

ΘΕΜΑ 2ο - Συζήτηση για την ένδεχόμενη αναμόρφωση του ωρολόγιου προγράμματος του Γυμνασίου (1982-83). Εισηγητής κ. Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Ο Διευθυντής εισηγητής για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε: Τα διδασκόμενα μαθήματα και οι ώρες της εβδομαδιαίας διδασκαλίας τους στα ημερήσια Γυμνάσια καθορίζονται από το Π.Δ. 1286/81 (ΦΕΚ 315). Το προεδρικό αυτό διάταγμα, με το οποίο αντιμετωπίζονται τα προβλήματα που δημιούργησε η εφαρμογή του 5ημήμερου στα Γυμνάσια και Λύκεια, αντικατέστησε, ως προς το ωρολόγιο πρόγραμμα, τα Π.Δ. 831/77 (ΦΕΚ 270), 908/78 (ΦΕΚ 219) και 374/78 (ΦΕΚ 79).

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του Γυμνασίου που ισχύει σήμερα παρουσιάζει τα εξής βασικά μειονεκτήματα:

- 1.- Οι ώρες των μαθημάτων διαφοροποιούνται από τρίμηνο σε τρίμηνο, πράγμα που δημιουργεί πολλά προβλήματα στη λειτουργία των Σχολείων.
- 2.- Υπάρχουν πολλά μονόωρα μαθήματα.
- 3.- Υπάρχουν μαθήματα που είτε η εφαρμογή τους απέτυχε στην πράξη, όπως π.χ. οι πολιτιστικές δραστηριότητες, είτε η εφαρμογή τους δέν ξεπέρασε το πειραματικό στάδιο, όπως π.χ. τα τεχνολογικά μαθήματα.
- 4.- Το μάθημα της αισθητικής αγωγής (καλλιτεχνικά και μουσική) είναι υποβαθμισμένο στο ωρολόγιο πρόγραμμα, τη στιγμή που οι γείτονές μας το διδάσκουν συστηματικά από το Δημοτική σχολείο.

Η εισαγωγή του θεσμού των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των τεχνολογικών μαθημάτων κατά τη γνώμη μου απέτυχε για δύο κυρίως λόγους

- 1.- Δέν προετοιμάσθηκε κατάλληλα το διδακτικό προσωπικό.
- 2.- Η εισαγωγή τους στο ωρολόγιο πρόγραμμα δέν έγινε με ταυτόχρονη αναθεώρηση της όλης δομής του ωρολογίου προγράμματος, ώστε να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και η άσκοπη αύξηση του αριθμού των μαθημάτων. Ο μεγάλος αριθμός των μαθημάτων στο Γυμνάσιο και το Λύκειο είναι χωρίς αμφιβολία ένα από τα μεγαλύτερα μειονεκτήματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Γιὰ τὴ θεραπεία μερικῶν ἀπὸ τὰ παραπάνω μειονεκτήματα προτείνεται τὸ συννημμένο σχέδιο ὁρολογίου προγράμματος. Στὸ ὁρολόγιο αὐτὸ πρόγραμμα:

1.- Τὸ ὥράριο τῶν μαθημάτων δὲν διαφοροποιεῖται ἀπὸ τρίμηνο σὲ τρίμηνο.

2.- Ἔχουν ἐλαττωθεῖ τὰ μονόωρα μαθήματα.

3.- Ἡ μία ἀπὸ τίς 2 ὥρες τῶν καλλιτεχνικῶν μαθημάτων Α' τάξεως ἔχει μετατεθεῖ στὴν Γ' τάξη. Ἔτσι θὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ μεταφορὰ ἐνὸς μέρους τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν καλλιτεχνικῶν ἀπὸ τὴ Β' τάξη στὴν Γ' τάξη ὅπου φυσιολογικὰ ἔπρεπε νὰ ἀνῆκει.

4.- Δὲν διατίθενται ὥρες γιὰ τίς πολιτιστικὰς δραστηριότητες πού ἡ διδασκαλία τους θὰ ἀποτελεῖ μέρος τῆς διδασκαλίας κάθε ἄλλου μαθήματος. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ κατάλληλες ὁδηγίες.

5.- Δὲν ὑπάρχουν ὥρες ξεχωριστά γιὰ τὰ τεχνολογικὰ μαθήματα. Τὰ τεχνολογικὰ μαθήματα, ἐφόσον ἀποφασισθεῖ ἡ εἰσαγωγή τους πρέπει σταδιακὰ νὰ ἀντικαταστήσουν τὸ μάθημα τῶν οἰκοκυρικῶν.

6.- Καταβλήθηκε προσπάθεια ὥστε τὸ ὥράριο τῶν περισσότερων μαθημάτων νὰ ἀποκατασταθεῖ στὰ ἐπίπεδα πού ἔσχυν πρὶν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ 5νθμήρου.

Ώρολόγιο Πρόγραμμα Γυμνασίου

Μαθήματα	Α'	Β'	Γ'
Μαθηματικά	2	2	2
Ελληνική Γραμματεία	4	4	4/3 *
Ελ. Γλώσσα καὶ Γραμματεία	5	4	4
Γεωγραφία	3	2	2
Ιστορία	-	-	1
Φυσική	4	4	4
Μαθηματικά	3	3	3
Ελ. Γλώσσα	2/-	2/-	2/-
Γραφία	-	2	2
Μαθηματικά	-	1	1
Ελ. Γλώσσα	-/3	-	-/2
Φυσική	-	1/2	-
Μαθηματικά	1	1	1
Ελ. Γλώσσα	1	1	1
Μαθηματικά	2	2	2
Ελ. Γλώσσα	1/-	-	-/1
Μαθηματικά	2	2	1
Ελ. Γλώσσα	30	30	30

* Η γραμμή / σημαίνει τό μέσο τοῦ β' τριμήνου πού σύμφωνα μέ τό ἀρθ. 13 τοῦ Π.Δ. 1286/19-10-81 συμπίπτει μέ τήν 20 'Ιανουαρίου.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση, ὅπου καλεῖται νά λάβει μέρος καί ὁ Σ. Παλαιοκρασάς, Σύμβουλος Α', ὑπεύθυνος γιά τό μάθημα τῆς Τεχνολογίας. Τό Τμήμα διαπιστώνει ὅτι τό μάθημα αὐτό δέν εἶναι ἀπό τά πράγματα ἐφικτό νά διδασκεῖ τήν ἐπόμενη σχολική χρονιά καί ἀναθέτει στόν κ. Φ. Κακριδῆ νά συνεννοηθεῖ σχετικά μέ τόν Ὑφυπουργό κ. Π. Μώραλη.

ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για Σχ. Π. Δ/τα για κατάργηση Γυμνασίων
καί Ίδρυση Γυμνασίων καί Λυκείων Γεν. 'Εκπ/σεως.

Ο αρμόδιος εισηγητής κ. Δ. Σακκάς είπε: 'Η Διεύθυνση Διοικητικῶν
'Υποθέσεων Γ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφο τῆς Δ4/236/23-4-82 ἔστειλε στό
ΚΕΜΕ σχ. Π.Δ/τος γιά τήν κατάργηση ἡμερήσιων γυμνασίων καί μέ τό ἔγγρα-
φο τῆς Δ4/235/23-4-82 ἔστειλε σχέδια Π.Δ/των α) γιά τήν Ίδρυση γυμνα-
σίων καί τή σύσταση θέσεων γυμνασιαρχῶν-διευθυντῶν καί β) γιά τήν Ί-
δρυση λυκείων Γενικῆς 'Εκπαιδεύσεως καί τή σύσταση θέσεων λυκειαρχῶν-
διευθυντῶν.

'Υπενθυμίζω στό Τμήμα ὅτι τά προηγούμενα χρόνια, πού ἦμουν καί
πάλι εἰσηγητής σέ ἀνάλογα Π.Δ., ἀνέφερα συγκεκριμένες περιπτώσεις ἀπό
τίς ὁποῖες ἀποδελχόνταν "ρουσφετολογία" στήν Ίδρυση γυμνασίων καί πα-
ραβάσεις κείμενων διατάξεων ἀπό ἐποπτικά ὄργανα τῆς πολιτείας στό χῶ-
ρο τῆς ἐκπαίδευσης. Στήν πο. 31/2-4-1979 π.χ. ἀνέφερα χαρακτηριστικές
περιπτώσεις Ίδρυσης σχολείων ἐκεῖ πού δέν ἔπρεπε νά ἰδρυθοῦν καί μή
Ίδρυσης σχολείων σ' ἄλλες περιοχές ὅπου ἔπρεπε νά ἰδρυθοῦν. Καί ση-
μείωσα καί τίς σκανδαλώδεις ἐνέργειες ἐνός ἐπόπτη, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀμοι-
βή, φαίνεται, γιά τίς παρανομίες ^{του} βρέθηκε ἀμέσως ἀπό τήν ἐπαρχία στήν
'Αθήνα καί μάλιστα γιά νά βολευτεῖ παραμέρισε ἄλλον ἀπό τήν τοῦ νόμι-
μα καί ἄξια κατεῖχε.

Καί τόν περασμένο χρόνο σέ εἰσήγησή μου γιά τό ἴδιο θέμα (πο. 32/
8-6-81) παρατήρησα πάλι τά ἴδια: ὅτι μέ πολύ εὐκολία ἰδρύονται γυμνά-
σια ἄκόμα καί σέ χωριά στά ὁποῖα δέ συγκεντρώνεται οὔτε ὁ εὐλάχιστος
ἀριθμός μαθητῶν γιά τή λειτουργία τους καί τά ὁποῖα χωριά ἀπέχουν ἐ-
λάχιστα ἀπό ἄλλα ἢ πόλεις ὅπου λειτουργοῦν γυμνάσια, ἐνῶ δέν ἰδρύονται
γυμνάσια σέ περιοχές ὅπου ὑπάρχει σημαντικός μαθητικός πληθυσμός ἢ δέ
χωριά πού καί ἐκανοποιητικό ἀριθμό μαθητῶν συγκεντρώνουν καί ταυτόχρονα
ἀπέχουν πολύ ἀπό χωριά ἢ πόλεις ὅπου λειτουργοῦν γυμνάσια. Καί ἀνέφε-
ρα ὁκόμα τίς ἀντικανονικές ἐνέργειες δύο Γεν. 'Επιθεωρητῶν καί ἐνός
ἀναπληρωτῆ 'Επόπτη. Τά πρακτικά ὑπάρχουν καί μπορεῖ νά τά δεῖ ὁποῖος
ἐπιθυμεῖ πληρέστερη ἐνημέρωση.

Σήμερα βρίσκομαι στην πολύ ευχάριστη θέση να αναφέρω στο Τμήμα ότι προτάχενσε απόλυτη δικαιοσύνη στην Ίδρυση των νέων γυμνασίων και Λυκείων με τα Π.Δ/τα που συζητούμε. Δέ διαπίστωσα καμιά απόλύτως χαριστική ενέργεια και καμιά παρανομία. Όφειλω να το τονίσω αυτό και θέλω να εκφράσω τη μεγάλη ικανοποίηση που δεν αναγκάστηκα και φέτος να σημειώνω χαριστικές και άδικες ενέργειες της διοίκησης του Ύπουργείου Παιδείας, όπως ξάνα κατά τα προηγούμενα χρόνια.

Με το πρώτο από τα άνωτέρω σχ. Π.Δ/των καταργούνται τα ήμερήσια γυμνάσια α) Πλατάνου της Α' ΓΕΜΕ Αίτωλοακαρνανίας και β) Πετρίλου της ΓΕΜΕ Καρδίτσας, γιατί και τα δύο έχουν ελάχιστο αριθμό μαθητών. Το πρώτο απ' αυτά· αυτό το σχ. Έτος έχει μόνο 11 μαθητές και το δεύτερο μόνο 7. Το κακό είναι ότι και κατά τα προηγούμενα σχολικά Έτη αυτά τα σχολεία είχαν τον ίδιο περίπου αριθμό μαθητών κι έντουτοις λειτουργούσαν! Με την ευκαιρία υπενθυμίζω τη γνώμη-σύσταση του Τμήματος που διατυπώθηκε στη Διοίκηση κατ' επανάληψη ως τώρα για την κατάργηση των άτροφικών γυμνασίων και πιο πολύ των άτροφικών λυκείων της χώρας για να μή σπαταλώνται σε ανθρώπινο δυναμικό και σε δημόσιο χρήμα. Για τις σπουδές των λίγων μαθητών αυτών των σχολείων να υιοθετηθούν άλλες λύσεις (διαμονή τους σε οικότροφεία, επίδομα για την κίνηση και τη διαμονή τους σ' άλλο σχολείο κτλ.).

Με το δεύτερο σχ. Π.Δ/τος Ίδρύονται σαράντα (46) ήμερήσια Γυμνάσια, 84α σχεδόν στην Αθήνα-Πειραιά και μεγαλοπόλεις της Επαρχίας, όπου, πραγματικά, ο μαθητικός πληθυσμός είναι πολύ μεγάλος και είναι γι' αυτό άναγκαία η Ίδρυσή τους. Τέσσερα γυμνάσια που Ίδρύονται σε μεγαλοχώρια των ναμών Ροδόπης και Εάθνης είναι γυμνάσια για μουσουλμανόπαιδες και συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό μαθητών. Με το ίδιο σχέδιο Π.Δ/τος συνιστώνται και σαράντα τέσσερις (44) θέσεις γυμνασιαρχών-διευθυντών με μισθολ. κλιμ. 8. Είναι κατά δύο λιγότερες από τα Ίδρυόμενα γυμνάσια, γιατί καταργούνται δύο γυμνάσια με το α' Π.Δ/μα.

Με το τρίτο σχέδιο Π.Δ. Ίδρύονται είκοσιοκτώ ήμερήσια λύκεια γενικής εκπαίδευσης και συνιστώνται ισάριθμες θέσεις λυκειαρχών-διευθυν-
με μ.κ. 90.

Είσηγοῦμαι νά γίνουιν δεκτά καί τά τρία σχ. Η.Δ/των μέ τίς ἐξῆς παρατηρήσεις: α) Νά ἀπαλειφτεῖ ἀπό τόν τίτλο τοῦ α' ^ηΔ/τος "Κατάργη-ση ἡμερήσιων Γυμνασίων Γενικῆς 'Εκπαίδευσης" καί τοῦ β' Π.Δ/τος "Ἰδρυ-ση ἡμερήσιων Γυμνασίων Γενικῆς 'Εκπαίδευσης" ὁ ὅρος "Γενικῆς 'Εκπαίδευ-σης", γιατί δέν ὑπάρχουν γυμνάσια πού νά μήν εἶναι "Γενικῆς 'Εκπαίδευ-σης" καί ἀντί "ἡμερήσιων" νά γραφεῖ "ἡμερήσιων", β) Στίς συνιστώμενες θέσεις γυμνασιαρχῶν νά ἀφαιρεθεῖ μιὰ θέση ἀπό τοὺς φιλολόγους καί νά προστεθεῖ στοὺς μαθηματικούς, γ) Στίς συνιστώμενες θέσεις λυκειαρχῶν δέν ἔχουν τηρηθεῖ οἱ ἀναλογίες κατὰ εἰδικότητα. 'Επὶ 28 θέσεων οἱ 15 εἶναι θέσεις φιλολόγων. Οἱ θέσεις Ἀγγλικῶν-Γαλλικῶν πρέπει νά εἶναι οἱ ἴδιες ἢ περισσότερες μέ τίς θέσεις θεολόγων καί δέν εἶναι. Οἱ θέ-σεις μαθηματικῶν καί φυσικῶν πρέπει νά εἶναι διπλάσιες ἀπό τίς θέσεις τῶν θεολόγων καί δέν εἶναι. Γι' αὐτό θά πρέπει ἡ Διοίκηση νά ἀνακα-τανεῖμει τίς θέσεις γιά νά τηρηθοῦν οἱ ἀναλογίες κατὰ εἰδικότητα.

'Ακολούθησε συζήτηση καί τέλος τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τά ἔγγραφα Δ4/236/23-4-82 καί Δ4/235/23-4-82 τῆς Διεθ. Διοικητ. Ὑποθ. Γ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ' αὐτά σχόδια Π.Δ/των α

α) Γιά τήν κατάργηση ἀπό τό σχ. ἔτος 1982-3 τῶν ἡμερήσιων Γυμνα-σίων Πλατάνου τῆς Α' ΓΕΜΕ Αἰτωλοακαρνανίας καί Πετρίου τῆς ΓΕΜΕ Καρδί-τσας,

β) Γιά τήν ἰδρυση ἡμερήσιων Γυμνασίων καί σύσταση θέσεων Γυμνα-σιαρχῶν-Διευθυντῶν,

γ) Γιά τήν ἰδρυση ἡμερήσιων Λυκείων Γενικῆς 'Εκπαίδευσης καί σύ-σταση θέσεων Λυκειαρχῶν-Διευθυντῶν,

2) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/75 καί τά ἄρθρα 27, 30, 32-34 καί 37 τοῦ Ν.309/1976,

3) Τίς σχετικές εἰσηγήσεις τοῦ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ,

4) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκά, καί

5) Τή συζήτηση πού ἀκολούθησε,

./.

Α Π Ο Φ Α Σ Ξ Ε Τ Α Ι

Όμοφωνα κάνει δεκτά όπως έχουν τὰ Προεδρικά Διατάγματα α) Κατάρ-
τιση ημερήσιων Γυμνασίων, β) "Ίδρυση ημερήσιων Γυμνασίων καί σύσταση
θέσεων Γυμνασιαρχών-Διευθυντών καί γ) "Ίδρυση ημερήσιων Λυκείων Γενι-
κής Εκπαίδευσης καί σύσταση θέσεων Λυκειαρχών-Διευθυντών για τους λό-
γους που αναφέρονται στην εισήγηση με την παράκληση να λάβει υπόψη της
ή Διοίκηση τις παρατηρήσεις της εισήγησης για τον τίτλο του α' καί β'
Π.Δ/τος καί ιδιαίτερα για τις αναλογίες κατά ειδικότητα στις συνιστώ-
μενες θέσεις γυμνασιαρχών καί λυκειαρχών.

ΘΕΜΑ 5ο - Αίτηση Κ. Διακίκη για χορήγηση αντιγράφου πρακτικού του
Τμήματος Μ.Ε.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για το 5ο θέμα της η-
μερήσιας διατάξεως εισηγήται στο Τμήμα να χορηγηθεί στον κ. Κ. Δια-
κίκη το απόσπασμα της πράξεως αρ. 4/1982.

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα: αποδέχεται την εισήγηση του κ.
Ν. Βαρουχάκη ως έχει.

Η συζήτηση για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας
διατάξεως.

Η Γραμματέας

Ζαραφώνιου
Δήμ. Ζαραφώνιου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 30/1982
=====

Σήμερα, 25 Μαΐου 1982, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.30 πρωινή, τό Τμήμα ΜΕ τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ (αἴθουσα δλο-μέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής), μέ Πρόεδρο τόν κ. Φάνη Κακριδή, ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, οἱ κ.κ.Φ. Βῶρος. Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Κ. Σουσιόπουλος, 'Ι. Σκορδύλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές. Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Α. 'Αδαμόπουλος καί Δ. Τομπαῖδης, Σύμβουλοι Β', γιατί ἦσαν ἀπασχολημένοι σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ὑποχρέωση. Γραμματέας τοῦ Τμήματος ἦταν ἡ Δῆμ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Ὑπόμνημα τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου γιά ἀναδιάρθρωση τῶν προγραμμάτων ἐπιμόρφωσης τῶν καθηγητῶν ἀγγλικῆς. Εἰσηγή-της κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου VERLAG FÜR DEUTSCH γιά ἔγκριση σχετικῶς μέ τή διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς σειρᾶς βιβλίων. Εἰσηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ὁ κ. Πρόεδρος πρὶν ἀπὸ τήν ἡμερήσια διάταξη εἶπε:

./.

Ο Πρόεδρος μου ανάθεσε να συντάξω με την πολύτιμη βοήθεια του κ. Θεοδωρακόπουλου την έκθεση που χρειάζεται για το 5ετές πρόγραμμα. Ένα ερωτηματολόγιο βρίσκεται κιόλας στα χέρια της κυρίας Ζαραφωνίτου, που θα μας δώσει τα στατιστικά στοιχεία του 1981. Όμως το Υπουργείο θέλει ακόμα να το πληροφορήσουμε για τα ακόλουθα:

α). Προβλήματα που αντιμετωπίζουμε και που εμποδίζουν τη δουλειά μας.

β). Τι θα έπρεπε να γίνει, για να λειτουργήσει το ΚΕΜΕ καλύτερα και πιο αποδοτικά.

γ). Ποιό θα είναι το συγκεκριμένο έργο του ΚΕΜΕ για τα επόμενα πέντε χρόνια.

Παρακαλώ τους κ.κ. Συμβούλους, Εισηγητές κλπ. να υποβάλουν υπηρεσιακά σημειώματα με τις σκέψεις τους ως την Παρασκευή. Τα σημειώματα δεν θα συνοδέψουν την έκθεση, αλλά θα αποτελέσουν το υλικό για τη σύνταξη της.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Υπόμνημα του Βρετανικού Συμβουλίου' για άναδιάρθρωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των καθηγητών αγγλικής.

'Ο κ. Φ. Βώρος, Διοδδιος εισηγητής για τό πρϊτό θέμα τής ήμερήσιας διατάρξως εϊπε:

Σχετικό Έγγραφο: έπιστολή του BRITISH COUNCIL, REF. ATH/500/3L/29-3-82 καί συνημμένο αντίγραφο του σχεδίου ύπομνήματος.

1.- Τό Βρετανικό Συμβούλιο έχει συντάξει ένα σχέδιο άναδιοργάνωσης των τρόπων επιμόρφωσης των καθηγητών αγγλικής γλώσσας με τήν πρόθεση νά τό ύποβάλει στο 'Υπουργείο Παιδείας. Προκαταβολικά όμως θεώρησε ό συντάκτης του σχεδίου σκόπιμο νά ζητήσει τή γνώμη μας.

2.- Τό σχέδιο προβλέπει δημιουργία ενός περιφερειακού θεσμού με γεωγραφική βάση τήν περιοχή εύθύνης του ειδικού επιθεωρητή αγγλικής γλώσσας.

'Επιθυμώ νά πληροφορήσω (για τους περισσότερους νά θυμίσω) ότι άνάλογες προτάσεις έχουν γίνει από τό Τμήμα μας στο παρελθόν (πρ. 63, 65, 69/1980). Όμως ή επιχειρηματολογία καί οι λεπτομέρειες του σχεδίου πού προτείνεται τώρα από τό BRITISH COUNCIL διατηρούν τήν αξία τους.

3.- Νομίζω λοιπόν σκόπιμο νά εισηγηθώ στο Τμήμα:

α) Νά εύχαριστήσουμε τους Διοδδιους του Βρετανικού Συμβουλίου για τήν πρωτοβουλία τους.

β) Νά τους ένθαρρύνουμε νά τό ύποβάλουν, όπως σχεδιάζουν.

γ) Νά τους πληροφορήσουμε με τήν εύκαιρία, ότι έλπίζουμε ότι σύντομα θα είμαστε σε θέση νά αξιοποιήσουμε τήν πρόθυμη προσφορά τους πίο συστηματικά.

Τό Τμήμα άφοϋ συζήτησε

άποφαίνεται όμοφωνα δέχεται τήν εισηγήση του κ. Φ. Βώρου ως έχει.

ΘΕΜΑ 2ο - Αίτηση του εκδοτικού οίκου VERLAG FÜR DEUTSCH για έγκριση σχετικής με τη διδασκαλία της Γερμανικής σειράς βιβλίων.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, αρμόδιος για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

Η αίτηση του εκδ. οίκου VERLAG FÜR DEUTSCH για έγκριση σχετικής με τη διδασκαλία της Γερμανικής σειράς βιβλίων (15-2-82) διαβιβάστηκε από το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Έφ. Προγραμ. Μ.Ε. στις 4-3-82 στο ΚΕΜΕ, πρίν δηλ. αρχίσει η διαδικασία ανακοίνωσης στους ενδιαφερομένους καί κρίσης των βιβλίων για τη διδασκαλία της γερμανικής από επιστροφή ειδίκων. Έφδσον το Τμήμα, έπειτα από είσηγησή μου, πρότεινε πρόσφατα συγκρότηση επιτροπής που θά κρίνει έπειτα από σχετική ανακοίνωση τά βιβλία που θά υποβληθοῦν, είσηγοῦμαι ή παραπάνω αίτηση νά σταλεῖ με τό συνημμένο δεῦγμα στην αρμόδια Δ/ση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ ή οποία, κατά τη γνώμη μου, θά πρέπει νά προωθήσει τήν αίτηση αυτή στην επιτροπή για νά κριθεῖ μαζί με όσες άλλες σχετικές θά υποβληθοῦν.

Τό Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα:

άποδέχεται τήν πρόταση του είσηγητή του θέματος κ. Παπαδόπουλου στο σύνολό της.

Στό σημεῖο αυτό ολοκληρώθηκε ή συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Η Γραμματέας

Zarafonitou
Δήμ. Ζαραφονίτου

ΠΡΑΞΗ 31/1982

Σήμερα 1η 'Ιουνίου 1982, ημέρα Τρίτη κατ' ώρα 9η πρωινή, τὸ Τμήμα Μέσης 'Εκπαί-
δεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, 'Αγία Πα-
ρασκευή 'Αττικής) μετ' πρόεδρο τὸν κ. Φ. Κακριδίη, ἀντιπρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ελαβαν μέρος στὴ συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῆρος, Δ. Σακκάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν.
Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ.
Τομποῦδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδῖλης, Εἰδικοὶ Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας,
Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητὲς κατ' ἡ Γραμματεῖας τοῦ Τμήματος Δήμ.
Ζαραφώνιτου, φιλόλογος καθηγήτρια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

ΘΕΜΑ 2ο - Πρόγραμμα Γυμνασίου 1982/3. Εἰσηγητὴς κ. ~~Φ. Κακριδίης~~ ^{Φ. Κακριδίης}. Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Οδηγίες διδασκαλίας μαθημάτων Γυμνασίου 1982-83. Εἰσηγητὴς 'Ηλ. Σπυρόπουλος.
Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 4ο - Παράταση προθεσμιῶν συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων Ἱστορίας κατ' 'Αγωγῆς τοῦ
Πολίτη. Εἰσηγητὴς κ. Φ. Κακριδίης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μ.Ε.

ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση γιὰ τὸ διορισμὸ στὴ Μ.Ε. τῶν καθηγητῶν Τεχνικῶν, Νικολαοπούλου
Μαρίας κατ' Καλιδὼμη 'Εμμ. Εἰσηγητὴς κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλος Β'.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τὸ Τμήμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση
τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Προτάχθηκε στὴ συζήτηση τὸ 4ο θέμα μετ' εἰσηγητὴ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Φ.
Κακριδίη, ὁ ὁποῖος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τοῦ Τμήματος γιὰ τὸ αἴτημα τῶν συγγραφέων ὀρισμένων
βιβλίων ποὺ ζητοῦν παράταση τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν χειρογράφων τους. Συγκεκριμένα

- α) 'Ιστορία Γ' Λυκείου, β' τεύχος - 3 μήνες (ώς 31-8).
β) Εισαγωγή στις 'Ιστορικές Σπουδές - 25 μέρες (ώς 25-6).
γ) 'Αγωγή του Πολίτη, Γ' Γυμνασίου - 15 μέρες (ώς 15-6).

Τό αΐτημα διαβιβάστηκε στον 'Υπουργό κ. Μώραλη με τη σημείωση ότι τό Τμήμα θά του γνωστοποιήσει τό συντομότερο τις απόψεις του. 'Υστερα από συζήτηση ό Πρόεδρος συνοψίζει τις απόψεις του Τμήματος ως εξής:

Τό Τμήμα επισημαίνει:

- 1.- "Ότι οί αναθέσεις αυτές έγιναν από την αρχή με πολύ σύντομες προθεσμίες.
2.- "Ότι οί προθεσμίες αυτές περιορίστηκαν ακόμα περισσότερο από όρισμένες γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Διαπιστώνει:

- α) "Ότι όσο παρατείνονται οί προθεσμίες υποβολής των χειρογράφων, τόσο στενεύουν τά χρονικά περιθώρια γιά ούσιαστική κρίση καί ένδεχόμενη επεξεργασία των κειμένων από τις κριτικές επιτροπές καί τό Τμήμα.

β) "Ότι οί προτεινόμενες παρατάσεις ένδέχεται νά οδηγήσουν τις υπηρεσίες του ΟΕΔΒ στην αδυναμία νά τυπώσει καί νά κυκλοφορήσει τά βιβλία έγκαιρα γιά τό νέα σχολική χρονιά, πράγμα ιδιαίτερα δυσάρεστο γιά τά βιβλία Ιστορίας, που ή ύλη τους εξετάζεται στις Πανελλήνιες.

γ) "Ότι σε περίπτωση που τελικά δέν ολοκληρωθούν οί διαδικασίες υποβολής καί κρίσης μέσα σε λογικά χρονικά όρια, θά χρειαστεί νά ανατυπωθούν τά παλιά βιβλία - λύση άνάγκης.

Παρακαλεί τον κ. 'Υπουργό νά επιλέξει ανάμεσα στις εξής δυνατότητες:

- 1.- Νά αποφασιστεί από τώρα ή χρησιμοποίηση των παλιών βιβλίων, ώστε νά δοθεΐ ούσιαστική παράταση στους συγγραφείς (π.χ. ως τό τέλος του καλοκαιριού). Στην περίπτωση αυτή τό ΚΕΜΕ αναλαμβάνει την υποχρέωση νά υποβάλει τά βιβλία στον ΟΕΔΒ ως τά τέλη Φεβρουαρίου 1983 τό άργότερο.

2.- Νά δοθούν με φειδώ οί παρατάσεις που ζητούν οί συγγραφείς καί νά γίνει κάθε προσπάθεια τόσο από τις 'Επιτροπές Κρίσεως καί τό ΚΕΜΕ, όσο καί από τον ΟΕΔΒ, νά προλάβουμε ως τον Σεπτέμβριο.

'Απένταντι ὅτις δύο αὐτές δυνατότητες οἱ κ.κ. Σύμβουλοι τοποθετοῦνται ὡς ἑξῆς:

Οἱ κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσάς, Δ. Τομπάρδης, Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδίλης, Φ. Κακριδής τάχθηκαν μὲ τὴν Α' δυνατότητα (χρησιμοποίηση τῶν παλίων βιβλίων).

Εἰδικότερα ὁ κ. Συριόπουλος εἶπε: 'Εκ τῆς μελέτης τμήματος 198 σελίδων τοῦ ὑπὸ συγγραφῆν νέου βιβλίου 'Ιστορίας φιά τὴν τρίτην τάξιν Λυκείου ἐσχημάτισα τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶναι καλλίτερον τοῦ χρησιμοποιουμένου βιβλίου καὶ ἂν τελικῶς τοῦτο ἐγκριθεῖ ὑπὸ τὴν ἁρμοδίαν ἐπιτροπὴν καὶ τὸ Τμήμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ. Βά πρέπει νὰ γίνουν σοβαραὶ καὶ ἐκτενεῖς διαρθρώσεις καὶ προσθήκαι. 'Επειδὴ δὲ τὸ βιβλίο προτείνεται εἰς ὁλοκληρωμένην μορφήν νὰ ὑποβληθεῖ τὸν Αὐγούστου 1982 πρὸς κρίσιν τοῦ φαίνεται ἀδύνατον νὰ τυπωθῇ καὶ κυκλοφορήσῃ ἐγκαίρως, ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὸ προσεχές διδακτικὸν ἔτος. 'Ενεκα τῶν λόγων τούτων προτείνω νὰ δοθῇ χρόνος ἀνέτου συγγραφῆς τοῦ βιβλίου ἐνὸς ἔτους στοὺς συγγραφεῖς του διὰ δὲ τὸ προσεχές ἔτος νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ὑπάρχον βιβλίον 'Ιστορίας Χ. Παπαθεοδωρίδου καὶ 'Α. Λαζάρου ἀνατυποῦμενον.

'Ο κ. 'Ι. Σκορδίλης εἶπε: 'Η πεῖρα τοῦ παραλθόντος ἔχει ἀποδείξει πὼς ἡ μεγάλη στενότητα στὰ σχολικὰ ὄρια γιὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν σχολικῶν βιβλίων εἶναι σὲ βάρος τῆς ποιότητάς τους γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ψηφίζω τὴν πρώτην πρότασιν τοῦ ἐξασφαλίζει ὁμαλὴ λειτουργία στὰ σχολεῖα καὶ ἀπόκτησιν καλῶν βιβλίων στὸ μέλλον.

'Ο κ. Δ. Τομπάρδης εἶπε: Ἀγλῶν ὅτι βά ἤθελα νὰ ψηφίσω τὴ δευτέρην πρότασιν-δυνατότητα. Κι' αὐτὸ γιὰτὶ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ἐκουσχηρονιστοῦν τὰ διδακτικὰ βιβλία στὸν τομέα αὐτό. 'Επειδὴ ὅμως ὑπὸ τίς παρατάσεις τοῦ ζητοῦνται δὲ βλέπω τὴ δυνατότητα νὰ ἔχουμε βιβλία γιὰ τὸ ἐρχόμενο διδακτικὸ ἔτος, ψηφίζω τὴν πρώτην πρότασιν.

Μὲ τὴ Β' δυνατότητα τάχθηκαν οἱ κ.κ. Φ. Βῆρος, Ν. Παπαδόπουλος καὶ Στ. Παπασημάκης.

Εἰδικότερα ὁ κ. Φ. Βῆρος εἶπε:

1.- Παράτασις προθεσμιῶν ἔχει δοθεῖ πολλές φορές γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ γιὰ μεῖζονα διαστήματα (π.χ. Λυρικὴ ποίηση γιὰ τὴν τρίτην γυμνασίαν).

2.- Στὸ παρελθὸν ἔχει συμβεῖ νὰ συνεδριάζουμε μῆσα 'Ιουλίου ('Ιστορία ἐπιλογῆς γ' λυκείου, 'Ιοῦλιος 1979) μὲ πλῆθος παρατυπίες: χωρὶς δημοσιευμένο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα, χωρὶς προδιαγραφές συγγραφῆς, χωρὶς 'Επιτροπὴν Κρίσεως. Ὅμως πρυτάνευσε, νο-

μίζω, ή συναίσθηση τής ανάγκης καί έγκρίναμε βιβλίο καί βγήκε καί υπηρέτησε τήν εκπαίδευση. Καί προσθέτω: τό βιβλίο έκείνο βρήκε έπιδόκιμασία.

Περίπτωση ανάπτυξης τοῦ βιβλίου 'Αγνής Ρουσσόπουλου, Τί πρέπει νά γνωρίζει ό Πολίτης.

Φρονώ ότι:

- α) Δέν μπορώ νά προτάξω τόσο νωρίς μία λύση πού μεθοδεύτηκε τήν περίοδο 1967-74.
- β) Δέν μπορώ άβασάνιστα νά ταυτίζω τό πρόγραμμα καί τό βιβλίο γ' γυμνασίου-γ' λυκείου* ή άπόσταση είναι άβυσσάλεα παιδαγωγικά.
- γ) Υπάρχει δυνατότητα νά βγει νέο βιβλίο άφού σε άλλη περίσταση ('Ιούλιος 1979 'Ιστορία 'Επιλογής γ' Λυκείου) κρινόταν βιβλίο όγκωδέστερο καί τυπώθηκε έγκαίρα.
- δ) Δέν μπορώ άβασάνιστα νά υποδείξω σήμερα 1-6-82 ό,τι δέν υποδείξα τό 1979 στις 25 'Ιουλίου.

'Ο κ. Λ. 'Αδαμόπουλος είπε: Νά εξαντληθοῦν όλα τά χρονικά περιθώρια πού υπάρχουν προκειμένου νά εκδοθοῦν καινούρια βιβλία 'Ιστορίας. Γι' αυτό ψηφίζω τή δεύτερη λύση.

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος τοποθετείται ός εξής: Νομίζω ότι ή διαδικασία πού ακολου-
θήθηκε δέν είναι ή όρθή. Δέν βλέπω τό λόγο ή τήν άρμοδιότητα τοῦ κ. Φ. Βάρου νά ~~άνα~~
άπευθύνεται άπευθείας στόν κ. Υφυπουργό καί μέ αυτό τόν τρόπο νά παραμερίζει τίς νό-
μιμες διαδικασίες. Πιστεύω ότι ή νόμιμη διαδικασία παράτασης προθεσμιών συγγραφής
διδασκικών βιβλίων καί υπάρχει καί κρυστάλλινης διαύγειας είναι καί άρκετές φορές
μάς εξυπηρέτησε: Δηλαδή οι συγγραφείς τοῦ κάθε βιβλίου υποβάλλουν αίτηση παρατάσεως
προθεσμίας (στήν όποια εκθέτουν τούς λόγους τους) στήν άρμοδία Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ,
ή όποια διαβιβάζει τήν αίτηση στό Τμήμα καί -κατά κανόνα - τό Τμήμα συνηγορεί γιά τήν
ίκανοποίηση τοῦ αίτήματος. Στή συνέχεια, βέ βάζει τήν είσήγηση τοῦ Τμήματος, ό κ. 'Υ-
φυπουργός εκδίδει άπόφαση γιά τήν παράταση προθεσμίας καί έτσι - καί μόνο έτσι - νο-
μιμοποιείται ή παράταση προθεσμίας (γιατί, ός γνωστό, καθυστέρηση έγκαίρης υποβολής
συντάσσ^α λόγω άπορρίψεως τοῦ βιβλίου). Δέν μπορώ λοιπόν νά μήν εκφράσω τήν άποψη
μου γιατί ό κ. Φ. Βάρος δέν συνέστησε στους συγγραφείς νά ακολουθήσουν αυτή τή δια-
δικασία, ~~αλλά επέτρεψε νά παραβιάσουν τούς κανόνες καί νά υποβάλουν νά εκδοθούν~~
άλλα προτίμησε μία μεθόδευση πού είναι βέβαιο ότι μπορεί νά άμφισβητηθεί από κάθε
ένδιαφερόμενο. 'Η μεθόδευση αυτή δέν εξασφαλίζει τήν έγκυρότητα τής νομοτικής υπο-

βολής του βιβλίου, άρα και την έγκυρότητα των διαδικασιών που θα ακολουθήσουν για την έγκριση του και έκδοσή του. Και ές μη ξεχνάμε ότι τα βιβλία αυτά συγγράφονται με τη μέθοδο της ανάθεσης που μάς υποχρεώνει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στους χειρισμούς μας.

Είμαι υποχρεωμένος να υπενθυμίσω τα εξής:

α) Κατά τη συζήτηση για την ανάθεση της συγγραφής των τριών βιβλίων, είχα υποστηρίξει ότι οι προθεσμίες που είχε εισηγηθεί ο κ. Βώρος (και τελικά πέρασαν στην απόφαση) μου φαίνονταν άσφυκτικές και είχα ζητήσει την παράτασή τους κατά δύο μήνες, όπως φαίνεται στο σχετικό πρακτικό.

β) "Εγκαιρά είχα υποδείξει στο Τμήμα τρόπο "ελαφρόνσεως" του ύλου προβλήματος με εισήγηση να χρησιμοποιηθεί και στη Γ' Γυμνασίου το βιβλίο της Ρουσσουόλου "Τι πρέπει να γνωρίζει ο πολίτης", έφθσον πρόσφατα το έχουμε αναθεωρήσει και βελτιώσει. Όσο για το θέμα της σχέσης του βιβλίου με το αναλυτικό πρόγραμμα, μήπως ως σήμερα το χρησιμοποιούμενο βιβλίο δεν παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από το πρόγραμμα;

ΘΕΜΑ 26

Ο κ. Κακριδής είπε: Έπισκέφτηκα τον Υφυπουργό κ. Μώραλη την περασμένη Παρασκευή. Είχα έντολη από το Τμήμα να συζητήσω μαζί του το θέμα του μαθήματος της Τεχνολογίας, που εγγράφεται από χρόνια στο πρόγραμμα του γυμνασίου χωρίς να υπάρχουν έστω και οι στοιχειώδεις δυνατότητες για τη διδασκαλία του. Ο κ. Υφυπουργός συμφώνησε το μάθημα αυτό να απαλειφθεί άσπου να υπάρξουν οι πραγματικές προϋποθέσεις για τη διδασκαλία του. Έπισης ενημέρωσα τον κ. Υφυπουργό για όρισμένα παράπονα που έχουμε ως ΚΕΜΕ, όταν π.χ. δημιουργούνται άνεξάρτητες επιτροπές για θέματα της άρμοδιότητάς μας. Δεν έχουν σημασία οι λεπτομέρειες, όμως η έντυπώσή μου από τη συζήτηση είναι ότι πολύ γρήγορα το Υπουργείο θα άποκαταστήσει στενούς δεσμούς με το ΚΕΜΕ, εγκαίνιόζοντας μία νέα περίοδο εμπιστοσύνης και συνεργασίας.

Το Τμήμα άποφασίζει σε μία πρώτη φάση να διαγραφεί το μάθημα της Τεχνολογίας από το Π.Π. και άκόμα οι ώρες που θα άφιερωνόυν στον ΣΕΠ να έναλωματούν στις ώρες της Οικιακής Οικονομίας.

./.

Ο κ. Παπαδόπουλος προτείνει μία ώρα Ιστορίας της Α' Γυμνασίου να δοθεί στα μαθηματικά.

Ο κ. Σπυρόπουλος προτείνει να απαλειφθεί ο ΣΕΠ από το Ω.Π. της Α' Γυμνασίου.

Ο κ. Κατσιμάνης προτείνει να ενισχυθεί το μάθημα των Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων, που ξέδικα καταργήθηκε.

Ο κ. Βαρουχάκης προτείνει το ακόλουθο Ω.Π. για το μάθημα των Οικοκυρικών Α' 2, Β' 1, Γ' 1.

Ο κ. Σκορδύλης προτείνει την ένταξη του Ω.Π. του μαθήματος της Φ.Α. (τρείς ώρες την εβδομάδα για όλες τις τάξεις).

Ο κ. Σακκάς συμφωνεί με τον κ. Κατσιμάνη σχετικά με τις Πολιτιστικές δραστηριότητες.

Ο κ. Γρατσάς προτείνει η ώρα ΣΕΠ της Α' Γυμνασίου να δοθεί στη Σ.Α.

Το Τμήμα ανάθετει στους κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλο και Λ. 'Αδαμόπουλο να επεξεργαστούν τις παραπάνω προτάσεις και να εισηγηθούν σχετικά σε επόμενη συνεδρία.

ΘΕΜΑ 1ο - 'Ανακοινώσεις

Η Γραμματέας του Τμήματος ενημέρωσε τα μέλη του Τμήματος για το περιεχόμενο των παρακάτω εγγράφων:

- 1) 2429/31-5-82, χορήγηση αντιγράφου πρακτικού,
- 2) 2291/21-5-82 τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ Θεσ/νίκης,
- 3) 2295/21-5-82 λειτουργία σεμιναρίων,

- 4) 2292/21-5-82 επαναχρησιμοποίηση διδ. βιβλίων στη Γερμανία,
- 5) 2320/25-5-82 τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ Θεσ.Νίκης.
- 6) 2321/25-5-82 ανάθεση διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ 'Ιωαννίνων.
- 7) 2322/25-5-82 τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΜΕ 'Αθηνών.
- 8) 2315/25-5-82 έκτύπωση διδ. βιβλίων "ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ".
- 9) 'Επαναχρησιμοποίηση των διδ. βιβλίων στη Γερμανία.
- 10) 2371/27-5-82 όρισμός εκπροσώπου της ΟΛΜΕ.
- 11) 2389/27-5-82 διακοπή φοιτήσεως του Σιδηρόπουλου Δ. από τη ΣΕΛΜΕ Θεσ/νίκης.

ΘΕΜΑ 3ο - 'Οδηγίες διδασκαλίας μαθημάτων Γυμνασίου 1982-83.

Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως ζήτησε από τα μέλη του Τμήματος να του παραδώσουν το κείμενο των οδηγιών και την Πέμπτη ή Παρασκευή δηλ. 10 ή 11-6-82 θα είναι έτοιμος να εισηγηθεί, έφθασαν βέβαια το Τμήμα έχει καταλήξει σε γνωμοδότηση για το πρόλογο πρόγραμμα 1982/83.

ΘΕΜΑ 5ο - Γνωμοδότηση γιά τὸ διορισμὸ στή Μ.Ε. τῶν καθηγητῶν Τεχνικῶν Νικολακοπούλου Μαρίας καί Καλαδάρη Έμμ.

Ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Σύμβουλος Β', ἀρμόδιος γιά τὸ 5ο θέμα τῆς ἡμερησίας δια-
τάξεως εἶπε:

α) Ἡ Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Γενικῆς Ἑκπ/σεως μὲ τὸ ἔγγραφὸ τῆς Δ2/4032/3-5-82
μᾶς διαβιβάζει τὰ δικαιολογητικὰ τοῦ Ε. Καλαδάρη τοῦ Ἠλῆα μὲ τὴν παράκληση νὰ γνω-
ματεύσουμε ἂν αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ διδάξει τὸ μάθημα τῶν Καλλιτεχνικῶν στὰ σχολεῖα
Μ.Ε.

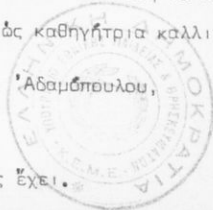
Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀρ. 7188/81 βεβαίωση ΔΙΚΑΤΣΑ τὸ δίπλωμα Σκηνογραφίας τοῦ
Ε. Καλαδάρη τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας εἶναι ἰσοδύναμο μὲ τὰ ἀπενεμέ-
μενα διπλώματα ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ Ἀνώτατα ἑκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα. Ἐξάλλου ὅπως προκύπτει
ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σπουδῶν τοῦ ὁ Ε.Κ. εἶναι κάτοχος τῆς ὕλης ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἀ-
ναλυτικὸ πρόγραμμα τῶν καλλιτεχνικῶν Γυμνασίου καί Λυκείου. Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω
μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι ὁ Ε.Κ. εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ ἑλληνικοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου ἢ Λυ-
κείου, ὅπως ὁ Ν. 309 (ἄρθρο 35 παρ. 4) ὁρίζει, εἰσηγοῦμαι ὅτι αὐτὸς εἶναι σὲ θέση
νὰ ἀσκήσει τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ σὲ σχολεῖα Μ.Ε. ὡς καθηγητῆς
καλλιτεχνικῶν.

β) Ἡ Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Γεν. Ἑκπ/σεως μὲ τὸ ἔγγραφὸ τῆς Δ2/3127/4-5-1982
μᾶς διαβιβάζει τὰ δικαιολογητικὰ τῆς Νικολακοπούλου Μαρίας τοῦ Ἀθανασίου μὲ τὴν πα-
ράκληση νὰ γνωματεύσουμε ἂν αὐτὴ εἶναι ἱκανὴ νὰ διδάξει τὸ μάθημα τῶν Καλλιτεχνικῶν
στὰ σχολεῖα Μ.Ε. Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀρ. 9154/81 βεβαίωση ΔΙΚΑΤΣΑ τὸ πτυχιο Δια-
κοσμητικῆς τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν Νεαπόλεως εἶναι ἰσοδύναμο μὲ τὰ ἀπενεμέμενα ἀπὸ
τὰ ἑλληνικὰ ἀνώτατα ἑκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα. Ἐξάλλου, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ πρόγραμμα
σπουδῶν τῆς ἡ Μ.Ν. εἶναι κάτοχος τῆς ὕλης ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα
τῶν καλλιτεχνικῶν τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου. Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω μὲ τὴν προϋπόθε-
ση ὅτι ἡ Μ. Νικολακοπούλου εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ ἑλληνικοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου ἢ Λυκείου,
ὅπως ὁ Ν. 309 (ἄρθ. 35 παρ. 4) ὁρίζει, εἰσηγοῦμαι ὅτι αὐτὴ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀσκήσει
τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ σὲ σχολεῖα Μ.Ε. ὡς καθηγήτρια καλλιτεχνικῶν

τὸ Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου,

ἀποφάσισται

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου, ὡς ἔχει.

Στο σημεῖο αὐτὸ ολοκληρώθηκε ἡ συζήτηση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ Πρόεδρος

Φ. Κακριδής

Ἡ Γραμματέας

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Ζωγράφου".

Δ. Ζωγράφου

Πράξη 32/1982

Σήμερα 8 Ιουνίου 1982, ημέρα Τρίτη και ώρα 8.30 πρωινή, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισέων του (Μεσογείων 396, Αγ. Πα-
ρασκευή, Αττικής), με Πρόεδρο τόν κ. Φ. Κακριδή.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ. κ. Φ. Βώρος, Δ. Σακιάς, 'Ηλ. Σπυρό-
πουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γραψέας, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Πα-
πασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β, Κ. Συριόπουλος, Ι. Σκορδίνης, Εί-
σηγη-
τικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσιας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Είσηγη-
τές, και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα ημερησίας διατάξεως.

1. Ανακοινώσεις.
2. Διαδικασία κρίσης Ιστορίας Γ' Λυκείου, α' τεύχος. Εισηγητής Φ. Βώρος.
3. Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, 'Αγωγή του Πολίτη, Γ' Γυμνασίου. Είσηγη-
τής Φ. Βώρος.
4. Διαδικασία κρίσης Νέων 'Ελληνικών Β' Λυκείου. Εισηγητής 'Ηλ. Σπυρόπουλος.
5. Συμπληρωματική διαδικασία για το βιβλίο Ιστορίας Γ' Λυκείου της Γ. Κου-
λινούρη. Εισηγητής Φ. Κακριδής.
6. Πρόγραμμα Γυμνασίου. Εισηγητές 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β.
7. Χορήγηση αντιγράφων πρακτικών. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή της συνεδρίας αφού διαπιστώθηκε απαρτία, το Τμήμα άρχισε
την εξέταση των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως.

- 2 -

Θέμα 1ο. - ^{Ανακοινώσεις.} ~~Ο Πρόεδρος κ. Φ. Παπαδόπουλος ανακοινώνει στο Γ. Ήμα να έλθω:~~
Δέν ξερω το γραμμα της απόφασης του Υπουργού για τό αίτημα

άναβολής των προθεσμιών συγγραφής καί κρίσης όρισμένων βιβλίων, αί-
τημα πού συζητήσαμε στην προηγούμενη συνεδρία. Όμως τό πνεύμα της
απόφασης μου είναι γνωστό: τά βιβλία αυτά πρέπει νά είναι έτοιμα τόν
'Οκτώβρη πού θ' άρχίσουν τά σχολεία.

Αυτό σημαίνει ένταση των προσπαθειών μας καί επιτόχυνση των
διαδικασιών, καί γιαυτό σάς έστειλα κιόλας τήν Παρασκευή ένα μικρό
ύπηρεσιακό σημείωμα. Θά παρατηρήσατε ότι ή σημερινή ήμερησία διάταξη
είναι πολύ φορτωμένη μπηξιαν καί πράγματα πού είναι άμφίβολο άν έχουν
ουσιαστικά καί γραφειοκρατικά ώριμάσει-μπηξιαν ένσυνείδητα καί θά
συνεχίσουν νά μπαίνουν όσα άναβληθούν, για νά βρεθούμε έτοιμοι νά τά
περνούμε ένα ένα μόλις μās δίνεται ή δυνατότητα.

"Όμως, τά βιβλία καί τά προγράμματα του 1982/83 δέν τελειώνει
τό έργο μας. Δέν προλάβαμε ούτε νά αποφασίσουμε καλά τή συγκρότηση
του μητρώου διδ. βιβλίων καί σάς μεταφέρω ύπουργική έντολή καί παρά-
κληση νά βόλουμε μπρός προκηρύξεις καί ανάθεσεις βιβλίων για τό 1983/
84-μόλις καί προλαβαίνουμε, άν είναι νά μήν βρεθούμε πάλι στη φετινή
δυσάρεστη θέση. Βέβαια τό πρόγραμμα, του Λυκείου κυρίως, δέν έχουμε
άριετα στοιχεία για νά τό ολοκληρώσουμε. Όμως τό βασικό μās είναι γνω-
στό, όπως τό διατύπωσε ό κ. Ίπουργός: ό έξαετής κύκλος της γενικής
μόρφωσης, πού άρχίζει στο Γυμνάσιο καί ολοκληρώνεται στο Λύκειο, γίνε-
ται πενταετής στη Γ' Λυκείου μένουν τά μαθήματα δέσμης. Όπωςδήποτε
ύπάρχουν πράγματα πού μπορούμε μέ αυτή τή βάση νά τά προβέψουμε, καί
παρακαλώ νά θεωρήσετε από αυτή τή στιγμή άπαρτίζονται έπιτροπές εί-
δικοτήτων πού μελετούν τή νία σύνθεση καί κατανομή της ύλης.

Θέμα 2ο. - Διαδικασία κρίσης ιστορίας Γ' Λυκείου, α' τεύχος.

Ο κ. Φ. Βώρος, άρμόδιος για τό 2ο θέμα της ήμερησίας διατάξεως
είπε, ότι ή Έπιτροπή κρίσεως ύποσχέθηκε νά διαθέσει τό 3ήμερο 5, 6, 7
Ίουνίου. Σήμερα θά επικοινωνούσε μέ τά μέλη της Ε. Κρίσεως.

Θέμα 3ο. - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου 'Αγωγή του Πολίτη, Γ' Γυμνασίου.

Ο κ. Φ. Βώρος άρμόδιος για τό 3ο θέμα της ήμερησίας διατάξεως
είπε πώς στις 3 ή 4 Ίουνίου διανεμήθηκε στα μέλη του ΚΕΜΕ κ αι στην
Έπιτροπή Κρίσεως συγχρόνως ένα πρώτο μέρος. Η κρίση των δύο κριτών
είναι έτοιμη. Έγκριμε ή κρίση του κ. Παναγιώτου πού έλλειπε. Τό υπό-
λοιπο ολοκληρώνεται καί φωτοτυπείται ως τή Παρασκευή τό άργότερο

Θέμα 7α - Χορήγηση αντιγράφων πρακτινών.

Ο κ. Ν. Βαρουχάνης, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για το 7ο θέμα της ημερησίας διατάξεως είπε:

Η Δ/ση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ μās διαβιβάζει με τὰ έγγραφα αριθ. Φ.211.17/45/Γ2/641, Φ.211.17/47/Γ2/497, Φ.211.17/42/Γ2/496 αιτήσεις των κ.κ. Σ. Κατσαρλίνου, Δ. Παπαμιχαήλ, Χ. Δ. Παπαδημητρίου οι οποίοι ζητούν αντίγραφο της πράξεως του Τμήματος που αναφέρεται στην απόρριψη του βιβλίου "Μαθηματικά Γυμνασίου" τεύχη Α, Β, Γ.

Εισηγοῦμαι στο Τμήμα νά ἐγκρίνει τή χορήγηση των σχετινών πρακτινών.

Τό Τμήμα αφού ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάνη

ἀποφάσισται

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάνη.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συζήτηση τοῦ θέματος.

Θέμα 4ο. - Διαδικασία κρίσης Νέων 'Ελληνικών Β' Λυκείου.

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', αρμόδιος για τό 4ο θέμα

της ήμερησίας διατάξεως είπε:

'Η επιτροπή κρίσης έστειλε τό πρακτικό της στό ΥΠΕΠΘ. 'Η διοίκηση έδωσε τήν έκθεση στους συγγραφείς πού ξανακοιτάξαν τή δουλειά τους μέσα στό τριήμερο καί μās παραδίδουν δύο διορθωμένα αντίτυπα. 'Η εισήγηση ανατίθεται στους κ.κ. Σακκά καί Τομπούδη. Συνεδρίαση θά ακολουθήσει τή Πέμπτη 10-6-82.

Θέμα 5ο. - Συμπληρωματική διαδικασία για τό βιβλίο Ιστορίας Γ' Λυκείου της Γ. Κουλικουρδής.

'Ο κ. Φ. Κακριδής πρόεδρος του Τμήματος αρμόδιος για τό 5ο

θέμα της ήμερησίας διατάξεως είπε:

Τήν Πέμπτη πληροφορήθηκα από τον κ. Μώραλη ότι θά υπάρξουν όρισμένες προτάσεις έκ μέρους του 'Υπουργείου, σχετικά μέ τήν όριστική μορφή του βιβλίου της Ρουσσοπούλου πού έγινάμε. Τήν Παρασκευή επικοινωνήσα τηλεφωνικά μέ τό ΥΠΕΠΘ πού μου υποσχέθηκε οι προτάσεις αυτές νά διατυπωθούν έγγραφα καί νά μās σταλούν άμέσως. Τίς περιμένουμε σήμερα (8-6-82).

Θέμα 6ο. - Πρόγραμμα Γυμνασίου.

Οι αρμόδιοι εισηγητές για τό 6ο θέμα, 'Ηλ. Σπυρόπουλος καί

Α. 'Αδαμόπουλος είπαν τά εξής:

"Υστερα από τήν πράξη 31/82 του Τμήματος μέ τήν όποια μās ανατέθηκε ό καταρτισμός ώρολογίου προγράμματος Γυμνασίου, τό όποιο θά ισχύσει ως προσωρινή ρύθμιση για τό σχ. έτος 1982-83, μέ βάση τά όσα διατυπώθηκαν κατά τίς προηγούμενες συνεδριάσεις, προτείνουμε τό εξής Πρόγραμμα:

'Ωρολόγιο Πρόγραμμα Γυμνασίου

Μαθήματα	Α'	Β'	Γ'
Θρησκευτικά	2	2	2
Αρχ. 'Ελληνικά Γραμματαία	4	4	4
Νεοελ. Γλ. καί Γραμματαία	5	4	4
Ιστορία	3	2	2
Στοιχεία Δημ. Πολιτεύματος	4	4	1
Μαθηματικά	3	3	4
Εξένη Γλώσσα	3/-	2/-	3
Γεωγραφία	-	2	2/-
Φυσική	-	1	2
Χημεία	-/3	-	1
Βιολογία	-	-/2	-/2
Ανθρωπολογία	1	1	1
Μουσική	1	1	1
Καλλιτεχνικά	2	2	2
Φυσική Αγωγή	1	-	1
Σχολ. Επαγγ. Προσανατ.	2	2	-
Οικιακή Οικον. ή Τεχνολογ.	2	2	-
Σύνολο	30	30	30

Βέβαια διαπιστώνουμε ότι για τη Φυσική 'Αγωγή, τις πολιτιστικές δραστηριότητες και τα καλλιτεχνικά μαθήματα δεν διατίθεται ικανοποιητικό ωράριο. 'Επειδή όμως στον μεγαλύτερο αριθμό των Γυμνασίων δεν υπάρχει διδακτικό προσωπικό για τη διδασκαλία Μουσικής, Καλλιτεχνικών, Οικιακής Οικονομίας, προτείνουμε να διατεθούν οι ώρες των μαθημάτων αυτών κατά προτεραιότητα: στη Φυσική 'Αγωγή (Α' Γυμνασίου) στη Πολιτιστική Δραστηριότητα (Β' και Γ' Γυμνασίου), στα Καλλιτεχνικά Μουσική οι υπόλοιπες.

Στη συνέχεια ο κ. Παπασημαϊόπουλος προτείνει να δοθεί ή δυνατότητα οι καθηγητές των Φυσικών να απασχολούν ^{τυχόν} σε κενές ώρες τους μαθητές με πρακτικές εφαρμογές των μαθημάτων τους. 'Ο κ. Φούσκας υπενθυμίζει ότι υπάρχει παλαιότερη παρόμοια πρόταση του Τμήματος. 'Ο κ. Κατσιμάνης προτείνει να διατηρηθούν οι πολιτιστικές δραστηριότητες στην Α'. 'Ο κ. Βώρος προτείνει και αυτές να ενισχυθούν οι πολιτιστικές δραστηριότητες, οι παραπέρα τυχόν κενές ώρες να δοθούν σε ουσιαστικά μαθήματα με προτεραιότητα τα ΝΕ και ΦΑ, τα Μαθηματικά, ιστορία, Ε. Γλώσσα. 'Αντίθετα, ο κ. Απαδόπουλος προτείνει να περιοριστούν οι ώρες των 'Ελληνικών. 'Ο κ. Σακκάς επανέρχεται στη πρόταση να καταργηθεί ο ΣΕΠ από την Α' Γυμνασίου. 'Ο κ. Κακριδής προτείνει την ένοποίηση του ΣΠ των μαθημάτων της Μουσικής, Καλλιτεχνικών, Οικιακής Οικονομίας (και ΣΕΠ) και τα τυχόν κενά να αναπληρώνονται από τα ίδια τα μαθήματα, τη ΦΑ, τις Πολιτιστικές Δραστηριότητες κλπ. με καθορισμένη σειρά, και αναλαμβάνει να εισηγηθεί σχετικά σε επόμενη συνεδρία.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε ή εξέταση των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Φ. Κακριδής

Η Γραμματέας του Τμήματος

Δ. Ζαχαρινίτου

Δ. Ζαχαρινίτου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 33/1982

Σήμερα 10 'Ιουνίου 1982, ημέρα Πέμπτη καί ώρα 8.30' πρωινή
τό Τμήμα Μέσης 'Εκπαίδευσης του Κέντρου 'Εκπαιδευτικών Μελετών
καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών
του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παράσκευή 'Αττικής), με πρόεδρο τόν αντι-
πρόεδρο του ΚΕΜΕ Φάνη Κακριδή.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί: Φαν. Βώρος, Δημ. Σακνιάς,
'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Λεων. 'Αδαμόπου-
λος, Στέφ. Παπασημανίδης, Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κων/νος
Συριόπουλος, 'Ιωάν. Σιορδελίτης, Είδικοί Σύμβουλοι, Κων. Φούσιας,
Κυρ. Κάτσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, καί ἡ γραμματέας
του τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ σύμβουλος Β' Γρατσάς,
γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Θέματα ἡμερησίας διατάξεως

1. Συζήτηση γιά τήν ἔγκριση πράξεως 'Επιτροπῆς Νέων 'Ελληνικῶν
Β' Λυκείου. Εἰσηγητές: Δ. Σακνιάς, Δ. Τομπαΐδης.
2. Διαδικασία κρίσης 'Ιστορίας Γ' Λυκείου, Α (καί Β') τεύχος.
Εἰσηγητής: Φαν. Βώρος.
3. Διαδικασία κρίσης τοῦ βιβλίου "Ἀγωγή τοῦ Πολίτη" Γ' Γυμνασίου.
Εἰσηγητής: Φαν. Βώρος.
4. Πρόγραμμα Γυμνασίου, Εἰσηγητής Φ. Κακριδής.
5. Συμπληρωματική διαδικασία γιά τό βιβλίο 'Ιστορίας Γ' Γυμνασίου
(Γ. Κουλιούρδη). Εἰσηγητής Φ. Κακριδής.

6.- 'Ανατύπωση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Πολιτική Ἀμυνα" Β' Γυμνασίου. Εἰσηγητὴς
Κ. Κυρ. Κατσιμάνης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, τὸ Τμήμα ὤρχισε τὴν ἐξέτασιν τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας
διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο - Συζήτηση για την Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής Νέων 'Ελληνικών Β' λυκείου.

'Ο κ. Τομπάκης, πρώτος των εισηγητών του πρώτου θέματος της ημερήσιας διατάξεως λέγει:

Οι ανθολογούμενοι συγγραφείς, ποιητές και πεζογράφοι, είναι οι πιο σημαντικοί στην εποχή τους, έτσι που η είκδνα για τη λογοτεχνική παραγωγή των περιόδων αυτών να είναι αντιπροσωπευτική και αξιόπιστη. 'Εξάλλου τα κείμενά τους εκτός από λογοτεχνική έχουν γενικά και παιδευτική αξία. Σημειώνω ότι υπάρχει σαφής ανταπόκριση των ανθολογούμενων συγγραφέων προς το αναλυτικό πρόγραμμα.

'Η επεξεργασία των κειμένων, ή γραμματολογική ενημέρωση και τα επαγωγικά σημειώματα είναι γραμμένα με προσοχή και επιστημονόνη. 'Η ενημέρωση του μαθητή είναι ακριβής και σαφής, γιατί και ο συγγραφέας και το είδος του λογοτεχνήματος εντάσσονται κάθε φορά στο κλίμα (πνευματικό, λογοτεχνικό) της εποχής του.

α) 'Η έκταση του βιβλίου έχω την εντύπωση ότι δε συμβαδίζει απόλυτα με το αναλυτικό πρόγραμμα. π.χ. το αναλυτικό πρόγραμμα προβλέπει 10 διδακτικές ενότητες για την 'Επτανησιακή Σχολή, ενώ τις ανθολογούμενες διδακτικές της ενότητας τις μετρώ τουλάχιστον 15. Για το συνολικό όγκο του βιβλίου δε διαφωνώ, πιστεύω ότι βρίσκεται μέσα ^{στα} προβλεπόμενα πλαίσια.

β) 'Επίσης ενώ το Α.Π. ζητεί να προτάσσεται σε καθεμιά από τις διδασκόμενες ενότητες "περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση" έχω τη γνώμη ότι οι προτασόμενες εισαγωγές είναι εκτεταμένες (πβ. 'Επτ. Σχ. σελ. 1-5, Νέα 'Αθην. Σχολή σελ. 70-80, Μεταπολ. λογοτεχνία σελ. 317-323).

γ) Λείπει ή προβλεπόμενη από το Α.Π. "περιεκτική γραμματολογική ενημέρωση για τα λογοτεχνικά έργα της κάθε χώρας και σαφής τοποθέτησή τους μέσα στην εποχή τους" και δε γίνεται η "σύγκρισή τους προς αντίστοιχα νεοελληνικά έργα που έχουν διδαχτεί οι μαθητές (Σημειώνω βέβαια ότι η πρόβλεψη αυτή απουσιάζει από την ανάθεση συγγραφής, πράξη τμήματος Μ.Ε. ΚΕΜΕ 44/13-8-81).

δ) Οι συγγραφείς του σχολικού βιβλίου αναφέρονται μία δύο φορές στο Α.Π. (σελ. 1,70) με τρόπο που μπορεί να ερμηνευτεί ως έμμεση διαφώνια τους. Για αυτός προτείνω τις εξής αλλαγές: Στη σελ. 1 να διατυπωθεί: "Το βιβλίο περιέχει κείμενα... " και στη σελ. 70 να διαγραφεί ή παράγρ. με τίτλο "Προεισαγωγικά".

ε) Μερικά βιογραφικά σημειώματα των ανθολογούμενων συγγραφέων περιλαμβάνουν ξαντλητικό κατάλογο των έργων τους, π.χ. του Σαχτούρη, Στεργιόπουλου, Μέσκου, 'Αλεξανδρόπουλου κ.ά.

στ) Πάντα, σε όλες τις περιπτώσεις σχολικών βιβλίων αυτού του είδους, υπάρχουν διαφωνίες σχετικά με τους ανθολογούμενους συγγραφείς ή τα κείμενα. Γιατί στη διαμόρφωση της γνώμης μας επιδρούν ποικίλοι παράγοντες, π.χ. προσωπική προτίμηση, διαφορετικά κριτήρια, ιδιαίτερες απόψεις για την κοινωνική λειτουργία της τέχνης κτλ.

"Ετσι υπάρχουν κάποιες διαφορές ανάμεσα στους συγγραφείς και την 'Επιτροπή Κρίσεως που δεν μπόρεσαν να εξομαλυνθούν και παραμένονται ως έκκρεμότητες στο ΚΕΜΕ ('Επισημασμένο από το βιβλίο αυτό δύο "κενά" στην απόφαση της 'Επιτροπής Κρίσεως: α) Κρίνει κατάλληλο το βιβλίο εφόσον οι συγγραφείς επιφέρουν τις μεταβολές που υποδεικνύουν. Οι συγγραφείς όμως δε δέχτηκαν να επιφέρουν όλες τις μεταβολές. "Ετσι, δεν ξέρουμε ποιά είναι τελικά η απόφαση της 'Επιτροπής. β) Δεν όριζεται το άπονεμένο βραβείο. Στο σημείο αυτό η 'Επιτροπή τυπικά είναι ένταξαι, αφού στην άνθεση δεν όριζεται ότι άπονέονται βραβεία αλλά με νεότερη απόφαση του 'Υπ. Παιδείας όριστηκε ένα ποσό που θα δοθεί στους συγγραφείς σε περίπτωση που το βιβλίο κριθεί κατάλληλο).

'Η παραπομπή του θέματος στο ΚΕΜΕ από τους συγγραφείς γίνεται προφανώς για λόγους οικονομίας, δηλ. για να μην κάνουν δυο φορές προσπάθειες και σχολιασμό κειμένων και-τό γνωρίζω - δεν άποσκοπεί στο να θίξει την 'Επιτροπή Κρίσεως.

Το τμήμα Μ.Ε. από τα πράγματα είναι υποχρεωμένο να λάβει θέση στο ζήτημα της προσθαφρεσης κειμένων, αφού 'Επιτροπή και συγγραφείς δεν συμφώνησαν. Για το θέμα αυτό (παραμερίζοντας τις προσωπικές μου προτιμήσεις, π.χ. βρίσκω ότι έχουν πολύ αισθητισμό για τους σημερινούς νέους τα ποιήματα "Δελφική έορτή" και "Μπαλάντα" του Καρυωτάκη, πβ. και τα πολλά σχόλια στο δεύτερο για να γίνει κατανοητό) είσηγαύμαι τα ακόλουθα:

1) Να συμφωνήσουμε για όσα συμφώνησαν 'Επιτροπή και συγγραφείς, με δύο επιφυλάξεις:

1) το άριστουργηματικό και πυκνό διήγημα του Θεοτόκη "Πίστομα" είναι πολύ σκληρό, σχεδόν άγριο, για να διδαχτεί

2) η συμπερίληψη του Γ. 'Ιωάννου με πεζό κείμενο του ανατρέχει στον TERMINUM ANTE QUEM που έβαλαν οι συγγραφείς το έτος 1960. "Ετσι αν ανθολογηθεί ο 'Ιωάννου, για λόγους στοιχειώδους συνέπειας δεν πρέπει να παλειφθούν οι όχι κατώτεροί του Κ. Ταχτσής και

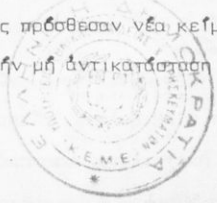
Αριστοτ. Νικολαΐδης.

- 2) Τό κείμενο τοῦ Γ. Σκληροῦ δέ λείει καί πολλά πράγματα σ' ἕναν προηγμένο στή δια-
λεκτική ἀνάλυση. Τό θεωρῶ ὅμως χρήσιμο γιά τά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς γιά τή μεθοδι-
κόπητά του.
- 3) Τό διήγημα τοῦ 'Αλεξανδρόπουλου καί ἀξιόλογο εἶναι καί ἀξιοποιήσιμο διδακτικά.
- 4) Γιά τό ποίημα τοῦ Μποντλαίρ συμφωνῶ μέ τήν 'Επιτροπή Κρίσεως (νά ἀντικατασταθεῖ
μέ ἄλλο καταλληλότερο). "Ὅμως οἱ συγγραφεῖς θεωροῦν πολύ δύσκολο νά βρεθεῖ κάτι τέτοιο.
- 5) Συμφωνῶ μέ τήν ὁμόφωνη πρόταση τῆς 'Επιτροπῆς νά ἐκδοθοῦν σέ ἰδιαίτερο φυλλάδιο
γιά τὸν καθηγητὴ οἱ "Ἑρωτήσεις" ποῦ συνοδεύουν κάθε κείμενο.
- η) Τέλος γλωσσικὲς παρατηρήσεις (ὀρθογραφική ἐνοποίηση καί προσαρμογὴ στή σχολικὴ
γραμματικὴ, σύμφωνα μέ τοὺς ὅρους τῆς ἀνάθεσης, διδῶνωση μερικῶν -σπάνιων- γραμματικῶν
καί φραστικῶν σφαλμάτων, ἐρμηνεῖα δύσκολων λέξεων καί ἄλλες διορθώσεις) ἔχουν γίνεи στὸ
ἕνα ἀντίτυπο ποῦ μοῦ δόθηκε καί ποῦ τὸ θέτω στή διάθεση τῶν συγγραφέων.

Τελικὰ θεωρῶ ὅτι οἱ συγγραφεῖς ἔχουν κάνει μία ἀπὸ τῖς καλύτερες δουλειές τους
μέ τὸ βιβλίο αὐτό, καί εἰσηγοῦμαι νά τὸ κρίνουμε κατ'ἀλληλο γιά τῖς διδακτικὲς ἀνάγκες
τῆς Β' Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκάς, δεῦτερος τῶν εἰσηγητῶν τοῦ πρώτου θέματος εἶπε:
φ211/17/57/Γε/123/12-6-82
'Ἡ Διεθὺνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τὸ ἔγγραφο τῆς ἐστείλε στὸ ΚΕΜΕ
πρὸς κρίση τὸ διδακτικὸ βιβλίο "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Β' λυκείου ποῦ συνέ-
γραψε 'Ουάδα ἔργασας ἡ ὁποία συγκροτήθηκε μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.12/6/Γ/6508/15-9-81
ὑπουργικὴ ἀπόφαση ἀπὸ τοὺς Ν. Γρηγοριάδη, Δ. Καρβέλη, Χρ. Μηλιῶνη, Κ. Μπαλάσκα, Γ. Πα-
γανὸ καί 'Ι. Παπακόστα ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ εἰσήγηση τοῦ Τμήματος ποῦ διατυπώθηκε μέ τήν
πράξη του 44/13-8-81.

'Ἡ 'Επιτροπὴ Κρίσεως, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς 'Ηλία Σπυροπούλου, ὡς πρῶτο καί τοὺς
Π. 'Αθανασιάδη, 'Αδ. Τριάρχη, 'Ιγν. Σακαλῆ καί Στ. Διαλισμὸ ὡς μέλη μέ τήν πράξη της
2/2-6-82 ὁμόφωνα κρίνει τὸ βιβλίο κατ'ἀλληλο, ἐφόσον οἱ συγγραφεῖς ἀντικαταστήσουν,
2/2-6-82 ὁμόφωνα κρίνει τὸ βιβλίο κατ'ἀλληλο, ἐφόσον οἱ συγγραφεῖς ἀντικαταστήσουν,
προσθέσουν ἢ ἀφαιρέσουν περιορισμένο ἀριθμὸ κειμένων (ἀνερχόμενων σέ 8). Οἱ συγγρα-
φεῖς συμμορφώθηκαν σ' ἕνα βαθμὸ στή σύσταση τῆς 'Επιτροπῆς πρόσθεσαν νέα κείμενα, τὰ
ὁποῖα, ἐκτός ἀπὸ ἕνα, κρίνω κατ'ἀλληλο, καί αἰτιολόγησαν τήν μὴ ἀντικατάσταση ὁρισμένων
ἄλλων κειμένων.

Τό βιβλίο στη μορφή που παρουσιάζεται στο Τμήμα δέν ἄκολουθεῖ τῆς προδιαγραφῆς που τέθηκαν στους συγγραφεῖς με τήν ἀνωτέρω ἀριθ. 44/13-8-81 πράξη τοῦ Τμήματος σέ δύο σημεία:

1.- Ὑπερβαίνει κατά πολύ τήν προβλεπόμενη ἔκταση. Σύμφωνα με τήν ἀνωτέρω πράξη ἀνάθεσης ἔπρεπε νά ἀνέρχεται συνολικά (κείμενο καί εἰκόνες) σέ 400-420 σελίδες (κάθε σελίδα στίχοι 36, κάθε στίχος διαστήματα 60 περίπου). Ἀνέρχεται ὅμως σέ 487 σελίδες. Ἀν ὅμως ὑπολογιστεῖ ὅτι περί τῆς 90 σελίδες εἶναι διπλές, τό βιβλίο φτάνει στίς 532 σελίδες. Ἀν ὑπολογιστεῖ ὅτι καί ἄρκετές σελίδες εἶναι πολύ μεγάλες καί θά χρειαστεῖ ἡ καθεμία περισσότερη ἀπό μία σελίδα σέ ἔντυπο κείμενο (παράδειγμα οἱ σελίδες 88, 106, 117, 122, 131, 253, 371 καθώς καί οἱ περισσότερες ἀπό τῆς χειρόγραφες σελίδες τῶν εἰσ-
αγωγῶν), τό βιβλίο θά φτάσει, νομίζω, τῆς 550 σελίδες περίπου.

2.- Τό βιβλίο περιέχει καί ἐρωτήσεις πράγμα που δέν προβλέπεται στήν ἀνωτέρω πράξη ἀνάθεσης. Τό Τμήμα μας ἔκρινε νά μήν περιέχει αὐτό τό βιβλίο ἐρωτήσεις γιά τρεῖς λόγους: α) Γιατί οἱ μαθητές αὐτῆς τῆς τάξης εἶναι πλεον ἄρκετά ὄριμοι καί θά πρέπει νά ἀφῆνονται νά ἀναζητοῦν τῆς ἰδέες καί τά ἄλλα στοιχεῖα τῶν λογοτεχνημάτων πρέπει νά ἀφῆνονται νά ἀναζητοῦν τῆς ἰδέες καί τά ἄλλα στοιχεῖα τῶν λογοτεχνημάτων μόνοι τους με τήν καθοδήγηση τοῦ καθηγητῆ τους· β) Γιατί κυκλοφοροῦν ἀναλύσεις-λυ-
σάρια που καταστρέφουν τό διδακτικό ἔργο καί γιατί ἀκόμα οἱ ἀσκήσεις ἀνοίγουν τῆς σῶρια που καταστρέφουν τό διδακτικό ἔργο καί γιατί ἀκόμα οἱ ἀσκήσεις ἀνοίγουν τῆς πόρτες στήν παραπαιδεία τοῦ παραβιβλίου· καί γ) γιά νά προφυλάξει τήν ὑπόληψη τῶν συγγραφέων καί τοῦ ἴδιου τοῦ ΚΕΜΕ τοῦ ὁποῦ οἱ παραπάνω συγγραφεῖς, ἐδῶ καί πέντε χρόνια, εἶναι πῶς ἐκλεκτοί, ἀπό ὑπόνοιες καί φήμες ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς με ἄλλα ὀνόματα κυκλοφοροῦν ἀναλύσεις-λυσάρια τῶν ἀσκήσεων τους, τά ὁποῖα μάλιστα, λένε, ὅτι βλέπουν τό πῶς τῆς δημοσιότητας τήν ἴδια μέρα που κυκλοφορεῖ καί τό βιβλίο. Οἱ ὑπό-
νοιες αὐτές ἐνισχύονται κι ἀπ' αὐτό γεγονός ὅτι ὀρισμένα κείμενα τῶν συλλογῶν τους εἶναι ἐξαιρετικά δυσνόητα καί πολλές ἐρωτήσεις τους ἐπίσης πολύ δύσκολες, ὥστε νά ἀναγκάζονται οἱ μαθητές καί στά Νέα Ἑλληνικά νά ἀγοράζουν "λύσεις".

Τό βιβλίο φέρει τή σφραγίδα τοῦ μόχθου καί τῆς ἐπιμελημένης δουλειᾶς. Φαίνεται αὐτό ἰδιαίτερα στίς εἰσαγωγές καθώς καί τά προλογικά σημεῖα, τῆς ἀσκήσεως καί τῆς ἀναγωγῆς. Ὅμως αὐτά τά στοιχεῖα δέν ἀρκοῦν γιά νά κάνουν τό βιβλίο κατάλληλο.

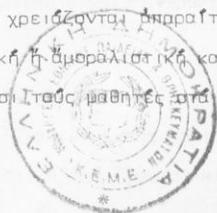
Κατά τήν κρίση τοῦ ἀντιστοιχοῦ βιβλίου Α' Λυκεῖου τῶν ἴδιων συγγραφέων (πρ. 57/81) που ἤμουν πάλι εἰσηγητής, εἶχα ὑπογραμμίσει ὅτι οἱ συγγραφεῖς με τό βιβλίο τους προσφέ-
ρουν στους μαθητές ἰδεολογία ἀπαισιόδοξη, μηδενιστική ἢ ἀποπροσανατολιστική καί στατική.
Τό Τμήμα δέν ἔδωκε ἰδιαίτερη σημασία σ' αὐτή μου τήν παρατήρηση, δέν ἀποθάρρυνε τοὺς

συγγραφεΐς στο δρόμο που πήραν. Τώρα σ' αυτό το βιβλίο τους το πράγμα πήρε διαστάσεις. Εΐναι καιρός πλέον το Τμήμα να πάρει αποφασιστική και σαφή θέση στο πρόβλημα τής Ίδεολογίας γιά τή ζωή, τόν άνθρωπο, τήν κοινωνία, τήν ανθρωπότητα που τό σχολείο όφείλει να μεταδίδει στους μαθητές. Εΐναι έργο του σχολείου να διαμορφώσει ανθρώπους με πίστη στη ζωή, αϊσιδοξους, δραστήριους, αγωνιστικούς, με ένεργό εύαισθησία στα προβλήματα τής κοινωνίας και του κόσμου ή ανθρώπους άπαισιδοξους, μοιρολάτρες, άπράγμονες, άλλοτριους, άτομικιστές, κλεισμένους στον έαυτό τους και τά μικροαστικά τους συμφέροντα; Πίστη μου εΐναι ότι ή άκμαία και "παιδεύουσα" λογοτεχνία ξεκινάει από τήν πραγματικότητα περιγράφει καταστάσεις, προβάλλει προβλήματα, κινεί σε ένεργεια, σε δράση, διαμορφώνει τό άληθινά ανθρώπινο ήθος, ύπηρετεί τή ζωή, τό λαό, τήν ανθρωπινή κοινωνία. Η άκμαία λογοτεχνία εΐναι βέβαια ύψηλή τέχνη—άλλά ταυτόχρονα και κατά κύριο λόγο ύπηρετεί τό λαό, τόν διδάσκει, διαμορφώνει τό ήθος του, κινεί τή δραστηριότητά του. Παράδειγμα τό άρχαίο δράμα, οί τραγικοί και ό 'Αριστοφάνης. Τό δόγμα "ή τέχνη γιά τήν τέχνη", που τό άκολουθούν οί ψευδοδιανοούμενοι τών σαλωνιών, οί ούδέτεροι και άμαχοι, οί άποΐοι στάθηκαν πάντα και στέκονται μακριά από τό λαό στις δύσκολες και μεγάλες στιγμές του, στοχεύει στον άποπροσανατολισμό και ύπηρετεί άντιλαϊκούς σκοπούς.

Οί συγγραφεΐς, πιστοί στο δόγμα ή τέχνη γιά τήν τέχνη, όπως φαίνεται από άρκετά κείμενα τής συλλογής τους, δέν προσφέρουν βιβλίο που σ' όλες τΐς σελίδες του καλλιέργει διαλεκτικά τή σκέψη, πλάθει τόν άνθρωπο που καταφάσκει τή ζωή, ένδιαφέρεται έμπρακτα γιά τό συνάνθρωπο, προπαντός πολεμάει τό κακό και άγωνίζεται γιά πανάνθρωπινα Ίδανικά, και άπουσιάζουν από τό βιβλίο κείμενα που να δείχνουν τό μόχθο του λαού και ταυτόχρονα τους άγώνες του γιά τήν καλύτερευση τών συνθηκών τής ζωής του. Υπάρχουν κείμενα που δείχνουν τή μιζέρια, αλλά δέν υπάρχουν κείμενα που να δείχνουν τήν πάλη τών μαζών κατά τής κοινωνικής άδικίας και τής εκμετάλλευσης από τήν κυρίαρχη τάξη και που να παρουσιάζουν τΐς κινητήριες δυνάμεις τής κοινωνικής εξέλιξης, τή δυναμική τής κοινωνικής προόδου.

Οί συγγραφεΐς περιλαμβάνουν στη συλλογή πολλά κείμενα με ούσιαστικό περιεχόμενο και σωστή ανθρωπιστική Ίδεολογία. Περιλαμβάνουν όμως και πολλά κείμενα άλλα από τά άποΐα εΐναι τρομερά δυσνόητα)(και γιά τήν έρμηνεία τους χρειάζονται άπαραίτητα "λέξεις" και άλλα στα όποΐα εΐναι διδάχτη μιá Ίδεολογία μηδενιστική ή άμοραλιστική και γενικά παρακμής ή δε ν περιέχουν καμιά Ίδεολογία και κρατούν έτσι τούς μαθητές στα τέλματα τής μικροαστικής άντίληψης γιά τή ζωή.

Θά χρειάζονταν πολλές σελίδες γιά νά παρουσιάσω τό περιεχόμενο Έστω καί όρισμένων κειμένων κακής ποιότητας πού περιλαμβάνονται στή συλλογή. 'Αναφέρομαι πολύ σύντομα σέ μερικά άπό αυτά.

'Ο Καζαντζάκης είναι βέβαια μεγάλος. Σέ πολλές σελίδες του όμως πέφτει κι αυτός στα τέλματα. Καταλαμβάνεται από μαύρη άπαισιοδοξία καί φτάνει στό μηδενισμό. 'Ακριβώς ένα τέτοιο άπαισιοδοξο καί μηδενιστικό άπόσπασμα επέλεξαν οί συλλογείς από τόν Καζαντζάκη. Διερωτάται ό Ζορμπάς ποιά είναι ή άρχή τοῦ κόσμου, ποιά τό τέλος του, ποιάς ό σκοπός τής ζωής. Καί τό άφεντικό, ό ίδιος ό Καζαντζάκης, άπαντάει: "Δέν ξέρω". "Είμαστε" λέει, "σκουληκάκια μικρά, ^{μικρά} ακόβουμε στήν άβυσσο, νογοῦμε σύγκορμα, σύκυχα, νά μās κυριεύει τρόρος. Θά μπορούσαν νά επιλέξουν οί συλλογείς ένα αίσιοδοξο καί άγωνιστικό κείμενο τοῦ Καζαντζάκη από τά πολλά πού έχει.

"Ας πάρουμε καί τοῦ Ροΐδη τά κείμενα. Στό πρώτο: "Αθηνάϊκή περίπατο" μιλάει γιά τήν καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος πού γίνονταν καί τότε. Παρουσιάζει όμως άπλως τό θέμα καί τίποτα άλλο. Στά έρωτήματα: Ποιάς καταστρέφει τό περιβάλλον, πώς είναι δυνατόν νά σωθεῖ κτλ. δε λέει τίποτα.

Τό δεύτερο κείμενο: "Μονόλογος εΐσισθῆτος" πάλι τί προσφέρει; 'Ο εΐσισθητος είναι.. άναίσθητος. Θά προβάλουμε τήν άναισθησία ως υπόδειγμα βίου; Βέβαια τό κείμενο είναι ειρηνικό. Θά δοῦν όμως όλοι οί μαθητές τήν ειρηνεία ή θά σταματήσουν στήν άναισθησία;

Τό ποίημα τοῦ Πολυλά "Έρασιτέχνης" πάλι δέν είναι άποπροσανατολιστικό;

Καί τό άκούσιο καί μακρόσυρτο έκείνο άπόσπασμα από τό μυστικό τής Κοντάρσας Βαλέρινας τοῦ Ξενόπουλου σέ 14 όλόκληρες σελίδες σέ τί θά κάνει τούς μαθητές καλύτερους; Τό ίδιο ισχύει καί γιά τό άπόσπασμα από τό Βιζυηνό.

Καί τό διήγημα τοῦ Θεοτόκη "Πίστομα" τί προσφέρει μέ τή βαρβαρότητα του;

'Αλλά καί τοῦ Βουτυρά άκόμα τό "Παραχάρμα" δέν είναι διήγημα χωρίς καμία ιδεολογία; καί οί ίδιοι οί συγγραφείς γράφουν ότι ό ήρωας τοῦ διηγήματος είναι "άνθρωπος κενός από αισθήματα".

'Αλλά τά κείμενα διαμαρτυρίας πού περιέχονται στή συλλογή, όπως "Οί μοιραῖοι" τοῦ Βάρναλη καί "Ο καίόμενος" τοῦ Σινόπουλου κινούνται στό ίδιο κλίμα τής άπαισιοδοξίας καί τής στατικότητας, δέν είναι κείμενα μέ ιδεολογία δυναμική καί άγωνιστική.

Περιέχεται στη συλλογή και μία άλλη κατηγορία κειμένων. Κείμενα που δείχνουν τη ζωή "της υψηλής κοινωνίας" με τις βίβλες, τα πλούσια γεύματα, τους χορούς, τα άμαξία, τους υπηρέτες....., ενώ απ' την άλλη πλευρά απουσιάζουν κείμενα που να δείχνουν την αθλιότητα των λαϊκών μαζών στην ομαδική τους ζωή (π.χ. μεταλλωρύχοι - θα μπορούσαν οι συγγραφείς να δώσουν ένα απόσπασμα από το Ζολά ή το δικό μας Κ. Κοτζιά από το έργο του Γαλαρία Νο 7) που κάνει δυνατό στις "Νατάσες" να "είναι τόσο όρατες" καθώς και κείμενα πάλης των μαζών για την υπέρβαση της αθλιότητάς τους. Σημειώνουμε τρία τέτοια κείμενα: "Τό κόκκινο και το μαύρο" του Σταντάλ, το β' απόσπασμα του Τολστόι "Τι θαύμα σου είναι αυτή η Νατάσα μου" και το απόσπασμα από "Τά ψάθινα καπέλα" της Μ. Λυπεράκη. Για το τελευταίο αναφέρω ότι το θέμα του είναι: τρεις κοπέλες μιας μεγαλοαστικής οικογένειας στην Κηφισιά που πεθαίνουν από άνοια. Και έγραψε η Λυπεράκη αυτό το μυθιστόρημα στη δεκαετία του 40, όταν ο λαός αυτός περνούσε την πιο μεγάλη του δοκιμασία. Αυτό θα πεί "τέχνη για την τέχνη". Σημειώνω μάλιστα ότι αυτό το κείμενο ή άλλο ανάλογο από "Τά ψάθινα καπέλα" της Λυπεράκη είχαν συμπεριλάβει οι συλλογείς και στο αντίστοιχο βιβλίο της Α' Λυκείου. Και τότε έπρεπε να ζητήσει να φύγει εκείνο το κείμενο από το βιβλίο. Και έφυγε. Τώρα οι συγγραφείς επαναφέρουν.

Στο βιβλίο περιλαμβάνονται και πολλοί προοδευτικοί συγγραφείς. Όμως οι πιο σημαντικοί απ' αυτούς (Καζαντζάκης, Γληνός, Βάρναλης, Αγγέλης) παρουσιάζονται με κείμενα που δεν εκφράζουν τον καλύτερο εαυτό τους, με κείμενα συνήθως ουδέτερα, μηδενιστικά ή το πολύ πολύ διαμαρτυρίες. Για τα απόσπασμα του Καζαντζάκη και του Βάρναλη μιλήσαμε. Λέπει απ' τη συλλογή ο Καζαντζάκης, ο ζηλωτής της ζωής και ο αγωνιστικός, κι ο Βάρναλης ο επαναστατικός.

Αντιπροσωπεύεται στο βιβλίο και ο Γληνός μ' ένα απόσπασμα του από το "Απαισιουργικό Ιστοριόμα". Ανάλογο απόσπασμα του συγγραφέα (από την εισαγωγή του στο "Σοφιστή" του Πλάτωνα) καταχωρήθηκε και στο αντίστοιχο βιβλίο της Α' Λυκείου. Δεν έχει γράψει ποτέ άλλο ο Γληνός; Δεν έδωσε περισοδύστα κείμενα πολιτικού και κοινωνικού προβληματισμού; Δεν έδωσε ο Γληνός ένα απ' τα καλύτερα κείμενα για την 'Εθνική Αντίσταση (το κείμενο "Τι είναι και τι θέλει το 'Εθν. 'Απελευθ. Μέτωπο"); Πώς θα τιμήσουμε με την 'Εθνική Αντίσταση αγνοώντας αυτό το κείμενο του Γληνού;

Πιο χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Αγγέλη. Στην εισήγησή μου κατά την κρίση του αντίστοιχου βιβλίου της Α' Λυκείου είχα σημειώσει την παράλειψη των συγγραφέων

νδ βάλουν κάποιο κείμενο αὐτοῦ τοῦ συγγραφέα. Τώρα ἔβαλαν. Τί ἔβαλαν ὅμως; "Εβα-
λαν μιὰ κριτική τοῦ Αὐγέρη γιὰ τὸν Κάλβο πού θά μπορούσε νά τῇ γράψει (ἢ τὴν ἔχει
γράψει) καλύτερα ὁ Σπ. Μελάς. Ὁ Αὐγέρης ἦταν βέβαια καλὸς κριτικός ἀλλὰ ἦταν καί
σπουδαῖος κοινωνικός στοχαστής καί μαχητής). Αὐτὸ τὸν Αὐγέρη τὸν ἰδεολόγο καί ἀγα-
νιστὴ οἱ συγγραφεῖς τὸν καταχωρίζουν καί τὸν σκεπάζουν μ' ἓνα οὐδέτερο κείμενο του
γιὰ τὸν Κάλβο.

Τέλος σημειῶν ὅτι καί σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, ὅπως καί στὰ προηγούμενα, δέν περι-
λαμβάνουν κείμενα ἀναφερόμενα εἰδικά στὴν Ἑθνικὴ Ἀντίσταση ἀπὸ ἐκεῖνα πού δόνησαν
τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ κι ἔγιναν τραγούδι του στὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς. Καί στὰ προ-
ηγούμενα βιβλία δικαιολογημένα, γιατί ἡ Ἑθνικὴ Ἀντίσταση ἦταν ἀπαγορευμένη. Τώρα
ὅμως πού ἀναγνωρίστηκε, αὐτὸ τὸ βιβλίο πού βλέπει τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας φέτος, τὸ
ἔτος ἀναγνώρισής της, ἐπιτρέπεται νά τὴν ἀγνοεῖ;

Γιὰ μένα τὸ βιβλίο δέν εἶναι κατάλληλο. Εἶναι ζήτημα ἀρχῆς. Δέν μπορῶ νά θεω-
ρήσω κατάλληλο βιβλίο πού πολλὰ κείμενά του δέν ἀντανακλοῦν τὴν πραγματικότητα, δέν
προβληματίζουν, δέν "παιδεύουν", δέν εὐαίσθητοποιοῦν κοινωνικά καί ἀνθρωπιστικά, δέν
κινοῦν στὴ δημιουργία μιᾶς καινούργιας ζωῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἂν κρίνω ἀπὸ τὴν ἐμπειρία
κρίσεως τοῦ ἀντιστοίχου βιβλίου Α' λυκεῖου πού παρουσιαζε ἀνάλογα προβλήματα, τὸ Τμή-
μα τελικά θά θεωρήσει κατάλληλο τὸ βιβλίο μὲ ὀρισμένες βελτιώσεις καί δέν μπορεῖ,
ἄλλωστε, νά πρῶξει διαφορετικά, ἀφοῦ τὸ ἴδιο ἐπέλεξε τοὺς συγγραφεῖς καί τοὺς ἀνέθεσε
αὐτὸ τὸ ἔργο" προτείνω νά γίνουν, τουλάχιστο, οἱ ἐξῆς μεταβολές:

- 1.- Νά περιοριστεῖ σημαντικά ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου α) μὲ τὴν ἀφαίρεση τῶν ^{ἐρωτη}
σεων καί β) μὲ τὴν ἀφαίρεση κειμένων εἴτε δύσκολων εἴτε ἀκατάλληλων στὸ περιεχόμενο.
Θά ὑποδείξω τέτοια κείμενα καί θά ἐξηγήσω προφορικά τοὺς λόγους γιὰ τὴν ἀφαίρεση
μπορεῖ ἢ πρέπει νά ἀφαιρεθοῦν.
- 2.- Δύσκολα κείμενα πού θά παραμείνουν νά ἐπεξηγηθοῦν ὥστε νὰ γίνουν κατανοητά.
- 3.- Νά προστεθοῦν ὀρισμένα ποιήματα γιὰ τὴν Ἑθνικὴ Ἀντίσταση. Μπορῶ νά ὑπο-
δείξω τέτοια ποιήματα.
- 4.- Νά προστεθοῦν τὰ κείμενα τοῦ Γληνοῦ ("Ἡ δυστυχία ἐνὸς λαοῦ" ἀπόσπασμα ἀπὸ
τὸ "Τί εἶναι καί τί θέλει τὸ ΕΑΜ"), τοῦ Αὐγέρη ("Ἡθικὸ κριτήριον τοῦ πολιτισμοῦ) καί
τοῦ Κ. Κατζίδ ("ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ "Γαλαρία" Νο 7) πού προτείνω καί ὑποβάλλω σὲ φωτoαντί-

4.- 'Υποθέτω ότι σελίδες όπως οι 325-26 θα συμμορφωθούν με την επίσημη σχολική γραμματική* αυτό ισχύει για όλο το βιβλίο (εκτός βέβαια από περιπτώσεις σεβασμού προς τη λογοτεχνική μορφή).

5.- Νομίζω αναγκαίο να μείνει το κείμενο του Σκληρού και να ενισχυθεί με κάτι ακόμα από το Γληνό.

6.- 'Εκεί που γίνεται λόγος για το δημοτικισμό μου φαίνεται ότι κάτι λείπει: Τριανταφυλλίδης, Ρόζα 'Ιμβριώτη κι Άλλος Γληνός, Παπανούτσος.

7.- Στή σελ. 319 (μέσο) αναρωτιέμαι αν οι θροι αίρετική ή αναθεωρητική είναι προτιμότεροι από άπελευθερωτική ή άναεωτική.

8.- 'Από ξένη λογοτεχνία: μήπως θα μπορούσε να μπει κάτι από Ιταλική, βουλγαρική λογοτεχνία ή κογκολέζικη ή ή;

9.- Γενικότερα: ένισχυση της αντίστασιακής λογοτεχνίας με πιο εκφραστικά κείμενα με βρίσκει σύμφωνο.

10.- Εύχαριστώ τους δύο εισηγητές που έδωσαν μαζί πλήρη εικόνα των πραγμάτων και των προβλημάτων.

Συμφωνώ με τον κ. Τομπάκης: να μείνει το κείμενο του Σκληρού.

Συμφωνώ με τον κ. Σακκά ως προς τις τελικές προτάσεις του, ειδικότερα για το κείμενο του Γληνού (ζήτημα συμφωνίας με τη Βουλή που ανταποσωρεύει το Έθνος και τους παλμούς του).

11.- Οι συγγραφείς έχουν μοχθήσει* ένα κριτήριο τους είναι να ζυγιάσουν το εφικτό* αν πέφτουν λίγο πίσω ή λίγο μπροστά από τις δικές μας εκτιμήσεις νομίζω αυτό δεν είναι λόγος κριτικής. Είναι έξαιρετοι εκπαιδευτικοί και πολίτες με σοβαρό προβληματισμό* τους εύχαριστώ προσωπικά. Διατηρώ τη γνώμη μου και σεβομαι τη δική τους. Συμφωνώ τελικά να προωθηθεί το "σώμα" αυτό για έκτύπωση για τις διδακτικές ανάγκες των μαθητών Β' Λυκείου 1982-83 (και ίσως Γ' Λυκείου 1982-83).

Στή συνέχεια ο κ. Κατσιμάνης είπε: θα ήθελα από την πρώτη στιγμή να τονίσω ότι η κρίση μου είναι σε γενικές γραμμές θετική για το υπό συζήτηση βιβλίο. Και άλλη φυλάμετρήσή του πείθει ότι πρόκειται για κοινό μόχθο, αὐταπάρνησης και μακροχρόνιας δαστροφής με τη νεοελληνική γραμματεία. 'Επομένως το βιβλίο το θεωρώ προσφορά προς τους Έλληνες μαθητές εκ μέρους των συγγραφέων, τους όποιους γνωρίζω και εκτιμώ πολύ.

παιδαγωγικά θα έμενε άδικοί. Δέχομαι επίσης και τις τρεις προσθήκες που προτείνει ο Κ. Σακκάς: Το κείμενο του Αύγερη να αντικαταστήσει το κείμενο του Ίδιου για τον Κάλβο, το κείμενο του Γληνού να προστεθεί σε αυτό που αναφέρεται στην άξιοποίηση της άρχαιας γραμμάτας και το κείμενο του Κ. Κοτζιά να παρατεθεί έλλαγαμένο από αίχμες που θα μπορούσαν να ένοχλήσουν. Τέλος πιστεύω ότι το κείμενο του Σκληρού πρέπει να παραμείνει. 'Αφού έτσι και άλλως το μαρξισμό θα τον μάθουν οι τρέφοιμοι του Λυκείου (και μάλιστα μέσα από φυλλάδες και μπροσούρες), γιατί να μη τον γνωρίζουν και διαμέσου ενός τεκμηριωμένου, θεμελιωμένου θεωρητικά και ήπιου κειμένου;

Τα εισαγωγικά σημείωματα είναι άξιοδολα, αλλά πολλές φορές σχοινοτελή. 'Ο ύπομνηματισμός συχνά έπιδέχεται βελτίωση ή διόρθωση. Το αναγραφόμενο λ.χ. στίς σελ. 6-7 ότι η άρχαία έλληνική και ή χριστιανική σύλληψη της άρετης είναι στερημένες από κάθε κοινωνικό στοιχείο έπιδέχεται πολλή συζήτηση. Στόν ύπομνηματισμό του ποιήματος "Της Σόμου" του Κάλβου (σελ. 17), όπου γίνεται λόγος για την "άρετήν" και την "τόλμην" που τις προϋποθέτει ή έλευθερία, θα ήταν χρήσιμος ένας παραλληλισμός με άρχαιοελληνικές έπίδοξες αντίληψεις, με είδική αναφορά σε κάποια χωρία του "Έπιταφίου" που ο Θουκυ- δίδης άποδίδει στόν Περικλή. 'Η μνετα του Σοπενχάουερ, με την εύκαιρία του σχολιασμού του ποιήματος "Λήθη" του Μαβίλη (σελ. 63), φαίνεται μάλλον περιττή. Τό σωστότερο θα ήταν τό άπαιτόδοξο περιεχόμενο του άισθητικά άξιοδολογού αυτού ποιήματος να θεωρηθεί σε αντίπαράθεση με την άρχαία έλληνική, δηλαδή την άισιδοξη αντίληψη για την άρετή. Τέλος ή "Φούστα" (σελ. 73) πρέπει να άποδοθεί στόν πραγματικό συγγραφέα της, τό Δ. Βερναρδάκη, και όχι στό Ραχκαβή.

'Αλλά διορθώσεις θα μπορούσαν να γίνουν και στίς έρωτήσεις λ.χ. ή έρώτηση: "ποιός είναι ο τόνος του ποιήματος" (σ. 12) είναι κατά τη γνώμη μου τελείως άσαφής. 'Εξάλλου οι άλλεπαλληλες και πολυάριθμες έρωτήσεις που δίνονται συγκεντρωτικά και για τό τρία σχεδιάσματα των "Έλεόθερων Πολιορκημένων" (σ. 44-46) μόνο σύγχυση θα προκαλούσαν στόν μαθητή. 'Αλλά τό πρόβλημα των έρωσεων πρέπει να αντιμετώπιστεί ριζικότερα. Μολονό- τι άναγνωρίζω την παιδευτική σημασία τους, και μόνο τό ότι παρέχουν στάδιο δόξης λα- μπρόν στόν τυφλοσοφόν της παρασχολικής βιβλιογραφίας άρκεϊ, νομίζω, για να μάς οδηγήσει στην άπόφαση να άφαιρέσουμε τελείως τις έρωτήσεις και να μην τις δώσουμε σε χωριστό τεύχος. Τό βιβλίο αυτό δέν πρέπει ούτε άμεσα ούτε έμμεσα να συνοδευτεί με έρωτήσεις - και τό ίδιο έπιβάλλεται να γίνει με αυτό που θα έπακολουθήσει.

Ανακεφαλαιώνω:

- Η γενική κρίση μου για το βιβλίο είναι θετική.

- Πρέπει να γίνουν προσθήκες κάποιων κειμένων και προπάντων αφαιρέσεις πολλών

άλλων..

- Πρέπει να διορθωθούν όρισμένα σημεία στις εισαγωγές και τον υπομνηματισμό

και, τέλος,

- Πρέπει να αφαιρεθούν τελείως οι ερωτήσεις.

Ακολουθως ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος είπε: Τα παρακάτω στηρίζονται στη νεοσχη-
ση του κ. Σακκά και όσα ακούστηκαν από αυτή και δεν αντικρούσθηκαν κατά τη συνεδρίαση
από τους άλλους φιλοδύους.

Όταν η τέχνη δεν εξυπηρετεί σκοπούς και ιδανικά αλλά γίνεται για την τέχνη, καλό
είναι να αφήνεται για τον κλειστό κύκλο των καλλιτεχνών και της μικρής κοστωδίας τους.

Στην περίπτωση που υποστηρίζεται αυτή η τελευταία άποψη δεν θα πρέπει οι υποστη-
ριχτές της να την διοχετεύσουν στην γενική εκπαίδευση όπως ίσως φαίνεται ότι συνέβη
με τους συλλέκτες των νεοελληνικών Κειμένων.

Η παρεμβολή κειμένου στο όποιο το άτομο θριαμβεύει στην κοινωνία, μόνον όταν α-
λουθεϊ το δρόμο της κακίας, θα κάνει να τρίζουν τα κόκκαλα τώσων και τώσων δασκάλων
που αναλίσθηκαν στην παιδεία.

Ο έμπλουτισμός με μηδενιστικά κείμενα ακόμα και με μηδενιστές και διδάσκαλοι συγ-
γραφέας προβάλλει έπισης ερωτηματικά για την αξία της εργασίας.

Αν τέλος απουσιάζουν συστηματικά κείμενα από την δυναμική αντίσταση του λαού μας
έναντια στον κατακτητή σε μία εποχή που πανηγυρικά αναγνωρίστηκε η Έθνική μας Αντί-
σταση, το γεγονός αυτό δημιουργεί προβληματισμούς και πελώρια ερωτηματικά σε κάθε άμε-
ροληπτο δάσκαλο που έταξε τον έαυτό του ανάλαμα στην εθνική διαπαιδαγώγηση των έλληνο-
παίδων.

Τέλος το γενικό κλίμα από τη συζήτηση που προβλέπει την προσθαφίρεση κειμένων
από το βιβλίο με βεβαιώνει ότι το βιβλίο όπως έχει είναι ακατάλληλο και δεν υπάρχει
μεθοδευση άλλη εκτός από την απόρριψή του.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Γενικές παρατηρήσεις:

1) Οι εισαγωγές είναι έκτεταμένες και ο κατάλογος των έργων των συγγραφέων που παρατίθεται στα περισσότερα εισαγωγικά σημειώματα είναι μακρύς.

2) Να γίνουν όλες οι μεταβολές που προτείνει η 'Επιτροπή Κρίσεως.

3) Να μειωθεί ο όγκος του βιβλίου από την ομάδα των συγγραφέων.

4) Οι έρωτήσεις του βιβλίου να μην έκδοθούν σε χωριστό βιβλίο για τον καθηγητή, όπως προτείνει η 'Επιτροπή Κρίσεως, γιατί και η διδακτική πράξη θα δυσχεραίνεται και τον πειρασμό για έκδοση "λυσάρων" θα κεντρίσει.

Με αυτές, προς το παρόν, τις παρατηρήσεις είσηγομαι να εγκριθεί το βιβλίο κατ' αρχήν.

Ός προς την ανθολόγηση κειμένων: α) Συμφωνώ με την 'Επιτροπή Κρίσεως να μην ανθολογηθούν Γ. Σκληρός, Νικολάϊδης, 'Αλεξανδρόπουλος και Καχτίτσης, να μην περιληφθεί η "Ύποκριση" του Λασκαράτου, να παρατεθεί απόσπασμα από το "Γυναικα της Ζάκυνθος" του Σολωμού και να αντικατασταθεί το "Η τιμή και το χρήμα" του Κ. Θεοτόκη με άλλο ούσιαστικότερο κείμενο του ίδιου συγγραφέα.

β) Παρατηρώ ότι ο χώρος του θεάτρου είναι αι φτωχός και ότι το "Δελωκή-Εορτή" δεν είναι από τα αντιπροσωπευτικότερα του Καρυωτάκη.

Μερικά γλωσσικά-έκφραστικά: α) αδόκιμη μορφή φαίνεται η έκφραση "ήταν ανθέως... μοναχικός" (σελ. 177),

β) θεωρώ ανεπιτυχή την αντίθεση "έγραψε 35 συλλογές, συχνά όμως δίνει την εντύπωση ότι δέ φροντίζει άρκετά την έκφρασή του" (σελ. 276),

γ) Όσα ακολουθούν την πρόταση (σελ. 296): "Ο Κ. Στεργιόπουλος γράφει σχετικά" νομίζω ότι δεν είναι σχετικά,

δ) τα γάβρα και λύσσα (σελ. 66) δεν έρμηνεύονται σωστά ως "κατάσταση άνυπόφορη".

Νομίζω ότι έκτός από τις λέξεις που σημειώνουν τα μέλη της Ε.Κ. πρέπει να έρμηνευθούν ως άγνωστες λέξεις και οι ακόλουθες:

γενί (68), έτσάωνε (68), παντοχή (68), κολλεκτιβιστικό (101), φουρκίσω (184), έψυωνε (236), γιάμα (240), μπλάβα (249).

Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος είπε: Τό γεγονός ότι καί ως εισηγητής στο Τμήμα για την ανάθεση της συγγραφής του βιβλίου καί ως Πρόεδρος της 'Επιτροπής κρίσεως έχω διατυπώσει επανειλημμένως τή γνώμη μου καί για τους συγγραφείς καί για τή συγκεκριμένη εργασία τους, δε νομίζω ότι με απαλλάσσει έντελώς από τήν υποχρέωση νά διατυπώσω καί στή σημερινή συνεδρίαση του Τμήματος, τι θεωρώ χρήσιμο νά επαναλειφθεῖ ἡ δ,τι συμπληρωματικά μπορεί νά σταθεῖ ἐποικοδομητικά.

Οφείλω λοιπόν νά υπενθυμίσω ότι τό Τμήμα, σχεδόν ὁμόφωνα, μέ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση εἶδε τήν ὑπουργική ἀπόφαση, μέ τήν ὁποία ἐπίσημοποιήθηκε ἡ ἀνάθεση τοῦ ἔργου στους συγγραφείς τῶν βιβλίων Α', Β', Γ' Γυμνασίου καί Α' Λυκείου. Στή συνέχεια, ὡς Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως, διαπίστωνα τή διάθεση γιά προσφορά, τήν κατάρτιση καί τήν ἐργατικότητα, ὅπως καί τό πνεῦμα συνεργασίας τῶν συγγραφέων, πού ἐμπρόθεσμα παράδωσαν ὁλοκληρωμένη τήν εργασία τους, πού φυσικά ὡς ἀνθρώπινο ἔργο, εἶχε καί πλευρές πού μποροῦν νά θεωρηθοῦν ἀδύνατες. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο ἡ 'Επιτροπή κρίσεως προσπάθησε νά ἐντοπίσει τίς ἀδυναμίες τοῦ βιβλίου, ὥστε ^{καὶ} νά φτάσει βελτιωμένο στό Τμήμα. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά κάνω γνωστό στό Τμήμα ὅτι τά μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ('Ιγνάτιος Σακαλῆς, Παν. 'Αθανασιάδης, 'Αδαμοντία Τριάρχη καί Στ. Διαλησημάς), ἄν καί ἀπασχολημένα μέ βαριές ὑπηρεσιακές ὑποχρεώσεις, σέ χρόνο συντομότερο ἀπ' ὅ,τι ὀρίζε ἡ σχετική ὑπουργική ἀπόφαση, ὁλοκληρώσαν τήν κρίση τοῦ βιβλίου. Ἐκτός ἀπό τίς δύο εἰσηγητικές ἐκθέσεις (τῶν κ.κ. 'Αδ. Τριάρχη καί Στ. Διαλησημά), ἐκτενῆ σημειώματα μέ γενικές καί ἐιδικότερες παρατηρήσεις ὑπέβαλαν ἐγγράφως καί τά λοιπά μέλη τῆς 'Επιτροπῆς, ὅπως καί ἐγώ. Γιὰ νά διευκολυνθεῖ ὁμως τό ἔργο τῶν συγγραφέων, καταθέσαμε συμπληρωματικά ἕνα κείμενο, στό ὁποῖο καταγράφηκαν οἱ παρατηρήσεις γιά τίς ὁποῖες συμφωνοῦσαν καί τά πέντε μέλη τῆς 'Επιτροπῆς. Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου δέχτηκαν σέ μεγάλο μέρος τίς παρατηρήσεις τῆς 'Επιτροπῆς καί, σύμφωνα μέ αὐτές βελτίωσαν τό βιβλίο τους. Τά σημεῖα, στά ὁποῖα δέ συμφώνησαν ἀπόλυτα ἡ 'Επιτροπή κρίσεως καί οἱ συγγραφεῖς, ὅπως καί ὅ,τι ἀφορᾷ τίς "ἐρωτήσεις" τοῦ βι-

βιβλίου, ή 'Επιτροπή θεώρησε καλό νά συζητηθοῦν στό Τμήμα ΜΕ τοῦ ΚΕΜΕ' καί ἔτσι ἔφτασε στήν τελική κρίση της, μέ τήν ὁποία ὁμόφωνα κρίνει κα-
τάλληλο τό βιβλίο, ἐφόσον γίνουν ὁρισμένες βελτιώσεις πού σημειώνει στή
σχετική πράξη της.

Μέ τίς περισσότερες ἀπό τίς βελτιώσεις αὐτές πραγματοποιημένες, τό
βιβλίο ἤρθε στό Τμήμα. Βέβαια τόσο οἱ συνδεδεφοί πού ὁρίστηκαν εἰσηγη-
τές (περισσότερο ὁ κ. Σακκάς καί λιγότερο ὁ κ. Τομπαῦδης), ἀλλά καί ὁ-
ρισμένα μέλη τοῦ Τμήματος ἐντόπισαν ἀδυναμίες (σημαντικότερες ἢ λιγότε-
ρο σημαντικές), χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι δέν βρίσκουν τό βιβλίο πολύ
καλύτερο ἀπό ἐκεῖνο πού ἔρχεται νά ἀντικαταστήσει καί κατάλληλο γιά τήν
κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς σχολικῆς πράξης. Οὔτε στιγμή δέν ἀμφέβαλα γιά
τήν πρόθεση ὧλων νά συνεισφέρουν, ὥστε τό βιβλίο νά φτάσει ὅσο γίνεται
καλύτερο στό χέριο τῶν μαθητῶν. Ὅμως ἐπειδὴ ἔχω διαφορετική γνώμη γιά
ὁρισμένες θέσεις τους, θά ἀπασχολήσω τό Τμήμα μέ πρόθεση νά διαυκύνω
ὁρισμένα καίρια (ἢ καί λιγότερο σημαντικά) σημεία:

α) Βασική ἀδυναμία τοῦ βιβλίου, κατά τό συνδεδεφό κ. Δ. Σακκά,
εἶναι ὅτι τόν διακρίνει αἰσθητισμός, ἐνῶ ἀπουσιάζουν κείμενα, ὅπου κατα-
ξιώνεται ὁ ἀνθρώπινος μόχθος, ὅπου οἱ καταπιεζόμενοι ἢ οἱ μὴ προνομιού-
χοι συνειδητοποιοῦν τή θέση τους καί διεκδικοῦν ἀγωνιστικά τά δικαιώμα-
τά τους στή ζωή; ὅπου γενικότερα ὑπάρχει οὐσιαστικός κοινωνικός προβλη-
ματισμός. Ἀφοῦ σημειώσω ὅτι καί στό βιβλίο αὐτό ὑπάρχουν (ὄχι πέρα πολλὰ
βέβαια, ἀλλά ὑπάρχουν) κείμενα κοινωνικοῦ προβληματισμοῦ, καί ὅτι ἥδη
οἱ λογοτέχνες ἔχουν ἐκπληρώσει τό χρέος τους πρός τήν κοινωνία μέ τό νά
παρουσιάσουν πειστικά τά κοινωνικά προβλήματα, ἔστω καί ἂν δέν φτάνουν
πάντοτε στή λυτρωτική λύση πού θεωροῦμε ἐμεῖς σωστή (καί γι' αὐτό εἶναι
σπάνια τά κείμενα νεοελληνικῆς λογοτεχνίας κάποιου ἐπιπέδου πού ἱκανο-
ποιοῦν πέρα γιά πέρα τά αἰτήματα πού διτυπώνει ὁ κ. Σακκάς), ἀφοῦ λοι-
πόν σημειώσω αὐτά, θυμίζω στό Τμήμα τά ἑξῆς: Ἀναντίρρητα ἔνας ἀπό τούς
πρωταρχικούς σκοπούς τοῦ μαθήματος "Νεοελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία"
στό Λύκειο (Π.Δ. 827/1979) εἶναι "(οἱ μαθητές) νά στοχαστοῦν πάνω στό
προβλήματα τῆς κοινωνίας τῆς σημερινῆς καί τῆς παλαιότερης, ἰδιαίτερα
τῆς ἑλληνικῆς, ὅπως παρουσιάζεται στό κείμενα τῆς λογοτεχνίας". Τό βι-

βλίο πρέπει να εξυπηρετεί ικανοποιητικά καί τόν σκοπό αυτό. "Όμως δεν είναι ο μόνος. Ταυτόχρονα, με τή διδασκαλία κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας επιδιώκονται καί άλλοι σκοποί, όπως: να γνωρίσουν τήν ύδω-τυπία, τόν πλούτο, τήν ποικιλία καί τό δυναμισμό τής λογοτεχνίας μας, να αναπτύξουν τήν καλαισθησία τους κτλ. "Έχουμε λοιπόν τό δικαίωμα να άγνοήσουμε όλους τούς άλλους σκοπούς καί μονοιθικά να εξυπηρετήσουμε μόνο έναν, όσο σημαντικός κι αν είναι αυτός; Δεν κινδυνεύουμε έτσι να δώσουμε μία "χρηστομύθεια", απλώς ανανεώνοντας τό περιεχόμενο του 8-ρου "χρηστών μύθους"; Καί μάλιστα, ενώ είναι διαπιστωμένο ότι, όπου κυριαρχεί μονομέρεια, ακολουθεί πλήξη, χαλάρωμα ενδιαφέροντος- γιατί όχι καί άπώθηση. Τό ότι πάλι τό βιβλίο, όπως μας τό παρουσίασαν οί συγγραφείς, δεν υπηρετεί τό δόγμα "ή τέχνη γιά τήν τέχνη" άποδεικνύεται από τό γεγονός ότι αποκλείστηκαν κείμενα που άντιπροσωπεύουν τή μόδα του "αισθητισμού" στην Έλλάδα, αν καί αυτή τίς πρώτες δεκαετίες του αιώνα (αν θυμηθούμε π.χ. τήν περίπτωση Κ. Χρηστομάνου) επηρέασε σημαντικά τούς λογοτέχνες μας.

β) Τό θέμα τής έκτασης του βιβλίου πράγματι πρέπει να μας άπασχολήσει. "Όμως δεν νομίζω ότι είναι ιδιαίτερα άγκώδες τό βιβλίο αυτό, έφόσον

- 1) "Ήδη ή άπόφαση άναθέσεως κάνει λόγο γιά βιβλίο 400-420 σελίδων.
- 2) Τά άντίστοιχα έγκεκριμένα βιβλία έχουν: τής Γ' Γυμνασίου 440 καί τής Α' Λυκείου (τά δύο τεύχη) 558 σελίδες.
- 3) Δεν υπολογίστηκαν δεκάδες σελίδες που στό τυπογραφείο θά γίνουν 5-6 γραμμές.
- 4) Με τήν άπάλειψη των "έρωτήσεων" που άντιπροσωπεύουν περίπου τό 1/6 των σελίδων, θά έχουμε οίκονομία περίπου 75 σελίδων.

5) Τά βιβλία με λογοτεχνικά κείμενα δεν πρέπει να συγκρίνονται, ως προς τόν όγκο τους, με τά λοιπά, άφού, σύμφωνα με τίς απαιτήσεις τής σχολικής πράξης, ο καθηγητής διδάσκει μόνο όσα κρίνει ότι ενδιαφέρουν τήν τέξη του, επιλέγοντας από αυτά που υπάρχουν στη συλλογή, κατά κανόνα τό 1/3 περίπου από τό σύνολο των κειμένων του βιβλίου. Έξάλλου καλό είναι οί νέοι μας να έχουν στό χέριο τους όσο γίνεται περισσότερα αξιό-

βλίο πρέπει να εξυπηρετεί εκπαιδευτικά καί τον σκοπό αυτό. "Όμως δεν είναι ο μόνος. Ταυτόχρονα, με τη διδασκαλία κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας επιδιώκονται και άλλοι σκοποί, όπως: να γνωρίσουν την ιδιο-τυπία, τον πλούτο, την ποικιλία και το δυναμισμό της λογοτεχνίας μας, να αναπτύξουν την καλαισθησία τους κτλ. "Έχουμε λοιπόν το δικαίωμα να αγνοήσουμε όλους τους άλλους σκοπούς και μονολιθικά να εξυπηρετήσουμε μόνο έναν, όσο σημαντικό κι αν είναι αυτός; Δεν κινδυνεύουμε έτσι να δώσουμε μία "χρηστομύθεια", απλώς ανανεώνοντας το περιεχόμενο του δ-ρου "χρηστών μύθων"; Και μάλιστα, ενώ είναι διαπιστωμένο ότι, όπου κυριαρχεί μονομέρεια, ακολουθεί πλήξη, χαλάρωμα ενδιαφέροντος- γιατί όχι και άπώθηση. Το ότι πάλι το βιβλίο, όπως μας το παρουσίασαν οι συγγραφείς, δεν υπηρετεί το δόγμα "ή τέχνη για την τέχνη" αποδεικνύεται από το γεγονός ότι αποκλείστηκαν κείμενα που αντιπροσωπεύουν τη μόδα του "αισθητισμού" στην Ελλάδα, αν και αυτή τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα (αν θυμηθούμε π.χ. την περίπτωση Κ. Χρηστομάνου) επηρέασε σημαντικά τους λογοτέχνες μας.

β) Το θέμα της εκτασης του βιβλίου πράγματι πρέπει να μας άπασχολήσει. "Όμως δεν νομίζω ότι είναι ιδιαίτερα ογκώδες το βιβλίο αυτό, έφόσον

- 1) "Ήδη η απόφαση ανάθεσής κάνει λόγο για βιβλίο 400-420 σελίδων.
- 2) Τα αντίστοιχα έγκυρια βιβλία έχουν: της Γ' Γυμνασίου 440 και της Α' Λυκείου (τά δύο τεύχη) 558 σελίδες.
- 3) Δεν υπολογίστηκαν δεκάδες σελίδες που στο τυπογραφικό θά γίνουν 5-6 γραμμές.
- 4) Με την απάλειψη των "ερωτήσεων" που αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/6 των σελίδων, θα έχουμε οικονομία περίπου 75 σελίδων.

5) Τα βιβλία με λογοτεχνικά κείμενα δεν πρέπει να συγκρίνονται, ως προς τον όγκο τους, με τα λοιπά, αφού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σχολικής πράξης, ο καθηγητής διδάσκει μόνο όσα κρίνει ότι ενδιαφέρουν την τάξη του, επιλέγοντας από αυτά που υπάρχουν στη συλλογή, κατά κανόνα το 1/3 περίπου από το σύνολο των κειμένων του βιβλίου. Έξω από αυτό είναι οι νέοι μας να έχουν στα χέρια τους όσο γίνεται περισσότερα αξιό-

λογα κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας.

γ) Μικρότερη, όχι όμως άσημαντη, σημασία έχουν τα εξής θέματα:

1) Θεωρώ ξλλειψη του βιβλίου το ότι, αν και αυτό ρητά υπάρχει στην ανόθεση, τα κείμενα των ξένων λογοτεχνικών δεν συνοδεύονται από κατατοπιστικές εισαγωγές για τις λογοτεχνίες των χωρών που αντιπροσωπεύονται (Γαλλία, Άγγλία, Γερμανία, Ρωσία).

2) Θεωρώ ενδιαφέρουσα την πρωτοβουλία των συγγραφέων να δημιουργήσουν ολοκληρωμένη ένότητα με πυρήνα τον δημοτικισμό και προεκτάσεις στον εκπαιδευτικό δημοτικισμό, αλλά δε νομίζω ότι σκοπός του βιβλίου είναι να παρουσιάσει συστηματικά την ιστορία της εξέλιξης του νεοελληνικού πολιτισμού. Αυτό βέβαια (ιδιαίτερα ό,τι έχει σχέση με τον Έκπαιδευτικό Όμιλο και τους προδρόμους του) έχουν πρωταρχικό ενδιαφέρον για τους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα τους φιλολόγους μας, αλλά δεν είναι "νεοελληνική λογοτεχνία".

3) Προτείνω οι ένότητες που άφορουν τους ποιητές: Ρ. Φιλύρα, Μ. Πολυδούρη, Τ. Άγρα, Μ. Παπανικολάου και Ν. Λαπαθιώτη να ένοποιηθούν, για να εξοικονομήσουμε όρισμένες σελίδες και ταυτόχρονα να ελπίζουμε σε καλύτερο αποτέλεσμα για τη σχολική πράξη. Δηλαδή, η πενιχρή παρουσίαση των γνήσιων, αλλά ήσσονος τόνου ποιητών που αναφέραμε, καθιστά προβληματική τη διδασκαλία τους, έφθσον με δυσκολία το ποίημα του καθενός "γεμίζει" μία διδακτική ώρα. Αντίθετα, δημιουργείται με πολύ πρόσφρη για διδασκαλία ένότητα, αν προταχθεί ένα σημείωμα εισαγωγικό, κοινό για όλους, και κατόπι παρατεθούν τα ποιήματά τους ως χαρακτηριστικά δείγματα της ποίησής τους.

4) Κρίνω άπαραίτητο να περιληφθεί το εξαίρετο, από λογοτεχνική και παιδευτική άποψη, κείμενο του Γ. Ίωάννου που προστίθεται στο άρχικό σωμα του βιβλίου, έφθσον πρόκειται για κείμενο καταξιωμένου πεζογράφου, με πλούσιο έργο, ό όποτος μάλιστα είναι εκπαιδευτικός με πολύπλευρη συνεισφορά στην παιδεία και γενικότερα την πνευματική μας ζωή. (Θυμίζω το "Άνθολόγιο για τους μαθητές του Δημοτικού", τρίτομο, έκδοση ΟΕΔΒ, και τη συμβολή του στο περιοδικό "Ελεύθερη Γενιά"). Βέβαια δεν παρου-

οίασε βιβλίο με πεζογραφήματα πριν από το 1960, αλλά ως τότε είχε εκδώσει δύο ποιητικές συλλογές (την πρώτη το 1954), Έλλάλου ή λογοτεχνική παρουσία κάθε δημιουργού είναι ενιαία και δίδασπαστη. Πώς π.χ. παρουσιάσαμε, ανάμεσα στους εκπροσώπους της γενιάς του, τον Ν. Καζαντζάκη ως πεζογράφο, την ώρα που το πεζογραφικό του έργο εκδόθηκε δεκαετίες πολλές ύστερα από το ποιητικό; Το ότι βέβαια και άλλοι πεζογράφοι της γενιάς του Γ. Ίωάννου έχουν να παρουσιάσουν αξιόλογο έργο δεν το αμφισβητεί κανείς, αλλά μπορούμε να δώσουμε για κάθε γένια και περίοδο όλους τους αξιόλογους εκπροσώπους, χωρίς τον κίνδυνο να πάρουν οι μαθητές ένα τερατώδες σέ δγκο βιβλίο;

Υστερα από όλα αυτό έχω τη γνώμη ότι το βιβλίο επιδέχεται βελτιώσεις. Είναι όμως ήδη κατάλληλο για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της σχολικής πράξης. Δεν πρέπει να υποτιμούμε τη σημασία δύο γεγονότων:

α) Το ότι το βιβλίο αυτό, όπως και τα προηγούμενα τέσσερα της ίδιας σειράς, αποτελεί σταθμό στην ιστορία των βιβλίων νεοελληνικής λογοτεχνίας. Πραγματοποιείται με αυτό γενναία ποιοτική άνοδος και δημιουργούν θετικό προηγούμενο, ώστε από δω και πέρα να μπορούμε να έχουμε περισσότερες απαιτήσεις.

β) Ίδιαίτερα το μέρος του βιβλίου που εμφανίζονται κυριολεκτικά σύγχρονοι συγγραφείς παρουσίαζε τεράστιες δυσκολίες. Γιατί η επιλογή συγγραφέων και κειμένων ήταν προβληματική, καθώς δεν έχει μεσολαβήσει ο απαραίτητος χρόνος για να γίνουν οριστικότερες αξιολογήσεις και ιεραρχήσεις.

Καταλήγω λοιπόν με τις εξής προτάσεις:

α) Να θεωρήσουμε το βιβλίο κατάλληλο για τη σχολική πράξη, αφού γίνουν ορισμένες βελτιώσεις, όπως θα διατυπωθούν στο πρακτικό του Τμήματος.

β) Το Τμήμα να ορίσει μέλη του ως αντιπροσώπους του, για να συνεργαστούν με τους συγγραφείς για την τελική μορφή του βιβλίου, σύμφωνα με τις απόψεις του Τμήματος. Προτείνω τους εισηγητές του θέματος, συναδέλφους

κ.κ. Δ. Σακκά και Δ. Τομπαζή.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Κακριδής λέγει: Το βιβλίο είναι βιβλίο. Έχω κάνει κιόλας 3 σελίδες παρατηρήσεις που διοχετεύτηκαν σε προγενέστερη φάση στους συγγραφείς και τ'ίς πήραν υπόψη τους - όχι όλες. Έχω και άλλες που θα τ'ίς καταθέσω στην Επιτροπή. Το βιβλίο έχω τήν ελπίδα ότι τελικά θα γίνει πολύ καλό, όπωςδήποτε καλύτερο από αυτό που υπάρχει.

Ο Πρόεδρος θέτει σε ψηφοφορία την ακόλουθη απόφαση:

Το Τμήμα έχοντας υπόψη του την έκθεση της κριτικής Επιτροπής, τ'ίς σημερινές ει-σηγήσεις των κ.κ. Δ. Τομπούδη και Δ. Σακκά, και τή σημερινή συζήτηση:

- α) εγκρίνει κατ' αρχήν το βιβλίο,
- β) διαπιστώνει ότι για να προωθηθεί το βιβλίο στο τυπογραφείο χρειάζονται διορ-θώσεις, προσθαφαίρεσεις κλπ.,
- γ) αναθέτει τήν προεργασία για τ'ίς αλλαγές αυτές στους φιλοδούους του Τμήματος, τούς οποίους παρακαλεί να παραδώσουν, όσοι θέλουν, σημειώματα με τ'ίς συγκεκριμένες προτάσεις τους.

Η απόφαση εγκρίνεται. Μειοψηφούν οι κ.κ. Παπασημακόπουλος και Σακκά για τούς λόγους που αναφέρονται παραπάνω στο πρακτικό.

ΘΕΜΑ 2ο - Διαδικασία κρίσης 'Ιστορίας Γ' Λυκείου Α' και Β' τεύχους.

Ο κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε: 'Η Επιτροπή κρίσεως θα συγκαληθεί τήν Παρασκευή 11-6 ή 12-6-82.

ΘΕΜΑ 3ο - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου "Αγωγή του Πολίτη" Γ' Γυμνασίου.

Ο κ. Φ. Βώρος, αρμόδιος για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε: Το β' μέρος μορφοποιήθηκε χθές στις 9-6-82. Σήμερα θα φωτοτυπηθεί για να μοιραστεί στα μέλη της Επιτροπής κρίσεως. Τήν Δευτέρα οι 2 από τούς 3 έχουν προσυμφωνήσει συνεδρίαση.

Θέμα 5ο .Συμπληρωματική διαδικασία για τό βιβλίο Ιστορίας Γ' Γυμνασίου (Κουλιούρδη)

Ο πρόεδρος του Τμήματος ως εισηγητής θέτει υπόψη των κ.κ. Συμβούλων ένα σημείωμα (έπισυνάπτεται στο πρακτικό) του Υπουργείου Παιδείας, όπου προτείνονται όρισμένες αλλαγές στο έγκυριμένο από τό ΚΕΜΕ κείμενο.

Ύστερα από συζήτηση τό Τμήμα έγκρίνει όμόφωνα τίς αλλαγές αυτές μέ τίς ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Στην ύποσημείωση όπου απαριθμούνται οί αντιστασιακές οργανώσεις τό κείμενο νά μπει σέ εισαγωγικά καί στό τέλος νά σημειωθεί (έντός εισαγωγικών βέβαια) ή προέλευσή του.
2. Ύστερα από τήν απάλειψη του νέου κειμένου πού είχε αρχικά έγκριθεϊ ώς συνέχεια τής σελ. 332 πρέπει ή σελίδα 318 (Έκδοση 1981) νά μένει όπως ήταν.

Τό τμήμα ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

άποφάσισε όμόφωνα

άποδέχεται τήν εισήγηση του Προέδρου του Τμήματος Φ. Καυριδη στό σύνολό της.

Στό σημείο αυτό τελείωσε ή συζήτηση του θέματος.

ΘΕΜΑ 6ο - 'Ανατύπωση του διδ. βιβλίου "Πολιτική "Αμυνα" Β' Γυμνασίου.

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης, αρμόδιος για το 6ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

Το Τμήμα Μ.Ε. έχει ήδη εγκρίνει την ανατύπωση του βιβλίου "Πολιτική "Αμυνα" για το σχ. Έτος 1982-83 για τους μαθητές της Β' τάξης Γυμνασίου.

Το ΥΠΕΠΘ θεώρησε σκόπιμο να απευθυνθεί στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξης και να ρωτήσει αν το περιεχόμενο του βιβλίου συμφωνεί με τα σημερινά δεδομένα ή χρειάζεται ενημέρωση, προσαρμογές κτλ.

Το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως, έστειλε στο ΥΠΕΠΘ ένα κείμενο με όρισμένες εικόνες, που κατά τη γνώμη του θα έπρεπε να περιληφθούν στο υπό έκδοση βιβλίο. Το κείμενο με τις σχετικές φωτογραφίες (και λεζάντες), που αναφέρονται στον πόλεμο με συμβολικά όπλα και στους τρόπους προφύλαξης του πληθυσμού από τους κινδύνους του, μάς διαβιβάστηκε από τον κ. Υπουργό Έθν. Παιδείας με το έγγραφο αριθμ. Φ.211.17/44/Γ2/777/19-5-82 και την ένδειξη "ΕΞ. Επεϊγον".

Κατά τη γνώμη μου, το κείμενο και οι εικόνες είναι χρήσιμα πράγματα. Το ίδιο φρονεί και ο κ. Γρατσάς, με τον όποιο μίλησα ήδη. Σκόπιμο θα ήταν όμως να ανασυνταχθεί το κείμενο, ώστε να βελτιωθεί από γλωσσική άποψη και από την άποψη της λογικής άρθρωσης. "Ηδη έχω συντάξει ένα κείμενο με βάση εκείνο του Υπ. Δημοσίας Τάξης, και προτείνω να σταλεί το ταχύτερο για ένσωμάτωση στο υπό έκτύπωση βιβλίο της "Πολιτικής "Αμυνας". Πρέπει όμως το κείμενο να το δει και κάποιος άλλος.

Το κείμενο διαμορφώνεται όπως υπάρχει στο χειρόγραφο μου. Σε αυτό θα μπου οι εικόνες που βρίσκονται στο χειρόγραφο κείμενο του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως. Την ακριβή θέση τη δείχνουν στο κείμενό τους.

Τα κλισε των εικόνων θα ζητηθούν από το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως.

Το κείμενο θα μπει ός επίμετρο στο βιβλίο.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΟΠΛΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΑΥΤΟΝ

(Εικόνες 1,2,3,4)

Οι πιο πάνω εικόνες μάς δίνουν τέσσερα στιγμιότυπα ξενοιαστης ειρηνικής ζωής, στη διάρκεια της οποίας ο άνθρωπος απολαμβάνει τα αγαθά της φύσης και του πολιτισμού.

"Όμως ή ζωή αύτή μπορεί νά καταστραφεί από τή μεγάλη μάστιγα τοῦ ἀνθρώπου γένους: τὸ πόλεμο. Όσο ὁ πόλεμος θά ἐξακολουθεῖ νά ἀπειλεῖ τοὺς λαούς, χρῆος ὧλων μας εἶναι νά ἐργαζόμαστε γιὰ τήν ἀποτροπή του καί, ὅταν τελικά ἀποδειχτεῖ ἀναπόφευκτος, νά προ-σπαθοῦμε νά περιορίσουμε ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τῖς ὀλέθριες συνέπειές του.

'Από τὸ δεῦτερο Παγκόσμιο πόλεμο ὡς τῖς μέρες μας οἱ διάφοροι πόλεμοι γίνονται με συμβατικά ὅπλα καί ὄχι με πυρηνικά. Σέ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ εἴδους τὸν πόλεμο θά σταθοῦμε γιὰ λίγο, ἀφοῦ αὐτός μᾶς ἀπειλεῖ ἀμεσότερα.

Τὰ συμβατικά ὅπλα με τὰ ὁποῖα διεξάγονται οἱ σύγχρονοι πόλεμοι εἶναι τὰ ντουφέ-κια, τὰ πολυβόλα, οἱ ὅλμοι, τὰ κανόνια, οἱ νάρκες, οἱ βόμβες, οἱ ρουκέτες, οἱ χωφίς πυρηνική γόμωση πύραυλοι κτλ. Τή μεταφορά, τήν ἐκτόξευση ἢ τή χρησιμοποίηση, ἀνάλογα με τήν περίπτωσι, αὐτοῦ τοῦ ὕλικου τήν ἀναλαμβάνουν οἱ διάφορες στρατιωτικές μονάδες, τὰ πλοῖα καί τὰ ἀεροπλάνα. Οἱ ἐπόμενες εἰκόνες δεῖχνουν μερικὰ ἀπὸ τὰ συμβατικά ὅπλα τοῦ σύγχρονου πολέμου.

(Εἰκόνες 5-10)

Τὰ συμβατικά ὅπλα ἔχουν σήμερα τελειοποιηθεῖ σέ ἀφάνταστο βαθμὸ καί ἔχουν ἀποκτή-σει τεράστια καταστρεπτική δύναμη. Χρησιμοποιοῦνται γιὰ τήν καταστροφή οἰκοδομῶν, διαφόρων ἐγκαταστάσεων, ἐργοστασίων, λιμένων, μεγάλων τεχνικῶν ἔργων, συγκοινωνιακῶν κόμψων, ἀεροδρομίων, ἀποθηκῶν καί ἄλλων στόχων ἀντοχῆς. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦνται ἐ-ναντίων ἀντίπαλων στρατιωτικῶν μονάδων καί ὄχι σπάνια ἐναντίον ἀστικῶν κέντρων καί ἀκάλυπτων προσώπων. Τὰ συμβατικά καί μόνο ὅπλα μποροῦν νά προξενήσουν τεράστιες καταστροφές σέ ὕλικά, ἀγαθά ~~καί~~, καί τὸ χεῖρότερο, σέ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, ὅπως ἔδει-ξαν οἱ πόλεμοι ποὺ ἐγίναν στή Μέση Ἀνατολή, τήν Ἰνδοκίνα καί τή μαρτυρική Κύπρο.

Μερικὲς καταστροφές ἀπὸ συμβατικά ὅπλα βλέπουμε στίς εἰκόνες τοῦ βιβλίου μας.

(Εἰκόνες 11-14)

Ἡ προστασία ἀπὸ τὰ συμβατικά ὅπλα εἶναι σέ σημαντικὸ βαθμὸ δυνατή, ἐφόσον βέβαια ξέρουμε πῶς νά προφυλαχθοῦμε ἀπὸ αὐτά καί πάρουμε ἔγκαιρα τὰ μέτρα ποὺ θά μᾶς ὑποδείξει ή πολιτική ἄμυνα. Ἐπομένως, ὅσο καλύτερα ὀργανώσουμε τήν προστασία μας ἀπὸ τὰρα, ποὺ διανύουμε περίοδο εἰρήνης, τόσο πλεῖς ἀποτελεσματικὰ θά ἀντιμετωπίσουμε τὸν κίνδυνο σέ περίπτωση πολέμου.

(Είκονες 15-24)

Ένας άλλος πολύ σοβαρός κίνδυνος από τα συμβατικά όπλα, που απειλεί τον άμαχο πληθυσμό και κυρίως τα παιδιά, προέρχεται από τους κάθε λογής έκρηκτικούς μηχανισμούς (βόμβες, βίδες, βλήματα όλμων, νάρκες, χειροβομβίδες κτλ.) που από μηχανικές ή άλλες αιτίες δεν ξεερράγησαν κατά το χρόνο της ρίψης τους από τον έχθρο. Πολλές όμως φορές η καθυστέρηση της έκρηξης δεν είναι καθόλου τυχαία, αλλά προετοιμάζεται σκόπιμα από τον έχθρο ο οποίος, στην προσπάθειά του να κάμψει το ήθικόν του αγωνιζόμενου λαού, εκτοξεύει ή εγκαταλείπει στο αντίπαλο έδαφος έκρηκτικούς μηχανισμούς άλλοτε αυτούσιους και άλλοτε καμουφλαρισμένους σε ρολόγια, στυλογράφους, τρανζίστορ, ταμπакιέρες και άλλα χρήσιμα αντικείμενα, κυρίως παιδικά παιχνίδια.

Όλα αυτά αποτελούν σατανικές παγίδες που απειλούν με άκρωτηριασμό ή και θάνατο ~~τόν~~ άμαχο πληθυσμό και ιδιαίτερα τα παιδιά. Η ουσία που δίνεται για την αντιμετώπιση παρόμοιων κινδύνων είναι η ακόλουθη: Αν ποτέ στο δρόμο, στο χωράφι ή την έκδρομή μας ~~απαιλη~~ αληφθούμε κάποιον έκρηκτικό μηχανισμό ή κάποιο αντικείμενο που μας δημιουργεί ύπονοις ότι πρόκειται για καμουφλαρισμένο έκρηκτικό μηχανισμό, δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να άγγιξουμε μόνοι μας τίποτα, γιατί υπάρχει κίνδυνος έκρηξης που θα απειλήσει άμεσα τη ζωή και τη σωματική άκεραιότητα τη δική μας και των παρευρισκομένων. Πρέπει να απομακρυνθούμε το συντομότερο από το σημείο αυτό και να ειδοποιήσουμε άμεσα την πλησιέστερη αστυνομική ή στρατιωτική αρχή που θα φροντίσει για την εξουδετέρωση και την απομάκρυνση των επικινδύνων μηχανισμών.

(Στο σημείο αυτό μπορεί να παρατεθούν εικόνες πυρομαχικών, έκρηκτικών μηχανισμών κτλ. που θα ~~ανα~~ ζητηθούν από στρατιωτικές αρχές ή θα σχεδιαστούν από σκιτσογράφο).

Τό Τμήμα, αφού άκουσε την είσηήση του κ. Κατσιμάνη,

ά πο φ α ν ε τ α ι

όμοφωνα αποδέχεται την είσηήση του κ. Κατσιμάνη στο σύνολό της.

Η συζήτηση για το 4ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε.
Στο σημείο αυτό τελείωσε η συνεδρίαση.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφώνιου
Δ. Ζαραφώνιου

ΠΡΑΞΗ 34/1982
=====

Σήμερα, 14 'Ιουνίου 1982, ημέρα Δευτέρα κατ' ώρα 8.30 πρωινή, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με πρόεδρο τόν κ. Φ. Κακριδή, αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

"Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οί κ.κ. Δ. Σακκίς, Α. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Α. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, 'Ι. Σκορδύλης, Ειδικοί Σύμβουλοι, Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, καί ή γραμματέας του Τμήματος Δήμ. Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δέν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ό κ. Γ. Γρατσάς γιατί έχει πάρει κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - 'Επανεκδοση από τόν ΟΕΔΒ του φυλλαδίου γιά τή Μεσογειακή άναιμία. Εισηγητής κ. 'Ι. Σκορδύλης, Είδ. Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Χορήγηση αντιγράφου πρακτικού του Τμήματος Μ.Ε. Εισηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Πρόγραμμα Γυμνασίου. Εισηγητής κ. Φ. Κακριδής.
- ΘΕΜΑ 4ο - Διαδικασία κρίσης 'Ιστορίας Γ' Λυκείου Α' καί Β' τευχος. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, 'Αγωγή του Πολίτη, Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο - Διαδικασία κρίσης Νέων 'Ελληνικών Β' Λυκείου. Εισηγητής κ. Δ. Σακκίς καί Δ. Τομπαΐδης.
- ΘΕΜΑ 7ο - Συμπληρωματική διαδικασία γιά τό 3ο θέμα της πράξεως 23/82 (ελεύθερα θεοηθήματα γερμανικής γλώσσας).

Στήν άρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε άπασία, τό Τμήμα άρχι τήν εξέταση τών θεμάτων της ήμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 10 - 'Επανεκδόση από τον ΟΕΔΒ του φυλλαδίου για τη Μεσογειακή
άναιμία.

'Ο κ. 'Ι. Σκορδύλης, αρμόδιος για το 1ο θέμα της ημερήσιας δια-
τάξεως είπε:

'Ο κ. Γεν. Δ/ντής της Γεν. 'Εκπ/σεως με το 'Εγγραφο του αριθμ.
Φ.211.25/2/Γ/130/5-2-82 μās διαβίβασε το αριθ. 3/11-1-82 'Εγγραφο του
Εϊδικου Συντονιστικού Κέντρου Μελέτης Μεσογειακής 'Αναιμίας, που άνα-
φέρεται στην επανεκδόση και εις τυχόν βελτιώσεις του σχετικού φυλλα-
δίου, και μās παρακαλεί νά προβούμε στις δικές μας ενέργειες.

Σχετικά με το θέμα αυτό κρίνω σκόπιμο νά σās υπενθυμίσω τά εξής:

1) Τό Τμήμα με την πράξη του 51/21-9-81 είχε γνωματεύσει νά έκ-
θεϊ από τον ΟΕΔΒ ένα μικρό φυλλάδιο με τό κείμενο που έτοιμάσε και π-
τεινε τό Συντονιστικό Κέντρο, νά διανεμηθεϊ αυτό στους μαθητές των Γυ-
μνασίων και των Λυκείων και τό θέμα νά τούς παρουσιάζεται στις ώρες
των βιολογικών μαθημάτων.

2) Τό φυλλάδιο διανεμήθηκε στο περασμένο σχολικό έτος στους μα-
θητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου.

3) Τό ΥΠΕΠΘ απέστειλε για τό σκοπό αυτό προς τίς Νομαρχίες, τίς
ΓΕΜΕ και τούς Δ/ντές των Προτύπων και Πειραματικών σχολείων την αριθ.
Γ.129/5-2-82 εγκύκλιό του.

4) Μερικές από τίς ΓΕΜΕ και μεμονωμένα Γυμνάσια και Λύκεια έστ-
λαν τίς κρίσεις τους για τό κείμενο του φυλλαδίου.

5) Τό ίδιο θέμα τό συζητήσαμε σε προγενέστερη συνεδρίαση και
τό άναβάλαμε για νά έχουμε μία πληρέστερη ενημέρωση.

6) Τό συντονιστικό κέντρο, όπως μου άνάφερε ο υπεύθυνος του θέ-
ματος γιατρός κ. Τασοπούλου, είναι διατεθειμένο νά έκλαίψει τό κεί-
μενο που προορίζεται για τό Γυμνάσιο, ώστε αυτό νά γίνει κατανοητό από
τους μικρούς μαθητές.

Αναλογιζόμενος τήν αξία της έννημέρωσης αυτής των μαθητών, τήν σύντομη, κατατοπιστική και επιστημονικά σωστή εργασία του Κέντρου Μελέτης της Μεσογειακής Άναιμίας και τό γεγονός της καλής υποδοχής του φυλλαδίου στους μαθητικούς, τούς εκπαιδευτικούς και τούς κοινωνικούς κύκλους της χώρας μας είσηγοῦμαι στό Τμήμα τά εξής:

1) Νά εγκρίνουμε τήν επανέκδοση του φυλλαδίου από τόν ΟΕΔΒ μέ τίς τυχόν διορθώσεις πού θά κάνει στό κείμενο τό Συντονιστικό Κέντρο μετά από τίς παρατηρήσεις των ΓΕΜΕ.

2) Τό φυλλάδιο αυτό νά διανεμηθεῖ και στό προσεχές σχολικό έτος στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου, και

3) Στην περίπτωση πού τό Συντονιστικό Κέντρο παρουσιάσει ἔγκαιρα τό κείμενο γιά τό Γυμνάσιο, νά ἐκδοθεῖ γιάυτό χωριστό φυλλάδιο, ἔάν φυσικά τό ἐπιτρέπουν τά χρονικά ὅρια και οἱ προβλεπόμενες δαπάνες.

Ο κ. Παπασημακόπουλος εἶπε ὅτι πρέπει νά προσέξουν ἐκεῖνοι πού θά κάνουν τροποποιήσεις του κειμένου, μέ σκοπό τήν ἀπλούστευσή του, ὥστε νά μή θυσιαστεῖ ἡ επιστημονική οὐσία του βιβλίου, πού εἶναι βοηθητική γιά τούς διδάσκοντες.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν εἰσήγηση του κ. 'Ι. Σκοροδλίτη και τήν παρατήρηση του κ. Παπασημακόπουλου,

ἀ π ο φ α ῖ ν ε τ α ι

ὁμόφωνα ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση του κ. 'Ι. Σκοροδλίτη μέ τή παρατήρηση ὅτι ἐκεῖνοι πού θά ἀναλάβουν νά ἀπλουστεύουν τά κείμενα του βιβλίου πρέπει νά προσέξουν ὥστε νά μή θυσιαστεῖ ἡ επιστημονική οὐσία του βι

ΘΕΜΑ 2ο - Χορήγηση αντιγράφου πρακτικού του Τμήματος Μ.Ε.

Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, αρμόδιος για το 2ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε:

Η Διεύθυνση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΕΠΕΘΕ μās διαβιβάζει αίτηση του κ. Στ. Μωραΐτη, που ζητεί να του κοινοποιηθεί απόσπασμα της πράξεως του Τμήματος με την οποία απερρίφθη το βιβλίο "Ο χορός του Εύριπύδη" του Α. Φουτρίδη.

Εισηγηθῆναι στο Τμήμα να χορηγηθεί αντίγραφο της σχετικής πράξεως του Τμήματος στον κ. Στ. Μωραΐτη.

Τό Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο - Διαδικασία κρίσης 'Ιστορίας Γ' Λυκείου Α' και Β' τεύχος.

Ο κ. Βώρος αρμόδιος για το 4ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε: Στις άμέσως προσεχόνς μέρας, η έπιτροπή κρίσης θα συνέλθει για να εξετάσει το ζήτημα.

ΘΕΜΑ 5ο - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, 'Αγωγή του Πολίτη Γ' Γυμνασίου.

Ο κ. Βώρος αρμόδιος για το 5ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως είπε: 8τι η έπιτροπή κρίσης θα συνεδριάσει αύριο, δηλαδή 15 'Ιουνίου.

ΘΕΜΑ 3ο - Πρόγραμμα Γυμνασίου

Σχετικά με τὸ 3ο θέμα ὁ Πρόεδρος Φ. Κακριδῆς εἰσάγει τὸ ΩΠ ὅπως ὡς τώρα ἔχει διαμορφωθεῖ ἀπὸ τῆς συζητήσεως τοῦ Τμήματος καὶ ζητᾷ νὰ συζητηθεῖ καὶ νὰ ψηφιστεῖ καταρχὴν στὸ σύνολο του. Τὸ σχέδιο ΩΠ εἶναι τὸ ἀκόλουθο:

	A	B	Γ
Θρησκευτικὴ	2	2	2
Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία	4	4	4
Νεοελλ. Γραμμ. Γλ.	5	4	4
Ἱστορία	3	2	2
Στοιχεῖα Δημοκρατ. Πολιτεύματος	-	-	1
Ξένη Γλῶσσα	3	3	3
Μαθηματικὰ	4	4	4
Φυσικὴ	-	2	2
Χημεία	-	1	1
Γεωγραφία	2/-	2/-	2/-
Βιολογία	-/2	-	-/2
Ἀνθρωπολογία	-	2/2	-
Φυσικὴ Ἀγωγή	3	2	2
Καλλιτεχνικὰ	2	1	-
Μουσικὴ	1	1	1
Οἰκιακ. Οἰκονομία	1	1	2
Πολιτιστικὲς δραστηριότητες	-	1	-
Σχολ. Ἑπαγγ. Προσαν.	(1/-/-)		(1/-/-)

1.- Πι ὥρες τῶν μαθημάτων τῶν Καλλιτεχνικῶν, τῆς Μουσικῆς, τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καὶ τῶν Πολιτιστ. δραστηριοτήτων ἀποτελοῦν ἐνότητα ποὺ ἐκτελεῖται ὁλόκληρη ἢ ἐν μέρει ἀνάλογα μετὰ τῆς δυνατότητος καθευ-
 μνασίου, ἢ ὁμάδας Γυμνασίων τῆς ἴδιας περιοχῆς.

2.- Σέ περίπτωση πού τό Γυμνάσιο δέν εἶναι σέ θέση νά καλύψει τίς ὥρες τῶν Καλλιτεχνικῶν, τῆς Μουσικῆς, τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καί τῶν Πολιτιστικῶν Δραστηριοτήτων σύμφωνα μέ τό ΩΠ, τά κενά πού παρουσιάζονται καλύπτονται μέ τήν προσθήκη ὥρων τῶν ἴδιων αὐτῶν μαθημάτων μέ τήν ἀκόλουθη προτεραιότητα:

Α' Γυμνασίου, Μουσική (1 ὥρα), Οἰκιακή Οἰκονομία (1 ὥρα)

Β' Γυμνασίου, Καλλιτεχνικά (1 ὥρα), Μουσική (1 ὥρα), Πολιτιστικές δραστηριότητες (1 ὥρα), Οἰκιακή Οἰκονομία (1 ὥρα)

Γ' Γυμνασίου Καλλιτεχνικά (1 ὥρα), Μουσική (1 ὥρα)

3.- Σέ περίπτωση ὅπου καί μετὰ τήν ἐφαρμογή τῆς παρ. 2 ὁρισμένες ὥρες παραμένουν κενές, συμπληρώνονται μέ τήν προσθήκη ὥρων τῶν ἀκόλουθων μαθημάτων, κατὰ προτεραιότητα:

Α' Γυμνασίου Πολιτιστικές δραστηριότητες (1 ἢ 2 ὥρες), Φυσική Ἀγωγή (1 ὥρα)

Β' Γυμνασίου Φυσική Ἀγωγή (1 ὥρα ἢ 2 ὥρες)

Γ' Γυμνασίου Φυσική Ἀγωγή (1 ὥρα), Καλλιτεχνικά (1 ἢ 2 ὥρες), Πολιτιστικές δραστηριότητες (1 ὥρα ἢ 2 ὥρες)

4.- Τό μάθημα τοῦ Σχολικοῦ Ἑπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ θά διαχτεῖ φέτος στήν Α' καί Γ' Γυμνασίου: Μία ὥρα γιά ἕνα τρίμηνο. Οἱ ὥρες αὐτές θά διατεθοῦν μέ τήν ἀκόλουθη προτεραιότητα:

α) Ἀπό τυχόν ὥρες πού παραμένουν κενές καί μετὰ τήν ἐφαρμογή τῶν παρ. 2 καί 3.

β) Ἀπό τίς τυχόν συμπληρωματικές ὥρες πού προβλέπονται στήν παρ. 3.

γ) Ἀπό τίς τυχόν πρόσθετες ὥρες πού προβλέπονται στήν παρ. 3.

δ) Ἀπό τίς ὥρες τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λέει: Γενικά συμφωνῶ μέ τήν τελική αὐτή μορφή τοῦ ΩΠ τοῦ Γυμνασίου, γιατί διαπιστώνω ὅτι ἐγίνε ὀρεγμένη προσαρμογή πρός ὁρισμένες προτάσεις μου καί γιατί πρόκειται γιά ἕνα προσωρινό ΩΠ.

Διατηρω πάντως ορισμένες επιφυλάξεις μου γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ νέου, μονιμότερου ΩΠ καὶ αὐτὲς εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Ὑπάρχει μιὰ υπερβολικὴ παρουσία τῶν θεωρητικῶν φιλολογικοῦστο-ρικῶν μαθημάτων σὲ βάρος τῶν πρακτικῶν καὶ σύγχρονων γνώσεων. Τὰ μαθήματα αὐτὰ (μαζὶ μὲ τὰ θρησκευτικὰ ξυνοῶ) καλύπτουν σχεδὸν τὸ μισὸ πρὸ-γραμμα σὲ κάθε τάξη. Προσωπικὰ θὰ ἤθελα αὐξηση τουλάχιστο μιᾶς ὥρας στὰ μαθηματικὰ τῆς Α' καὶ στὴν ξένη γλῶσσα κάποιας τάξης πού νὰ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὰ παραπάνω μαθήματα.

2) Σχεδὸν ἀπαρδεδεκτη εἶναι ἡ παρουσία τῶν Καλλιτεχνικῶν μαθημάτων καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ὅτι τὸ Γυμνάσιο εἶναι σχολεῖο Γενικῆς Παιδείας Σὲ κάποια τάξη χρειάζεται νὰ γίνεи αὐξηση κατὰ 1 ὥρα τῶν Καλλιτεχνικῶν καὶ τῆς Μουσικῆς.

3) Οἱ Πολιτιστικὲς Δραστηριότητες μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ 5^ῃ ἡμερου εἶναι ὅπωςδήποτε κάποια πολυτέλεια, ἄλλωστε προσωπικὰ εἶχα πάντοτε ἀντιρ-ρήσεις γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ καὶ τὴν ὀνομασία του ὡς "Πολιτιστικὲς" ἀφοῦ ὅλα τὰ μαθήματα εἶναι ἅμεσα πολιτιστικὰ. Ὡς "Ἐλεύθερες" δραστηριό-τητες ἄμεσης μαθητικῆς πρωτοβουλίας θὰ εἶχαν βέβαια κάποια θέση σὲ ἓνα 4μηνο.

4) Ὁ Σχολ.-Ἑπαγγ. Προσανατολισμὸς ὡς ἐξελικτικὴ ἀτομικὴ διαδικασία θὰ εἶχε σὲ κάθε τάξη θέση, ἀλλὰ ἐφόσον κατανέμεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σέ δυο τάξεις, θὰ πρὸτεινα αὐτὸ νὰ γίνεи στὶς Β' καὶ Γ' τάξεις, γιὰ τοὺς λόγους πού προφορικὰ καὶ γραπτὰ (σὲ μελέτη μου) ἔχω καταθέσει.

Ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος εἶπε: Ἡ υπερβολικὴ προσήλωση στὶς μηχανές καὶ στὴν τεχνολογία ἀπομάκρυνε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ φύση. Ἡ περιφρόνηση αὐτῆς τῆς τελευταίας καὶ ἡ παραμέλησή τῆς ὁδήγησε στὴν υποβάθμιση τοῦ χῶ-ρου πού περιβάλλει τὸν ἄνθρωπο καὶ δημιούργησε τὰ φανερά προβλήματα τῆς ρυπάνσεως πού ἀπειλοῦν τὴν ἰδία μας τὴν ἐπιβίωση.

Ἡ περιφρόνηση τῆς φύσεως ἐπεκτάθηκε καὶ μέσα στὸ σχολικὸ πρόγραμμα "Ἐτσι τὸ 1960 βλέπουμε στὸ σχολικὸ πρόγραμμα τρεῖς ὥρες τὴν ἐβδομάδα Φυτο-λογία στὴν Β' Γυμνασίου, τρεῖς ὥρες Ζωολογία στὴν Γ' Γυμνασίου καὶ τρεῖς

Ώρες ανθρωπολογία-βιολογία στην Δ' Γυμνασίου. Στο σχολικό πρόγραμμα του 1982 βλέπουμε συνολικά 0.75 Ώρες ζωολογία και 0,75 Ώρες φυτολογία, με τάσεις μειώσεώς τους και Ίσως και ολοκληρωτικής εξαφανίσεώς τους.

Πώς όμως είναι δυνατόν να δίνουμε στους νέους άγωγή και να απαιτούμε με μέ βάση αυτήν την άγωγή να προστατεύσουν τη φύση τη στιγμή που προσπαθούμε να εξαφανίσουμε από το αντίκειμενο των γνώσεών τους τα λουλούδια, τα φυτά, τα δάση, ^{τα έγνησια} τα ζώα, τα ψάρια, τα πουλιά; Στους τσιμεντένιους δγκούς των πόλεων όπου έχουν φυλακίσει τα παθιά μας τα μόνα έντομα που έχουν δεξί είναι οι κατσαρίδες και οι νοικοκυρές τις κυνηγούν με τα έντομοκτόνα και τα μόνα πουλιά που πέφτουν στην αντίληψή τους είναι τα κατεφυγμένα κοτόπουλα. Τα κίναμε άκομα να προτιμούν και να θαυμάζουν τις πλαστικές γλάστρες που, άλλίμονο, έχουν πλαστικά φυτά και πλαστικά λουλούδια. 'Η άσφαλτος που πλάκωσε τους χωματένιους δρόμους έχει προπολλού εξαφανίσει κάθε ίχνος πράσινης ίκμάδας, ή οποία θα μπορούσε Ίσως να έμφανιστετ στη θλιβερή όμίχλη του πνιγροϋ καυσαερίου των μηχανικών δαιμόνων, οι όποϋ άπειλοϋν κάθε μικροσκοπικό μπόμπιρα, έν αυτός τολμούσε να άποκηρύξει το περιβόητο χαζοκούτι που τον κρατά άκένητο με τις Ώρες.

Πώς λοιπόν τα παιδιά θα άγαπήσουν και θα προστατεύσουν τη φύση άφοϋ την κυνηγήσαμε από παντού μέσα στις πόλεις και την έξοστρακίσαμε άμετάκλητα από τα σχολικά μαθήματα;

Ένω με άλλες χώρες τα μαθήματα γνωριμίας με τη φύση καταλαμβάνουν μέχρι και το 25% του ώρολογίου ~~παι~~ σχολικού προγράμματος στη χώρα μας τείνουμε να τα περιορίσουμε στο έλάχιστο ή και να τα εξαφανίσουμε. Γιγαντώσαμε ένα γαργάτοϋ που λέγεται γενική έκπαίδευση και παραπονιόμαστε για τον μαρασμό της τεχνικής. Πώς όμως να μη συμβετ αυτό άφοϋ στην ύποχρεωτική έκπαίδευση έχουμε άδυνατήσει τα μαθήματα χειροπιαστής μάθησης και δεξιοτήτων (ούτε μιά Ώρα πρακτικών-έργαστηριακών άσκήσεων στα μαθήματα που παρουσιάζουν τις δυνατότητες αυτές) ένώ βομβαρδίζουμε τα αυτιά των ταλαιπωρων μαθητών όποιασδήποτε κλίσεως ή στάθμης εύφυας, με λογοκοπικά μαθήματα άφηρημένης σκέψης που ξεπερνούν κατά πολύ τον κορεσμό της μαθητικής άφομοιοτικότητας.

Βέβαια καὶ ἡ ἐκπαίδευση τῆς πλειοψηφίας τῶν διδασκόντων εἶναι θεωρητικὴ. Ὅμως οἱ κλάδοι ἐκεῖνοι ποὺ στὰ πανεπιστήμια ἀσκήθηκαν σὲ ἐργαστήρια καὶ ἔκαναν πρακτικὰς ἀσκήσεις θὰ μπορούσαν νὰ ὀδηγήσουν τοὺς μαθητὲς τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως στὸ δρόμο τῶν χειροπιαστῶν ἀντικειμένων μάθησης ποὺ καὶ αὐτὰ ἔχουν τὴν ἀξία τους ὅσο καὶ τὰ ἄλλα καὶ μάλιστα ὅταν διδάσκονται σ' ἓνα ἰσορροπο συνδυασμὸ γιὰ νὰ ἀποκτήσει ἡ νεολαία μας μὲ ὀλοκληρωμένη προσωπικότητα.

Ὁ κ. 'Ι. Σκοροδλίης εἶπε: Ὅπως ἀνδραγαθία καὶ στίς προηγούμενες συνεδριάσεις ποὺ συζητούσαμε τὸ θέμα τοῦ νέου ὠρολόγιου προγράμματος τοῦ Γυμνασίου, νομίζω πὼς καὶ τῇ φορᾷ αὐτῇ μὲ τὸ πρόγραμμα ποὺ προτείνουμε δὲν ἀποκρινόμαστε οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὰ προηγούμενα παραδοσιακὰ μας προγράμματα, ποὺ κατὰ γενικὴ ἐμολογία δὲν θεωροῦνται ἐπιτυχημένα.

Νομίζω πὼς στὴ σκέψη μας κυριαρχεῖ καὶ πάλι ἡ ἀποψη τῆς ἱκανοποίησης τοῦ γνωσιολογικοῦ μόνου μέρους τοῦ προγράμματος. Ἔτσι τονίζονται καὶ πάλι ὑπερβολικὰ οἱ δύο μεγάλοι κύκλοι τῶν φιλολογικῶν καὶ φυσικομαθηματικῶν μαθημάτων καὶ γιὰ χάρη τους θυσιάζονται οἱ ἀνθρωπιστικὲς καὶ παιδαγωγικὲς ἀξίες, οἱ τέσεις καὶ οἱ ἀνάγκες τῆς σύγχρονης ἐποχῆς καὶ παραβλέπεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσορροπίας ἀνάπτυξης καὶ καλλιέργειας τῶν νέων.

Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους μας πὼς αὐτὴ ἡ μονομέρεια τῶν προγραμμάτων ἀποτελεῖ τὴν ἀφορμὴ τῆς μονοπώλησης τῶν σχολείων ἀπὸ ὀρισμένους κλάδους, τῆς ἀποστροφῆς τῶν μαθητῶν πρὸς αὐτὰ καὶ φυσικὰ τῆς ἀντίθεσης τῆς παραπαλῆς καὶ τῶν φροντιστηρίων.

Στὴν ἀποχὴ ποὺ ζοῦμε, ὅπου οἱ γνώσεις διοχετεύονται μὲ ποικίλους τρόπους καὶ ἀστραπιαία, κύριο μέλημα τοῦ σχολείου τῆς Γεν. Ἐκπαίδευσης, τοῦ Παιδαγωγικοῦ Γυμνασίου, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ὀρθολογικὴ παροχὴ γνώσεων καὶ ἡ μέριμνα γιὰ μὲν ἰσορροπὴ ψυχικὴ, πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἀνάπτυξη. Μάλιστα προϋποθέσεις μόνον αὐτὲς ἐξασφαλίζεται ἡ ἱκανότητα στοὺς μαθητὲς νὰ συνεχίσουν τίς σπουδὲς τους καὶ νὰ ἐνταχθοῦν παραγωγικὰ, δημιουργικὰ στὸ κοινωνικὸ σύνολο.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς μειοψηφῶ ὡς πρὸς τὸν ἐκσυγχρονισμό καὶ τὴν καταλληλότητα τοῦ προτεινόμενου νέου ὠρολόγιου προγράμματος τοῦ Γυμνασίου.

Είδιχότερα στα επιμέρους μαθήματα και κυρίως στη Φυσική 'Αγωγή το προτεινόμενο πρόγραμμα ύστερεϊ καταφανώς. Είναι γνωστό πώς στο πρόγραμμα του 1977 οι ώρες Φ. 'Αγωγής ήσαν πέντε (5) Π.Δ. 831/77, στο πρόγραμμα του 1981 ήσαν τέσσερις (4) Π.Δ. 128/81 και μόνο τώρα, μετά τις άρχες του 20 αιώνα, μεθοδεύεται κάτι παρόμοιο, οι ώρες να μειωθουν σε δύο (2).

Για τους άναφερόμενους λόγους, για λόγους έναρμόνισης των προγραμμάτων μας προς αυτά άλλων χωρών αλλά και για λόγους βιολογικής εξέλιξης της φυλής μας οι ώρες της Φ. 'Αγωγής στο Γυμνάσιο πρέπει να παραμεινουν τρεις (3) την εβδομάδα και εισηγοϋμαι στο Τμήμα να αποφασίσει για την πρότασή μου αυτή.

'Ακολουθεϊ ψηφοφορία για την καταρχήν Έγκριση του σχεδίου ΩΠ με την επιφύλαξη της προσωρινότητας. Το σχέδιο έγκρίνεται όμοφωνα.

Στη συνέχεια ο κ. Πρόεδρος παρακαλεϊ να προταθουν συγκεκριμένες τροποποιήσεις:

'Ο κ. Φ. Βώρος προτείνει: Να περικοπεϊ το μάθημα των Θρησκευτικών κατά μία ώρα και να δοθεϊ στα Φυσιогνωστικά λεπτομέρειες θα τις ρυθμίσουν οι άρμοδιότεροι για τα δύο σκέλη της πρότασης. 'Η σπουδή της φύσης είναι ευθεία λατρεία Θεοϋ, χωρίς δογματισμό ή φανατισμό. 'Η ώρα των Θρησκευτικών μπορεί να περικοπεϊ από οποιαδήποτε τάξη Α', Β' ή Γ'.

'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης σημειώνει ότι η περικοπή μπορεί να γίνει μόνο στο ΩΠ της Α' Γυμνασίου.

'Ο κ. Σπυρόπουλος πρότεινε να περικοπεϊ 1 ώρα Θρησκευτικών στη Γ' τάξη και να ενισχυθουν τα φυσιογνωστικά μαθήματα.

'Ο κ. Πρόεδρος στη συνέχεια δίνει το λόγο στον Εισηγητή κ. Φούσκα ο όποιος είπε: Γ

Κατά διαστήματα εκφράζεται από μερικά μέλη του Τμήματος η επιθυμία να γίνουν περικοπές στο ΩΠ του μαθήματος των Θρησκευτικών, με σκοπό να "έξυπηρετηθουν" άλλα μαθήματα του προγράμματος ή άλλες σχολικές ανάγκες. 'Η θέση αυτή, η οποία διατυπώθηκε και σήμερα, είναι γνωστή, την έχουμε

συζητήσει πολλές φορές ως τώρα και οι θεολόγοι του Τμήματος έχουμε εκπρά-
σει με σαφήνεια και τεκμηρίωση τις αντίθετες απόψεις μας. Απαντώντας
στην επιχειρηματολογία που υποστηρίχθηκε σήμερα, περιορίζομαι να σημει-
ώσω τα εξής:

Διατυπώθηκε η πρόταση να μειωθούν οι 6 ώρες των θρησκευτικών του
ΩΠ του Γυμνασίου σε 5, για να εξοικονομηθεί, με τη μία ώρα που θα πλεο-
νέψει, χρόνος για τη διδασκαλία φυσιογνωστικών μαθημάτων. Οι λόγοι που
προβλήθηκαν γι' αυτή την περικοπή είναι ότι 1) τα θρησκευτικά έμφανί-
ζονται στο ΩΠ "υπερτροφικά", ενώ άλλα μαθήματα του ΩΠ είναι "άτροφικά",
και ότι 2) το μάθημα γίνεται δύσκολο με τα βιβλία που υπάρχουν.

Κατά τη γνώμη μου η επιχειρηματολογία της προτάσεως για μείωση των
ώρων διδασκαλίας των θρησκευτικών είναι άσθενής και η πρόταση έσφαλμένη
για τους εξής λόγους: α) Υπερτροφικά στο ΩΠ είναι άλλα μαθήματα και όχι
τα θρησκευτικά. Αναφέρω ένδεικτικά τα φιλολογικά μαθήματα, τα οποία παρ-
ουν περισσότερο από το 1/3 του προγράμματος. β) Το να προτείνεται μείωση
του χρόνου διδασκαλίας, γιατί το μάθημα γίνεται δύσκολο λόγω των προβλη-
των που ήδη παρουσιάζουν τα διδακτικά βιβλία, είναι ίσχυρισμός έωλος κα-
ταστανότητας. γ) Σε μία έποχή δύσκολη που ζούμε, στην οποία υπάρχει ύλισ-
κος φρόνημα, πρωτοφανής ήθικος κατήφορος και έκτραχηλισμός πολλών ανθρω-
πων, το να ζητούμε υποβάθμιση του μόνου κατεξοχήν ήθοπλαστικού μαθήματος
των σχολείων μας, είναι άποψη που άδικεί την παιδεία και τους μαθητές
και άπορώ πώς μπορεί να προβάλλεται από υπεύθυνους παιδαγωγούς. Αντίθετα
η ευθύνη μας ως μελών του ΚΕΜΕ μάς υποχρεώνει να είσηγηθούμε τουλάχιστο
τη διατήρηση του διώρου που το μάθημα έχει στο ΩΠ για το καλό της παιδείας.
δ) Τα προβλήματα που τυχόν δημιουργούν τα σχολικά βιβλία είναι άλλο θέμα
το οποίο παρατηρείται λίγο-πολύ σε όλα τα μαθήματα και, πάντως, πολύ λι-
γότερο στο μάθημα των θρησκευτικών.

Κατά συνέπεια, η πρόταση για μείωση των ώρων διδασκαλίας των θρησκ-
τικών δε με βρίσκει σύμφωνο και γι' αυτό προτείνω να έγκαταλειφθεί. "Αν
είναι ανάγκη να ένισχυθούν τα φυσιογνωστικά μαθήματα, δίκαιο είναι να ά-
φαιρεθεί χρόνος από εκείνα τα μαθήματα, τα οποία στο Λύκειο, ως μαθήμα-
τα επιλογής, έχουν ένισχυθεί σημαντικά.

Ο Πρόεδρος κ.Κακριδής είπε:

Δέ συμφωνώ με την πρόταση του κ.Βάρου. Κατά τη γνώμη μου το μάθημα των Θρησκευτικών πρέπει να αναοργανωθεί στο περιεχόμενο και στον τρόπο διδασκαλίας του. Όμως αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να μειωθούν οι ώρες του.

Ο κ.Συρίδουλος διευκρίνισε ότι το Σύνταγμα όριζε πως το μάθημα των Θρησκευτικών βοηθεί στην ^{παιδαγωγική} διαπαιδαγώγηση της συνειδήσεως των μαθητών.

Ο κ.Κατσιμάνης πρότεινε να μην ληφθεί απόφαση, γιατί αποσιώζει ο κ.Γρατσεάς.

Ο κ. Σακκάς στη συνέχεια είπε πως το θέμα αυτό πρέπει να συζητηθεί ευρύτερα στη σύνταξη των Α.Π. και όχι τώρα, στο μεταβατικό πρόγραμμα.

Ο κ. Τομαζίδης διευκρίνισε πως είναι άκαιρη η πρόταση του κ.Βάρου, γιατί ακριβώς συζητούμε για Α.Π. 25 εβδομάδων.

Ο κ. Παπαδόπουλος είπε: "Δέ θα είχα αντίρρηση να μειωθούν τα Θρησκευτικά κατά μια ώρα σε μία τάξη, αν αυτό συνδυαζόταν με μία γενικότερη αναδόμηση του Προγράμματος. Τότε θα δεχόμουν μείωση των Θρησκευτικών, γιατί σύγχρονα θα πρέπει να αυξηθούν και μείωση άλλων μαθημάτων, απ'ό,τι προβλέπει η πρόταση. "Ετσι απορρίπτω την πρόταση, ακριβώς γιατί, πρόκειται για πρόγραμμα, στο οποίο γίνεται μία αρκετά καλή ρύθμιση".

Δευτερολογώντας ο κ. Βώρος πρόσθεσε:

1. Δέν εκφράζουμε έδω έπιθυμία προσωπική, αλλά γνώμη με επιχειρηματολογία εκπαιδευτική. Θυμίζω ότι τα Θρησκευτικά είναι το μόνο μάθημα που δε δέχτηκε κανένα περιορισμό από την έπιβολή πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας στα σχολεία, ενώ η Ιστορία έχει μειωθεί στη β' και γ' τάξη, σε σημείο που οι μαθη-

τές μας δέ μαθαίνουν νέα ελληνική ιστορία* μαθαίνουν όμως έβραϊκή. Τό
Σύνταγμα ζητάει έθνική και θρησκευτική συνειδηση, όχι δογματική και λει-
τουργική ένημέρωση.

2. 'Η ρήτρα αυτή τοῦ Συντάγματος μας υποδεικνύει άκριβώς αποκέντρωση από δογμα-
τική και κάθε άλλη ένημέρωση που δεν καλλιεργεί έλεύθερη διαμόρφωση συνει-
δησης άνεξάρτητης.

3. Πόσο είναι επίκαιρο τό θέμα θά τό ακούσουμε πολύ πειστικά νά λέγεται από
τούς υποψήφιους Α.Ε.Ι. που τούς δόθηκε θέμα έκθεσης: γράψετε τήν επιχει-
ρηματολογία των άμφιβολιών σας για τά σχολικά προγράμματα.

'Αναφέρομαι και στην άποψη που υποστηρίχτηκε από άλλη πλευρά ότι χρειάζεται
ανάμείωση τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος των θρησκευτικών και ή αντίστοιχη
διδασκτική μεθοδολογία τοῦ μαθήματος. 'Ος τότε γιατί νά είμαστε άδιάφοροι
στίς ατέλειες;

Ρωτά τό Τμήμα, ^{άν} στο συγκεκριμένο αυτό μεταβατικό πρόγραμμα θεωρεί σωστό μία
ώρα από τίς 6 των θρησκευτικών τοῦ Γυμνασίου νά δοθεί στο φυσιογνωστικά μαθήμα-
τα.

'Ακολουθεῖ ψηφοφορία για τήν πρόταση τοῦ κ.Φ.Βάρου.

	Ψηφοφορία
Σκορδίλης	ΟΧΙ
Συριόπουλος	ΟΧΙ
Τομπαζίδης	ΟΧΙ

Παπασημακόπουλος	ΟΧΙ
'Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Παπαδόπουλος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ

(για τό συγκεκριμένο Π.Π. αλλά σε μία όρι-
στικότερη μορφή Προγραμμάτων νά επανέλθου-
με σε προηγούμενη απόφασή μας)

(γιατί θά προτείνω μείωση στο Λύκειο).

(με τήν επιφύλαξη ότι τό θέμα θά επανεξε-
ταστεί στη γενικότερη μορφή του).

Σπυρόπουλος ΝΑΙ

Βῶρος ΝΑΙ

Κακριδής ΟΧΙ

(8:ΟΧΙ, 3:ΝΑΙ)

Ἡ τροπολογία τοῦ κ.Βάρου ἀπορρίπτεται μέ πλειοψηφία 8:3.

Ὁ κ.Σακκάς προτείνει νά ἀπαλειφθοῦν οἱ παρ.2, 3 τοῦ Σχεδίου ΟΠ καί τὰ παρεπόμενά τους.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση στήν πρόταση τοῦ κ.Σακκά.

Ὁ κ. Βαρουχάκης ἀφοῦ πῆρε τό λόγο εἶπε: Οἱ 26 ὥρες τοῦ Ο.Π δέν θίγονται.

Ἡ διαμορφώση 3 ἢ 4 ὥρων μᾶς δίδει τήν εὐχέρεια νά συμπληρώσουμε τό Ο.Π. μέ ὥρες τῶν μαθημάτων: Καλλιτεχνικά, Φ. Ἀγωγή, Οἰκ.Οἰκονομία, Πολιτιστικές δραστηριότητες. Προτείνω λοιπόν νά μήν ἀπαλειφθοῦν.

Ἡ πρόταση τοῦ κ.Δ.Σακκά εἰσάγεται σέ ψηφοφορία.

Σκορδίλης ΟΧΙ

Σπυρόπουλος ΟΧΙ

Τομαΐδης ΟΧΙ

Παπασημακόπουλος ΟΧΙ

Ἀδαμόπουλος ΟΧΙ

Παπαδόπουλος ΟΧΙ

Βαρουχάκης ΟΧΙ

Σπυρόπουλος ΟΧΙ

Βῶρος ΝΑΙ

Σακκάς ΝΑΙ

Κακριδής ΟΧΙ

Ἡ πρόταση ἀπορρίπτεται μέ πλειοψηφία 9:2.

'Ακολουθως ὁ κ.Παπασημακόπουλος πρότεινε ἡ 1 ὥρα Φ.Α τῆς Α* Γυμνασίου νά δια-
τεθεῖ στήν Γεωγραφία καί Βιολογία τῆς Ἰδίας τάξεως (1/2 Γεωγραφία, 1/2 Βιολογία),

'Ο κ. Σκορδελής ἀντιπρότεινε: Οἱ ὥρες τῆς Φ.Α. νά γίνουν 3 σέ κάθε τάξη.

'Ακολουθεῖ ψηφοφορία στήν πρόταση τοῦ κ. Παπασημακόπουλου.

Ψηφοφορία

Σκορδελής	ΟΧΙ
Συριόπουλος	ΝΑΙ
Τομπαΐδης	ΝΑΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
'Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Παπαδόπουλος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Σπυρόπουλος	ΝΑΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Βῶρος	ΝΑΙ
Κακριδής	ΟΧΙ

'Η πρόταση τοῦ κ.Παπασημακόπουλου ἐγκρίνεται μέ πλειοψηφία 8:3.

Στή συνέχεια ὁ κ.Σκορδελής προτείνει ἡ 1 ὥρα (ἀπό τῆς 5) τῆς Ν.Ἑλληνικῆς
Γραμματείας καί γλώσσας νά δοθεῖ στή Φ.Α., στήν Α*τάξη γυμνασίου.

'Ο κ. Σπυρόπουλος εἶπε: Πρέπει νά διευκρινιστεῖ ὅτι οἱ 5 ὥρες πού στή ΝΠ
παρουσιάζονται ὡς ὥρες διδασκαλίας τοῦ ἐνιαίου μαθήματος τῆς Νεοελλ. γραμματείας-
ας καί γλώσσας διατίθενται ὡς ἐξῆς: 1 ὥρα ἐκθεση, 2 ὥρες γιά τή διδασκαλία
τῶν Ν.Ἑλληνικῶν, καί 2 ὥρες γιά γλωσσική διδασκαλία.

*Ακολούθησε ψηφοφορία στην πρόταση του κ. Σκορδίλη.

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	ΝΑΙ
Συριόπουλος	ΝΑΙ
Τομπιάδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
*Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Παπαδόπουλος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σπυριόπουλος	ΟΧΙ
Σακκάς	ΟΧΙ
Βώρος	ΟΧΙ
Κακριδής	ΟΧΙ

(7 : ΟΧΙ, 4 : ΝΑΙ)

*Ακολούθως ο κ. Σακκάς είπε: Για τούς λόγους που ανέφερα σέ προηγούμενη συνεδρία δέ συμφωνώ:

- α) μέ τή διδασκαλία του ΣΕΠ στην Α' τάξη του Γυμνασίου. Οί συνέπειες τής διδασκαλίας του ΣΕΠ στην Α' τάξη από καθηγητές που δέν έχουν τήν ανάγκα να γνώ-ση καί σέ μαθητές που δέν έχουν τήν ανάγκη του ΣΕΠ θά είναι κακές.
 - β) μέ τήν κάλυψη τυχόν κενών όρων μέ προσθήκη όρων άλλων μαθημάτων.
- *Επίσης νομίζω ότι θά έπρεπε νά διοραθεί περισσότερο χρόνος γιά τίς πολι-τιστικές δραστηριότητες.
- *Ο χρόνος γιά τά καλλιτεχνικά μαθήματα (ζωγραφική, μουσική κτλ) είναι ελάχιστος, αλλά δέν υπάρχουν οί προϋποθέσεις γιά μία ουσιαστική διδασκαλία αυτών των μαθη-μάτων.
- Περιορισμένος είναι καί ο χρόνος που διατίθεται γιά τή διδασκαλία των φυσιογνω-στικών μαθημάτων.
- Γιά τά θρησκευτικά οί απόψεις μου είναι γνωστές. Καί ο χρόνος διδασκαλίας τους πρέπει νά περιοριστεί καί τό περιεχόμενό τους νά αναμορφωθεί καί ο τρόπος διδα-σκαλίας τους νά αλλάξει.

Συγκεκριμένα προτείνω να μὴν ἐφαρμοστεῖ ὁ Σ.Ε.Π. στὴν Α' Γυμνασίου.

Ἀκολούθησε συζήτηση.

Ὁ κ.Πρόεδρος ἀνακοινώνει ἐνημ.σημείωμα τοῦ κ.Γ.Βάζου γιὰ τὸν ΣΕΠ (ἐπι-
συνάπτεται).

Ὁ κ.Βῶρος εἶπε:

1. Συμφωνῶ μὲ τῖς ἀπόψεις τοῦ κ.Σακκά ὅτι δὲν εἶναι σκόπιμο νὰ ἐπιχειροῦνται
χωρὶς τὴν ἀναγκαία προετοιμασία προσπάθειες ποὺ κινδυνεύουν νὰ ὀδηγήσουν
σὲ ἀποτυχία.
2. Ὁφείλω ὅμως νὰ πῶ ἐνημερωτικά ὅτι:
 - α. ἔχουν σχεδιαστεῖ μὲ συνθήκες ἄνετες καὶ ἀξιοπρεπεῖς ἐνημερωτικά σεμι-
νάρια γιὰ τοὺς καθηγητές τὴν περίοδο Αὐγ.-Σεπτ.
 - β. τὰ πρόγραμμα Σ.Ε.Π. γιὰ τὴν α' τάξη γυμνασίου περιλαμβάνει γιὰ τὸ
1982-83 κάποιες 10 ὥρες.
3. Ἔχουν λόγο νὰ δοθοῦν στὴν α' τάξη τὰ πρῶτα ἐρεθίσματα ὥστε ἀργότερα οἱ μα-
θητές νὰ στοχαστοῦν καὶ ξανά νὰ βοηθηθοῦν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν προ-
σωπικὴ ἀπόφασή τους.

Ὁ κ.Ἡλ.Σπυρόπουλος εἶπε: Πιστεύω ὅτι ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ΣΕΠ θὰ ὠφεληθεῖ
ἓνα 5% τῶν μαθητῶν. Πρέπει δὲ νὰ τονίσουμε ὅτι ἐφαρμόζουμε τὸ θεσμό, παρότι
εἶναι γνωστὲς οἱ συνέπειες τῆς ἐφαρμογῆς του.

Ὁ κ.Παπαδόπουλος εἶπε: "Γιὰ μένα, ποὺ λόγῳ εἰδικότητας βρίσκομαι πολὺ
κοντὰ στὸ πρόβλημα τοῦ ΣΕΠ, ἔχει ἰδιαίτερη σημασία τὸ ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐπαγγελματι-
κῆς κατεύθυνσης εἶναι θέμα ἐξελεγκτικῆς διαδικασίας. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ σὲ συνάρτηση μὲ
τὸ ὅτι στὸ ΣΕΠ βρισκόμαστε ἀκόμη ὅπως δὴ ποτε σὲ μιά ἀρχικὴ δοκιμαστικὴ προσπάθεια
μὲ κάνει νὰ μὴν παίρνω ἀρνητικὴ θέση στὴ ρύθμιση ποὺ πρότεινε ἡ Ὁμάδα Ἐργασί-
ας τοῦ ΣΕΠ στὸ Ὑπουργεῖο, ἐφόσον μάλιστα αὐτὴ διευκολύνει τὸν προγραμματισμὸ
ἐργασιῶν τῆς Ὁμάδας".

Ακολουθεῖ ψηφοφορία γιά τήν πρόταση τοῦ κ. Σακκά.

Ψηφοφορία

Σκορδῖλης	ΟΧΙ
Συριόπουλος	ΟΧΙ
Τομπαΐδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΟΧΙ
Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Παπαδόπουλος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Σπυρόπουλος	ΝΑΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Βῶρος	ΟΧΙ
Κακριδής	ΟΧΙ

Ἡ πρόταση ἀπορρίπτεται μέ πλειοψηφία 8:3.

Στή συνέχεια ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ ἂν ὑπάρχουν προτάσεις γιά τροποποιήσεις στή παρ. 1-4.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Βαρουχάκης προτείνει τόν ἀκόλουθο ἐνιαῖο κατάλογο προτεραιότητος τῶν μαθημάτων πού στό Σχέδιο προβλέπονται στίς ~~παρ. 2 καί 3~~ παρ. 2 καί 3.

<u>Α* Γυμνασίου</u>		<u>Β* Γυμνασίου</u>		<u>Γ* Γυμνασίου</u>	
Φ. Α	1	Πολ. δραστ.	1	Πολ. Δραστ.	1-2
Πολιτ. δραστ.	1	Φ. Α. Καλλ.	1	Φ. Α	1
Μουσική	1	Μουσική	1	Καλλ.	1
Ο. Οἶκον.	1	Ο. Οἶκον.	1	Μουσική	1

Ὁ κ. Βῶρος εἶπε: Ὑπενθυμίζω τήν πρότασή μου (ἀπό τήν προηγούμενη συνεδρίαση).

Ἄν γιά ὑποιοδήποτε λόγο δέν πραγματοποιεῖται τό πρόγραμμα ὡς πρός κάποια σημεῖα του, ἐφόσον ὑπάρχει προσωπικό ἄλλων εἰδικότητων, νά ἐνισχύεται ἡ διδασκαλία ἄλλων

[Handwritten signature]

μαθημάτων κατά την ακόλουθη σειρά:

(όπως έχουν εκτεθεῖ στο προηγούμενο πρακτικό)

ώστε νά διδάσκονται τὰ παραπάνω μαθήματα πιά ἀνετά ^{εἰς} μαθητές πού στεροῦνται κάποια ἄλλα.

Ἡ ρύθμιση αὐτή ἔχει καί ἀντισταθμιστικὸ χαρακτήρα ὑπὲρ τῶν παιδιῶν πού στεροῦνται τῇ διδασκαλίᾳ κάποιου ἀντικειμένου.

Ἀκολουθεῖ ψηφοφορία **εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Βαρουχάκη :**

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	ΝΑΙ
Συριόπουλος	ΝΑΙ
Τορπαΐδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
Ἀδαμόπουλος	ΟΧΙ
Παπαδόπουλος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Σπυρόπουλος	ΝΑΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Βῶρος	ΟΧΙ
Κακριδής	ΝΑΙ

Ἡ πρότασις ἐγκρίνεται μὲ πλειοψηφία 7:4.

Ὁ κ. Παπασημακόπουλος ἔκανε τὴν ἀκόλουθη πρότασις: "Ὅταν ἡ τάξη τοῦ Γυμνασίου δέν μπορεῖ νά συμπληρώσει τὸ ὥραριό τῆς ἐβδομάδας (30 ὥρες), γιὰτὶ δέν ὑπάρχουν καθηγητές ὀρισμένων μαθημάτων, καί ὅταν ὁ καθηγητὴς τοῦ Κλάδου Α4 τοῦ σχολείου δέ συμπληρῶνει τὸ ὑποχρεωτικὸ ὥραρίό του, νά μπορεῖ ἂν θέλει νά ἀπασχολεῖ τοὺς μαθητές του 1 ὥρα τὴν ἐβδομάδα ἢ 2 ὥρες τὸ δεκαπενθήμερο κάνοντάς τους πρακτικές

ασκήσεις σε μαθήματα ζωολογίας-βοτανικής, φυσικής-χημείας όπως π.χ. μελέτη με το μικροσκόπιο από τους ίδιους τους μαθητές, πειραματική του εξέσκηση σε απλά πειράματα κτλ. "Ας σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα υπήρχε αυτή η δυνατότητα στους καθηγητές".

Ο κ. Σπυρόπουλος είπε ότι πρέπει οι καθηγητές των φυσιογνωστικών μαθημάτων να κάνουν και πειραματική διδασκαλία στους μαθητές μέσα στις κανονικές ώρες του προγράμματός τους.

Ακολούθησε ψηφοφορία στη πρόταση του κ. Παπασημακόπουλου.

Ψηφοφορία

Σκορδής	OXI
Συριόπουλος	NAI
Τομαΐδης	OXI
Παπασημακόπουλος	NAI
Αδαμόπουλος	OXI
Παπαδόπουλος	OXI
Βαρουχάκης	OXI
Σπυρόπουλος	OXI
Σακκάς	NAI
Βώρος	NAI
Κακριδής	OXI

Η πρόταση απορρίπτεται με πλειοψηφία 7:4. Καθώς δεν υπάρχουν άλλες προτάσεις, το Τμήμα αναθέτει στους κ.κ. Φ.Κακριδή και Β.Θεοδορακόπουλο την τελική νομοτεχνική διατύπωση του Ν.Π., όπως διαμορφώνεται ύστερα από τη σημερινή συζήτηση.

Πρίν προχωρήσει το Τμήμα στη συζήτηση του βού βέματος της Η.Δ. ως υπεύθυνος των οδηγίων παρακαλεί να του δοθούν τα σημειώματα την Τετάρτη 16/6.

ΘΕΜΑ 6ο - Διαδικασία κρίσης Νέων 'Ελληνικῶν Β' λυκείου.

Ὁ Πρόεδρος λέει ὅτι ἡ ἄτυπη ἐπιτροπὴ τῶν φιλολόγων ἀποδελτίωσε τὶς συγκεκριμένες παρατηρήσεις ποὺ ἔχουν γίνεи, ἔτσι ὥστε τὸ Τμήμα νά μπορεῖ τώρα νά ἐξετάσει ἕνα ἕνα τὰ θέματα ποὺ προκύπτουν.

Πρόταση (εἰσηγητῶν): νά ἀπαλειφθοῦν ἀπὸ τὸ βιβλίο οἱ ἐρωτήσεις ποὺ ἔβαλαν οἱ συγγραφεῖς, χωρὶς νά ὑπάρχει τέτοια πρόβλεψη σὲς προδιαγραφές.

Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμήμα ἀποφασίζει, μὲ τὴ μειοψηφία τοῦ κ. Φ. Βώρου, τὴν ἀπόλεια τῶν ἐρωτήσεων.

Πρόταση: τὰ ἐρωτήματα νά τυπωθοῦν σὲ χωριστὸ φυλλάδιο καὶ νά διανεμηθοῦν ὡς βοήθημα στοὺς διδάσκοντες.

Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμήμα ἀποφασίζει, μὲ τὴ μειοψηφία τοῦ κ. Φ. Βώρου, νά ἀπορρίψει τὴν πρόταση.

Πρόταση: νά διαγραφεῖ ἡ "Ὡδὴ εἰς Ἀγαρηνοὺς" τοῦ Κάλλου.

Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμήμα ἀποφασίζει ὁμόφωνα τὴ διαγραφή.

Πρόταση: νά διαγραφοῦν τὰ Προλεγόμενα τοῦ Πολυλά στοὺς Ἐλεύθερους Πολιορκημένους.

Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμήμα ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφία τὰ Προλεγόμενα τοῦ Πολυλά νά ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ σύντομο εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα τῶν συγγραφέων.

Πρόταση: νά ἀντικατασταθοῦν ὁ "Ἐρασιτέχνης" τοῦ Ἰ. Πολυλά ἀπὸ πεζὸ ἢ ποίημα τοῦ ἴδιου συγγραφέα.

Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση τὸ Τμήμα ἔγκρινει ὁμόφωνα τὴν πρόταση.

τὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συζήτηση

ΘΕΜΑ 7ο - Συμπληρωματική διαδικασία για τό 3ο θέμα της πράξεως 23/82
(Έλεύθερα βοηθήματα γερμανικής γλώσσας).

Ο κ. Παπαδόπουλος αρμόδιος για τό 7ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως
είπε ότι ή Δ/νση Έφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ προτείνει μία
διαφορετική διατύπωση της απόφασης του Τμήματος που αφορά στο 3ο θέμα
της πράξεως 23/82.

Εηλαδή ή παράγραφος 1 στη σ. 3 της πράξεως 23 να διατυπωθεϊ ως εξής:

1.- Σειρές διδακτικών βιβλίων (κύρια βιβλία) για κανονική διδασκα-
λία).

Τό Τμήμα άποφάσινεται σύμφωνα άποδέχεται τήν παραπάνω
τροποποίηση.

Στό σημετο αυτό τερματίστηκε ή συνεδρίαση.

ΈΓγραμμάτέας
Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 35/82

Σήμερα 15 'Ιουνίου 1982, ημέρα Τρίτη και ώρα 900 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής) με Πρόεδρο τόν κ. Φ. Κακριδί, αντιπρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οί κ. κ. Φ. Βώρος, Δ. Σαλιάς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. 'Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κ. Συριόπουλος, Ι. Σιορδίλης, Είδικοί Σύμβουλοι, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, καί ή Γραμματέας του Τμήματος Δημητρά Ζαραφνίτου, Φιλολόγος. Δέν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οί κκ. Γ. Γρατσάας, γιατί βρίσκεται σέ αναρρωτική άδεια, καί Ν. Βαρουχάκης, Στ. Παπασημακόπουλος, καί Κ. Φούσιος, οί όποιοι προσήλθαν στις 9.30.

Θέμα: Ημερήσιας διατάξεως.

1. Διαδικασία κρίσης Νέων 'Ελληνικών Β' Λυκείου. Εισηγητές Δ. Σαλιάς, Δ. Τομπαΐδης.

Στήν άρχή τής συνεδρίας, άφού διαπιστώθηκε άπαρτία, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση του θέματος τής Η. Δ. καί συνέχισε τήν εξέταση συγκεκριμένων προτάσεων για τήν όπομάκρυνση, άντινατάσταση κ.λ.π. των κειμένων του βιβλίου των Ν.Ε. τής Β' Λυκείου.

Πρόταση: Νά μπει πρόλογος στο " Ταξίδι μου " του Γ. Ψυχάρη.

"Υστερα από συζήτηση όμόφωνα αποφασίζει τό Τμήμα νά μπει ύποσημείωση πού νά παραπέμπει στο άπόσπασμα από τό Ταξίδι πού περιέχεται στη συλλογή "Κείμενων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας" τής Γ' Γυμνασίου, σελ. 215-217 .

Πρόταση: Τά κείμενα του Γληνού, νά τυπωθούν πέρα από τά κείμενα του Δελμούζου.

"Υστερα από συζήτηση όμόφωνα αποφασίζει τό Τμήμα νά μπει ύποσημείωση πού νά παραπέμπει στο άπόσπασμα από τό Ταξίδι πού περιέχεται στη συλλογή "Κείμενων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας" τής Γ' Γυμνασίου, σελ. 215-217 .

Πρόταση: Νά συμπεριληφθεῖ στο βιβλίο ἓνα μόνο κείμενο τοῦ Γληνοῦ, ὥστε αὐτό πού ὑπάρχει (Δημιουργικός Ιστορισμός) ἀλλά κάποιο παρόμοιο ἀπό τήν ὠριμότερη ἐποχή τῆς δημιουργίας τοῦ Γληνοῦ (Εἰσαγωγή στό Σοφιστή).

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα ἀποδέχεται μέ πλειοψηφία (7:4) τήν πρόταση.

Ἑρώτημα: Νά μείνει ἢ νά διαγραφεῖ τό " Πανηγύρι στά σπάρτα" τοῦ Κ. Παλαμά.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα μέ πλειοψηφία (7:4) ἀποφασίζει νά παραμείνει τό ἔργο τοῦ Κ. Παλαμά, τό "Πανηγύρι στά σπάρτα".

Ἑρώτημα: Νά ἀντικατασταθεῖ ἢ νά παραμείνει τό "Πίστομα" τοῦ Θεοδόη.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα μέ μειοψηφία τοῦ κ. Σπυρόπουλου, ἀποφασίζει τήν ἀντικατάστασή του μέ ἄλλο ἔργο τοῦ ἴδιου συγγραφέα.

Ἑρώτημα: Νά διαγραφεῖ ἢ νά παραμείνει "Ἡ τιμή καί τό χρῆμα" τοῦ Θεοδόη.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα μέ μειοψηφία τοῦ κ. Σακκά, ἀποφασίζει τή διαγραφή.

Ἑρώτημα: Νά παραμείνει ἢ νά διαγραφεῖ "Τό σπῖτι τοῦ δασκάλου" τοῦ Δ. Χατζόπουλου.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα μέ μειοψηφία τοῦ κ. Σακκά ἀποφασίζει νά παραμείνει τό "Σπῖτι τοῦ δασκάλου" τοῦ Κ. Χατζόπουλου.

Ἑρώτημα: Νά διαγραφεῖ ἢ νά παραμείνει τό "Φθινόπωρο" τοῦ Κ. Χατζόπουλου.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα ὁμόφωνα ἀποφάσισε τή διαγραφή.

Ἑρώτημα: Νά παραμείνει ἢ νά διαγραφεῖ τό " Μυστικό τῆς Κοντέσσας Βαλέρινας " τοῦ Βενόπουλου.

"Υστερα ἀπό συζήτηση τό Τμήμα ὁμόφωνα ἀποφασίζει νά ἀντικατασταθεῖ τό "Μυστικό τῆς Κ.Β. μέ ἀπόσπασμα ἀπό ἄλλο θεατρικό ἔργο τοῦ ἴδιου συγγραφέα.

Στό σημεῖο αὐτό ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά ὅρια τῆς συνεδριάσεως, τό Τμήμα ἀποφασίζει νά συνεχίσει τή συζήτηση τοῦ θέματος στήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος

Φ. Κανάρης

Ἡ Γραμματέας τοῦ Τμήματος

Δ. Ζαραφωνίου

